

โครงการวิจัย

การพัฒนาแนวทางปฏิบัติ

ในการนำเสนอรายการโทรทัศน์

บนหลักสิทธิมนุษยชนและ

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของสตรี

งานวิจัยฉบับนี้ทำขึ้นเพื่อสำรวจสถานภาพองค์ความรู้เรื่องจริยธรรมสื่อมวลชนกับประเด็นผู้หญิงในสังคมไทย รวมทั้งจัดทำจริยธรรมและแนวทางปฏิบัติโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของสตรีในการนำเสนอรายการข่าว รายการละครและโฆษณาทางสถานีโทรทัศน์

จัดทำโดย ดร.ชเนตตี ทินนาม

ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

เสนอต่อ

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง
กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

คำนำ

พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๒๗ (๑๘) ประกอบกับ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๙ กำหนดให้ กสทช. มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้รับใบอนุญาต ผู้ผลิตรายการ และผู้ประกอบการวิชาชีพ สื่อสารมวลชนที่เกี่ยวกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เป็นองค์กรในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของการประกอบอาชีพและวิชาชีพและการควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพกันเองภายใต้มาตรฐานทางจริยธรรม และการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมต้องคำนึงถึงการคุ้มครองการได้รับข้อมูลข่าวสารสาธารณะของประชาชนและการคุ้มครองผู้บริโภคจากการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ รวมทั้งการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ประกอบอาชีพและวิชาชีพขององค์กร

สถานการณ์ด้านจริยธรรมสื่อในประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา พบว่ามีปัญหาทางจริยธรรมปรากฏขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาทางจริยธรรม ประกอบด้วย บุคลากรสื่อ องค์กรธุรกิจ ข้อจำกัดและแนวปฏิบัติในการทำงาน ความคลุมเครือของหลักการทางจริยธรรม การละเมิดจริยธรรมของสื่อมวลชน การขาดความใส่ใจด้านจริยธรรมอย่างจริงจัง นอกจากนี้พบว่าการเผยแพร่รายการข่าว รายการละครโทรทัศน์ในประเทศไทยมีการนำเสนอเนื้อหาที่ละเมิดสิทธิมนุษยชน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของสตรีในหลายด้าน ดังนั้น สำนักงาน กสทช. ในฐานะองค์กรกำกับดูแลที่มีภารกิจในการส่งเสริมให้ผู้รับใบอนุญาต ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชนมีการกำกับดูแลตนเอง/กันเองภายใต้มาตรฐานจริยธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพ จึงมอบหมายให้ ดร.ชเนตตี ทินนาม ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ทำการศึกษาวิจัยการพัฒนาแนวทางปฏิบัติในการนำเสนอรายการโทรทัศน์บนหลักสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของสตรี เพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับประเด็นสตรี

สำนักงาน กสทช. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจริยธรรมและแนวทางปฏิบัติสำหรับรายการโทรทัศน์ รวมทั้ง ข้อควรทำและไม่ควรทำ ในรายการข่าว รายการละครและโฆษณา ที่เป็นผลการศึกษาของโครงการวิจัยฯ ฉบับนี้ จะเป็นคู่มือการทำงานของสื่อมวลชนในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมกลไกการกำกับดูแลตนเอง/กันเองในประเทศไทยต่อไป

สำนักส่งเสริมการแข่งขันและกำกับดูแลกันเอง

มีนาคม ๒๕๕๙

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

งานศึกษานี้ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติทางจริยธรรมโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของสตรีในการนำเสนอข่าวและรายการทางโทรทัศน์ โดยใช้วิธีการศึกษา 1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เก็บข้อมูลงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ในประเทศไทยที่เกี่ยวกับจริยธรรมสื่อมวลชนในประเด็นผู้หญิงย้อนหลัง 10 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2548-2557 2. ศึกษาข้อบังคับจริยธรรมและแนวปฏิบัติของสื่อมวลชนในประเด็นผู้หญิงขององค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนในประเทศไทยและกรณีศึกษาต่างประเทศ 3. การวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analysis) เพื่อพิจารณาหาประเด็นอคติทางเพศต่อผู้หญิงในข่าวและรายการโทรทัศน์ 4. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้เชี่ยวชาญด้านข่าว โฆษณา ละคร และ ตัวแทนองค์กรภาครัฐและภาคประชาสังคมที่ทำงานด้านผู้หญิง ผลการศึกษาพบว่า จริยธรรมและแนวปฏิบัติทางจริยธรรมโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของสตรีในการนำเสนอข่าวและรายการทางโทรทัศน์ มีดังนี้

จริยธรรมรายการโทรทัศน์โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของสตรี

1. หลักความถูกต้อง

สื่อมวลชนควรยึดหลักการนำเสนอความถูกต้องเกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศต่อผู้หญิง การนำเสนอข้อมูลอย่างครบถ้วน รอบด้าน ไม่บิดเบือน ไม่แต่งเติม และไม่ผลิตซ้ำมายาคติที่สร้างอคติทางเพศต่อผู้หญิง เนื้อหาข่าวสารต้องสามารถแยกแยะให้ผู้รับสารเห็นว่า ข้อเท็จจริงในข่าวความรุนแรงทางเพศกับมายาคติซึ่งผลิตซ้ำความเข้าใจที่ผิดพลาดเกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศเป็นอย่างไร

2. หลักภววิสัย

การรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องความรุนแรงทางเพศต่อผู้หญิงโดยสื่อมวลชนต้องเป็นกลางปราศจากอคติ ไม่ว่าจะเป็นอคติจากความรัก ความเกลียดชัง ความกลัว หรือความไม่รู้ ตลอดจนการไม่ปล่อยให้ความคิดเห็นหรือความรู้สึกส่วนตัวเข้าแทรกแซงในการรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องเพศ สื่อมวลชนต้องไม่ตัดสิน ไม่ตำหนิ ไม่ตีตรา ไม่ประเมินคุณค่าทั้งผู้กระทำผิดและผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศ

3.หลักสิทธิมนุษยชน

ในการปฏิบัติงานทุกขั้นตอนของสื่อมวลชนควรตระหนักและเคารพในคุณค่าของผู้หญิงในฐานะที่เป็นมนุษย์ซึ่งมีศักดิ์ศรี ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงทางเพศหรือประเด็นที่มีความอ่อนไหวทางเพศภาวะนั้น ให้ถือว่าการปกป้องผู้หญิงซึ่งถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศมีความสำคัญกว่าการได้มาซึ่งเนื้อหาเพื่อการรายงานข่าวหรือการผลิตรายการโทรทัศน์ ไม่นำเสนอภาพผู้หญิงในลักษณะที่ด้อยค่า ไร้อำนาจ และไม่ควรนำเสนอภาพผู้หญิงเพื่อแสวงหาประโยชน์ในฐานะวัตถุทางเพศ

4.หลักความเป็นส่วนตัว

สื่อมวลชนควรคำนึงถึงสิทธิของผู้หญิง โดยเฉพาะผู้ซึ่งถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศที่จะไม่ถูกรบกวนในการดำเนินชีวิต สื่อมวลชนควรให้ความเคารพความเป็นส่วนตัวในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนข้อมูลส่วนตัวของผู้หญิงซึ่งถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศจะต้องไม่ถูกเปิดเผย ความเป็นส่วนตัวถือเป็นสิทธิของบุคคลของผู้หญิงที่จะอยู่ตามลำพังโดยอิสระและปลอดภัย

5.หลักศีลธรรม

สื่อมวลชนควรคำนึงถึงหลักความซื่อสัตย์ในการนำเสนอเนื้อหาอย่างตรงไปตรงมา มีความซื่อสัตย์ต่อการรักษาคำมั่นสัญญาที่มีไว้ต่อแหล่งข่าวซึ่งถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศ ตลอดจนมีความซื่อสัตย์ในการเปิดเผยตัวตนของผู้สื่อข่าว

6.หลักความหลากหลาย

สื่อมวลชนควรยอมรับในความแตกต่างของการดำรงอยู่ซึ่งความหลากหลายในสังคม ได้แก่ วัฒนธรรม ศาสนา ชชาติพันธุ์ สีผิว เพศภาวะ เพศวิถี ในพื้นที่สื่อมวลชนหากมีการเปิดพื้นที่ยอมรับความแตกต่างหลากหลายเกิดขึ้น ก็จะทำให้สื่อมวลชนสามารถเข้าใจโลกความจริง ความยุติธรรม และสามารถสร้างทางเลือกและโอกาสใหม่ๆ แก่กลุ่มคนที่มีความหลากหลาย โดยเฉพาะกลุ่มผู้หญิงซึ่งมีความหลากหลายทั้งในแง่บทบาททางสังคมและบทบาททางเพศ

7.หลักความยุติธรรม

สื่อมวลชนควรให้ความสำคัญกับทุกฝ่ายที่ได้รับผลกระทบในข่าวความรุนแรงทางเพศ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์ได้มีโอกาสที่จะพูด การไม่เลือกปฏิบัติต่อแหล่งข่าวด้วยเหตุแห่งเพศ ควรให้ความสำคัญในการเปิดพื้นที่ในรายการข่าว/รายการโทรทัศน์โดยให้ทั้งหญิงและชาย

มีโอกาสปรากฎตัวในสัดส่วนที่เท่าเทียม ไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาและภาพในรายการข่าว ตลอดจนการใช้
แหล่งข่าวหญิง-ชายในสัดส่วนที่เท่าเทียมกัน

8. หลักความรับผิดชอบ

การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนควรคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมเป็นสำคัญ ในประเด็นความรุนแรง
ทางเพศต่อผู้หญิง สื่อมวลชนควรแสดงความรับผิดชอบโดยการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมาย นำเสนอ
ข้อมูลหน่วยงาน/องค์กรที่สามารถให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ถูกระทำความรุนแรงทางเพศ การใช้ข้อมูล
ประเภทสถิติเพื่ออธิบายความรุนแรงทางเพศในฐานะปัญหาสังคมแทนที่จะรายงานแบบโศกนาฏกรรม
การขยายข่าวความรุนแรงทางเพศให้มีมุมมองเชิงสังคม เพื่อให้สังคมต้องร่วมกันรับผิดชอบและหาทาง
ออกของปัญหา มิใช่ปล่อยให้มันเป็นเพียงปัญหาส่วนตัวของผู้ถูกระทำความรุนแรง

**แนวปฏิบัติสำหรับรายการข่าวและรายการโทรทัศน์โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรี
ความเป็นมนุษย์ของสตรี**

แนวปฏิบัติสำหรับรายการข่าว

1. แหล่งข่าว

- ควรปกปิดข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งข่าวซึ่งถูกระทำความรุนแรงทางเพศ
- การรายงานข่าวควรนำเสนอด้วยความเข้าใจในสภาพปัญหาและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของแหล่งข่าว
- ควรใช้แหล่งข่าวที่หลากหลาย สามารถให้ข้อมูลได้ถูกต้อง ครบถ้วน และรอบด้าน
- หลีกเลี่ยงการนำเสนอภาพในลักษณะที่มีการเผชิญหน้าระหว่างคู่กรณีความขัดแย้ง
- ควรให้คำแนะนำแหล่งข่าว เกี่ยวกับข้อมูลหากได้รับผลกระทบจากความรุนแรงทางเพศ แหล่งข่าวจะสามารถเรียกร้องขอความช่วยเหลือ หรือปกป้องสิทธิของตนเองได้ที่ไหน และต้องดำเนินการอย่างไร
- สื่อมวลชนต้องขออนุญาตแหล่งข่าว ในทุกขั้นตอนของการทำข่าว
- กรณีที่ผู้ถูกระทำความรุนแรงทางเพศเป็นเด็ก การเข้าถึงแหล่งข่าวควรได้รับความยินยอมจากตัวเด็กเอง พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลด้วย
- แหล่งข่าวซึ่งถูกระทำความรุนแรงทางเพศควรได้รับโอกาสในการตัดสินใจร่วมกับผู้สื่อข่าว ในการกำหนดประเด็นข่าวและภาพที่นำเสนอ
- ไม่ตัดสินอัตลักษณ์ทางเพศของแหล่งข่าวจากลักษณะทางร่างกายหรือบุคลิกภาพ

- ควรมีการคุ้มครองสิทธิของแหล่งข่าวที่เป็นผู้ต้องสงสัย/ผู้ต้องหา
- หลีกเลี่ยงการใช้สถานที่ที่บ้าน/ที่ทำงาน ของแหล่งข่าวซึ่งถูกกระทำความรุนแรงทางเพศ เป็นฉากของการนำเสนอเรื่องราวเหตุการณ์ข่าว หรือเป็นสถานที่ซึ่งใช้ในการสัมภาษณ์
- การจำลองสถานที่/เหตุการณ์ ในการรายงานข่าวความรุนแรงทางเพศสามารถทำได้ แต่ต้องไม่ใช่สถานที่เกิดเหตุจริง และไม่จำลองเหตุการณ์โดยเน้นขั้นตอนของการเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงอย่างละเอียด
- ระวังการอ้างอิงข่าวจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ เช่น การอ้างข่าวจากหนังสือพิมพ์ การอ้างข่าวจากสำนักข่าวต่างประเทศ เพราะอาจเป็นการผลิตซ้ำความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลจากการไม่ระวังในการปกป้องสิทธิของแหล่งข่าวโดยสื่ออื่น ๆ ที่นำมาใช้อ้างอิง
- สถานีโทรทัศน์ควรมีนโยบายสร้างความหลากหลายให้ปรากฏในพื้นที่ของการรายงานข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มบทบาทของผู้หญิงในฐานะที่เป็นผู้เชี่ยวชาญให้สัมภาษณ์
- การอ้างแหล่งข่าวที่เป็นผู้หญิง หากประเด็นข่าวที่สัมภาษณ์แหล่งข่าวผู้หญิงไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องครอบครัว ควรหลีกเลี่ยงการเชื่อมโยงข้อมูลของพวกเขาเกี่ยวกับเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัว เช่น ไม่ควรอ้างอิงว่าแหล่งข่าวผู้หญิงคนนั้น เป็นภรรยา เป็นคุณแม่ หรือเป็นลูกสาวของใคร

2. การสัมภาษณ์

- สื่อมวลชนไม่ควรตั้งคำถามที่เป็นการเปิดแผล ควรคำนึงถึงสภาพจิตใจของแหล่งข่าว
- ระวังการปล่อยเสียงสัมภาษณ์ขณะที่ตำรวจกำลังสอบสวนผู้ต้องหา เพราะอาจมีเนื้อหาที่เป็นการให้รายละเอียดของเหตุการณ์มากเกินไป
- ต้องให้สิทธิแก่แหล่งข่าวในการที่จะเลือกวิธีการปกปิดอัตลักษณ์
- การแปลงเสียงสัมภาษณ์ของแหล่งข่าวซึ่งถูกกระทำความรุนแรงทางเพศเป็นเรื่องควรปฏิบัติ เพื่อเป็นการปกปิดอัตลักษณ์
- ควรเลือกสถานที่ในการสัมภาษณ์ให้เหมาะสม ควรเลี่ยงการบันทึกเทปสัมภาษณ์ในสถานที่เกิดเหตุ เพราะอาจนำไปสู่ความรู้สึกสะเทือนใจ นอกจากนี้พึงระวังการนำแหล่งข่าวซึ่งถูกกระทำความรุนแรงทางเพศมาบันทึกเทปในสตูดิโอที่มีทีมงานอยู่เป็นจำนวนมาก เนื่องจากอาจนำไปสู่การเปิดเผยตัว

3. การจัดวางองค์ประกอบมุมกล้อง และการนำเสนอภาพข่าว

- ไม่ควรนำเสนอภาพศพ ภาพเปลือย ภาพที่เน้นสรีระเชื่อมโยงด้านเพศของผู้ถูกระทำ ความรุนแรงทางเพศ
- ไม่ควรนำเสนอภาพที่ผู้หญิงกำลังถูกระทำความรุนแรง
- ไม่ควรนำเสนอภาพที่มีลักษณะล้อเลียน ในด้านความพิการทางร่างกาย รูปร่างหน้าตา หรือบุคลิกภาพของแหล่งข่าว
- ไม่ควรนำเสนอภาพความอ่อนแอของผู้ถูกระทำความรุนแรงทางเพศจนนำไปสู่การสร้างความรู้สำนึกในข่าว
- ภาพถ่ายของผู้เสียหายทั้งที่มีชีวิตและเสียชีวิตจากความรุนแรงทางเพศจะต้องมีการปกปิดด้วยเทคนิคต่าง ๆ
- ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้ภาพ อาจใช้ภาพวาดหรือการ์ตูนแทนภาพถ่ายในเรื่องของความรุนแรงทางเพศหรือในประเด็นที่จะส่งผลกระทบต่อแหล่งข่าว
- หลีกเลี่ยงการนำเสนอภาพข่าวเกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศในอดีต มานำเสนอซ้ำในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงทางเพศครั้งใหม่
- ควรใช้ความระมัดระวังในการนำคลิปที่เผยแพร่ในสังคมออนไลน์มาเป็นภาพข่าว เพราะมีโอกาสที่จะกระทบต่อสิทธิของแหล่งข่าวซึ่งถูกระทำความรุนแรงทางเพศได้ง่าย
- ผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อควรตรวจสอบเทคนิคในการนำเสนอ เช่น มุมกล้อง เสียง แสง และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อมุมมองหรือการเลือกปฏิบัติทางเพศ

4. ประเด็นข่าว

- การกำหนดประเด็นข่าวความรุนแรงทางเพศ ต้องคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อตัวแหล่งข่าว มากกว่าการคำนึงถึงผลประโยชน์ของสังคม
- การรายงานข่าวความรุนแรงทางเพศ ควรนำเสนอข้อเท็จจริงมากกว่าการเน้นอารมณ์ความรู้สึกของแหล่งข่าว
- การรายงานข่าวความรุนแรงทางเพศ ไม่ควรอธิบายขั้นตอนของการทำความรุนแรงทางเพศ
- การรายงานข่าวทั่วไป ไม่ควรนำประเด็นอัตลักษณ์ทางเพศมาเชื่อมโยงกับพฤติกรรมการกระทำความผิด
- การรายงานข่าวทั่วไป ไม่ควรนำประเด็นอัตลักษณ์ทางเพศมาเชื่อมโยงกับพฤติกรรมการกระทำความผิด
- ข่าวความรุนแรงทางเพศไม่ควรนำเสนอในรูปแบบของข่าวอาชญากรรม ควรนำเสนอข้อมูลความรุนแรงทางเพศในฐานะที่เป็นปัญหาสังคมมากกว่าปัญหาส่วนตัว

- สื่อมวลชนต้องวิเคราะห์และทำความเข้าใจเรื่องระบบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหญิงชาย ว่าส่งผลต่อปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิงอย่างไร
- สื่อมวลชนควรเพิ่มพื้นที่ในการนำเสนอประเด็นข่าวด้านบวกเกี่ยวกับผู้หญิง
- การรายงานข่าวความรุนแรงทางเพศควรเชื่อมโยงความรู้ข้ามศาสตร์

5. ภาษาข่าว

- ควรระมัดระวังการใช้ภาษาที่เป็นการซ้ำเติมความทุกข์ของผู้เสียหายในคดีความรุนแรงทางเพศ รวมทั้งผลกระทบต่อความรู้สึกของครอบครัว
- รายการข่าว/รายการเล่าข่าว ไม่ควรใช้ภาษาหยอกล้อ ใช้คำอุทานที่แสดงอารมณ์ความรู้สึก ในระหว่างการรายงานข่าวความรุนแรงทางเพศ
- ไม่ควรเรียกแหล่งข่าวซึ่งถูกกระทำความรุนแรงทางเพศ ว่าเหยื่อ แต่ ควรใช้คำว่า ผู้ผ่านพ้น (survivor)
- หลีกเลี่ยงภาษาข่าวในลักษณะวาทกรรมเชิงลบ และสร้างภาพเหมารวม
- หลีกเลี่ยงภาษาข่าวที่ลดทอนความหมายของความรุนแรงทางเพศให้เป็นเรื่องเล็กน้อยหรือเป็นเพียงเรื่องสนุก
- หลีกเลี่ยงภาษาข่าวที่ทำให้เรื่องความรุนแรงทางเพศเป็นเรื่องกรรมเวร สิ้นหวัง ไร้หนทางต่อสู้อยู่

แนวปฏิบัติสำหรับรายการละคร

- เนื้อหาของรายการละครควรวางอยู่บนพื้นฐานข้อเท็จจริงที่ปราศจากอคติทางเพศ
- หากเนื้อหารายการละครมีการนำเสนอเกี่ยวกับข้อเท็จจริงซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นอนามัยเจริญพันธุ์ หรือ โรคทางเพศ ควรนำเสนอเนื้อหาดังกล่าวโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานข้อมูลจากงานวิจัย หรือเป็นข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในด้านนั้นๆ
- เนื้อหาของรายการละครไม่ควรผลิตซ้ำบทบาททางเพศภาวะและเพศวิถีแบบเดิมๆ ควรนำเสนอบทบาททางเพศภาวะที่มีความหลากหลาย
- เนื้อหาของรายการละครควรมีการนำเสนอภาพความเท่าเทียมทางเพศของผู้หญิงในพื้นที่ที่หลากหลายในสังคม
- เนื้อหาของรายการละครควรนำเสนอภาพผู้หญิงที่เป็นบุคคลหลากหลายทางเพศ ในลักษณะของการเคารพสิทธิและปราศจากอคติ
- ละครควรระวังเรื่องการนำเสนอภาพของการกระทำความรุนแรงต่อผู้หญิงในรายการละคร ไม่ผลิตซ้ำภาพผู้หญิงเป็นเหยื่อหรือแสดงให้เห็นการกระทำความรุนแรงอย่างละเอียด ไม่ควรสร้างค่านิยมที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่าผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศที่สามารถถูกกระทำความรุนแรงทางเพศได้

- หากมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงทางเพศในรายการละคร ควรนำเสนอช่องทางการช่วยเหลือผู้หญิงที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในทางปฏิบัติ
- ควรเพิ่มเนื้อหาที่ส่งเสริมให้ผู้ชายมีความรับผิดชอบในเรื่องเพศสัมพันธ์
- เนื้อหาในรายการละครควรนำเสนอภาพที่ผู้หญิงสามารถพึ่งพาตัวเองได้ในทุกบริบท

แนวปฏิบัติสำหรับรายการโฆษณา

- ไม่ควรนำเสนอเนื้อหาโฆษณาซึ่งสะท้อนอคติทางเพศที่แอบแฝงมาพร้อมกับเนื้อหาการเหยียดชาติกำเนิด ศาสนา สีผิว วัฒนธรรม และชาติพันธุ์
- ไม่ควรนำเสนอภาพผู้หญิงในลักษณะที่ด้อยค่า ไร้อำนาจ ไร้ศักดิ์ศรี ไม่นำเรื่องสรีระ เพศภาวะ สถานะทางสังคม และสถานภาพสมรส มาเป็นประเด็นล้อเลียนในงานโฆษณา
- ไม่นำเสนอภาพผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศเพื่อผู้ชาย ไม่ควรทำให้เรื่องเพศกลายเป็นสินค้า ควรถูกพูดถึงในแง่ประโยชน์ใช้สอยมากกว่าความเป็นเพศ
- ระวังความถูกต้องของการอ้างอิงข้อมูลทางสถิติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศในงานโฆษณา เพราะการใช้ข้อมูลทางสถิติที่ผิดพลาดในงานโฆษณาอาจกลายเป็นมายาคติที่ผลิตซ้ำความรุนแรงทางเพศได้
- ไม่ควรนำเสนอภาพตายตัว (stereotype) ของบทบาทความเป็นหญิง เช่น ความเป็นแม่ ความเป็นภรรยา แต่ควรนำเสนอบทบาทใหม่ ๆ ที่หลากหลายของผู้หญิงซึ่งแตกต่างจากภาพเดิม
- ไม่ควรตอกย้ำภาพตายตัวของผู้หญิงในเรื่องของวัย โดยเฉพาะผู้หญิงสูงอายุในงาน โฆษณามักถูกทำให้มีภาพอ่อนด้อย พึ่งพาตัวเองไม่ได้ เมื่อเทียบกับผู้หญิงในวัยอื่นๆ
- ไม่สร้างภาพตายตัวว่าผู้หญิงเป็นเพศที่หมกมุ่นอยู่กับการบริโภคอย่างไม่มีเหตุผล
- ในงานโฆษณาควรนำเสนอภาพความหลากหลายของครอบครัว ไม่ยึดติดกับครอบครัวตามอุดมคติ เช่น ครอบครัวที่มีแต่พ่อ แม่ ลูก แต่ควรมีการนำเสนอภาพครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยว ครอบครัวหลากหลายทางเพศ ให้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของสังคม
- ควรนำเสนอทางเลือกและค่านิยมใหม่เกี่ยวกับความงามของผู้หญิง โดยไม่จำกัดเฉพาะความงามในอุดมคติ ควรชี้ให้เห็นว่า ความงามควรเกิดจากการนิยามตัวเองของผู้หญิง ไม่ใช่การกำหนดของผู้ชายหรือค่านิยมของสังคม
- ไม่ควรนำเสนอภัยทางเพศผ่านเด็ก ควรจำกัดอายุผู้แสดงในงานโฆษณาที่สื่อภัยทางเพศ

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

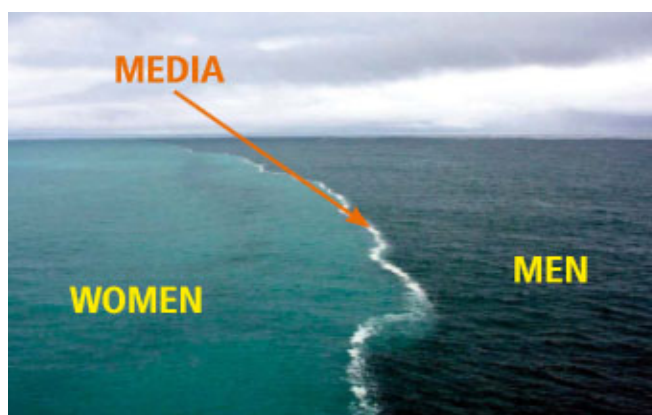
1. กสทช. ควรมีการสร้างกลไกที่เอื้อให้สื่อมวลชน ภาคประชาสังคมที่ทำงานด้านความเป็นธรรมทางเพศ และผู้ชม สามารถมีส่วนร่วมในการนำจริยธรรมและแนวปฏิบัติรายการโทรทัศน์ โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง ไปใช้ในระดัของการปฏิบัติจริง
2. กสทช. ควรมีการสร้างแรงจูงใจโดยการสนับสนุนในเชิงงบประมาณ หรือ รางวัลสำหรับการสร้างสรรค์ผลงานของสื่อมวลชนที่มีเนื้อหาส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง
3. กสทช. ควรมีการทบทวนระบบ Rating ของรายการละครโทรทัศน์ ซึ่งมีการฉายซ้ำ จึงทำให้ไม่สามารถดูแลในเรื่องความเหมาะสมของช่วงเวลาออกอากาศได้ ละครบางเรื่องที่มีเนื้อหารุนแรงในเรื่องเพศถูกนำมาฉายใหม่ในช่วงเวลากลางวัน ซึ่งไม่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชน
4. กสทช. ควรมีการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง โดยร่วมมือกับเครือข่ายผู้บริโภค
5. กสทช. ควรจัดฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิงให้กับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง
6. กสทช. ควรพัฒนาจริยธรรมและแนวปฏิบัติรายการโทรทัศน์โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง ให้สามารถเป็นเครื่องมือที่ผู้บริโภคสามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการรับชมรายการโทรทัศน์

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร	ก
บทที่ 1 บทนำ	1
1. วัตถุประสงค์การวิจัย	6
2. ขอบเขตการศึกษา	6
3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
4. ตัวชี้วัดผลผลิต	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย	8
1. แนวคิดวาทกรรม	8
2. แนวคิดจริยธรรมสื่อมวลชน	13
3. แนวคิดสตรีนิยม	20
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	32
1. การวิจัยเอกสาร	32
2. การวิเคราะห์วาทกรรม	34
3. การสนทนากลุ่ม	35
4. การตรวจสอบข้อมูล	36
5. การวิเคราะห์ข้อมูล	36
บทที่ 4 ผลการศึกษา	37
1. องค์ความรู้เรื่องจริยธรรมสื่อมวลชนกับประเด็นผู้หญิงในสังคมไทย	37
2. ข้อบังคับจริยธรรมและแนวปฏิบัติของสื่อมวลชนในประเด็นผู้หญิงขององค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนในประเทศไทย	43
3. ตัวชี้วัดและแนวปฏิบัติทางจริยธรรมของสื่อมวลชนเกี่ยวกับประเด็นผู้หญิงในต่างประเทศ	47
4. ผลการวิเคราะห์กรณีศึกษาจริยธรรมสื่อมวลชนประเด็นผู้หญิงในประเทศและต่างประเทศ	59
5. การวิเคราะห์กรณีศึกษาข่าวและรายการโทรทัศน์ที่มีปัญหาอคติทางเพศในประเด็นผู้หญิง	66
6. แนวปฏิบัติสำหรับรายการโทรทัศน์โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิงจากมุมมองนักวิชาการด้านสื่อ นักวิชาการด้านเพศภาวะ สื่อมวลชน และ นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศ	100
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา	106
1. จริยธรรมรายการโทรทัศน์โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง	106
2. แนวปฏิบัติสำหรับรายการข่าวโทรทัศน์โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง	108
3. แนวปฏิบัติสำหรับรายการละครโทรทัศน์โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง	113
4. แนวปฏิบัติสำหรับรายการโฆษณาโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง	114
5. ข้อควรทำ และไม่ควรทำ ในการคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง ในรายการข่าว	116
6. ข้อควรทำ และไม่ควรทำ ในการคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง ในรายการละคร	119
7. ข้อควรทำ และไม่ควรทำ ในการคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง ในรายการโฆษณา	120
8. ข้อเสนอเชิงนโยบาย	121
บรรณานุกรม	122
ภาคผนวก	135

บทที่ 1

บทนำ

ภาพนี้ Alton Grizzle ได้นำเสนอไว้ในบทนำของหนังสือ Gender-Sensitive Indicators for Media (UNESCO, 2012: 12) โดยอธิบายความสัมพันธ์ของ หญิง ชาย และสื่อมวลชน ไว้ว่า เปรียบเสมือนการบรรจบของสายน้ำในมหาสมุทรซึ่งมีความหนาแน่น (density) ต่างกัน จึงทำให้ไม่สามารถที่จะรวมกันได้ ทำให้เกิดเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่สำคัญ เส้นสีขาวซึ่งนำสายน้ำมาบรรจบกันเปรียบเสมือนสื่อมวลชนซึ่งบางครั้งทำหน้าที่ราวกับว่าได้สร้างความกลมกลืนระหว่างหญิงชายในฐานะสายน้ำในมหาสมุทรเดียวกัน ทว่าบางครั้งก็กลายเป็นเส้นแบ่งแยกถาวร เป็นอุปสรรคสำคัญไม่ให้สายน้ำที่มีความหนาแน่นแตกต่างกันนี้สามารถหลอมรวมเป็นหนึ่งเนื้อเดียวกัน เปรียบเสมือนอคติและความไม่เสมอภาคทางเพศระหว่างหญิงชายที่ยังคงดำรงอยู่บนพื้นที่สื่อมวลชน

การส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศและการพัฒนาศักยภาพสตรีในงานสื่อสารมวลชนเป็นประเด็นที่สื่อมวลชนทั่วโลกยังคงให้ความสนใจ จากการประชุมระดับโลกว่าด้วยสื่อและความเสมอภาคทางเพศ ครั้งที่ 1 (Global Forum on Media and Gender) เมื่อเดือนธันวาคม 2556 ณ กรุงเทพมหานคร สื่อมวลชนทั่วโลกที่เข้าร่วมการประชุมดังกล่าวได้ประกาศคำมั่นในการปกป้องหลักสิทธิมนุษยชน ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศและส่งเสริมบทบาทของสตรีในสื่อมวลชน เน้นย้ำประเด็นความปลอดภัยของผู้หญิงในสื่อ การไม่อคติ ไม่กีดกันและสร้างความสมดุลในเนื้อหาและในสื่อทุกประเภท ตลอดจนการก่อตั้งพันธมิตรโลกว่าด้วยสื่อและความเสมอภาคทางเพศ

การเสริมพลังอำนาจของผู้หญิง (women's empowerment) และการพัฒนาสื่อมวลชนถือเป็นประเด็นที่สามารถนำมาเชื่อมโยงบรรจบกันได้ สื่อมวลชนปรากฏบทบาทและถูกอ้างอิงอย่างชัดเจนใน

การเสริมพลังอำนาจของผู้หญิงในขบวนการเคลื่อนไหวของนักสตรีนิยมในคลื่นลูกที่ 2 และ 3¹ ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนที่มีจุดเน้นในประเด็นของการรื้อทำลายการสร้างภาพเหมารวมและอคติทางเพศในงานสื่อมวลชน ขณะที่ความไม่เสมอภาคและการสร้างภาพเหมารวมทางเพศสภาวะยังคงดำรงอยู่ในโครงสร้างสังคมและระบบคิดของผู้คน ยิ่งกว่านั้นความมื่อคติของบรรดาสื่อมวลชนมีอาชีพ ทั้งหญิง-ชาย บางครั้งอาจทำให้ต้องเผชิญต่อทัศนคติแบบคิดลดทอนซึ่งนำไปสู่ข้อจำกัดในการนำเสนอเนื้อหาประเด็นผู้หญิงและเพศสภาวะอย่างไม่รอบด้าน (UNESCO,2012:15)

จากรายงานสถานการณ์สื่อมวลชนกับประเด็นความเสมอภาคทางเพศในระดับโลก โดย Global Media Monitoring Project (GMMP) (ข่าวสด 10 มกราคม 2557) ระบุว่า ในการสำรวจปี 2010 ภาพการถูกกดขี่ทางเพศของสตรีทั่วโลกยังถูกเผยแพร่ผ่านสื่อมากกว่าผู้ชาย เหตุที่ปรากฏในการนำเสนอข่าวคิดเป็นร้อยละ 18 ขณะที่เหยื่อผู้ชายมีเพียงร้อยละ 8 เท่านั้น ผลการสำรวจยังพบว่าสื่อมวลชนมักนำเสนอข่าวที่แหล่งข่าวหรือเหยื่อในข่าวเป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย ขณะที่สื่อที่นำเสนอเรื่องเกี่ยวกับสตรีโดยเฉพาะคิดเป็นร้อยละ 13 และเพียงร้อยละ 6 เท่านั้นที่เน้นประเด็นความเสมอภาคทางเพศ สื่อถึงร้อยละ 46 ยังคงนำเสนอเนื้อหาที่ตอกย้ำแนวคิดเรื่องความแตกต่างทางเพศ คิดเป็นเกือบ 8 เท่าของสื่อที่พยายามจะนำเสนอมุมมองที่ทำทลายเรื่องความไม่เท่าเทียมทางเพศ และส่วนใหญ่มักนำเสนอโดยผู้สื่อข่าวที่เป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย และเพียงร้อยละ 10 ของสื่อในภาพรวมเท่านั้นที่นำเสนอเรื่องสิทธิมนุษยชน

สำหรับสถานการณ์ในประเทศไทย รายงานสถานการณ์ความรุนแรงทางเพศ ปี 2556 โดยมูลนิธิหญิงชายก้าวไกลได้เก็บรวบรวมสถิติข่าวความรุนแรงทางเพศในปี 2556 จากหนังสือพิมพ์ 5 ฉบับ พบว่าการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับผู้หญิง พบในพื้นที่ของ ข่าวข่มขืน มากที่สุด รองลงมาคือ ข่าวอนาจาร ข่าวพยายามข่มขืน ข่าวรัมโทรม ตามลำดับ (มูลนิธิหญิง ชายก้าวไกล,2557:27) นอกจากนี้ จากการเก็บข้อมูลรายการข่าวโทรทัศน์ จำนวน 6 ช่อง ในเดือน สิงหาคม 2557 พบว่า รายการข่าวโทรทัศน์มีการใช้ภาษาที่สะท้อนอคติทางเพศมากกว่าการนำเสนอเนื้อหาที่เน้นความเท่าเทียมทางเพศ ผู้หญิงถูกนำเสนอในฐานะที่เป็นเหยื่อ (victim) มากกว่าผู้ผ่านพ้น (survivor) และมีการนำเสนอเนื้อหาที่ละเมิดความเป็นส่วนตัว/ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ต่อผู้หญิง เป็นจำนวนสูงถึง 226 ครั้ง ขณะที่การ

¹ ขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อเสริมพลังของผู้หญิง เริ่มตั้งแต่ทศวรรษ 1900s สตรีนิยมคลื่นลูกที่ 1 เกี่ยวข้องกับการเรียกร้องสิทธิในการเลือกตั้งของผู้หญิง ซึ่งเริ่มต้นในสหรัฐอเมริกา ในปี 1845 และขยายอาณาบริเวณไปยังหลายประเทศ สตรีนิยมคลื่นลูกที่ 2 เป็นขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อปลดปล่อยผู้หญิงให้เป็นอิสระ ซึ่งเป็นการต่อสู้ที่มากกว่าการเรียกร้องสิทธิในการเลือกตั้ง เริ่มในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และอีกหลายประเทศในทศวรรษ 1960s สตรีนิยมคลื่นลูกที่ 2 ขยายพื้นที่ของการปลดปล่อยผู้หญิงไปสู่มิติทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งรวมถึงการสร้างภาพที่ผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริงเกี่ยวกับผู้หญิงในงานโฆษณาและสื่อมวลชน คำตอบแทนที่ไม่เป็นธรรม การเข้าถึงโอกาสในอาชีพของผู้หญิง ส่วนสตรีนิยมคลื่นลูกที่ 3 เป็นการทำงานเชิงลึกโดยตั้งคำถามถึง บทบาทตามเพศ (gender roles) ของผู้คนในสังคม การเรียกร้องที่สำคัญของสตรีนิยมคลื่นลูกที่ 3 คือ การมีบทบาทตามเพศที่ตายตัวมีส่วนสร้างความไม่เท่าเทียมในสังคมและเป็นการจำกัดทางเลือกและอิสรภาพในการแสดงความคิดเห็นของปัจเจกบุคคล

นำเสนอทางออกของปัญหาความรุนแรงทางเพศต่อผู้หญิง รวมทั้งการให้ข้อมูลในเชิงสถิติ กฎหมาย ยังไม่มีการเน้นมากนักในรายการข่าวโทรทัศน์ (Tinnam,2015:78)

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน (ครั้ง) ของเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นความเสมอภาคทางเพศในข่าวโทรทัศน์ในรอบ 30 วัน (สิงหาคม 2557)

ประเด็น	ช่อง 3	ช่อง 5	ช่อง 7	ช่อง 9	NBT	ThaiPBS	รวม
จำนวนครั้งในการนำเสนอภาษาแสดงอคติทางเพศ	3	-	6	1	3	-	13
จำนวนครั้งที่นำเสนอเนื้อหาเน้นความเท่าเทียมทางเพศ	1	-	-	-	1	1	3
จำนวนครั้งที่หญิงถูกนำเสนอในฐานะเหยื่อ	20	8	44	18	13	15	118
จำนวนครั้งที่หญิงถูกนำเสนอในฐานะผู้ผ่านพ้น	2	3	5	1	2	2	15
จำนวนครั้งของเนื้อหาที่ละเมิดความเป็นส่วนตัว/ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	39	18	69	34	38	28	226
จำนวนครั้งที่มีการใช้ข้อมูล สถิติ กฎหมาย นำเสนอข้อมูลความรุนแรงทางเพศในฐานะที่เป็นปัญหาสังคมมากกว่าปัญหาส่วนตัว	4	-	1	3	1	8	17
จำนวนครั้งที่มีการนำเสนอข้อมูลองค์กรที่สามารถให้ความช่วยเหลือต่อปัญหาความรุนแรง	-	-	-	1	-	2	3

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากพื้นที่การรายงานข่าวของสื่อมวลชนจะพบว่า การนำเสนอเนื้อหาในประเด็นผู้หญิงมักกระจุกตัวอยู่ภายใต้วิธีคิดที่มอง “ผู้หญิง” ผูกโยงกับ “เรื่องเพศ” การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้หญิงจึงกลายเป็นแค่การเน้นภาพสรีระและความสัมพันธ์ทางกาย จึงทำให้การนำเสนอเนื้อหาในพื้นที่ของความรุนแรงทางเพศต่อผู้หญิงจึงเป็นการรายงานในระดับความรุนแรงทางตรง ซึ่งหมายถึงความรุนแรงซึ่งเห็นได้ด้วยตาเปล่าและรับรู้ได้ทางประสาทหู เช่น การข่มขืน การสัมผัสร่างกายโดยไม่ยินยอม ตลอดจนการทุบตี การจิกผม การชู่ตะคอก การด่าทอ การฆ่าอันสืบเนื่องมาจากเหตุแห่งเพศ เป็นต้น ตัวอย่างองค์กรประกอบของการรายงานข่าวความรุนแรงทางเพศ มักให้ความสำคัญกับองค์ประกอบไม่ก็อย่างที่เป็นความรุนแรงทางตรงซึ่งเห็นได้ด้วยตาเปล่า เช่น การสูญเสียเยื่อพรหมจรรย์

คราบอสุจิ ร่องรอยการต่อสู้ บาดแผลบนเรือนร่าง สรีระผู้หญิง เสื้อผ้าการแต่งกายของผู้หญิง สีสลามก ยาเสพติด สถานที่เกิดเหตุในที่เปลี่ยว ความผิดปกติทางร่างกายและจิตใจของผู้กระทำความผิด ความสูญเสียทางเศรษฐกิจในกรณีที่เป็นการข่มขืนนักท่องเที่ยวต่างชาติ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาจากกรอบสิทธิมนุษยชนร่วมกับแนวคิดด้านเพศภาวะและเพศวิถี พบว่า ประเด็นสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์คือส่วนที่หายไปในการนำเสนอเนื้อหาประเด็นผู้หญิง กรอบคิดดังกล่าวนี้สัมพันธ์โยงใยกับการมองความรุนแรงต่อผู้หญิงในฐานะที่เป็นปัญหาของความสัมพันธ์เชิงอำนาจมากกว่าจะเป็นปัญหาเรื่องเพศ กล่าวคือ การเกิดขึ้นของความรุนแรงต่อผู้หญิงเริ่มจากการที่สถาบันสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม การศึกษา กฎหมาย ฯลฯ ได้ทำหน้าที่ในวางบทบาทความเป็นเพศภาวะหนึ่งให้ด้อยและมีคุณค่าต่ำกว่าอีกเพศภาวะ เช่น การที่สังคมไทยให้คุณค่าความเป็นหญิงอยู่ในสถานะที่ด้อยต่ำกว่าความเป็นชาย และความเชื่อเช่นนี้มีรากลึกฝังแน่นในฐานคติของสถาบันหลักต่าง ๆ เช่น ศาสนา อุดมการณ์ ครอบครัว การศึกษา สื่อมวลชน จารีตประเพณี และระบบความเชื่อต่าง ๆ ทำให้ผู้หญิงยอมรับสถานะที่ด้อยกว่าโดยไม่ตั้งคำถามและทำให้ผู้หญิงส่วนใหญ่ยอมรับความรุนแรงที่มีต่อตนเอง และสังคมกระทำความรุนแรงต่อผู้หญิงโดยเข้าใจว่าเป็นปัญหาเชิงปัจเจกในด้านร่างกายและสรีระของผู้หญิงมากกว่าเป็นปัญหาการประกอบสร้างความคิดความเชื่อของสังคม ทำให้ความรุนแรงเชิงโครงสร้างและวัฒนธรรมเหล่านี้เป็นตัวหล่อเลี้ยงให้ความรุนแรงทางตรงดำรงอยู่และนำไปสู่การละเมิดสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของสตรี

ในด้านองค์การวิชาชีพซึ่งมีหน้าที่ควบคุมจริยธรรมสื่อมวลชน ข้อบังคับจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นผู้หญิงถูกเขียนไว้อย่างกว้างภายใต้กรอบ “สิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” โดยข้อบังคับจริยธรรมของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2541 ซึ่งเกี่ยวข้องกับ “ผู้หญิง” ปรากฏใน ข้อ 15

ข้อ 15 ในการเสนอข่าวหรือภาพใด ๆ หนังสือพิมพ์ต้องคำนึงมิให้ล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าวโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องให้ความคุ้มครองอย่างเคร่งครัดต่อสิทธิมนุษยชนของเด็ก สตรีและผู้ด้อยโอกาสในการเสนอข่าวตามวรรคแรกต้องไม่เป็นการซ้ำเติมความทุกข์หรือโศกนาฏกรรมอันเกิดแก่เด็ก สตรี และผู้ด้อยโอกาสนั้นไม่ว่าทางใดทางหนึ่ง (<http://www.presscouncil.or.th/th2/content/view/4/8/>)

นอกจากนี้เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงานและป้องกันการนำเสนอข่าวและภาพข่าวที่หมิ่นเหม่ต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนในกรณีของเด็กและสตรี สภาการหนังสือพิมพ์จึงได้ออกแนวปฏิบัติเรื่อง การเสนอข่าวและภาพข่าวผู้หญิงและเด็กถูกละเมิดทางเพศ พ.ศ. 2549 ซึ่งแนวปฏิบัติดังกล่าวนี้ได้ปกป้องผู้หญิงที่ตกเป็นผู้ถูกกระทำทางเพศ ดังนี้

- 1) หนังสือพิมพ์จะไม่เปิดเผย ชื่อ ชื่อสกุลหรือตำบลที่อยู่ของผู้หญิงและเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศ รวมทั้งชื่อ ชื่อสกุลและตำบลที่อยู่ของญาติของผู้เสียหาย ไม่ว่ากรณีใด ๆ หรือสิ่งที่ทำให้รู้หรือสามารถรู้ได้ว่าผู้หญิงและเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศเป็นใคร

- 2) สำหรับในกรณีและผู้หญิงและเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิต ต้องไม่เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เสียชีวิต ซึ่งจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่จิตใจ ชื่อเสียงเกียรติคุณหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดของครอบครัวผู้เสียชีวิต หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ
- 3) ในการพาดหัวข่าว โปรมข่าว หรือการนำเสนอรายละเอียดของเนื้อหาข่าว ผู้หญิงและเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศ จะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง ทั้งในเรื่องการใช้ภาษาและการคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน และไม่ตอกย้ำให้เกิดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับทัศนคติเรื่องเพศอันเนื่องมาจากการละเมิดทางเพศนั้น
- 4) หนังสือพิมพ์ต้องไม่ลงตีพิมพ์ภาพข่าวของผู้หญิงและเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นกรณีใด ๆ และไม่ว่าผู้ที่ถูกละเมิดทางเพศนั้น จะเสียชีวิตหรือไม่ก็ตาม
- 5) ในกรณีที่ผู้หญิงและเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศ ได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิต หนังสือพิมพ์อาจลงตีพิมพ์ภาพหน้าตรงของผู้เสียชีวิตขณะมีชีวิตได้ ทั้งนี้ ต้องไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่จิตใจ ชื่อเสียงเกียรติคุณหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดของครอบครัวผู้เสียชีวิต หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ

(<http://www.presscouncil.or.th/th2/content/view/117/53/>)

จะเห็นได้ว่าข้อบังคับจริยธรรมดังกล่าวพยายามมุ่งเน้นที่การให้ความคุ้มครองผู้หญิงภายใต้กรอบสิทธิมนุษยชนซึ่งปกป้องข้อมูลส่วนตัวของผู้หญิงในฐานะที่ถูกกระทำความรุนแรงทางเพศรวมทั้งการระมัดระวังในเรื่องการใช้ภาษาซึ่งอาจสร้างความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับวิธีคิดในเรื่องเพศอย่างไรก็ตามด้วยกรอบคิดเรื่องผู้หญิงในข้อบังคับจริยธรรมดังกล่าวอาจไม่เพียงพอต่อการรื้อทำลายความรุนแรงเชิงโครงสร้างและวัฒนธรรมที่จัดวางความสัมพันธ์ของเพศภาวะให้อยู่ในลักษณะที่ไม่สมดุลในเชิงอำนาจ ข้อเสนอที่มีต่อข้อบังคับจริยธรรมสื่อมวลชน ต้องขยายอาณาบริเวณความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่อง “ผู้หญิง” ซึ่งไม่ควรกระจุกตัวอยู่ในพื้นที่ของการรายงานข่าว และการมุ่งเน้นไปที่ปัญหาความรุนแรงทางเพศแต่เพียงอย่างเดียวโดยควรขยายอาณาบริเวณให้ครอบคลุมขึ้นในปริมนทลอื่น ๆ ของสื่อมวลชน เช่น รายการละครและโฆษณา กลไกสำคัญในการถอดรื้ออคติทางเพศที่มีต่อผู้หญิง ต้องใช้การกระตุ้นให้สังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อมวลชนต้องปรับเปลี่ยนฐานคิดเกี่ยวกับเพศ การเขียนข้อบังคับจริยธรรมในประเด็นผู้หญิงอย่างกว้างเช่นนี้ อาจส่งผลทำให้การนำไปบังคับใช้ในระดับภาคปฏิบัติการของสื่อมวลชนเกิดขึ้นได้ยาก

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแนวทางปฏิบัติ ในการนำเสนอรายการโทรทัศน์บนหลักสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของสตรี” จึงต้องการที่จะพัฒนากรอบแนวทางการนำเสนอรายการโทรทัศน์ในประเด็นผู้หญิงภายใต้หลักการสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพื่อให้หน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแล เช่น คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) รวมทั้งองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน สามารถใช้ตรวจสอบเชิงจริยธรรมในการรายงานข่าวและ

รายการโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง และสื่อมวลชนทุกประเภทบนพื้นฐานของความเสมอภาคทางเพศ คุณค่าของงานวิจัยเรื่องนี้จะสามารถเป็นเครื่องมือช่วยในการทำงานของสื่อมวลชนในการตรวจสอบ จริยธรรมด้านเนื้อหา ให้เป็นการนำเสนอเนื้อหาที่มีความถูกต้อง (Accuracy) มีความสมดุลและยุติธรรม (Balance and Fairness) ปลอดจากอคติ (Objectivity) และคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน (Human Rights) สื่อมวลชนเองก็จะสามารถเป็นผู้สร้างการเปลี่ยนแปลงในสังคม จากเดิมที่เป็นสังคมซ้ำเติมผู้ถูกกระทำ และเต็มไปด้วยการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ ไปสู่สังคมปัญญาที่ปราศจากอคติในเรื่องเพศ และเพื่อการสร้างสังคมแห่งการรู้เท่าทันสื่อซึ่งเป็นสังคมที่พึงปรารถนา

1. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจสถานภาพองค์ความรู้เรื่องจริยธรรมสื่อมวลชนกับประเด็นผู้หญิงในสังคมไทย
2. เพื่อสำรวจข้อบังคับจริยธรรมและแนวปฏิบัติของสื่อมวลชนในประเด็นผู้หญิงขององค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนในประเทศไทยและกรณีศึกษาจากต่างประเทศ
3. เพื่อวิเคราะห์กรณีศึกษาข่าวและรายการโทรทัศน์ที่มีปัญหาด้านอคติทางเพศในประเด็นผู้หญิง
4. เพื่อสร้างแนวปฏิบัติทางจริยธรรมโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิงในการนำเสนอข่าวและรายการทางโทรทัศน์

2. ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้มีขอบเขตการศึกษาดังนี้

1. การศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับจริยธรรมสื่อมวลชนย้อนหลัง 10 ปี ร่วมกับวิเคราะห์ ข้อบังคับจริยธรรมและแนวปฏิบัติของสื่อมวลชนในประเด็นผู้หญิงขององค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนในประเทศไทยและกรณีศึกษา ดัชนีชี้วัดความอ่อนไหวทางเพศภาวะสำหรับสื่อ (Gender-Sensitive Indicators for Media) ของ UNESCO แนวทางเพื่อการส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศสำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อ (Broadcasting for All: Focus on Gender) (Asia Media Summit, 2011) และ หลักการเชิงจริยธรรมสำหรับการรายงานข่าวเกี่ยวกับผู้รอดชีวิตจากความรุนแรงทางเพศ โดย UNFPA
2. การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) เพื่อพิจารณาหาประเด็นอคติทางเพศต่อผู้หญิงในข่าวและรายการโทรทัศน์ ใช้แหล่งข้อมูลรายการโทรทัศน์จาก www.youtube.com โดยใช้คำสำคัญในการค้นหารายการโทรทัศน์เพื่อนำมาวิเคราะห์ ได้แก่ “ความรุนแรงต่อผู้หญิง” “ข่มขืน” “อนาจาร” “เพศ” “ความรุนแรงในครอบครัว” “อุ้มบุญ” “การค้าบริการทางเพศ” “การค้ามนุษย์” “ท้องไม่พร้อม” “แม่วิไล” และศึกษาจากเนื้อหาข่าวรายการโฆษณา ในช่วงละครหลังข่าว ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ซึ่งเป็นสถานีที่มีเรตติ้งสูงสุด โดยจะเก็บข้อมูลงานโฆษณา ในเดือนกรกฎาคม 2558
3. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) บรรณาธิการ/ผู้สื่อข่าวซึ่งรายงานข่าวประเด็นผู้หญิง นักวิชาการด้านการสื่อข่าว นักวิชาการด้านเพศสภาวะ/เพศวิถีซึ่งศึกษาด้านการวิเคราะห์ข่าว ผู้ผลิต

ละคร/โฆษณา นักวิชาการด้านละคร/โฆษณา นักวิชาการด้านเพศสภาวะ/เพศวิถีซึ่งศึกษางานละคร/
โฆษณา ตัวแทนองค์กรภาครัฐและภาคประชาสังคมที่ทำงานด้านผู้หญิง

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. องค์กรที่ทำหน้าที่กำกับดูแล ได้แก่ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และ
กิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และองค์กรวิชาชีพ มีแนวปฏิบัติ (Guideline) ในการนำเสนอข่าว
และรายการทางสื่อกระจายเสียงและโทรทัศน์บนหลักสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของสตรี

2. ผู้สื่อข่าวและกองบรรณาธิการข่าว รวมทั้งฝ่ายรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงและ
โทรทัศน์ สามารถใช้แนวปฏิบัติ (Guideline) ในการนำเสนอข่าวและรายการทางสื่อกระจายเสียงและ
โทรทัศน์บนหลักสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของสตรี เพื่อตรวจสอบเนื้อหารายการที่
ออกอากาศไม่ให้กระทบสิทธิมนุษยชนของสตรี

3. การมีแนวปฏิบัติ (Guideline) ในการนำเสนอข่าวและรายการทางสื่อกระจายเสียงและ
โทรทัศน์บนหลักสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของสตรี จะมีส่วนสำคัญทำให้ ผู้ตกเป็นข่าว
ซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง ได้รับการนำเสนอในลักษณะที่มีการปกป้องสิทธิความเป็นส่วนตัว และ
เคารพในสิทธิมนุษยชน และสามารถใช้ชีวิตหลังการตกเป็นข่าวได้อย่างมีศักดิ์ศรี

4. ประชาชนในฐานะผู้รับสารสามารถมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลสื่อมวลชน ให้รายงานข่าวโดย
ปราศจากอคติทางเพศ โดยการใช้แนวปฏิบัติ (Guideline) ในการนำเสนอข่าวและรายการทางสื่อ
กระจายเสียงและโทรทัศน์บนหลักสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของสตรีเพื่อตรวจสอบเฝ้า
ระวังเนื้อหาในรายการทางสื่อกระจายเสียงและโทรทัศน์ เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคมการรู้เท่า
ทันสื่อ

4. ตัวชี้วัดผลผลิต

1. มีแนวปฏิบัติ (Guideline) ในการนำเสนอข่าวและรายการทางสื่อกระจายเสียงและโทรทัศน์
บนหลักสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของสตรี

2. มีข้อเสนอแนะที่ควรทำและไม่ควรทำในประเด็นสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
ของสตรี ในรายการโทรทัศน์

3. มีงานวิจัยเกี่ยวกับผู้หญิงและปัญหาเชิงจริยธรรมในประเทศไทยที่เป็นปัจจุบัน

4. มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อสำนักงาน กสทช. ในการกำกับดูแลกันเอง เพื่อปกป้องสิทธิ
มนุษยชน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของกลุ่มสตรี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี ที่ใช้ในงานวิจัย

งานศึกษาเรื่อง “การพัฒนาแนวทางปฏิบัติในการนำเสนอรายการโทรทัศน์บนหลักสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของสตรี” ใช้แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1.แนวคิดวาทกรรม
- 2.แนวคิดจริยธรรมสื่อมวลชน
- 3.แนวคิดสตรีนิยม

1. แนวคิดวาทกรรม

คำถามสำคัญที่แนวคิดสกุลโครงสร้างนิยม²พยายามหาคำตอบให้กับความเป็นจริงก็คือ ภาษасร้างความเป็นมนุษย์หรือแท้จริงแล้วมนุษย์ต่างหากที่เป็นผู้กำหนดภาษา สำหรับMichel Foucault นักปรัชญาชาวฝรั่งเศสมองว่า การตั้งคำถามดังกล่าวเป็นจุดเริ่มต้นของการทำความเข้าใจถึงรากที่มาของคำว่า “วาทกรรม” (ชเนตตี ทินนาม,2551)

Foucault มีแนวคิดคล้ายกับนักคิดโครงสร้างนิยมในประเด็นที่ว่ามนุษย์มิได้เป็นผู้บงการกำเนิดภาษา หากแต่มนุษย์กำเนิดมาท่ามกลางภาษาที่มีการสื่อสารกันทั่วไป และเมื่อมีการสื่อความออกไป วาทกรรมนั้นก็มิได้มีมนุษย์ผู้ใดเป็นเจ้าของ มนุษย์จึงเป็นผู้ที่ถูกกำหนดว่าจะพูด แสดงออกผ่านวาทกรรมที่ครอบคลุมวิถีชีวิตของพวกเขาทั้งหลาย แต่กระนั้นวาทกรรมมิได้มีสถานะเป็นภาษาและมิได้สัมพันธ์กับความเป็นจริง หากแต่วาทกรรมเป็นระบบที่แสดงยุทธวิธีอันจะทำให้มนุษย์รับรู้ความเป็นจริง วาทกรรมจึงถือเป็นตัวกำหนดความรุนแรงต่อสรรพสิ่ง เนื่องจากวาทกรรมถูกสร้างขึ้นมาจากความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ผู้คนนิยามว่ามันถูกต้อง ณ ช่วงเวลาหนึ่ง ภายใต้กฎเกณฑ์ของไวยากรณ์และเหตุผลที่ไม่จำเป็นต้องเป็นชุดเดียวกัน ภายใต้วาทกรรมจะมีบางสิ่งที่สามารถให้นิยามได้ก่อตัวขึ้นมาและพร้อมที่จะผันแปรกลายเป็นอีกสิ่งหนึ่ง (Foucault,1972:63)

ในงาน The Archaeology of Knowledge & the Discourse on Language (Foucault,1972:30-39,65-66,216,228) Foucault ได้เสนอข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับการก่อรูปของวาทกรรมว่า วาทกรรมคือถ้อยคำที่มีรูปแบบแตกต่างกัน แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่สอดคล้อง โต้แย้ง หรือเป็นส่วนเสริมแต่งกับชุดวาทกรรมอื่น ความสัมพันธ์ของวาทกรรมก่อให้เกิดการยอมรับในสิ่งหนึ่งหรือการกีดกันออกไป

² แนวคิดสกุลโครงสร้างนิยม (Structuralism) มีหลักสำคัญที่การศึกษาการดำรงอยู่ของความสัมพันธ์และหน้าที่ต่าง ๆ ในระบบ มองภาษาว่าเป็นส่วนหนึ่งของการสื่อความหมายภายใต้ระบบไวยากรณ์ มนุษย์มิได้เป็นผู้สร้างภาษา แต่ภาษาเป็นผู้พูดกับมนุษย์ ภาษาเป็นผู้สถาปนาความเป็นมนุษย์ ต่อมาแนวคิดนี้ได้ถูกโต้แย้งและมีอิทธิพลต่อการเกิดแนวคิดในยุคหลัง ได้แก่ แนวคิดหลังสกุลโครงสร้างนิยม (Post-structuralism) เป็นแนวคิดที่ไม่เชื่อในเรื่องของการมีอยู่ดำรงอยู่ มองสรรพสิ่งว่ามีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา แนวคิดนี้ใช้การวิเคราะห์โครงสร้างภาษาเป็นเครื่องมือ ประเด็นหลักคือ ไม่มีโครงสร้างหรือองค์ประฐานที่ตายตัว สรรพสิ่งเปลี่ยนแปลงอยู่ทุกขณะ

มนุษย์ไม่มีอิสระที่จะพูดอะไรได้อย่างง่ายดาย กฎของการกีดกัน (rules of exclusion) ครอบคลุมอยู่ทั่วไปในทุกสังคมทั้งยังเป็นตัวกำหนดและจำกัดขอบเขตของวาทกรรม ว่าการผลิตวาทกรรมจะถูกควบคุม เลือกรร ตกลงและจ่ายแจกอย่างไร วาทกรรมจึงเป็นเสมือนกิจกรรมที่เริ่มจากการเขียน จากนั้นนำไปสู่การอ่าน แลกเปลี่ยนจนกลายเป็นสัญลักษณ์ที่กระจัดกระจายในห้วงระยะเวลาหนึ่ง การก่อกำเนิดของวาทกรรมมีการกล่าวอ้างถึงตัวเองหรือสิ่งหนึ่งเสมอ กระนั้นเอกภาพของวาทกรรมมิใช่แค่การมีอยู่ของวัตถุหรือโครงสร้างใด แต่อยู่ที่การตอบโต้ของวาทกรรมนั้นต่อกฎที่มีอำนาจในการนิยามสิ่งต่าง ๆ ให้มีความผันแปรและแตกต่าง

วาทกรรมจึงมิได้มีอำนาจแค่เพียงการทำหน้าที่สื่อความ หากแต่เป็นเครือข่ายของกฎเกณฑ์ ค่านิยม ความรับรู้ ความเข้าใจร่วม มาตรฐาน ความเชื่อ ในเรื่องต่าง ๆ ของชีวิตมนุษย์ วาทกรรมมาจากการสื่อสารของคนจำนวนมาก จนยากที่จะรู้ที่มาและไม่มีผู้ใดสามารถอ้างความเป็นเจ้าของวาทกรรมนั้นได้ เราจะต้องทำความเข้าใจต่อวาทกรรมในฐานะที่เป็นชุดของความไม่ต่อเนื่อง³ ซึ่งไม่มีลักษณะเหมือนกันหรือคงที่ตายตัวทั้งหมด วาทกรรมไม่สามารถแบ่งแยกได้แค่เพียงวาทกรรมที่ได้รับการยอมรับและวาทกรรมที่ถูกกีดกันออกไป หรือเฉพาะวาทกรรมที่มีอำนาจ วาทกรรมมีความหลากหลาย ซับซ้อนยิ่งกว่านั้น การวิเคราะห์วาทกรรมจะต้องเปิดใจยอมรับต่อกระบวนการที่ไม่คงที่ที่ทวีไปด้วยความหลากหลาย วาทกรรมจะเป็นทั้งเครื่องมือ ผลของอำนาจและยังเป็นอุปสรรคขัดขวางยุทธวิธีของการต่อต้าน ดังนั้นวาทกรรมจึงเป็นทั้งตัวส่งผ่าน สร้างเสริมพลัง และทำลายอำนาจลงอย่างราบคาบ (Foucault, 1978: 100-101)

ขณะเดียวกันวาทกรรมยังมีได้ขึ้นอยู่กับความหมายหรือความตั้งใจของผู้ใช้ภาษาหากแต่ขึ้นอยู่กับระบบตรรกะภายในของวาทกรรมเอง ดังนั้นการยอมรับว่าประโยคความรู้ใดถูกประโยคความรู้ใดผิดจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของวาทกรรมอย่างเดียว ปฏิบัติการวาทกรรมยังต้องสัมพันธ์กับสถานภาพและบทบาทของผู้เสนอความจริงด้วยว่ามีสถานภาพทางสังคมเป็นอย่างไร การก่อกำเนิดของวาทกรรมจึงครอบคลุมไปถึงกิจกรรมอื่น ๆ ทางสังคม เช่น ระบบความคิด (episteme) ซึ่งเป็นกลไกทางวาทกรรมที่ทำให้สามารถแยกแยะบางประโยคออกจากประโยคชนิดอื่น ๆ ได้ (Foucault, 1984 ใน ธเนศ วงศ์ยานนาวา 2532:19) ระบบความคิดจึงเป็นตัวสะท้อนความสัมพันธ์ของวาทกรรมทำให้เห็นสนามวาทกรรมที่กระจัดกระจายไม่สิ้นสุด(a space of dispersion) (Foucault,1977:55)

³ การวิเคราะห์วาทกรรมเป็นแนวคิดที่ปฏิเสธความต่อเนื่องเพื่อที่จะไม่ลดทอนความสำคัญของความหลากหลายที่กระจัดกระจายในเหตุการณ์ใด ๆ ที่จะมาประสานผันแปรกลายเป็นวาทกรรมชุดใหม่ โลกไม่ได้เรียบง่าย ถึงขนาดที่จะลดทอนความซับซ้อนให้เหลือเพียงธาตุแท้เดียวหรือแกนของประวัติศาสตร์ได้ โลกมิได้เรียบง่ายขนาดจะระบุจุดหมายปลายทางหรือคุณค่าสำคัญที่สุดได้ ทว่าโลกเป็นที่รวมของสารพัดเหตุการณ์ที่เข้ามาปะทะประสานอย่างหาระเบียบไม่ได้ Foucault ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าเราไม่สามารถชี้ชัดลงไปได้ว่า ความไม่ต่อเนื่อง (discontinuity) ของประวัติศาสตร์วาทกรรมจะเกิดขึ้น ณ ที่ใด (ธงชัย,2534:38-40;Foucault,1972:4-5;Smart,1983:73-107;O'Farrell,1989:44-64;Todd,1993:69-84)

บริบททางประวัติศาสตร์ จะเป็นที่ซึ่งวาทกรรมจำนวนมากศาลดำรงอยู่ วาทกรรมมิได้เผยตัว ออกมาตรง ๆ หากแต่มาจากการประสานกันเข้าของการสื่อความผ่านกฎเกณฑ์ ความรู้ ความเชื่อ มาตรฐาน ความจริงของยุคสมัยที่ครอบคลุมวิถีชีวิตมนุษย์⁴ Foucault กล่าวว่าหน่วยพื้นฐานของ วาทกรรมคือถ้อยคำ (statement) ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างกันบนพื้นที่และทำให้เกิดบริบท โดยข้อความ เหล่านี้อาจปรากฏตัวหรือถูกแทนที่โดยข้อความอื่น⁵ (Danaher, Schirato, Webb, 2000:35)

Foucault มองการคงอยู่ของวาทกรรมที่มีอยู่จำนวนมากภายใต้เวลาและความเป็นมาของตัวเอง การประสานหรือบรรจบของวาทกรรม ทำให้เกิดเป็นปฏิบัติการวาทกรรมและเกิดเป็นความหมายความรู้ ขึ้น (Lemert and Gillan, 1982:43) การมองวาทกรรมในเชิงพื้นที่วิเคราะห์ที่เป็นอิสระเป็นการมองในเชิง พื้นที่ ความรู้จึงสามารถพิจารณาได้ในลักษณะของปริมาตร วาทกรรมจึงเป็นเหมือนพลังอำนาจที่เข้า ครอบงำพื้นที่ตัวอย่างที่สามารถอธิบายแนวคิดวาทกรรมได้ดีที่สุดคืองานศึกษาเรื่อง Madness and Civilization (1965) Foucault ได้อธิบายประวัติศาสตร์ของความบ้า ที่มีสถานะแตกต่างจากยุคก่อนๆ และผันแปรแตกต่างมาอย่างไม่ต่อเนื่อง อันเป็นผลมาจากวาทกรรมที่มีอิทธิพลครอบงำในแต่ละพื้นที่ แต่ละเวลา ทำให้ความบ้าในอดีตแทบไม่บรรจบกันได้สนิทแนบกับความบ้าในความหมายปัจจุบัน Foucault เริ่มต้นอธิบายความบ้าในยุคกลางของยุโรปว่าเป็นลักษณะของความพิเศษศักดิ์สิทธิ์เป็นที่สถิต สัจจะของพระเจ้า แต่ในปลายยุคกลางความบ้ากลายเป็นภูมิปัญญาพิเศษที่พระเจ้าประทานมาให้ เมื่อมา สู่ยุคแสงสว่างทางปัญญาในศตวรรษที่ 17-18 เหตุผลได้เข้ามาแทนที่ความเชื่อ ในยุคกลางวาทกรรม ความบ้าจึงหลุดพ้นไปจากความมีเหตุผลของความเป็นมนุษย์ เป็นความแตกต่างจากความเป็นปกติวิสัย คนบ้าจึงถูกจัดกลุ่มไปรวมกับ ขอทาน และอาชญากร ต่อมาในศตวรรษที่ 19 ความบ้าถูกให้นิยามเป็น อាកาโรยประเภทหนึ่ง เนื่องจากการปรากฏของวาทกรรมโรคทางจิต ความบ้าจึงเป็นความบกพร่อง

⁴ Nietzsche กล่าวว่ายิ่งเข้าใกล้จุดเริ่มต้นของสรรพสิ่งก็ยิ่งไม่สามารถที่จะประเมินจุดเริ่มแรกของสิ่งนั้นได้ (Nietzsche in Richardson & Leiter, 2001:325) การวิเคราะห์วาทกรรมจึงปฏิเสธการหาจุดกำเนิด (origin) และไม่เชื่อใน ประวัติศาสตร์แบบองค์รวมเพราะว่ากำเนิดไม่ได้มาจากสิ่งเดียวแต่เกิดจากองค์ประกอบที่ต่างกักันสารพัด หากจะ หาแหล่งที่มาของสิ่งใดต้องแยกสิ่งนั้นออกเป็นองค์ประกอบต่าง ๆ แล้วตามแกะรอยองค์ประกอบนั้นว่าเข้ามาปะทะ ประสานเมื่อใด ภายใต้เงื่อนไขเฉพาะอย่างไร ไม่มีธาตุแท้หรือสาระใด ๆ เหนือกาลเวลา ไม่ว่าจะองค์ประกอบที่มา ประสานจะเป็นเพียงเปลือกนอกไม่ใช่แก่นแท้ ก็จะต้องมีคุณค่าพอที่จะนำมาวิเคราะห์เพราะต่างมีคุณลักษณะของ ความเป็นสิ่งนั้นด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น ขณะที่การค้นหากำเนิดในประวัติศาสตร์กระแสหลักมีฐานความคิดที่ว่าสิ่งต่าง ๆ ณ จุดกำเนิดมีสถานะที่มีคุณค่า จริงแท้ และยิ่งใหญ่ การเผยตัวของวาทกรรม (emergence) ซึ่งหมายถึงขณะหนึ่ง ๆ ที่ วัตถุหรือสิ่งหนึ่งเริ่มมีสภาพเช่นนั้น (the moment of arising) เป็นภาวะที่พลังขององค์ประกอบด้านต่าง ๆ มาปะทะ ประสานกัน (Foucault, 1984:78-86)

⁵ วาทกรรมสามารถประสานและก่อให้เกิดคำพูดได้มากมายนับไม่ถ้วน เช่น ผู้หญิงเป็นควายผู้ชายเป็นคน ชาย ข้าวเปลือกหญิงข้าวสาร ผู้หญิงมีบุญน้อยกว่าผู้ชาย ฯลฯ ถ้อยคำดังกล่าวนี้ประสานกันขึ้นภายใต้วาทกรรมความไม่ เท่าเทียมระหว่างหญิงชาย ความเข้าใจในการสื่อความของวาทกรรมจึงเป็นการประกอบประสานของการสื่อความใน สถานการณ์เฉพาะ ทำให้เกิดการรับรู้ภายใต้เครือข่ายกำหนดของวาทกรรม เพื่อที่จะเผยให้เห็นถึงส่วนต่าง ๆ ที่ ประมวลประสานกันเข้าเป็นความรู้ที่เป็นอิสระมาจากองค์ประกอบที่ต่างกักันแต่มีความสัมพันธ์กันขึ้นมา วาทกรรมก็คือความรู้ในชั้นดินที่ได้อาจมาจากการประสานประกอบกันเข้าภายใต้ภาวะทางประวัติศาสตร์

ทางชีววิทยา การค้นพบของ Freud และวิชาจิตวิเคราะห์ทำให้ความบ้าเป็นระบบที่ต่างจากคนอื่น และเป็นเหตุผลที่ทำให้คนบ้าต้องอยู่ภายใต้การดูแลของจิตแพทย์

การผันแปรของความหมายไม่ว่าจะเป็นนิยามความบ้าหรือสิ่งใดก็ตามในประวัติศาสตร์แสดงให้เห็นถึงอำนาจใน ระบบการกีดกันของวาทกรรม (system of exclusion) ที่แสดงออกในลักษณะของ 1) ข้อห้าม (prohibition) เป็นตัวการกักเก็บเสรีภาพการแสดงออกในเรื่องต่าง ๆ ตามกาลเทศะ แสดงให้เห็นถึงความปรารถนาและอำนาจ สิทธิที่บางคนจะพูดได้หรือไม่ได้ เช่น การห้ามพูดเรื่องเพศและการเมือง เป็นต้น 2) การแบ่งแยก (division) และปฏิเสธ (rejection) เป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการการแบ่งแยกสิ่งหนึ่งออกจากพื้นที่ เช่น การแยกคนบ้ากับคนปกติออกจากกันด้วยเกณฑ์เหตุผล หรือ อากาศเจ็บป่วยทางจิต (Foucault, 1972:216) การกีดกันภายนอก (external exclusion) ซึ่งเป็นกรรมวิธีของวาทกรรมนั้น ประกอบด้วย

1) การให้ความเห็น (commentary) เป็นการบอกกล่าวถึงคุณภาพของสิ่งต่าง ๆ อะไรที่ควรต้องนำมาวิเคราะห์ สิ่งใดสามารถเป็นความเห็นได้หรือไม่ได้ การให้ความเห็นจะนำมาซึ่งการตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ในสังคมจะมีวาทกรรมหลักที่ได้รับการยอมรับ การให้ความเห็นมีผลทำให้วาทกรรมชุดนั้นสามารถแพร่กระจายต่อไปได้หรือหยุดนิ่ง

2) ประพันธ์กร (the author) คือผู้ที่กำหนดว่าควรจะมีหรือไม่มีเนื้อหาใดในตัวบท การทำให้เกิดความเป็นเนื้อเดียวของถ้อยความต่าง ๆ เพื่อกลบทับความลวงในความสอดคล้อง

3) ขอบเขตความรู้ (disciplinary boundary) คือเนื้อหาความรู้วิชาต่าง ๆ ที่จัดระเบียบสรรพสิ่งเป็นกฎระเบียบควบคุมการผลิตวาทกรรม ทำให้ภาคปฏิบัติความรู้ถูกผลิตในรูปแบบเดียวกันอย่างเป็นระบบ

4) การกลั่นกรององค์ประธาน (rarefaction) คือการผูกขาดความรู้ด้วย 4.1) พิธีกรรม (ritual) ซึ่งเป็นการกำหนดคุณสมบัติบทบาทขององค์ประธานผู้พูด เป็นกรรมวิธีสร้างความชอบธรรมให้กับวาทกรรม 4.2) ความเป็นสมาชิกของวาทกรรม (fellowships of discourse) เป็นการจัดเก็บวาทกรรมนั้นไว้ในประชาคมเฉพาะ เพื่อเพิ่มมูลค่าความสำคัญให้แก่วาทกรรมนั้น (Foucault, 1970:57-58; 1972: 220-224)

ไม่ว่า Foucault มองไปทางใดก็ตาม เขาไม่พบสิ่งใดนอกจากวาทกรรม และเมื่อใดก็ตามที่วาทกรรมปรากฏตัวขึ้น เขาจะพบการต่อสู้ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ที่อ้างสิทธิความชอบธรรมต่อวาทกรรม และกลุ่มที่ตกเป็นรองเสมอ (White, 1979:91) การศึกษาอำนาจผ่านวาทกรรม ทำให้เรามองเห็นอำนาจกระจายอยู่ทุกจุด ระบบความหมายที่เผยตัวขึ้นมาได้แสดงให้เห็นถึงร่องรอยของการต่อสู้ และเทคนิคที่สำคัญของการต่อสู้คือการอ้างความเป็นสากลรวมทั้งความจริงจากภายนอกนั่นเอง (Danaher et al., 2000:27)

ตัวอย่างงานของ Foucault คือ Discipline and Punish (1977) เป็นงานที่เขาประกาศจุดยืนเกี่ยวกับการศึกษาว่ามีใช้การศึกษาประวัติศาสตร์เพราะความสนใจในอดีต แต่เป็นความสนใจอดีตจากปัจจุบัน ด้วยการเผยให้เห็นถึงสนามการต่อสู้ทางการเมืองและความสัมพันธ์ทางอำนาจที่อยู่รอบ ๆ ชีวิตประจำวันจากตัวอย่างของคุณและทัศนคติในอดีต Foucault เสนอว่ายุคก่อนหน้าสังคมทุนนิยม

สมัยใหม่ ระเบียบวินัยและการลงโทษมีแบบแผนที่ต้องแสดงในพื้นที่สาธารณะ เช่น การเสียบหัวประจาน การทรมานร่างกายนักโทษต่อหน้าประชาชน การขบให้พ้นจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม การทำให้เสื่อมเสีย ในที่สาธารณะ เป็นต้น ยุคสมัยต่อมาในช่วง ปี 1757 และทศวรรษ 1830 เป็นช่วงที่เลิกการทรมานนักโทษและเปลี่ยนเป็นการใช้กฎเกณฑ์เข้ามาแทนที่คุก “Panopticon” (pan=all, optic=seeing) มีหอสังเกตการณ์ของผู้คุมอยู่ตรงกลาง ห้องขังนักโทษถูกจัดเรียงเป็นวงกลม นักโทษในแต่ละห้องมองไม่เห็นกัน ขณะที่ผู้คุมสามารถมองเห็นนักโทษได้อย่างทั่วถึง ทำให้นักโทษรู้สึกอยู่ตลอดเวลาว่ากำลังถูกจับตามอง พวกเขาจึงต้องเฝ้าระวังควบคุมตัวเองโดยดุขฎิ ในสายตา Foucault มองว่าทั้งหมดเป็นการทำให้การลงโทษมีเหตุผลด้วยการแสดงความมีมนุษยธรรมต่อนักโทษ คือเปลี่ยนจากการทรมานร่างกายมาเป็นการจับจ้องเฝ้ามองนักโทษแทน เป็นการลงโทษที่ใส่อำนาจเข้าไปในเรือนร่างทางสังคมของมนุษย์ การลงโทษเช่นนี้มีใช้การกระทำต่อนักโทษเพียงเท่านั้นหากแต่เป็นการกระทำต่อทั้งสังคม เป็นการทำให้วินัยและการลงโทษเปลี่ยนมาเป็นการควบคุมภายในปัจเจกบุคคล ได้แก่การเคร่งครัดต่อเวลา การควบคุมท่าทาง การทำหน้าที่ของร่างกาย ความเอาใจใส่ต่อสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งการควบคุมความปรารถนาและอารมณ์ เป็นต้น Foucault สรุปว่าระเบียบวินัยและการลงโทษคือชุดของยุทธวิธี เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบริบทแห่งสถาบันและซึมลึกไปทั่วทั้งองค์สังคม ดังที่ปรากฏว่าเริ่มแรกระเบียบวินัยได้ถูกนำมาใช้ในคุก ระยะเวลาต่อมาค่อยแทรกซึมเข้าสู่สถานทำงาน กองทัพ โรงพยาบาล โรงเรียน มหาวิทยาลัย และจัดกระจายลงสู่เรือนร่างของมนุษย์

ในงาน The History of Sexuality Vol.1(1978) สำหรับFoucaultเพศวิถี(sexuality)เป็นจุดเปลี่ยนของความสัมพันธ์เชิงอำนาจ งานชิ้นนี้แสดงให้เห็นความไม่ต่อเนื่อง (discontinuity) ในการเปิดเผยและกดทับในประเด็นเพศวิถี เขาชี้ให้เห็นว่าเรื่องเพศถูกปรับเปลี่ยนให้เป็นวาทกรรมที่มีอำนาจมาเกี่ยวข้อง มีการใช้เทคนิคจัดประเภทแยกแยะ ให้อำนาจแก่ผู้เชี่ยวชาญในการสร้างความรู้กำกับเรื่องเพศ เพื่อใช้ความรู้นั้นในการจัดระเบียบควบคุมสังคม เช่น การกำหนดความปกติหรือไม่ปกติของผู้คน ในยุคคลาสสิก (the classic period) เพศวิถีเป็นเรื่องที่เปิดเผยได้ แต่ต่อมายุควิคตอเรีย (Victorianism) ได้ปลุกฝังความคิดที่เก็บกดเรื่องเพศ คำถามของFoucaultก็คือเหตุใดเรื่องเพศเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์มากที่สุดแต่กลับกลายเป็นเรื่องที่ถูกทำให้เงียบเสียงลง เรื่องเพศเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจมาก ยิ่งถูกเก็บกดมากก็ยิ่งแผ่ขยายกว้างออกไป ขณะที่ก่อนศตวรรษที่18 สังคมพยายามควบคุมความตาย แต่ต้นศตวรรษที่18 สังคมกลับหันมาสนใจการควบคุมเรื่องเพศและการมีอำนาจเหนือชีวิตซึ่งมีสองรูปแบบคือ รูปแบบแรกเป็นการเมืองเรื่องร่างกายโดยมีเป้าหมายเพื่อควบคุมร่างกายมนุษย์ และรูปแบบที่สองคือการเมืองเรื่องชีวภาพของประชากรโดยมีเป้าหมายคือการควบคุมจำนวนประชากร สุขภาพ ความยืนยาวของชีวิต ทั้งสองรูปแบบนี้ทำให้เห็นว่าชีวิตคือวัฏธรรมทางการเมืองและเรื่องเพศเป็นศูนย์กลางของชีวิตทั้งหมด เพศเป็นสิ่งที่กำหนดชีวิตในแง่ร่างกายและชีวิตในฐานะเผ่าพันธุ์ ความรู้เรื่องเพศวิถีทำให้สังคมใช้อำนาจเหนือชีวิตผู้คนและควบคุมคน เรือนร่างกลายเป็นจุดเน้นที่ถูกกดตัน และแสดงภาคปฏิบัติของการวาทกรรมจำนวนมาก Foucaultมีความหวังว่าเราต้องกลับกลไกอำนาจที่ควบคุมเพศวิถีโดยมองให้เห็นถึงอำนาจเหนือเรือนร่างด้วยการต่อต้านและขัดขืน

วาทกรรมของ Foucault ด้านหนึ่งได้แสดงหน้าที่เชิงประจักษ์ (empirical role) ในการวิเคราะห์เทคโนโลยีของอำนาจ จากมุมมองนี้ความสัมพันธ์เชิงอำนาจมีความน่าสนใจในแง่ที่เป็นเงื่อนไขสำหรับการเกิดขึ้นของความรู้ สร้างผลกระทบต่อสังคม และสามารถอธิบายบริบทสังคมในเชิงหน้าที่ (Habermas,1987 in Conway 1999 : 62) Sawicki (1988 ใน วารุณี, 2545:167) กล่าวว่าแนวคิดเรื่องอำนาจของ Foucault มีข้อดีต่อการศึกษาในแนวสตรีนิยมในประเด็นที่สามารถทำให้ขอบเขตเรื่องส่วนตัวเป็นเรื่องการเมือง กล่าวคืออำนาจมีอยู่ทุก ๆ แห่งซึ่งรวมถึงในปริมาตรส่วนตัวด้วย Sawicki มองว่าเป็นการหลีกเลี่ยงที่จะตกลงไปในความเชื่อแบบเสรีนิยมที่เห็นว่าความปรารถนาและความสัมพันธ์ส่วนบุคคลเป็นเรื่องของอำนาจภายนอก นอกจากนี้ผู้หญิงสามารถเห็นได้ว่าความแตกต่างในหมู่ผู้หญิงเป็นประโยชน์มากกว่าที่จะเป็นการคุกคาม ความแตกต่างสามารถเป็นประโยชน์ได้ถ้าเราสามารถเพิ่มจำนวนของแหล่งการต่อต้านที่มีต่อความสัมพันธ์ที่กดขี่ซึ่งอยู่ทั่วไปในทุกแง่มุมของสังคม

การนำแนวคิดเรื่องวาทกรรมมาใช้ในงานศึกษาด้านจริยธรรมสื่อมวลชนในประเด็นผู้หญิงจะช่วยให้เห็นพลังอำนาจของระบบคิดซึ่งสะท้อนผ่านการสื่อความหมายของสื่อมวลชนที่มีมิติทั้งการกดทับกระทำความรุนแรง และละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง การวิเคราะห์วาทกรรมจะเผยให้เห็นอำนาจที่กดขี่และด้านบวกของอำนาจที่ใช้ในการต่อสู้หักทอนผ่านระบบคิดของจริยธรรมสื่อมวลชน

2. แนวคิดจริยธรรมสื่อมวลชน

“จริยธรรม” หมายถึง ปรัชญาหรือระบบแห่งศีลธรรม ซึ่งใช้เป็นหลักประพฤติปฏิบัติของคนในสังคม เป็นเกณฑ์ในการตัดสินความดีชั่วตามมโนสำนึกของบุคคล ส่วน“จรรยาบรรณ” แปลตามตัวอักษร หมายถึง หนังสือว่าด้วยความประพฤติ เป็นหลักจริยธรรมซึ่งได้ตราไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เปรียบเสมือนธรรมนูญแห่งความประพฤติปฏิบัติอันดีงาม ซึ่งคนในสายวิชาชีพจะได้ยึดถือเป็นหลักการเพื่อเป็นเครื่องมือในการรับประกันความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อมวลชน จริยธรรมมีความหมายกว้างกว่าจรรยาบรรณ จริยธรรมเป็นปรัชญาหรือระบบที่เกี่ยวกับความประพฤติปฏิบัติของคนทั้งสังคม แต่จรรยาบรรณนั้นจำเพาะเจาะจงลงไปในแต่ละวิชาชีพ ซึ่งได้มีการร่วมกันกำหนดขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งจริยธรรมและจรรยาบรรณไม่ใช่ “กฎหมาย” เพราะจริยธรรมและจรรยาบรรณอยู่สูงกว่ากฎหมาย กฎหมายเป็นเพียงข้อบังคับขั้นต่ำเท่านั้น จริยธรรมและจรรยาบรรณเป็นหลักปฏิบัติตามความสมัครใจ อาศัยการพิจารณาไตร่ตรองจากส่วนลึกในจิตใจ เป็นหลักเกณฑ์ที่สื่อมวลชนใช้ในการตัดสินใจชี้วัดความถูก/ผิดทางวิชาชีพ เป็นการสร้างมาตรฐานในกลุ่มวิชาชีพเพื่อใช้ในการควบคุมตรวจสอบตนเองของสื่อมวลชน (ชยพล สุทธิโยธิน,2548;สุกัญญา สุตบรรทัด,2536; สุภา ศิริมานนท์,2530)

ในฐานะที่สื่อมวลชนเปรียบเสมือนเป็นสถาบันเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของพลเมือง การยึดหลักจริยธรรมแห่งวิชาชีพจะทำให้สื่อมวลชนมีหลักประกันความประพฤติให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น สื่อมวลชนที่มีความรับผิดชอบ นอกจากจะได้ทำหน้าที่ถ่ายทอดข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนแล้ว ยังจะเป็นผู้ทำหน้าที่ปกป้องสังคมจากภัยอันตรายต่าง ๆ กฎหมายรัฐธรรมนูญได้เน้นย้ำความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนด้วยการบัญญัติให้สื่อมวลชนมีสิทธิและเสรีภาพในการ

เข้าถึงข้อมูลข้อเท็จจริง แต่หากสื่อมวลชนใช้สิทธิและเสรีภาพของตนอย่างขาดสำนึกความรับผิดชอบ ก็อาจนำไปสู่การกระทำผิดตามจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนจึงเปรียบเสมือนตาสองคม ที่มีทั้งการสร้างคุณและอาจสร้างผลกระทบต่อสังคมได้เช่นกัน บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนจึงควรถูกกำกับภายใต้กรอบความคิดเชิงจริยธรรม ดังนี้

1) สิทธิมนุษยชน (Human Rights) Rao and Lee (2005) กล่าวว่า นักวารสารศาสตร์ ไม่ควรตัดสินคุณค่าของผู้อื่นให้มีฐานะที่ด้อยต่ำกว่าคุณค่าของตัวเองซึ่งสอดคล้องกับหลักการสิทธิมนุษยชน (Human Rights) และยึดถือในหลักการที่ว่า “สิทธิ” เป็นเรื่องตามธรรมชาติของมนุษย์ทุกคน โดยไม่มีการแบ่งแยก

สิทธิมนุษยชน (Human Rights) เป็นสิทธิที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในประเทศเสรีประชาธิปไตย ถือว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีของมนุษย์ องค์การสหประชาชาติได้ประกาศ “ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน” (The universal Declaration of Human Rights) ในปี ค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2491) โดยบัญญัติในข้อสองว่า “ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพที่กล่าวในปฏิญญานี้ โดยไม่มีการแบ่งแยกใดใด ไม่ว่า ชาติ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความเชื่อทางการเมือง ความเชื่ออื่น ๆ ที่มาแห่งเชื้อชาติหรือสังคม ทรัพย์ กำเนิด หรือฐานะอื่น” หลักการเรื่องสิทธิมนุษยชน นอกจากจะมีการนำมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว ยังได้มีการนำมาปรับใช้เป็นข้อบังคับจริยธรรมในการรายงานข่าว ของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ดังที่ปรากฏใน ข้อ 15

ข้อ 15 ในการเสนอข่าวหรือภาพใด ๆ หนังสือพิมพ์ต้องคำนึงมิให้ล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าวโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องให้ความคุ้มครองอย่างเคร่งครัดต่อสิทธิมนุษยชนของเด็ก สตรีและผู้ด้อยโอกาส ในการเสนอข่าวตามวรรคแรกต้องไม่เป็นการซ้ำเติมความทุกข์หรือโศกนาฏกรรมอันเกิดแก่เด็ก สตรีและผู้ด้อยโอกาสนั้นไม่ว่าทางใดทางหนึ่ง

(<http://www.presscouncil.or.th/th2/content/view/4/8/>)

นอกจากนี้เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงานและป้องกันการนำเสนอข่าวและภาพข่าวที่หมิ่นเหม่ต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนในกรณีของเด็กและสตรี สภาการหนังสือพิมพ์จึงได้ออกแนวปฏิบัติ เรื่อง การเสนอข่าวและภาพข่าวผู้หญิงและเด็กถูกละเมิดทางเพศ พ.ศ. 2549 ซึ่งแนวปฏิบัติดังกล่าวนี้ได้ปกป้องผู้หญิงและเด็กที่ตกเป็นผู้ถูกกระทำทางเพศ ดังนี้

1. หนังสือพิมพ์จะไม่เปิดเผย ชื่อ ชื่อสกุลหรือตำบลที่อยู่ของผู้หญิงและเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศ รวมทั้งชื่อ ชื่อสกุลและตำบลที่อยู่ของญาติของผู้เสียหาย ไม่ว่ากรณีใด ๆ หรือสิ่งที่ทำให้รู้หรือสามารถรู้ได้ว่าผู้หญิงและเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศเป็นใคร

2. สำหรับในกรณีที่ผู้หญิงและเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิต ต้องไม่เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เสียชีวิต ซึ่งจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่จิตใจ ชื่อเสียง เกียรติคุณหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดของครอบครัวผู้เสียชีวิต หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ

3. ในการพาดหัวข่าว โปรยข่าว หรือการนำเสนอรายละเอียดของเนื้อหาข่าวผู้หญิงและเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศ จะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง ทั้งในเรื่องการใช้ภาษาและการคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน และไม่ตอกย้ำให้เกิดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับทัศนคติเรื่องเพศอันเนื่องมาจากการละเมิดทางเพศนั้น

4. หนังสือพิมพ์ต้องไม่ลงตีพิมพ์ภาพข่าวของผู้หญิงและเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศ ไม่ว่าจะกรณีใด ๆ และไม่ว่าผู้ที่ถูกละเมิดทางเพศนั้น จะเสียชีวิตหรือไม่ก็ตาม

5. ในกรณีที่ผู้หญิงและเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศ ได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิต หนังสือพิมพ์อาจลงตีพิมพ์ภาพหน้าตรงของผู้เสียชีวิตขณะมีชีวิตได้ ทั้งนี้ ต้องไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่จิตใจ ชื่อเสียง เกียรติคุณหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดของครอบครัวผู้เสียชีวิต หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ (<http://www.presscouncil.or.th/th2/content/view/117/53/>)

นอกจากนี้ หลักการสิทธิมนุษยชนยังให้ความเคารพต่อความแตกต่าง หลากหลายทางชาติพันธุ์ และศาสนา เมื่อเกิดเหตุการณ์ความขัดแย้งในสังคม การรายงานข่าวบางครั้งได้สร้างผลกระทบและนำมาซึ่งการเลือกปฏิบัติต่อเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ชาติพันธุ์ ผิวสี ศาสนา ความเชื่อถือหรือภูมิลำเนาถิ่นเกิดโดยรวม สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติจึงประกาศแนวการปฏิบัติในการรายงานข่าว การพาดหัวข่าว หรือการแสดงความคิดเห็น ในกรณีมีการกระทำใดอันเป็นความผิดหรือไม่ผิด ตอกกฎหมายระเบียบหรือข้อบังคับใดของบุคคลอันเป็นการกระทำเฉพาะตัวของผู้นั้น ดังที่ปรากฏในแนวปฏิบัติของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เรื่อง การเสนอข่าวเกี่ยวกับชาติพันธุ์และศาสนา พ.ศ. 2550 โดยวางแนวกว้าง ๆ สำหรับการรายงานข่าวที่อาจส่งผลกระทบต่อชาติพันธุ์และศาสนา ดังนี้

1. ในการรายงานข่าวควรจำกัดขอบเขตการนำเสนอเฉพาะบุคคลผู้กระทำความผิดหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ไม่ควรเชื่อมโยงเพื่อให้เกิดความเข้าใจไปถึง เชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ผิว สี ศาสนา ความเชื่อถือหรือถิ่นกำเนิดของผู้นั้น

2. ในกรณีที่ยังไม่เป็นที่แน่ชัดว่า ผู้นั้นได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ ซึ่งต้องมีการพิสูจน์ความผิดโดยศาลยุติธรรมแห่งชาติก่อน จึงไม่ควรนำเสนอข่าวหรือภาพข่าวเพื่อให้เกิดความเสียหายก่อนการพิสูจน์ความผิดทางกฎหมาย

3. เพื่อป้องกันปัญหาการนำเสนอข่าวหรือภาพข่าว หรือแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ผิวสี ศาสนา ความเชื่อถือหรือถิ่นกำเนิดของผู้ตกเป็นข่าว ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ควรตระหนักถึงในข้อเท็จจริงและจริยธรรมแห่งความเป็นจริง ไม่ควรนำเสนอข่าวและภาพข่าวในทำนองปรักปรำให้เกิดความเข้าใจผิดกันทั้งหมด (<http://www.presscouncil.or.th/th2/content/view/154/53/>)

2) การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น ความเป็นส่วนตัว (Privacy) คือสิทธิของบุคคลที่จะไม่ถูกรบกวนในการดำเนินชีวิตที่ถือเป็นเรื่องส่วนตัว ได้แก่ ความเป็นส่วนตัวในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนข้อมูลส่วนตัวที่ไม่ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของส่วนรวม ความเป็นส่วนตัวถือเป็นสิทธิของบุคคลที่จะอยู่โดยลำพัง ได้แก่ ความเป็นส่วนตัวในเชิงกายภาพ ความเป็นส่วนตัวเชิงการ

สื่อสาร และความเป็นส่วนตัวเชิงข้อมูลข่าวสาร การทำหน้าที่ของสื่อมวลชน บางครั้งได้ละเมิดชีวิต ส่วนตัวของบุคคลอื่นเกินความจำเป็น สื่อมวลชนมักให้ความสำคัญต่อ “สิทธิที่ประชาชนควรรู้” มากกว่า “สิทธิส่วนบุคคล” ทั้งที่บุคคลไม่ว่าใครก็ตามล้วนได้รับการปกป้องในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลตามกฎหมาย สื่อมวลชนสามารถละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในบางกรณีเพื่อประโยชน์สาธารณะเท่านั้น ดังที่ระบุไว้ใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 34 “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง”

อย่างไรก็ตามสื่อมวลชนมักอ้างว่าการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลสามารถทำได้ในกรณีเพื่อประโยชน์สาธารณะ คำว่า บุคคลสาธารณะ (public figure) ถูกนำมาใช้อ้างอิงเสมอในการรายงานข่าว อย่างไรก็ตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 330 ระบุไว้ว่า “ในกรณีหมิ่นประมาท ถ้าผู้ถูกหว่ากระทำ ความผิดพิสูจน์ได้ว่าข้อที่หาว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นความจริง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ แต่ห้ามไม่ให้ พิสูจน์ ถ้าข้อที่หาว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นการใส่ความในเรื่องส่วนตัว และการพิสูจน์ไม่เป็นประโยชน์ ต่อประชาชน”

ปัญหาของการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลนี้ ประเด็นหนึ่งที่ต้องตระหนักนั้นคือสื่อจะต้องสลายอัตตา ที่ว่าสื่อนั้นมีเสรีภาพที่จะนำเสนออะไรก็ได้ มาสู่การนำเสนออย่างเคารพในสิทธิความเป็นมนุษย์ของ บุคคลอื่นให้มากขึ้น ความเป็นฐานันดรสมัยใหม่ประกาศิตที่จะทำให้สื่อสามารถใช้สิทธิเสรีภาพทอไปทั่วใน ทุกเขตแดนสังคม บางครั้งสื่อละเมิดสิทธิส่วนบุคคลซึ่งขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชน แต่สื่อกลับเห็นว่าสิทธิ ของประชาชนผู้รับสารต้องมาก่อนสิทธิส่วนบุคคล สื่อจึงต้องปรับเปลี่ยนมุมมองใหม่ให้สิทธิมนุษยชนมี คุณค่าเทียบเท่ากับสิทธิที่ควรรู้ของประชาชน ด้วยการประสาน “จิตสำนึกทางวิชาชีพสื่อ” กับ “จิตสำนึก สิทธิมนุษยชน” ซึ่งให้ความสำคัญกับการปกป้องความเป็นส่วนตัวของบุคคล เข้าไว้ด้วยกัน ข้อบังคับ จริยธรรมที่ว่าด้วยเรื่องสิทธิความเป็นส่วนตัวมีดังนี้

ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2541

ข้อ 14 หนังสือพิมพ์ต้องปกปิดชื่อและฐานะของบุคคลที่ให้ข่าวไว้เป็นความลับ หากได้ให้คำมั่น แก่แหล่งข่าวนั้นไว้ หนังสือพิมพ์ต้องปกปิดนามปากกาหรือนามแฝงที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นไว้ เป็นความลับ

ข้อ 27 หนังสือพิมพ์พึงละเว้นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เว้นแต่กรณีเพื่อประโยชน์สาธารณะ (<http://www.presscouncil.or.th/th2/content/view/4/8/>)

ข้อบังคับสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยว่าด้วย จริยธรรมแห่งวิชาชีพข่าววิทยุ และโทรทัศน์ พ.ศ.2553

ข้อ 7 (3) ต้องปกปิดชื่อตัว ชื่อสกุล รูปร่าง ลักษณะ และสถานะของแหล่งข่าว รวมทั้งข่าวสาร และข้อมูลที่เกี่ยวข้องสำคัญที่แหล่งข่าวประสงค์ให้ปกปิด เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากแหล่งข่าว และเห็นได้อย่างชัดแจ้งว่า การเปิดเผยดังกล่าวไม่เป็นอันตรายต่อแหล่งข่าว (จริยธรรมวิทยุและ โทรทัศน์) (http://www.thaibja.org/thaibja/images/documents/NBCT/ethics_nbct.pdf)

3) หลักการความถูกต้อง (Accuracy) Thomas W.Cooper (1989) สรุปไว้ว่า หลักการเรื่องความถูกต้องเป็นหลักสากลของจริยธรรมสื่อมวลชนทั่วโลก เพราะหลักการเรื่องการรายงานความจริงมาพร้อมกับสิทธิที่จะได้รับของสาธารณชน หากปราศจากความจริง สื่อมวลชนย่อมหมดความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจจากสาธารณชน

ความจริงย่อมมาพร้อมกับความถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการรายงานข่าวนั้น สื่อมวลชนต้องนำเสนอข้อเท็จจริงทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ Callahan,S. (2003) กล่าวว่าความจริงมิใช่แค่การบอกเล่าและนำเสนอความจริงเท่านั้น แต่นักวารสารศาสตร์ต้องไม่พยายามในการตีความหมายของข่าวในแต่ละวัน ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในสื่อมวลชนต้องไม่ถูกบิดเบือน แม้ว่าสื่อมวลชนจะมีเนื้อหาที่จำกัดจนไม่สามารถรายงานข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้ทั้งหมด หน้าที่ของสื่อจะต้องมีวินิจฉัยในการเลือกข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องมานำเสนออย่างระมัดระวัง

ปัญหาของการรายงานความจริงของสื่อมวลชนคือ การนำเสนอความจริงครึ่งเดียว และการไม่ทำหน้าที่พิสูจน์ความจริง สื่อมวลชนรู้ความจริงทั้งหมด หรือรู้ความจริงสองด้าน แต่สื่อเลือกนำเสนอความจริงด้านเดียว อาจเพื่อผลประโยชน์บางประการของสื่อมวลชน อีกกรณีหนึ่งคือสื่อมวลชนเลือกนำเสนอความจริงสองด้านแล้ว แต่เป็นความจริงที่ยังมิใช่ความจริงที่แท้ ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ยังไม่ผ่านการพิสูจน์ให้เห็นแน่ชัด สังคมยังไม่ได้คำตอบ ข้อมูลในรายงานข่าวยังไม่นำไปสู่ข้อยุติของปัญหา การรายงานข่าวจากมุมมองสองด้านของผู้ที่เกี่ยวข้องจึงยังเป็นเพียงแค่นำเสนอความจริงครึ่งเดียว และยังไม่นำไปสู่การทำหน้าที่พิสูจน์ความจริงของสื่อมวลชน

ข้อบังคับจริยธรรมสื่อมวลชนที่ว่าด้วย การนำเสนอความจริง มีดังนี้

ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2541

ข้อ 7 หนังสือพิมพ์ต้องไม่แต่งเติมเนื้อหาสาระของข่าว จนคลาดเคลื่อนหรือเกินจากความเป็นจริง

ข้อ 10 เมื่อคัดลอกข้อความใดจากหนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ หรือแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ต้องบอกที่มาของข้อความนั้น

ข้อ 12 ในกรณีที่มีการเสนอข่าวผิดพลาด หนังสือพิมพ์ต้องลงพิมพ์แก้ไขข้อผิดพลาดดังกล่าวโดยไม่ชักช้า

ข้อ 13 หนังสือพิมพ์ต้องไม่เสนอข่าวโดยเลื่อนลอยปราศจากแหล่งที่มา พึงระบุชื่อบุคคลที่ให้สัมภาษณ์ หรือให้ข่าวอย่างเปิดเผย เว้นแต่จะมีเหตุอันควรปกปิดเพื่อสวัสดิภาพและความปลอดภัยของแหล่งข่าว และต้องเป็นประโยชน์ต่อสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของสาธารณชน

ข้อ 16 การพาดหัวข่าวและความน่าเชื่อถือของหนังสือพิมพ์ ต้องไม่เกินไปจากข้อเท็จจริงในข่าวและต้องสะท้อนใจความสำคัญหรือเนื้อหาหลักของข่าว (<http://www.presscouncil.or.th/th2/content/view/4/8/>)

ข้อบังคับสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยว่าด้วย จริยธรรมแห่งวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ พ.ศ.2553

ข้อ 7 (2) หากมีการอ้างอิง หรือคัดลอกข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลอื่น ต้องแจ้งที่มาของข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่นำเสนอหรือเผยแพร่ดังกล่าว

ข้อ 7 (4) การนำเสนอหรือเผยแพร่ข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่เกิดความผิดพลาดต้องดำเนินการแก้ไขความผิดพลาดโดยทันที พร้อมทั้งขอภัยในความผิดพลาดดังกล่าว

(http://www.thaibja.org/thaibja/images/documents/NBCT/ethics_nbct.pdf)

4) หลักภววิสัย (Objectivity) คือหลักความเป็นกลางที่ปลอดจากอคติ การรายงานข้อเท็จจริงโดยปราศจากอคติ ไม่ว่าจะเป็นอคติจากความรัก ความเกลียดชัง ความกลัว หรือความไม่รู้ ตลอดจนการไม่ปล่อยให้ความคิดเห็นหรือความรู้สึกส่วนตัวเข้าแทรกแซงในการรายงานข้อเท็จจริง

ในบางครั้งสื่อมวลชนเลือกนำเสนอข่าวในทิศทางใดทิศทางหนึ่งตามความเชื่อ ความรู้สึกของตนเอง โดยปราศจากความเป็นธรรมและหลักเหตุผล ความลำเอียงในการเสนอข่าวอาจสะท้อนให้เห็นจากการใช้ภาษาและภาพถ่ายที่บ่งบอกอคติของสื่อ หรือแม้แต่การนำเสนอข้อมูลที่ขาดความสมดุลเท่าเทียม การใส่ความคิดเห็นส่วนตัวลงไปในการนำเสนอ สัดส่วนหรือพื้นที่ในการนำเสนอที่ไม่สมดุล ภววิสัยหรือความเป็นกลางสามารถทำให้เกิดขึ้นได้ในทางปฏิบัติจากการนำเสนอข้อเท็จจริงที่เพียงพอ เช่น การนำเสนอข้อมูลรอบด้าน จากมุมมองและข้อเท็จจริงของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างเท่าเทียมทั้งในแง่ของความหลากหลายของแหล่งข่าว ความเท่าเทียมในเนื้อหาและเวลาที่นำเสนอ

ข้อบังคับจริยธรรมสื่อมวลชนว่าด้วย ภววิสัย มีดังนี้

ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2541

ข้อ 8 หนังสือพิมพ์ต้องละเว้นการเสนอข่าวเพราะความลำเอียง หรือมีอคติ จนเป็นเหตุให้ข่าวนั้นคลาดเคลื่อนหรือเกินจากความเป็นจริง

ข้อ 9 หนังสือพิมพ์ต้องไม่สอดแทรกความคิดเห็นลงในข่าว

ข้อ 19 ข้อความที่เป็นประกาศโฆษณาที่ปรากฏอยู่ในหนังสือพิมพ์ ต้องแสดงให้เห็นชัดว่าเป็นประกาศโฆษณา จะแอบแฝงเป็นการเสนอข่าวหรือความคิดเห็นมิได้

ข้อ 6 หนังสือพิมพ์ต้องแสดงความพยายาม ในการให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

ข้อ 11 การเสนอข่าวที่มีการพาดพิง อันอาจเกิดความเสียหายแก่บุคคลหรือองค์กรใด ๆ ต้องแสดงถึงความพยายามในการเปิดโอกาสให้ฝ่ายที่ถูกกล่าวหาแสดงข้อเท็จจริงด้วย

(<http://www.presscouncil.or.th/th2/content/view/4/8/>)

ข้อบังคับสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยว่าด้วย จริยธรรมแห่งวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ พ.ศ.2553

ข้อ 7 (1) ต้องนำเสนอหรือเผยแพร่ข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องแก่สาธารณะชนตามหลักภววิสัย ด้วยความถูกต้องเที่ยงตรง แม่นยำ และครบถ้วน ด้วยความเป็นธรรมโดยปราศจากอคติ 4 ได้แก่ ฉันทาคติ โทสาคติ ภัยาคติ และโมหาคติ

ข้อ 7 (8) ต้องแสดงให้เห็นถึงความพยายามในการให้ความเป็นธรรมแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ข้อ 7 (9) ต้องไม่นำเสนอหรือเผยแพร่ข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยมีการประกาศโฆษณาที่ แอบแฝงมาพร้อมกับข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องจนทำให้ประชาชนหลงเชื่อในความเป็นข่าวสารและ ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

(http://www.thaibja.org/thaibja/images/documents/NBCT/ethics_nbct.pdf)

5) หลักศีลธรรม (Moral) คือ หลักประพฤติปฏิบัติของคนในสังคม เป็นเกณฑ์ในการตัดสิน ความดีชั่วตามมโนสำนึกของบุคคล หลักศีลธรรมเป็นแกนหลักในจริยธรรมของสื่อมวลชน มีเป้าหมาย ควบคุมสำนึกซึ่งจะควบคุมพฤติกรรมด้านดีชั่วตามข้อกำหนดของศีลธรรม ข้อบังคับจริยธรรมสื่อมวลชน ว่าด้วยหลักศีลธรรม มีดังนี้

ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2541

ข้อ 20 ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ต้องไม่ประพฤติปฏิบัติการใด ๆ อันจะนำมาซึ่งความ เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ (จริยธรรมหนังสือพิมพ์)

ข้อ 21 ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ต้องไม่วาดอ้างหรืออาศัยตำแหน่งหน้าที่ เพื่อเรียกร้อง สิทธิหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ไม่ชอบธรรม (จริยธรรมหนังสือพิมพ์)

ข้อ 22 ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ต้องละเว้นการรับอามิสสินจ้างอันมีค่า หรือผลประโยชน์ ใด ๆ เพื่อให้กระทำการหรือไม่กระทำการใดอันจะขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูล ข่าวสารอย่างถูกต้องรอบด้าน (จริยธรรมหนังสือพิมพ์)

ข้อ 23 ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์พึงละเว้นการรับอภิสิทธิ์หรือตำแหน่ง เพื่อให้กระทำการ หรือไม่กระทำการใดอันจะขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้องรอบ ด้าน (จริยธรรมหนังสือพิมพ์)

ข้อ 25 การได้มาซึ่งข่าวสาร หนังสือพิมพ์พึงใช้วิธีที่สุภาพและซื่อสัตย์ (จริยธรรมหนังสือพิมพ์)

(<http://www.presscouncil.or.th/th2/content/view/4/8/>)

ข้อบังคับสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยว่าด้วย จริยธรรมแห่งวิชาชีพข่าววิทยุ และโทรทัศน์ พ.ศ.2553

ข้อ 8 ต้องไม่วาดอ้างตำแหน่งหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพข่าว หรือตำแหน่งหน้าที่อื่นเพื่อ เรียกร้องประโยชน์ที่ไม่ชอบธรรม

ข้อ 9 ต้องไม่รับอามิส สินจ้าง หรือผลประโยชน์ใด ๆ เพื่อให้กระทำการหรือไม่กระทำการใด อัน จะขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ประชาชนได้รับข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้องรอบด้าน

ข้อ 10 ต้องไม่ประกอบอาชีพ หรือวิชาชีพ หรือดำเนินธุรกิจ หรือประพฤติตนอันเป็นการฝ่าฝืน ต่อศีลธรรมอันดี หรือเป็นการเสื่อมเสียต่อศักดิ์ศรีและเกียรติคุณของผู้ประกอบวิชาชีพข่าว

ข้อ 11 การได้มาหรือการนำเสนอหรือการเผยแพร่ข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องพึงใช้วิธีการที่ สุภาพ ซื่อสัตย์ หลีกเลี่ยงการใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพ หรือมีความหมายที่ดูถูก เหยียดหยามผู้อื่น

ข้อ 12 ห้ามไม่รับตำแหน่งหน้าที่ หรือประโยชน์อื่นใด เพื่อกระทำการหรืองดเว้นกระทำการใด ๆ อันขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ประชาชนได้รับข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่ถูกต้องครบถ้วน หรือเพื่อให้บุคคลใด ๆ ได้รับประโยชน์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(http://www.thaibja.org/thaibja/images/documents/NBCT/ethics_nbct.pdf)

6) หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) ความรับผิดชอบหมายถึงหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ โดยพิจารณาจากเจตนาที่ดี (good will) ความรับผิดชอบของสื่อมวลชน หมายถึง การทำหน้าที่ของสื่อมวลชน โดยมีเจตนาที่จะให้เกิดผลที่ดีแก่สังคม การคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมเป็นสิ่งสำคัญ ข้อบังคับจริยธรรมว่าด้วยความรับผิดชอบมีดังนี้

ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2541

ข้อ 5 หนังสือพิมพ์ต้องนำเสนอข่าวเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน หรือหมู่คณะ

ข้อ 17 หนังสือพิมพ์จะต้องไม่เสนอภาพข่าวที่อุจาด ลามกอนาจาร หรือนำหวาดเสียวโดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของสาธารณชนอย่างถาวร

ข้อ 24 การเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์พึงตระหนักถึงความสำคัญของข่าวต่อสาธารณชนและไม่เสนอข่าว ในทำนองชวนเชื่อในเรื่องที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

(<http://www.presscouncil.or.th/th2/content/view/4/8/>)

ข้อบังคับสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยว่าด้วย จริยธรรมแห่งวิชาชีพข่าววิทยุ และโทรทัศน์ พ.ศ.2553

ข้อ 7 (6) การนำเสนอหรือเผยแพร่ข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องต้องตระหนักถึงประโยชน์แห่งสาธารณะ

ข้อ 7 (11) ต้องระมัดระวังการนำเสนอหรือเผยแพร่ข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องภายใต้ขอบเขตแห่งขนบธรรมเนียม ประเพณี ศีลธรรมอันดีงามของประชาชน มิให้ประชาชนหลงเชื่อในสิ่งเท็จ และไม่เป็นเครื่องมือในการนำเสนอหรือเผยแพร่สิ่งที่เป็นภัยต่อสังคม หรือกระทบต่อสาธารณะ

(http://www.thaibja.org/thaibja/images/documents/NBCT/ethics_nbct.pdf)

การสร้างแนวปฏิบัติของจริยธรรมในการนำเสนอรายการโทรทัศน์บนหลักสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของสตรี ด้านหนึ่งอยู่ภายใต้กรอบคิดหลักของจริยธรรมสื่อมวลชน ภายใต้แนวคิดสิทธิมนุษยชน การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น หลักความถูกต้อง หลักภาวีสัย หลักศีลธรรม และหลักความรับผิดชอบ เหล่านี้

3. แนวคิดสตรีนิยม

การศึกษาครั้งนี้ยังประยุกต์ใช้แนวคิดสตรีนิยมซึ่งให้ความสำคัญกับการใช้อำนาจระหว่างเพศ และมองว่าความรุนแรงต่อผู้หญิงเกิดขึ้นก็เพื่อการดำรงรักษาความเหนือกว่าของผู้ชายในสังคม แนวคิดสตรีนิยมจะช่วยในการอธิบายถึงความไม่เท่าเทียมระหว่างเพศที่ครอบคลุมในทุกพื้นที่ส่งผลให้ความรุนแรงต่อผู้หญิงเกิดขึ้น ดำรงอยู่ และหากจะต่อสู้เพื่อรื้อถอนการสื่อสารวาทกรรมความรุนแรงต่อผู้หญิง จะทำได้อย่างไร ทั้งนี้การให้นิยามความหมายแนวคิดสตรีนิยม (Feminisms) เป็นสิ่งที่ยากและคลุมเครือ เนื่องจากแนวคิดนี้มีความแตกต่างและหลากหลาย ในการตั้งคำถามและการอธิบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความรุนแรงต่อผู้หญิงจึงไม่สามารถใช้แนวคิดใดเพียงแนวคิดเดียวในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ได้ การศึกษาในครั้งนี้จึงต้องผสมผสานแนวคิดสตรีนิยม (Integrated Feminisms) ได้แก่ สตรีนิยมสายเสรีนิยม (Liberal Feminism) สตรีนิยมสายถอนรากถอนโคน (Radical Feminism) สตรีนิยมสายสังคมนิยม (Socialist Feminism) และสตรีนิยมหลังสมัยใหม่ (Postmodern Feminism) มาเป็นกรอบในการศึกษา ดังนี้

แนวคิดสตรีนิยมสายเสรีนิยม (Liberal Feminism)

แนวคิดสตรีนิยมสายเสรีนิยมมีที่มาจากปรัชญาเสรีนิยมการเมืองที่มีจุดยืนในการอธิบายปรากฏการณ์ด้วยเหตุผลตามกฎสากลของกายภาพ สิ่งที่อยู่นอกเหนือชุดคำอธิบายของเหตุผลจะกลายเป็นสิ่งอื่นที่ไม่สำคัญดังเช่นความเป็นผู้หญิง (other category) (Donovan,1985 in Saulnier,1996:8) ปรัชญาเสรีนิยมมีพื้นฐานมาจากวิธีคิดแบบทวิลักษณ์⁶ ซึ่งแบ่งร่างกายของมนุษย์ออกเป็นสรีระส่วนหนึ่ง และจิตใจอีกส่วนหนึ่ง สิ่งที่ทำให้ชีวิตมีความเป็นมนุษย์คือความสามารถในการใช้เหตุผลไม่ใช่รูปร่างทางสรีระ แม้ปรัชญาเสรีนิยมถือว่าความสามารถทางสติปัญญาเป็นเรื่องที่ไม่ผูกพันกับเพศ แต่ก็เป็นที่เข้าใจว่า ความสามารถทางสติปัญญาเป็นคุณสมบัติของผู้ชาย ไม่มีใครเถียงว่าผู้หญิงไม่มีความสามารถในการใช้เหตุผล แต่แย้งว่าผู้หญิงมีความสามารถในการใช้เหตุผลน้อยกว่าผู้ชายและความสามารถของผู้หญิงเป็นความสามารถทางสรีระซึ่งเกี่ยวข้องกับให้กำเนิดบุตร (ชาร์ค 2526:29,36 ใน กรวิภา บุญชื้อ 2538:20)

นักคิดคนสำคัญของแนวคิดเสรีนิยมได้แก่ John Locke (1632-1704) และ Jean-Jacques Rousseau (1712-1778) ให้ความสำคัญต่อประเด็น “สิทธิ” ที่เป็นมุมมองของผู้ชาย Locke กล่าวว่า สิ่งที่ทำให้เป็นผู้ชายก็คือความสามารถในการใช้เหตุผลมากกว่าลักษณะทางกายภาพ นอกจากนี้แนวคิดสตรีนิยมยังตั้งอยู่บนพื้นฐานของสังคมซึ่งมีความต้องการที่จะเข้าถึงการแบ่งปันทรัพยากรที่เท่าเทียมกัน (Jaggar,1983 in Saulnier,1996:8) แนวคิดเสรีนิยมมีความเชื่อว่าปัจเจกบุคคลจะต้องสามารถใช้อำนาจของตัวเองในการเติมเต็มความต้องการที่มีอยู่ให้สมบูรณ์และต้องการปลดปล่อยรวมทั้งจำกัดอำนาจของ

⁶ แนวคิดแบบทวิลักษณ์ (Binary Opposition) เป็นแนวคิดที่เข้ามาจัดวางโครงสร้างการรับรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและสังคมให้อยู่ภายใต้ระบบกฎเกณฑ์และความหมาย ผ่านการจำแนกแยกแยะ แบ่งแยกเป็นคู่ เช่น ความเป็นหญิง/ ความเป็นชาย ธรรมชาติ/วัฒนธรรม ตะวันตก/ตะวันออก ความดี/ความชั่ว แนวคิดนี้ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่ามีลักษณะแบ่งแยกตายตัว สร้างความห่าง และเข้าไม่ถึงความจริงที่มีความหลากหลาย

รัฐ แนวคิดเสรีนิยมมีจุดเน้นที่การเรียกร้องให้รัฐปกป้องสิทธิของพลเมืองในด้านทรัพย์สิน สิทธิในการเลือกตั้ง เสรีภาพในการพูด และการให้โอกาสที่เท่าเทียมกันของปัจเจกบุคคลโดยปราศจากการแทรกแซงของตลาดเสรี รวมทั้งคาดหวังให้รัฐเข้ามาดูแลจัดการบริการด้านกฎหมาย การศึกษา ที่อยู่อาศัย กองทุนเพื่อสุขภาพ เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้าถึงสวัสดิการเหล่านี้อย่างเป็นทางการ (Saulnier, 1996:9)

หัวใจสำคัญของแนวคิดเสรีนิยมคือการให้คุณค่าต่อความเป็นอิสระ โอกาสที่เท่าเทียมและความเป็นปัจเจกบุคคลดังกล่าวข้างต้นได้กลายมาเป็นรากฐานที่พัฒนามาสู่แนวความคิดของสตรีนิยมสายเสรีนิยม ซึ่งถูกเรียกว่าเป็นแนวคิดกระแสหลัก มีจุดยืนทางความคิดในการอธิบายสถานะทางสังคมของผู้หญิงในสังคมโดยมองที่สิทธิที่ไม่เท่าเทียมหรืออุปสรรคที่ขวางกั้นมิให้ผู้หญิงเข้าไปมีส่วนร่วมในพื้นที่สาธารณะรวมทั้งพื้นที่ในบ้านและครัวเรือน สตรีนิยมสายเสรีนิยมมีจุดเน้นที่พื้นที่สาธารณะในประเด็นกฎหมาย การเมือง เศรษฐกิจ และการต่อสู้เพื่อสิทธิเสรีภาพของปัจเจกบุคคลอันเกิดจากความไม่ยุติธรรมในประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นผลจากรัฐ ประเพณี รวมทั้งอคติต่าง ๆ ในสังคม (Beasley, 1999:51) ข้อสันนิษฐานของความเหมือนกันระหว่างหญิงชายเป็นความคิดหนึ่งของสตรีนิยมสายเสรีนิยมเช่นกัน ยุทธวิธีทางการเมืองของแนวคิดนี้สะท้อนมุมมองที่ว่า “ธรรมชาติที่แท้จริงของมนุษย์นั้นไม่มีความแตกต่างในเรื่องเพศ กล่าวคือผู้หญิงสามารถเป็นได้เหมือนกับผู้ชาย ผู้ชายทำได้ผู้หญิงก็ทำได้” (Tapper, 1986 in Beasley, 1999:52) ดังนั้นการได้รับสิทธิที่เท่าเทียมกับผู้ชายจึงถือเป็นหัวใจที่สำคัญของแนวคิดนี้ สตรีนิยมสายเสรีนิยมจึงเข้าไปเกี่ยวข้องกับการปฏิรูปสังคมมากกว่าที่จะเป็นการปฏิวัติแบบถอนรากถอนโคน

ตัวอย่างงานของนักคิดกลุ่มนี้ เช่น Mary Wollstonecraft (1759-1797) หนังสือเล่มสำคัญของเธอซึ่งถือเป็นคำประกาศจุดยืนของขบวนการเรียกร้องสิทธิสตรีในประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาในศตวรรษที่ 19 คือ A Vindication of the Rights of Women (1792) สะท้อนให้เห็นถึงอุดมการณ์เสรีนิยมที่ให้ความสำคัญต่ออิสรภาพส่วนบุคคล เสรีภาพ และความเท่าเทียม รวมถึงอิทธิพลของยุครู้แจ้ง (Enlightenment) ที่ให้คุณค่าอย่างสูงต่อเหตุผล Wollstonecraft เรียกร้องให้ผู้หญิงที่อยู่ในสภาพพึ่งพาสามีและยอมจำนนเปลี่ยนเป็นผู้หญิงที่มีความอิสระ เป็นตัวของตัวเองและมีเหตุผลเพราะลักษณะเหล่านี้เป็นคุณสมบัติของความเป็นมนุษย์ที่แท้จริง นอกจากนี้อิทธิพลดังกล่าวยังทำให้เธอปฏิเสธอารมณ์ความรู้สึกเพราะเป็นสิ่งที่ไม่มีเหตุผล นวนิยาย ดนตรี คำกลอน และการเข้ามาจีบของผู้ชายทำให้ผู้หญิงกลายเป็นมนุษย์อารมณ์ ซึ่งไม่ใช่สิ่งที่พึงประสงค์ ความรัก ความรู้สึกทางเพศ เป็นสิ่งที่ผู้หญิงควรหลีกเลี่ยง เพราะเป็นสิ่งที่ไม่ยั่งยืน สิ่งที่มีคุณค่ายิ่งกว่าความรักคือมิตรภาพ (Bryson, 2003; วารุณี, 2545)

John Stuart Mill เขียนผลงานเรื่อง The Subjection of Women (1869) เสนอว่า ไม่มีความแตกต่างทางเพศตามธรรมชาติระหว่างหญิงชาย สิ่งที่เรียกกันว่าผู้หญิงเป็นสิ่งถูกสร้างขึ้นอย่างชาญฉลาด เช่น ผู้หญิงต้องทำงานบ้านก็จะถูกบอกว่าเป็นการทำเพื่อให้ชีวิตครอบครัวสมบูรณ์แบบ ความเป็นรองของผู้หญิงไม่เคยชอบด้วยเหตุผลแต่ถูกยึดเยียดโดยสังคม ผู้หญิงมักถูกพร่ำสอนว่ามีสิทธิ์ที่อ่อนแอกว่า เธอจึงต้องพึ่งพิงผู้ชาย คำสอนต่าง ๆ เหล่านี้มักได้รับการรับรองความชอบธรรมโดยกฎหมายของรัฐ ดังนั้นการแก้ไขสภาพที่เป็นรองของผู้หญิงจึงควรเริ่มที่การแก้ไขกฎหมายก่อน

นอกจากนี้ ในพื้นที่สาธารณะที่คนทั้งสองเพศควรมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม เช่น พื้นที่ทางการศึกษา และโอกาสในทางเศรษฐกิจก็ยังไม่เพียงพอสำหรับผู้หญิง ขณะที่ปริมาณทาสส่วนตัว ความสัมพันธ์ระหว่างสามี ภรรยา ก็ดูไม่ต่างไปจากความสัมพันธ์ระหว่างนายกับทาส การแต่งงานทำให้สถานะของผู้หญิงยิ่งเลวร้ายเนื่องจากกฎหมายมักให้สิทธิที่เหนือกว่าแก่ผู้ชายผู้เป็นสามีเสมอ (Bryson,2003; วารุณี,2545)

Betty Friedan นำเสนอผลงาน *The Feminine Mystique* (1963) สะท้อนภาพผู้หญิงแต่งงานชนชั้นกลางที่อาศัยบริเวณชานเมืองของสังคมอเมริกันในช่วงทศวรรษ 1960 ก่อนหน้านั้นในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ผู้หญิงจำนวนมากได้เข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อทดแทนแรงงานผู้ชายที่เข้าร่วมสงคราม แต่เมื่อสงครามสงบผู้หญิงเหล่านี้ถูกเลิกจ้างเพื่อให้ผู้ชายได้กลับมาทำงานทำ ทำให้ผู้หญิงต้องกลับมาเป็นแม่บ้านและพึ่งพาทางเศรษฐกิจกับผู้ชาย ไม่สามารถพัฒนาความเป็นตัวเอง มีแต่ความว่างเปล่าและไร้ตัวตน ฟรีดานเรียกร้องให้ผู้หญิงกลับเข้าไปอยู่ในโลกสาธารณะและทำทุกอย่างให้ได้เหมือนผู้ชาย การศึกษาเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะนำพวกเธอไปสู่เป้าหมาย การแก้กฎหมายเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพของผู้หญิงในสังคม อย่างไรก็ตามเธอเห็นว่าครอบครัวยังคงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้หญิง และผู้หญิงก็ไม่ควรทิ้งโลกส่วนตัวและร่วมมือกับผู้ชายในการเปลี่ยนแปลงค่านิยมของสังคมเพื่อเอื้อให้ทุกคนสามารถเติมเต็มความต้องการของตนเองได้ (Bryson,2003;วารุณี,2545)

โดยสรุปแนวคิดสตรีนิยมสายเสรีนิยมได้จุดประกายความเชื่อในความเป็นมนุษย์ที่เหมือนกันระหว่างหญิงชาย เชื่อมมั่นว่าการเปลี่ยนความคิดของปัจเจกบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การกดขี่ผู้หญิงหมดไป ย้ำเตือนให้ผู้หญิงใฝ่หาอิสรภาพจากบทบาทการถูกกดขี่โดยใช้ทฤษฎีต่อสู้ด้วยการเปลี่ยนแปลง ในลักษณะปฏิรูปผลัดกันการแก้ไขกฎหมายเพื่อให้สถานะของผู้หญิงในสังคมดีขึ้น ดังที่ได้มีการผลักดันและเห็นผลสำเร็จในหลายประเทศในการแก้ไขประเด็นการแบ่งแยกกีดกันทางเพศในกฎหมาย การอนาจารทางเพศ การลาคลอด สิทธิในการทำแท้ง การข่มขืนในชีวิตสมรส การเลือกใช้นามสกุลหลังการแต่งงาน ฯลฯ รวมไปถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาด้วยการสังคมสงเคราะห์ เช่น การจัดให้มีสถานเลี้ยงดูเด็กเพื่อลดภาระผู้หญิงที่ต้องทำงานนอกบ้าน นอกจากนี้แนวคิดสตรีนิยมสายเสรีนิยมยังกระตุ้นการปฏิรูปการศึกษาสำหรับผู้หญิง เพื่อผลักดันให้พวกเธอมีพื้นที่ทางการศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การมีอาชีพและพื้นที่ในทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกับผู้ชาย สำหรับประเด็นการเมืองแนวคิดสตรีนิยมสายเสรีนิยมนี้ส่งเสริมสิทธิทางการเมือง สิทธิการเลือกตั้งของผู้หญิง ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่าจุดแข็งของแนวคิดนี้มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงที่การปฏิรูปเชิงกฎหมายและสังคมมากกว่าการปฏิวัติล้มล้างโครงสร้างสังคมใหม่ทั้งหมด (Saulnier, 1996; Beasley, 1999; Bryson, 2003; วารุณี, 2545)

แนวคิดสตรีนิยมสายถอนรากถอนโคน (Radical Feminism)

แนวคิดสตรีนิยมสายถอนรากถอนโคนเกิดขึ้นจากผลของการเคลื่อนไหวเพื่อเปลี่ยนแปลงทางสังคมในประเด็นสิทธิพลเมืองตะวันตกในช่วงทศวรรษ1950 และ 1960 (Saulnier,1996:29) หากจะย้อนกลับไปในช่วงเวลาดังกล่าวก็คงต้องยอมรับว่าแนวคิดสตรีนิยมสายถอนรากถอนโคนได้รับอิทธิพลอย่างมากจากนักคิดนักเคลื่อนไหวอย่าง Mary Wollstonecraft (1795;1797) ผู้เรียกร้องอิสรภาพทางเศรษฐกิจสำหรับผู้หญิง โจมตีอุดมการณ์ความงาม และเปิดประเด็นการถูกกดขี่ของผู้หญิงว่ามีใช้ใน

ฐานะที่พวกเธอเป็นปัจเจกบุคคลหากแต่ในฐานะที่เป็นกลุ่มคนในสังคม นอกจากนี้ยังมี Maria Stewart นักสตรีนิยมผิวสีคนแรก ๆ ในช่วงทศวรรษ 1830 ที่ได้อุทิศตนในการสร้างความเข้มแข็งให้กับการสร้างความสัมพันธ์ของสตรีผิวสีกับคนอื่น ๆ ในสังคม เธอยืนยันว่าการกดขี่ทางเพศ ผิวสีและชาติพันธุ์เป็นสาเหตุสำคัญของความทุกข์ยากของผู้หญิง (Collins,1990 in Saulnier,1996:29) ในช่วงเวลาถัดมา ราวทศวรรษ 1880 Elizabeth Cady Stanton เป็นนักสตรีนิยมอีกคนที่โจมตีการกดขี่ผู้หญิงในพื้นที่ศาสนา การต่อสู้ของเธอได้กลายเป็นแบบอย่างในนักสตรีนิยมสายถอนรากถอนโคนรุ่นต่อมาให้ประยุกต์แนวทางในการต่อสู้ต่อการกดขี่เพื่อปลดปล่อยสตรีเช่นกัน

การก่อตัวของแนวคิดสตรีนิยมสายถอนรากถอนโคนจึงเกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมในองค์กรสิทธิพลเมือง (civil rights organization) ในทศวรรษ 1950 และ 1960 จุดเริ่มแรกของทฤษฎีก็ยังคงไม่อาจหลีกเลี่ยงความคิดเห็นที่ต่อต้านแนวคิดสตรีนิยมทั้งจากฝ่ายชายและขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิพลเมืองในสหรัฐอเมริกา (Saulnier,1996:30) นักสตรีนิยมสายถอนรากถอนโคนส่วนหนึ่งกล่าวว่า การเน้นที่ประเด็นเพศสภาพในฐานะที่เป็นรากที่มาของการกดขี่เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการปะทะกับแนวคิดของพวกฝ่ายชายที่พยายามทำให้ประเด็นดังกล่าวเป็นเรื่องเล็กน้อยที่ไม่สำคัญและนอกจากประเด็นเรื่องอคติทางเพศแล้ว ปัญหาอคติทางชาติพันธุ์ก็จะต้องเป็นส่วนหนึ่งในการเคลื่อนไหวของสตรีนิยมเช่นกัน

แนวคิดที่สตรีนิยมสายถอนรากถอนโคนหยิบยืมมาจากฝ่ายชายและขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิพลเมือง ได้แก่ ความแปลกแยกและการไร้อำนาจ (alienation and powerlessness) ที่ถือเป็นจุดเริ่มต้นทางการเมืองและการเปลี่ยนแปลงปัจเจกบุคคลด้วยวิธีการถอนรากถอนโคน (Echols,1989 cited in Saulnier,1996:30) จากแนวทางนี้จึงทำให้แนวคิดสตรีนิยมสายถอนรากถอนโคนปฏิเสธแนวคิดสตรีนิยมสายเสรีนิยมในประเด็นสิทธิที่เท่าเทียมกันของผู้หญิงรวมทั้งยุทธวิธีในการต่อสู้แบบเน้นการปฏิรูปสังคมที่ยังไม่กล่าววิพากษ์วิจารณ์เพื่อรื้อถอนบทบาทของผู้ชายอย่างสิ้นเชิง

ผู้หญิงผิวสีได้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของการเคลื่อนไหวแนวคิดสตรีนิยมสายถอนรากถอนโคน แต่กระนั้นการเข้าร่วมดังกล่าวในทศวรรษ 1960 ก็ยังมีได้ทำให้ภาพของการต่อสู้ในประเด็นอคติในชาติพันธุ์และการเหยียดชนชั้นมีความชัดเจนขึ้น (Brewer,1993; Combahee River Collective,1983 in Saulnier,1996:30) ผู้หญิงผิวสีส่วนหนึ่งปฏิเสธการเข้าร่วมด้วยเหตุผลเดียวกับที่เคยถอนตัวออกจากขบวนการเคลื่อนไหวสตรีนิยมสายเสรีนิยม มุมมองของผู้หญิงผิวขาวไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้หญิงผิวสี เช่น 1. การนิยามว่าเพศสภาพเป็นปัญหาลำดับแรกของการกดขี่ 2.การนิยามกลไกการกดขี่ทางเพศที่กว้างเกินไป และ 3.การมองหาความเป็นอิสระจากผู้ชายและการพัฒนาตัวเองที่เป็นแบบเดิม ๆ ซึ่งผู้หญิงผิวสีต่างก็มีประสบการณ์มาแล้วและพบว่ายุทธวิธีดังกล่าวไม่มีวันสำเร็จ ทศวรรษที่ไม่ลงรอยนี้เป็นการเสริมพลังของผู้หญิงผิวสีและทำให้ผู้หญิงผิวขาวตระหนักถึงปัญหาที่เป็นผลจากความแตกต่างระหว่างผู้หญิงด้วยกันเอง

ประเด็นที่นักสตรีนิยมสายถอนรากถอนโคนให้ความสนใจก็คือระบบเพศและเพศสภาพว่าเป็นสาเหตุสำคัญต่อการกดขี่ผู้หญิง Paula Rothenberg อธิบายในประเด็นการกดขี่ผู้หญิงในทัศนะนี้ว่า ผู้หญิงคือกลุ่มแรกในประวัติศาสตร์ที่ถูกกดขี่ การกดขี่ผู้หญิงจึงแผ่ขยายและมีในทั่วทุกสังคม นอกจากนี้การกดขี่ผู้หญิงยังฝังรากลึกจนยากที่จะแก้ไขไม่ว่าจะด้วยการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ทางสังคม ที่สำคัญการ

กตขี้ผู้หญิงเป็นต้นเหตุของการทบทวนทฤษฎีทรามานในฐานะที่เป็นเหยื่อ และมักถูกละเลยเนื่องจากอคติทางเพศของทั้งผู้กตขี้รวมทั้งผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ การกตขี้ผู้หญิงจึงถือเป็นแนวคิดหลักในการทำความเข้าใจการกตขี้ในรูปแบบอื่น ๆ ทั้งหมด กลุ่มสตรีนิยมต่างมีความเห็นร่วมกันว่า ประเด็นอคติทางเพศกลายเป็นประเด็นที่มีความสำคัญที่สุดเมื่อพูดถึงเรื่องการกตขี้ งานเขียนของสตรีนิยมสายถอนรากถอนโคนนับตั้งแต่ทศวรรษ 1960 - 1970 ต่างก็สนับสนุนแนวคิดนี้ทั้งสิ้น (Tong,1998:46-47)

แนวคิดสตรีนิยมสายถอนรากถอนโคน ในช่วงต้นทศวรรษ 1970 ปรากฏแนวคิดที่ชัดเจนผ่านงานเขียน Sexual Politics (Millett,1971:43-46) ที่ได้เสนอแนวความคิดว่าการเมืองเป็นความสัมพันธ์ของโครงสร้างทางอำนาจที่ผู้ชายมีเหนือผู้หญิงและสามารถควบคุมผู้หญิงให้อยู่ภายใต้ระบบชายเป็นใหญ่ (patriarchy) การเมืองเรื่องเพศนั้นเป็นเรื่องของสังคม การขัดเกลาทงสังคมเป็นผู้กำหนดความเป็นหญิง ความเป็นชาย ทำให้ผู้หญิงตกอยู่ในสถานะที่เป็นรองเสมอมา ต้นเหตุของการกตขี้ผู้หญิงคือระบบชายเป็นใหญ่ อันเป็นต้นเหตุที่สำคัญยิ่งกว่าประเด็นทางชนชั้นเพราะมีความเป็นสากลและยาวนาน ระบบชายเป็นใหญ่ทำให้ความสัมพันธ์ที่ผู้หญิงตกเป็นรองกลายเป็นเรื่องธรรมชาติ ความแตกต่างทางสรีระระหว่างหญิงชายทำให้ผู้มีร่างกายเป็นชายมีอำนาจ และผู้มีร่างกายเป็นหญิงตกเป็นรอง นอกจากนี้ Millett ยังมองว่าระบบชายเป็นใหญ่ยังมีปฏิสัมพันธ์ที่แนบแน่นกับโครงสร้างสังคม เช่น ศาสนา การศึกษา โดยเฉพาะครอบครัวเป็นสถาบันหลักที่คอยทำหน้าที่ถ่ายทอดอุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ และตอกย้ำด้วยสถาบันการศึกษารวมทั้งสื่อมวลชน ดังนั้นวิธีการที่ฉลาดอันจะทำให้ผู้หญิงอยู่รอดได้ในระบบอุดมการณ์นี้คือการที่เธอต้องคงความเป็นหญิงเอาไว้ ในทางกลับกันการที่จะกำจัดการควบคุมของผู้ชายนั้น ทั้งผู้หญิงและผู้ชายต้องขจัดเพศสภาวะโดยเฉพาะสถานะทางเพศ บทบาท และธรรมชาติของนิสัยที่ถูกประกอบสร้างด้วยระบบชายเป็นใหญ่ออกไปด้วยเช่นกัน (Tong,1998:49)

ในงาน The Dialectic of Sex: The Case for Feminist Revolution โดย Shulamith Firestone (1972) เสนอว่า สังคมมีการแบ่งชนชั้นโดยมีฐานอยู่ที่เพศ ชนชั้นทางเพศเกิดขึ้นจากความแตกต่างทางชีวภาพ ทำให้ผู้หญิงและผู้ชายแตกต่างและมีสิทธิที่ไม่เท่าเทียมกัน หน้าที่ในการสืบพันธุ์ที่แตกต่างทำให้เกิดการเสียเปรียบ การที่ผู้หญิงมีประจำเดือน การคลอดลูกที่เจ็บปวด การให้นม การเลี้ยงลูก ทำให้ผู้หญิงต้องมีสภาพเป็นรองที่ต้องรักษาไว้เพื่อการดำรงอยู่ของเผ่าพันธุ์ ขณะที่ผู้ชายมีอิสระในโลกของการทำงาน ผู้หญิงจึงต้องพึ่งพิงผู้ชายในด้านเศรษฐกิจ Firestone จึงได้เสนอทางออกว่า ผู้หญิงต้องเลิกทำหน้าที่สืบพันธุ์ และใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการให้กำเนิดมนุษย์แทนผู้หญิง การเลี้ยงดูเด็กก็ถือเป็นหน้าที่ของสมาชิกในสังคม นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอว่าควรมีการให้อิสระทางเศรษฐกิจแก่ผู้หญิงโดยไม่ต้องพึ่งพาผู้ชาย ด้วยวิธีการเข้าร่วมในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของสังคมทั้งหมด (วารุณี ภูริสินสิทธิ์,2545)

Adrienne Rich (1986:57) เขียนงานเรื่อง Of Woman Born: Motherhood as Experience and Institution เสนอแนวความคิดว่า ระบบชายเป็นใหญ่เป็นหัวใจของการกตขี้ผู้หญิง อำนาจของพ่อ คือระบบของครอบครัว อุดมการณ์ การเมือง ผู้ชายเป็นผู้กำหนดการกระทำของผู้หญิงผ่านการใช้กำลัง ประเพณี พิธีกรรม กฎหมาย ภาษา การศึกษา ฯลฯ แม้แต่ความเป็นแม่ก็ถูกกำหนดโดยอำนาจของพ่อ ผู้หญิงถูกทำให้เชื่อว่า ถ้าใครไม่ใช่แม่ก็ไม่ใช่ผู้หญิงที่แท้จริง ประสบการณ์ความเป็นแม่หรือกามารมณ์ระหว่างหญิงชายถูกนำไปรับใช้ผลประโยชน์ของผู้ชาย ดังนั้น พฤติกรรมที่สวนทางกับหน้าที่ดังกล่าวก็

จะถูกมองว่าเป็นความเบี่ยงเบนหรือเป็นอาชญากร เช่น การมีลูกโดยไม่มีพ่อ การทำแท้ง หญิงรักหญิง ความเป็นแม่และกามารมณ์ระหว่างหญิงชายจึงถูกอ้างว่าเป็นสัญชาตญาณ เป็นธรรมชาติ ไม่เปิดให้มีการตั้งคำถาม ในความเห็นของ Rich เชื่อว่า ความเป็นแม่ไม่ใช่ธรรมชาติ ไม่มีสิ่งที่เรียกว่าสัญชาตญาณความเป็นแม่ แต่เป็นความเชื่อที่ถูกสร้างขึ้นมาจากชายเป็นใหญ่ ในสังคมปัจจุบันชายเป็นใหญ่ได้พัฒนาทฤษฎีในการทำให้ผู้หญิงยอมรับในบทบาทความเป็นแม่อย่างแยบยลโดยผ่าน อุดมการณ์การสืบพันธุ์ และอุดมการณ์ความรักที่มีต่อผู้ชาย เป้าหมายของ Rich มีใช้การล้มล้างความเป็นแม่ แต่ต้องการที่จะทำลายสถาบันของความเป็นแม่ เพื่อเป็นการปลดปล่อยพลังการสร้างสรรค์ การอยู่รอดของชีวิต เพื่อให้การเป็นแม่เป็นเหมือนการทำงานอื่นในสังคมที่ผู้หญิงจะต้องเข้าไปมีบทบาท

โดยสรุป สตรีนิยมสายถอนรากถอนโคนให้ความสำคัญกับความเปราะบางในฐานะที่เป็นสาเหตุของการถูกกดขี่ ระบบชายเป็นใหญ่เป็นสาเหตุสำคัญที่สุดในการกดขี่ผู้หญิง ผ่านการหล่อหลอมจากอุดมการณ์ทางสังคม โครงการเสนอเพื่อปลดปล่อยผู้หญิงถูกเสนอในลักษณะของการปฏิวัติโค่นล้มระบบการกดขี่ผู้หญิงทั้งหมด แนวคิดนี้มีส่วนสำคัญอย่างมากในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่องอคติทางเพศ ซึ่งรวมถึงประเด็น เพศ เพศสภาพ การสืบพันธุ์ ความรุนแรงต่อผู้หญิงในทุกรูปแบบ ให้เป็นศูนย์กลางของการวิเคราะห์ประเด็นการเมือง และขยายไปสู่เรื่องภาพโป๊เปลือย การคุกคามทางเพศ การข่มขืน การถูกทุบตี โสเภณี ที่สำคัญที่สุดคือ แนวคิดนี้ได้ก่อให้เกิดความรู้สึกที่ว่าผู้หญิงสามารถเป็นผู้หญิงที่มีความสามารถและมีศักดิ์ศรีโดยไม่จำเป็นต้องทำตัวเองให้เหมือนกับผู้ชายเสียก่อน (Saulnier,1996; Beasley,1999; Bryson,2003; วารุณี,2545)

สตรีนิยมสายสังคมนิยม (Socialist Feminism)

สตรีนิยมสายสังคมนิยมเป็นแนวคิดที่ผสมผสานแนวคิดมาร์กซิสต์ และแนวคิดสตรีนิยมสายถอนรากถอนโคน รวมทั้งสตรีนิยมสายจิตวิเคราะห์เข้าด้วยกัน แนวคิดนี้อธิบายว่าการกดขี่ระหว่างเพศและการกดขี่ทางชนชั้นนั้นเกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน ระบบชายเป็นใหญ่ไม่ได้เกิดจากการกดขี่ทางชนชั้น หากแต่ดำรงอยู่ก่อนแล้วสืบทอดจากสังคมหนึ่งไปอีกสังคมหนึ่ง และในยุคทุนนิยมนี้ระบบชายเป็นใหญ่และระบบทุนนิยมได้ปรับตัวและทำงานร่วมกันโดยระบบชายเป็นใหญ่ต้องการจัดลำดับสูงต่ำทางเพศ ผ่านการควบคุมอำนาจ ร่างกายและพื้นที่ของผู้หญิง ระบบทุนนิยมก็ต้องการขูดรีดแสวงหากำไรและสะสมทุน เมื่อระบบทั้งสองทำงานร่วมกันจึงเกื้อหนุนกันและกันและกลายเป็นรากฐานของการกดขี่ทางเพศในยุคทุนนิยมชายเป็นใหญ่ (กุลลณี มุทธาภิลิน และ วรารักษ์ เฉลิมพันธุ์ศักดิ์, 2547: 235)

แนวคิดสตรีนิยมสายสังคมนิยมแบ่งได้เป็น 2 แนวคิดใหญ่ คือ

1. การวิเคราะห์แบบระบบคู่ (Dual system) อธิบายการกดขี่ผู้หญิงโดยพิจารณาจากทั้งระบบชายเป็นใหญ่และระบบทุนนิยม แนวคิดนี้เชื่อว่าแม้ระบบชายเป็นใหญ่กับระบบทุนนิยมจะมีความขัดแย้งกันอยู่บ้างแต่ทั้งสองแนวคิดนี้ต่างทำงานร่วมกันในการกดขี่ผู้หญิง นักสตรีนิยมกลุ่มนี้ได้แก่ Juliet Mitchell เขียนงานที่มีชื่อว่า "Women's Estate" (1971) มองว่า เพศวิถี (sexuality) ความเชื่อเรื่องชายเป็นใหญ่ (patriarchy) ทุนนิยม (capitalism) และชนชั้น (class) เป็นสี่โครงสร้างหลักทางสังคมที่กดขี่

ผู้หญิง โดยชี้ให้เห็นว่าการที่ผู้ชายมีอำนาจเหนือเนื้อตัวร่างกายผู้หญิง ในแง่ที่เป็นฝ่ายควบคุมระบบ ออานามัยเจริญพันธุ์ของผู้หญิงทำให้ผู้ชายอยู่ในฐานะที่เหนือกว่าผู้หญิงเสมอ และมีผลทำให้ผู้หญิงรับเอา ความคิดความเชื่อที่ว่า เรือนร่างของผู้หญิงนั้นมีไว้เพื่อตอบสนองความเพลิดเพลินทางเพศของผู้ชาย และเพื่อการมีบุตรให้แก่ผู้ชาย ซึ่งทั้งสองบทบาทนี้ได้มีส่วนจำกัดผู้หญิงเอาไว้กับพื้นที่ในบ้านและ กิจกรรมที่เป็นเรื่องในบ้าน (Tannenbaum 2001 อ้างใน วิลลาสนี พิพิชกุล และกิตติ กันภัย,2546)

Mitchell มองว่า การปลดปล่อยผู้หญิงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงโครงสร้างในส่วนต่าง ๆ ใน สังคมด้วย ได้แก่ โครงสร้างการผลิต การสืบพันธุ์ กามารมณ์ และกระบวนการขัดเกลาทางสังคม โดย เธออธิบายในส่วนของโครงสร้างการผลิตที่ว่าที่ผ่านมาผู้หญิงถูกทำให้เชื่อว่าไม่เหมาะกับงานประเภทที่ ต้องใช้แรงงาน ผู้หญิงจึงต้องทำงานบ้านซึ่งไม่ถูกนำไปรวมในโครงสร้างการผลิต ผู้หญิงจึงตกอยู่ใน สถานะที่เป็นรองเสมอมา ในประเด็นการสืบพันธุ์ Mitchell มองว่าสังคมทุนนิยมได้สร้างอุดมการณ์ว่า การเลี้ยงดูเด็กและงานบ้านเป็นอาชีพตามธรรมชาติของผู้หญิง ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นเพียงการประกอบสร้าง ขึ้นมาและทำให้ผู้หญิงไม่มีส่วนร่วมในการผลิต นอกจากนี้การสืบพันธุ์ยังถูกมองว่าเป็นเรื่องทางร่างกาย ไม่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นภาพลวง เพราะในความเป็นจริงการสืบพันธุ์ ของผู้หญิงถูกควบคุมจากผู้ชาย เช่น การควบคุมจำนวนบุตร การใช้กฎหมายและเศรษฐกิจเป็นตัว ควบคุมผู้หญิงและลูก เป็นต้น ส่วนเรื่องกามารมณ์ Mitchell เสนอว่าในประวัติศาสตร์ที่ยาวนานของ มนุษย์ ผู้หญิงถูกเปรียบเสมือนวัตถุทางเพศ วัฒนธรรมที่ถูกติดอยู่กับกามารมณ์ได้ก่อให้เกิดการกดขี่ต่อ ผู้หญิง เช่น การที่สามีมีภรรยาได้หลายคนโดยที่ผู้หญิงต้องซื่อสัตย์ต่อผู้ชายเพียงคนเดียว อย่างไรก็ตาม การแต่งงานระบบผัวเดียวเมียเดียวที่ใช้ความรักเป็นพื้นฐานก็ไม่ได้ทำให้สภาพของผู้หญิงดีขึ้น ความรักได้ถูกนำมาหลอมละลายเข้ากับการแต่งงาน ทั้ง ๆ ที่แนวคิดทั้งสองไม่น่าจะเข้ากันได้เพราะ ความรักเป็นเรื่องของอารมณ์ ขณะที่การแต่งงานเป็นเรื่องของความตั้งใจ การแต่งงานเป็นพันธะสัญญา ทางกฎหมายที่กำหนดให้คู่สามีภรรยาซื่อสัตย์ต่อกัน จากความขัดแย้งระหว่างความรักและการแต่งงาน จึงทำให้เกิดการหย่าร้างหรือความสัมพันธ์ทางเพศนอกสมรสเกิดขึ้นมากมาย เพราะฉะนั้นการแต่งงาน ตามกฎหมายจึงเป็นการกดขี่ในรูปแบบใหม่ ไม่ได้ทำให้เกิดความเท่าเทียมและเป็นอิสระ สำหรับ ประเด็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคม Mitchell เห็นว่าสังคมมักมอบหมายหน้าที่นี้ให้แก่ผู้หญิงฝ่าย เดียว แต่มีการศึกษาหลายชิ้นพบว่า เด็กต้องการทั้งพ่อและแม่ เพราะฉะนั้นสังคมจึงควรมีรูปแบบการขัด เกลาทางสังคมหลาย ๆ รูปแบบ และไม่จำเป็นต้องเป็นหน้าที่ของแม่เสมอไป (วารุณี ภูริสินสิทธิ ,2545:119-122)

2. การวิเคราะห์ระบบเดี่ยว (unified system) ระบบนี้เชื่อว่าระบบทุนนิยมชายเป็นใหญ่เป็น เพียงระบบเดี่ยวที่มีการกดขี่ผู้หญิงเป็นประเด็นหลัก Iris Young เสนอว่า การวิเคราะห์ระบบคู่หนึ่งยัง ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงการวิเคราะห์พื้นฐานของมาร์กซ์ หากแต่เพิ่มเติมส่วนของการกดขี่ผู้หญิงโดย ระบบชายเป็นใหญ่เข้าไปในการวิเคราะห์เท่านั้น ดังนั้น สตรีนิยมจึงต้องพัฒนาแนวคิดเดี่ยวที่สามารถ ทำความเข้าใจระบบทุนนิยมชายเป็นใหญ่ Young เสนอให้นำแนวคิดเรื่องการแบ่งงานกันทำระหว่างเพศ มาใช้ในการวิเคราะห์ และวิจารณ์ว่าการใช้ชนชั้นในการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้น นายทุนและผู้ใช้แรงงานนั้นมีความเป็นนามธรรมเกินไป แต่การวิเคราะห์การแบ่งงานกันทำมีความ

ละเอียดมากกว่านั้น เพราะสามารถอธิบายได้ว่าทำไมผู้หญิงจึงต้องรับคำสั่ง ทำงานซ้ำซาก และได้รับค่าจ้างที่ต่ำกว่า ส่วน Alison Jagger นักสตรีนิยมสายสังคมนิยมระบบเดี่ยวอีกคนเสนอว่า สตรีนิยมต้องใช้มุมมองจากจุดยืนของผู้หญิงในการมองโลก และด้วยกระบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองเท่านั้นที่จะทำให้ค้นพบมุมมองที่แท้จริงของผู้หญิง (กุลลีนี มุทชากลินและ วรารักษ์ เฉลิมพันธุ์ศักดิ์, 2547:237) ในระบบทุนนิยมชายเป็นใหญ่ได้ทำให้ผู้หญิงแปลกแยกจากสิ่งรอบ ๆ ตัวรวมทั้งร่างกายของเธอซึ่งถือเป็นการกดขี่ในรูปแบบหนึ่ง นั่นคือผู้หญิงไม่สามารถที่จะเลือกเป็นหรือไม่เป็นแม่ได้ เนื่องจากสังคมเป็นผู้กำหนดว่าหน้าที่และบทบาทความเป็นแม่คือหน้าที่ของผู้หญิง ผู้หญิงแทบไม่ได้ตัดสินใจเลยว่าร่างกายของเธอถูกใช้เมื่อไหร่ ที่ไหน อย่างไร และโดยใคร การที่ผู้หญิงพยายามดูแลร่างกายของตัวเองทำให้ร่างกายของผู้หญิงไม่ต่างจากการเป็นวัตถุสำหรับผู้ชายและตัวเธอเอง และการการกดขี่ที่ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะภายในจิตใจแต่แอบแฝงอยู่ในสถาบันสังคมต่าง ๆ และในโครงสร้างทางวัฒนธรรม นักสตรีนิยมกลุ่มนี้จึงเสนอให้เกิดอิสรภาพในการผลิตซ้ำแก่ผู้หญิงควบคู่ไปกับการขจัดความเหนือกว่าของผู้ชายในโลกสาธารณะ โดยจะต้องดึงผู้หญิงออกมาเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจให้ได้ อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตก็ไม่อาจบรรลุผลได้ถ้าระบบความสัมพันธ์ระหว่างเพศหรือวิธีการผลิตซ้ำในสังคมยังคงเป็นสิ่งที่เรียกว่ามายาคติอยู่เช่นเดิม (sexual economyths) (Jaggar, 1983 in Saulnier, 1996:63)

สตรีนิยมหลังสมัยใหม่ (Postmodern Feminism)

หลังทศวรรษ 1970 เป็นต้นมา แนวคิดหลังสมัยใหม่ได้จุดประกายท้าทายต่อญาณวิทยาและระบบความคิดของยุคสมัยใหม่ทั้งหมด ด้วยการปฏิเสธระบบความคิดที่สืบทอดมาจากยุคแสงสว่างทางปัญญา (Enlightenment) ของยุโรปในศตวรรษที่ 18 แนวคิดหลังสมัยใหม่ได้วิพากษ์วิจารณ์การมีอยู่จริง ความรู้อันเป็นสากล ไม่เชื่อว่าเหตุผลจะเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงความจริง กฎเกณฑ์ที่ไม่สามารถสร้างความแน่นอนในการอธิบายปรากฏการณ์ของโลกและสังคมได้ ปฏิเสธต่อระบบคิดคู่ตรงข้าม รวมทั้งไม่เชื่อว่ามีความจริงที่เป็นวัตถุวิสัย เป็นต้น

แนวคิดหลังสมัยใหม่ได้รับความสนใจในกลุ่มนักสตรีนิยมเป็นอย่างมาก มีการมองกันว่าโดยพื้นฐานแนวคิดสตรีนิยมมีความเหมือนกับแนวคิดหลังสมัยใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็น การวิพากษ์ต่อกรอบโครงการการรู้แจ้ง (Enlightenment Project) ที่มีชายเป็นใหญ่เป็นศูนย์กลาง และการปฏิเสธแนวคิดองค์ประธานที่มีเหตุผลเป็นสากล และความรู้เป็นสิ่งที่ผ่านการประกอบสร้างจากสังคม ความเป็นเพศก็เช่นเดียวกันมิได้เป็นปัจจัยทางด้านชีวะเท่านั้น หากแต่ความเป็นหญิงความเป็นชายล้วนเป็นการประกอบสร้างความหมายทางวัฒนธรรมทั้งสิ้น ตัวตนธาตุแท้แก่นแกนล้วนไม่ได้ดำรงอยู่ แท้จริงความเป็นสากลมิใช่สิ่งที่ไรเดียงสาหากแต่มีอำนาจและการทำให้ตกเป็นรองแอบแฝงอยู่ สตรีนิยมหลังสมัยใหม่เสนอว่าการเลือกปฏิบัติหรือการกีดกันผู้หญิงมีหลายรูปแบบ หลายลักษณะพร้อม ๆ กัน ไม่ใช่ผู้หญิงทุกคนจะถูกเลือกปฏิบัติอย่างเดียวกัน แนวคิดนี้วิพากษ์สังคมและแนวทางที่ชายเป็นใหญ่ครอบงำสังคม การแสวงหาความหมายที่แน่นอนไม่มีประโยชน์เพราะไม่มีความหมายเดียว การเป็นอิสระที่สุด คือ การไม่ติดอยู่กับกับดักของคำคู่ตรงข้าม (วีระดา สมสวัสดิ์, 2549:42-43)

สตรีนิยมหลังสมัยใหม่ได้นำความคิดในเรื่องวาทกรรมมาอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคม โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องอำนาจและความรู้ของ Foucault และแนวความคิดเรื่องเพศ Sawicki (1988, อ้างใน วารุณี, 2545:167-168) เสนอว่าการวิเคราะห์เรื่องอำนาจของ Foucault ช่วยให้ขอบเขตเรื่องส่วนตัวกลายเป็นเรื่องการเมือง ทำให้ผู้หญิงสามารถต่อต้านการกดขี่ที่มีอยู่ทั่วไปได้ การที่ Foucault ปฏิเสธการอธิบายด้วยทฤษฎีสากล (grand theory) ทำให้ลักษณะเฉพาะ ความหลากหลาย และพหุนิยมในสังคมที่ถูกกดขี่มีบทบาทขึ้นมา และการที่อำนาจไม่ได้รวมอยู่ในปริมาตรเดียวของสังคม ทำให้วาทกรรมที่สร้างผู้หญิงให้ด้อยกว่าชายกระจายอยู่ทั่วทั้งองค์สังคม ดังนั้น การแก้ไขความเป็นรองของผู้หญิงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม จึงไม่ได้เป็นการปลดปล่อยผู้หญิงอย่างแท้จริง ผู้หญิงจำเป็นต้องคัดค้านต่อวาทกรรมความรู้และอำนาจที่ทำให้ผู้หญิงด้อยกว่าผู้ชายที่แฝงตัวอยู่อย่างกระจัดกระจายในทุกที่สังคม

นอกจากนี้ Foucault ยังมองว่าสตรีนิยมควรให้ความสำคัญกับมุมมองที่เป็นท้องถิ่น บริบททางประวัติศาสตร์ ซึ่งจะนำไปสู่การต่อสู้ของผู้หญิง แทนที่จะพยายามกล่าวถึงธรรมชาติความเป็นหญิงที่เป็นธาตุแท้ น่าจะพยายามทำความเข้าใจว่าผู้หญิงถูกสร้างทางสังคมอย่างไร และแทนที่จะเสนอความเป็นสากลของระบบชายเป็นใหญ่ น่าจะทำการศึกษาวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของโครงสร้างชายเป็นใหญ่ Foucault มองว่านักสตรีนิยมไม่สามารถต่อต้านระบบชายเป็นใหญ่ที่เป็นสากลได้ แต่สามารถต่อต้านปรากฏการณ์ของชายเป็นใหญ่ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงได้ ซึ่งเป็นการต่อต้านของท้องถิ่น (วารุณี ฐิริสินสิทธิ์, 2545:170-171)

Judith Butler (1999:3-44) นักสตรีนิยมหลังสมัยใหม่ ผู้เขียน Gender Trouble กล่าวว่าสตรีนิยมหลังสมัยใหม่ปฏิเสธความเหมือนกันของกลุ่มผู้หญิง หรือการมีอัตลักษณ์ที่แน่นอนของกลุ่ม การสร้างอัตลักษณ์ถือเป็นการใช้ความรุนแรงและเป็นเรื่องอันตราย เพราะการมีอัตลักษณ์ถือเป็นการดำเนินการทางอำนาจ ไม่ใช่การปลดปล่อยตัวตนที่แท้จริง Butler กล่าวว่า ถ้าเชื่อว่า ความหมายของผู้หญิงเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นและอยู่ภายใต้กรอบแนวคิดบางอย่าง ก็ควรเลิกใช้คำนี้ เพื่อเป็นการเปิดทางไปสู่ความหลากหลายขึ้นในความเป็นผู้หญิง ไม่จำกัดอยู่ภายใต้กรอบแนวคิดบางอย่าง Butler เสนอความเป็นปฏิบัติต่อแนวคิดสารัตถะนิยมและบอกว่าแทนที่จะพิจารณาอัตลักษณ์ทางเพศของคนว่ามีความคงที่แน่นอนแบบเดียว ควรต้องมีการพิจารณาในมุมมองของความไม่ต่อเนื่องเปลี่ยนแปลงได้ และเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น อัตลักษณ์ของคนควรมีลักษณะเป็นพหุหลากหลาย และควรปฏิเสธแนวคิดคู่ตรงข้าม แม้แต่ผู้หญิงเองก็ไม่เหมือนกันและไม่มีความเป็นสากลเช่นเดียวกัน

Helene Cixous (Tong, 1998:199-201) ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับโครงสร้างอำนาจชายเป็นใหญ่ ภายใต้ระบบคิดของสังคมผู้หญิงไม่มีภาษาเพียงพอที่จะใช้พูดคำว่า “ไม่” ผู้หญิงไม่สามารถมองเห็นตัวเอง ไม่มีแม้แต่ภาษาที่จะบันทึกเรื่องราวของเธอไว้ในประวัติศาสตร์ Cixous เสนอให้ต่อต้านการเขียนแบบผู้ชาย (masculine writing) ที่นำมาซึ่งแนวคิดคู่ตรงข้าม (binary opposition) ผู้ชายได้แยกส่วนความเป็นจริงโดยการจัดกลุ่มความคิดออกเป็นขั้วต่าง ๆ ที่ตรงข้ามกัน ทำให้ชุดความคิดหนึ่งมีอำนาจเหนือชุดความคิดอื่น เช่น การแบ่งกลุ่ม ออกเป็นวัฒนธรรมตรงข้ามกับธรรมชาติ พระอาทิตย์ ตรงข้ามกับ พระจันทร์ กลางวัน ตรงข้ามกับ กลางคืน เป็นต้น

แนวคิดคู่ตรงข้ามนำมาซึ่งการแบ่งแยกหญิง ชาย โดยที่ผู้ชายจะมีความเชื่อมโยงกับวัฒนธรรม ความเข้มแข็ง การเป็นผู้กระทำ หรือความหมายในทางบวก ขณะที่ผู้หญิงถูกเชื่อมโยงเข้ากับ ธรรมชาติ ผู้ถูกกระทำ ความอ่อนแอ หรือความหมายในทางลบ ผู้ชายคือสิ่งที่มีความเป็นตัวตน ผู้หญิงคือความเป็นอื่น ผู้หญิงจึงอยู่ในโลกของชุดคำศัพท์ที่กำหนดโดยผู้ชาย Cixous ทำทนายให้ผู้หญิงเขียนถึงตัวเองโดยออกจากโลกที่ผู้ชายเป็นผู้กำหนด ผู้หญิงอาจเริ่มต้นการเขียนแบบบันทึก ไม่ยึดติดกฎเกณฑ์ โดยการให้ความสำคัญกับร่างกายของตนเอง (Writing is of the body) ขณะที่การเขียนแบบชายคือการเขียนเพื่อสร้างภูมิปัญญา จึงยากที่จะเปลี่ยนแปลง การเขียนแบบผู้หญิงไม่เพียงแต่เป็นการเขียนในรูปแบบใหม่แต่ยังเป็นการโค่นล้มความคิดเพื่อที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงมาตรฐานทางสังคมและวัฒนธรรม การเขียนแบบผู้หญิง จะช่วยให้ผู้หญิงเข้าใจจิตใจตนเองและสามารถปลดปล่อยโลกจากข้อตรงข้ามรวมทั้งการใช้อำนาจเพื่อการครอบครองผู้ที่ตกเป็นรองได้

Luce Irigaray (Tong,1998:201-204) กล่าวว่าผู้หญิงมักถูกมองรวมไปกับความปรารถนาทางเพศ ซึ่งเป็นมุมมองของผู้ชาย ผู้หญิงถูกรู้จักในลักษณะที่เป็นผู้หญิงแบบผู้ชาย (masculine feminine) ซึ่งเป็นทัศนะที่ผู้ชายมอง มากกว่าที่จะเป็นผู้หญิงแบบผู้หญิง (feminine feminine) Irigaray ใช้คำว่าเครื่องถ่างตรวจ (speculum) ซึ่งไม่เป็นเพียงอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจช่องคลอดเท่านั้น แต่ยังแสดงให้เห็นถึงการมีอยู่ขององค์ประธานซึ่งเป็นวาทกรรมของผู้ชายที่ไม่เคยเข้าใจในความเป็นหญิง เมื่อผู้ชายมองผู้หญิง พวกเขาไม่ได้เห็นผู้หญิง หากแต่ผู้หญิงเป็นเพียงภาพสะท้อนและจินตนาการของพวกเขาเท่านั้น ในการศึกษาปรัชญาและจิตวิเคราะห์ตะวันตก Irigaray พบความเหมือนในทุกแนวคิดของนักคิดต่าง ๆ เช่น ฟรอยด์มองเด็กผู้หญิงตัวเล็ก ๆ ว่าเหมือนกับผู้ชายตัวเล็ก ๆ ที่ไม่มีลิ้งค์ ผู้หญิงเป็นภาพสะท้อนของผู้ชาย เหมือนผู้ชาย เพียงแต่แตกต่างกันที่เพศวิถีเท่านั้น Irigaray กล่าวว่าถ้าผู้หญิงต้องการที่จะเป็นมากกว่าความเป็นอื่นในโครงสร้างชายขอบของระบบชายเป็นใหญ่ ผู้หญิงจะต้องสร้างภาษาของผู้หญิง สร้างเพศวิถีของผู้หญิงและพยายามที่จะเป็นตัวของตัวเองให้มากที่สุด

Julia Kristeva (Tong,1998:204) เชื่อว่าตัวตนไม่มีอยู่จริง ไร้เอกภาพ เต็มไปด้วยความหลากหลาย เปลี่ยนแปลงได้และถูกสร้างผ่านวาทกรรม เธอเสนอว่า symbolic เป็นตัวสร้างวาทกรรมและผลิตซ้ำระเบียบสังคม และมีลักษณะของความเป็นพ่อ มีระเบียบ กฎเกณฑ์แบบชายที่มีศูนย์กลางแบบเดี่ยว ส่วน semiotic เป็นการแสดงถึงพลังอำนาจผ่านวาทกรรมและเป็นที่มาของความเป็นแม่ (maternal semiotic) Kristeva เชื่อว่าครั้งหนึ่งมีความเชื่อที่ว่า การแยกแยะความเป็นหญิงชายต้องใช้ปัจจัยทางร่างกาย แท้จริงแล้วภาษาเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งผ่านเรื่องราวและผลิตซ้ำระเบียบสังคม การแสดงออกในด้านแรงขับทางเพศก็เกิดด้วยวิถีทางของภาษา ภาษาที่แสดงสภาพความเป็นแม่ที่ถูกใช้ในการต่อต้านและรบกวนอำนาจของชายและนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงสัญลักษณ์ต่าง ๆ ภาษาจึงมีบทบาทฐานะที่เป็นการสร้างตัวตนและกำหนดอำนาจทางสังคมของผู้หญิง

การศึกษาในครั้งนี้ ได้ประยุกต์ใช้แนวคิดสตรีนิยมซึ่งมีมิติของการกำหนดขอบเขตของความรุนแรงต่อผู้หญิงไว้อย่างหลากหลายภายใต้ฐานคิดเดียวกัน คือความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างหญิงชายซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่ถูกสะท้อนผ่านการทำงานของสื่อมวลชน มุมมองของสตรีนิยมสายเสรีนิยมมีจุดเน้นที่ความรุนแรงต่อผู้หญิงในเชิงพื้นที่ทางสังคม ได้แก่ อาชีพ การศึกษา และ

เศรษฐกิจ การต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งพื้นที่ดังกล่าวคือการเรียกร้องสิทธิและความเสมอภาคที่เท่าเทียมกัน ส่วนสตรีนิยมสายถอนรากถอนโคนมองความรุนแรงต่อผู้หญิงว่ามีต้นเหตุมาจาก ชนชั้นทางเพศ เพศสภาพ อคติทางเพศชาติพันธุ์ โครงสร้างสังคม การเมือง ศาสนา การศึกษา ครอบครัว ระบบคิดชายเป็นใหญ่ และเปิดประเด็นเรื่องเพศและร่างกายของผู้หญิงว่าเป็นส่วนหนึ่งของการต่อสู้ทางการเมือง ขณะที่สตรีนิยมสายสังคมนิยมได้เข้ามาเติมเต็มคำอธิบายความรุนแรงต่อผู้หญิงว่านอกจากจะมีมิติของชนชั้นแล้ว ยังมีมิติเพศวิถี อุดมการณ์ทุนนิยมชายเป็นใหญ่ และรากเหง้าความรุนแรงที่ฝังลึกอยู่ภายใต้โครงสร้างสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมอีกด้วย สำหรับสตรีนิยมสายหลังสมัยใหม่มองว่าการต่อสู้ต่อความรุนแรงต่อผู้หญิงต้องเริ่มที่การคัดค้านความเป็นสากลของผู้ชายและสถาปนาความหลากหลายของผู้หญิงให้เป็นความรู้ความหมายใหม่ในสังคม ปฏิเสธแนวคิดคู่ตรงข้าม ให้ความสำคัญกับมุมมองท้องถิ่นและบริบทประวัติศาสตร์ รวมทั้งเสนอมุมมองว่าวาทกรรมการกดขี่ผู้หญิงไม่ได้มีความหมายเดียว วิธีการต่อสู้ที่สำคัญคือการสถาปนาการเขียนแบบผู้หญิง ทำให้การใช้ภาษาแบบผู้หญิงเป็นวิธีการต่อสู้ต่อการกดขี่ในทุกรูปแบบ

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแนวทางปฏิบัติ ในการนำเสนอรายการโทรทัศน์บนหลักสิทธิมนุษยชน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของสตรี” เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพที่ประกอบด้วยวิธีการศึกษา การเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์แบบผสมวิธีที่หลากหลาย ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research)

1.1 เพื่อทำการตรวจสอบสถานะองค์ความรู้ในงานวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องจริยธรรมสื่อมวลชนกับประเด็นผู้หญิงในสังคมไทย โดยมีการเก็บข้อมูลงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ในประเทศไทยย้อนหลัง 10 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2548-2557 แนวทางการวิเคราะห์เน้นผลการศึกษาที่จะนำไปสู่ข้อเสนอแนะเพื่อการสร้างแนวปฏิบัติทางจริยธรรมโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิงในการนำเสนอข่าวและรายการทางโทรทัศน์

รายชื่องานวิจัยและวิทยานิพนธ์ ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับ จริยธรรมสื่อมวลชนกับประเด็นผู้หญิงในสังคมไทย ระหว่างปี พ.ศ.2548-2557 มีดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงรายชื่องานวิจัยและวิทยานิพนธ์ ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับ จริยธรรมสื่อมวลชนกับประเด็นผู้หญิงในสังคมไทย ระหว่างปี พ.ศ.2548-2557

ลำดับ	ชื่องานวิจัย/หนังสือ	พ.ศ.	ผู้วิจัย/ ผู้เขียน	สถาบัน
1	การถอดรหัสมายาคติของ ชาวเข้มขัน ศึกษาเปรียบเทียบผู้รับสารที่มีประสบการณ์ตรงกับผู้รับสารที่มีประสบการณ์ผ่านสื่อ	2548	ปภัศรา ศิระพิรุพห์ เทพ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
3	การสร้างภาพตัวแทนผู้หญิงของกลุ่มผู้ผลิตละครโทรทัศน์ : การต่อสู้เรื่องความหมาย	2549	จรรุภา พานิชภักดิ์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
4	การรับรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดปทุมธานีต่อการใช้ผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศที่แฝงอยู่ในโฆษณาทางโทรทัศน์	2549	กุลวดี พรหมมินทร์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
5	ละครโทรทัศน์ที่ปรากฏความรุนแรงในครอบครัวต่อสตรี ศึกษาสตรีที่ผ่านประสบการณ์ความรุนแรงในครอบครัวและเคยใช้บริการกับมูลนิธิเพื่อหญิง	2549	ปานรัตน์ นันทลุง	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
6	การพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์กับ	2549	จันทกร	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ลำดับ	ชื่องานวิจัย/หนังสือ	พ.ศ.	ผู้วิจัย/ ผู้เขียน	สถาบัน
	การคุกคามทางเพศที่เกิดขึ้นกับสตรี กรณีศึกษา เจาะหนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ เดลินิวส์ คมชัดลึก ใน ปีพ.ศ.2548		บุญเลิศกุล	
7	มายาคติในโฆษณาครีมหน้าขาวสำหรับ ผู้หญิงของไทย	2550	อุไรวรรณ รัตนพันธ์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
8	ภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่เป็นภาพสะท้อนวัตถุ ทางเพศซึ่งปรากฏในสื่อโฆษณาประเภทนิตยสาร	2550	ปรียาภรณ์ คุณะเกษม	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
9	ผลกระทบของการนำเสนอข่าวข่มขืนใน หนังสือพิมพ์ภาษาไทยรายวันที่มีต่อผู้ข่มขืน ผู้ถูกข่มขืน และผู้อ่านที่สะท้อนจริยธรรมของ หนังสือพิมพ์	2550	วัชระ จิรจิตติ กาลกิจ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
10	ภาพตัวแทนผู้หญิงในละครโทรทัศน์	2550	นิรินทร์ เกตราไชย อนันต์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
11	มายาคติของผู้หญิงในภาพถ่ายของนิตยสาร แนวอีโรติกไทย	2551	วิโรจน์ สุทธิ สีมา	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
12	"ความเป็นผู้หญิง" ในนิตยสารสตรีสาร (พ.ศ. 2491-2539) : การศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างภาษากับอุดมการณ์	2551	ชนกพร อังศุวิริยะ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
13	การสร้างภาพตัวแทนของผู้หญิงสุขภาพดีใน นิตยสารสุขภาพและความงาม	2551	สุนันทา อิมประไพ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
14	ประวัติศาสตร์วาทกรรมความรุนแรงต่อผู้หญิง ในสื่อพ.ศ.2449-2519	2551	ชเนตตี ทินนาม	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
15	ภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่ปรากฏในข่าว ประชาสัมพันธ์ละครโทรทัศน์	2552	ชฎาน์ทัต วงศ์มณี	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
16	ภาษาแสดงการครอบงำของเพศชายในนิตยสาร ผู้หญิงของไทย : มุมมองจากผู้ชายและผู้หญิง	2554	จิราภา สตะเวทิน	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
17	ภาพร่างกายและเช็ทซ์ของผู้หญิงในสื่อ โฆษณาโทรทัศน์ของสินค้าเพื่อความงาม สำหรับผู้หญิงที่นำเสนอผ่านตัวแทนสินค้า: มายาคติความงามที่ตอกย้ำและสะท้อน มุมมองผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศ	2556	อโนชา ทองชัย	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร ศาสตร์

ลำดับ	ชื่องานวิจัย/หนังสือ	พ.ศ.	ผู้วิจัย/ ผู้เขียน	สถาบัน
18	สัญญาะ ผู้หญิงยุคใหม่ ในโฆษณาแฝง บทความนิตยสาร Cosmopolitan ความเป็น ผู้หญิงยุคใหม่: บริโภคนิยม	2556	นภาพร สิงห์พุกทางกูร	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร ศาสตร์
19	การนำเสนอผู้หญิงและความรุนแรงใน ภาพยนตร์ไทย	2557	พรจันทร์ เสียงสอน	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร ศาสตร์
20	Gender Equality in Thai TV Broadcasting Organizations	2014	Chanettee Tinnam	UNESCO

1.2 เพื่อทำการสำรวจและวิเคราะห์ข้อบังคับจริยธรรมและแนวปฏิบัติของสื่อมวลชนในประเด็นผู้หญิงขององค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนในประเทศไทยและกรณีศึกษา Gender-Sensitive Indicators for Media ของ UNESCO โดยแหล่งข้อมูลจะรวบรวมจากข้อบังคับจริยธรรมและแนวปฏิบัติของสื่อมวลชนของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย สมาคมโฆษณา และ UNESCO

2. การวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analysis) เพื่อพิจารณาหาประเด็นอคติทางเพศต่อผู้หญิงในข่าวและรายการโทรทัศน์

2.1 ในส่วนของรายการข่าวและสถานการณ์ปัจจุบัน จะใช้แหล่งข้อมูลรายการโทรทัศน์จาก www.youtube.com โดยใช้คำสำคัญในการค้นหารายการโทรทัศน์เพื่อนำมาวิเคราะห์ ได้แก่ “ความรุนแรงต่อผู้หญิง” “ข่มขืน” “อนาจาร” “เพศ” “ความรุนแรงในครอบครัว” “อุ้มบุญ” “การค้าบริการทางเพศ” “การค้ามนุษย์” “ท้องไม่พร้อม” “แม่วัยใส” เป็นต้น

2.2 ในส่วนของรายการละคร จะใช้วิธีการคัดเลือกละครซึ่งเป็นประเด็นถกเถียงในสังคมเกี่ยวกับความรุนแรงต่อผู้หญิงมาเป็นกรณีศึกษา จำนวน 5 เรื่อง ในระยะเวลา 5 ปีย้อนหลัง ได้แก่

- ดอกส้มสีทอง (2554) สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
- แรงเงา (2555) สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
- อีสา รวีช่วงโชติ (2556) สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5
- สามีดีตรา (2557) สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
- สุสานคนเป็น (2557) สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

2.3 ในส่วนของรายการโฆษณา จะใช้วิธีการบันทึกรายการโฆษณาย้อนหลังในช่วงรายการละครหลังข่าว เป็นระยะเวลา 1 เดือน คือเดือน กรกฎาคม 2558 ของสถานีโทรทัศน์ที่มีเรตติ้งสูงสุด ได้แก่ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

3.การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ดำเนินการจัดกระบวนการสนทนากลุ่ม 3 ครั้ง ดังนี้

3.1 บรรณาธิการ/ผู้สื่อข่าวซึ่งรายงานข่าวประเด็นผู้หญิง นักวิชาการด้านการสื่อข่าว นักวิชาการด้านเพศสภาวะ/เพศวิถีซึ่งศึกษาด้านการวิเคราะห์ข่าว

- คุณชนกร วงษ์ปัญญา มติชน
- คุณชนานุช สงวนศักดิ์ Nation Channel
- คุณชวีดา วาทินชัย ช่อง 8
- คุณโอปอล์ ประภาวดี บริษัท อะกาลิโอ โมทีฟ จำกัด
- คุณพัชรภรณ์ ชมกลิ่น FM 96.5 อสมท
- อาจารย์สิริลักษณ์ พัฒนลีลาวงค์ มหาวิทยาลัยเนชั่น
- อาจารย์ณิชาภา แก้วประดับ คณะวิทยาการจัดการการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสมเด็จพระยา

3.2 ผู้ผลิตโฆษณา นักวิชาการด้านละคร/โฆษณา นักวิชาการด้านเพศสภาวะ/เพศวิถีซึ่งศึกษางานละคร/โฆษณา ดังนี้

- ดร.กาญจนาภรณ์ พลประทีป อาจารย์ประจำสาขาานิเทศศาสตร์ธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร
- ผศ.ดร.จเร สิงห์โกวินท์ อาจารย์ประจำคณะภาษาและการสื่อสาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ผศ.เอกธิดา เสริมทอง อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
- ดร.ธนัสต์ เกษมไชยานันท์ นักวิชาชีพโฆษณา
- อาจารย์ภูริภัทร ภัทรสุขดำรงกุล อาจารย์พิเศษคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- ผศ.ดร.ต่อตระกูล อุบลวัตร อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
- อ.พิเชษฐ พิมพ์เจริญ อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
- ดร.วิชาดี บุรณะประเสริฐสุข อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

3.3 ตัวแทนองค์กรภาครัฐและภาคประชาสังคมที่ทำงานด้านผู้หญิง

- คุณจิตติชนัน เทียงธรรม แผนงานส่งเสริมสุขภาวะผู้หญิงและความเป็นธรรมทางเพศ
- คุณจารุพรรณ สติธิสมบูรณ์ แผนงานสุขภาวะทางเพศ
- คุณนันทน์ภัส ทวีโภคฯ ศูนย์ช่วยเหลือสังคม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- คุณสุไลพร ชลวิไล สมาคมเพศวิถีศึกษา
- คุณรัตนา ด้วยดี สมาคมเพศวิถีศึกษา
- พระชาย วรธัมโม คอลัมน์นิสต์และผู้เขียนประเด็น Gender&Sexuality

- คุณเจษฎา แต่สมบัติ เครือข่ายเพื่อนกะเทยไทย
- คุณอโนพร เครือแดง Love Pattaya
- คุณเมธาวี คัมภีร์ทัศน์ Love Pattaya
- คุณนิศารัตน์ จงวิศาล Love Pattaya

4. การตรวจสอบข้อมูล

การศึกษานี้ใช้การตรวจสอบความน่าเชื่อถือและความถูกต้องด้วยวิธีการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) เป็นการตรวจสอบทั้งในมิติด้านข้อมูล มิติการตรวจสอบ และมิติทฤษฎี ดังนี้

1. มิติด้านข้อมูล (Data Triangulation) ผู้วิจัยตรวจสอบความน่าเชื่อถือด้านข้อมูลด้วยการใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ทั้งในด้านเอกสาร รายการโทรทัศน์ และบุคคล
2. มิติการตรวจสอบ (Investigator Triangulation) ก่อนและระหว่างการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ทดลองตรวจสอบวิธีการวิเคราะห์วาทกรรม และการประยุกต์ใช้แนวคิดสตรีนิยมว่าสามารถใช้วิเคราะห์และสร้างข้อบ่งคับจริยธรรมสำหรับรายการโทรทัศน์ในประเด็นผู้หญิง ผู้วิจัยจึงเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านสตรีนิยมและผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสาร
3. มิติทฤษฎี (Theoretical Triangulation) ผู้วิจัยใช้กรอบทฤษฎีที่หลากหลายและมีจุดอ่อนจุดแข็งที่แตกต่างกัน เช่น ใช้แนวคิดสตรีนิยมสำนักต่าง ๆ ได้แก่ สตรีนิยมสายเสรีนิยม สตรีนิยมสายถอนรากถอนโคน สตรีนิยมสายสังคมนิยม สตรีนิยมสายหลังสมัยใหม่ มาตรวจสอบข้อมูลร่วมกับวิธีวิเคราะห์วาทกรรมของ Michel Foucault และแนวคิดด้านจริยธรรมสื่อมวลชน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์วาทกรรมของ Michel Foucault ร่วมกับแนวคิดสตรีนิยมเน้นสายเสรีนิยม สายถอนรากถอนโคน สายสังคมนิยมและสายหลังสมัยใหม่ รวมทั้ง แนวคิดจริยธรรมสื่อมวลชน มาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากตัวบทประเภทเอกสารงานวิจัย ข้อบ่งคับจริยธรรม รายการโทรทัศน์และโฆษณา ร่วมกับ ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม

บทที่ 4 ผลการศึกษา

1.องค์ความรู้เรื่องจริยธรรมสื่อมวลชนกับประเด็นผู้หญิงในสังคมไทย

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศไทย ที่เกี่ยวข้องกับประเด็น ผู้หญิงและจริยธรรมสื่อ ย้อนหลัง 10 ปี (ตั้งแต่ ปี พ.ศ.2548-2557) มีองค์ความรู้เรื่องจริยธรรมสื่อมวลชนในประเด็นผู้หญิง ดังนี้

1.1 การสร้างบทบาทใหม่ ๆ ของผู้หญิงในฐานะที่เป็นแหล่งข่าว

จากการศึกษาเรื่อง Gender Equality in Thai TV Broadcasting Organizations (Tinnam,2015) พบว่า องค์การสถานีโทรทัศน์ควรมีข้อกำหนดเรื่องการสร้างความหลากหลายให้ปรากฏในพื้นที่ของการรายงานข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มบทบาทของผู้หญิงในฐานะที่เป็นผู้เชี่ยวชาญให้สัมภาษณ์รวมทั้งการเป็นแหล่งข่าวในประเด็นต่าง ๆ ผลการศึกษารายการข่าวของสถานีโทรทัศน์ในประเทศไทย 6 แห่ง พบว่า ผู้ชายถูกสัมภาษณ์ในฐานะผู้เชี่ยวชาญมากกว่าผู้หญิง นอกจากนี้ ผู้ชายถูกสัมภาษณ์ในฐานะที่เป็นพลเมืองมากกว่าผู้หญิงเช่นกัน เมื่อพิจารณาการเป็นแหล่งข่าวในด้านต่าง ๆ พบว่า ผู้ชายเป็นแหล่งข่าวมากกว่าผู้หญิงในทุกประเด็น โดยสามลำดับแรกของการเป็นแหล่งข่าวที่สูงสุด ได้แก่ แหล่งข่าวในประเด็นกีฬา ประเด็นการเมือง และประเด็นสงคราม/ความขัดแย้ง ในงานศึกษาเรื่อง "ความเป็นผู้หญิง" ในนิตยสารสตรีสาร (พ.ศ.2491-2539) : การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ (ชนกพร อังศุวิริยะ,2551) สะท้อนให้เห็นว่า บทบาทของผู้หญิงในบางยุคสมัยไม่มีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเลย

นอกจากนี้จากการศึกษาเรื่อง การถอดรหัสมายาคติของ ชาวเข้มข้ม ศึกษาเปรียบเทียบผู้รับสารที่มีประสบการณ์ตรงกับผู้รับสารที่มีประสบการณ์ผ่านสื่อ (ปภัตรา ศิวะพิรุฬห์เทพ,2548) ได้สัมภาษณ์ผู้หญิงซึ่งมีประสบการณ์ตรงจากความรุนแรงทางเพศ ได้เสนอว่า "สื่อมวลชนบางทีก็นำเสนอด้านเดียว ไม่ได้ถามว่าผู้หญิงอยากจะบอกอะไรบ้าง ไม่เคยเจอนะว่าผู้หญิงต้องการแค่ไหนในการให้ข่าว รู้สึกว่าสื่อมวลชนจะเป็นเจ้าของข่าวเสียเอง" สะท้อนให้เห็นว่าผู้หญิงซึ่งมีประสบการณ์ความรุนแรงทางเพศมีทัศนคติว่า สื่อมวลชนไม่ได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกข่มขืนอย่างถูกต้องครบถ้วน พวกเขาจึงปรารถนาที่จะได้ยินเสียงของผู้หญิงซึ่งถูกกระทำความรุนแรง เพื่อให้เธอได้เป็นผู้เล่าความจริงด้วยตัวของเธอเอง

1.2 การสร้างความหลากหลายในเชิงประเด็นเกี่ยวกับความเสมอภาคทางเพศ

งานศึกษาเรื่องการรับรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดปทุมธานีต่อการใช้ผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศที่แฝงอยู่ในโฆษณาทางโทรทัศน์ (กุลวดี พรหมมินทร์,2549) และ Gender Equality in Thai TV Broadcasting Organizations (Tinnam,2015) เสนอให้สื่อมวลชนต้องเพิ่มเวลาและพื้นที่ในการนำเสนอเน้นเนื้อหาการสร้างเสมอภาคทางเพศ และนำเสนอภาพพจน์ของผู้หญิงตามความเป็นจริงในแง่มุมหลากหลายโดยปราศจากอคติทางเพศ ส่วนงานศึกษาเรื่อง ละครโทรทัศน์ที่ปรากฏความ

รุนแรงในครอบครัวต่อสตรี ศักยภาพที่ผ่านประสบการณ์ความรุนแรงในครอบครัวและเคยใช้บริการกับมูลนิธิเพื่อนหญิง (ปานรัตน์ นิ่มตลุง,2549) เสนอให้ละครโทรทัศน์ ควรนำเสนอสาระความรู้เรื่องการพิทักษ์สตรีสอดแทรกกับความบันเทิง เพื่อปลูกฝังค่านิยมที่เหมาะสม โดยปราศจากอคติทางเพศ หรือการปฏิบัติต่อสตรีแบบทวิมาตรฐาน (double standard) โดยละครโทรทัศน์และสื่อมวลชนอื่น ๆ สามารถสร้างภาพลักษณ์ทั้งผู้ชายและผู้หญิงให้เป็นไปในแนวทางที่เหมาะสม เน้นความเสมอภาคทางเพศ ลดหรือขจัดรูปแบบการนำเสนอที่นำไปสู่ความรุนแรง

สำหรับงานศึกษาเรื่อง ภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่เป็นภาพสะท้อนวิถีทางเพศซึ่งปรากฏในสื่อโฆษณาประเภทนิตยสาร (ปรียาภรณ์ คุณะเกษม,2550) มายาคติในโฆษณาครีมน้ำขาวสำหรับผู้หญิงของไทย (อุไรวรรณ รัตนพันธ์,2550) "ความเป็นผู้หญิง" ในนิตยสารสตรีสาร (พ.ศ.2491-2539) : การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ (ชนกพร อังศุวิริยะ,2551) ภาพร่างกายและเช็ทส์ของผู้หญิงในสื่อโฆษณาโทรทัศน์ของสินค้าเพื่อความงามสำหรับผู้หญิงที่นำเสนอผ่านตัวแทนสินค้า: มายาคติความงามที่ตอกย้ำและสะท้อนมุมมองผู้หญิงเป็นวิถีทางเพศ (อโนชา ทองชัย,2556) และประวัติศาสตร์วาทกรรมความรุนแรงต่อผู้หญิงในสื่อ พ.ศ.2449-2519 (ชเนตตี ทินนาม,2551) เสนอให้มีการขยายความสนใจจาก "เพศ" ไปสู่การยุติความรุนแรงต่อผู้หญิงในมิติอื่น ๆ เนื่องจากปัจจุบันนี้การนำเสนอความรุนแรงทางเพศกลายเป็นประเด็นที่สังคมให้ความสำคัญและตั้งคำถามต่อสื่อในแง่จริยธรรมมากที่สุด ทั้งยังสามารถมองเห็นผลกระทบที่เกิดขึ้นได้ชัดเจนเพราะมีความใกล้ชิดกับความรุนแรงทางตรง อย่างไรก็ตาม การกำหนดกรอบจรรยาบรรณสื่อไม่ควรเน้นมิติด้านเพศแต่เพียงประการเดียว แต่ควรขยายให้ครอบคลุมถึง การผลิตซ้ำความรุนแรงต่อผู้หญิงในมิติอื่นๆ ด้วย โดยเฉพาะความรุนแรงเชิงโครงสร้างและวัฒนธรรม สื่อต้องมีส่วนในการรื้อทำลายวาทกรรมเก่าๆที่สะท้อนความรุนแรงมาสู่การสร้างวาทกรรมใหม่ ๆ ที่เน้นเนื้อหาความเสมอภาคระหว่างหญิงชายให้มากขึ้น เช่น

- การผลิตซ้ำบทบาทที่ตายตัวของผู้หญิงในฐานะแม่และเมีย สื่อไม่ควรนำเสนอภาพเดิม ๆ ที่เน้นให้บทบาทการเลี้ยงดูลูก การทำงานบ้าน เป็นของผู้หญิงฝ่ายเดียว สื่อต้องนำเสนอภาพของผู้ชายให้เข้ามามีส่วนร่วมกับการกิจกรรมภายในบ้านอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอในลักษณะข้อมูลข่าวสาร การแสดงความคิดเห็น โฆษณาสินค้า ภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ ฯลฯ
- สื่อต้องรื้อทำลายวาทกรรมความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องส่วนตัว แล้วสร้างใหม่ให้ความรุนแรงในครอบครัวกลายเป็นเรื่องที่สาธารณะ ชุมชน ต้องเข้าไปมีส่วนร่วมรับรู้แก้ไข เพราะความเป็นจริงปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัญหาในระดับโครงสร้างสังคมมิใช่ปัจเจก
- สื่อต้องรื้อทำลายวาทกรรมผู้หญิงเป็นสมบัติของผู้ชายและครอบครัว โดยการนำเสนอเนื้อหาสารในรูปแบบที่เน้นความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย ในพื้นที่ข่าว

และโฆษณาต้องไม่ใช่ถ้อยคำที่ระบุว่าผู้หญิงมีราคาที่สามารถแลกเปลี่ยนได้ด้วยเงินหรือสิ่งของ ในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ต้องไม่มีเนื้อหาที่ให้ตัวละครสื่อความหมายให้ผู้หญิงมีสถานะแทนสินค้า หรือสามารถซื้อขายได้

- สื่อต้องเลิกนำเสนอภาพผู้หญิงในลักษณะที่ทำให้กลายเป็นวัตถุทางเพศแห่งการจ้องมอง เช่น การนำเสนอร่างกายผู้หญิงแบบแยกส่วน สร้างจุดเน้นให้สายตาผู้รับสารจ้องมองไปที่สัญลักษณ์ทางเพศ การนำเสนอภาพโป๊เปลือย
- ในการนำเสนอเพศวิถีในงานโฆษณา ควรนำเสนอภาพความหลากหลายของเพศวิถี และชี้ให้เห็นภาพด้านบวกของเพศวิถี โดยไม่สร้างภาพตายตัวว่าร่างกายของผู้หญิงเป็นส่วนหนึ่งของสินค้าในระบบทุนนิยม
- เมื่อนำเสนอข่าวสารหรือเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้หญิงในพื้นที่สาธารณะ สื่อควรให้ความสำคัญต่อศักยภาพและผลงานของผู้หญิง มากกว่าการเน้นที่เรือนร่าง การแต่งกาย หรือภูมิหลังของสตรีผู้นั้นซึ่งไม่เกี่ยวกับเกียรติประวัติในการทำงานแต่ผูกโยงเข้ากับ ความสัมพันธ์ของผู้หญิงกับผู้ชายคนอื่น รวมทั้งสามีและครอบครัวของเธอ
- ประเด็น “ชนชั้น” เป็นปัจจัยแอบแฝงที่สร้างความรุนแรงต่อผู้หญิงบนพื้นที่สื่อ เช่น ในโฆษณาสินค้าความงาม สื่อต้องถอดความเป็นชนชั้นที่สร้างมายาคติว่า ความงามของผู้หญิงเป็นการเลื่อนชั้นทางสังคม ในความเป็นจริงผู้หญิงสามารถเลื่อนสถานะทางสังคมได้โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพิงความงาม หากแต่ใช้ความสามารถและสติปัญญา สื่อควรให้ความสำคัญกับศักยภาพของผู้หญิงมากกว่าที่จะให้เธอเหล่านั้นหมกมุ่นอยู่กับความงามที่ไม่จริง และท้ายที่สุดผู้หญิงก็จะกลายเป็นเหยื่อของลัทธิบริโภคนิยมอย่างไม่จบสิ้น

1.3 นำหลักสิทธิมนุษยชนและหลักสิทธิสตรีมาใช้ในการนำเสนอข่าว

การศึกษาเรื่อง การพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์กับการคุกคามทางเพศที่เกิดขึ้นกับสตรี กรณีศึกษา เฉพาะหนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ เดลินิวส์ คมชัดลึก ใน ปี พ.ศ.2548 (จันทกร บุญเลิศกุล ,2549) เสนอให้สื่อหนังสือพิมพ์นำหลักสิทธิสตรีมาเป็นแบบอย่างและแนวทางในการนำเสนอข่าวพาดหัว ซึ่งหมายความว่า แม้สื่อมวลชนจะทำหน้าที่ในการเสนอความจริงแต่ควรคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการนำเสนอข่าว โดยเฉพาะข่าวที่มีผู้หญิงตกเป็นข่าวนั้น เนื่องจากสังคมไทย ผู้หญิงจัดได้ว่าเป็นเพศที่เสียเปรียบผู้ชาย บางครั้งมีการใช้ถ้อยคำพาดหัวที่รุนแรง บางข่าวนำเสนอให้ผู้หญิงซึ่งเป็นผู้เคราะห์ร้ายกลายเป็นผู้ได้รับความเสียหาย ข่าวมีลักษณะลำเอียงเข้าข้างผู้ชาย ดังนั้นการนำเสนอข่าว

ก็ควรคำนึงถึงหลักสิทธิสตรีด้วย ส่วนงาน Gender Equality in Thai TV Broadcasting Organizations (Tinnam,2015) เสนอให้มีการใช้หลักการสิทธิมนุษยชนเพื่อการคุ้มครองสิทธิของผู้หญิง และผู้ต้องหา ดังนี้

- **ในด้านภาพถ่าย** ภาพถ่ายของผู้เสียหายทั้งที่มีชีวิตและเสียชีวิตจากความรุนแรงทางเพศจะต้องมีการปกปิดด้วยเทคนิคต่าง ๆ ในการนำเสนอภาพผู้เสียหายจากความรุนแรงทางเพศไม่ควรใช้เทคนิคเบลอ หรือใช้การคลุมใบหน้าผู้เสียหายด้วยหมวก ผ้า หรือสวมแว่นตาดำ แต่ควรใช้เทคนิคการถ่ายภาพด้วยการบดบังเอกลักษณ์ของผู้เสียหาย ผู้สื่อข่าวต้องทำให้ผู้เสียหายสามารถดำรงชีวิตได้ตามปกติเฉกเช่นคนธรรมดาทั่วไป แม้ขณะกำลังแถลงข่าว ผู้สื่อข่าวพึงระลึกว่าหน้าที่ในการปกป้องผู้เสียหาย เป็นหน้าที่ของผู้สื่อข่าว ต้องไม่ปล่อยให้เป็นการละเมิดสิทธิของผู้เสียหายที่จะต้องปกป้องคุ้มครองตนเองด้วยเหตุจากการที่ต้องปรากฏตัวในพื้นที่สื่อมวลชน ในกรณีที่ผู้ถูกกระทำความรุนแรงทางเพศเป็นผู้หญิงซึ่งมีความเปราะบางทางจิตใจอันเป็นผลมาจากการถูกกระทำความรุนแรงทางเพศ ผู้สื่อข่าวพึงเลี่ยงการนำเสนอภาพในลักษณะที่มีการเผชิญหน้าระหว่างคู่กรณีความขัดแย้ง ตลอดจนหลีกเลี่ยงภาพที่แสดงให้เห็นถึงความโศกเศร้า เช่น ภาพญาติผู้เสียหายร้องไห้ ไม่ควรรายงานให้ผู้ถูกกระทำความรุนแรงมีสภาพเป็นเหยื่อ ที่น่าเวทนา ไร้ทางต่อสู้ ควรนำเสนอภาพของผู้ถูกกระทำในฐานะที่เป็นผู้ผ่านพ้นจากความรุนแรง (survivor)
- **ด้านความเป็นส่วนตัว** ข้อมูลส่วนตัวของผู้เสียหายและครอบครัว จะต้องปกปิด ซึ่งรวมถึง บัตรประชาชน พาสปอร์ต ที่อยู่สถานที่ทำงาน สถาบันการศึกษา ตลอดจนเอกสารรวมทั้งข้อมูลอื่นใดที่สามารถเชื่อมโยงเอกลักษณ์ของผู้เสียหายการนำเสนอข่าวความรุนแรงในครอบครัวควรหลีกเลี่ยงการนำเสนอภาพบุคคลในครอบครัวที่ถูกทำร้ายร่างกาย รวมทั้งไม่ควรเผยแพร่ภาพของสมาชิกในครอบครัวด้วยเช่นกัน
- **ด้านภาษา** ผู้สื่อข่าวพึงระมัดระวังการใช้ภาษาที่แสดงให้เห็นถึงอคติทางเพศในการรายงานข่าวไม่ซ้ำเติมความทุกข์ของผู้เสียหายในคดีความรุนแรงทางเพศ ผู้สื่อข่าวควรระมัดระวังการใช้ภาษาที่อาจเป็นการซ้ำเติมความทุกข์ของผู้เสียหายในคดีความรุนแรงทางเพศ รวมทั้งผลกระทบต่อความรู้สึกของครอบครัว
- **ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ต้องสงสัย/ผู้ต้องหา** ในการรายงานข่าวความรุนแรงทางเพศ สื่อมวลชนต้องให้ความสำคัญกับคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกกระทำและผู้กระทำด้วย ตามหลักกฎหมายสมัยใหม่ผู้ต้องสงสัย/ผู้ต้องหา ยังไม่ถือว่าเป็นผู้กระทำความผิด

จนกว่าจะมีคำพิพากษาของศาล การถ่ายภาพที่เปิดเผยใบหน้าผู้ต้องสงสัย/ต้องหาทั้งในคดีความรุนแรงทางเพศ เป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง

1.4 ปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหญิงชาย

งานศึกษาเรื่อง ประวัติศาสตร์วาทกรรมความรุนแรงต่อผู้หญิงในสื่อ พ.ศ.2449-2519 (ชเนตตี ทินนาม,2551) เสนอให้สื่อมวลชนต้องวิเคราะห์และทำความเข้าใจเรื่องระบบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหญิงชาย ว่าส่งผลต่อปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิงอย่างไร สื่อต้องทำหน้าที่อย่างต่อเนื่องแบบกัดไม่ปล่อย ต้องอ่านเกมให้ออกกว่าเรื่องราวข่าวสารที่เกิดขึ้นนั้นมีความเชื่อเรื่องอำนาจระหว่างหญิงชายแฝงตัวอยู่หรือไม่ เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนทัศนคติเรื่องความสัมพันธ์เชิงอำนาจให้นำไปสู่ความเท่าเทียม ดังเช่นในรายงานข่าวที่แฝงไว้ด้วยทวิมาตรฐาน (double standard) ได้แก่ ข่าวชายบริการทางเพศและข่าวผู้หญิงทำแท้ง สื่อไม่ควรรายงานในลักษณะที่โยนความผิดให้กับผู้หญิงชายบริการทางเพศ และผู้หญิงที่ทำแท้ง เนื่องจากปัญหาการค้าบริการและการทำแท้งล้วนมีผู้ชายมีส่วนร่วมในการกระทำด้วยกันทั้งสิ้น ดังนั้น การรายงานข่าวควรขยายปริมณฑลของเนื้อหาไปยังผู้ชายผู้เกี่ยวข้องด้วย ส่วนข่าวความรุนแรงทางเพศซึ่งผู้หญิงเป็นผู้ถูกกระทำ ในเนื้อหาข่าวจึงควรเน้นที่ผู้กระทำผิดมากกว่าผู้ถูกกระทำ เพื่อให้เกิดความหวาดกลัว อับอาย หลาบจำ ดังที่ Ralph L. Holsinger (1987:508) กล่าวว่าที่สำคัญในพื้นที่การรายงานข่าวสาร สื่อต้องทำหน้าที่ชี้ให้สังคมเข้าใจต้นตอของปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิงว่า ด้านหนึ่งมาจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมระหว่างหญิงชาย

ในงานศึกษาเรื่อง ภาพตัวแทนผู้หญิงในละครโทรทัศน์ (นิรินทร์ เกตราไชยอนันต์,2550) เสนอว่า แม้ละครโทรทัศน์ไทย จะถูกสร้างภายใต้บรรทัดฐานอำนาจของชาย (male norms) แต่ละครสามารถทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจในลักษณะของการต่อต้านเข้าแทรกตลอดเวลาของผู้หญิงได้ เมื่อละครถ่ายทอดมายังผู้ชม ผู้ชมจะเป็นคนตัดสินเองว่า จะยอมรับอำนาจปิตาธิปไตยแบบยอมจำนน หรือยอมรับอุดมการณ์ต่อต้านทำลายอำนาจปิตาธิปไตย ละครโทรทัศน์จึงควรมีพื้นที่สำหรับการแสดงออกถึงการใช้อำนาจของผู้หญิงที่ส่งผลดีต่อตัวผู้หญิงหรือละครที่แสดงการใช้อำนาจระหว่างหญิงชายอย่างประนีประนอม ขณะที่ยานศึกษาเรื่อง มายาคติของผู้หญิงในภาพถ่ายของนิตยสารแนววิโรติกไทย (วิโรจน์ สุทธิสีมา,2551) มองปรากฏการณ์เรื่องความสัมพันธ์เชิงอำนาจในงานสื่อมวลชนว่า แม้มายาคติเกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศต่อผู้หญิงจะปรากฏในสื่ออย่างแนบเนียน แต่สื่อสามารถนำเสนอการโต้กลับเพื่อท้าทายในเชิงอำนาจได้เช่นกัน เพราะอำนาจไม่ใช่สิ่งที่ยึดถาวร ทว่าเลื่อนไหลและพร้อมจะเปลี่ยนแปลงได้ทุกเมื่อ ดังจะเห็นได้จาก อำนาจโต้กลับของเพศหญิงในการยั่วยวนเพศชายผ่านการจ้องมองของนางแบบกลับมายังผู้รับสาร เป็นต้น

1.5 การนำเสนอบทบาทในเชิงการป้องกัน การนำเสนอเนื้อหาที่เป็นทางออกของปัญหาความรุนแรงทางเพศ

งานศึกษา เรื่อง ผลกระทบของการนำเสนอข่าวข่มขืนในหนังสือพิมพ์ภาษาไทยรายวันที่มีต่อผู้ข่มขืน ผู้ถูกข่มขืน และผู้อ่านที่สะท้อนจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ (วัชระ จิรจิตติกาลกิจ,2550) เสนอว่า

สื่อมวลชนควรมีความรับผิดชอบต่อการนำเสนอเนื้อหาข่าวความรุนแรงทางเพศด้วยการสอดแทรกเนื้อหาที่เป็นการเตือนภัยแก่ผู้อ่านมากกว่าการสร้างความหวาดกลัว นำเสนอในเชิงการป้องกัน เป็นตัวกลางที่ช่วยสะท้อนปัญหาเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาวางมาตรการป้องกันแก้ไข และจรรยาบรรณสังคมให้น่าอยู่

ส่วนงานศึกษาเรื่อง ละครโทรทัศน์ที่ปรากฏความรุนแรงในครอบครัวต่อสตรี ศักดิ์สิทธิ์ที่ผ่านประสบการณ์ความรุนแรงในครอบครัวและเคยใช้บริการกับมูลนิธิเพื่อนหญิง (ปานรัตน์ นิ่มตลุง,2549) เสนอว่า สื่อมวลชนเป็นช่องทางสำคัญในการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูล ดังนั้นการนำเสนอรูปแบบการพิทักษ์สิทธิแก่สตรีที่ถูกกระทำรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สารคดี รายการพิเศษ ให้สตรีได้ศึกษารับรู้ถึงสาเหตุ ผลกระทบวิธีการแก้ไข รวมทั้งกระตุ้นให้สาธารณชนรับรู้และให้ความสำคัญกับปัญหา

งานศึกษาเรื่อง ประวัติศาสตร์วาทกรรมความรุนแรงต่อผู้หญิงในสื่อ พ.ศ.2449-2519 (ชเนตตี ทินนาม,2551) เสนอให้สื่อมวลชนต้องเสนอทางเลือกให้แก่ผู้หญิงโดยให้ข้อมูลที่รอบด้าน ครบถ้วน ถูกต้อง เพื่อให้ผู้หญิงและสังคมสามารถพิจารณาข้อมูลและทางเลือกต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิง ตัวอย่างเช่น ในการรายงานข่าวความรุนแรงทางเพศ หนังสือพิมพ์ควรสอดแทรกแง่คิดคำแนะนำของจิตแพทย์ แพทย์ มุมมององค์กรสตรี วิธีการป้องกันระวังภัยให้ผู้หญิง ให้ข้อมูลเกี่ยวกับบทลงโทษที่ผู้กระทำจะได้รับ แง่มุมทางกฎหมายที่ปกป้องผู้ถูกกระทำ หน่วยงานที่สามารถให้การช่วยเหลือผู้หญิง

ส่วนงาน Gender Equality in Thai TV Broadcasting Organizations (Tinnam,2015) เสนอให้ในการนำเสนอข่าวความรุนแรงทางเพศ ควรเน้นการนำเสนอในเชิงข้อมูลสถิติ กฎหมาย นำเสนอข้อมูลความรุนแรงทางเพศในฐานะที่เป็นปัญหาสังคมมากกว่าปัญหาส่วนตัว ในการนำเสนอข่าวความรุนแรงทางเพศ ควรมีการนำเสนอข้อมูลองค์กรที่สามารถให้ความช่วยเหลือต่อปัญหาความรุนแรง

1.6 เปิดประเด็นให้เห็นอุดมการณ์และปัจจัยอื่น ๆ ที่ซ่อนอยู่

งานศึกษาเรื่อง การสร้างภาพตัวแทนผู้หญิงของกลุ่มผู้ผลิตละครโทรทัศน์ : การต่อสู้เรื่องความหมาย (จารุภา พานิชภักดิ์,2549) เสนอให้อุตสาหกรรมที่มีการผลิตสร้างตัวบทเชิงวัฒนธรรม เช่น ละครโทรทัศน์ สร้างเนื้อหาที่มีลักษณะของการทำลายต่อแบบแผน หรืออุดมการณ์ดั้งเดิม ในเรื่องเพศสภาวะ เช่นเดียวกับงานศึกษาเรื่อง ประวัติศาสตร์วาทกรรมความรุนแรงต่อผู้หญิงในสื่อ พ.ศ.2449-2519 (ชเนตตี ทินนาม,2551) เสนอให้ สื่อมีหน้าที่เปิดโปง ซุดคู้ยให้สังคมเห็นโฉมหน้าของอุดมการณ์และปัจจัยตัวอื่น ๆ ที่หลบซ่อนอยู่และมีส่วนกระทำรุนแรงต่อผู้หญิง นอกเหนือจากอุดมการณ์พิชิตชาติไทย ยังมี อุดมการณ์ทุนนิยม อุดมการณ์ชนชั้น อุดมการณ์การเมือง อุดมการณ์ชาตินิยม อุดมการณ์เหย้าเรือน ความรู้ ประเพณี/วัฒนธรรม/ศีลธรรม เพศวิถี อัตลักษณ์ และวาทกรรมชุดต่าง ๆ ที่มีส่วนร่วมในการสร้างความรุนแรงต่อผู้หญิง การที่สังคมและสื่อมุ่งเป้าไปที่ “พิชิตชาติไทย” เพียงอย่างเดียว จนทำให้อุดมการณ์และปัจจัยตัวอื่น ๆ ถูกลดรูปความรุนแรงลงหรือถูกกีดกัน (exclusion) ออกไปจากพื้นที่ของการประณาม ทำให้สังคมมองไม่เห็นต้นตอของปัญหาที่แท้จริง เพราะสื่อเองได้ทำหน้าที่ในการตัดรากที่มาของวาทกรรมความรุนแรงนั้นให้หายไปหรือถ้ายังอยู่ก็ถูกทำให้มองไม่เห็นอย่างเบาบาง

ดังเช่น การที่สื่อนำเสนอวาทกรรมความงามให้กลายเป็นเรื่องของอำนาจของสตรี เป็นการตัดตอนไม่ให้เห็นรากที่มาของวาทกรรมซึ่งสืบสายมาจาก วัตถุทางเพศ และอุดมการณ์ทุนนิยม เป็นต้น

2. ข้อบังคับจริยธรรมและแนวปฏิบัติของสื่อมวลชนในประเทศไทย

จากการศึกษาข้อมูลข้อบังคับจริยธรรมสื่อมวลชนขององค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน พบว่าที่ผ่านมา มีข้อบังคับจริยธรรม ของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เป็นข้อบังคับเดียวที่มีการระบุถึงประเด็น “ผู้หญิง” โดยเขียนรวมไว้กับกลุ่มเด็ก สตรี และผู้ด้อยโอกาส ภายใต้หลักการที่ว่า เด็ก ผู้หญิง และผู้ด้อยโอกาส คือผู้ที่ต้องได้รับการปกป้องในแง่สิทธิมนุษยชน ดังที่ปรากฏในข้อ 15

ข้อ 15 ในการเสนอข่าวหรือภาพใด ๆ หนังสือพิมพ์ต้องคำนึงมิให้ล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าวโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องให้ความคุ้มครองอย่างเคร่งครัดต่อสิทธิมนุษยชนของเด็ก สตรีและผู้ด้อยโอกาส ในการเสนอข่าวตามวรรคแรกต้องไม่เป็นการซ้ำเติมความทุกข์หรือโศกนาฏกรรมอันเกิดแก่เด็ก สตรี และผู้ด้อยโอกาสนั้นไม่ว่าทางใดทางหนึ่ง (ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2541)

(<http://www.presscouncil.or.th/th2/content/view/4/8/>)

นอกจากนี้เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงานและป้องกันการนำเสนอข่าวและภาพข่าวที่หมิ่นเหม่ต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนในกรณีของเด็กและสตรี สภาการหนังสือพิมพ์จึงได้ออกแนวปฏิบัติ เรื่อง การเสนอข่าวและภาพข่าวผู้หญิงและเด็กถูกละเมิดทางเพศ พ.ศ. 2549 ซึ่งแนวปฏิบัติดังกล่าวนี้ได้ปกป้องผู้หญิงและเด็กที่ตกเป็นผู้ถูกระทำทางเพศ ดังนี้

1. หนังสือพิมพ์จะไม่เปิดเผย ชื่อ ชื่อสกุล หรือตำบลที่อยู่ของผู้หญิงและเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศ รวมทั้งชื่อ ชื่อสกุล และตำบลที่อยู่ของญาติของผู้เสียหาย ไม่ว่ากรณีใด ๆ หรือสิ่งที่ทำให้รู้หรือสามารถรู้ได้ว่าผู้หญิงและเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศเป็นใคร
2. สำหรับในกรณีที่ผู้หญิงและเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิต ต้องไม่เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เสียชีวิต ซึ่งจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่จิตใจ ชื่อเสียง เกียรติคุณหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดของครอบครัวผู้เสียชีวิต หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ
3. ในการพาดหัวข่าว โปรยข่าว หรือการนำเสนอรายละเอียดของเนื้อหาข่าวผู้หญิงและเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศ จะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง ทั้งในเรื่องการใช้ภาษาและการคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน และไม่ตอกย้ำให้เกิดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับทัศนคติเรื่องเพศอันเนื่องมาจากการละเมิดทางเพศนั้น

- หนังสือพิมพ์ต้องไม่ลงตีพิมพ์ภาพข่าวของผู้หญิงและเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศ ไม่ว่าจะกรณีใด ๆ และไม่ว่าผู้ที่ถูกละเมิดทางเพศนั้น จะเสียชีวิตหรือไม่ก็ตาม
- ในกรณีที่ผู้หญิงและเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศ ได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิต หนังสือพิมพ์อาจลงตีพิมพ์ภาพหน้าตรงของผู้เสียชีวิตขณะมีชีวิตได้ ทั้งนี้ ต้องไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่จิตใจ ชื่อเสียง เกียรติคุณหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดของครอบครัวผู้เสียชีวิต หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ (<http://www.presscouncil.or.th/th2/content/view/117/53/>)

ในปีเดียวกับที่สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติออกแนวปฏิบัติเรื่อง การเสนอข่าวและภาพข่าวผู้หญิงและเด็กถูกละเมิดทางเพศ (พ.ศ. 2549) คณะทำงานพัฒนาแนวทางการเสนอข่าวประเด็นผู้หญิงซึ่งประกอบด้วย ตัวแทนจากมูลนิธิสร้างความสำเร็จเรื่องสุขภาพผู้หญิง (สคส.) สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ร่วมกับนักวิชาการ และสื่อมวลชน จัดทำคู่มือในลักษณะ How to โดยพัฒนาข้อบังคับจริยธรรมของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ มาเสนอให้เป็นแนวปฏิบัติที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ง่าย โดยยึดโยงประเด็น “ผู้หญิง” เข้ากับมิติเรื่อง “เพศ” ดังนี้

แนวทางการทำข่าวเข้มขึ้นอย่างไรให้สร้างสรรค์

1. ต้องรู้เท่าทันพลังของภาษา

- เลิกใช้คำอธิบายคุณลักษณะของร่างกาย เช่น รูปร่างหน้าตา การแต่งกาย เพราะการรายงานข่าวด้วยการเน้นย้ำและให้ความเด่นแก่เพศสรีระบางส่วนในฐานะเป็นจุดดึงดูดความสนใจ เช่น หน้าอก สะโพก บั้นท้าย โดยใช้ภาษาที่พรรณนาถึงรูปร่างหน้าตาของผู้ถูกกระทำที่ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงจะไปสร้างความเข้าใจให้ผู้ผู้อ่าน ว่าการล่วงละเมิดทางเพศจะเกิดขึ้นกับผู้มีสรีระดึงดูดความสนใจเท่านั้น
- ไม่เรียกผู้กระทำด้วยสมญานามที่บ่งบอกถึงความโหดร้ายที่ผิดมนุษย์ หรือมีจิตใจที่วิปริตทางเพศ เช่น หื่น โหด บ้ากาม ซาดิสต์ ซึ่งทำให้เข้าใจไปว่าผู้ที่ลงมือกระทำเป็นผู้มีจิตใจวิปริต เพราะมีความต้องการทางเพศสูงที่ไม่สามารถระงับได้ซึ่งไม่จริง เพราะผู้กระทำผิดส่วนมากเป็นคนปกติไม่ได้ป่วยทางจิต การนำเสนอทำให้เรื่องของความรุนแรงทางเพศซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้กับทุก ๆ คน กลายเป็นปัญหาที่สังคมมองไม่เห็นหรือละเลยที่จะทำความเข้าใจ และตอกย้ำความเชื่อผิด ๆ ด้วยการอธิบายปัญหาเข้มขึ้นด้วยเหตุผลมิติเดียว คือเหตุผลด้านสภาพจิตใจของผู้กระทำซึ่งไม่เพียงพอต่อการทำความเข้าใจปัญหาในระดับวัฒนธรรมหรือโครงสร้างอำนาจได้
- ไม่เน้นคำเรียกผู้ถูกกระทำว่า “เหยื่อ” หรือ “ผู้เคราะห์ร้าย” เพราะสะท้อนให้เห็นมายาคติว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นความเคราะห์ร้ายของผู้หญิง ทำให้พฤติกรรม

ของผู้กระทำไม่ได้รับการตั้งคำถามจากสังคม หรือการมองปัญหาในระดับกว้างขึ้น มากกว่าเรื่องชะตากรรมส่วนตัวของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง นอกจากนี้การมอบสถานะ “เหยื่อ” แก่ผู้หญิงผู้ถูกกระทำนั้น เป็นการตอกย้ำมายาคติของการถูกล่วงละเมิดทางเพศว่าเป็นสิ่งที่สร้างรอยมลทินให้กับผู้หญิง และทำให้คุณค่าของผู้หญิงหมดไป เป็นการยึดโยงคุณค่าของผู้หญิงไว้กับพรหมจรรย์ แม้คำว่า “เหยื่อ” จะทำให้ผู้อ่านรู้สึกสงสารและเห็นใจผู้ถูกกระทำ แต่ก็ไม่ได้ช่วยแก้ปัญหาอะไร กลับทำให้สังคมเข้าใจผิดว่าการข่มขืนเป็นปัญหาของคนโชคร้าย ไม่ใช่ปัญหาสังคมที่ควรช่วยกันแก้ไข

2. ทำข่าวอยู่ในกรอบสิทธิมนุษยชน

- ไม่บรรยายหรือให้รายละเอียดเกี่ยวกับการลงมือข่มขืนอย่างละเอียด เช่น การเล่ารายละเอียดตั้งแต่การดักจุด ไปจนถึงการเปลื้องผ้า รวมถึงจำนวนครั้งของการข่มขืน หากเป็นการข่มขืนหมู่ ก็มีรายงานอย่างละเอียดถึงผู้กระทำ (ซึ่งมีชื่อระบุ) ที่ผลัดกันข่มขืนทีละคน ในบางเหตุการณ์ใช้คำที่แสดงให้เห็นถึงระยะเวลาอันยาวนานติดต่อกันของการกระทำ ซึ่งถือเป็นการข่มขืนซ้ำ อีกทั้งยังไม่คำนึงถึงจิตใจของครอบครัว และญาติมิตรของผู้ถูกกระทำ ที่อาจได้อ่านข่าวนี้เช่นกัน
- มุ่งเน้นการคุ้มครองผู้ถูกกระทำ โดยปกปิดภาพ ชื่อ-นามสกุล ที่อยู่ สถานที่ทำงาน หลีกเลี่ยงการบรรยายที่ให้อารมณ์ของรายละเอียดของผู้ถูกกระทำโดยไม่จำเป็น เนื่องจากสังคมยังมีความเชื่อผิด ๆ ว่าคุณค่าของผู้หญิงอยู่ที่พรหมจรรย์หรือความบริสุทธิ์ ผู้ถูกข่มขืนจึงกลายเป็นผู้หญิงมีตำหนิ ผู้หญิงที่ถูกกระทำจึงเผชิญกับสายตาของสังคม และอับอายกับการต้องเปิดเผยตัว

3. ทำข่าวโดยไม่ผลิตซ้ำความรู้ความเข้าใจที่ผิดเกี่ยวกับปัญหาข่มขืน

- ไม่บรรยายสถานที่เกิดเหตุอย่างละเอียด ในลักษณะเดียวกับรายงานการสอบสวนของตำรวจ ซึ่งทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่าการข่มขืนเกิดในที่เปลี่ยวและมีดเท่านั้น นำไปสู่การแก้ปัญหาไม่ตรงจุดและอาจเป็นการละเมิดสิทธิอีกด้วยหากบอกให้ผู้หญิงหลีกเลี่ยงการเดินทางในที่เปลี่ยว เวลาค่ำมืด เพราะสภาพสังคมปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปผู้หญิงก็ต้องทำงานนอกบ้านเช่นเดียวกับผู้ชาย จึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงเวลาสถานที่ในการเดินทางได้ สื่ออาจช่วยแก้ไขความเข้าใจผิดได้ โดยหากการข่มขืนเกิดในสถานที่เช่นนี้ อาจพาดหัวข่าวว่า “ข่มขืน ในซอยบ้าน” เพื่อชี้ให้เห็นว่าผู้หญิงต้องใช้เส้นทางนี้เป็นประจำในการเดินทางจากบ้านไปที่ทำงาน ซึ่งจะทำให้เราสามารถหาวิธีแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุดมากกว่า เช่นจัดให้มีระบบความปลอดภัยที่ดีมากขึ้น แทนที่จะจำกัดเวลาและสถานที่ในการเดินทางของผู้หญิง

- ไม่นำเสนอข่าวในลักษณะที่ชี้หน้าว่าการข่มขืนสามารถทำได้เพื่อเป็นการสั่งสอนผู้หญิงที่ไม่ปฏิบัติตามค่านิยมของสังคม เช่น “สอบสาวเหยื่อ 4 ทรชน เทียวอาร์ชีเอบอย” ทำให้เข้าใจไปว่าผู้หญิงที่ไปเที่ยวสถานบันเทิงสมควรถูกข่มขืน ขณะเดียวกันสื่อควรรายงานข่าวโดยมีจุดยืนว่าการข่มขืนคือความรุนแรงทางเพศที่ไม่ควรเกิดขึ้นในทุกกรณีไม่ว่าผู้หญิงคนนั้นมีอาชีพอะไร แต่งกายอย่างไร มีพฤติกรรมอย่างไร และอยู่ในสถานที่ใด เวลาใด ในกรณีนี้จึงควรหลีกเลี่ยงข้อความที่ว่า “เที่ยวอาร์ชีเอบอย”
- ไม่เบี่ยงเบนความผิดของผู้กระทำไปที่สื่อโป๊ การเสพยา การดื่มสุราซึ่งทำให้ความผิดของผู้กระทำเบาบางลง อีกทั้ง ยังไม่ได้ลดความเข้าใจผิดที่ว่า “ความต้องการทางเพศของผู้ชายเป็นเรื่องธรรมชาติ ควบคุมไม่ได้” เพราะในความเป็นจริงแล้ว ทั้งหญิงและชาย มีความต้องการทางเพศตามธรรมชาติทั้งคู่ เพียงแต่ผู้หญิงถูกสอนให้ควบคุมความต้องการนี้ แต่ผู้ชายถูกสอนว่าต้องแสดงออกถึงความเป็นชาย

4. เพิ่มเติมมุมมองที่ขาดหายไป

- ขยายมิติของข่าวประเด็นข่มขืนให้เป็นมากกว่าข่าวอาชญากรรม มากกว่าการเล่าเหตุการณ์ หรือเป็นการรายงานความคืบหน้าของคดีเป็นส่วนใหญ่ แต่มีมิติอื่นๆ เข้ามาด้วย เช่น ทศนคดี ค่านิยมเรื่องเพศของสังคม ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างคนที่มีเพศต่าง ๆ กัน เพื่อช่วยให้สังคมมีความเข้าใจต่อปัญหาข่มขืนมากขึ้น
- ขยายมุมมองของประเด็นข่าวข่มขืนให้มากกว่าปัญหาของปัจเจกชน การเสนอข่าวควรเพิ่มบริบททางสังคมอื่น ๆ เช่น ความไม่ปลอดภัยในชีวิต การฟื้นฟูผู้หญิงที่ประสบปัญหา ปัญหาจริยธรรมทางเพศ โดยสัมภาษณ์บุคคลที่มีมุมมองหลากหลาย ต่อปัญหาข่มขืนเพื่อสะท้อนให้เห็นว่าเป็นปัญหาของทั้งสังคม ไม่ใช่ชะตากรรมส่วนตัวของผู้หญิงคนใดคนหนึ่ง ผู้อ่านจะได้มุมมองและเห็นมิติอื่นที่กว้างออกไป

จะเห็นได้ว่าข้อบังคับจริยธรรมดังกล่าวมุ่งเน้นที่การให้ความคุ้มครองผู้หญิงและเด็กภายใต้กรอบสิทธิมนุษยชนซึ่งปกป้องข้อมูลส่วนตัวของผู้หญิงในฐานะที่ถูกระทำความรุนแรงทางเพศรวมทั้งการระมัดระวังในเรื่องการใช้ภาษาซึ่งอาจสร้างความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับวิธีคิดในเรื่องเพศ อย่างไรก็ตาม ในส่วนของสื่อด้านกระจายเสียงนั้น ไม่ปรากฏว่ามีข้อบังคับจริยธรรม ของสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิง⁷ แต่สถานีโทรทัศน์บางแห่งมีความพยายามในการระบุถึงจริยธรรม

⁷ โปรดดูข้อบังคับสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยว่าด้วย จริยธรรมแห่งวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ พ.ศ.2553 (http://www.thaibja.org/thaibja/images/documents/NBCT/ethics_nbct.pdf)

เกี่ยวกับผู้หญิงอยู่บ้าง ดังเช่น ข้อบังคับองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยว่าด้วยจริยธรรมของวิชาชีพเกี่ยวกับการผลิตและการเผยแพร่รายการ พ.ศ. 2552 (สถานีโทรทัศน์ ThaiPBS) ระบุภายใต้กรอบการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล โดยไม่มองปัญหาของผู้หญิงที่มีลักษณะแบ่งแยกทางเพศ หากแต่คุ้มครองภายใต้วิธีคิดเรื่อง เพศภาวะและเพศวิถีซึ่งมีความแตกต่างหลากหลาย

ข้อ 7 จริยธรรมด้านการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล

7.1 การปฏิบัติงานในทุกขั้นตอน การผลิตรายการในทุกประเภททุกรูปแบบ ต้องเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่เสียดสีบุคคล กลุ่มบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศสภาพ เพศวิถี อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรมหรือความคิดทางการเมืองที่ไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

7.2 การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ เพศสภาพ เพศวิถี ต้องดำเนินการอย่างเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมทั้งสิทธิและเสรีภาพในการรับรู้ของประชาชน แต่ต้องมีเหตุผลและคำนึงถึงความเหมาะสมกับบรรทัดฐานและค่านิยมของสังคมเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

(ข้อบังคับองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยว่าด้วยจริยธรรมของวิชาชีพเกี่ยวกับการผลิตและการเผยแพร่รายการ พ.ศ. 2552)

3. กรณีศึกษาตัวชี้วัดและแนวปฏิบัติทางจริยธรรมของสื่อมวลชนเกี่ยวกับประเด็นผู้หญิงในต่างประเทศ

ในส่วนนี้จะเป็นการนำเสนอ ตัวชี้วัดและแนวปฏิบัติทางจริยธรรมของสื่อมวลชนเกี่ยวกับประเด็นผู้หญิงในต่างประเทศ ซึ่งประกอบด้วย ตัวชี้วัดความอ่อนไหวทางเพศภาวะสำหรับสื่อโดย UNESCO (Gender-Sensitive Indicators for Media,2012) แนวทางเพื่อการส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศสำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อ (Broadcasting for All: Focus on Gender) (Asia Media Summit ,2011) และหลักการเชิงจริยธรรมสำหรับการรายงานข่าวเกี่ยวกับผู้รอดชีวิตจากความรุนแรงทางเพศ โดย UNFPA (2014)

3.1 กรณีศึกษา Gender-Sensitive Indicators for Media ของ UNESCO

ในความเคลื่อนไหวระดับโลก ประเด็น “ความเสมอภาคทางเพศ” (gender equality) และการเสริมพลังอำนาจของสตรี ถือเป็นภารกิจหลักของ UNESCO ความเสมอภาคทางเพศ หมายถึง การทำให้ทั้งหญิงและชายมีโอกาสในการได้พัฒนาศักยภาพ เข้าถึงสิทธิและโอกาส ถูกมองเห็นว่ามีคุณค่า โดยปราศจากอคติทางเพศ การสร้างความเสมอภาคทางเพศเป็นประเด็นที่ต้องผลักดันให้เกิดขึ้นทั่วโลก การประชุมระดับโลกของสหประชาชาติครั้งที่ 4 ประเด็นเรื่องผู้หญิง ในปี 1995 เน้นบทบาทของสื่อมวลชน

ในการส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการต่อสู้กับวิกฤตภาพเหมารวมของผู้หญิง และความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงและมีส่วนร่วมในการสื่อสารทุกระบบ (Karklins,9:2012) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศดังกล่าว UNESCO โดยความร่วมมือกับ International Federation of Journalists ได้พัฒนากรอบตัวชี้วัดความเสมอภาคทางเพศที่ใช้ร่วมกันในระดับสากล คือ ดัชนีชี้วัดความอ่อนไหวด้านเพศภาวะในสื่อ (Gender-Sensitive Indicators for Media-GSIM,2012) กระบวนการพัฒนาตัวชี้วัดเริ่มต้นขึ้น ในปี 2010 ในการอภิปรายในระดับโลกในวันสตรีสากล ที่ว่า ผู้หญิงสามารถเป็นผู้กำหนดนโยบายด้านข่าว และมีการนำไปใช้เพื่อวัดความอ่อนไหวด้านเพศภาวะในงานสื่อมวลชนในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วโลกนับแต่ปี 2012 เป็นต้นมา

กลุ่มเป้าหมายของ Gender-Sensitive Indicators for Media (GSIM) ได้แก่ สื่อมวลชนในทุก รูปแบบ เป้าหมายของ GSIM คือการกระตุ้นให้องค์กรสื่อ กำหนดวาระเรื่องความเสมอภาคทางเพศลงในนโยบายองค์กรและเปิดโอกาสให้สาธารณะสามารถตรวจสอบได้ GSIM อาจไม่ใช่เครื่องมือที่สำเร็จรูป วัดความเสมอภาคทางเพศในองค์กรสื่อ แต่เครื่องมือนี้ถูกคาดหวังว่าจะเป็นแนวทางเบื้องต้นที่องค์กรสื่อ จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการผลักดันให้วาระความเสมอภาคทางเพศเกิดขึ้น เสมือนเป็นเครื่องมือในการประเมินตัวเอง (self-assessment) ซึ่งมีประเด็นสำคัญ ได้แก่ การสนับสนุนความเสมอภาคทางเพศ ในองค์กรสื่อ เพื่อสร้างมาตรฐานแก่องค์กรสื่อในการส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศและการพัฒนา ศักยภาพผู้หญิงในงานสื่อสารมวลชนแก่องค์กรสื่อทั่วโลก โดยในดัชนีนี้ได้รวมถึง การนำเสนอภาพ สัตว์ส่วนหญิงชายที่สมดุลในรายการข่าว การปฏิบัติภาพเหมารวมในรายการโทรทัศน์ ตัวชี้วัดด้านความ เข้าใจเกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศในโทรทัศน์ และความเท่าเทียมในการเสนอภาพหญิงชายในรายการ โฆษณา ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ A4 การส่งเสริมให้มีข้อบังคับทางจริยธรรมที่มีเนื้อหาด้านความเสมอภาคทาง เพศขององค์กรสื่อ

ผู้ใช้ : องค์กรสื่อ

ประเด็นสำคัญ: ข้อบังคับทางจริยธรรมและ/หรือนโยบายขององค์กรสื่อในการรายงานเนื้อหา ข่าวสารที่มีเนื้อหาด้านความเสมอภาคระหว่างเพศ

A4.1 การสอดแทรกความตระหนักรู้เรื่องเพศภาวะในการปฏิบัติงานด้านสื่อผ่านนโยบายและ การส่งเสริมความรู้เรื่องเพศภาวะแก่ผู้สื่อข่าว

ตัวชี้วัด

1. องค์กรสื่อมีการบัญญัตินโยบายด้านเพศภาวะที่ใช้เป็นแหล่งอ้างอิงในการทำงานของสื่อ
2. องค์กรสื่อมีการบัญญัติข้อบังคับทางจริยธรรมที่มีการระบุถึงปัญหาการสร้างภาพแทนเพศภาวะ ในสื่อมวลชน
3. องค์กรสื่อมีคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับการรายงานข่าวในประเด็นอ่อนไหวเกี่ยวกับเพศภาวะ
4. องค์กรสื่อมีการจัดโครงการอบรมเพื่อเสริมสร้างความเป็นวิชาชีพสื่อมวลชนด้านนโยบาย เพศภาวะ

5. องค์กรสื่อมีการตรวจสอบเนื้อหาสื่อเพื่อประเมินประสิทธิภาพและผลลัพธ์ของการมีนโยบายด้านเพศภาวะ
6. องค์กรสื่อมีกลไกในการจัดการประชุม สัมมนา อบรมเพื่อรับฟังการวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับประเด็นความเท่าเทียมทางเพศ
7. องค์กรสื่อมีการเผยแพร่ นโยบายเพศภาวะและรายงานสู่สาธารณะ
8. องค์กรสื่อมีนโยบายเพศภาวะที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสื่อโดยคำนึงถึงการประเมินการทำงานของนักวิชาชีพสื่อในองค์กร
9. องค์กรสื่อให้การยอมรับองค์กรอิสระภายนอกที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของสื่อมวลชนด้านเพศภาวะ
10. องค์กรสื่อมีการจัดทำรายการแสดงการมีส่วนร่วมที่จำแนกเพศเพื่อการอบรมเชิงปฏิบัติการในด้านที่เป็นประโยชน์ต่อพนักงาน
11. องค์กรสื่อมีการส่งเสริมการใช้ข้อมูลจำแนกเพศในเนื้อหารายการข่าว เพื่อให้การนำเสนอข่าวมีความหลากหลาย
12. องค์กรสื่อมีการทบทวนตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับสื่อที่มีปัญหาด้านเพศภาวะ

หมวด B ความเสมอภาคทางเพศในเนื้อหาสื่อ (Gender Portrayal in Media Content)

ตัวชี้วัดที่ B1 ข่าวและรายการสถานการณ์ปัจจุบัน

ผู้ใช้ : องค์กรสื่อ ผู้สื่อข่าว บรรณาธิการ ผู้ผลิตรายการ สหภาพแรงงาน องค์กรวิชาชีพ องค์กรอิสระ องค์กรภาคประชาสังคม หน่วยงานวิชาการ การวิจัยและหน่วยงานของรัฐ

ประเด็นสำคัญ : ความเสมอภาคระหว่างเพศในเนื้อหาข่าวสาร

B1.1 การนำเสนอหญิง-ชายในสัดส่วนที่สมดุลในข่าวและรายการสถานการณ์ปัจจุบัน

ตัวชี้วัด

1. ข่าวและรายการสถานการณ์ปัจจุบันมีเนื้อหาและภาพหญิงชายในสัดส่วนที่เท่าเทียมกัน
2. ข่าวและรายการกับสถานการณ์ปัจจุบันมีการสัมภาษณ์หรืออ้างถึงแหล่งข่าวหรือแหล่งข้อมูลชาย-หญิงในสัดส่วนที่เท่าเทียมกัน
3. ข่าวและรายการสถานการณ์ปัจจุบันมีหญิง-ชายที่ปรากฏในฐานะผู้ให้ข่าวอย่างเป็นทางการ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ให้สัมภาษณ์ในสัดส่วนที่เท่าเทียมกัน
4. ข่าวและรายการสถานการณ์ปัจจุบันมีการนำเสนอภาพสถานะทางสังคมของชายหญิงมากกว่าชีวิตส่วนตัว เพื่อไม่ให้เกิดการสร้างภาพตัวแทน
5. ข่าวและรายการสถานการณ์ปัจจุบันมีการนำเสนอเนื้อหาทางสถิติจำแนกเพศที่เกี่ยวข้องกับสถานะทางสังคม
6. ข่าวและรายการสถานการณ์ปัจจุบันมีสัดส่วนจำนวนชายหญิงที่ได้รับการสัมภาษณ์ในฐานะแหล่งข่าว และผู้ให้ข้อมูลในข่าวทุกประเภทในจำนวนที่เท่าเทียมกัน เช่น ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวความขัดแย้ง ข่าวเทคโนโลยีและข่าวกีฬา เป็นต้น

7. ข่าวและรายการสถานการณ์ปัจจุบันมีการนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิง หรือ ประเด็นพิเศษในข่าว เช่น ความรุนแรงต่อผู้หญิง สิทธิสตรี ความสำเร็จของผู้หญิง เป็นต้น
8. ข่าวและรายการสถานการณ์ปัจจุบันมีการนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับผู้หญิง หรือมีแหล่งข่าว ผู้ให้ข้อมูล ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้หญิง โดยให้สัดส่วนของเวลา พื้นที่และเวลาที่ได้รับ ความ นิยมสูง เช่น ช่วงไพรม์ไทม์ อย่างเพียงพอ

B1.2 การนำเสนอภาพของหญิง-ชายที่ไม่เป็นภาพเหมารวม

ตัวชี้วัด

1. สัดส่วนหรือจำนวนของการนำเสนอภาพชายหญิงที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ในสังคมแบบ เหมารวมตายตัว
2. สัดส่วนของการนำเสนอภาพหญิง-ชายในฐานะเหยื่อ เช่น ข่าวอาชญากรรม ความขัดแย้ง ภัยพิบัติ ความยากจน เป็นต้น
3. สัดส่วนของการนำเสนอภาพหญิง-ชายในฐานะผู้รอดชีวิต
4. จำนวนเรื่อง หรือประเด็นที่มีภาพของหญิง-ชายในหลากหลายมิติ
5. จำนวนเรื่องหรือประเด็นที่นำเสนอการใช้ภาษาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศอย่างชัดเจน ไม่รวม กรณีเป็นคำพูดที่คัดลอกมาจากแหล่งข่าว

B1.3 การรายงานประเด็นความเสมอภาคระหว่างเพศเป็นประเด็นและเป็นองค์ประกอบสำคัญ

ของบทบาทสื่อ

ตัวชี้วัด

1. จำนวนเรื่องหรือประเด็นที่เน้นเรื่องความเสมอภาคและไม่เสมอภาคทางเพศ เช่น ประเด็น เฉพาะเกี่ยวกับนโยบาย การปกป้องและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน สิทธิสตรีและความเสมอภาค ทางเพศ เป็นต้น
2. จำนวนเรื่องที่เน้นความเสมอภาคและไม่เสมอภาคทางเพศในด้านต่าง ๆ เช่น การเมืองและ รัฐบาล เศรษฐกิจและธุรกิจ สงครามและความขัดแย้ง อาชญากรรม ความรุนแรง ความ ยากจน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กีฬา เป็นต้น
3. จำนวนของเวลา พื้นที่ และช่วงเวลาสำคัญเช่น ไพรม์ไทม์ ในการให้พื้นที่กับประเด็นเพศ สภาพ เมื่อเปรียบเทียบกับประเด็นอื่น ๆ

B1.4 ความตระหนักรู้เรื่องเพศสภาพในเนื้อหาข่าวสารในรูปแบบและหัวข้อต่าง ๆ

ตัวชี้วัด

1. จำนวนเรื่องหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเพศภาวะในข่าวหน้าหนึ่ง การอภิปรายในสตูดิโอ การสัมภาษณ์ สกู๊ปพิเศษ หรือรายการทอล์คโชว์
2. จำนวนเรื่องในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเพศภาวะในแต่ละประเด็นเช่น การเมือง เศรษฐกิจและ ธุรกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพัฒนาชนบท กีฬา เป็นต้น
3. จำนวนเรื่องที่มีการรายงานข้อมูลสถิติจำแนกเพศ

B 1.5 ความเข้าใจในประเด็นความรุนแรงทางเพศภาวะตามนิยามสิทธิมนุษยชนระดับสากล

ตัวชี้วัด

1. การใช้ภาษาที่ไม่เป็นการตัดสิน แบ่งแยกระหว่างเพศ และไม่ตำหนิผู้ถูกกระทำหรือผู้รอดชีวิตจากเหตุอาชญากรรม
2. การเลือกใช้คำ “ผู้ผ่านพ้น” “ผู้รอดชีวิต” แทน “เหยื่อ” ในกรณีกระทำความรุนแรงทางเพศ
3. การไม่ระบุลักษณะหรือข้อมูลจำเพาะของผู้ที่ประสบเหตุความรุนแรงทางเพศ
4. จำนวนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ การคุกคามสิทธิส่วนบุคคล การไม่เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในช่วงความรุนแรงทางเพศ
5. การใช้ข้อมูลพื้นฐานและสถิติเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ความรุนแรงทางเพศในฐานะปัญหาสังคม แทนที่การรายงานในลักษณะข่าวโศกนาฏกรรม
6. การสอดแทรกข้อมูลการติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นเกี่ยวกับเรื่องความรุนแรงทางเพศ
7. เวลา พื้นที่ และการให้เวลาสำคัญกับประเด็นความรุนแรงทางเพศที่เชื่อมโยงกับประเด็นอื่น ๆ

ตัวชี้วัดที่ B2 โฆษณา

ผู้ใช้ : องค์กรสื่อ สหภาพวิชาชีพสื่อ กลุ่มสื่อพลเมือง องค์กรอิสระ สถานศึกษาด้านนิเทศศาสตร์ และการสื่อสารมวลชน

ประเด็นสำคัญ : การนำเสนอภาพเหมารวมในโฆษณา

B2.1 ความเท่าเทียมในการนำเสนอภาพหญิง-ชายในสื่อโฆษณา

ตัวชี้วัด

1. สัดส่วนจำนวนหญิงชายในงานโฆษณา
2. สัดส่วนจำนวนหญิงชายที่ลงเสียงโฆษณา
3. สัดส่วนจำนวนหญิงชายที่ปรากฏในโฆษณาในเชิงรุก
4. สัดส่วนจำนวนหญิงชายในโฆษณาในฐานะผู้เชี่ยวชาญ ที่ปรึกษา ผู้ให้ข้อมูล ผู้บริโภคที่มีวิจารณ์ญาณ
5. อาชีพของหญิง-ชายในงานโฆษณา
6. บทบาทหรือสถานะของหญิงชายในงานโฆษณา
7. ภาพลักษณ์และท่าทางของหญิงชายในงานโฆษณา
8. สัดส่วนจำนวนของหญิงชายในโฆษณาผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและไม่สื่อถึงภาพเหมารวมตายตัวเกี่ยวกับบทบาทของหญิงชาย เช่น แม่บ้าน เป็นต้น
9. สัดส่วนจำนวนของหญิงชายในงานโฆษณาบริการที่ไม่สื่อถึงภาพเหมารวมตายตัวเกี่ยวกับบทบาทของหญิงชาย
10. การบรรยายหรือพรรณนาเกี่ยวกับเรื่องเพศในงานโฆษณา

3.2 แนวทางเพื่อการส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศสำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อ (Broadcasting for All: Focus on Gender) (2011)

การประชุมสุดยอดด้านสื่อสารมวลชนแห่งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก Asia Media Summit ปี 2011 ได้มีการจัดทำแนวทางปฏิบัติของผู้ผลิตสื่อเพื่อการส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ “Broadcasting For All: Focus on Gender” เป็นหลักปฏิบัติในการพัฒนาบทบาทสตรีในแวดวงสื่อสารมวลชน ทั้งการมีส่วนร่วมและภาพที่ปรากฏในสื่อ ซึ่งพิจารณาตามหลักปฏิญญาปักกิ่งและแผนปฏิบัติการปักกิ่งเพื่อความก้าวหน้าของสตรี โดยองค์การสหประชาชาติ ในปี ค.ศ.1995 มีหลักปฏิบัติดังนี้

1. เพิ่มบทบาทผู้หญิงในกระบวนการผลิตและกระบวนการตัดสินใจในระดับนโยบาย
2. ส่งเสริมการนำเสนอภาพหรือเรื่องราวที่ไม่มีลักษณะเป็นภาพเหมารวม และไม่นำเสนอภาพที่เน้นเรือนร่างของผู้หญิง
3. งดเว้นการนำเสนอภาพผู้หญิงในลักษณะที่ต้อยค่า ไร้อัตลักษณ์ และการนำเสนอเพื่อใช้ประโยชน์ในฐานะวัตถุทางเพศหรือสินค้า
4. พัฒนามุมมองและมิติด้านเพศสภาวะในประเด็นที่เป็นปัญหาและข้อกังวลจากผู้ชมผู้ฟัง ชุมชนและภาคประชาสังคม
5. ส่งเสริมการศึกษาวิจัยในประเด็นด้านเพศสภาพกับสื่อ และการฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อ ให้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในความเสมอภาคทางเพศ
6. ส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญประเด็นเพศสภาพเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน
7. ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศในองค์กรสื่อ

แนวทางปฏิบัติ

การผลิตสื่อ กระบวนการผลิตและนำเสนอเนื้อหาที่คำนึงถึงความเสมอภาคทางเพศ ตระหนักถึงสิทธิสตรีและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั้น ปรากฏใน 3 ส่วน ได้แก่

1. การเลือกเนื้อหาหรือเนื้อเรื่อง
2. การผลิตและการประยุกต์ใช้เทคนิคเฉพาะการผลิต
3. การส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศในองค์กรสื่อ

การเลือกเนื้อหาหรือเนื้อเรื่อง

1. การเลือกเนื้อหา

การเสริมสร้างความเสมอภาคหญิงชายในสื่อสารมวลชนนั้นเริ่มจากการคัดเลือกประเด็นที่จะนำเสนอสู่สาธารณชน โดยผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้กำหนดวาระข่าวสารต้องตัดสินใจด้วยความระมัดระวังและไม่เลือกปฏิบัติเพียงเพราะความแตกต่างระหว่างเพศ รวมถึงต้องคำนึงถึงบริบทแวดล้อมที่เกิดขึ้น

- เนื้อหาหรือประเด็นของเรื่องที่จะนำเสนอต้องไม่ใช่เรื่องที่ส่งเสริม หรือตอกย้ำความไม่เสมอภาค ภาพเหมารวม หรือการลดคุณค่า หากมีสาระเหล่านั้นอยู่ในเนื้อเรื่อง หรือจำเป็นต้องนำเสนอ ประเด็นดังกล่าวจะต้องนำเสนอในมุมมองที่แตกต่าง
- เนื้อหาหรือเรื่องราวที่นำเสนอควรมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความก้าวหน้าด้านสิทธิมนุษยชนหรือความเหลื่อมล้ำ ไม่เป็นธรรม ซึ่งไม่จำเป็นต้องปรากฏทั้งหมดของเนื้อเรื่องแต่ควรจะมีการตั้งคำถามในแง่มุมมองเหล่านี้ด้วย
- เรื่องราวที่นำเสนอควรถูกบอกเล่าด้วยมุมมองด้านความเสมอภาคทางเพศและมิติด้านเพศสภาพ แม้ไม่ใช่แก่นเรื่องหลักก็ควรสอดแทรกไว้ในเนื้อหาที่นำเสนอ
- การนำเสนอเนื้อหาที่มีบุคคลในข่าวหรือรายการแสดงออกถึงการเลือกปฏิบัติหรือไม่เสมอภาคทางเพศ ควรเพิ่มเติมแหล่งข่าวและนำเสนอข้อมูลที่อาจหายไปในเรื่องนั้น รวมถึงปรับปรุงเนื้อหาให้สมดุลมากขึ้นก่อนการเผยแพร่
- เรื่องราวหรือข่าวที่นำเสนอไม่ควรสะท้อนถึงความเสมอภาคระหว่างเพศและเป็นไปตามนโยบายขององค์กร
- ประเด็นที่นำเสนอควรอยู่ในความสนใจและมีความสำคัญต่อสังคม

2. แหล่งข่าว/แหล่งข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลข่าวสารไม่ว่าจะในรูปแบบใดก็ตาม การพัฒนาแหล่งข้อมูลในกระบวนการผลิตเนื้อหาอย่างสม่ำเสมอทำให้ผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อได้เนื้อหาข่าวสารและรายการที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะสื่อสาธารณะซึ่งต้องเผยแพร่และนำเสนอข้อมูลข่าวสารโดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะและทุกเสียงในสังคม

- แสวงหาข้อมูลและรวบรวมข้อมูล รวมถึงการรวบรวมจากการถกเถียงแลกเปลี่ยนในวงที่สาธารณะจากกลุ่มบุคคล นักวิชาการหลากหลายระดับ เพื่อให้ได้ข้อมูลจากหลายมุมมอง
- องค์กรสื่อควรมีแหล่งข่าวและแหล่งข้อมูลที่มีคุณภาพและหลากหลาย โดยผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อควรตรวจสอบรายชื่อหรือฐานข้อมูลสำหรับผู้ติดต่อให้เป็นปัจจุบันและควรมีแหล่งข้อมูลที่เป็นผู้หญิงในทุกๆ ประเด็น
- องค์กรสื่อควรพิจารณาแหล่งข่าวหรือแหล่งข้อมูลซึ่งเป็นสตรีที่มีความเกี่ยวข้องหรืออำนาจหน้าที่ในการตอบปัญหาได้อย่างมีน้ำหนัก
- การพัฒนาแหล่งข้อมูลสามารถทำได้โดยการฝึกอบรมผู้สื่อข่าวด้านจริยธรรม และสร้างความเข้าใจในการหลีกเลี่ยงสิ่งที่ตัดสินหรือทำให้เกิดสองมาตรฐาน ภาพตัวแทนและการตีตรา
- การเชิญผู้เข้าร่วมสนทนารายการควรมีความหลากหลาย แต่ละคนต้องมีความคิดที่ชัดเจนเพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนทัศนคติในมุมมองใหม่
- หน่วยงานที่ทำหน้าที่เฝ้าระวังและตรวจสอบสื่อทั่วโลกสะท้อนว่าในอุตสาหกรรมสื่อควรเน้นการนำเสนอผู้หญิงให้มากขึ้นทั้งในแง่แหล่งข้อมูล แนวคิด ข้อคิดเห็น

- ควรเพิ่มพื้นที่ในการหาหรือพูดคุยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเพศสภาพและความเสมอภาคทางเพศในกระบวนการบรรณาธิการเนื้อหาเพื่อสร้างความเข้าใจและความตระหนักรู้ในหมู่ผู้ปฏิบัติงาน
- พัฒนาฐานข้อมูล แนวทาง ระเบียบปฏิบัติและข้อบังคับสำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อให้มีมิติด้านเพศ เพศสภาพ เพศวิถีอย่างสม่ำเสมอ

3. การใช้ภาษา

องค์ประกอบสำคัญของการสื่อสารในข่าวและรายการคือภาษา บ่อยครั้งที่ผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อใช้ภาษาอย่างไม่ระมัดระวัง ส่งผลให้เกิดการตีตรา เหมารวมและมีผลกระทบอย่างมากผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อจึงควรรู้เท่าทันพลังของภาษาและละเอียดอ่อนกับการเลือกใช้ถ้อยคำเพื่อให้งานข่าวและรายการมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

- องค์การสื่อควรมีนโยบายหรือแนวปฏิบัติด้านการใช้ภาษาในการรายงานข่าวหรือรายการที่คำนึงถึงความอ่อนไหวในประเด็นด้านเพศสภาพ
- องค์การสื่อควรพัฒนาคู่มือสำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อ ผู้สื่อข่าว ผู้ประกาศข่าวในด้านการใช้ภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้คำเรียกผู้หญิงซึ่งควรหลีกเลี่ยงการใช้คำแสดงภาพเหมารวม ดูหมิ่นเหยียดหยามเพราะความแตกต่างระหว่างเพศ
- องค์การสื่อควรจัดการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการใช้ภาษาของผู้ปฏิบัติงานในงานข่าวและรายการให้มีความตระหนักรู้และรู้เท่าทันพลังของภาษาที่อาจมีผลต่อเรื่องเพศ
- องค์การสื่อควรพัฒนาคู่มือที่เกี่ยวข้องกับภาษาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศสำหรับใช้ในกรณีเฉพาะ

การผลิตและการประยุกต์ใช้เทคนิคเฉพาะการผลิต

1. การนำเสนอภาพที่สมดุล (Balance Portrayal)

- ต้องบรรยายและนำเสนอมุมมองของทุกเพศอย่างสมดุล หลีกเลี่ยงการนำเสนอภาพด้านลบต่างๆ เช่น ภาพเหมารวมด้านเพศ เพศภาวะ เพศวิถี การตีตรา การทำให้เป็นเหยื่อ หรือลดค่าความเป็นปัจเจกบุคคล
- นำเสนอภาพที่มีความสมดุลด้านเพศสภาพด้วยการนำเสนอภาพที่เป็นด้านตรงข้ามของภาพเหมารวม เช่น การนำเสนอภาพผู้ชายที่ทำงานบ้าน เลี้ยงลูก และนำเสนอภาพของผู้หญิงในฐานะหัวหน้าครอบครัว ผู้นำทางการเมือง หรือหัวหน้าในที่ทำงาน

2. การนำเสนอภาพที่มีความหลากหลาย

- ควรสะท้อนภาพของผู้หญิงและผู้ชายท่ามกลางความหลากหลายทางสังคม วัฒนธรรม
- ควรนำเสนอบทบาทของผู้หญิงที่มีความหลากหลาย รวมถึงผู้หญิงที่ประสบความสำเร็จในงานที่ทำ
- ต้องนำเสนอความแตกต่างหลากหลายในด้านอาชีพ ตำแหน่งและสถานภาพทางสังคม
- ต้องนำเสนอความแตกต่างหลากหลายในด้านอายุ เชื้อชาติ ศาสนา

- ต้องนำเสนอตัวแทนของกลุ่มคนที่มักถูกหลงลืมจากสื่อ เช่น ผู้หญิงพิการในชนบท ผู้หญิงกลุ่มพื้นเมือง ผู้หญิงในศาสนา
- หลีกเลี่ยงการนำเสนอภาพผู้หญิงด้วยการเชื่อมโยงกับเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัว เช่น คุณแม่ลูกสาม หรือ ภรรยาของนาย ก เป็นต้น
- ในกรณีที่ต้องการนำเสนอตัวอย่างความสำเร็จของผู้หญิง ไม่ควรแสดงความยินดีหรือยกย่องเชิดชูมากเกินไป หากเป็นเพียงความสำเร็จในสิ่งที่ผู้ชายก็ทำได้

3. การสัมภาษณ์

- ควรพิจารณามิติด้านเพศของผู้ที่เป็นแขกรับเชิญมาออกอากาศรายการสนทนา หรือ ผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการ
- ควรใช้ภาษาที่เหมาะสม เป็นกลาง ไม่มีอคติในการสัมภาษณ์ ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา
- หลีกเลี่ยงการใช้ถ้อยคำเหมารวม ตีตรา ทางด้านสภาวะทางเพศ ไม่ว่าผู้ให้สัมภาษณ์จะเป็นชายหรือหญิง
- หลีกเลี่ยงคำถามที่ไม่เหมาะสมในมิติด้านเพศ เช่น ในฐานะผู้หญิง คุณรู้สึกอย่างไรกับการข่มขืน เป็นต้น

4. การจัดวางองค์ประกอบ มุมกล้อง และการนำเสนอภาพโดยรวม

- ผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อควรตรวจสอบเทคนิคในการนำเสนอ เช่น มุมกล้อง เสียง แสง และองค์ประกอบอื่นๆ ที่อาจมีผลต่อมุมมองหรือการเลือกปฏิบัติทางเพศ ก่อนการเริ่มรายการ เช่น
 - การใช้เสียงและแสงที่มีคุณภาพเท่ากันระหว่างเพศ เช่น ไม่ใช่เทคนิคด้านแสงที่อ่อนนุ่มต่อแขกรับเชิญที่เป็น “หญิง” เพื่อให้ภาพออกมาดู “อ่อนโยน” แต่ใช้แสงที่คมเข้มต่อแขกรับเชิญที่เป็น “ชาย” เพื่อให้ภาพออกมาดู “เข้มแข็ง”
 - การใช้มุมกล้องที่เท่ากันระหว่างเพศเมื่อจับภาพบุคคล
 - เลือกสถานที่ถ่ายทำให้เหมาะสมและเท่าเทียมกันทั้งแหล่งข่าวที่เป็นผู้ชายและผู้หญิง
 - ไม่ควรนำเสนอภาพผู้หญิงในฐานะสัญลักษณ์หรือวัตถุทางเพศ

5. ความละเอียดอ่อนในการนำเสนอ

แนวทางปฏิบัติต่อประเด็นหรือข่าวที่มีความละเอียดอ่อนด้านเพศ เช่น พนักงานบริการ ความรุนแรง การละเมิดทางเพศ การทำแท้ง ฯลฯ จะต้องนำเสนออย่างระมัดระวัง และพึงเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของผู้เสียหาย ผู้บริสุทธิ์ หรือผู้ถูกกระทำในเรื่องดังกล่าว

6. การกำหนดช่วงเวลาการออกอากาศ และมุมมองรายการในการออกอากาศ

- ควรคำนึงถึงประเด็นและมิติด้านเพศ เมื่อวางแผนการจัดทำรายการ วางผังรายการ หรือเมื่อเลือกประเด็นข่าวหรือเรื่องที่จะนำเสนอ

- ควรพิจารณาว่ารายการที่ออกอากาศนั้นนำเสนอภาพเหมารวมมากน้อยเพียงใด และควรปรับให้มีความสมดุลในด้านความเสมอภาคระหว่างเพศ หรือเพิ่มมุมมองที่หายไป เช่น มุมมองผู้หญิงต่อประเด็นทางการเมือง เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี เป็นต้น
- ควรพิจารณาการออกอากาศในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงในช่วงเวลาไพรม์ไทม์
- ควรพิจารณานำเสนอประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิง และเพศสภาพในช่วงเวลาไพรม์ไทม์มากกว่าที่จะนำเสนอในรายการผู้หญิงแต่เพียงอย่างเดียว

การส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศในองค์กรสื่อ

ปัจจัยสำคัญในการลดการสร้างภาพตัวแทนของสตรีในงานสื่อสารมวลชนคือการเพิ่มสัดส่วนผู้ปฏิบัติงานหญิงในองค์กรสื่อ ทั้งในฐานะผู้สื่อข่าว ผู้ผลิตรายการ ผู้ปฏิบัติงานด้านเทคนิค ตลอดจนผู้บริหารองค์กรสื่อ ฯลฯ แนวคิดนี้ส่งเสริมให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านสื่อในทุกระดับ โดยผู้ปฏิบัติงานเหล่านี้ควรได้รับโอกาสในการจ้างงานอย่างเป็นธรรมและโปร่งใส รวมถึงการพัฒนาทักษะทางอาชีพและค่าจ้างที่เท่าเทียมกัน นอกจากนี้องค์กรสื่อควรสร้างบรรยากาศและทัศนคติเชิงบวกในประเด็นเพศสภาพให้กับพนักงานทุกระดับ โดยมีนโยบายและแนวปฏิบัติ ดังนี้

- นโยบายด้านการปฏิบัติงานควรมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการไม่เลือกปฏิบัติ การล่วงละเมิดทางเพศ และการข่มขู่คุกคามทางเพศ
- การร้องทุกข์ของพนักงานควรมีขั้นตอนการป้องกัน และแก้ไขปัญหาในสถานที่ทำงาน
- ควรมีตัวแทนของพนักงานทั้งเพศชายและเพศหญิงในเจ้าหน้าที่ระดับบริหาร/ ระดับตัดสินใจ
- ในการร่างนโยบายหรือแนวปฏิบัติควรคำนึงถึงการใช้ภาษาและคำที่เหมาะสมในด้านเพศสภาพ
- จัดให้มีการอบรมที่เหมาะสมสำหรับบุคลากรขององค์กรเพื่อพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ และความตระหนักรู้ด้านเพศสภาพในการทำงานร่วมกัน
- ในด้านนโยบายด้านการรับบุคลากรเข้าทำงาน ควรเปิดโอกาสให้ทุกเพศได้สมัครงาน โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ

ในด้านการพัฒนาทักษะบุคลากร องค์กรสื่อควรมีการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะด้านอาชีพให้กับบุคลากรทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน และควรมีนโยบายในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสตรี ดังนี้

- ตรวจสอบการใช้ภาษาและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศสภาพในนโยบายและแนวปฏิบัติ
- ไม่เลือกปฏิบัติเพราะความแตกต่างด้านเพศสภาพในการรับบุคลากรเข้าทำงาน
- การจ่ายค่าตอบแทนที่สมเหตุสมผล
- ควรมีการฝึกอบรมและเพิ่มโอกาสในการพัฒนาทักษะให้กับบุคลากรในองค์กรอย่างสม่ำเสมอ

3.3 หลักการเชิงจริยธรรมสำหรับการรายงานข่าวเกี่ยวกับผู้รอดชีวิตจากความรุนแรงทางเพศ โดย UNFPA

UNFPA ได้พัฒนาหลักการการรายงานข่าวเกี่ยวกับผู้รอดชีวิตจากความรุนแรงทางเพศหรือความรุนแรงรูปแบบอื่น ๆ เพื่อให้ผู้สื่อข่าวรายงานข่าวที่ถูกต้อง เหมาะสม ไม่ส่งผลกระทบต่อผู้รอดชีวิตเป็นการสนับสนุนเจตนาที่ดีของผู้สื่อข่าวที่มีจริยธรรม ตอบสนองความต้องการของประชาชน และไม่ลืมที่จะคำนึงถึงสิทธิของผู้รอดชีวิต

1. หลักการ

- 1.1 ศักดิ์ศรีและสิทธิของผู้รอดชีวิตทุกคนต้องได้รับการเคารพในทุกสถานการณ์
- 1.2 ในการสัมภาษณ์และการรายงานข่าวเกี่ยวกับผู้รอดชีวิต จะต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อสิทธิในความเป็นส่วนตัวและการรักษาความลับของผู้รอดชีวิต การให้พวกเขามีโอกาสแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่อาจส่งผลกระทบต่อพวกเขา และการปกป้องคุ้มครองพวกเขาจากอันตรายและการถูกล่วงโทษ รวมถึง “โอกาส” ที่จะเกิดอันตรายและถูกล่วงโทษ
- 1.3 ผลประโยชน์สูงสุดของผู้รอดชีวิตจะต้องได้รับการปกป้องคุ้มครองตลอดเวลาในการพิจารณา รวมถึงการให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ แก่ผู้รอดชีวิต และการสนับสนุนสิทธิของผู้รอดชีวิต
- 1.4 เมื่อจะมีการกำหนดผลประโยชน์สูงสุดของผู้รอดชีวิต เป็นสิทธิของผู้รอดชีวิตที่จะมีมุมมองต่อเรื่องต่าง ๆ ที่จะหยิบยกมาพิจารณาน้ำหนักตามอายุและวุฒิภาวะของพวกเขา
- 1.5 ผู้อยู่ใกล้ชิดกับสถานการณ์ของผู้รอดชีวิตและสามารถเข้าถึงได้ดีที่สุด ต้องได้รับคำปรึกษาในด้านการเมือง สังคม และวัฒนธรรมในการรายงานข่าวใด ๆ
- 1.6 ห้ามเผยแพร่เรื่องราวหรือภาพที่อาจทำให้ผู้รอดชีวิต ฟุ้งเฟ้อ หรือเพื่อนตกอยู่ในอันตรายเมื่อพยานหลักฐานต่าง ๆ เปลี่ยนไป หรือไม่มีความชัดเจน หรือไม่ได้นำไปใช้

2. แนวทางสำหรับการสัมภาษณ์ผู้รอดชีวิต

- 2.1 ห้ามสร้างความอันตรายต่อผู้รอดชีวิต โดยหลีกเลี่ยงคำถาม ทศนคติ หรือการแสดงความคิดเห็นที่มีการตัดสิน หรือประเมินคุณค่า ซึ่งทำให้ผู้รอดชีวิตตกอยู่ในอันตราย หรือเผชิญกับความอับอาย หรือตอกย้ำความเจ็บปวดและความเสียหายของผู้รอดชีวิตจากเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดบาดแผล
- 2.2 ห้ามแบ่งแยกในการเลือกผู้รอดชีวิตเพื่อที่จะสัมภาษณ์ ด้วยเหตุผลทางเพศ เชื้อชาติ อายุ ศาสนา สถานภาพ วุฒิการศึกษา หรือความสามารถทางกายภาพ
- 2.3 อย่าแต่งเรื่อง ห้ามขอให้ผู้รอดชีวิตเล่าเรื่อง หรือแสดงอาการในส่วนที่ไม่ได้เกี่ยวกับประวัติของพวกเขา
- 2.4 ต้องแน่ใจว่าผู้รอดชีวิต หรือผู้ปกครองของเขาหรือเธอ รู้ว่าพวกเขากำลังคุยอยู่กับผู้สื่อข่าว อธิบายวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ และความตั้งใจที่จะนำการสัมภาษณ์ไปใช้
- 2.5 ต้องได้รับการอนุญาตจากผู้รอดชีวิต และผู้ปกครองของเขาหรือเธอ ก่อนทำการสัมภาษณ์ บันทึกวีดิทัศน์ และถ่ายภาพ หากเป็นไปได้ และเพื่อความเหมาะสม การอนุญาตนี้ควรทำเป็นลายลักษณ์อักษร การอนุญาตต้องมีส่วนที่ทำให้แน่ใจว่าผู้รอดชีวิตไม่ได้ถูกบีบบังคับในทางใดทางหนึ่ง และเธอ/เขาเข้าใจว่า เธอ/เขาเป็นส่วนหนึ่งของเรื่องราวที่อาจมีการเผยแพร่ในระดับท้องถิ่นหรือระดับ

โลก และควรต้องแน่ใจว่าการอนุญาตนี้ทำเป็นภาษาของผู้รอดชีวิต และในกรณีของผู้รอดชีวิตที่เป็นเด็ก การตัดสินใจต่าง ๆ ต้องกระทำภายใต้คำปรึกษาจากผู้ใหญ่ที่ผู้รอดชีวิตเชื่อถือ

2.6 ให้ความสำคัญกับสถานที่และวิธีการสัมภาษณ์ผู้รอดชีวิต จำกัดจำนวนของผู้สัมภาษณ์ และช่างภาพ ต้องแน่ใจว่าผู้รอดชีวิตรู้สึกสบายใจ และสามารถเล่าเรื่องของพวกเขา โดยไม่มีความกดดัน จากภายนอก รวมถึงจากผู้สัมภาษณ์เอง ในการสัมภาษณ์ทางภาพยนตร์ วิทยุทัศน์ หรือวิทยุ ให้พิจารณา ถึงการใช้ภาพหรือเสียงที่อาจบ่งบอกข้อมูลเกี่ยวกับผู้รอดชีวิต รวมถึงเรื่องราวในชีวิตของเธอหรือเขา ต้องแน่ใจว่าผู้รอดชีวิตจะไม่ได้รับอันตราย หรือได้รับผลกระทบจากการแสดงให้เห็นภาพบ้าน ชุมชน หรือสภาพแวดล้อมทั่วไปของพวกเขา

3. แนวทางสำหรับการรายงานข่าวเกี่ยวกับผู้รอดชีวิต

3.1 อย่าสร้างตราบาปเพิ่มเติมแก่ผู้รอดชีวิต หลีกเลี่ยงการแบ่งแยก หรือการใช้ถ้อยคำที่จะทำให้ผู้รอดชีวิตได้รับการโต้ตอบในทางลบ รวมถึงการคุกคามทั้งทางกายและทางใจเพิ่มเติม หรือทำให้เกิดการดูหมิ่น เหยียดหยาม หรือปฏิบัติจากชุมชนของพวกเขาไปตลอดชีวิต

3.2 สร้างบริบทที่ถูกต้องเสมอสำหรับเรื่องราวหรือภาพของผู้รอดชีวิต

3.3 หากสัมภาษณ์เด็ก (อายุต่ำกว่า 18 ปี) ให้ปฏิบัติตามแนวทางขององค์การยูนิเซฟ คือ ต้องมีการเปลี่ยนชื่อและปิดบังตัวตนที่อาจมองเห็นได้ หากพวกเขาถูกระบุว่าเป็น

- เหยื่อของการล่วงละเมิดหรือการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศ
- ผู้กระทำผิดในการล่วงละเมิดทางกายหรือทางเพศ
- ผู้ได้รับเชื้อเอชไอวี หรือเป็นเอดส์ เว้นแต่ผู้รอดชีวิตที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองได้ให้ความยินยอมอย่างเต็มที่
- ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ได้รับโทษในคดีอาชญากรรม

3.4 ในกรณีที่มีความเสี่ยงหรืออาจเกิดอันตรายหรือผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมา ต้องมีการเปลี่ยนชื่อและปิดบังตัวตนที่อาจมองเห็นได้ของผู้รอดชีวิตที่ถูกระบุว่าเป็น

- ผู้ที่เป็นหรือเคยเป็นนักรบเด็ก
- ผู้ที่กำลังหาที่ลี้ภัย ผู้ลี้ภัย หรือคนพลัดถิ่นภายในประเทศ

3.5 ในบางกรณีอาจมีการระบุตัวตนของผู้รอดชีวิต ชื่อและ/หรือภาพที่แสดงตัวตนของเขา เพื่อผลประโยชน์สูงสุดของผู้รอดชีวิต อย่างไรก็ตาม หากมีการแสดงตัวตนของผู้รอดชีวิต พวกเขาต้องยังคงได้รับการปกป้องคุ้มครองจากอันตรายต่าง ๆ รวมถึงการสร้างตราบาปหรือการถูกโต้ตอบ ตัวอย่างของกรณีเหล่านี้ เช่น

- เมื่อผู้รอดชีวิตเริ่มติดต่อกับผู้สื่อข่าว โดยต้องการแสดงสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออก และสิทธิในการแสดงความคิดเห็น
- เมื่อผู้รอดชีวิตเป็นส่วนหนึ่งของโครงการต่อเนื่องเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองหรือการเคลื่อนไหวทางสังคม และต้องการที่จะแสดงตัวตนตามนั้น

- เมื่อผู้รอดชีวิตมีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการทางจิตวิทยาเชิงสังคม และอ้างว่าชื่อและตัวตนของพวกเขาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาสุขภาพ

3.6 หากมีความไม่แน่ใจว่าผู้รอดชีวิตจะตกอยู่ในอันตรายหรือไม่ ให้รายงานข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ทั่วไปของผู้รอดชีวิตแทนการแสดงตัวตน ไม่ว่าเรื่องที่น่ามารายงานนั้นจะมีคุณค่าข่าวเพียงใดก็ตาม

4. ผลการวิเคราะห์กรณีศึกษาจริยธรรมสื่อมวลชนประเด็นผู้หญิงในประเทศและต่างประเทศ

จากการวิเคราะห์กรณีศึกษาจริยธรรมสื่อมวลชนในประเด็นผู้หญิงทั้งในประเทศและต่างประเทศพบว่า อยู่ภายใต้หลักการทางจริยธรรมสื่อมวลชน ดังนี้

4.1 หลักความถูกต้อง (Accuracy) หลักการเรื่องการรายงานความจริงย่อมมาพร้อมกับสิทธิที่จะได้รับรู้ข้อมูลอย่างถูกต้องของสาธารณชน หากปราศจากความจริง/ความถูกต้อง สื่อมวลชนย่อมหมดความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจจากสาธารณชน สื่อมวลชนต้องยึดหลักการนำเสนอความถูกต้องเกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ การนำเสนอข้อมูลอย่างครบถ้วน รอบด้าน จะทำให้การรายงานข่าวความรุนแรงทางเพศเข้าใกล้กับความถูกต้อง ไม่บิดเบือน ไม่แต่งเติม และไม่ผลิตซ้ำมายาคติที่สร้างอคติทางเพศต่อผู้หญิง เนื้อหาข่าวสารต้องสามารถแยกแยะให้ผู้รับสารเห็นว่า ข้อเท็จจริงในข่าวความรุนแรงทางเพศกับมายาคติซึ่งผลิตซ้ำความเข้าใจที่ผิดพลาดเกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศเป็นอย่างไร

ตัวอย่าง ข้อบังคับ/แนวปฏิบัติทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักความถูกต้อง

- ไม่บรรยายสถานที่เกิดเหตุอย่างละเอียด ในลักษณะเดียวกับรายงานการสอบสวนของตำรวจ ซึ่งทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่าการข่มขืนเกิดในที่เปลี่ยวและมีดแทนนั้น นำไปสู่การแก้ปัญหาไม่ตรงจุดและอาจเป็นการละเมิดสิทธิอีกด้วยหากบอกให้ผู้หญิงหลีกเลี่ยงการเดินทางในที่เปลี่ยว เวลาค่ำมืด เพราะสภาพสังคมปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป ผู้หญิงก็ต้องทำงานนอกบ้านเช่นเดียวกับผู้ชาย จึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงเวลาสถานที่ในการเดินทางได้ สื่ออาจช่วยแก้ไขความเข้าใจผิดได้ โดยหากการข่มขืนเกิดในสถานที่เช่นนี้ อาจพาดหัวข่าวว่า “ข่มขืน ในซอยบ้าน” เพื่อชี้ให้เห็นว่าผู้หญิงต้องใช้เส้นทางนี้เป็นประจำในการเดินทางจากบ้านไปที่ทำงาน ซึ่งจะทำให้เราสามารถหาวิธีแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุดมากกว่า เช่นจัดให้มีระบบความปลอดภัยที่ดีมากขึ้น แทนที่จะจำกัดเวลาและสถานที่ในการเดินทางของผู้หญิง (แนวทางการเสนอข่าวเรื่องเพศ,2549)
- ไม่นำเสนอข่าวในลักษณะที่ชี้แนะว่าการข่มขืนสามารถทำได้เพื่อเป็นการสั่งสอนผู้หญิงที่ไม่ปฏิบัติตามค่านิยมของสังคม เช่น “สอบสาวเหยื่อ 4 ทรชน-เที่ยวอาร์ซีเอบ่อย” ทำให้เข้าใจไปว่าผู้หญิงที่ไปเที่ยวสถานบันเทิงสมควรจะถูกข่มขืนขณะเดียวกันสื่อควรรายงานข่าว โดยมีจุดยืนว่าการข่มขืนคือความรุนแรงทางเพศที่ไม่ควรเกิดขึ้นในทุกกรณีไม่ว่าผู้หญิงคนนั้นมีอาชีพอะไร แต่งกายอย่างไร มี

พฤติกรรมอย่างไร และอยู่ในสถานที่ใด เวลาใด ในกรณีนี้จึงควรหลีกเลี่ยงข้อความที่ว่า “เที่ยวอาร์ซีเอบ่อย” (แนวทางการเสนอข่าวเรื่องเพศ,2549)

- ไม่เบี่ยงเบนความผิดของผู้กระทำไปที่สื่อโป๊ การเสพยา การดื่มสุราซึ่งทำให้ความผิดของผู้กระทำเบาบางลง อีกทั้ง ยังไม่ได้ลดความเข้าใจผิดที่ว่า “ความต้องการทางเพศของผู้ชายเป็นเรื่องธรรมชาติ ควบคุมไม่ได้” เพราะในความเป็นจริงแล้ว ทั้งหญิงและชาย มีความต้องการทางเพศตามธรรมชาติทั้งคู่ เพียงแต่ผู้หญิงถูกสอนให้ควบคุมความต้องการนี้ แต่ผู้ชายถูกสอนว่าต้องแสดงออกถึงความเป็นชาย (แนวทางการเสนอข่าวเรื่องเพศ,2549)

4.2 หลักภาววิสัย (Objectivity) คือหลักความเป็นกลางที่ปลอดจากอคติทางเพศ การรายงานข้อเท็จจริงของสื่อมวลชนต้องเป็นกลาง ปราศจากอคติ ไม่ว่าจะป็นอคติจากความรัก ความเกลียดชัง ความกลัว หรือความไม่รู้ ตลอดจนการไม่ปล่อยให้ความคิดเห็นหรือความรู้สึกส่วนตัวเข้าแทรกแซงในการรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องเพศ

หลักความเป็นกลางในการรายงานประเด็นความรุนแรงต่อผู้หญิง หมายถึง การไม่ตัดสิน ไม่ตำหนิ ไม่ตีตรา ไม่ประเมินคุณค่าทั้งผู้กระทำผิดและผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศ

ตัวอย่าง ข้อบังคับ/แนวปฏิบัติทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักภาววิสัย

- ห้ามสร้างอันตรายให้เกิดขึ้นต่อผู้รอดชีวิตจากเหตุการณ์ความรุนแรงทางเพศ โดยหลีกเลี่ยงคำถาม ทัศนคติ หรือการแสดงความเห็นที่มีการตัดสิน หรือประเมินคุณค่า ซึ่งทำให้ผู้รอดชีวิตตกอยู่ในอันตราย หรือเผชิญกับความอับอาย หรือตอกย้ำความเจ็บปวดและความเสียใจของผู้รอดชีวิตจากเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดบาดแผล (UNFPA,2014)
- ห้ามแบ่งแยกในการเลือกผู้รอดชีวิตจากเหตุการณ์ความรุนแรงทางเพศ เพื่อที่จะสัมภาษณ์ ด้วยเหตุผลทางเพศ เชื้อชาติ อายุ ศาสนา สถานภาพ วุฒิการศึกษา หรือความสามารถทางกายภาพ (UNFPA,2014)
- การใช้ภาษาที่ไม่เป็นการตัดสิน แบ่งแยกระหว่างเพศ และไม่ตำหนิผู้ถูกกระทำ หรือผู้รอดชีวิตจากเหตุอาชญากรรม (UNESCO,2012)

4.3 หลักสิทธิมนุษยชน (Human Rights) คือสิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนพึงมีโดยเสมอภาคกัน มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ มีโอกาสเท่าเทียมกันในการใช้ชีวิต การเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่และสร้างสรรค์ โดยไม่มีการแบ่งแยกด้วยปัจจัยแห่งเชื้อชาติ สีผิว ภาษา ศาสนา ความเชื่อ ความพิการ สุขภาพ ความเป็นอยู่ ถิ่นกำเนิด ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม ระดับการศึกษา ความคิดเห็นทางการเมืองที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ เพศภาวะ เพศวิถีใด ๆ

สิทธิมนุษยชนยึดถือในหลักการที่ว่า “สิทธิ” เป็นเรื่องตามธรรมชาติของมนุษย์ทุกคน ในการทำงานของสื่อมวลชนเกี่ยวกับประเด็นผู้หญิง หลักการสิทธิมนุษยชนถูกนำมาประยุกต์ใช้ โดยในการปฏิบัติงานทุกขั้นตอนของสื่อมวลชนต้องตระหนักและเคารพในคุณค่าของผู้หญิงในฐานะที่เป็นมนุษย์ซึ่ง

มีศักดิ์ศรี ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงทางเพศหรือประเด็นที่มีความอ่อนไหวทางเพศภาวะนั้น ให้ถือว่าการปกป้องผู้หญิงซึ่งถูกกระทำความรุนแรงทางเพศมีความสำคัญกว่าการได้มาซึ่งเนื้อหาเพื่อการรายงานข่าวหรือการผลิตรายการโทรทัศน์ ไม่นำเสนอภาพผู้หญิงในลักษณะที่ด้อยค่า ไร้ศักดิ์ศรี และการนำเสนอเพื่อแสวงหาประโยชน์ในฐานะวัตถุทางเพศ

ตัวอย่าง ข้อบังคับ/แนวปฏิบัติทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

- ในการเสนอข่าวหรือภาพใด ๆ หนังสือพิมพ์ต้องคำนึงมิให้ล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าวโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องให้ความคุ้มครองอย่างเคร่งครัดต่อสิทธิมนุษยชนของเด็ก สตรีและผู้ด้อยโอกาส ในการเสนอข่าวตามวรรคแรกต้องไม่เป็นการซ้ำเติมความทุกข์หรือโศกนาฏกรรมอันเกิดแก่เด็ก สตรีและผู้ด้อยโอกาสนั้นไม่ว่าทางใดทางหนึ่ง (ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2541)
- ไม่บรรยายหรือให้รายละเอียดเกี่ยวกับการลงมือข่มขืนอย่างละเอียด เช่น การเล่ารายละเอียดตั้งแต่การตักจุด ไปจนถึงการเปลื้องผ้า รวมถึงจำนวนครั้งของการข่มขืน หากเป็นการข่มขืนหมู่ ก็มักรายงานอย่างละเอียดถึงผู้กระทำ (ซึ่งมีชื่อระบุ) ที่ผลัดกันข่มขืนทีละคน ในบางเหตุการณ์ใช้คำที่แสดงให้เห็นถึงระยะเวลาอันยาวนานติดต่อกันของการกระทำ ซึ่งถือเป็นการข่มขืนซ้ำ อีกทั้งยังไม่คำนึงถึงจิตใจของครอบครัว และญาติมิตรของผู้ถูกกระทำ ที่อาจได้อ่านข่าวนี้เช่นกัน (แนวทางการเสนอข่าวเรื่องเพศ,2549)
- การปฏิบัติงานในทุกขั้นตอน การผลิตรายการในทุกประเภททุกรูปแบบ ต้องเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่เสียดสีบุคคล กลุ่มบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศสภาพ เพศวิถี อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรมหรือความคิดทางการเมืองที่ไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ (ข้อบังคับองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยว่าด้วยจริยธรรมของวิชาชีพเกี่ยวกับการผลิตและการเผยแพร่รายการ พ.ศ. 2552)
- การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ เพศสภาพ เพศวิถี ต้องดำเนินการอย่างเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมทั้งสิทธิและเสรีภาพในการรับรู้ของประชาชน แต่ต้องมีเหตุผลและคำนึงถึงความเหมาะสมกับบรรทัดฐานและค่านิยมของสังคม เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา (ข้อบังคับองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยว่าด้วยจริยธรรมของวิชาชีพเกี่ยวกับการผลิตและการเผยแพร่รายการ พ.ศ. 2552)
- ให้ความสำคัญกับสถานที่และวิธีการสัมภาษณ์ผู้รอดชีวิตจากเหตุการณ์ความรุนแรงทางเพศ จำกัดจำนวนของผู้สัมภาษณ์และช่างภาพ ต้องแน่ใจว่าผู้รอดชีวิต

รู้สึกสบายใจ และสามารถเล่าเรื่องของพวกเขา โดยไม่มีความกดดันจากภายนอก รวมถึงจากผู้สัมภาษณ์เอง ในการสัมภาษณ์ทางภาพยนตร์ วิทยุทัศน์ หรือวิทยุ ให้พิจารณาถึงการถ่ายภาพหรือเสียงที่อาจบ่งบอกข้อมูลเกี่ยวกับผู้รอดชีวิต รวมถึงเรื่องราวในชีวิตของเธอหรือเขา ต้องแน่ใจว่าผู้รอดชีวิตจะไม่ได้รับอันตราย หรือได้รับผลกระทบจากการแสดงให้เห็นภาพบ้าน ชุมชน หรือสภาพแวดล้อมทั่วไปของพวกเขา (UNFPA,2014)

- หากไม่แน่ใจว่าผู้รอดชีวิตจากเหตุการณ์ความรุนแรงทางเพศจะตกอยู่ในอันตรายหรือไม่ ให้รายงานข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ทั่วไปของผู้รอดชีวิตแทนการแสดงตัวตน ไม่ว่าจะเรื่องที่น่ามารายงานนั้นจะมีคุณค่าอย่างไรก็ตาม (UNFPA,2014)
- การเลือกใช้คำ “ผู้รอดชีวิต” แทน “เหยื่อ” ในกรณีกระทำความรุนแรงทางเพศ (UNESCO,2012)
- ส่งเสริมการนำเสนอภาพหรือเรื่องราวที่ไม่มีลักษณะเป็นภาพเหมารวม และไม่นำเสนอภาพที่เน้นเรื่อร่าของผู้หญิง (Asia Media Summit ,2011)
- งดเว้นการนำเสนอภาพผู้หญิงในลักษณะที่ด้อยค่า ไร้อำนาจ และการนำเสนอเพื่อเอาประโยชน์ในฐานะวัตถุทางเพศหรือสินค้า (Asia Media Summit ,2011)

4.4 หลักความเป็นส่วนตัว (Privacy) สื่อมวลชนต้องคำนึงถึงสิทธิของผู้หญิง โดยเฉพาะผู้ซึ่งถูกกระทำความรุนแรงทางเพศที่จะไม่ถูกรบกวนในการดำเนินชีวิต สื่อมวลชนต้องให้ความเคารพความเป็นส่วนตัวในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนข้อมูลส่วนตัวของผู้หญิงซึ่งถูกกระทำความรุนแรงทางเพศ จะต้องไม่ถูกเปิดเผย ความเป็นส่วนตัวถือเป็นสิทธิของบุคคลที่จะอยู่ตามลำพังโดยอิสระและปลอดภัย

ตัวอย่าง ข้อบังคับ/แนวปฏิบัติทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักความเป็นส่วนตัว

- มุ่งเน้นการคุ้มครองผู้ถูกกระทำ โดยปกปิดภาพ ชื่อ-นามสกุล ที่อยู่ สถานที่ทำงาน หลีกเลี่ยงการบรรยายที่ไร้รายละเอียดของผู้ถูกกระทำโดยไม่จำเป็น เนื่องจากสังคมยังมีความเชื่อผิด ๆ ว่าคุณค่าของผู้หญิงอยู่ที่พรหมจรรย์หรือความบริสุทธิ์ ผู้ถูกข่มขืนจึงกลายเป็นผู้หญิงมีตำหนิ ผู้หญิงที่ถูกกระทำจึงเผชิญกับสายตาของสังคม และอับอายกับการต้องเปิดเผยตัว (แนวทางการเสนอข่าวเรื่องเพศ,2549)
- หนังสือพิมพ์จะไม่เปิดเผย ชื่อ ชื่อสกุลหรือตำบลที่อยู่ของผู้หญิงและเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศ รวมทั้งชื่อ ชื่อสกุลและตำบลที่อยู่ของญาติของผู้เสียหาย ไม่ว่าจะกรณีใด ๆ หรือสิ่งที่ทำให้รู้หรือสามารถรู้ได้ว่าผู้หญิงและเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศเป็นใคร (แนวปฏิบัติเรื่อง การเสนอข่าวและภาพข่าวผู้หญิงและเด็กถูกละเมิดทางเพศ,2549)

- สำหรับในกรณีที่ผู้หญิงและเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิต ต้องไม่เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เสียชีวิต ซึ่งจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่จิตใจ ชื่อเสียง เกียรติคุณหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดของครอบครัวผู้เสียชีวิต หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ (แนวปฏิบัติเรื่อง การเสนอข่าวและภาพข่าวผู้หญิงและเด็กถูกละเมิดทางเพศ,2549)
- ในการสัมภาษณ์และการรายงานข่าวเกี่ยวกับผู้รอดชีวิต จะต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อสิทธิในความเป็นส่วนตัวและการรักษาความลับของผู้รอดชีวิต การให้พวกเขามีโอกาสแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่อาจส่งผลกระทบต่อพวกเขา และการปกป้องคุ้มครองพวกเขาจากอันตรายและการถูกล่วงโทษ รวมถึง “โอกาส” ที่จะเกิดอันตรายและถูกล่วงโทษ (UNFPA,2014)

4.5 หลักศีลธรรม (Moral) คือ หลักประเพณีปฏิบัติของคนในสังคม เป็นเกณฑ์ในการตัดสินความดีชั่วตามมโนสำนึกของบุคคล หลักศีลธรรมเป็นแกนหลักในจริยธรรมของสื่อมวลชน มีเป้าหมายควบคุมสำนึกซึ่งจะควบคุมพฤติกรรมด้านดีชั่วตามข้อกำหนดของศีลธรรม หลักศีลธรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอเนื้อหาในประเด็นผู้หญิงของสื่อมวลชน ได้แก่ หลักความซื่อสัตย์ในการนำเสนอเนื้อหาอย่างตรงไปตรงมา ความซื่อสัตย์ต่อการรักษาคำมั่นที่มีไว้ต่อแหล่งข่าวซึ่งถูกกระทำรุนแรงทางเพศ ความซื่อสัตย์ในการเปิดเผยตัวตนของผู้สื่อข่าว

ตัวอย่าง ข้อบังคับ/แนวปฏิบัติทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักศีลธรรม

- อย่าแต่งเรื่อง ห้ามขอให้ผู้รอดชีวิตเล่าเรื่องหรือแสดงอาการในส่วนที่ไม่ได้เกี่ยวกับประวัติของพวกเขา (UNFPA,2014)
- ต้องแน่ใจว่าผู้รอดชีวิต หรือผู้ปกครองของเขาหรือเธอรู้ว่าพวกเขากำลังคุยอยู่กับผู้สื่อข่าว อธิบายวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ และความตั้งใจที่จะนำการสัมภาษณ์ไปใช้ (UNFPA,2014)
- ต้องได้รับการอนุญาตจากผู้รอดชีวิต และผู้ปกครองของเขาหรือเธอ ก่อนทำการสัมภาษณ์ บันทึกวีดิทัศน์ และถ่ายภาพ หากเป็นไปได้ และเพื่อความเหมาะสม การอนุญาตนี้ควรทำเป็นลายลักษณ์อักษร การอนุญาตต้องมีส่วนที่ทำให้แน่ใจว่าผู้รอดชีวิตไม่ได้ถูกบีบบังคับในทางใดทางหนึ่ง และเธอ/เขาเข้าใจว่า เธอ/เขาเป็นส่วนหนึ่งของเรื่องราวที่อาจมีการเผยแพร่ในระดับท้องถิ่นหรือระดับโลก และควรต้องแน่ใจว่าการอนุญาตนี้ทำเป็นภาษาของผู้รอดชีวิต และในกรณีของผู้รอดชีวิตที่เป็นเด็ก การตัดสินใจต่าง ๆ ต้องกระทำภายใต้คำปรึกษาจากผู้ใหญ่ที่ผู้รอดชีวิตเชื่อถือ (UNFPA,2014)

4.6 ความหลากหลาย (Diversity) หมายถึง การยอมรับในความแตกต่างของการดำรงอยู่ซึ่งความหลากหลายในสังคม ได้แก่ วัฒนธรรม ศาสนา ชาติพันธุ์ สีผิว เพศภาวะ เพศวิถี ในพื้นที่สื่อมวลชนหากมีการเปิดพื้นที่ยอมรับความแตกต่างหลากหลายเกิดขึ้น ก็จะทำให้สื่อมวลชนสามารถเข้าใจใกล้ความจริง ความยุติธรรม และสามารถสร้างทางเลือกและโอกาสใหม่ ๆ แก่กลุ่มคนที่มีความหลากหลายโดยเฉพาะกลุ่มผู้หญิงซึ่งมีความหลากหลายทั้งในแง่บทบาททางสังคมและบทบาททางเพศ

ตัวอย่าง ข้อบังคับ/แนวปฏิบัติทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลาย

- ควรสะท้อนภาพของผู้หญิงและผู้ชายท่ามกลางความหลากหลายทางสังคม วัฒนธรรม
- ควรนำเสนอบทบาทของผู้หญิงที่มีความหลากหลาย รวมถึงผู้หญิงที่ประสบความสำเร็จในงานที่ทำ
- ต้องนำเสนอความแตกต่างหลากหลายในด้านอาชีพ ตำแหน่งและสถานภาพทางสังคม
- ต้องนำเสนอความแตกต่างหลากหลายในด้านอายุ เชื้อชาติ ศาสนา
- ต้องนำเสนอตัวแทนของกลุ่มคนที่มักถูกหลงลืมจากสื่อ เช่น ผู้หญิงพิการในชนบท ผู้หญิงกลุ่มพื้นเมือง ผู้หญิงในศาสนา (Asia Media Summit ,2011)

4.7 หลักความยุติธรรม (Fairness) หมายถึง การให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่ายที่ได้รับผลกระทบในข่าวความรุนแรงทางเพศ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์ได้มีโอกาสที่จะพูด การไม่เลือกปฏิบัติต่อแหล่งข่าวด้วยเหตุแห่งเพศ การให้ความสำคัญในการเปิดพื้นที่ในรายการข่าว/รายการโทรทัศน์โดยให้ทั้งหญิงและชายมีโอกาสปรากฏตัวในสัดส่วนที่เท่าเทียม ไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาและภาพในรายการข่าว ตลอดจนการใช้แหล่งข่าวหญิง-ชายในสัดส่วนที่เท่าเทียมกัน

ตัวอย่าง ข้อบังคับ/แนวปฏิบัติทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักความยุติธรรม

- ข่าวและรายการสถานการณ์ปัจจุบันมีเนื้อหาและภาพหญิงชายในสัดส่วนที่เท่าเทียมกัน
- ข่าวและรายการกับสถานการณ์ปัจจุบันมีการสัมภาษณ์หรืออ้างถึงแหล่งข่าวหรือแหล่งข้อมูลชาย-หญิงในสัดส่วนที่เท่าเทียมกัน
- ข่าวและรายการสถานการณ์ปัจจุบันมีหญิง-ชายที่ปรากฏในฐานะผู้ให้ข่าวอย่างเป็นทางการ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ให้สัมภาษณ์ในสัดส่วนที่เท่าเทียมกัน
- ข่าวและรายการสถานการณ์ปัจจุบันมีสัดส่วนจำนวนชายหญิงที่ได้รับการสัมภาษณ์ในฐานะแหล่งข่าว และผู้ให้ข้อมูลในข่าวทุกประเภทในจำนวนที่เท่าเทียมกัน เช่น ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวความขัดแย้ง ข่าวเทคโนโลยีและข่าวกีฬา เป็นต้น (UNESCO,2012)

- การใช้เสียงและแสงที่มีคุณภาพเท่ากันระหว่างเพศ เช่น ไม่ใช่เทคนิคด้านแสงที่อ่อนนุ่มต่อแขกรับเชิญที่เป็น “หญิง” เพื่อให้ภาพออกมาดู “อ่อนโยน” แต่ใช้แสงที่คมชัดต่อแขกรับเชิญที่เป็น “ชาย” เพื่อให้ภาพออกมาดู “เข้มแข็ง”
- การใช้มุมกล้องที่เท่ากันระหว่างเพศเมื่อจับภาพบุคคล
- เลือกสถานที่ถ่ายทำที่เหมาะสมและเท่าเทียมกันทั้งแหล่งข่าวที่เป็นผู้ชายและผู้หญิง (Asia Media Summit ,2011)

4.8 หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) ความรับผิดชอบหมายถึงหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ โดยพิจารณาจากเจตนาที่ดี ความรับผิดชอบของสื่อมวลชนหมายถึง การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนโดยมีเจตนาที่จะให้เกิดผลที่ดีแก่สังคม การคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมเป็นสิ่งสำคัญ การแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อมวลชนในข่าวความรุนแรงทางเพศ เช่น การเสนอให้มีการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมาย การนำเสนอข้อมูลหน่วยงาน/องค์กรที่สามารถให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ถูกระทำ ความรุนแรงทางเพศ การใช้ข้อมูลประเภตสถิติเพื่ออธิบายความรุนแรงทางเพศในฐานะปัญหาสังคมแทนที่จะรายงานแบบโศกนาฏกรรม การขยายข่าวความรุนแรงทางเพศให้มีมุมมองเชิงสังคม เพื่อให้สังคมต้องร่วมกันรับผิดชอบและหาทางออกของปัญหา มิใช่ปล่อยให้มันเป็นเพียงปัญหาส่วนตัวของผู้ถูกระทำ ความรุนแรง

ตัวอย่าง ข้อบังคับ/แนวปฏิบัติทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักความรับผิดชอบ

- ขยายมิติของข่าวประเด็นข่มขืนให้เป็นมากกว่าข่าวอาชญากรรม มากกว่าการเล่าเหตุการณ์ หรือเป็นการรายงานความคับหน้าของคดีเป็นส่วนใหญ่ แต่มีมิติอื่น ๆ เข้ามาด้วย เช่น ทศนคติ ค่านิยมเรื่องเพศของสังคม ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างคนที่มีเพศต่าง ๆ กัน เพื่อช่วยให้สังคมมีความเข้าใจต่อปัญหาข่มขืนมากขึ้น (แนวทางการเสนอข่าวเรื่องเพศ,2549)
- ขยายมุมมองของประเด็นข่าวข่มขืนให้มากกว่าปัญหาของปัจเจกชน การเสนอข่าวควรเพิ่มบริบททางสังคมอื่น ๆ เช่น ความไม่ปลอดภัยในชีวิต การฟื้นฟูผู้หญิงที่ประสบปัญหา ปัญหาจริยธรรมทางเพศ โดยสัมภาษณ์บุคคลที่มีมุมมองหลากหลายต่อปัญหาข่มขืนเพื่อสะท้อนให้เห็นว่าเป็นปัญหาของทั้งสังคม ไม่ใช่ชะตากรรมส่วนตัวของผู้หญิงคนใดคนหนึ่ง ผู้อ่านจะได้มุมมองและเห็นมิติอื่นที่กว้างออกไป (แนวทางการเสนอข่าวเรื่องเพศ,2549)
- การใช้ข้อมูลพื้นฐานและสถิติเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ความรุนแรงทางเพศในฐานะปัญหาสังคม แทนที่การรายงานในลักษณะข่าวโศกนาฏกรรม (UNESCO,2012)
- การสอดแทรกข้อมูลการติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นเกี่ยวกับเรื่องความรุนแรงทางเพศ (UNESCO,2012)

5. การวิเคราะห์กรณีศึกษาข่าวและรายการโทรทัศน์ที่มีปัญหาด้านอคติทางเพศในประเด็นผู้หญิง

อคติทางเพศต่อผู้หญิงเป็นประเด็นทางสังคมที่เกี่ยวข้องกันอย่างลึกซึ้งกับฐานคิดของผู้คนในสังคม สื่อมวลชนเป็นทั้งภาพสะท้อนของวิถีคิดและผู้ชี้นำวิถีคิดของสังคม การผลิตซ้ำอคติทางเพศต่อผู้หญิงในสื่อจึงเป็นการฝังระบบความคิดให้สังคมมีชุดความเชื่อในมิติเดียวกับที่สื่อนำเสนอ จากกรณีศึกษาข่าว รายการโทรทัศน์ และข้อมูลจากงานวิจัยและเอกสารเกี่ยวกับจริยธรรมสื่อมวลชนในประเด็นผู้หญิง ได้ฉายภาพให้เห็นว่าสื่อมีฐานคิดซึ่งสะท้อนอคติทางเพศเกี่ยวกับผู้หญิงดังต่อไปนี้

5.1 วาทกรรมความรุนแรงต่อผู้หญิงเป็นเรื่องเล็ก

การใช้ภาษาที่สร้างให้เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงต่อผู้หญิงเป็นเรื่องธรรมดาที่สามารถเกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวัน เป็นการประกอบสร้างเหตุผลเข้าข้างผู้กระทำผิดในการคุกคามทางเพศต่อผู้หญิง ซึ่งประเด็นนี้ทำให้น้ำหนักของการล่วงละเมิดทางเพศดูอ่อนลงกลายเป็นความน่าเห็นใจเข้ามาแทนที่ เช่น การทำให้การคุกคามทางเพศ ถือเป็น “เรื่องเล็กน้อย” ที่สามารถไกล่เกลี่ยยอมความกันได้ ความรุนแรงเป็นเรื่องเล็กน้อยเหล่านี้สะท้อนผ่านการใช้ภาษาในข่าวที่มีน้ำหนักเบา เช่น แชว ชีห์ลี ลักหลับ เสรีจกิจ หน้ามิด

- ทั้ง 3 คนเสรีจกิจเรียบร้อย พระให้เงิน 300 และขู่ว่าบอกใคร (รายการเรื่องเล่าเช้านี้ ช่อง 3)
- ปิดประตูหน้าต่างมิดชิดกลางวันแสดก ๆ ยังมีคนหน้ามิดป็นเข้าไปงัดหน้าต่างหวังจะข่มขืน (รายการ 8 โมงเช้า ข่าว 11 สทท.อุบลราชธานี)
- แค้นแซวหญิงถูกไล่ยิงดับ (มติชน 5 พฤศจิกายน 2545)
- กรรมวิธีการชีห์ลี (มติชน 18 มิถุนายน 2545)
- ล่าไอ้บ้ำกาม ปืนหอพัก ลักหลับสาว (ไทยรัฐ 18 กันยายน 2547)

วาทกรรมความรุนแรงทางเพศในความหมาย “เรื่องเล็กน้อย” กลายเป็นมายาคติที่ทรงพลังอำนาจในข่าวข่มขืน เพราะสื่อมวลชนสร้างความหมายให้การข่มขืนคือเรื่องทางเพศ ซึ่งนำไปสู่ความเชื่อซึ่ง Benediot (สุกัญญา บุญตานนท์, ผู้แปล, 2533:10-11) อธิบายว่า การข่มขืนไม่ใช่การทำร้ายผู้ถูกข่มขืนมากไปกว่าเรื่องเพศที่ทำ ผู้หญิงสนุกสนานกับการข่มขืน ดังนั้นการข่มขืนจึงเป็นเรื่องสนุกมากกว่าที่จะน่าหวงใย แต่ในความเป็นจริงการข่มขืนใกล้เคียงกับความทรมานมากกว่าเรื่องทางเพศ ตราบเท่าที่คนยังเชื่อว่า การข่มขืนเป็นเรื่องเพศไม่ใช่การทำร้าย ผู้หญิงจะถูกเชื่อว่าเป็นผู้ข่มตนเอง

ในรายการละครโทรทัศน์ ความรุนแรงต่อผู้หญิงถูกทำให้เป็นเรื่องเล็กน้อยผ่านพฤติกรรมของตัวละครชาย สะท้อนให้เห็นว่า พฤติกรรมนอกใจภรรยา การล่วงละเมิดทางเพศผู้หญิงอื่น หรือ ความรุนแรงในครอบครัวถือเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่ผู้ชายไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบ

- เจนภพแสดงพฤติกรรมเจ้าชู้จนเป็นที่รับรู้กันทั้งสำนักงาน แต่เขาก็ไม่เคยใส่ใจในคำติฉินนินทาต่าง ๆ เจนภพหลอกลวงมูตตาให้ตกเป็นของเขา จนกระทั่งนพนาจจับได้ และอาละวาดทำให้มูตตาได้รับความอับอายและหายหน้าไป แต่เจนภพก็ทำที่ราวกับไม่มีอะไรเกิดขึ้น (แรงเงา ช่อง 3)

- ซีพีไม่เคยใส่ใจต่อความเจ็บปวดที่ล้นทม์ได้รับ เขายินดีเสียด้วยซ้ำหากล้นทม์ตาย เพราะเขาจะได้ทั้งสมบัติและได้อยู่กินกับบรรสสุคนธ์อย่างเปิดเผย (สุสานคนเป็น ช่อง 7)
- ภูเบศร์นอกใจกะรัตไปมีผู้หญิงอื่น โดยไม่ใส่ใจความรู้สึกของเธอ ส่วนศิวาคิดว่าจะคบกับสายน้ำผึ้งแล้วตีจากเหมือนที่เคยทำกับผู้หญิงคนอื่น ๆ (สามีตีตรา ช่อง 3)

5.2 วาทกรรมความรุนแรงทางเพศ เป็นความบันเทิงของผู้ล่า

การอธิบายเหตุการณ์การคุกคามทางเพศผ่านการเรียงร้อยเรื่องราวด้วยถ้อยคำที่ให้ความหมายเชิงบวกแก่ผู้กระทำผิด และมีความหมายไม่เพียงแต่เป็นเรื่องเล็กน้อยแต่ยังสื่อมวลชนยังเพิ่มเสริมความหมายว่าการคุกคามทางเพศนั้นเป็นเรื่องสนุก ประหนึ่งเป็นการแสดงโชว์ หนึ่งสัด ซึ่งประกอบด้วยตัวแสดง และผู้ชม

- 20 ทรรศนวัยรุ่นกรุงเก่าก่อเหตุ โทรม 2 นร.หญิง ม.3 ยับ ผลัดกันเวียนเทียนอย่างเมามัน (ข่าวสด 22 กรกฎาคม 2546)
- วัยรุ่นชาย 5 คน ใช้มีดจี้บังคับขืนใจ โชว์อุบาทว์กลางถนนโล่งแจ้งแบบ 1 ต่อ 1 โดยเสียสละ 1 คน ยืนถือมีดคุมเชิงดูหนึ่งสัดเพลิน (ไทยรัฐ 22 กรกฎาคม 2546)
- พอถึงที่เปลี่ยวใช้เท้าถีบรถ 2 สาวล้ม แล้วแยกย้ายกันไล่ล่าเผด็จศึก (ไทยรัฐ 15 สิงหาคม 2546)
- ขณะที่เหยื่อพยายามดิ้นรนขัดขืน แต่ดูเหมือนหมดเรี่ยวแรง ระหว่างนั้นชายทั้ง 2 ยังหัวเราะอย่างสนุกสนานตลอดเวลา (ไทยรัฐ 12 ตุลาคม 2547)
- 5 โจรกรรมรุนแรงคิด นศ. จับ นศ.หนุ่มมัดต้นไม้ ให้นักดูครบคน ตำรวจล่าจับทันที 2 (ไทยรัฐ 2 มีนาคม 2545)

ในละครโทรทัศน์ มีฉากที่สะท้อนให้เห็นว่า ความรุนแรงต่อผู้หญิงเป็นเรื่องสนุกในสายตาของคนอื่นที่มีผู้หญิงเป็นผู้ถูกกระทำ และมีผู้ชมซึ่งอาจเป็นเพื่อนร่วมงานของเธอที่รับรู้ถึงความรุนแรงนั้นแต่ทว่าเพิกเฉย ผ่านนิยามของความบันเทิงในรูปแบบหนึ่งในสำนักงาน

- ที่สำนักงานมักมีกลุ่มคนที่ชอบสอดส่องเรื่องอื้อฉาวของคนอื่น และนำไปนินทากัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องจริงหรือเท็จ คลิปวิดีโอของเจนภพกับมุตตาถูกส่งต่ออย่างรวดเร็ว และกลายเป็นประเด็นให้เพื่อนร่วมงานนินทากันอย่างสนุกสนาน (แรงเงา ช่อง 3)

5.3 วาทกรรมว่าด้วยผู้หญิงคือต้นเหตุของความรุนแรงทางเพศและการทำแท้ง

Carol Smart (1976 อ้างถึงใน มาลี พฤษภ์พงศาวิลี, 2526) ให้ทัศนะว่า หนึ่งในความเชื่อที่มีกันอย่างแพร่หลายที่สุดเกี่ยวกับเรื่องความรุนแรงทางเพศคือ ความเชื่อที่ว่าความต้องการทางเพศของผู้ชายมักจะเกิดขึ้นอย่างปัจจุบันทันด่วน ถ้าผู้ชายถูกกระตุ้นให้เกิดความใคร่แล้วจะไม่สามารถควบคุมหรือระงับได้ ความเชื่อนี้ถูกนำมาเป็นข้ออ้างว่า ถ้าผู้หญิงหยอกล้อ หรือยั่วให้ผู้ชายเกิดอารมณ์ขึ้นแล้ว

ผู้ชายกระทำต่อผู้หญิงเพื่อบับัดความใคร่จะมาโทษผู้ชายไม่ได้ เพราะความต้องการทางเพศของผู้ชายรุนแรงมาตั้งแต่กำเนิด รุนแรงจนไม่สามารถควบคุมได้

วาทกรรมว่าด้วยผู้หญิงคือต้นเหตุแห่งการถูกข่มขืน และความรุนแรงทางเพศในรูปแบบอื่น ๆ จึงเกี่ยวข้องกับสรีระ การแต่งตัว และพฤติกรรมของผู้หญิงเองที่เป็นต้นเหตุทำให้ถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศ ซึ่งรวมถึงกรณีของการทำแท้งด้วย

วาทกรรมว่าด้วยสรีระของผู้หญิง

- เมื่อเหยื่อสาวหลงผ่านมา แต่หากเหยื่อหน้าตาดีคนร้ายจะหาทางข่มขืนด้วย (รายการข่าว 3 มิติ ช่อง 3)
- ผู้ตายเป็นคนรูปร่างหน้าตาดี กลุ่มวัยรุ่นจึงเกิดอารมณ์เปลี่ยว (ข่าวสด 12 สิงหาคม 2546)
- คนร้ายต้องรู้จักกับผู้ตายเป็นอย่างดี และอาจแอบชอบผู้ตาย เนื่องจากรูปร่างเติบโตเป็นสาวเร็วกว่าเพื่อนรุ่นเดียวกัน (ข่าวสด 5 ตุลาคม 2546)
- ไอ้เห็นสารภาพอ้อมกว่าแฟนตัว เลี้ยววางแผนชั่ว (ไทยรัฐ 16 ธันวาคม 2546)
- คาดว่า คนร้ายน่าจะพาไปทำมิดีมิร้าย เนื่องจาก นส.จอยเป็นคนหน้าตาดี (ไทยรัฐ 4 มกราคม 2547)
- ลงมือในซอยลับตา อ้างเห็นเด็กกอบอื่น (ไทยรัฐ 29 สิงหาคม 2547)

วาทกรรมว่าด้วยการแต่งกายของผู้หญิง

- “ไม่ได้แต่งตัวไปมาก ไม่ได้ใส่ขาสั้นวิบ ๆ แวม ๆ (ผู้สื่อข่าวตั้งคำถามถึงการแต่งตัวของผู้หญิงซึ่งถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศ) (รายการนาที่จุกเงิน ช่อง 5)
- สังเกตเห็นเหยื่อนั่งกระโปรงสั้นเลยเกิดอารมณ์เพศ (รายการยกทัพข่าวเช้า PPTV)
- เห็นเหยื่อสาวนั่งกระโجمอกเลยอดใจไม่ไหว เห็นผิวขาวเนียนอวบอื่น ฉวยจิ้งหะปลุกปล้ำ เพราะเข้าใจว่าสาวจะเออออหอมกด้วย (ไทยรัฐ 21 มกราคม 2546)
- ข่มขืนฆ่า สาวม.6 ใส่โนบรา (ข่าวสด 12 พฤศจิกายน 2547)
- ไอ้เห็นฆ่าโหด สาวใส่เกาะอก ลงไปจะขยี้กม เหยื่อสู้นินทุบหัว (ไทยรัฐ 20 พฤษภาคม 2548)
- สยองภัยสาวรุ่น สายเดี่ยว! บุกรข่มขืนฆ่าคาห้อง (ข่าวสด 12 พฤศจิกายน 2542)

วาทกรรมว่าด้วยความไม่ทันคน การพึ่งตนเองไม่ได้ ของผู้หญิงเป็นต้นเหตุของความรุนแรงทางเพศ

- ลวงจากวัด เด็กสาวปฏิบัติธรรม โดนข่มขืน หลงลึนลม ไอ้กามโจนด์ ชวนไปซื้อหนังสือธรรมมะ พาเข้าบ้านย่ายีจนยับเยิน (ไทยรัฐ 24 กรกฎาคม 2546)
- โฉนลัทธิ ข่มขืนสาว ไวไว ใจเกินกว่าเครื่องศีล ที่ไหนได้ซาตานชัดๆ (ไทยรัฐ 21 กันยายน 2546)

- มุตตารูไม่ทันเล่ห์เหลี่ยมของเจนภพ ทำให้เธอตกเป็นของเขา อีกทั้งยังมีผู้ไม่ประสงค์ดีอีกหลายคนมาคอยยุยงให้มุตตากล้าสู้กับเจนภพ (แรงเงา ช่อง 3)

วาทกรรมชุดนี้จึงนำมาสู่บทสรุปที่ว่า ผู้หญิงพึ่งตัวเองไม่ได้ ต้องอยู่ภายใต้การปกป้องดูแลจากผู้อื่น หรือต้องมีอุปการณป้องกันตัวเอง

- คลั่งจับเมียเนียนแล้วข่มขืน โชคดีเจ้าหน้าที่ช่วยทัน (รายการยกทัพข่าวเช้า PPTV)
- หญิงสาวที่อยู่คนเดียวตามลำพังอาจต้องระมัดระวังโดยเฉพาะตามหอพักที่อาจไม่มีคนคอยตรวจตราดูแลอาจต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ (รายการเช้านี้ที่หมอล็อต ช่อง 7)
- หลีกเสี่ยงการเดินทางคนเดียวที่เปลี่ยว หากหลีกเลี่ยงไม่ได้ ให้หาเพื่อนร่วมทาง เดินทางกลับบ้านต้องระมัดระวัง ต้องพกพาอาวุธป้องกันตัวเองบ้าง สเปร์ยพริกไทย นกหวีด เป่าให้คนช่วย (สัมภาษณ์ตำรวจ) (รายการนาที่ฉุกเฉิน ช่อง 5)
- ขอเตือนภัยผู้หญิงที่อยู่คนเดียว การอยู่คนเดียวควรป้องกันตรวจสอบประตูห้องนอน (สัมภาษณ์ตำรวจ) (รายการนาที่ฉุกเฉิน ช่อง 5)

วาทกรรมว่าด้วยพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้หญิง

- 4 นร.สาวแอบหนีพ่อแม่ไปเที่ยวร้านคาราโอเกะจนได้เรื่อง (ไทยรัฐ 22 กรกฎาคม 2546)
- รวบแก๊ง 3 ทรชน จูดข่มขืน นศ.สาวเที่ยวเซค (ไทยรัฐ 26 กันยายน 2546)
- จับ 11 โจ้โทรม 2 สาว ไม่สำนึก อ่างเหยื่อใจแตก (ข่าวสด 22 ธันวาคม 2547)

ในทัศนะของผู้หญิงที่มีประสบการณ์ถูกคุกคามทางเพศ ไม่ยอมรับการประกอบสร้างความหมายเกี่ยวกับสาเหตุของการข่มขืนที่สื่อมวลชนนำเสนอว่า เป็นเพราะผู้หญิงมีพฤติกรรมไม่ดี พวกเขาให้เหตุผลว่า “ไม่จริงค่ะ ผู้หญิงไม่ต้องแต่งตัวโป๊ ผู้ชายมันก็เอา” “การแต่งตัวของผู้หญิงไม่เกี่ยวเราไม่เคยแต่งตัวโป๊เลย” หรือ “ที่ว่าผู้หญิงเป็นฝ่ายหาเรื่อง หรือมายาคติที่ว่าผู้หญิงที่เดินในที่เปลี่ยว ใส่สายเดี่ยว ถึงจะถูกข่มขืน ความจริงมันไม่ใช่ ขนาดใส่ชุดออฟฟิศไปทำงานไปทำงาน 8 โมงเช้า ได้สะพานลอย ยังถูกข่มขืน เดินลงจากสะพานลอยก็ถูกข่มขืน บนสะพานลอยก็ถูกข่มขืน แม้แต่ในรถยนต์ ในโรงแรมมานูตก็ยังคงถูกข่มขืน (ปภัสรา ศิวะพิรุฬห์เทพ, 2548)

ในกรณีของข่าวทำแท้ง ผู้หญิงมักกลายเป็นบุคคลที่สื่อมวลชนเลือกที่จะดำเนินกล่าวโทษก่อนเสมอว่าเป็นต้นเหตุที่ทำให้เกิดการตั้งครรภ์ในวัยที่ไม่เหมาะสม

- ผู้เล่าข่าวหญิง: ไม่น่าเชื่อชะคะ โลกยุคปัจจุบันยังมีบรรดาเด็กสาว ๆ ที่ไม่รู้จักระมัดระวังป้องกันตัวเอง ปล่อยให้มีครรภ์หรือมีท้อง ทำให้ต้องไปทำแท้ง
- ผู้เล่าข่าวชาย: อยู่บ้านเวลาทับจะไม่ร้อง เวลาท้องจะให้มาทำแท้งอยู่เรื่อย โอ๊ย เดียวนี้คนมันเป็นแบบนี้เยอะ (รายการคุยโขมงบ่าย 3 โมง)

รายการข่าวภาคค่ำ ช่อง 7

รายการข่าวภาคค่ำ ช่อง 7 นำเสนอสื่อบทสัมภาษณ์ แม่ใจร้ายถึงลูกแรกคลอด แสดงให้เห็นวิถีชีวิตของสื่อมวลชนที่กล่าวโทษว่าต้นเหตุของปัญหาการทำแท้งมาจากผู้หญิง ในงานศึกษาของ กุลภา วจนสาระ (2551:64-65) สรุปข่าวทำแท้งในหนังสือพิมพ์ระหว่างปี 2541-2550 ปรากฏว่ายังมีการใช้วาทกรรมแม่ใจร้าย สร้างความหมายให้ผู้หญิงเป็นผู้กระทำผิดแต่เพียงผู้เดียว เช่น สาวใจแตกรัดคอลูกทิ้งขยะ (2542) แม่ใจร้ายใช้รถทัวร์เบงลูกทิ้งลงส้วม (2542) แม่ใจร้ายคลอดลูก พันหัวดับอนาคต (2544) แม่ใจเหี้ยมกินยาขับลูก ทิชชูยัดปากทิ้งกองขยะ (2546) แม่ใจร้ายฆ่าทารกทิ้งคลอง 8 เดือน 6 ศพ (2549) นอกจากนี้พื้นที่การรายงานข่าวในปัจจุบันยังสะท้อนให้เห็นว่าการลักลอบทำแท้งยังคงเป็นปัญหาที่ทำให้ผู้หญิงไทยต้องเผชิญและส่งผลกระทบต่อสุขภาพและชีวิตของผู้หญิง เช่นข่าว แฉยอดทำแท้งในเมืองไทยเกือบ 50,000 รายต่อปี (2543) สสำรวจหญิงไทยทำแท้ง เสี่ยงตายปีละ 8 แสนคน (2543) ท้องไม่มีพ่อยอดพุ่ง พบเกือบ 5 แสนราย (2544) ผลวิจัยระบุวัยที่นั้แท้งทำแท้งปีละ 100,000 คน (2547) สลดหญิงรักษาตัวหลังทำแท้ง 13,833 คน (2550) สถาบันรามจิตติ เผยเด็กไทยทำแท้ง 2 แสนคนต่อปี (2550) สธ.ทะเลาะทำแท้งเพิ่มปีละแสนคน ทั่วโลกแม่เสียชีวิตชั่วโมงละ 8 คน (2550) เป็นต้น

Marta Lamas (1990 อ้างถึงใน กฤตยา อาชวนิจกุล, 2535:11-12) กล่าวว่า การตราบทบาทของผู้หญิงโดยตรึงไว้กับบทบาทของสตรีที่ให้น่าเชื่อถือได้ นี้คือที่มาของการบิดเบือนเรื่องการทำแท้ง โดยมองประหนึ่งเสมือนว่าการมีเด็กอยู่ในท้องและการคลอดนั้นเป็นเรื่องชีวิตยาล้วน ๆ ปลอดภัยจากความซับซ้อนทางสังคมและความเป็นจริงทางอารมณ์ ทางครอบครัว และผลกระทบทางเศรษฐกิจ

วาทกรรมแม่ใจร้าย จึงเป็นการตราบทบาทของผู้หญิงโดยตรึงไว้กับมายาคติของความเป็นแม่ การประกอบสร้างบทบาทที่ตายตัวให้ “ผู้หญิง” ว่าเป็น “เพศแม่” โดยไม่สามารถปฏิเสธได้นั้น ทำให้ผู้หญิงไม่สามารถทำแท้งได้ไม่ว่ากรณีใด ๆ เพราะธรรมชาติและสังคมกำหนดให้เธอต้องเป็นแม่ ทั้ง ๆ ที่ความหมายของการเป็นแม่ที่แท้จริงนั้นควรหมายถึงผู้ทำหน้าที่ให้ความรักอบรมเลี้ยงดูเด็กที่เกิดมามากกว่าผู้ที่ตั้งท้องแต่ไม่ปรารถนาที่จะทำหน้าที่นี้ บุคคลนั้นจึงไม่สมควรที่จะได้ชื่อว่าเป็นแม่ โดยนัยนี้จึงไม่ใช่ผู้หญิงทุกคนจะสามารถเป็นแม่ได้ ที่น่าคิดก็คือในเมื่อสังคมได้ตราความหมายความเป็นแม่ให้

เป็นบทบาทหน้าที่อันยิ่งใหญ่และศักดิ์สิทธิ์แก่ผู้หญิง แล้วเหตุใดจึงมีผู้หญิงจำนวนหนึ่งปฏิเสธที่จะรักษาหน้าที่อันมีเกียรติของความเป็นแม่นั้นเสีย เหตุใดสังคมจึงไม่โอบอุ้มผู้หญิงเหล่านี้เพื่อให้ภารกิจสำคัญของความเป็นแม่จะได้ดำรงอยู่ต่อไป ตรงข้ามกลับผลักดันให้ผู้หญิงที่กำลังจะเป็นแม่เหล่านี้เหล่านี้ไร้ทางเลือก เพราะสังคมนั่นเองเป็นตัวตั้งตัวตีที่ไม่ยอมรับผู้หญิงท้องนอกสมรส ไม่ยอมรับผู้หญิงท้องที่มีความจำเป็นทางเศรษฐกิจ และไม่ยอมรับผู้หญิงท้องซึ่งถูกปฏิเสธจากชายคนรัก สามี หรือครอบครัว การตั้งท้องของผู้หญิงจึงมิใช่เรื่องธรรมชาติหรือปรากฏการณ์ทางชีววิทยาอีกต่อไป หากแต่เป็นการประกอบสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง (ชเนตตี ทินนาม,2551)

วาทกรรมว่าด้วยความบกพร่องของภรรยา เป็นต้นเหตุของความรุนแรงทางเพศและความรุนแรงในครอบครัว

- ช่มขืนลูกในไส้ จนท้อง-คลอด อ้างว่าเมียไม่ยอมให้ยุ่ง (ไทยรัฐ 6 สิงหาคม 2548)

ความบกพร่องของภรรยา โดยเฉพาะการไม่สามารถทำหน้าที่มีเพศสัมพันธ์ได้ หรือในรายการละครโทรทัศน์ ตัวละครหญิงที่ไม่สามารถให้กำเนิดบุตรได้ มักถูกใช้เป็นข้ออ้างในการนอกใจ ภรรยาของผู้ชายในละครโทรทัศน์ และเป็นบาดแผลที่ทำให้ผู้หญิงต้องกล่าวโทษตัวเองเสมอ ความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากความบกพร่องในการไม่สามารถมีเพศสัมพันธ์กับสามีและไม่สามารถเป็นแม่ได้ของผู้หญิง

- ญาติรู้สึกว่าเป็นภรรยาที่ไม่ดีพอ เพราะไม่มีทายาทสืบสกุล (ดอกส้มสีทอง ช่อง 3)
- ล้นทมมีสุขภาพอ่อนแอ ไม่สามารถให้ความสุขทางเพศกับชีพ และมีลูกกับเขาไม่ได้ (สุสานคนเป็น ช่อง 7)

วาทกรรมว่าด้วยผู้หญิงเป็นต้นเหตุของความรุนแรงทางเพศและความรุนแรงในครอบครัว เป็นการตอกย้ำสารัตถะของความเป็นผู้หญิงดีที่ไม่ควรเปิดเผยเนื้อตัวร่างกาย ต้องอยู่กับเห่าเฝ้าเรือน เป็นภรรยาและเป็นแม่ที่ดี และเน้นย้ำถึงธรรมชาติของสตรีระผู้หญิงในด้านความอ่อนแอ มีลักษณะตั้งรับ และปกป้องตัวเองไม่ได้ ซึ่งถูกอ้างซ้ำแล้วซ้ำเล่าอยู่เสมอว่าเป็นเหตุผลหลักที่ทำให้ผู้หญิงต้องยอมรับต่อสภาพที่ตกเป็นรองผู้ชาย วาทกรรมชุดนี้ทำให้สังคมเห็นร่วมกันว่าผู้หญิงเป็นฝ่ายที่สมควรถูกลงโทษ โดยเฉพาะเมื่อผู้หญิงฝ่าฝืนกฎของความเป็นผู้หญิงดีตามกรอบของสังคม เช่น ออกนอกบ้าน กลับดึก แต่งตัวไม่เหมาะสม หรือไม่สามารถเป็นแม่ได้ เป็นต้น

5.4 วาทกรรมความรุนแรงทางเพศเป็นเรื่องส่วนตัว

สื่อมวลชนมักมองปัญหาการคุกคามทางเพศว่าเป็นปัญหาส่วนตัวของปัจเจก มากกว่าเป็นปัญหาสังคม เช่น การมองว่าเป็นเรื่องส่วนตัวของผัวเมีย หรือเมื่อพบในภายหลังว่าการข่มขืนเป็นเรื่องของคู่ขา สื่อมักลดทอนความหมายจากความหวังไข ความตระหนักถึงภัยอันตราย มาสู่การทำให้กลายเป็นประเด็น “โละพ่อ” ซึ่งทำให้ระดับของความตระหนักว่าปัญหานี้เป็นปัญหาส่วนรวม หรือ การเป็นปัญหาสังคมลดถอยลง

- จีไอแกมชาติซิสต์ โอะละฟอ ที่แท้เป็นคู่ซ่าแหม่ม เป็นทหารสหรัฐ นักรบสุดเร้าร้อน กัดนมแพนเหวอะ ออสซี่ช่วยโดนชก (ไทยรัฐ 11 พฤษภาคม 2545)

ในละครโทรทัศน์ เรื่องราวความรุนแรงทางเพศมักถูกทำให้เจียบเสียง เพราะถือเป็นเรื่องส่วนตัว

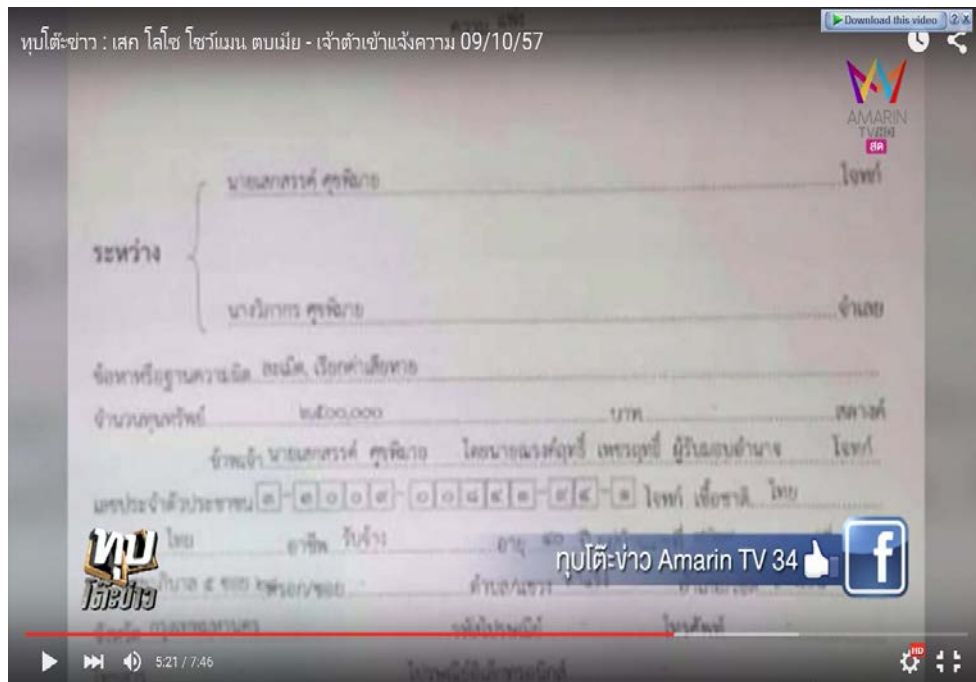
- คิดว่าเห็นว่าคุณสัมพันธ์ระหว่างเขากับสายน้ำผึ้งไม่ใช่เรื่องผิดบาปอะไรตราบเท่าที่ไม่มีคนอื่นมาลวงรู้ (สามีตีตรา ช่อง 3)

- มุนินทร์ไม่มีการดำเนินการใด ๆ จากการที่เธอถูกวิกิข่มขืน (แรงเงา ช่อง 3)

กรณีที่มีความรุนแรงในครอบครัวเกิดขึ้นกับบุคคลสาธารณะ เช่นกรณีของนักร้องชื่อดัง เสก โลโซ ทำร้ายร่างกายภรรยา รายการข่าวโทรทัศน์หลายช่องกลับไม่มองว่าเป็นปัญหาส่วนตัว แต่เป็นสิ่งที่ต้องรายงานสู่สาธารณชน อย่างไรก็ตามวิธีการในการรายงานของสื่อโทรทัศน์กลับเลือกที่จะนำเสนอภาพความรุนแรงดังกล่าวอย่างตรงไปตรงมาผ่านคลิป ซึ่งเผยให้เห็นถึงขั้นตอนของการกระทำความรุนแรงอย่างชัดเจน และไม่มีการพรางหน้าผู้เกี่ยวข้องในเหตุการณ์ แม้ว่าตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 ในมาตรา 9 ระบุชัดเจนว่า หากมีการร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงานในกรณีความรุนแรงในครอบครัว ห้ามมิให้ผู้ใดลงพิมพ์โฆษณาหรือเผยแพร่ภาพ เรื่องราว หรือข้อมูลใด ๆ อันน่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้กระทำความรุนแรงหรือผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว

รายการทูปโต๊ะข่าว Amarin TV นำเสนอคลิปเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัวของนักร้องชื่อดัง โดยไม่มีการพรางหน้าผู้เกี่ยวข้อง

รายการทูปโต้ะข่าว Amarin TV เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัว

จากข่าวเดียวกันนี้ รายการเช้าข่าวซัด ช่อง Thairath TV เลือกที่จะนำเสนอข้อมูลด้านเดียวจากการสัมภาษณ์ เสก โลโซ นักร้องชื่อดังซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความรุนแรงในครอบครัว โดยบทสัมภาษณ์ของเสก โลโซ ระบุว่า

“ยอมรับว่าทำร้ายร่างกายภรรยาต่อหน้าลูกจริง เพราะเป็นเรื่องปกติในครอบครัว ไม่ใช่เรียสกับกระแอสังคม” (สัมภาษณ์ เสก โลโซ, รายการเช้าข่าวซัด ช่อง Thairath TV)

การนำเสนอข้อมูลเพียงด้านเดียวดังกล่าว อาจเป็นการทำให้วาทกรรมความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องส่วนตัวยังคงดำรงอยู่ สื่อมวลชนควรมีหน้าที่ชี้ให้สังคมเห็นในมุมมองที่หลากหลาย เพื่อเป็นการรื้อทำลายวาทกรรมชุดดังกล่าวลง

5.5 ความรุนแรงทางเพศ เป็นเรื่อง กรรมเวร สิ้นหวัง ยอมจำนน

การอธิบายปรากฏการณ์ความรุนแรงทางเพศโดยผูกโยงกับถ้อยคำที่มีความหมายเชื่อมโยงถึงเรื่อง เคราะห์กรรม กรรมเวร โชคชะตา ความโชคร้าย ชะตากรรมต่าง ๆ ทำให้สถานการณ์ความรุนแรงเป็นเรื่องที่ต้องยอมรับ ไม่มีทางออก ไม่นำไปสู่การหาหนทางแก้ปัญหา

- ผู้เคราะห์ร้ายถูกลูกเขยล่วงละเมิดทางเพศ (รายการเรื่องเล่าเช้านี้ ช่อง 3)
- นักเรียนเคราะห์ร้ายส่วนใหญ่ไม่มีใครกล้าแจ้งความ คดีจึงเงียบหายไป (รายการข่าว 3 มิติ ช่อง 3)
- เด็กน้อยชะตาโหด หนีไม่พ้น ช่มชืด-มาราธอน (ไทยรัฐ 9 มกราคม 2546)
- นร.สาวม.4 สุดโชคร้าย (ไทยรัฐ 3 มิถุนายน 2546)

- 1 ใน 2 เขี้ยวโซคร้าย หนีไม่พ้น ถูกลากเข้าป่าละเมาะ (ไทยรัฐ 15 สิงหาคม 2546)
- เเคราะห์ซ้ำกรรมซัด เขี้ยวสาวอนาคตไกลดันตั้งท้อง ได้ลูกพิการทางสมอง แถมถูกโรงเรียนพักการเรียน (ไทยรัฐ 19 กันยายน 2546)
- ถึงคราวชวย เหมือนหนีเสือปะจระเข้ ถูกโซเฟอร์มหาภัย ออกอุบายขับพาไปข่มขืน (ไทยรัฐ 25 มกราคม 2548)
- ดวงชวย เจอแก๊งบ้ากาม รุมโทรมศพทิ้งสวนยาง (ไทยรัฐ 2 มีนาคม 2548)
- ดญ.ฟ้า กล่าวว่ ครอบครั้วเหมือนต้องคำสาป แม่เจ็บ พ่อติดคุก ต้องระหกระเหิน อาศัยหลบนอนตามวัดต่าง ๆ จนมาถูกพระเฒ่าบังคับข่มขืน (ไทยรัฐ 6 พฤศจิกายน 2543)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้หญิงซึ่งเคยถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศ ในงานวิจัยของปภัสรา ศิวะพิรุฬห์เทพ (2548) ระบุว่า “ทุกครั้งที่อ่านข่าวข่มขืนจะเจอว่าเหยื่อนี้คือผู้เคราะห์ร้าย พี่มีความรู้สึกที่ไม่ดี มันไม่ใช่การเคราะห์ร้าย มันเป็นเหตุการณ์ที่เลวร้ายมากกว่า”

นอกจากนี้ในรายการโทรทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับประเด็น คุณแม่วัยใส ประเด็นท้องไม่พร้อม และการทำแท้ง เนื้อหารายการบางส่วนยังสะท้อนปัญหาการทำแท้งว่าจะส่งผลต่อเรื่องบาปกรรม

- เขาและเธอถูกฆาตกรรมตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา ผู้คนมากมายเชื่อว่าวิญญาณเด็กยังอยู่แถวนี้...การทำแท้งนอกจากเป็นเรื่องผิดกฎหมายแล้วยังเป็นกรรมหนัก (รายการบันทึกลีกลับ ช่อง 5)

รายการไทยรัฐนิวส์ ไซว Thairath TV

การนำเสนอข่าวการทำแท้ง โดยใช้ฉากเกี่ยวกับวัด เครื่องเช่นไหว้ดวงวิญญาณ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้สังคมยังมองว่าการทำแท้งเป็นตราบาปของผู้หญิงและเป็นเรื่องกรรมเวรที่ต้องชดใช้ ซึ่ง

อาจส่งผลทำให้ผู้หญิงกลุ่มนี้ถูกตีตราว่าเป็นคนบาป และทำให้มุมมองเรื่องการทำแท้งในฐานะที่เป็นสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์กลายเป็นเรื่องหลุดลอยออกไปจากวงจรของการแก้ปัญหา

5.6 การคุกคามทางเพศ เป็นอำนาจของผู้ชาย

รากเหง้าของปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิงเมื่อพิจารณาในเชิงโครงสร้าง คือสังคมไทยวางสถานะของผู้ชายให้มีอำนาจมากและสร้างความสัมพันธ์ในลักษณะที่ผู้หญิงตกเป็นรอง ในละครโทรทัศน์ ภาพจินตนาการหนึ่งของบทบาทผู้ชายในละครคือ ความมีอิสระเสรีในเรื่องเพศ ซึ่งถือเป็นรูปแบบหนึ่งของอำนาจในการที่จะมีความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้หญิงได้มากกว่าหนึ่งคน

- ถึงแม้เจ้าสัวเซงจะมีอายุล่วงเข้าวัยชรา แต่ก็ยังมีความต้องการทางเพศสูง และมีภรรยาหลายคน (ดอกส้มสีทอง ช่อง 3)
- ประสิทธิ์ชัยเป็นผู้ชายเจ้าชู้ และมีชื่อเสียงเรื่องที่ผ่านมาผู้หญิงมาแล้วมากมาย (แรงเงา ช่อง 3)
- มจ.โชติช่วงรวิ โปรดปรานสา และเสด็จไปบรรทมกับสาวทุกคืนไม่หยุดหย่อน จนในที่สุดท้ายถึงชีพิตักษัยขณะที่บรรทมร่วมเตียงกับสำนั้นเอง (อีสา รวิช่วงโชติ ช่อง 5)
- ขณะที่ภูเบศร์มีสถานะเป็นสามีของกะรัต เขาก็ยังแอบคบหากับสายน้ำผึ้ง และมีผู้หญิงอื่นอีกหลายคน (สามีดีตรา ช่อง 3)
- ซีฟเป็นคนมักมากในเรื่องเพศ เมื่อลั่นทมไม่สามารถให้ความสุขทางเพศกับเขาได้ เขาก็ไปเป็นชู้กับรสสุคนธ์ ขณะเดียวกันก็ยังหมายปองอุษาอีกด้วย (สุสานคนเป็น ช่อง 7)

อำนาจของผู้ชายที่สะท้อนผ่านการมีอิสระในเรื่องเพศจนกลายเป็นสิ่งสามัญธรรมดาในรายการละครนั้น ได้ถ่ายโอนข้ามตัวบทมาปรากฏในพื้นที่ข่าวซึ่งแสดงให้เห็นว่า โลกของความเป็นจริงในข่าวอำนาจทางเพศของผู้ชายถือเป็นเรื่องปกติธรรมดา

การใช้ถ้อยคำภาษาของสื่อมวลชนในพื้นที่ข่าวได้แสดงให้เห็นประหนึ่งเป็นการสร้างอำนาจให้กับผู้กระทำความผิด ให้มีความชอบธรรมในการก่อความรุนแรงทางเพศ บางครั้งภาษาสามารถเชื่อมโยงให้เข้าใจว่า ผู้กระทำความผิดได้รับการสืบทอดอำนาจ ผ่านการใช้ถ้อยคำ แก๊งล่าสาวตกดทอดมาจากรุ่นพี่ จอมข่มขืน อาละวาด สิงห์ดมกาว จากแนวคิดเรื่องอำนาจของ Michel Foucault “อำนาจ” มักถูกทำให้เข้าใจว่าเป็นความปกติธรรมดาหรือเป็นธรรมชาติ (naturalization) และถูกทำให้กลายเป็นความรู้ความจริงในที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่ออำนาจถูกส่งต่อและผลิตซ้ำว่าวนในสังคมผ่านพื้นที่สื่อมวลชน

- แฉเป็นแก๊งล่าสาวตกดทอดมาจากรุ่นพี่ ๆ คร่าสาวทสาวรุ่นมาแล้วนับไม่ถ้วน (ข่าวสด 2 พฤษภาคม 2546)
- ตะลึง ขยี้สาว 30 ราย จอมข่มขืน รวบหนุ่มเก็บขยะเหิน แฉอาละวาดทั่วเมือง (ข่าวสด 26 มิถุนายน 2547)
- รวบ 3 สิงห์ดมกาว ข่มขืนฆ่าเปลือยเด็กหญิง (ไทยรัฐ 13 กันยายน 2540)

การให้อำนาจแก่ผู้ชายในการกระทำต่อเรือนร่างของผู้หญิง นำไปสู่การอ้างเหตุข่มขืนผู้หญิง เพราะความรัก

- หม่อมช่างตัดผม แอบหลงรักลูกสาวเจ้าของอู่ซ่อมรถยนต์ แต่อีกฝ่ายไม่เล่นด้วย ดิมเบียร์ จนเมาบุกพังประตูลากข่มขืน (ไทยรัฐ 12 ตุลาคม 2547)
- โจ้จับคู่ขืนใจ 2 สาวฝาแฝด จับไม่ได้ ใช้วิธีพูด เอาปืนจี้ ขยี้ทั้งคืน (ไทยรัฐ 20 กุมภาพันธ์ 2548)

การใช้อำนาจของผู้ชายในการข่มขืนหลายกรณีเกิดจาก การใช้อำนาจของพ่อ กรณีนี้นักสตรีนิยมเห็นว่า การที่ผู้ชายข่มขืนภรรยา ลูกสาว น้องสาว รวมถึงญาติของตนเองนั้นเป็นตัวอย่งที่ชัดเจนที่สุดที่แสดงถึงอำนาจของเพศชายที่มีเหนือเพศหญิงและความรู้สึกเรื่องเพศของเพศหญิง (ปัทสรา ศิวะพิรุฬห์เทพ, 2548 :14)

- บางครั้งหนูปอกพ่อเลี้ยงว่าเจ็บ แต่เขาไม่สนใจ แต่ก็ยังต้องอดทน เพราะคิดว่าไม่มีใครช่วยได้ และพยายามทำใจว่า เขามีบุญคุณกับเราที่อุทิศสำหรับเลี้ยงดูเรามา (ข่าวสด 20 มกราคม 2545)
- จนกระทั่งอายุ 5 ขวบ หลังจากที่ลุ่มอาบน้ำและเช็ดตัวให้เสร็จ ได้อุ้มไปข่มขืนในครัว โดยบอกว่า พ่อรักหนูนะ ถ้าหนูรักพ่อ ต้องให้พ่อสอนให้รู้จักความรักว่าเป็นอย่างไร (ข่าวสด 6 สิงหาคม 2546)

การข่มขืน คือการที่เพศชายใช้อำนาจกระทำต่อเพศหญิงเพราะการข่มขืนไม่ใช่เพื่อสนองความต้องการทางเพศ แต่เป็นผลจากความต้องการแสดงอำนาจและการระบายความโกรธ เพื่อที่จะส่งเสริมความมั่นคงทางใจของผู้กระทำเอง ในแง่นี้การข่มขืนจึงเป็นการแสดงออกที่เพศชายใช้ในการบริหารอำนาจ (the exercise of power) ในการจัดการกับเพศหญิงมากกว่าแรงจูงใจที่มาจากเรื่องเพศและความต้องการทางร่างกาย (ไพโรจน์ บัญญัติประทีป ใน ปัทสรา ศิวะพิรุฬห์เทพ, 2548 :3)

ในรายการละครโทรทัศน์ ฉากข่มขืนที่พระเอกกระทำต่อนางเอก เช่นในละครเรื่องแรงเงา “วิถีข่มขืนมุรินทร์ด้วยความเข้าใจผิด” (ช่อง 3) การสร้างความชอบธรรมให้คนปกติเช่นพระเอก สามารถข่มขืนหรือกระทำอนาจารต่อนางเอกในละครโทรทัศน์ได้นี้ ในทัศนะของผู้รับสารเพศหญิงซึ่งมีประสบการณ์ตรงในเหตุการณ์ข่มขืนท่านหนึ่ง เห็นว่า “นางเอกถูกคนร้ายข่มขืนก็จะล้นให้มีคนมาช่วย พระเอกมาช่วย ถ้านางเอกกำลังโดนพระเอกข่มขืนมันล้น อยากให้พระเอกสมหวัง” อย่างไรก็ตามผู้หญิงที่มีประสบการณ์ตรงต่อความรุนแรงทางเพศบางคนปฏิเสธที่จะดูละครที่มีฉากข่มขืน “เหตุผลที่ไม่ดูเพราะถ้าดูก็จะนึกถึงเรื่องที่เกิดกับเรา ดังนั้นไม่ดูดีกว่า อย่างฉากข่มขืนในละคร ไม่ชอบ ไม่อยากดู” (ปัทสรา ศิวะพิรุฬห์เทพ, 2548) ทัศนะของผู้สร้างและผู้กำกับละครก็เป็นสิ่งช่วยยืนยันถึงความจำเป็นของวัตถุทางเพศ เพื่อตอบสนองตลาดคนดู สร้างภาพตายตัวว่าวัฒนธรรมโป๊เปลือยเป็นรสนิยมของชนชั้นล่างซึ่งผู้กำกับย้ำว่าเป็นกลุ่มคนดูที่ต้องการเสพเนื้อหาประเภทนี้ นอกจากนี้ทัศนะของผู้สร้างหนัง

ในประเทศตะวันตกที่ได้ตอกย้ำว่า “บทข่มขืน” เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้เพราะผู้ชายต้องการทั้งยังสะท้อนให้เห็นความจริงที่ผู้สร้างภาพยนตร์เชื่อว่า แม้แต่ผู้หญิงเองก็ชอบที่จะถูกข่มขืนเช่นกัน⁸ (ชเนตตี ทินนาม ,2551)

5.7 ผู้ถูกคุกคามทางเพศ ไม่ใช่ผู้ชาย

ผู้ถูกคุกคามทางเพศถูกทำให้มีความหมายที่ต่ำกว่าความเป็นมนุษย์ ผ่านการใช้คำเรียกว่า “เหยื่อ” ซึ่งมีความหมายถึงสัตว์ที่ถูกล่า สัตว์ที่ถูกส่งเข้าห้องเชือด เป็นผีตายโหง วิญญาณเฮี้ยน การใช้ภาษาเพื่ออธิบายกริยาอธิบายการกระทำความรุนแรงทางเพศ บ่งบอกว่า ผู้ถูกกระทำเป็นวัตถุสิ่งของที่ สามารถถูกขยี้ ชิงพืด ยับ เป็นต้น

- ใครที่เคยตกเป็นเหยื่อผู้ต้องหารายนี้ ไปแจ้งความเพิ่มเติมได้ (รายการทันข่าว ช่อง 9)
- ตอนนั้นเหยื่อพยายามดิ้นรนขัดขืน (รายการยกทัพข่าวเช้า PPTV)
- ขยี้ 2 นร. สาวม.2 (ข่าวสด 22 กรกฎาคม 2546)
- 12 คน โทรมขยี้ เหยื่อสาว กศน. (ไทยรัฐ 14 กุมภาพันธ์ 2547)
- ชิงพืดรายวัน นุดฉันทนา ม.3 ขยี้กาม 2 คดีซ้อน (ไทยรัฐ 5 กุมภาพันธ์ 2547)
- ล่าไอ้โหดจอมซาดิสต์ ข่มขืนฆ่า ก่อคดีสะเทือนขวัญชวนขนหัวลุก ฆ่าสยองยึดตู้เย็น กลายเป็นผีตายโหงแซ่เฮี้ยน (ไทยรัฐ 9 ตุลาคม 2543)
- 2 สาวเหยื่อสัตว์นรก ถูกรัดคอตายเคียง วิญญาณเฮี้ยนดลใจให้เด็กที่ออกไปยิงนกเจอ (ไทยรัฐ 9 มกราคม 2544)
- พาดู.ชี้จุด ห้องเชือด (ข่าวสด 22 มกราคม 2544)

ในรายการละครโทรทัศน์ ผู้หญิงจะกลายเป็นสภาพไม่ใช่ผู้ชายในชีวิตหลังความตาย เมื่อยังมีชีวิตอยู่พวกเธอมักจะเป็นผู้ถูกกระทำรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ความเป็นหญิงไม่สามารถทำให้เธอต่อสู้กับความรุนแรงที่เธอถูกกระทำได้ เมื่อจบชีวิตลงพวกเธอถูกทำให้กลายเป็นวิญญาณตามกลับมาล้างแค้นเอาคืน

⁸ ความเชื่อประเภทที่ว่า ผู้หญิงเองก็ชอบที่จะถูกข่มขืน อยู่ภายใต้กรอบคิดทฤษฎีเรื่องปมด้อยของความเป็นเพศหญิง (penis envy) จากการศึกษาของ Freud ที่นำไปสู่ข้อสรุปที่ว่า นี่เป็นแนวโน้มที่เกิดขึ้นโดยทั่วไปของความเป็นผู้หญิง ข้อค้นพบนี้นำไปสู่การสรุปของ Helene Deutsch ว่า ผู้หญิงนั้นแหละต้องเป็นผู้รับผิดชอบในความเป็นเหยื่อของเธอเอง ผู้หญิงส่วนใหญ่จะมีจินตนาการในเรื่องเพศสัมพันธ์กับชายคนรัก (ซึ่งมักจะไม่รู้จักกันมาก่อน) ในแบบที่เต็มไปด้วยความเจ็บปวดรุนแรง ในหลายกรณีที่คดีข่มขืนขึ้นสู่ชั้นศาลปรากฏว่า ผู้พิพากษายังเชื่อว่าฝ่ายชายถูกกล่าวหาโดยหญิงที่มีปัญหาในเรื่องเพศ (hysterical women) ภาพสะท้อนที่มาจากแนววิเคราะห์ดังกล่าวปรากฏในบทภาพยนตร์ที่ได้สร้างให้ชายผู้ข่มขืนบุกห้องนอนของเหยื่อสาวพร้อมอาวุธ แต่ในที่สุดเหยื่อสาวได้เคลิบเคลิ้มหลงใหลในตัวชายคนนั้น (Susan Griffin, 1976 อ้างถึงในสุธีระ ฤกษ์วัลย์, 2545: 23)

- ล้นทมไม่สามารถทำอะไรกับชีพและรสสุคนธ์ได้ในตอนที่เธอยังมีชีวิตอยู่ แต่เมื่อเธอตายไปแล้ว วิญญาณของล้นทมก็ออกอาละวาดสั่งสอนให้ทุกคนได้รู้ว่าวิญญาณของเธอยังวนเวียนอยู่ในบ้าน และหวังให้ชีพและรสสุคนธ์กลับตัวกลับใจเสียใหม่ จากนั้นเธอก็จะไปชดใช้กรรมเหมือนผีทั่วไป (สุสานคนเป็น ช่อง 7)

จากการศึกษาเรื่องภาพตัวแทนของผีผู้หญิงในละครโทรทัศน์ (นิรินทร์ เกตราไชยอนันต์, 2550) สรุปได้ว่า ผีผู้หญิง เป็นตัวละครที่เกิดขึ้นจากการมีปมในใจ ซึ่งทำให้เธอต้องกลายมาเป็นผีผู้หญิง ปมในใจเหล่านี้มักมีรากที่มาจากถูกรังแกหรือถูกรังแกในระบอบปิตาธิปไตยทั้งสิ้น แม้ละครผีผู้หญิงจะถูกสร้างขึ้นด้วยมุมมองบรรทัดฐานของชาย (male norms) แต่ก็ยังมีอุดมการณ์ต่อต้านเข้าแทรกตลอดเวลา ดังเช่นการต่อสู้ของผีผู้หญิงเพื่อล้างแค้นในรูปแบบต่างๆ

5.8 สถานที่เกิดเหตุ กลายเป็นภาพเหมารวมที่น่าหวาดกลัวในเรื่องเพศ

การสร้างจุดเน้นในเรื่องสถานที่เกิดเหตุ สร้างภาพเหมารวมให้ปัญหาของการคุกคามทางเพศเกิดจากสถานที่ซึ่งมีลักษณะเปลี่ยว ร้าง ที่มีด ซึ่งไม่ใช่การแก้ปัญหาที่ต้นเหตุซึ่งเกี่ยวข้องกับฐานคิดของผู้คนในเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศที่ไม่เท่าเทียมระหว่างหญิงชาย

- เป็นเพราะที่เกิดเหตุห่างไกลจากบ้านมากจึงทำให้ไม่มีใครได้ยินเสียงของเธอ (รายการนาที่จุกเงิน ช่อง 5)
- หลีกเลี่ยงการเดินทางคนเดียวที่เปลี่ยว หากหลีกเลี่ยงไม่ได้ ให้หาเพื่อนร่วมทาง ญาติ เดินทางกลับบ้าน เดินทางกลับบ้านต้องระมัดระวัง ต้องพกพาอาวุธป้องกันตัวเองบ้าง สเปร์ยพริกไทย นกหวีดเป่าให้คนช่วย (สัมภาษณ์ตำรวจ) (รายการนาที่จุกเงิน ช่อง 5)
- สถานที่อาจเป็นปัจจัยสนับสนุน แต่เหตุร้ายจะไม่เกิดถ้าไม่มีผู้ลงมือกระทำและพลเมืองดีช่วยเหลือได้ทันท่วงที (ข่าว 3 มิติ ช่อง 3)
- จุดที่คนร้ายนิยมมากที่สุดคือ ริมนนเส้นทางสายเปลี่ยว (ข่าว 3 มิติ ช่อง 3)
- ใครที่พักอยู่บ้านคนเดียวโดยเฉพาะหญิงสาว ให้ระวังตัวหน่อย โดยเฉพาะกลับบ้านค่ำ บ้านอยู่ที่เปลี่ยวต้องระวัง (รายการเรื่องเล่าเช้านี้ ช่อง 3)
- แก๊งหื่นเจอคุก 20 ปี คดีฉุดนร.สาว ลากขี้กามตีกร้าง (สยามรัฐ 1 สิงหาคม 2546)
- ลากสาวออฟฟิศ ชมขี้นยับ อุกอาจใต้สะพาน (ไทยรัฐ 20 กุมภาพันธ์ 2546)
- ฉุดสาว 15 ลากขี้นใจ ที่บ้านร้าง (ไทยรัฐ 11 พฤษภาคม 2547)
- ชุ่มดักฉุดจุดเปลี่ยว มีดบังคับลากเข้าป่า ขี้นยับเยินสุดทารุณ (ไทยรัฐ 17 กรกฎาคม 2547)

ในขณะที่พื้นที่ซึ่งเชื่อว่าจะเป็นที่ซึ่งปลอดภัยที่สุด ได้แก่ครอบครัว วัด โรงเรียน รวมทั้งพื้นที่สาธารณะซึ่งมีคนพลุกพล่านกลับเป็นสถานที่ซึ่งมีการกระทำความรุนแรงทางเพศไม่แตกต่างจากชอยเปลี่ยวเลย เช่น

- หีนทั้งบ้าน พ่อ ปู่ ลุง รุมข่มขืน ดญ. 9 ขวบ (ไทยรัฐ 8 มีนาคม 2543)
- ตลบหลังรวบ อจ.บ้ำกาม เคลมศิษย์สาว (ไทยรัฐ 27 สิงหาคม 2543)
- 3 โฉนเห็น ลวงเด็ก 12 ข่มขืนมาราธอน 2 ปี(มติชน 23 กรกฎาคม 2544)
- ลากข่มขืนกลางท้องสนามหลวง ตร.ล่า 3 ขอทานเขมรร่วมก๊วน (สยามรัฐ 6 ธันวาคม 2546)

5.9 พรหมจารี ความบริสุทธิ์ ความสาว เป็นปัจจัยสำคัญในการรายงานข่าว

การข่มขืนเป็นความรุนแรงทางเพศที่ร้ายแรงมากที่สุด ดังจะปรากฏให้เห็นว่าในพื้นที่สื่อเมื่อพูดถึงภัยทางเพศ ข่าวข่มขืนจะเป็นประเด็นที่มีการนำเสนอมากที่สุด⁹ เพราะนอกจากจะเป็นการกระทำ ความรุนแรงทางตรงต่อร่างกายผู้หญิงแล้ว ยังเป็นการทำลายความเป็นตัวตนของผู้หญิงให้ย่อยยับไป โดยเฉพาะสังคมที่ยังคงติดอยู่ในกับดักที่ว่า ผู้หญิงที่ดีต้องรักษาพรหมจารีไว้จนถึงวันแต่งงาน ในละครโทรทัศน์ คุณค่าของผู้หญิงคือผู้ที่ยังคงรักษาความบริสุทธิ์ของตนเองไว้ (ชเนตตี ทินนาม, 2551)

- วิกิจรู้สึกภูมิใจนินทรมากยิ่งขึ้น เมื่อได้ทราบว่าแท้ที่จริงนินทรเป็นผู้หญิงสาวบริสุทธิ์ที่ยังไม่เคยผ่านชายใดมาก่อน (แรงเงา ช่อง 3)
- ประสิทธิ์ชัยหลงรักรัชนกเพราะเข้าใจว่าเธอเป็นหญิงสาวบริสุทธิ์ (แรงเงา ช่อง 3)
- มรว.โสภภาพรรณวดีเป็นหญิงสาวบริสุทธิ์ การที่เธอหนีตามสมศักดิ์จึงสร้างความเสื่อมเสียชื่อเสียงแก่ราชสกุล ทำให้หม่อมพริ้มโกรธจนถึงขั้นประกาศตัดขาดความเป็นแม่ลูก (อีสารวีช่วงโชติ ช่อง 5)
- ครอบครัวของพิศุทธิไม่เห็นด้วยกับการแต่งงานของเขากับกะรัต เพราะรังเกียจว่าเธอเคยผ่านการแต่งงานมาแล้วถึงสามครั้ง จึงได้ชื่อว่าเป็นผู้หญิงกาลกิณีกินผิว (สามีตติตรา ช่อง 3)

ในพื้นที่ของการรายงานข่าว ข่าวข่มขืนได้ทำหน้าที่ผลิตซ้ำความชอบธรรมให้กับวาทกรรมพรหมจารีด้วยการนำเสนอ ประเด็นการเสียหรือไม่เสียเยื่อพรหมจรรย์ ให้กลายเป็นประเด็นองค์ประกอบข่าว หรือคุณค่าข่าวที่สำคัญ ในการรายงานข่าวข่มขืน เป็นการแสดงให้เห็นการเผยแพร่ของวาทกรรมความรุนแรงทางเพศ ให้ไม่เพียงแค่นั้นแต่เป็นแค่ความเจ็บปวดทางร่างกาย ซึ่งหมายถึงความรุนแรง

⁹ การนำเสนอเรื่องราวทางเพศเฉพาะในพื้นที่ข่าวในรอบ 10 ปี ตั้งแต่ พ.ศ.2441-2550 พบว่า เนื้อหาข่าวทางเพศที่ถูกนำเสนอมากที่สุด ได้แก่ การข่มขืน คิดเป็นสัดส่วน 38% รองลงมาคือ ความรุนแรงทางเพศ 26% อนาถาภัยเจริญพันธุ์ 12% ความหลากหลายทางเพศ 7% และการทำแท้ง 5% เป็นต้น (กุลภา วจนสาระ, 2551:40) นอกจากนี้ สถิติ ในปี 2556 ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลเฉพาะข่าวในหนังสือพิมพ์ 5 ชื่อฉบับ ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ คมชัดลึกและมติชน พบว่าในรอบปี 2556 หนังสือพิมพ์ทั้ง 5 ชื่อฉบับดังกล่าวมีการรายงานข่าวความรุนแรงทางเพศทั้งหมดมากถึง 169 ข่าว ข่าวความรุนแรงทางเพศที่พบมากที่สุดได้แก่ข่าวข่มขืน รองลงมาคือข่าวอนาถา ข่าวยายข่มขืน ข่าวค้าประเวณี และข่าวความรุนแรงทางเพศที่ชายกระทำต่อชาย ตามลำดับ (มูลนิธิหญิงชายก้าวไกล, 2557:27)

ทางตรง แต่ยังคงสะท้อนความรุนแรงเชิงโครงสร้างและวัฒนธรรม¹⁰ ในการประกอบสร้างความหมายที่โน้ม
นำไปสู่การทำลายตัวตนของผู้หญิง จากความบริสุทธิ์สู่ความแปดเปื้อนของผู้หญิงผู้ถูกระทำเหยื่อ
เคราะห์ร้ายถูกเจาะไข่แดงเป็นครั้งแรก (สยามรัฐ 8 มกราคม 2546)

- แฉเหยื่อสาวรายหนึ่ง ถูกขยี้พรหมจารียับ ขณะถูกกักขัง (ไทยรัฐ 26 กุมภาพันธ์ 2546)
- สังคมวิปริต นร.ชายป.1 กระทำทารุณกรรมทางเพศ จับเพื่อนนักเรียนหญิงห้อง
เดียวกันวัย 7 ขวบ ชิงพีดกลางห้องเรียน แล้วถลกกระโปรงรุมโทรมด้วยการใช้มือและ
ไม้เรียวทะลวงพรหมจารีจนเลือดสาด (ไทยรัฐ 19 กันยายน 2540)

การให้ความสำคัญต่อประเด็นพรหมจารีทำให้ปัญหาความรุนแรงทางเพศมุ่งเน้นไปที่ผู้หญิงวัย
เด็กและวัยรุ่นมากกว่าผู้หญิงวัยชรา ดังตัวอย่างข่าวการค้าบริการทางเพศ เมื่อมีผู้ค้าบริการทางเพศที่
ถูกจับกุมตัวโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจมีผู้หญิง อายุ 50 ปีรวมอยู่ด้วย ผู้ประกาศข่าวของสถานีโทรทัศน์ ต่าง
แสดงท่าทีผ่านคำพูดและน้ำเสียงที่ประหลาดใจปนขบขัน ขณะที่ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ
และการถูกเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศนั้นสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกวัย

ผู้ประกาศหญิง: รู้ไหมคนขายบริการทางเพศในข่าวอายุน้อยก็ปี 25 ปี ยังเอ๊ะๆอยู่ รู้
ไหมอายุมากที่สุดเท่าไร

ผู้ประกาศชาย: 30 มั้ง

ผู้ประกาศหญิง: ดูถูกกันเกินไปแล้ว 50 ปี

ผู้ประกาศข่าวชาย: วัย คุณยาย

ผู้ประกาศหญิง: ทำไมพูดจาหยาบคายนขนาดนี้

(รายการคุยโหมง ป้าย 3 โหมง ช่อง 9)

การให้ความสำคัญต่อประเด็น “พรหมจารี” ในรายงานข่าว ได้แสดงให้เห็นอคติในวาทกรรมของ
สื่อมวลชนอยู่ 3 ประการด้วยกันคือ (ชเนตตี ทินนาม, 2551)

¹⁰ ความรุนแรงทางตรง เป็นความรุนแรงที่เห็นได้ด้วยตาเปล่าและรับรู้ได้ทางประสาทหู เช่น การทุบตี การจิกผม
การขู่ตะคอก การตำท้อ การขว้างปาของ จนถึงการทำ เป็นต้น

ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง หมายถึงโครงสร้างเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ที่วางบทบาทความเป็นหญิงให้ด้อย
และมีคุณค่าต่ำกว่าบทบาทความเป็นชาย

ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม เป็นความรุนแรงที่มีรากลึกฝังแน่นในฐานคติของสถาบันหลักต่าง ๆ เช่น ศาสนา
อุดมการณ์ ครอบครัว การศึกษา จารีตประเพณี และระบบความเชื่อต่าง ๆ ทำให้ผู้หญิงยอมรับสถานะที่ด้อยกว่าโดย
ไม่ตั้งคำถามและทำให้ผู้หญิงส่วนใหญ่ยอมรับความรุนแรงที่มีต่อตนเอง (กฤตยา อาชวนิจกุลและคณะ, 2546:1)

ประการแรก สื่อได้ให้ความสำคัญต่อการถูกคุกคามทางเพศของเด็กหญิงและผู้หญิงโสดมากเป็นกรณีพิเศษ การที่รายงานข่าวต้องเพิ่มประเด็นการเสียชีวิตหรือไม่เสียชีวิตของหญิงสาวได้ทำให้การข่มขืนเด็กและผู้หญิงโสดกลายเป็นเรื่องราวใหญ่โตและเพิ่มความน่าสนใจมากกว่าการข่มขืนผู้หญิงสูงอายุ ผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งหญิงพนักงานบริการ มักเป็นกลุ่มบุคคลที่ถูกเพิกเฉยมากที่สุดในการที่ถูกข่มขืน เพราะสังคมต้องการหลักฐานเรื่อง “ความบริสุทธิ์” ของฝ่ายหญิง เพื่อยืนยันว่าผู้หญิงที่ถูกข่มขืนนั้นเป็นผู้หญิงดีและมีไต่ยืนยันยอมกับการข่มขืน หญิงที่ไม่บริสุทธิ์มักถูกตั้งข้อสงสัยไว้ก่อน

วาทกรรมพรหมจรรย์ได้ทำให้ผู้หญิงกลุ่มหนึ่งซึ่งปราศจากเยื่อพรหมจรรย์ กลายเป็นบุคคลไร้สิทธิไร้เสียงที่จะได้รับการปกป้องในร่างกายของเธอเอง ในกรณีนี้เป็นการใช้ปัจจัยเบื้องหลังเรื่อง “ชนชั้น” มาแบ่งแยกความเป็น “หญิงดีมีพรหมจรรย์” ออกจาก “หญิงไม่ดีไม่มีพรหมจรรย์” ทั้ง ๆ ที่ไม่ว่าเหตุการณ์ข่มขืนจะเกิดขึ้นกับผู้หญิงคนใด ไม่ว่าเธอเหล่านั้นจะมี ชนชั้น วัย สรีระ อาชีพ เชื้อชาติ สถานภาพสมรส หรือสถานภาพทางสังคมแบบใด เธอทั้งหมดเหล่านี้สมควรอย่างยิ่งที่จะได้รับความเห็นอกเห็นใจและช่วยเหลือจากสังคมอย่างเท่าเทียมกัน

ประการที่สอง การให้ความสำคัญกับการรายงานข่าวเรื่อง “เยื่อพรหมจรรย์” ยังเป็นการเบนความสนใจของข่าวข่มขืนไปที่เรื่อง “สรีระร่างกาย” เท่ากับเป็นการสร้างจุดเน้นให้สังคมมองเห็นเพียงแค่ “ความรุนแรงทางตรง” ที่เกิดขึ้นต่อผู้หญิงเท่านั้น แท้จริงแล้วการข่มขืนมิได้สัมพันธ์แค่ความเจ็บปวดทางกายเท่านั้น แต่สิ่งที่แฝงฝังอยู่ภายในปัญหาที่สำคัญยิ่งกว่าคือ ประเด็นเชิงโครงสร้างและวัฒนธรรมที่จัดวางความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมระหว่างหญิงชายและกลบหลบมิให้มองเห็นความรุนแรงเชิงโครงสร้างและเชิงวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นต่อผู้หญิงได้โดยง่าย

ประการที่สาม การเน้นความสำคัญของข่าวไปที่ “เยื่อพรหมจรรย์” เป็นการลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ของผู้หญิงให้เหลือเพียง “เศษเสี้ยวหนึ่งของร่างกาย” ซึ่งมีสภาพไม่ต่างไปจาก “วัตถุพยานแห่งคดีอาชญากรรม” ที่ต้องใช้เพื่อการยืนยันในฐานะที่เยื่อพรหมจรรย์นั้นเป็นประจักษ์พยานชิ้นสำคัญของการข่มขืนในกระบวนการยุติธรรมและสื่อก็ได้เพิ่มคุณค่าของความเป็นวัตถุนั้นให้กลายเป็นสิ่งที่ลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง

5.10 ถูกข่มขืน ต้องแจ้งความทันที

วาทกรรมว่าด้วยการข่มขืนแล้วต้องรีบแจ้งความทันทีได้สร้างปัญหาทำให้เรื่องการข่มขืนต้องเงียบเสียงลง ผู้หญิงส่วนหนึ่งที่ถูกข่มขืนไม่กล้าเข้าแจ้งความ¹¹ และมีบางส่วนที่รอที่จะเข้าแจ้งความ ซึ่ง

¹¹ ผลการศึกษาเรื่อง ทศนคติของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมต่อปัญหาการดำเนินคดีข่มขืนกระทำชำเรา (ปนัดดา พันธุ์พาณิช, 2535) พบว่าบุคลากรในกระทรวงยุติธรรมส่วนใหญ่ เห็นว่า ค่านิยมที่เชื่อว่า ผู้หญิงมีส่วนทำให้เกิดการข่มขืนกระทำชำเรา ค่านิยมเรื่องหญิงต้องรักษานวลสงวนตัว ค่านิยมที่เชื่อว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องที่ควรปกปิดไม่ควรนำมาพูดต่อหน้าสาธารณชน ค่านิยมเรื่องความกตัญญูรู้คุณ ค่านิยมที่เชื่อว่าชื่อเสียงของวงศ์ตระกูลหรือชื่อเสียงสถาบันเป็นสิ่งสำคัญ ส่งผลให้ผู้หญิงที่ถูกข่มขืนไม่กล้าเข้าแจ้งความ

อาจนำไปสู่ความเสียหายเปรียบของตัวผู้หญิงเองในการพิจารณาคดีของศาล¹² นอกจากอับอายแล้ว พวกเธอยังกลัวที่จะถูกกล่าวหาว่าเป็นต้นเหตุในการข่มขืนเสียเอง

- ถูกข่มขืน 2 เดือน ทำให้เพ็งมาวอย (ไทยรัฐ 15 มกราคม 2546)

นอกจากนี้ บางครั้งผู้หญิงมักถูกตั้งคำถามจากสื่อมวลชนว่า เหตุการณ์การล่วงละเมิดทางเพศนั้นเป็นเรื่องจริงหรือไม่

- ไม่ใช้การแก้งโกหกหลอกลวงว่ามีประจำเดือน แต่มีประจำเดือนจริง ๆ (รายการทันข่าว ช่อง 9)

ในละครโทรทัศน์เมื่อมีฉากข่มขืนเกิดขึ้น ตัวละครหญิงมักยอมจำนนต่อชะตากรรมมากกว่าจะใช้ช่องทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมมาช่วยในการหาทางออกให้กับชีวิต

- มุรินทร์ไม่มีการดำเนินการใดๆ จากการที่เธอถูกวิกิจข่มขืน (แรงเงา ช่อง 3)

นักสตรีนิยมสายสังคมนิยม วิเคราะห์ว่าระบบโครงสร้างสังคมวัฒนธรรมแบบถืออำนาจชายเป็นใหญ่ ชะตากรรมและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิงจะถูกกำหนดให้ต้อยต่ำกว่า ค่านิยมของสังคมจะมักบีบคั้นไม่ให้ผู้หญิงปริปากพูดเรื่องการข่มขืน เพราะถือว่าเป็นเรื่องเสื่อมเสีย สุดท้ายผู้หญิงส่วนหนึ่งจึงจำยอมรับชะตากรรมที่เกิดขึ้น

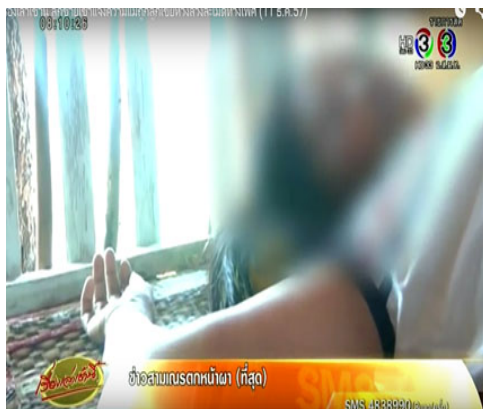
5.11 วาทกรรมว่าด้วย “สรีระ ภูมิหลัง ภาพถ่ายของผู้หญิง” องค์กรประกอบที่ขาดไม่ได้ในข่าว

การลงภาพถ่ายของผู้ถูกกระทำความรุนแรงทางเพศอาจทำให้สติดิตติข่มขืนกระทำชำเราน้อยกว่าความเป็นจริง เพราะมีผู้หญิงจำนวนมากที่อับอายและไม่กล้าเข้าแจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เนื่องจากกลัวตกเป็นข่าว (อลงกรณ์ พลบุตร ใน วัชระ จิรจิตติกาลกิจ, 2550:5)

¹² ตามแนวคำพิพากษาของศาลฎีกา ระยะเวลาในการดำเนินการของผู้เสียหายในคดีข่มขืนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการวินิจฉัยของศาล ถ้าหากหญิงได้บอกเล่าเรื่องราวแก่ผู้อื่นทันทีที่สามารถกระทำได้รวมถึงการแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว การให้ปากคำของหญิงก็จะถูกพิจารณาว่าน่าเชื่อถือและรับฟังเป็นความจริงได้ ตรงกันข้าม หากหญิงปล่อยให้เวลาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทอดยาวออกไป โดยไม่ยอมกระโดดกระตาคให้ผู้อื่นรับรู้เมื่อมีโอกาส รวมทั้งการแจ้งความที่อาจต้องล่าช้าออกไป ในกรณีเช่นนี้ การให้ถ้อยคำของฝ่ายหญิงก็เป็นสิ่งที่ชวนให้มีข้อพิรุธน่าสงสัยและไม่มีที่น่าเชื่อถือแก่การรับฟัง (สมชาย ปรีชาศิลปะกุล, 2552:17-18)

รายการยกทัพข่าวเช้า ช่อง PPTV เปิดเผยภาพหน้าที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าช่วยผู้หญิงซึ่งถูกสามีข่มขืนและทำร้ายร่างกาย จากภาพจะเห็นขั้นตอนการกระทำความรุนแรงที่ชัดเจน รวมทั้งสรีระของทั้งผู้กระทำและผู้ถูกกระทำถูกเปิดเผยในหน้าจอโทรทัศน์

รายการเรื่องเล่าเช้านี้ ช่อง 3

รายการคุยไข่มวงบ่ายสามโมง ช่อง 9

รายการจุดชนวนข่าว Nation Channel

รายการเรื่องเล่าเช้านี้ ช่อง 3 รายการคุยไข่มวงปายสามโมง ช่อง 9 และรายการจุดชนวนข่าว Nation Channel ถ่ายภาพผู้หญิงซึ่งถูกล่วงละเมิดทางเพศ ภาพที่ปรากฏมีลักษณะไม่เหมาะสมเนื่องจากเน้นที่ร่างกายของผู้เสียหาย แม้จะมีการเบลอภาพในส่วนใบหน้า แต่การซูมภาพร่างกายเฉพาะส่วนถือเป็นเรื่องละเอียดอ่อนเพราะร่างกายของผู้หญิงบางส่วน เช่น ต้นแขนและขา สามารถเชื่อมโยงกับภาพในจินตนาการในเรื่องเพศและฉากของการถูกระทำความรุนแรงทางเพศ

นอกจากนี้ใน ข่าวการค้าบริการทางเพศ ในเหตุการณ์ที่มีการจับผู้ค้าบริการ หรือช่วยเหลือผู้หญิงที่ถูกล่อลวงมาค้าบริการทางเพศ รายการข่าวโทรทัศน์จะปกปิดใบหน้าผู้หญิงที่ค้าบริการแต่ใช้วิธีถ่ายเรือนร่างของพวกเธอแทน ร่างกายในส่วนที่เป็นเป้าหมายของการรายงานข่าวคือ เรียวขาของพวกเธอซึ่งเชื่อมโยงกับจินตนาการในเรื่องเพศ

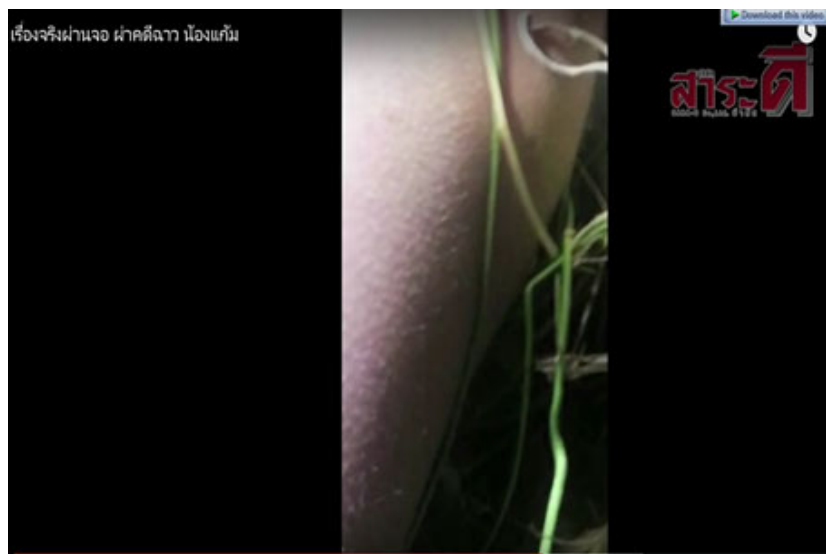
รายการข่าว 3 มิติ

รายการข่าว 3 มิติ นำเสนอภาพผู้หญิงในข่าวการค้าบริการทางเพศ หลายภาพเน้นร่างกายเฉพาะส่วน ในเอกสาร Sex worker and sex work in South Africa A guide for Journalist and Writers (2014) ระบุว่า ภาพของผู้ค้าบริการทางเพศที่ปรากฏในสื่อมวลชนถูกทำให้มีลักษณะเหมารวมในเรื่องร่างกายซึ่งถูกตัดทอนแยกส่วน ให้เหลือ เฉพาะ หน้าอก สะโพก ก้น และขา

รายการเรื่องเล่าเช้านี้ ช่อง 3

รายการเรื่องเล่าเช้านี้ ช่อง 3 นำเสนอภาพ ทัศนาศาสตร์ที่มีการเข้าช่วยเหลือผู้หญิงให้รอดพ้นจากการถูกรักร้าความรุนแรงทางเพศในรถแท็กซี่ ภาพข่าวขณะเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงทางเพศอาจทำให้เห็นแง่มุมที่ไม่เหมาะสมและละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ถูกรักร้า

รายการเรื่องจริงผ่านจอ ช่อง 7

รายการเรื่องจริงผ่านจอ ช่อง 7 นำเสนอภาพส่วนหนึ่งของร่างกายของผู้เสียชีวิตจากการถูกข่มขืนบนรถไฟ ในบทบรรยายได้อธิบายภาพนี้ว่า ก่อนเสียชีวิตผู้ถูกข่มขืนน่าจะเจ็บปวดและทรมานมากเนื่องจากเนื้อตัวของศพมีลักษณะชนลุกตั้งชัน

ภาพการล่อซื้อบริการทางเพศ รายการข่าว ช่อง TNN

ภาพการล่อซื้อบริการทางเพศ รายการสนามข่าว ช่อง 7

รายการข่าว ช่อง TNN และ รายการสนามข่าว ช่อง 7 นำเสนอภาพเหตุการณ์ขณะล่อซื้อบริการทางเพศ และนำไปสู่ภาพการถูกจับกุมผู้หญิงซึ่งค้าบริการทางเพศ ความสมจริงของเหตุการณ์น่าที่ต่อหน้าทีเช่นนี้อาจนำมาสู่การละเมิดสิทธิของผู้หญิงซึ่งอยู่ในสภาพร่างกายและการแต่งกายที่ไม่เหมาะสม และยังเป็นการทำให้ภาพการค้าบริการทางเพศถูกลดทอนเหลือเพียงมิติเดียวคือ การกล่าวโทษผู้หญิง ในฐานะผู้กระทำความผิด ขณะที่การค้าบริการทางเพศมีความเชื่อมโยงในหลายมิติของปัญหาเชิงโครงสร้างสังคมและวัฒนธรรม ขณะที่ผู้ใช้บริการทางเพศซึ่งคือผู้ชายกลับหลุดรอดไปจากการถูกประกอบสร้างความหมายในครั้งนี การนำเสนอภาพการล่อซื้อบริการทางเพศได้สร้างอคติทางเพศต่อ

ผู้หญิง ในวาทกรรมการล่อซื้อบริการทางเพศได้ยกสถานะของผู้ชายให้กลายเป็นผู้กุมอำนาจในการสร้างความเป็นระเบียบของสังคมผ่านการบังคับใช้กฎหมาย ส่วนหญิงค้าบริการทางเพศต้องอยู่ในสถานะของผู้ที่เป็นต้นเหตุของการทำผิดกฎหมาย ซึ่งไม่ใช่วิธีการแก้ปัญหา ทว่ากลับทำให้ภาพของอคติทางเพศยังคงดำรงอยู่¹³

การประกอบสร้างวาทกรรมความเป็นอื่น เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การใช้ความรุนแรงเป็นเรื่องที่ไม่ผิดจนเกินไปสำหรับผู้กระทำ การเป็นพวกเขาไม่ใช่พวกเราทำให้ความเป็นอื่นของผู้หญิงซึ่งค้าบริการทางเพศ ถูกนำไปเชื่อมโยงกับความเกลียดชัง ซึ่งกลายเป็นปัญหาทับซ้อนสู่ความรุนแรงทางตรง การเหยียดผู้หญิงซึ่งค้าบริการทางเพศโดยมองแค่ว่าเป็นเพียงปัญหาของผู้หญิงไม่เกี่ยวกับผู้ชาย เท่ากับเป็นการบิดเบือนที่จะมองไปยังเหตุผลเบื้องหลังของโครงสร้างสังคมทุนนิยมชายเป็นใหญ่ที่กดดันให้ผู้หญิงเหล่านี้ไม่มีทางเลือกทางเศรษฐกิจ โครงสร้างสังคมและวัฒนธรรมไม่มีทางออกให้แก่พวกเขา ผู้หญิงเหล่านี้จึงถูกกีดกันออกจากชนชั้นแรงงานและถูกให้ความหมายว่าเป็นอาชญากร โรคร้าย บุคคลที่น่ารังเกียจประเภทหนึ่งที่ต้องกำจัด (Walkowitz 1980, in Cabezas, 1998, p.81)

¹³ นัยนา สุภาพิ่ง เคยให้สัมภาษณ์ไว้ที่น่าสนใจเกี่ยวกับประสบการณ์ที่เคยตามเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าไปช่วยเหลือผู้หญิงในช่องว่าง “สิ่งที่รู้สึกมาก ๆ คือเวลาเข้าไปในช่องกับตำรวจ ตำรวจพาเข้าไปช่วยผู้หญิง หลังจากได้รับข้อมูลว่ามีผู้หญิงถูกกักขังบังคับไว้ที่นั่นที่นั่น จะมีการเข้าไปล้อม ขณะที่ตำรวจกรูเข้าไป ภาพที่เห็นจะเป็นความวุ่นวาย แตกกระเจิงกันไป ผู้ชายบางคนยังเพิ่งลุกขึ้นมาแต่งตัว บางคนยังรูดซิบกางเกง บ้างก็ทำหน้าตาประหลาด ๆ ต่าง ๆ กันไป อาจเป็นเพราะอารมณ์ค้าง ส่วนผู้หญิงก็จะลุกวิ่งหนีออกจากช่อง รู้สึกสะเทือนใจมากเลยนะที่ผู้หญิงต้องเป็นฝ่ายวิ่งหนี ในขณะที่ผู้ชายยังเออระเหยลุกขึ้นมาใส่กางเกงใส่เสื้อผ้า นี่มันอะไร คนทำกิจกรรมร่วมกัน กิจกรรมครั้งนี้มันก็เป็นกิจกรรมที่คนสองคนร่วมกันกระทำ ทำไมคนหนึ่งผิด และอีกคนไม่ผิดอย่างเห็นได้ชัด ผู้ชายจะกลัวแต่ว่าหนังสือพิมพ์จะถ่ายรูปตัวเองไปลง แล้วเมียจะเห็นก็เท่านั้น นี่คือนี่ที่สะเทือนใจว่าทำไมกฎหมายบ้านเมืองมันถึงได้เลือกปฏิบัติอย่างรุนแรง เช่นนี้ ในฐานะผู้หญิงคนหนึ่ง รู้สึกว่าทำไมกฎหมายจึงให้ความสำคัญคุ้มครองอะไรกับผู้ชายมากขนาดนี้ กฎหมายการันตีด้วยซ้ำไปที่จะให้ผู้ชายลุกขึ้นมามีความสัมพันธ์ทางเพศโดยการซื้อขายซึ่งแสดงให้เห็นว่ากฎหมายบ้านเมืองไม่ได้เห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์” (สัมภาษณ์ นัยนา สุภาพิ่ง ในอรสม สุทธิสาคร, 2539:130)

รายการสถานีข่าวระวังภัย (nation channel)

รายการสถานีข่าวระวังภัย Nation Channel ไปยื่นถ่ายทำบริเวณหน้าบ้านของผู้หญิงซึ่งถูกข่มขืน อีกทั้งยังใช้สถานที่ภายในบ้านเป็นฉากสำหรับการสัมภาษณ์ผู้เสียหาย แม้ไม่มีการเปิดเผยบ้านเลขที่ แต่ภาพสถานที่ซึ่งปรากฏในข่าวสามารถนำไปสู่การจดจำได้ของบุคคลทั่วไป

ไม่เพียงแต่ข่าวความรุนแรงทางเพศเท่านั้น หากเป็นประเด็นข่าวที่เป็นกระแสใหม่ในสังคม เช่น ข่าวอุ้มบุญ ผู้หญิงซึ่งเป็นแม่อุ้มบุญ มักถูกมองจากสื่อว่า ไม่อยู่ในข่ายที่ควรได้รับการปกป้อง ถึงแม้ว่าผู้หญิงเหล่านี้ถูกโครงสร้างทางสังคมเศรษฐกิจผลักดันให้เธอต้องใช้ร่างกายเพื่อการพาณิชย์ก็ตาม ดังที่ปรากฏว่ามีสถานีโทรทัศน์บางช่อง ไม่ได้พรางใบหน้าผู้หญิงที่รับจ้างอุ้มบุญ นอกจากนี้สถานีโทรทัศน์บางช่องมีการพรางหน้าเฉพาะผู้หญิงรับจ้างอุ้มบุญที่เป็นหญิงไทยเท่านั้น แต่ในกรณีที่มีการใช้ภาพข่าวจากต่างประเทศ จะไม่มีการปกป้องสิทธิของผู้หญิงต่างชาติเหล่านี้ รวมทั้งในกรณีที่เป็นหญิงต่างชาติในประเด็นอื่น เช่นการดำบริการทางเพศ สื่อมวลชนมักขาดความระมัดระวังในการปกปิดข้อมูลส่วนตัวของผู้หญิงต่างชาติ เช่น รายการข่าว 3 มิติ ช่อง 3 ถ่ายภาพหนังสือเดินทางของหญิงชาวลาวซึ่งดำบริการทางเพศ เผยให้เห็นข้อมูล ชื่อ นามสกุล เลขที่หนังสือเดินทาง วันเดือนปีเกิด

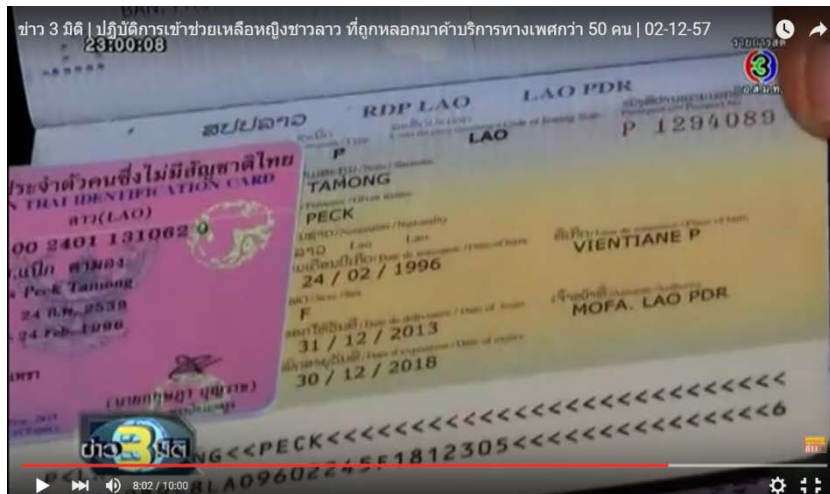
ข่าวภาคค่ำ ช่อง 5 เปิดเผยใบหน้าแม่อุ้มบุญ

เรื่องเด่นเย็นนี้ ช่อง 3 เปิดเผยใบหน้าแม่อุ้มบุญ

ข่าวภาคค่ำ ThaiPBS ใช้แหล่งข่าวจากสำนักข่าวต่างประเทศ เปิดเผยใบหน้าแม่โดยสายเลือด และแม่อุ้มบุญ

รายการข่าว 3 มิติ ช่อง 3 นำเสนอข้อมูลส่วนบุคคลของหญิงชาวลาวซึ่งค้าบริการทางเพศ

5.12 การข่มขืนเป็นเครื่องมือเพื่อการล้างแค้น

วาทกรรมการข่มขืนเป็นเครื่องมือล้างแค้นของผู้ชาย สะท้อนให้เห็นปัจจัยเบื้องหลังคือบิดาธิปไตย ที่คอยกำกับวาทกรรมชุดนี้อย่างใกล้ชิด ตัวอย่าง ละครโทรทัศน์มีฉากใช้การข่มขืนผู้หญิงเพื่อล้างแค้น ดังเช่นในเรื่อง แรงเงา (ช่อง 3) นพนภาส่งลูกน้องไปคุกคามมุรินทร์หวังที่จะให้ข่มขืน เพราะแค้นใจในสิ่งที่มุรินทร์กระทำกับเธอ

ในโลกความเป็นจริงพื้นที่ข่าวได้ทำหน้าที่สะท้อนเนื้อหาทำนองนี้เช่นกัน โดยมีทั้ง การข่มขืน และฉุดคร่าหญิงเป็นตัวประกัน

- อาจจะมีกรณีที่ถูกแจ้งจับจนติดคุกหัวโต จึงวางแผนตามสะกดรอยเข้าไปข่มขืนในไร่ ดังกล่าว (ไทยรัฐ 28 กรกฎาคม 2546)

- ไอ้หนุ่มบ่อกุ้ง ช่มชืนลูกเสี้ย มาทวงค่าลูกกุ้ง ไม่มีจ่ายแล้วยังปลุกปล้ำทำเมีย (ไทยรัฐ 1 มิถุนายน 2548)
- ลงมือช่มชืนและฆ่าเพราะฝังใจว่าไม่ใช่ลูกตัวเอง (ข่าวสด 8 กรกฎาคม 2542)
- ไปขอยืมเงินแล้วไม่ได้ แค้นพ่อกับลูก ลากไปขยี้ในป่าไฟ (ไทยรัฐ 25 มิถุนายน 2542)

Nicholas Groth (สุกัญญา บุญตานนท์, ผู้แปล, 2533:11) เรียกผู้ชายผู้ช่มชืนผู้หญิงด้วยความแค้นว่า “The Anger Rapist” ผู้ชายประเภทนี้ช่มชืนเพื่อแก้แค้น เขาโกรธแค้นใครบางคน หรือบางสิ่งบางอย่างในชีวิตของเขา หรือบางทีอาจจะเป็นชีวิตของเขาทั้งหมด ผู้ถูกช่มชืนซึ่งเขาเลือกอย่างไม่ตั้งใจ เป็นวัตถุใกล้มือที่จะช่วยให้เขาระบายความโกรธแค้นออกไป เขาต้องการที่จะลงโทษใครบางคนเพื่อความเป็นธรรมแก่ตัวเขาเอง และอาจจะกล่าวร้ายผู้ถูกช่มชืนของเขา ผู้ช่มชืนคนหนึ่งได้รับโทษ 99 ปี สำหรับอาชญากรรมในเท็กซัส ได้แสดงอาการคล้าย ๆ จะกล่าวร้ายเหยื่อของเขาว่า “...ผู้หญิงทำให้เขาชอกช้ำอย่างมากมาก่อน ไม่ว่าจะ เป็น แม่ พี่สาว ป้า แต่นั่นไม่ใช่สิ่งสำคัญ เท่ากับเป็นเครื่องหมายว่าเขาได้แก้แค้นคนเหล่านี้”

อย่างไรก็ตามหากลองใช้กรอบแนวคิดสตรีนิยมสายสังคมนิยมที่มีฐานความเชื่อว่าความไม่เท่าเทียมระหว่างหญิงชายเกิดจากรากความคิดที่ว่าผู้หญิงเป็นเพียงปัจจัยการผลิตของผู้ชายและครอบครัว โดยนับนี้ผู้หญิงจึงเป็นเพียงสมบัติของผู้ชาย การช่มชืนจึงเป็นวิธีการละเมิดต่อทรัพย์สินของสามีหรือบิดามารดาของฝ่ายหญิง การใช้การช่มชืนเป็นเครื่องมือในการล้างแค้นผู้ชาย เป็นเสมือนการใช้อำนาจทำลายหรือช่วงชิงปัจจัยการผลิตของฝ่ายตรงข้าม การช่มชืนจึงมิใช่การละเมิดสิทธิในเนื้อตัวร่างกายของผู้หญิงแต่เพียงประการเดียว (ชเนตตี ทินนาม, 2551)

5.13 อคติเชื้อชาติในข่าวช่มชืน

ความรุนแรงในชีวิตมนุษย์นั้นดำรงและแพร่หลายอยู่ได้ก็ด้วยการกระทำของตัวมนุษย์เองในการแยกตนเองและกลุ่มของตนออกจากผู้อื่นและกลุ่มอื่น การที่มนุษย์แยกตัวออกจากมนุษย์คนอื่นได้ก็เพราะมนุษย์สร้าง “เอกลักษณ์” ขึ้นมาเป็นชุด ๆ ภายใต้มายาการแห่งเอกลักษณ์นี้ มนุษย์สามารถใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่นได้ไม่ยากหากเกิดความขัดแย้งขึ้น ตัวอย่างของเอกลักษณ์ในระดับใหญ่ คือชาติ อันมีกฎหมายและภูมิศาสตร์เป็นกรอบ และเชื้อชาติอันมีสีผิวและลักษณะโครงกระดูกเป็นกรอบ (ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, 2539:43-44) ทั้ง “ความเป็นชาติ” และ “เชื้อชาติ” มีส่วนสำคัญในการสร้างวาทกรรมความรุนแรงทางเพศต่อผู้หญิงในระดับปัจเจกรวมทั้งสังคม การที่รายการโทรทัศน์ ข่าวหนังสือพิมพ์ ให้ความสำคัญกับการเน้นย้ำอัตลักษณ์ของผู้กระทำความรุนแรงทางเพศโดยเชื่อมโยงกับเชื้อชาติ จะนำไปสู่การสร้างภาพเหมารวมสู่ความเกลียดชังระหว่างกัน

- คนทำงานให้ระวัง ไอ้พวกเขมร พม่า มีทั้งคนดีคนไม่ดี (ผู้สื่อข่าวสัมภาษณ์ผู้ถูกกระทำความรุนแรงทางเพศ) (รายการนาที่ฉุกเงิน ช่อง 5)
- ไทยใหญ่ช้ว ช่มชืนสาว 15 ยกพวกตีฟอโร่แร่ ตร.สั่งล่าเฉียบขาด (ไทยรัฐ 11 กันยายน 2542)

- รวบพม่าโหด เชือดนายจ้าง ช่มชืดฆ่าลูกวัย 12 ชาวบ้านล้อมทั้งคืน จับได้กระทืบสลบ (ไทยรัฐ 5 สิงหาคม 2545)
- ตามล่าไอ้ลาวโหด ฆาตกรรมวิปริต ฆ่าช่มชืดเด็ก 8 ขวบ (มติชน 20 เมษายน 2538)
- ล่าไอ้กะเหรี่ยงโหด ฆ่า-ช่มชืด สาวท้อง 4 เดือน แค้นไม่ยอมให้ยืมเงิน (28 มิถุนายน 2537)

ในทางกลับกัน กรณีที่เป็นการช่มชืดนักท่องเที่ยวจากประเทศที่พัฒนาแล้ว วิธีคิดของสื่อมวลชน และสังคมมักทำให้เห็นถึงวาทกรรมทวิมาตรฐาน (double standard) เกี่ยวกับอคติในเชื้อชาติ กล่าวคือ วาทกรรมในชุดนี้ ทำให้ความรุนแรงทางเพศที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวที่มีกำลังและฐานะทางเศรษฐกิจมีความสำคัญระดับชาติ เกี่ยวโยงกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และมีมิติความรุนแรงระหว่างความเป็นเชื้อชาติ ซึ่งเบนความหมายของความรุนแรงทางเพศจากความไม่สมดุลเชิงอำนาจระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ ไปสู่มิติทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว ภาพลักษณ์ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

- เรื่องนี้ประเทศไทยเสียชื่อเสียงแน่ เพราะไปช่มชืดนักท่องเที่ยวต่างชาติ (นายอุทัย พิมพ์ใจชน ประธานสภาผู้แทนราษฎร ใน ข่าวสด 6 มิถุนายน 2546)
- จับ 2 ชาวเขา ฆ่าช่มชืดออสซี่ ชวนฮีม โทษหนัก (มติชน 7 กุมภาพันธ์ 2543)
- โซเฟอร์ 2 แถวโหดลงนักท่องเที่ยวสาวชาวอเมริกันขี้กามทำลายการท่องเที่ยว (ไทยรัฐ 10 กันยายน 2543)
- ปิดเกาะระดมล่า ไอ้เหี้ยช่มชืดแหม่ม (ไทยรัฐ 7 ตุลาคม 2543)

5.14 ใส่ความเป็นดราม่า (ละคร) ลงในข่าว

สื่อมวลชนใช้ท่วงทำนองการรายงานข่าวการคุกคามทางเพศในลักษณะของการเล่าเรื่องแบบตีความใส่สีสันเหมือนเล่าละคร เขียนนิยาย เป็นการแสดงให้เห็นการปรัดตจาก “การรายงานข่าวความรุนแรงทางเพศ ที่เน้นอธิบาย สรีระ ภูมิหลัง เหตุการณ์” สู่ “การรายงานข่าวแบบเล่าเรื่อง” (dramatized news) ที่เน้นการบรรยายให้เห็นเรื่อร่าง อารมณ์ ความรู้สึก ตัวละคร ฉาก อย่างชัดเจน แสดงให้เห็นว่ามีได้ยึดถือเฉพาะแก่นสารของข้อเท็จจริงในการรายงานข่าวแต่เพียงอย่างเดียว หากสอดแทรกอารมณ์ความรู้สึกลงไปในช่วง โครงสร้างการเขียนข่าวจึงมิได้เป็นเพียงการรายงานความจริง แต่กลับกลายเป็นท่วงทำนองในลักษณะเดียวกับฉากหนึ่งในละคร สมจริง และเลียนแบบได้ การรายงานข่าวด้วยลีลาแบบนี้เป็นการกระบวนกรลดทอนข้อเท็จจริงประเภทหนึ่ง และยังเป็นการตอกย้ำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมระหว่างหญิงชายภายใต้การกำกับของปิตาธิปไตย

- เรื่องนี้เปิดเผยเพราะ พ่อ ตา น้องชายตาอีก 2 คน เกิดความหึงหวงจะแย่งหลับนอนกับน้องเลยเกิดเป็นคล้ายๆศึกชิงนาง (รายการเรื่องเล่าเสาร์อาทิตย์ ช่อง 3)

- ผู้ประกาศ 1: บ้านตั้งโดดเดี่ยวอยู่กลางป่าอ้อยคอยรัก
ผู้ประกาศ 2: โหบรรยากาตได้ บรรยากาตมันเปลี่ยว อันตราย (รายการ 8 โมงเช้า ข่าว 11 สทท.อุบลราชธานี)
- แต่งความบอย บุกข่มขืนเศรษฐินี เสรีจกิจแล้วรูดทรัพย์ ไอ้ที่นั่นสุดเหิม บอกกูจะมาหาเมียอีก (สยามรัฐ 9 มิถุนายน 2543)
- จับโจรกุหลาบแดง ล่าสาวาท ในอพาร์ทเมนท์ ทิ้งกุหลาบเป็นที่ระลึก (ข่าวสด 9 พฤษภาคม 2543)

ในรายการข่าวโทรทัศน์ การใช้สถานการณ์จำลองเหตุการณ์ความรุนแรงทางเพศ ประกอบเสียงสัมภาษณ์ของผู้ถูกกระทำ ทำให้รายการยิ่งเข้าใจถึงความเสมือนจริง เนื่องจากไม่ได้เป็นเพียงการถ่ายทอดผ่านทางเสียง ทว่ามีภาพจำลองเหตุการณ์ร่วมด้วย บางครั้งการปล่อยเสียงสัมภาษณ์ เน้นไปที่ระดับเหตุการณ์ ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นถึงระดับของความรุนแรงทางตรง มากกว่าความรุนแรงเชิงโครงสร้างซึ่งเป็นต้นตอของปัญหา

- เขาจับหันหลัง แล้วเอามือสอดเข้าไปในอั้นั้น...(สัมภาษณ์ผู้ถูกกระทำ ความรุนแรง ใน รายการ นาที่ฉุกเงิน ช่อง5)
- หลอกให้จับอวัยวะเพศ จับหน้าอกและลูบไล้เนื้อตัวในกุฎิ สำเร็จความใคร่ด้วยมือในกุฎิ (รายการเบิ่งข่าวเมืองอุตรธานี)

รายการโทรทัศน์ที่เป็นรายการสัมภาษณ์ การตั้งคำถามที่มีลักษณะของการถามย้ำในรายละเอียดเหตุการณ์ เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความเป็นละครเร้าอารมณ์ (dramatize) ให้เกิดขึ้นในรายการ และเป็นการเปิดเผยในใจของผู้ถูกกระทำ ความรุนแรง รวมทั้งการปล่อยเสียงตำรวจขณะกำลังสอบสวนผู้ต้องหา ก็เป็นส่วนหนึ่งของการเสนอซ้ำความรุนแรงได้เช่นกัน

- พิธีกร: คุณแม่ถามใหม่ว่าครูเค้าทำอะไรลูก
คุณแม่: ลูกสั้น ร้องไห้ เล่าว่าครูชอบจับนมหนู
พิธีกร (ย้ำประเด็นด้วยน้ำเสียงตกใจสุดขีด) : ครูชอบจับนมหนู! คือครูไปจับนมน้อง ขออนุญาตนะ หน้าอกน้อง ถ้าไม่ให้จับจะไม่ให้เรียนคอมพิวเตอร์ (รายการปากโป้ง ช่อง 8)
- ผู้สื่อข่าว: แล้วที่บอกว่าโดนพ่อที่ไม่ใช่พ่อจริง ๆ ข่มขืน เขาทำบ่อยมากน้อยแค่ไหน (รายการระวิงภัย Nation Channel)
- ตำรวจ: ผู้เสียหายใส่กางเกงหรือกระโปรง แล้วเราข่มขืนเค้าไปกี่ครั้ง (รายการยกทัพ ข่าวเช้า PPTV)

การอธิบายสภาพศพอย่างละเอียด แม้ไม่มีภาพถ่าย ก็เป็นส่วนหนึ่งของการทำให้ข่าวมีความเป็นดราม่า และเป็นการตอกย้ำรายละเอียดของเหตุการณ์ซึ่งสะท้อนใจและไม่คำนึงถึงความรู้สึกของครอบครัวของผู้เสียชีวิต

- ลูกสาวอายุ 28 ปี อยู่ในสภาพนอนคว่ำหน้าและเสียชีวิต ลักษณะร่างกาย กางเกงถูกรูดขึ้นมา มีร่องรอยของการถูกล่วงละเมิดทางเพศ มือทั้ง 2 ข้างถูกมัดไฟลหลังด้วยเสื่อยึดลายการ์ตูน ลิ้นจุกปาก ลำตัวมีร่องรอยการมัดจนเขียวช้ำ ไหล่ขวาและลำตัวมีร่องรอยจากการถูกทำร้ายหลายแห่ง (รายการเรื่องเล่าเช้านี้ ช่อง 3)
- แก้มตายแล้ว นอนคว่ำหน้า ขาข้างหนึ่งยัดเข้าไปในพงหญ้าแล้วมีอคล้าย ๆ คุดคู้ยู่อย่างนี้เหมือนหนาว เหมือนต้องการไออุ่น (รายการเรื่องจริงผ่านจอ ช่อง 7)

การรื้ออารมณ์ให้ข่าวความรุนแรงทางเพศมีลักษณะของความเป็นละคร หรือน่าสลดหดหู่จนไร้ทางออก ในรายการโทรทัศน์ ประเภทเล่าข่าว ผู้ดำเนินรายการมักกู่ทวน เพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกร่วมไปกับข่าวด้วยเสมอ

- ผู้ดำเนินรายการหญิง : ...มาถูกข่มขืนซ้ำ ตอนนี้องค์ได้สองเดือน
ผู้ดำเนินรายการชาย: โอ้โห
ผู้ดำเนินรายการหญิง: ปรากฏว่าผู้เป็นแม่มาพบเอาไม่หน้าสามดี
ผู้ดำเนินรายการชาย: โอ้ว
(รายการคุยโฆมงบ่ายสามโมง ช่อง 9)
- เมื่อท้องโตใกล้คลอดแล้ว โอ้ คุณเอ๊ย (รายการหญิงยามเช้า BrightTV)
- อื้อฮือ หดหู่ ขอแสดงความเสียใจด้วยนะสะ เรื่องแบบนี้ (รายการเรื่องเล่าเช้านี้ ช่อง 3)
- อู้หู แปลก แต่อย่าเพิ่งสรุป (รายการเรื่องเล่าเช้านี้ ช่อง 3)
- โอ้โห ลายสักทั้งตัว (รายการทันข่าว ช่อง 9)
- โอ้ย โหดเหี้ยมมากจริง ๆ ข่าวอย่างนี้ยังมีอยู่(รายการเรื่องเล่าเช้านี้ ช่อง 3)

การรายงานข่าวความรุนแรงทางเพศที่มีลักษณะของการทำให้สมจริง ใส่ความเป็นดราม่าลงไปเช่นนี้ ส่งผลต่อผู้รับสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิงที่ถูกข่มขืนส่วนหนึ่ง อาจปฏิเสธการเปิดรับสารที่เกี่ยวกับการข่มขืน ด้วยเหตุผลที่ว่า “ไม่อ่าน เพราะสลดใจ ตอกย้ำให้คิดถึงเรื่องของตนเอง” “หนูไม่อยากจะพูดถึงคำว่าข่มขืนเลยอะ มันกระทบจิตใจหนูอะ ก็มันมีสิทธิตอกย้ำอะ เห็นข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์อย่างนี้ เขาว่าข่มขืนอะไรอย่างนี้ แล้วทีนี้สลดใจอะ รู้สึกไม่ดีอะ เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ไม่อยากรับรู้ ไม่อ่าน ไม่ยุ่งเลย หนีออกเลย เห็นก็จะไม่ดู เดินออกไปเลย” ผู้รับสารเพศหญิงที่มีประสบการณ์ตรงในการข่มขืนมีแนวโน้มที่จะปฏิเสธการอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์ข่มขืน โดยเฉพาะในส่วนที่ว่าด้วยวิธีการข่มขืน เนื่องจากการรับรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์การข่มขืน จะนำไปสู่ การฟื้นความทรงจำเกี่ยวกับการข่มขืนที่เกิดขึ้นในประสบการณ์ตรง (ปภัสนรา ศิวะพิรุฬห์เทพ, 2548)

5.15 ผู้ชายผู้ข่มขืนเป็นผู้ผิดปกติ

การประกอบสร้างความหมายให้ชายผู้ข่มขืนเป็นผู้ผิดปกติ โดยนัยนี้ ผู้ข่มขืนคือคนบ้ากาม ไม่น่าไว้วางใจ โหดร้าย จิตใจไม่ปกติ การประกอบสร้างความหมายเช่นนี้ได้ทำให้เกิดมายาคติที่ว่า ชายผู้ข่มขืนคือคนที่ผิดปกติเท่านั้น¹⁴ เท่ากับเป็นการลงความเห็น (Commentary) ในเนื้อหาข่าวและเป็นการรายงานข่าวประหนึ่งผู้สื่อข่าวเป็นผู้พิพากษาความผิดให้แก่ผู้กระทำความผิดเสียเอง

- พ่อเลี้ยงโหด ข่มขืนลูกเลี้ยงฝาแฝด แผลฟี้ท้อง 4 เดือน (รายการहुฝงยามเช้า BrightTV)
- พ่อเลี้ยงที่ข่มขืนลูกเลี้ยง (รายการข่าว ช่อง8)
- จับกุมตัวโจรชิงทรัพย์ เห็นกาม (รายการทันข่าว ช่อง 9)
- อยู่ในออฟฟิศอาจเจอพวกโรคจิต เป็นหนุ่มเห็น (รายการสดใหม่ไทยแลนด์ ช่อง 2)
- คนร้ายอาจเป็นโจรโรคจิต ที่มีพฤติกรรมงัดแงะขโมยทรัพย์ ชอบมาขโมยชุดชั้นใน ผู้หญิงไปสำเร็จความใคร่(รายการเรื่องเล่าเช้านี้ ช่อง 3)

นักทฤษฎีสตรีนิยมวิเคราะห์ว่า การข่มขืนนั้นไม่ใช่กิจกรรมทางเพศหรือการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ อันหมายความว่า การข่มขืนไม่ได้เกิดจากลักษณะทางชีวภาพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางกายภาพและถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ เช่น ความไม่สมดุลของต่อมหรือพยาธิสภาพของสมอง และการข่มขืนก็ไม่ได้เกิดจากโครงสร้างของร่างกายหรือแบบอารมณ์ ซึ่งส่งผลให้บุคคลนั้นชอบใช้ความรุนแรงกับผู้อื่นหรือที่เรียกว่าพวกที่เกิดมาเพื่อเป็นอาชญากร (Born Criminal) (ปภัตรา ศิวะพิรุฬห์เทพ, 2548:2)

การนิยามว่าชายผู้ข่มขืนคือ “คนผิดปกติ บ้ากาม วิปริต” แต่แท้ที่จริงแล้วนี่เป็นการกีดกันลงโทษเพียงแต่ชายชนชั้นล่างขณะที่เอื้อประโยชน์ให้ชายชนชั้นกลางและชนชั้นสูงซึ่งถูกมองว่าเป็นผู้ปกติเสมอ แสดงให้เห็นปัจจัย “ชนชั้น” ที่อยู่เบื้องหลังวาทกรรม Susan Brownmiller (1975) นักสตรีนิยมสายถอนรากถอนโคน วิเคราะห์ว่าการข่มขืนมิใช่ปัญหาความผิดปกติในพฤติกรรมทางเพศของผู้ชาย หากแต่เป็นพฤติกรรมเชิงอำนาจที่ต้องการควบคุมอีกฝ่ายหนึ่งมากกว่า การที่ผู้ชายพบว่าอวัยวะเพศของตนสามารถใช้แทนอาวุธซึ่งทำให้ผู้หญิงเกิดความหวาดกลัวนั้นมีคุณค่าเท่ากับการค้นพบไฟหรือเครื่องมือหินของมนุษยชาติ การข่มขืนจึงเป็นการควบคุมผู้หญิงไว้ในอาณาจักรแห่งความกลัว (state of fear) ทำให้ผู้หญิงไม่สามารถมีชีวิตอย่างเป็นอิสระและไม่สามารถอยู่ได้โดยปราศจากการคุ้มครองของผู้ชาย

¹⁴ ความเชื่อที่ว่าผู้ข่มขืนเป็นพวกผิดปกตินี้ เป็นทัศนคติทั่วไปที่คนส่วนใหญ่ในสังคมถูกทำให้เชื่อว่าเป็นเช่นนั้นจริง จากผลการวิจัยเรื่อง ทัศนคติของประชาชนต่อการข่มขืนกระทำชำเรา โดยศึกษาจากประชาชนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ จำนวน 565 คน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 36.53 คิดว่า สาเหตุที่ทำให้ผู้ชายข่มขืนผู้หญิงเพราะความวิปริตทางจิตของผู้ชาย และร้อยละ 29.15 เกิดจากผู้หญิงแต่งกายยั่วๆ เดินที่เปลือย (สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2525:1)

5.16 วาทกรรมวัตถุทางเพศ

วาทกรรมความรุนแรงทางเพศมิได้แสดงภาคปฏิบัติทางวาทกรรมเฉพาะในพื้นที่ข่าวที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศ เช่น ข่าวข่มขืน ข่าวความรุนแรงทางเพศ เท่านั้น ทว่าวาทกรรมชุดนี้ยังมีเส้นทางการสืบสายมาจาก การประกอบสร้างความหมายของเรื่อนร่างสตรีให้เป็นเพียง “วัตถุทางเพศ” ในพื้นที่ของละครโทรทัศน์และโฆษณาอีกด้วย ร่างกายของผู้หญิงมิได้เป็นเพียงสิ่งที่ผู้หญิง “เป็น” แต่ถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการค้าให้มนุษย์สามารถ “ซื้อขายได้” ในระบบทุนนิยม ทั้งยังเป็นสัญลักษณ์ที่บุรุษเพศสามารถ “จินตนาการได้” เพื่อเชื่อมโยงถึงความบันเทิงเรีงรมย์ สตรีในฐานะวัตถุทางเพศจึงมิใช่เพียงวัตถุธรรมดาหากแต่มิใช่ของความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมระหว่างหญิงชาย ซึ่งมีทั้งอุดมการณ์ปีศาจไปตยและอุดมการณ์ทุนนิยมกำกับอยู่เบื้องหลัง (ชเนตตี ทินนาม, 2551)

- เจ้าสัวเซงเลี้ยงดูผู้หญิงจำนวนมากเป็นภรรยา (ดอกส้มสีทอง ช่อง 3)
- สินทรเสนอให้เงินเรยา 2 ล้านบาทเพื่อยุติความสัมพันธ์ แต่เรยาเรียกร้องเงินมากกว่านั้น จึงต้องมีการต่อรองกัน (ดอกส้มสีทอง ช่อง 3)
- ก้องเกียรติ สินทร และเด่นจันทร์ต่างเห็นว่า การที่ผู้ชายเปลืองใจไปมีความสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่นที่ไม่ใช่ภรรยา สามารถจบเรื่องได้ด้วยการใช้เงิน (ดอกส้มสีทอง ช่อง 3)
- มจ.โชติช่วงรวิ รวีวาร มีหม่อมหลายคนตามคติความเชื่อของคนไทยสมัยก่อนที่ถือว่าการเลี้ยงดูภรรยาจำนวนมากเป็นการแสดงถึงอำนาจบารมี (อีสา รวีช่วงโชติ ช่อง 5)
- “ท่านผู้นำ” รู้สึกถูกตาต้องใจโสภิตนภา และต้องการให้เธอมาเป็นอนุภรรยา พร้อมเตรียมบ้านหลังใหม่ไว้ให้ (อีสา รวีช่วงโชติ ช่อง 5)

ในงานโฆษณา ร่างกายของผู้หญิงที่มีลักษณะเข้ายวนในเรื่องเพศ ถูกผูกโยงเข้าสู่สินค้า ซึ่งไม่มีความเกี่ยวข้องในเรื่องเพศ เช่น สินค้าประเภทอาหาร ดังเช่น โฆษณาไก่จ๊อ 5 ดาว เมื่อจะทำการเปรียบเทียบให้ผู้ชมเห็นว่า ไก่จ๊อชิ้นใหญ่เป็นอย่างไร ภาพในงานโฆษณาจึงใจใช้ฟรีเซนต์เตอร์ผู้หญิงที่มีขนาดหน้าอกใหญ่สวมใส่เสื้อผ้าที่เน้นสรีระ มาแนะนำความใหญ่ของชิ้นไก่จ๊อ

โฆษณา มาม่า อัมป๋อน

โฆษณามาม่า ที่มีภาพปากสีชมพูในลักษณะเฝ้ายวนทางเพศ ตัดสลับกับ ถ้วยบรรจุมาม่า เย็นตาโฟ พร้อมบทพูดของ อัม พัชราภา ดาราสาวชื่อดัง ว่า “น้ำซุปลีชมพู มาม่าเย็นตาโฟ กับปากอัม อัม ไหนแซ่บกว่ากัน”

โฆษณา เนเจอร์กีฟ

โฆษณาเนเจอร์กีฟ นำเด็กผู้ชายมาเป็นภาพแทนของความหลงใหลในร่างกายของผู้หญิงที่รับประทานเนเจอร์กีฟ แล้วมีรูปร่างดึงดูดเฝ้ายวนชวนฝัน โฆษณาชุดนี้ไม่เพียงทำให้ร่างกายผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศ ทว่ายังนำความเป็นเด็กมาสมทบบทบาทของผู้ใหญ่ที่มีบทบาทในทางเพศเติบโตเกินวัย

5.17 วาทกรรมผู้หญิงในฐานะหลักบริโภคนิยม / วัตถุนิยม

ภาพผู้หญิงในงานโฆษณาส่วนใหญ่ถูกทำให้เป็นผู้ซึ่งไม่มีบทบาทในอาชีพ¹⁵ ทว่ากลับเป็นผู้ที่คลั่งไคล้กับการบริโภค มีความปรารถนาที่จะได้ครอบครองวัตถุ สินค้า แบรินด์เหมต่าง ๆ จนเกินความพอดี ภาพของผู้หญิงในงานโฆษณาในฐานะที่เป็นผู้บริโภคมักถูกทำให้สื่อความหมายให้ดูเป็นผู้ที่มีอาการไม่ปกติ ไร้สติ เป็นตัวประหลาด บ้าช้อปปิ้งอย่างไม่รู้เหตุผล

โฆษณา เทสโก้โลตัส สร้างความหมายให้ผู้หญิงเป็นตัวประหลาด ภายใต้สโลแกน “พลังผู้หญิง พลังการช้อป

¹⁵ งานศึกษาเรื่อง Gender Equality in Thai TV Broadcasting Organizations (Tinnam,2015) เสนอว่าในประเด็นสัดส่วนอาชีพ/สถานภาพหญิง/ชาย ในงานโฆษณา พบว่า ปรากฏภาพผู้หญิงในงานโฆษณาโดยไม่ระบุอาชีพมากที่สุด เป็นจำนวน 816 หรือ ร้อยละ 73.91 ขณะที่ผู้ชายถูกนำเสนอในบทบาทพนักงานเอกชนมากที่สุด มีจำนวน 726 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 82.6 ในด้านพื้นที่ของหญิงชายในงานโฆษณา พบว่า ทั้งหญิงและชายมีภาพปรากฏอยู่ในพื้นที่นอกบ้านมากกว่าพื้นที่ในบ้าน โดยผู้ชายมีภาพอยู่ในพื้นที่นอกบ้านเป็นจำนวน 1,416 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 51.43 และผู้หญิงเป็นจำนวน 1,337 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 48.57

โฆษณาเครือข่ายอนาคตไทย

โฆษณาเครือข่ายอนาคตไทยนำเสนอข้อความโฆษณาว่า “นี่คือคนไทยหัวสูง คนไทยเผ่านี้มีนิสัยฟุ่มเฟือยส่วนใหญ่รายได้ต่ำ ชอบของแบรนดี้เนมถ้าไม่ได้เหมือนจะตาย” เป็นการเตือนสติคนไทยไม่ให้ฟุ่มเฟือย ทว่าภาพตัวแทนในงานโฆษณาชุดนี้กำลังส่งสารบอกผู้ชมว่า คนไทยกลุ่มที่บริโภคจนเสียสตินั้นหมายถึงผู้หญิง

ด้านละครโทรทัศน์ มีการสร้างภาพตายตัวให้ผู้หญิงเป็นนักบริโภคอย่างไม่มีเหตุผลเช่นกัน ดังตัวอย่าง

- เด่นจันทร์ซื้อรถสปอร์ตคันหรูเป็นของขวัญให้สินธร โดยเชื่อว่าจะทำให้เขาไม่นอกใจเธอ (ดอกส้มสีทอง ช่อง 3)

- เรยาและเดนจันท์มักไปซื้อสินค้าแบรนด์เนมตามห้างสรรพสินค้า ทำให้มีเรื่องทะเลาะกันอยู่เป็นประจำ (ดอกส้มสีทอง ช่อง 3)
- มุรินทร์ นพณา และผู้หญิงหลายคนในเรื่องใช้สินค้าแบรนด์เนมที่ดูหรูหรา (แรงเงา ช่อง 3)
- กระตมีชีวิตที่หรูหรา ใช้สินค้าราคาแพง แต่เมื่อพบกับความผิดหวังครั้งใด เธอก็อาละวาดทำลายข้าวของโดยไม่เคยคำนึงถึงมูลค่า (สามีตีตรา ช่อง 3)
- รสสุคนธ์มีพฤติกรรมชอบใช้ชีวิตที่ร่ำรวยหรูหรา (สุสานคนเป็น ช่อง 7)

ตามสำนึกใหม่ของระบบทุนนิยมที่แยกความสุขของชีวิตผู้หญิงออกจากการผลิตมาสู่การแสวงหาความสุขจากการบริโภคแทน ผู้หญิงในงานโฆษณาและละครส่วนใหญ่ถูกจัดวางบทบาทให้มีลักษณะของผู้หญิงที่ไม่มีอาชีพ เป็นแม่บ้านมากกว่าทำงานนอกบ้าน ในสมัยที่ครอบครัวทำการผลิตนั้นความสุขของบุคคลค้นหาได้จากชีวิตการผลิตคือการทำงาน แต่เมื่อครอบครัวหมดบทบาทที่เป็นผู้ผลิตลงไป ก็หันมาเพิ่มบทบาทด้านการบริโภคให้มากขึ้นทุกที การบริโภคจึงได้กลายมาเป็นหนทางในการแสวงหาความสุขส่วนตัว ความสุขภายในครอบครัวสมัยใหม่จึงมิได้มาจากการช่วยกันทำงานอีกต่อไป หากแต่เป็นความสุขในการบริโภคร่วมกัน ปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้มีผลทำให้ผู้หญิงอเมริกันในยุคปลายศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา มีความรู้สึกว่าฐานะของตนตกต่ำกว่ายุคสมัยของแม่และยายของเธอ เพราะเธอมีฐานะเป็นแต่ผู้กินผู้ใช้ เป็นภาระโดยไม่ได้ทำอะไรเป็นชิ้นอันเลย (เนื่องจากงานบ้านที่เธอทำอยู่ทั้งวันนั้นไม่ถูกถือว่าเป็นงาน) (กาญจนา แก้วเทพ, 2534:17-18)

6. แนวปฏิบัติสำหรับรายการโทรทัศน์โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิงจากมุมมองนักวิชาการด้านสื่อ นักวิชาการด้านเพศภาวะ สื่อมวลชน และนักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศ

จากการจัดสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมสื่อมวลชนในประเด็นผู้หญิง จำนวน 25 คน ประกอบด้วย (1) บรรณาธิการ/ผู้สื่อข่าวซึ่งรายงานข่าวประเด็นผู้หญิง นักวิชาการด้านการสื่อข่าว นักวิชาการด้านเพศภาวะ/เพศวิถีซึ่งศึกษาด้านการวิเคราะห์ข่าว (2) นักวิชาชีพโฆษณา นักวิชาการด้านละคร/โฆษณา นักวิชาการด้านเพศภาวะ/เพศวิถีซึ่งศึกษางานละคร/โฆษณา (3) ตัวแทนองค์กรภาครัฐและภาคประชาสังคมที่ทำงานด้านผู้หญิง ผลการศึกษามีดังนี้

6.1 แนวปฏิบัติทางจริยธรรมโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิงในการนำเสนอข่าว

แหล่งข่าว/กระบวนการได้มาซึ่งข่าว

สิทธิของแหล่งข่าวผู้ถูกกระทำความรุนแรง

1. การปกปิดข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งข่าวที่มีความอ่อนไหวด้านเพศภาวะ รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด ญาติพี่น้อง พยาน รวมทั้งลักษณะความพิการของแหล่งข่าวก็ต้องมีการปกปิดเพื่อป้องกันการจดจำ ในกรณีที่อาจทำให้แหล่งข่าวเสียหายได้ สื่อมวลชนควรคำนึงเสมอว่า ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความอ่อนไหวในด้านเพศภาวะนั้น ให้ถือว่าการปกป้องแหล่งข่าวสำคัญกว่าการได้มาซึ่งข่าว
2. สร้างความเป็นมิตรและเข้าใจสภาพปัญหาของผู้ผ่านพ้นความรุนแรง การรายงานข่าวควรนำเสนออย่างเป็นมิตรกับผู้ผ่านพ้นความรุนแรง และเข้าใจสภาพปัญหา
3. ในการเสาะหาข้อมูลข่าวเกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ ไม่ควรใช้แหล่งข่าวเฉพาะที่เป็นผู้ถูกกระทำความรุนแรงเท่านั้น ควรใช้แหล่งข่าวที่หลากหลาย ควรหาแหล่งข่าวที่ถูกต้องครบถ้วน รอบด้าน
4. ในการสัมภาษณ์ สื่อมวลชนไม่ควรตั้งคำถามที่เปิดแผล ควรคำนึงถึงสภาพจิตใจของแหล่งข่าว ไม่ควรถามถึงความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความรุนแรง ไม่ควรตั้งคำถามที่มีลักษณะของการกระทำซ้ำความรุนแรง เช่นคำถามที่มีลักษณะกล่าวโทษผู้ถูกกระทำความรุนแรง เช่น คำถามที่โทษพฤติกรรมของผู้ถูกกระทำ เช่น การแต่งตัวโป้ การกลับบ้านดึก การเดินในที่เปลี่ยว การเที่ยวกลางคืน การดื่มแอลกอฮอล์ ไม่ควรตั้งคำถามให้แหล่งข่าวอธิบายขั้นตอนการถูกกระทำความรุนแรง รวมทั้งคำถามที่พาดพิงถึงตัวผู้กระทำความผิดโดยตรง
5. ควรให้คำแนะนำแหล่งข่าว เกี่ยวกับข้อมูลหากได้รับผลกระทบจากความรุนแรง แหล่งข่าวจะสามารถเรียกร้องขอความช่วยเหลือ หรือปกป้องสิทธิได้ที่ไหน อย่างไร
6. ในการเข้าถึงแหล่งข่าวซึ่งมีความอ่อนไหวทางเพศภาวะ สื่อมวลชนต้องขออนุญาตแหล่งข่าว ในทุกขั้นตอนของการทำข่าว เช่น ขออนุญาตถ่ายรูป ขออนุญาตสัมภาษณ์ ขออนุญาตไปลงพิมพ์ เพื่อเคารพสิทธิของแหล่งข่าว
7. ไม่ตัดสินอัตลักษณ์ทางเพศของแหล่งข่าว เช่น กรณีผู้หญิงผสมัน ผู้หญิงที่มีบุคลิกภาพห้าวๆ สื่อมวลชนมักรีบเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ของความเป็นทอม ซึ่งอาจเป็นการสร้างภาพเหมารวมที่คลาดเคลื่อน

8. แหล่งข่าวซึ่งถูกกระทำความรุนแรงทางเพศควรได้รับโอกาสในการตัดสินใจร่วมกับผู้สื่อข่าว ในการกำหนดประเด็นและภาพที่นำเสนอซึ่งเกี่ยวข้องกับตัวเอง
9. ควรมีการคุ้มครองสิทธิของแหล่งข่าวที่เป็นผู้ต้องหา ไม่ไปซ้ำเติมผู้ต้องหา ไม่กระทำซ้ำ ไม่ตัดสินว่าผู้ต้องหาผิดหรือถูก ไม่ควรเปิดหน้าผู้ต้องหาจนจะรู้ว่าเขาเป็นผู้กระทำแน่นอน ต้องเคารพผู้ถูกกล่าวหาด้วย ตราบใดที่ยังไม่ได้รับคำตัดสินของศาล
10. การปกปิดอัตลักษณ์ของแหล่งข่าว เมื่อปรากฏตัวให้สัมภาษณ์ ต้องให้สิทธิแก่แหล่งข่าว ในการที่จะเลือกปกปิดอัตลักษณ์อย่างไร บางครั้งการใช้หมวกไหมพรมคลุมศีรษะอาจทำให้แหล่งข่าวบางคนซึ่งมีความอ่อนไหวรู้สึกในแง่ลบต่อตัวเอง
11. การแปลงเสียงของแหล่งข่าวซึ่งถูกกระทำความรุนแรงทางเพศเป็นเรื่องควรปฏิบัติ เพื่อเป็นการปกปิดอัตลักษณ์ การจดจำได้
12. หลีกเลี่ยงการใช้สถานที่ที่บ้าน/ที่ทำงาน ของแหล่งข่าวซึ่งถูกกระทำความรุนแรงทางเพศ เป็นฉากของการนำเสนอเรื่องราวเหตุการณ์ข่าวหรือเป็นสถานที่ให้สัมภาษณ์ เพราะจะทำให้สืบรู้ได้ว่าแหล่งข่าวที่ถูกกระทำความรุนแรงทางเพศเป็นใคร
13. การจำลองสถานที่/เหตุการณ์ ในการรายงานข่าวความรุนแรงทางเพศสามารถทำได้ แต่ต้องไม่ใช่สถานที่เกิดเหตุจริง และไม่จำลองเหตุการณ์โดยเน้นขั้นตอนของการเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงอย่างละเอียดเพื่อป้องกันไม่ให้เป็นการสร้างผลกระทบด้านความรู้สึกต่อผู้ถูกกระทำความรุนแรง
14. ระมัดระวังการอ้างอิงข่าวจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ เช่น การอ้างข่าวจากหนังสือพิมพ์ ข่าวจากสำนักข่าวต่างประเทศ อาจเป็นการผลิตซ้ำความรุนแรงต่อเนื่อง จากการไม่ระมัดระวังในการปกป้องสิทธิของแหล่งข่าวของสื่ออื่นๆ

ภาพข่าว

1. ไม่ควรนำเสนอภาพศพ ภาพเปลือย หรือเสียชีวิตของผู้ถูกกระทำความรุนแรงทางเพศ ภาพของพนักงานบริการที่กำลังถูกจับกุมจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือภาพที่กำลังถูกกระทำความรุนแรง เช่น ภาพที่โดนจุดกระชาก ลากถู หรือถูกทุบตี ทำร้ายไม่นำเสนอภาพที่มีลักษณะแบบล้อเลียน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความพิการทางร่างกาย รูปร่างหน้าตา หรือบุคลิกภาพของแหล่งข่าว ไม่นำเสนอภาพความอ่อนแอของผู้ถูกกระทำความรุนแรงจนนำไปสู่การสร้างอารมณ์ในข่าว
2. ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้ภาพ อาจใช้ภาพวาดหรือการ์ตูนแทนภาพถ่ายในเรื่องของความรุนแรงหรือในประเด็นที่จะส่งผลกระทบต่อแหล่งข่าว แต่ต้องระมัดระวังให้ภาพวาดนั้นมีลักษณะของการจำลองมากกว่าจะใช้ภาพวาดที่มีความเหมือนจริง

3. หลีกเลี่ยงการนำเสนอภาพข่าวเกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศในอดีต มาเสนอซ้ำในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงทางเพศครั้งใหม่ เพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนต่อความรู้สึกของผู้เกี่ยวข้อง กับเหตุการณ์ในอดีตด้วยการรื้อฟื้นขึ้นมาใหม่
4. ควรใช้ความระมัดระวังในการนำคลิปที่เผยแพร่ในสังคมออนไลน์มาเป็นภาพข่าว เพราะมีโอกาสที่จะกระทบต่อสิทธิของแหล่งข่าวได้ง่าย แม้จะมีการเบลอหน้าของแหล่งข่าว แต่บรรยากาศแวดล้อมในคลิปเหล่านั้นสามารถเชื่อมโยงถึงตัวแหล่งข่าวผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงได้

ประเด็นข่าว

1. ในการรายงานข่าวความรุนแรงทางเพศ ควรนำเสนอข้อเท็จจริงมากกว่าอารมณ์ความรู้สึกของแหล่งข่าว
2. ในการรายงานข่าวความรุนแรงทางเพศ ไม่ควรอธิบายขั้นตอนของการกระทำ ความรุนแรงทางเพศ
3. การกำหนดประเด็นข่าว ต้องคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อตัวแหล่งข่าว มากกว่าการคำนึงถึงผลประโยชน์ของสังคม
4. นำเสนอข้อมูลของเรื่องกระบวนการในการให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุความรุนแรง หน่วยงานที่สามารถให้ความช่วยเหลือผู้ถูกกระทำ ความรุนแรง
5. สื่อมวลชนควรเพิ่มพื้นที่ในการนำเสนอประเด็นข่าวด้านบวกเกี่ยวกับผู้หญิง เช่น ผู้หญิงทำดีในสังคม ผู้หญิงในมิติที่หลากหลายแต่ถูกหลงลืม เช่น ผู้หญิงในชนบท ผู้หญิงชาติพันธุ์ นำเสนอผู้หญิงที่ประสบความสำเร็จโดยไม่จำเป็นต้องอยู่ในกรอบบรรทัดฐานดั้งเดิมของความเป็นผู้หญิง เช่น เรื่องราวของผู้หญิงที่ดูแลตัวเองได้ ฟังตัวเองได้ ผู้หญิงที่ผ่านพ้นจากความรุนแรง แม้เลี้ยงเดี่ยวที่ประสบความสำเร็จ นำเสนอเรื่องผู้หญิงในมิติใหม่ ๆ อย่างเช่น เรื่องของสิทธิในการเข้าถึงการตั้งครรภ์ การทำแท้งอย่างปลอดภัย หรือสิทธิของพนักงานบริการทางเพศ เป็นต้น
6. การรายงานข่าวควรนำเสนอประเด็นเรื่องความไม่เท่าเทียมกันหรือการล่วงละเมิดทางเพศ ในเชิงโครงสร้างสังคมมากกว่าเป็นเรื่องส่วนตัว
7. ข่าวความรุนแรงทางเพศไม่ควรนำเสนอในรูปแบบของข่าวอาชญากรรม ควรนำเสนอบริบทแวดล้อม รายงานให้เห็นถึงปัญหาเชิงโครงสร้างที่สามารถเชื่อมโยงสู่ประเด็นอื่น ๆ เช่น มีการเหยียดอย่างไร มีการแก้ปัญหาอย่างไร สังคมเข้าไปโอบอุ้มอย่างไร
8. การรายงานข่าวความรุนแรงทางเพศควรเชื่อมโยงความรู้ข้ามศาสตร์ เช่น นิติศาสตร์ สังคมศาสตร์ สตรีศึกษา จิตวิทยา สุขภาพ เป็นต้น เพื่อให้การรายงานเกิดความครบถ้วนรอบด้าน เพราะปัญหาความรุนแรงทางเพศไม่ได้มีมิติเดียว แต่มีความทับซ้อนและส่งผลกระทบต่อปัญหาสังคมในทุกด้าน

ภาษาข่าว

1. ควรใช้ภาษาที่เป็นกลาง ไม่ตัดสิน และวางอยู่บนพื้นฐานของการเคารพสิทธิ ไม่นำอัตลักษณ์ทางเพศมาเชื่อมโยงกับพฤติกรรมกระทำคามผิด
2. รายการข่าว/รายการเล่าข่าว ไม่ควรใช้ภาษาหยอกล้อ คำอุทานที่แสดงอารมณ์ความรู้สึก ในระหว่างการรายงานข่าวความรุนแรงทางเพศ
3. ไม่ควรเรียกแหล่งข่าวซึ่งถูกกระทำคามรุนแรงทางเพศว่าเหยื่อ แต่ ควรใช้คำว่า “ผู้รอดชีวิต” หรือ “ผู้ผ่านพ้น” หรือ “ผู้เผชิญความรุนแรง”
4. หลีกเลี่ยงภาษาข่าวในลักษณะวาทกรรมเชิงลบ และสร้างภาพเหมารวม เช่น ทอมโหด แม่ใจร้าย แม่ใจยักษ์ ไร้หินวิตถาร

6.2 แนวปฏิบัติทางจริยธรรมโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิงในรายการละคร

1. เนื้อหาของละครควรวางอยู่บนพื้นฐานข้อเท็จจริงที่ปราศจากอคติทางเพศ หากต้องนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นเรื่องเพศ อนามัยเจริญพันธุ์ โรคทางเพศ ควรอยู่บนพื้นฐานข้อมูลจากการวิจัย
2. ไม่ผลิตซ้ำวาทกรรมบทบาททางเพศภาวะ เพศวิถีแบบเดิม ๆ เช่น กรอบของความเป็นผู้หญิงที่ดี ผู้หญิงที่ไม่ดี ซึ่งเป็นภาพแบบฉบับที่ตายตัว ควรนำเสนอบทบาททางเพศภาวะที่มีความหลากหลาย
3. ควรมีการนำเสนอภาพความเท่าเทียมทางเพศของผู้หญิงในพื้นที่หลากหลายในสังคม เช่น ในพื้นที่ศาสนา การเมือง เศรษฐกิจ เป็นต้น
4. ควรนำเสนอภาพผู้หญิงที่เป็นบุคคลหลากหลายทางเพศ ในลักษณะของการเคารพสิทธิ และปราศจากอคติ ไม่สร้างภาพเหมารวมในละครให้บุคคลเหล่านี้เป็นตัวตลก โรแมนติก วิปริต ใช้ความรุนแรง เสียดสี อาฆาต พยาบาท เป็นต้น แต่ควรนำเสนอภาพผู้หญิงที่เป็นคนหลากหลายทางเพศในลักษณะที่เป็นคนธรรมดา
5. ระมัดระวังเรื่องการนำเสนอภาพของการกระทำคามรุนแรงต่อผู้หญิง ไม่ผลิตซ้ำภาพผู้หญิงเป็นเหยื่อหรือแสดงให้เห็นการกระทำคามรุนแรงอย่างละเอียด ควรนำเสนอช่องทางการช่วยเหลือที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในทางปฏิบัติ การให้ข้อมูลด้านกฎหมาย มากกว่าจะสร้างภาพตายตัวว่ามีเพียงพระเอกเท่านั้นที่จะช่วยเหลือนางเอกได้
6. ควรเพิ่มเนื้อหาที่ส่งเสริมให้ผู้ชายมีความรับผิดชอบในเรื่องเพศสัมพันธ์ ละครต้องสะท้อนให้เห็นว่าการคุมกำเนิดเป็นเรื่องที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน ผู้หญิงสามารถพูดหรือแสดงความต้องการในเรื่องเพศได้ หรือบอกให้ผู้ชายใส่ถุงยางได้ และควรจะเปลี่ยนความคิดในเรื่องเพศว่าผู้หญิงเป็นฝ่ายเสียหาย ผู้ชายเป็นฝ่ายได้ การนำเสนอเรื่องเพศในละครควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับอนามัยเจริญพันธุ์

7. นำเสนอภาพที่ผู้หญิงสามารถพึ่งตัวเองได้ในทุก ๆ เรื่องทุก ๆ บริบท ทั้งเรื่องทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ศาสนา โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพิงผู้ชายอยู่เสมอ
8. ละครไม่ควรเน้นย้ำฉากความรุนแรงทางเพศ หากมีการนำเสนอ ต้องมีการนำเสนอทางออกของปัญหา เช่นการให้ข้อมูลในเชิงกฎหมาย หรือบทสรุปที่มีแง่มุมของการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

6.3 แนวปฏิบัติทางจริยธรรมโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิงในรายการโฆษณา

1. ไม่ควรนำเสนอเนื้อหาอคติทางเพศ ที่แอบแฝงมาพร้อมกับเนื้อหา ชาติกำเนิด ศาสนา สีผิว วัฒนธรรมชาติพันธุ์ และ ศาสนา
2. ไม่นำเรื่องสรีระ เพศสภาพ สถานะทางสังคม และสถานภาพสมรส มาเป็นประเด็นล้อเลียนในงานโฆษณา
3. ไม่นำเสนอภาพผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศเพื่อผู้ชาย ไม่ควรทำให้วัฒนธรรมและเรื่องเพศกลายเป็นสินค้า สินค้าควรนำเสนอแบบไม่มีเพศ หรือไร้เพศ ควรนำเสนอมุมมองใหม่ ๆ โดยไม่ต้องยึดกับความเป็นเพศ สินค้าควรถูกพูดถึงในแง่ประโยชน์ใช้สอยมากกว่าความเป็นเพศ
4. ไม่นำเรื่องความรุนแรงทางเพศมาต่อกันด้วยข้อมูลทางสถิติที่อาจจะกลายเป็นมายาคติผ่านข้อมูลทางสถิตินั้น
5. ไม่ควรนำเสนอภาพตายตัวของบทบาทความเป็นหญิง เช่น การเป็นแม่บ้าน การเป็นภรรยา ความเป็นแม่ แต่ควรนำเสนอบทบาทใหม่ ๆ ของผู้หญิงที่แตกต่างจากภาพเดิม เช่น บทบาทนอกบ้าน อาชีพใหม่ๆของผู้หญิง
6. ไม่สร้างภาพตายตัวว่าผู้หญิงเป็นเพศที่หมกมุ่นอยู่กับการบริโภคอย่างไม่มีเหตุผล
7. ในงานโฆษณาควรนำเสนอภาพความหลากหลายของครอบครัว ไม่ยึดติดกับครอบครัวตามอุดมคติ เช่น พ่อ แม่ ลูก แต่ควรมีการนำเสนอภาพครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยว ครอบครัวหลากหลายทางเพศ เป็นต้น
8. ควรนำเสนอทางเลือกและค่านิยมใหม่เกี่ยวกับความงามของผู้หญิง โดยไม่จำกัดเฉพาะความงามในอุดมคติ เช่น ต้องผอม ต้องขาว ต้องจุกโต้ง ต้องตาโต หน้าอกโต เท่านั้น ควรชี้ให้เห็นว่า ความงามต้องเกิดจากการนิยามตัวเองของผู้หญิง ไม่ใช่การกำหนดของผู้ชายหรือค่านิยมของสังคม
9. ระมัดระวังการสร้างสัญลักษณ์ ที่นำไปสู่การตีความในความหมายที่มีอคติทางเพศ
10. ไม่ควรนำเสนอภัยทางเพศผ่านเด็ก ควรจำกัดอายุผู้แสดงในงานโฆษณาที่สื่อภัยทางเพศ

บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา

ในบทนี้จะนำเสนอข้อสรุปจากการศึกษาซึ่งพัฒนาเป็น แนวปฏิบัติทางจริยธรรมโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิงในรายการโทรทัศน์ ซึ่งรวบรวมจากข้อมูลดังนี้

1. งานวิจัยและวิทยานิพนธ์ในประเทศไทยย้อนหลัง 10 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2548-2557
2. การวิเคราะห์ข้อบังคับจริยธรรมและแนวปฏิบัติของสื่อมวลชนของ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย Gender-Sensitive Indicators for Media ,UNESCO รายงานการประชุมสุดยอดด้านสื่อสารมวลชนแห่งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก Asia Media Summit ปี 2011 และหลักการเชิงจริยธรรมสำหรับการรายงานข่าวเกี่ยวกับผู้รอดชีวิตจากความรุนแรงทางเพศ โดย UNFPA
3. การวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analysis) อคติทางเพศต่อผู้หญิงในสื่อ วิเคราะห์จากข่าวรายการสถานการณ์ปัจจุบัน รายการละคร และโฆษณา
4. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้เชี่ยวชาญ 3 ครั้ง จำนวน 25 คน ดังนี้
 - 4.1 บรรณาธิการ/ผู้สื่อข่าวซึ่งรายงานข่าวประเด็นผู้หญิง นักวิชาการด้านการสื่อข่าวนักวิชาการด้านเพศภาวะ/เพศวิถีซึ่งศึกษาด้านการวิเคราะห์ข่าว
 - 4.2 นักวิชาชีพโฆษณา นักวิชาการด้านละคร/โฆษณา นักวิชาการด้านเพศภาวะ/เพศวิถีซึ่งศึกษางานละคร/โฆษณา
 - 4.3 ตัวแทนองค์กรภาครัฐและภาคประชาสังคมที่ทำงานด้านผู้หญิง

1. จริยธรรมรายการโทรทัศน์โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของสตรี

1.1 หลักความถูกต้อง

สื่อมวลชนควรยึดหลักการนำเสนอความถูกต้องเกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศต่อผู้หญิง การนำเสนอข้อมูลอย่างครบถ้วน รอบด้าน ไม่บิดเบือน ไม่แต่งเติม และไม่ผลิตซ้ำมายาคติที่สร้างอคติทางเพศต่อผู้หญิง เนื้อหาข่าวสารต้องสามารถแยกแยะให้ผู้รับสารเห็นว่า ข้อเท็จจริงในข่าวความรุนแรงทางเพศกับมายาคติซึ่งผลิตซ้ำความเข้าใจที่ผิดพลาดเกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศเป็นอย่างไร

1.2 หลักการวิสัย

การรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องความรุนแรงทางเพศต่อผู้หญิงโดยสื่อมวลชนต้องเป็นกลางปราศจากอคติ ไม่ว่าจะเป็นอคติจากความรัก ความเกลียดชัง ความกลัว หรือความไม่รู้ ตลอดจนการไม่ปล่อยให้ความคิดเห็นหรือความรู้สึกส่วนตัวเข้าแทรกแซงในการรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องเพศ

สื่อมวลชนต้องไม่ตัดสิน ไม่ตำหนิ ไม่ตีตรา ไม่ประเมินคุณค่าทั้งผู้กระทำผิดและผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศ

1.3 หลักสิทธิมนุษยชน

ในการปฏิบัติงานทุกขั้นตอนของสื่อมวลชนควรตระหนักและเคารพในคุณค่าของผู้หญิงในฐานะที่เป็นมนุษย์ซึ่งมีศักดิ์ศรี ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงทางเพศหรือประเด็นที่มีความอ่อนไหวทางเพศภาวะนั้น ให้ถือว่าการปกป้องผู้หญิงซึ่งถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศมีความสำคัญกว่าการได้มาซึ่งเนื้อหาเพื่อการรายงานข่าวหรือการผลิตรายการโทรทัศน์ ไม่นำเสนอภาพผู้หญิงในลักษณะที่ดูยั่วยุ ไร้อัตตา และไม่ควรนำเสนอภาพผู้หญิงเพื่อแสวงหาประโยชน์ในฐานะวัตต์ทางเพศ

1.4 หลักความเป็นส่วนตัว

สื่อมวลชนควรคำนึงถึงสิทธิของผู้หญิง โดยเฉพาะผู้ซึ่งถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศที่จะไม่ถูกรบกวนในการดำเนินชีวิต สื่อมวลชนควรให้ความเคารพความเป็นส่วนตัวในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนข้อมูลส่วนตัวของผู้หญิงซึ่งถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศจะต้องไม่ถูกเปิดเผย ความเป็นส่วนตัวถือเป็นสิทธิของบุคคลของผู้หญิงที่อยู่ตามลำพังโดยอิสระและปลอดภัย

1.5 หลักศีลธรรม

สื่อมวลชนควรคำนึงถึงหลักความซื่อสัตย์ในการนำเสนอเนื้อหาอย่างตรงไปตรงมา มีความซื่อสัตย์ต่อการรักษาคำมั่นสัญญาที่มีไว้ต่อแหล่งข่าวซึ่งถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศ ตลอดจนมีความซื่อสัตย์ในการเปิดเผยตัวตนของผู้สื่อข่าว

1.6 หลักความหลากหลาย

สื่อมวลชนควรยอมรับในความแตกต่างของการดำรงอยู่ซึ่งความหลากหลายในสังคม ได้แก่ วัฒนธรรม ศาสนา ชชาติพันธุ์ สีผิว เพศภาวะ เพศวิถี ในพื้นที่สื่อมวลชนหากมีการเปิดพื้นที่ยอมรับความแตกต่างหลากหลายเกิดขึ้น ก็จะทำให้สื่อมวลชนสามารถเข้าใจความจริง ความยุติธรรม และสามารถสร้างทางเลือกและโอกาสใหม่ ๆ แก่กลุ่มคนที่มีความหลากหลายโดยเฉพาะกลุ่มผู้หญิงซึ่งมีความหลากหลายทั้งในแง่บทบาททางสังคมและบทบาททางเพศ

1.7 หลักความยุติธรรม

สื่อมวลชนควรให้ความสำคัญเป็นธรรมกับทุกฝ่ายที่ได้รับผลกระทบในข่าวความรุนแรงทางเพศ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์ได้มีโอกาสที่จะพูด การไม่เลือกปฏิบัติต่อแหล่งข่าวด้วยเหตุแห่งเพศ ควรให้ความสำคัญในการเปิดพื้นที่ในรายการข่าว/รายการโทรทัศน์โดยให้ทั้งหญิงและชายมีโอกาสปรากฏตัวในสัดส่วนที่เท่าเทียม ไม่ว่าจะเนื้อหาและภาพในรายการข่าว ตลอดจนการใช้แหล่งข่าวหญิง-ชายในสัดส่วนที่เท่าเทียมกัน

1.8 หลักความรับผิดชอบ

การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนควรคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมเป็นสำคัญ ในประเด็นความรุนแรงทางเพศต่อผู้หญิง สื่อมวลชนควรแสดงความรับผิดชอบต่อผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศ การนำเสนอข้อมูลหน่วยงาน/องค์กรที่สามารถให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศ การใช้ข้อมูลประเภทสถิติเพื่ออธิบายความรุนแรงทางเพศในฐานะปัญหาสังคมแทนที่จะรายงานแบบโศกนาฏกรรม การขยายข่าวความรุนแรงทางเพศให้มีมุมมองเชิงสังคม เพื่อให้สังคมต้องร่วมกันรับผิดชอบและหาทางออกของปัญหา มิใช่ปล่อยให้มันเป็นเพียงปัญหาส่วนตัวของผู้ถูกกระทำ ความรุนแรง

2. แนวปฏิบัติสำหรับรายการข่าวโทรทัศน์โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของสตรี

2.1 แหล่งข่าว

1. ควรปกปิดข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งข่าวซึ่งถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศ ทั้งกรณีเสียชีวิตหรือยังมีชีวิตอยู่ ได้แก่ ชื่อ-นามสกุลจริง สัญชาติ เชื้อชาติ ศาสนา ระดับการศึกษา ที่อยู่ อาศัย ชื่อสถานศึกษา สถานที่ทำงาน อาชีพ ทะเบียนรถ ข้อมูลในบัตรประชาชน หนังสือเดินทาง เอกสารซึ่งบ่งชี้ข้อมูลส่วนตัว ข้อมูลของบิดามารดา ญาติพี่น้อง พยานบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งลักษณะความพิการของแหล่งข่าว เพื่อป้องกันการจดจำในกรณีที่ทำให้แหล่งข่าวและครอบครัวเสียหายได้
2. การรายงานข่าวควรนำเสนอด้วยความเข้าใจในสภาพปัญหาและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของแหล่งข่าว ไม่ควรรายงานให้ผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศมีสภาพเป็นเหยื่อที่น่าเวทนา ไร้ทางต่อสู้ ควรนำเสนอภาพของผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศในฐานะที่เป็นผู้ผ่านพ้นจากความรุนแรง
3. ในการเสาะแสวงหาข้อมูลข่าวเกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ ไม่ควรใช้แหล่งข่าวเฉพาะที่เป็นผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศเท่านั้น ควรใช้แหล่งข่าวที่หลากหลาย สามารถให้ข้อมูลได้ถูกต้อง ครบถ้วน และรอบด้าน
4. ผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศเป็นผู้ซึ่งมีความเปราะบางทางจิตใจอันเป็นผลมาจากการถูกกระทำ ความรุนแรง ผู้สื่อข่าวพึงหลีกเลี่ยงการนำเสนอภาพในลักษณะที่มีการเผชิญหน้าระหว่างคู่กรณีความขัดแย้ง
5. ควรให้คำแนะนำแหล่งข่าว เกี่ยวกับข้อมูลหากได้รับผลกระทบจากความรุนแรงทางเพศ แหล่งข่าวจะสามารถเรียกร้องขอความช่วยเหลือ หรือปกป้องสิทธิของตนเองได้ที่ไหน และต้องดำเนินการอย่างไร

6. ในการเข้าถึงแหล่งข่าวซึ่งถูกกระทำความรุนแรงทางเพศ สื่อมวลชนต้องขออนุญาตแหล่งข่าว ในทุกขั้นตอนของการทำข่าว เช่น ขออนุญาตบันทึกภาพ/เสียง สัมภาษณ์ ตลอดจนขออนุญาตนำข้อมูลไปออกอากาศ เพื่อเคารพสิทธิของแหล่งข่าว
7. กรณีที่ผู้ถูกกระทำความรุนแรงทางเพศเป็นเด็ก การเข้าถึงแหล่งข่าวควรได้รับความยินยอมจากตัวเด็กเอง พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลด้วย
8. แหล่งข่าวซึ่งถูกกระทำความรุนแรงทางเพศควรได้รับโอกาสในการตัดสินใจร่วมกับผู้สื่อข่าว ในการกำหนดประเด็นข่าวและภาพที่นำเสนอซึ่งเกี่ยวข้องกับตัวของพวกเธอเอง
9. ไม่ตัดสินอัตลักษณ์ทางเพศของแหล่งข่าวจากลักษณะทางร่างกายหรือบุคลิกภาพ เช่น กรณีผู้หญิงผมสั้น ผู้หญิงที่มีบุคลิกภาพห้าว ๆ โดยมากสื่อมวลชนมักรีบเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ของความเป็นทอม ซึ่งอาจเป็นการสร้างภาพเหมารวมที่คลาดเคลื่อน
10. ควรมีการคุ้มครองสิทธิของแหล่งข่าวที่เป็นผู้ต้องสงสัย/ผู้ต้องหา ไม่ซ้ำเติมผู้ต้องสงสัย/ผู้ต้องหา ไม่กระทำซ้ำ ไม่ตัดสินว่าผู้ต้องสงสัย/ผู้ต้องหาผิดหรือถูก ไม่ควรเปิดเผยใบหน้าและข้อมูลส่วนตัวของผู้ต้องสงสัย/ผู้ต้องหาก่อนจะรู้ว่าเขาเป็นผู้กระทำความผิดแน่นอน ต้องให้ความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ต้องสงสัย/ผู้ต้องหา トラบไต่ที่ยังไม่มีคำตัดสินของศาล
11. หลีกเลี่ยงการใช้สถานที่ที่บ้าน/ที่ทำงาน ของแหล่งข่าวซึ่งถูกกระทำความรุนแรงทางเพศ เป็นฉากของการนำเสนอเรื่องราวเหตุการณ์ข่าวหรือเป็นสถานที่ให้สัมภาษณ์ เพราะจะทำให้สืบรู้ได้ว่าแหล่งข่าวที่ถูกกระทำความรุนแรงทางเพศเป็นใคร
12. การจำลองสถานที่/เหตุการณ์ ในการรายงานข่าวความรุนแรงทางเพศสามารถทำได้ แต่ต้องไม่ใช่สถานที่เกิดเหตุจริง และไม่จำลองเหตุการณ์โดยเน้นขั้นตอนของการเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงอย่างละเอียดเพื่อป้องกันไม่ให้เป็นการสร้างผลกระทบด้านความรู้สึกต่อผู้ถูกกระทำความรุนแรง
13. ระมัดระวังการอ้างอิงข่าวจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ เช่น การอ้างข่าวจากหนังสือพิมพ์ การอ้างข่าวจากสำนักข่าวต่างประเทศ เพราะอาจเป็นการผลิตซ้ำความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลจากการไม่ระมัดระวังในการปกป้องสิทธิของแหล่งข่าวโดยสื่ออื่น ๆ ที่นำมาใช้อ้างอิง
14. สถานีโทรทัศน์ควรมีนโยบายสร้างความหลากหลายให้ปรากฏในพื้นที่ของการรายงานข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มบทบาทของผู้หญิงในฐานะที่เป็นผู้เชี่ยวชาญให้สัมภาษณ์ รวมทั้งการเป็นแหล่งข่าวในประเด็นต่าง ๆ
15. การอ้างแหล่งข่าวที่เป็นผู้หญิง หากประเด็นข่าวที่สัมภาษณ์แหล่งข่าวผู้หญิงไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องครอบครัว ควรหลีกเลี่ยงการเชื่อมโยงข้อมูลของพวกเธอกับเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัว เช่น ไม่ควรอ้างอิงว่าแหล่งข่าวผู้หญิงคนนั้น เป็นภรรยา เป็นคุณแม่ หรือเป็นลูกสาวของใคร

2.2 การสัมภาษณ์

1. ในการสัมภาษณ์ สื่อมวลชนไม่ควรตั้งคำถามที่เป็นการเปิดแผล ควรคำนึงถึงสภาพจิตใจของแหล่งข่าว ไม่ควรถามถึงความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความรุนแรงทางเพศ ไม่ควรตั้งคำถามที่มีลักษณะของการกระทำซ้ำความรุนแรง คำถามที่มีลักษณะกล่าวโทษผู้ถูกกระทำ ความรุนแรง เช่น คำถามที่โทษพฤติกรรมของผู้ถูกกระทำเกี่ยวกับการแต่งตัวไป การกลับบ้านดึก การเดินในที่เปลี่ยว การเที่ยวกลางคืน การดื่มแอลกอฮอล์ ไม่ควรตั้งคำถามให้แหล่งข่าวอธิบายขั้นตอนการถูกกระทำ ความรุนแรง รวมทั้งคำถามที่พาดพิงถึงตัวผู้กระทำ ความผิดโดยตรง
2. ระวังการปล่อยเสียงสัมภาษณ์ขณะที่ตำรวจกำลังสอบสวนผู้ต้องหา เพราะอาจมีเนื้อหาที่เป็นการให้รายละเอียดของเหตุการณ์มากเกินไป ซึ่งกระทบต่อความรู้สึกของผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศ
3. เมื่อแหล่งข่าวซึ่งถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศปรากฏตัวให้สัมภาษณ์ ต้องให้สิทธิแก่แหล่งข่าวในการที่จะเลือกวิธีการปกปิดอัตลักษณ์ บางครั้งการใช้หมวกไหมพรมคลุมศีรษะอาจทำให้แหล่งข่าวซึ่งถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศรู้สึกในแง่ลบต่อตัวเอง ช่วงภาพควรใช้เทคนิคมุกกล้องในการช่วยปกปิดอัตลักษณ์ เพื่อให้แหล่งข่าวรู้สึกเป็นอิสระ ปลอดภัย และสามารถใช้ชีวิตได้ตามปกติเช่นคนธรรมดาทั่วไป
4. การแปลงเสียงสัมภาษณ์ของแหล่งข่าวซึ่งถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศเป็นเรื่องควรปฏิบัติ เพื่อเป็นการปกปิดอัตลักษณ์ การจดจำได้ หรืออาจให้ผู้แสดงแทนมาทำหน้าที่ในการให้เสียงสัมภาษณ์แทนแหล่งข่าว
5. ควรเลือกสถานที่ในการสัมภาษณ์ให้เหมาะสม ถ้าเป็นไปได้ควรเลี่ยงการบันทึกเทปสัมภาษณ์ในสถานที่เกิดเหตุ เพราะอาจนำไปสู่ความรู้สึกสะเทือนใจของแหล่งข่าวซึ่งถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศ นอกจากนี้พึงระวังการนำแหล่งข่าวซึ่งถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศมาบันทึกเทปในสตูดิโอที่มีทีมงานอยู่เป็นจำนวนมาก เนื่องจากอาจนำไปสู่การเปิดเผยตัวและเป็นที่ยึดจำได้ อาจทำให้แหล่งข่าวรู้สึกไม่ปลอดภัยและมีความกังวลใจ

2.3 การจัดวางองค์ประกอบมุกกล้อง และการนำเสนอภาพข่าว

1. ไม่ควรนำเสนอภาพศพ ภาพเปลือย ภาพที่เน้นสรีระเชื่อมโยงด้านเพศของผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศ
2. ไม่ควรนำเสนอภาพที่ผู้หญิงกำลังถูกกระทำ ความรุนแรง เช่น ภาพที่โดนจุดกระชากลากถู ถูกทุบตี ทำร้าย ภาพของพนักงานบริการที่กำลังถูกจับกุมจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ

3. ไม่ควรนำเสนอภาพที่มีลักษณะล่อเลียน ในด้านความพิการทางร่างกาย รูปร่างหน้าตา หรือบุคลิกภาพของแหล่งข่าว
4. ไม่ควรนำเสนอภาพความอ่อนแอของผู้ถูกระทำความรุนแรงทางเพศจนนำไปสู่การสร้างความเร้าอารมณ์ในข่าว ตลอดจนหลีกเลี่ยงภาพที่แสดงให้เห็นถึงความโศกเศร้า เช่น ภาพญาติผู้เสียหายร้องไห้
5. ภาพถ่ายของผู้เสียหายทั้งที่มีชีวิตและเสียชีวิตจากความรุนแรงทางเพศจะต้องมีการปกปิดด้วยเทคนิคต่างๆในการนำเสนอภาพผู้ถูกระทำความรุนแรงทางเพศ ควรใช้มุกกล้อง ใช้เทคนิคการถ่ายภาพด้วยการบดบังอัตลักษณ์ของผู้ถูกระทำความรุนแรงทางเพศ ผู้สื่อข่าวต้องทำให้ผู้ถูกระทำความรุนแรงทางเพศสามารถดำรงชีวิตได้ตามปกติ เจกเช่นคนธรรมดาทั่วไป ผู้สื่อข่าวพึงระลึกว่าหน้าที่ในการปกป้องผู้ถูกระทำความรุนแรงทางเพศ เป็นหน้าที่ของผู้สื่อข่าว ต้องไม่ปล่อยให้เป็นการละเมิดของผู้ถูกระทำความรุนแรงทางเพศที่จะต้องปกป้องคุ้มครองตนเอง ด้วยเหตุจากการที่ต้องปรากฏตัวในพื้นที่สื่อมวลชน
6. ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้ภาพ อาจใช้ภาพวาดหรือการ์ตูนแทนภาพถ่ายในเรื่องของความรุนแรงทางเพศหรือในประเด็นที่จะส่งผลกระทบต่อแหล่งข่าว แต่ต้องระมัดระวังให้ภาพวาดนั้นมีลักษณะของการจำลองมากกว่าจะใช้ภาพวาดที่มีความเหมือนจริง
7. หลีกเลี่ยงการนำเสนอภาพข่าวเกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศในอดีต มานำเสนอซ้ำในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงทางเพศครั้งใหม่ เพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนต่อความรู้สึกของผู้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในอดีตด้วยการรื้อฟื้นบาดแผลและความทรงจำ
8. ควรใช้ความระมัดระวังในการนำคลิปที่เผยแพร่ในสังคมออนไลน์มาเป็นภาพข่าว เพราะมีโอกาที่จะกระทบต่อสิทธิของแหล่งข่าวซึ่งถูกระทำความรุนแรงทางเพศได้ง่าย แม้จะมีการเบลอนำของแหล่งข่าว แต่บรรยากาศแวดล้อมในคลิปเหล่านั้นสามารถเชื่อมโยงถึงตัวแหล่งข่าวผู้ถูกระทำความรุนแรงได้
9. ผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อควรตรวจสอบเทคนิคในการนำเสนอ เช่น มุกกล้อง เสียง แสง และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อมุมมองหรือการเลือกปฏิบัติทางเพศ ก่อนการเริ่มรายการ เช่น การใช้เสียงและแสงที่มีคุณภาพเท่ากันระหว่างเพศ เช่น ไม่ใช้เทคนิคด้านแสงที่อ่อนนุ่มต่อแขกรับเชิญที่เป็น “หญิง” เพื่อให้ภาพออกมาดู “อ่อนโยน” แต่ใช้แสงที่คมชัดต่อแขกรับเชิญที่เป็น “ชาย” เพื่อให้ภาพออกมาดู “เข้มแข็ง” เพื่อหลีกเลี่ยงการสร้างภาพเหมารวมในเรื่องเพศภาวะ ควรเลือกใช้มุกกล้องที่เท่ากันระหว่างเพศเมื่อจับภาพบุคคล เลือกสถานที่ถ่ายทำให้เหมาะสมและเท่าเทียมกันทั้งแหล่งข่าวที่เป็นผู้ชายและผู้หญิง

2.4 ประเด็นข่าว

1. การกำหนดประเด็นข่าวความรุนแรงทางเพศ ต้องคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อตัวแหล่งข่าว มากกว่าการคำนึงถึงผลประโยชน์ของสังคม
2. การรายงานข่าวความรุนแรงทางเพศ ควรนำเสนอข้อเท็จจริงมากกว่าการเน้นอารมณ์ความรู้สึกของแหล่งข่าว
3. การรายงานข่าวความรุนแรงทางเพศ ไม่ควรอธิบายขั้นตอนของการกระทำความรุนแรงทางเพศ
4. การรายงานข่าวทั่วไป ไม่ควรนำประเด็นอัตลักษณ์ทางเพศมาเชื่อมโยงกับพฤติกรรมการกระทำความผิด
5. สื่อมวลชนต้องเสนอทางเลือกให้แก่ผู้ถูกกระทำความรุนแรงทางเพศโดยให้ข้อมูลที่รอบด้านครบถ้วน ถูกต้อง เพื่อให้ผู้ถูกกระทำและสังคมสามารถพิจารณาข้อมูลและทางเลือกต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาความรุนแรง เช่น ในการรายงานข่าวความรุนแรงทางเพศ ควรเน้นการนำเสนอในเชิงข้อมูลสถิติ ควรสอดแทรกแง่คิด คำแนะนำของแพทย์ นักวิชาการด้านความเป็นธรรมทางเพศ มุมมององค์กรสตรี/องค์กรด้านความเป็นธรรมทางเพศ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม หน่วยงานที่สามารถให้การช่วยเหลือผู้หญิง กระบวนการในการให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุความรุนแรง
6. ควรนำเสนอข้อมูลความรุนแรงทางเพศในฐานะที่เป็นปัญหาสังคมมากกว่าปัญหาส่วนตัว ความรุนแรงทางเพศไม่ว่าจะเกิดในครอบครัว หรือสถานที่ใดก็ตามต้องถือว่าเป็นปัญหาที่สาธารณะ ชุมชน สังคมต้องเข้าไปมีส่วนรับรู้แก้ไข เพราะความรุนแรงทางเพศถือเป็นปัญหาระดับโครงสร้างสังคมมิใช่แค่ระดับปัจเจก การรายงานข่าวต้องชี้ให้เห็นว่าปัจจัยเชิงโครงสร้างสังคมและวัฒนธรรมเป็นต้นเหตุของปัญหาความรุนแรง ควรนำเสนอบริบทแวดล้อม รายงานให้เห็นถึงปัญหาเชิงโครงสร้างสังคมที่สามารถเชื่อมโยงสู่ประเด็นอื่น ๆ
7. สื่อมวลชนต้องวิเคราะห์และทำความเข้าใจเรื่องระบบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหญิงชาย ว่าส่งผลต่อปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิงอย่างไร เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนทัศนคติเรื่องความสัมพันธ์เชิงอำนาจให้นำไปสู่ความเท่าเทียม
8. สื่อมวลชนควรเพิ่มพื้นที่ในการนำเสนอประเด็นข่าวด้านบวกเกี่ยวกับผู้หญิง เช่น ผู้หญิงทำดีในสังคม ผู้หญิงในมิติที่หลากหลายแต่ถูกหลงลืม เช่นผู้หญิงในชนบท ผู้หญิงสูงอายุ ผู้หญิงชาติพันธุ์ นำเสนอภาพผู้หญิงที่ประสบความสำเร็จโดยไม่จำเป็นต้องอยู่ในกรอบบรรทัดฐานดั้งเดิมของความเป็นผู้หญิง เช่น เรื่องราวของผู้หญิงที่ดูแลตัวเองได้พึ่งพาตัวเองได้ ผู้หญิงที่ผ่านพ้นจากความรุนแรง แม่เลี้ยงเดี่ยวที่ประสบความสำเร็จ

นำเสนอเรื่องผู้หญิงในมิติใหม่ ๆ อย่างเช่น เรื่องของสิทธิในการเข้าถึงการตั้งครรภ์ การทำแท้งอย่างปลอดภัย หรือสิทธิของพนักงานบริการทางเพศ เป็นต้น

9. การรายงานข่าวความรุนแรงทางเพศควรเชื่อมโยงความรู้ข้ามศาสตร์ เช่น นิติศาสตร์ สังคมศาสตร์ เพศวิถีศึกษา จิตวิทยา สุขภาพ เป็นต้น เพื่อให้การรายงานเกิดความครบถ้วนรอบด้าน เพราะปัญหาความรุนแรงทางเพศไม่ได้มีมิติเดียว แต่มีความทับซ้อนและส่งผลกระทบต่อปัญหาสังคมในทุกด้าน

2.5 ภาษาข่าว

1. ควรระมัดระวังการใช้ภาษาที่เป็นการซ้ำเติมความทุกข์ของผู้เสียหายในคดีความรุนแรงทางเพศ รวมทั้งผลกระทบต่อความรู้สึกของครอบครัว ควรใช้ภาษาที่เป็นกลาง ไม่ตัดสิน และวางอยู่บนพื้นฐานของการเคารพสิทธิ
2. รายการข่าว/รายการเล่าข่าว ไม่ควรใช้ภาษาหยอกล้อ ใช้คำอุทานที่แสดงอารมณ์ความรู้สึก ในระหว่างการรายงานข่าวความรุนแรงทางเพศ เพราะภาษาหยอกล้อ และคำอุทานอาจสื่อความหมายว่าความรุนแรงทางเพศเป็นเรื่องเล็กน้อย หรือเป็นเรื่องชวนขบขัน
3. ไม่ควรเรียกแหล่งข่าวซึ่งถูกกระทำความรุนแรงทางเพศ ว่าเหยื่อ แต่ควรใช้คำว่าผู้รอดชีวิต ผู้ผ่านพ้น ผู้เผชิญความรุนแรง
4. หลีกเลี่ยงภาษาข่าวในลักษณะวาทกรรมเชิงลบ และสร้างภาพเหมารวม เช่น ทอมโหด แม่ใจร้าย แม่ใจยักษ์ ไอ้เหี้ยนิตถาร เป็นต้น
5. หลีกเลี่ยงภาษาข่าวที่ลดทอนความหมายของความรุนแรงทางเพศให้เป็นเรื่องเล็กน้อย หรือเป็นเพียงเรื่องสนุก
6. หลีกเลี่ยงภาษาข่าวที่ทำให้เรื่องความรุนแรงทางเพศเป็นเรื่องกรรมเวร สิ้นหวัง ไร้หนทางต่อสู้อย่างไร เช่น การใช้คำว่า เคาระห์ร้าย เคาระห์ซ้ำกรรมซัด สุดโซคร้าย ดวงช่วย ชะตาโหด ถึงคราวช่วย เป็นต้น

3. แนวปฏิบัติรายการละครโทรทัศน์โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของสตรี

- 3.1 เนื้อหาของรายการละครควรวางอยู่บนพื้นฐานข้อเท็จจริงที่ปราศจากอคติทางเพศ
- 3.2 หากเนื้อหารายการละครมีการนำเสนอเกี่ยวกับข้อเท็จจริงซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นอนามัยเจริญพันธุ์ หรือ โรคทางเพศ ควรนำเสนอเนื้อหาดังกล่าวโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานข้อมูลจากงานวิจัย หรือเป็นข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในด้านนั้น ๆ
- 3.3 เนื้อหาของรายการละครไม่ควรผลิตซ้ำบทบาททางเพศภาวะและเพศวิถีแบบเดิม ๆ เช่น การกำหนดกรอบที่ตายตัวของความเป็นผู้หญิงที่ดี ผู้หญิงไม่ดี ควรนำเสนอบทบาททาง

เพศภาวะที่มีความหลากหลาย สร้างเนื้อหาที่มีลักษณะของการทำทนายต่อแบบแผน หรือ
อุดมการณ์ดั้งเดิมที่มีลักษณะของความไม่เป็นธรรมในเรื่องเพศ

- 3.4 เนื้อหาของรายการละครควรมีการนำเสนอภาพความเท่าเทียมทางเพศของผู้หญิงในพื้นที่
หลากหลายในสังคม เช่น ในพื้นที่ศาสนา การเมือง เศรษฐกิจ เป็นต้น
- 3.5 เนื้อหาของรายการละครควรนำเสนอภาพผู้หญิงที่เป็นบุคคลหลากหลายทางเพศ ใน
ลักษณะของการเคารพสิทธิและปราศจากอคติ ไม่สร้างภาพเหมารวมในละครให้บุคคล
เหล่านี้เป็นตัวละคร โรแมนติกวีปรีต ใช้ความรุนแรง เสียดสี อาฆาต พยาบาท เป็นต้น แต่ควร
นำเสนอภาพผู้หญิงที่เป็นบุคคลหลากหลายทางเพศในลักษณะที่เป็นคนธรรมดาทั่วไป
สามารถดำเนินชีวิตร่วมกับคนอื่น ๆ ในสังคมได้อย่างปกติ
- 3.6 รมัตระวังเรื่องการนำเสนอภาพของการกระทำความรุนแรงต่อผู้หญิงในรายการละคร ไม่
ผลิตซ้ำภาพผู้หญิงเป็นเหยื่อหรือแสดงให้เห็นการกระทำความรุนแรงอย่างละเอียด ไม่ควร
สร้างค่านิยมที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่าผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศที่สามารถกระทำความ
รุนแรงทางเพศได้
- 3.7 หากมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงทางเพศในรายการละคร ควรนำเสนอช่องทางการ
ช่วยเหลือผู้หญิงที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในทางปฏิบัติ การให้ข้อมูลด้านกฎหมายหรือ
นำเสนอบทสรุปที่มีแง่มุมของการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มากกว่าจะสร้างภาพ
ตายตัวว่ามีเพียงพระเอกเท่านั้นที่จะช่วยเหลือนางเอกได้
- 3.8 ควรเพิ่มเนื้อหาที่ส่งเสริมให้ผู้ชายมีความรับผิดชอบในเรื่องเพศสัมพันธ์ รายการละครต้อง
สะท้อนให้เห็นว่าการคุมกำเนิดเป็นเรื่องที่ต้องรับผิดชอบร่วมกันของทั้งหญิงชาย ผู้หญิง
สามารถพูดหรือแสดงความต้องการในเรื่องเพศได้ หรือบอกให้ผู้ชายใส่ถุงยางได้ และควร
จะเปลี่ยนความคิดในเรื่องเพศว่าผู้หญิงเท่านั้นที่เป็นฝ่ายเสียหาย ผู้ชายเท่านั้นเป็นฝ่าย
ได้เปรียบ การนำเสนอเรื่องเพศในรายการละครควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับอนามัยเจริญพันธุ์ด้วยเสมอ
- 3.9 เนื้อหาในรายการละครควรนำเสนอภาพที่ผู้หญิงสามารถพึ่งพาตัวเองได้ในทุกบริบท ทั้ง
เรื่องทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ศาสนา โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพิงผู้ชายอยู่เสมอ

4. แนวปฏิบัติรายการโฆษณาโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของสตรี

- 4.1 ไม่ควรนำเสนอเนื้อหาโฆษณาซึ่งสะท้อนอคติทางเพศที่แอบแฝงมาพร้อมกับเนื้อหาการ
เหยียดชาติกำเนิด ศาสนา สีผิว วัฒนธรรม และชาติพันธุ์ รมัตระวังการสร้างสัญลักษณ์
ที่นำไปสู่การตีความในความหมายที่มีอคติทางเพศ
- 4.2 ไม่ควรนำเสนอภาพผู้หญิงในลักษณะที่ด้อยค่า ไร้อำนาจ ไม่นำเสนอเรื่องราว เพศภาวะ สถานะ
ทางสังคม และสถานภาพสมรส มาเป็นประเด็นล้อเลียนในงานโฆษณา

- 4.3 ไม่นำเสนอภาพผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศเพื่อผู้ชาย ไม่ควรทำให้เรื่องเพศกลายเป็นสินค้า สินค้าควรนำเสนอแบบไร้เพศ ควรนำเสนอมุมมองใหม่ ๆ โดยไม่ต้องยึดกับความเป็นเพศ สินค้าควรถูกพูดถึงในแง่ประโยชน์ใช้สอยมากกว่าความเป็นเพศ
- 4.4 ระวังความถูกต้องของการอ้างอิงข้อมูลทางสถิติที่เกี่ยวกับเรื่องเพศในงานโฆษณา เพราะการใช้ข้อมูลทางสถิติที่ผิดพลาดในงานโฆษณาอาจกลายเป็นมายาคติที่ผลิตซ้ำความรุนแรงทางเพศได้
- 4.5 ไม่ควรนำเสนอภาพตายตัวของบทบาทความเป็นหญิง เช่น ความเป็นแม่ ความเป็นภรรยา แต่ควรนำเสนอบทบาทใหม่ๆ ที่หลากหลายของผู้หญิงซึ่งแตกต่างจากภาพเดิม เช่น บทบาทนอกบ้าน อาชีพใหม่ ๆ ของผู้หญิง
- 4.6 ไม่ควรตอกย้ำภาพตายตัวของผู้หญิงในเรื่องของวัย โดยเฉพาะผู้หญิงสูงอายุในงานโฆษณา มักถูกทำให้มีภาพอ่อนด้อย ฟังพาตัวเองไม่ได้ เมื่อเทียบกับผู้หญิงในวัยอื่น ๆ
- 4.7 ไม่สร้างภาพตายตัวว่าผู้หญิงเป็นเพศที่หมกมุ่นอยู่กับการบริโภคอย่างไม่มีเหตุผล
- 4.8 ในงานโฆษณาควรนำเสนอภาพความหลากหลายของครอบครัว ไม่ยึดติดกับครอบครัวตามอุดมคติ เช่น ครอบครัวที่มีแต่พ่อ แม่ ลูก แต่ควรมีการนำเสนอภาพครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยว ครอบครัวหลากหลายทางเพศ ให้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของสังคม เป็นต้น
- 4.9 ควรนำเสนอทางเลือกและค่านิยมใหม่เกี่ยวกับความงามของผู้หญิง โดยไม่จำกัดเฉพาะความงามในอุดมคติ เช่น ต้องผอม ต้องขาว ต้องจมูกโด่ง ต้องตาโต หน้าอกโต เท่านั้น ควรชี้ให้เห็นว่า ความงามควรเกิดจากการนิยามตัวเองของผู้หญิง ไม่ใช่การกำหนดของผู้ชายหรือค่านิยมของสังคม
- 4.10 ไม่ควรนำเสนอวัยเยาว์ทางเพศผ่านเด็ก ควรจำกัดอายุผู้แสดงในงานโฆษณาที่สื่อวัยเยาว์ทางเพศ

5. ข้อควรทำ และไม่ควรทำ ในการคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของสตรี ในรายการข่าว

ควรทำ	ไม่ควรทำ
1. ควรปกปิดข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งข่าวซึ่งถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศ	1. ไม่ควรนำเสนอภาพในลักษณะที่มีการเผชิญหน้าระหว่างคู่กรณีความขัดแย้ง
2. ในการรายงานข่าวความรุนแรงทางเพศ ควรนำเสนอด้วยความเข้าใจในสภาพปัญหาและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของแหล่งข่าว	2. ไม่ควรตัดสินอัตลักษณ์ทางเพศของแหล่งข่าว จากลักษณะทางร่างกายหรือบุคลิกภาพ
3. ควรใช้แหล่งข่าวที่หลากหลาย สามารถให้ข้อมูลได้ถูกต้อง ครบถ้วน และรอบด้าน	3. ไม่ควรใช้สถานที่ที่บ้าน/ที่ทำงาน ของแหล่งข่าว ซึ่งถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศ เป็นฉากของการนำเสนอเรื่องราวเหตุการณ์ข่าว
4. ควรให้คำแนะนำแหล่งข่าว เกี่ยวกับข้อมูลหากได้รับผลกระทบจากความรุนแรงทางเพศ	4. ไม่ควรพาแหล่งข่าวซึ่งถูกกระทำ ความรุนแรงไปถ่ายทำยังสถานที่เกิดเหตุจริง เพราะอาจทำให้เกิดความสะเทือนใจ
5. ควรขออนุญาตแหล่งข่าว ในทุกขั้นตอนของการทำข่าว	5. ไม่ควรนำแหล่งข่าวซึ่งถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศมาบันทึกเทปในสตูดิโอที่มีทีมงานอยู่เป็นจำนวนมาก เนื่องจากอาจนำไปสู่การเปิดเผยตัว
6. กรณีที่ผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศเป็นเด็ก การเข้าถึงแหล่งข่าวควรได้รับความยินยอมจากตัวเด็กเอง พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลด้วย	6. ไม่จำลองเหตุการณ์โดยเน้นขั้นตอนของการเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงอย่างละเอียด
7. แหล่งข่าวซึ่งถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศควรได้รับโอกาสในการตัดสินใจร่วมกับผู้สื่อข่าว ในการกำหนดประเด็นข่าวและภาพที่นำเสนอ	7. ไม่ควรตั้งคำถามที่เป็นการเปิดแผล ควรคำนึงถึงสภาพจิตใจของแหล่งข่าว
8. ควรมีการคุ้มครองสิทธิของแหล่งข่าวที่เป็นผู้ต้องสงสัย/ผู้ต้องหา	8. ไม่ควรปล่อยเสียงสัมภาษณ์ขณะที่ตำรวจกำลังสอบสวนผู้ต้องหา เพราะอาจมีเนื้อหาที่เป็นการให้รายละเอียดของเหตุการณ์มากเกินไป
9. สถานีโทรทัศน์ควรมีนโยบายสร้างความหลากหลายให้ปรากฏในพื้นที่ของการรายงานข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มบทบาทของผู้หญิงในฐานะที่เป็นผู้เชี่ยวชาญให้สัมภาษณ์	9. ไม่ควรนำเสนอภาพศพ ภาพเปลือย ภาพที่เน้นสรีระเชื่อมโยงด้านเพศของผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศ
10. ควรให้สิทธิแก่แหล่งข่าวในการที่จะเลือกวิธีการปกปิดอัตลักษณ์	10. ไม่ควรนำเสนอภาพที่ผู้หญิงกำลังถูกกระทำ ความรุนแรง

5. ข้อควรทำ และไม่ควรทำ ในการคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของสตรี ใน
 รายการข่าว (ต่อ)

ควรทำ	ไม่ควรทำ
11. ควรแปลงเสียงสัมภาษณ์ของแหล่งข่าวซึ่งถูก กระทำความรุนแรงทางเพศหรือใช้นักแสดงแทน เพื่อเป็นการปกปิดอัตลักษณ์	11. ไม่ควรนำเสนอภาพที่มีลักษณะล้อเลียน ใน ด้านความพิการทางร่างกาย รูปร่างหน้าตา หรือ บุคลิกภาพของแหล่งข่าว
12. ภาพถ่ายของผู้เสียหายทั้งที่มีชีวิตและเสียชีวิต จากความรุนแรงทางเพศ ควรมีการปกปิดด้วย เทคนิคต่าง ๆ	12. ไม่ควรนำเสนอภาพความอ่อนแอของ ผู้ถูกกระทำความรุนแรงทางเพศจนนำไปสู่การ สร้างความไร้อารมณ์ในข่าว
13. ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้ภาพ ควรใช้ ภาพวาดหรือการ์ตูนแทนภาพถ่ายในเรื่องของ ความรุนแรงทางเพศหรือในประเด็นที่จะส่งผล กระทบต่อแหล่งข่าว	13. ไม่ควรนำแฟ้มภาพข่าวเกี่ยวกับความรุนแรง ทางเพศในอดีต มานำเสนอซ้ำในกรณีที่เกิด เหตุการณ์ความรุนแรงทางเพศครั้งใหม่
14. ผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อควรตรวจสอบเทคนิคใน การนำเสนอ เช่น มุมกล้อง เสียง แสง และ องค์ประกอบอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อมุมมองหรือการ เลือกปฏิบัติทางเพศ	14. การรายงานข่าวทั่วไป ไม่ควรนำประเด็น อัตลักษณ์ทางเพศมาเชื่อมโยงกับพฤติกรรม กระทำความผิด
15. การกำหนดประเด็นข่าวความรุนแรงทางเพศ ควรคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อตัวแหล่งข่าว มากกว่าการคำนึงถึงผลประโยชน์ของสังคม	15. ไม่ควรอ้างอิงว่าแหล่งข่าวผู้หญิง เป็นภรรยา เป็นแม่ หรือเป็นลูกสาวของใคร หากประเด็นข่าวที่ สัมภาษณ์แหล่งข่าวไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องความสัมพันธ์ ในครอบครัว
16. การรายงานข่าวความรุนแรงทางเพศ ควรนำเสนอ ข้อเท็จจริงมากกว่าการเน้นอารมณ์ความรู้สึกของ แหล่งข่าว	16. ไม่ควรนำประเด็นอัตลักษณ์ทางเพศมาเชื่อมโยง กับพฤติกรรมกระทำความผิด
17. ควรวิเคราะห์และทำความเข้าใจเรื่องระบบ โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหญิงชาย ว่าส่งผลต่อปัญหาความรุนแรงทางเพศอย่างไร	17. ควรนำเสนอข้อมูลความรุนแรงทางเพศใน ฐานะที่เป็นปัญหาสังคมมากกว่าปัญหาส่วนตัว
18. ควรเพิ่มพื้นที่ในการนำเสนอประเด็นข่าว ด้านบวกเกี่ยวกับผู้หญิง	18. รายการข่าว/รายการเล่าข่าว ไม่ควรใช้ภาษา หยอกล้อ ใช้คำอุทานที่แสดงอารมณ์ความรู้สึก ใน ระหว่างการรายงานข่าวความรุนแรงทางเพศ
19. การรายงานข่าวความรุนแรงทางเพศควร เชื่อมโยงความรู้ข้ามศาสตร์	19. ไม่ควรเรียกแหล่งข่าวซึ่งถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศว่าเหยื่อ แต่ควรใช้คำว่า ผู้รอดชีวิต ผู้ผ่านพ้น ผู้เผชิญความรุนแรง

5. ข้อควรทำ และไม่ควรทำ ในการคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของสตรี ใน รายการข่าว (ต่อ)

ควรทำ	ไม่ควรทำ
20. ควรระมัดระวังการใช้ภาษาที่เป็นการซ้ำเติมความทุกข์ของผู้เสียหายในคดีความรุนแรงทางเพศ รวมทั้งผลกระทบต่อความรู้สึกของครอบครัว	20. ไม่ควรใช้ภาษาข่าวในลักษณะวาทกรรมเชิงลบ และสร้างภาพเหมารวม
21. ควรใช้ความระมัดระวังในการนำคลิปที่เผยแพร่ในสังคมออนไลน์มาเป็นภาพข่าว เพราะมีโอกาสที่จะกระทบต่อสิทธิของแหล่งข่าวซึ่งถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศได้ง่าย	21. ไม่ควรใช้ภาษาข่าวที่ลดทอนความหมายของความรุนแรงทางเพศให้เป็นเรื่องเล็กน้อย หรือเป็นเพียงเรื่องสนุก
22. ควรใช้ความระมัดระวังในการอ้างอิงข่าวจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ เช่น การอ้างข่าวจากหนังสือพิมพ์ การอ้างข่าวจากสำนักข่าวต่างประเทศ เพราะอาจเป็นการผลิตซ้ำความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง	22. ไม่ควรใช้ภาษาข่าวที่ทำให้เรื่องความรุนแรงทางเพศเป็นเรื่องกรรมเวร สิ้นหวัง ไร้หนทางต่อสู้

**6. ข้อควรทำ และไม่ควรทำ ในการคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของสตรี
ในรายการละคร**

ควรทำ	ไม่ควรทำ
1. เนื้อหาของรายการละครควรวางอยู่บนพื้นฐานข้อเท็จจริงที่ปราศจากอคติทางเพศ	1. เนื้อหาของรายการละครไม่ควรผลิตซ้ำบทบาททางเพศภาวะและเพศวิถีแบบเดิม ๆ ของผู้หญิง ควรนำเสนอบทบาททางเพศภาวะที่มีความหลากหลาย
2. หากเนื้อหารายการละครมีการนำเสนอเกี่ยวกับข้อเท็จจริงซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นอนามัยเจริญพันธุ์ หรือ โรคทางเพศ ควรนำเสนอเนื้อหาดังกล่าวโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานข้อมูลจากงานวิจัย หรือเป็นข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในด้านนั้น ๆ	2. ไม่ผลิตซ้ำภาพผู้หญิงเป็นเหยื่อหรือแสดงให้เห็นการกระทำความรุนแรงอย่างละเอียด
3. เนื้อหาของรายการละครควรมีการนำเสนอภาพความเท่าเทียมทางเพศของผู้หญิงในพื้นที่หลากหลายในสังคม	3. ไม่ควรสร้างค่านิยมที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่าผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศที่สามารถถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศได้
4. เนื้อหาของรายการละครควรนำเสนอภาพผู้หญิงที่เป็นบุคคลหลากหลายทางเพศ ในลักษณะของการเคารพสิทธิและปราศจากอคติ	
5. หากมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงทางเพศ ในรายการละคร ควรนำเสนอช่องทางการช่วยเหลือผู้หญิงที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในทางปฏิบัติ	
6. ควรเพิ่มเนื้อหาที่ส่งเสริมให้ผู้ชายมีความรับผิดชอบในเรื่องเพศสัมพันธ์	
7. เนื้อหาในรายการละครควรนำเสนอภาพที่ผู้หญิงสามารถพึ่งพาตัวเองได้ในทุกบริบท	

7. ข้อควรทำ และไม่ควรทำ ในการคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของสตรี
ในรายการโฆษณา

ควรทำ	ไม่ควรทำ
1. ในงานโฆษณาควรนำเสนอภาพความหลากหลายของครอบครัว ไม่ยึดติดกับครอบครัวตามอุดมคติ เช่น ครอบครัวที่มีแต่พ่อ แม่ ลูก แต่ควรมีการนำเสนอภาพครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยว ครอบครัวหลากหลายทางเพศ ให้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของสังคม	1. ไม่ควรนำเสนอเนื้อหาโฆษณาซึ่งสะท้อนอคติทางเพศที่แอบแฝงมาพร้อมกับเนื้อหาการเหยียดชาติกำเนิด ศาสนา สีผิว วัฒนธรรม และชาติพันธุ์
2. ควรนำเสนอทางเลือกและค่านิยมใหม่เกี่ยวกับความงามของผู้หญิง โดยไม่จำกัดเฉพาะความงามในอุดมคติ ควรชี้ให้เห็นว่า ความงามควรเกิดจากการนิยามตัวเองของผู้หญิง ไม่ใช่การกำหนดของผู้ชายหรือค่านิยมของสังคม	2. ไม่ควรนำเสนอภาพผู้หญิงในลักษณะที่ด้อยค่าไร้ศักดิ์ศรี ไม่นำเรื่องสรีระ เพศภาวะ สถานะทางสังคม และสถานภาพสมรส มาเป็นประเด็นล้อเลียนในงานโฆษณา
3. ควรตรวจสอบความถูกต้องของการอ้างอิงข้อมูลทางสถิติที่เกี่ยวกับเรื่องเพศในงานโฆษณา เพราะการใช้ข้อมูลทางสถิติที่ผิดพลาดในงานโฆษณา อาจกลายเป็นมายาคติที่ผลิตซ้ำความรุนแรงทางเพศได้	3. ไม่ควรนำเสนอภาพผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศเพื่อผู้ชาย ไม่ควรทำให้เรื่องเพศกลายเป็นสินค้า สินค้าควรถูกพูดถึงในแง่ประโยชน์ใช้สอยมากกว่าความเป็นเพศ
	4. ไม่ควรนำเสนอภาพตายตัวของบทบาทความเป็นหญิง เช่น ความเป็นแม่ ความเป็นภรรยา แต่ควรนำเสนอบทบาทใหม่ ๆ ที่หลากหลายของผู้หญิงซึ่งแตกต่างจากภาพเดิม
	5. ไม่ควรตอกย้ำภาพตายตัวของผู้หญิงในเรื่องของวัย โดยเฉพาะผู้หญิงสูงอายุในงานโฆษณามาก ถูกทำให้มีภาพอ่อนด้อย ฟังพาตัวเองไม่ได้ เมื่อเทียบกับผู้หญิงในวัยอื่น ๆ
	6. ไม่ควรสร้างภาพตายตัวว่าผู้หญิงเป็นเพศที่หมกมุ่นอยู่กับการบริโภคอย่างไม่มีเหตุผล
	7. ไม่ควรนำเสนอวัยเยาว์ทางเพศผ่านเด็ก ควรจำกัดอายุผู้แสดงในงานโฆษณาที่สื่อวัยเยาว์ทางเพศ

8. ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1. กสทช. ควรมีการสร้างกลไกที่เอื้อให้สื่อมวลชน ภาคประชาสังคมที่ทำงานด้านความเป็นธรรมทางเพศ และผู้ชม สามารถมีส่วนร่วมในการนำจริยธรรมและแนวปฏิบัติรายการโทรทัศน์โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง ไปใช้ในระดัของการปฏิบัติจริง
2. กสทช.ควรมีการสร้างแรงจูงใจโดยการสนับสนุนในเชิงงบประมาณ หรือ รางวัลสำหรับการสร้างสรรค์ผลงานของสื่อมวลชนที่มีเนื้อหาส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง
3. กสทช. ควรมีการทบทวนระบบ Rating ของรายการละครโทรทัศน์ ซึ่งมีการฉายซ้ำ จึงทำให้ไม่สามารถดูได้ในเรื่องความเหมาะสมของช่วงเวลาที่ออกอากาศได้ ละครบางเรื่องที่มีเนื้อหารุนแรงในเรื่องเพศถูกนำมาฉายใหม่ในช่วงเวลากลางวัน ซึ่งไม่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชน
4. กสทช.ควรมีการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง โดยร่วมมือกับเครือข่ายผู้บริโภค
5. กสทช. ควรจัดฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิงให้กับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง
6. กสทช.ควรพัฒนาจริยธรรมและแนวปฏิบัติรายการโทรทัศน์โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง ให้สามารถเป็นเครื่องมือที่ผู้บริโภคสามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการรับชมรายการโทรทัศน์

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กนกวรรณ ธรรมวรรณ. ทางเลือกของผู้หญิงที่ท้องเมื่อไม่พร้อม. กรุงเทพมหานคร: พีเอ็นพีกรุ๊ป, 2548.
- กชกรณ์ เสรีฉันทฤกษ์. วาทกรรมความงามของผู้หญิงในสังคมไทย: มุมมองพหุมิติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสตรีศึกษา วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.
- กรวิภา บุญชื้อ. สถานภาพและบทบาทชายหญิงในสังคมไทย. ใน การศึกษาบทบาทชายหญิง หน่วยที่ 1-5, หน้า 110-161. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545.
- กรวิภา บุญชื้อ. แนวคิดการพัฒนาศรี มุมมองการวิเคราะห์เชิงหญิงชาย. แปลโดย มารยาท อินทรทัศน์. กรุงเทพมหานคร: โครงการสตรีและเยาวชนศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2538.
- กฤตยา อาชวนิจกุล. ขบวนการสังคม บนมิติการเมืองเรื่องเพศและร่างกายผู้หญิง. ใน ผาสุก พงษ์ไพจิตร (บรรณาธิการ), วิถีชีวิตวิวิธ, หน้า 43-55. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2543.
- กฤตยา อาชวนิจกุล. ร่างกายของเรา ทำไมเราจึงไม่มีสิทธิ์?. สตรีทัศน์, 1 (เมษายน-พฤษภาคม 2535): 10-19.
- กฤตยา อาชวนิจกุล. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการผู้หญิงกับสุขภาพ ความรุนแรงต่อผู้หญิง: ภัยเงียบ ภัยมืด และภัยสว่าง บนทุกเส้นทางชีวิตผู้หญิง. กรุงเทพมหานคร: เครือข่ายผู้หญิงกับสุขภาพ, 2539.
- กฤตยา อาชวนิจกุล. ผู้หญิงในวาทกรรมการเมืองเรื่องเพศและสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2547.
- กฤตยา อาชวนิจกุล ชื่นฤทัย กาญจนะจิตรา และวาสนา อิมเอม. ความรุนแรงในชีวิตคู่กับสุขภาพผู้หญิง. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2546.
- กฤตยา อาชวนิจกุล และ กนกวรรณ ธรรมวรรณ. การเมืองเรื่องเพศและร่างกายผู้หญิง: เอดส์ ทางการแพทย์และความรุนแรงและหญิงรักหญิง. ใน อมรา พงศาพิชญ์ (บรรณาธิการ), เพศสถานะและเพศวิถีในสังคมไทย, หน้า 58-62. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- กฤตยา อาชวนิจกุล และ วรรณ ทองสิมา. ผู้หญิงในวาทกรรมสิทธิทางเพศ. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2548.
- กฤตยา อาชวนิจกุล และ อุษา เลิศศรีสันต์. ด้วยรักและสันติ ร่วมยุติความรุนแรงต่อผู้หญิง. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2546.

- กาญจนา แก้วเทพ. ครอบครัวยุคใหม่กับเศรษฐกิจการงาน รอยแยกใหม่ในประวัติศาสตร์. **สตรีทัศน์** 2 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2534): 15-25.
- กาญจนา แก้วเทพ. ม่านแห่งอดีต ความสัมพันธ์ระหว่างสตรีกับสถาบันสังคม. กรุงเทพมหานคร: เจนเดอร์เพรส, 2535
- กาญจนา แก้วเทพ. ผู้หญิงกับจิตวิทยา. ใน **สตรีศึกษา 1 ผู้หญิงกับประเด็นต่าง ๆ**, หน้า 219-251. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.
- กาญจนา แก้วเทพ. ผู้หญิงกับวรรณกรรมและสื่อร่วมสมัย. ใน **สตรีศึกษา 1 ผู้หญิงกับประเด็นต่าง ๆ**, หน้า 284-299. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.
- กาญจนา แก้วเทพ. ผู้หญิง/ผู้ชาย: ที่บ้าน/ที่สาธารณะ. ใน **สตรีศึกษา 2 ผู้หญิงกับประเด็นต่าง ๆ**, หน้า 59-129. กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์, 2544.
- กาญจนา แก้วเทพ. **มายาพินิจ การเมืองทางเพศของละครโทรทัศน์**. กรุงเทพมหานคร: เจนเดอร์เพรส, 2536.
- กาญจนา แก้วเทพ. **อดีตศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: เจนเดอร์เพรส, 2535.
- กัจจกร หลุยยะพงศ์. ครอบครัวยุคใหม่กับความสัมพันธ์ที่ไม่มีความแปรเปลี่ยน. ใน **สตรีศึกษาสตรีศึกษา 2 ผู้หญิงกับประเด็นต่าง ๆ**, หน้า 134-218. กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์, 2544.
- กิตติภา สุวรรณรัตน์. การสร้างพลังอำนาจในตนเองของสตรีที่ประสบปัญหาความรุนแรงในครอบครัว: ศึกษาเฉพาะกรณี ศูนย์พิทักษ์สิทธิสตรี มูลนิธิเพื่อหญิง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2545.
- กุลวดี พรหมมินทร์. การรับรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดปทุมธานีต่อการใช้ผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศที่แฝงอยู่ในโฆษณาทางโทรทัศน์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.
- กุลภา วจนสาระ. **มีเรื่องเพศแบบไหนในห้องสมุดและข่าว: หนังสือ เอกสารวิชาการ ข่าว และบทความในฐานข้อมูลสุขภาวะทางเพศ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2551.
- กุลลินี มุทธาภิน และ วรารักษ์ เฉลิมพันธุ์ศักดิ์. แนวคิดสตรีนิยมกับการเมือง. ใน **แนวคิดทางการเมืองและสังคม**, หน้า 54-69. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2547.
- กุลวีร์ ประภาพรพิพัฒน์. กรรม การกดขี่ และวิถีแห่งการหลุดพ้น. ใน **เอกสารประกอบการประชุมวิชาการประจำปีสตรีศึกษา ครั้งที่ 7 ผู้หญิงกับสุขภาวะ**, หน้า 24-34. โครงการสตรีและเยาวชนศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.
- กุลลาบ สายประดิษฐ์. **กำเนิดครอบครัวของมนุษยชาติ ระเบียบสังคมมนุษย์ สำหรับการถ่ายทอดความคิดของเองเกิลส์เป็นภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: ดอกหญ้า, 2524.
- ข่าวสด 10 มกราคม 2557
- เขียน นีรันดรนต์. การถ่ายทอดอุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ผ่านนิตยสารผู้หญิง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2546.

คณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชน และผู้สูงอายุ วุฒิสภา. ความรุนแรงต่อสตรีในครอบครัว.
(ม.ป.ท.), 2546.

คารินา โชติรวี. ข้อกังขาเรื่องบทบาทการเป็น “แม่ศรีเรือน” ในนวนิยายเรื่อง **To the lighthouse**
และ **Mrs. Dalloway** ของเวอร์จิเนีย วูล์ฟ. กรุงเทพมหานคร: คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

จรัสศรี นิลรัตน์. การปฏิบัติหน้าที่ของนักข่าวกีฬาหญิงและการยอมรับของเพื่อนร่วมงานชาย
แหล่งข่าวและผู้บริหารข่าว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวารสาร
สนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2540.

จรินทร์ เลิศจิระประเสริฐ. อาชีพของสตรีในละครโทรทัศน์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2534.

จันทกร บุญเลิศกุล. การพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์กับการคุกคามทางเพศที่เกิดขึ้นกับ
สตรี กรณีศึกษาเฉพาะหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ คมชัดลึก ในปี พ.ศ.2548.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาสตรีศึกษา สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2549.

จารุภา พานิชภักดิ์. การสร้างภาพตัวแทนผู้หญิงของกลุ่มผู้ผลิตละครโทรทัศน์ : การต่อสู้เรื่อง
ความหมาย. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.

จิตติมา ภาณุเตชะ. แนวทางการเสนอข่าวเรื่องเพศ. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสร้างความเข้าใจเรื่อง
สุขภาพผู้หญิง, 2549.

จิตติมา ภาณุเตชะและคณะ. การฉายภาพความรุนแรงต่อผู้หญิง วิเคราะห์มุมมองสื่อไทย.
กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสร้างความเข้าใจเรื่องสุขภาพผู้หญิง, 2548.

จิตราพร ธรรมสารสุนทร. ค่านิยมและทัศนคติทางเพศที่ปรากฏในนิตยสารผู้หญิง. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2537.

จิตราภรณ์ วันสพงศ์. ผู้หญิงในครอบครัว ต้นไม้ได้ร่มเงา. ใน ผู้หญิงกับอำนาจที่จะ
แปรเปลี่ยน, หน้า 34-48. กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์คปไฟ, 2537.

จิราภา สตะเวทิน. ภาษาแสดงการครอบงำของเพศชายในนิตยสารผู้หญิงของไทย : มุมมองจาก
ผู้ชายและผู้หญิง. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554.

จุมพฏ คำสนอง. วรรณกรรม อำนาจ และความบ้า บทวิเคราะห์ทางการเมืองว่าด้วยเรื่อง
อำนาจกับวรรณกรรมของคุณสุวรรณ. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2539.

ฉลาดชาย รมิตานนท์. ประวัติศาสตร์กับสตรีศึกษา. ใน กระจกหลายด้านฉายประวัติศาสตร์, หน้า
43-56. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน, 2541.

- ชนัญชี่ กาญจนอุไรโรจน์. การศึกษาภาพลักษณ์สตรีในหนังสือพิมพ์รายวันในช่วงปี 2528-2537. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาการหนังสือพิมพ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2537
- ชเนตตี ทินนาม. ประวัติศาสตร์วาทกรรมความรุนแรงต่อผู้หญิงในสื่อ พ.ศ.2449-2519. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2551
- ชฎานัทธ์ วงศ์มณี. ภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่ปรากฏในข่าวประชาสัมพันธ์ละครโทรทัศน์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.
- ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์. ไทยศึกษากับอัตถิศาสตร์พินิจ. ใน ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ (บรรณาธิการ), **จินตนาการสู่ปี2000: นวัตกรรมเชิงกระบวนทัศน์ด้านไทยศึกษา**, หน้า 100-132. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2539.
- ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์. ประวัติศาสตร์ของเพศวิถี. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2551.
- ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์. เมื่อผู้หญิงคิดจะมีหมวด การต่อสู้ “ความจริง” ของเรื่องเพศในสภาผู้แทนราษฎร. กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์คอปไฟ, 2549.
- ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์. เรื่องราวความรุนแรงในสังคมไทย: ฆ่าเห็นศพ พ่อฆ่าลูกและอื่นๆอีกมาก **รัฐศาสตร์สาร (2545): 137.**
- ชยพล สุทธิโยธิน. กฎหมายและจริยธรรมสื่อสารมวลชน. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2548.
- ชนกพร อังศุวิริยะ. "ความเป็นผู้หญิง" ในนิตยสารสตรีสาร (พ.ศ.2491-2539) : การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์. การเมืองของการปฏิวัติขนาดครอบครัวในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2540.
- ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. **สันติทฤษฎี วิถีวัฒนธรรม**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง, 2539.
- ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. **อาวุธมีชีวิต? แนวคิดเชิงวิพากษ์ว่าด้วยความรุนแรง**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ฟ้าเดียวกัน, 2549.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. **วาทกรรมการพัฒนา: อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกลักษณะ และความเป็นอื่น**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิภาษา, 2545.
- ชเนศ วงศ์ยานนาวา. ผู้หญิงและอำนาจ: การเขียนแบบผู้ชาย. ใน **สตรีศึกษา 1 ผู้หญิงกับประเด็นต่าง ๆ**, หน้า 165-215. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.
- ธงชัย วินิจจะกุล. การศึกษาประวัติศาสตร์แบบ Postmodern. ใน **ลิมโคตรเหง้าก็เผาแผ่นดิน**, หน้า 36-56. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน, 2544.

- ธงชัย วินิจจะกุล. รายงานโครงการวิจัยเสริมหลักสูตร เรื่อง วิธีการศึกษาประวัติศาสตร์แบบ
วงศ์วิทยา (genealogy). กรุงเทพมหานคร: คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.
- ณัฐญา ศรีพานิช. ความคิดเห็นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับความรุนแรงต่อ
ผู้หญิง ในครอบครัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประชากรศาสตร์
วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2550.
- ณัฐจิวดี ชนะชัย. สตรีในสังคมไทยสมัยใหม่: ศึกษากรณีสตรีซึ่งประกอบอาชีพพยาบาล
(พ.ศ.2439-2485). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2529.
- นภัทร ศิริสัมพันธ์ และอเลค กอร์ดอน. Thai Women in Late ayutthaya Style Painting
ใน เพศวิถี วันวาน วันนี้ วันพรุ่งนี้ ที่จะไม่เหมือนเดิม, หน้า 34-56.
กรุงเทพมหานคร: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2547.
- นนทกร สิทธิพลากุล. กระบวนการที่สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อการสร้างภาพลักษณ์ร่างกายสตรี:
ศึกษากรณีนิสิตหญิงระดับปริญญาตรีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะ
รัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2547.
- นันทา วีรวิทยานุกุล. ผู้หญิงกับอัตลักษณ์. ใน สตรีศึกษาสตรีศึกษา 2 ผู้หญิงกับประเด็นต่าง ๆ , หน้า
280-364. กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์, 2544.
- นันทา พันธุ์เจริญ. ความคาดหวังและความพึงพอใจในการทำงานของนักข่าวสตรีในองค์กร
หนังสือพิมพ์รายวัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการหนังสือพิมพ์
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2537.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. ปากไก่ และใบเรือ รวมความเรียงว่าด้วยวรรณกรรมและประวัติศาสตร์
ต้นรัตนโกสินทร์. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์การพิมพ์, 2527.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. ขุดรากวัฒนธรรมทางเพศของสยาม พาหนะ-ท้องก่อนแต่ง คือไทยแท้. ใน
บางกอกโพสทีฟ ฉบับ เช็กส์ที่ขอบธรรม (ทำ) 4 (กันยายน 2544): 1-5.
- นิรมล บางพระ. การสื่อสารของมูลนิธิผู้หญิงในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาของสตรี พ.ศ.
2527-2547. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาชาวศึกษา
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2547.
- นิรินทร์ เกตราไชยอนันต์. ภาพตัวแทนผู้หญิงในละครโทรทัศน์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550
- นพพร ประชากุล. คำนำเสนอฟูโกต์กับการสืบสาวความเป็นมาของสมัยใหม่. ใน ร่างกายใต้บังการ
ปฐมบทแห่งอำนาจในวิถีสมัยใหม่, หน้า 4-20. กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์
คบไฟ, 2547.

- นภาพร สิงห์พุกทางกูร.สัญญาะ ผู้หญิงยุคใหม่ ในโฆษณาแฝงบทความนิตยสาร **Cosmopolitan** ความเป็นผู้หญิงยุคใหม่: บริโภคนิยม.สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์,2556.
- ปภัศรา ศิวะพิรุฬห์เทพ. การถอดรหัสมายาคติของการข้ามชั้น: ศึกษาเปรียบเทียบผู้รับสารที่มีประสบการณ์ตรงกับผู้รับสารที่มีประสบการณ์ผ่านสื่อ. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2548.
- ปานรัตน์ นิ่มตลุง.ละครโทรทัศน์ที่ปรากฏความรุนแรงในครอบครัวต่อสตรี ศึกษาสตรีที่ผ่านประสบการณ์ความรุนแรงในครอบครัวและเคยใช้บริการกับมูลนิธิเพื่อหญิง. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2549.
- ปรียาภรณ์ คุณะเกษม. ภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่เป็นภาพสะท้อนวัตถุทางเพศซึ่งปรากฏในสื่อโฆษณาประเภทนิตยสาร. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาสตรีศึกษา วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2550.
- พิชัยศักดิ์ ทรายางกูร. กฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้ง. ใน สุพร เกิดสว่าง (บรรณาธิการ) ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทำแท้ง, หน้า 24-32. กรุงเทพมหานคร: ชีระการพิมพ์, 2523.
- พิชัยศักดิ์ ทรายางกูร. สิทธิสตรี คำตอบที่ยังต้องการคำถาม. อักษรศาสตร์พิจารณา 2 8 (มกราคม 2518): 24-26.
- พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ. ศ. 2550. สำนักงานกิจการสตรี และสถาบันครอบครัว สำนักส่งเสริมสถาบันครอบครัว, 2551.
- ปริศรา แซ่ก้วย. สถานะสตรีศึกษา: ชาตินิยมในสตรีศึกษาไทย รายงานความล้มเหลวในการ ทบทวนเอกสารสตรีศึกษาภาษาไทย ระหว่าง พ.ศ. 2522-2542. ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544.
- พรจันทร์ เสียงสอน.การนำเสนอผู้หญิงและความรุนแรงในภาพยนตร์ไทย.การนำเสนอผู้หญิงและ ความรุนแรงในภาพยนตร์ไทย,2557
- ผุสดี ตามไท และ รัชฎาภรณ์ แก้วสนิท. ความรุนแรงต่อสตรี: มหันตภัยข้ามศตวรรษ. คณะกรรมการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ และผู้พิการ สภาผู้แทนราษฎร, 2551.
- ภัทรพร หงส์ทอง. การศึกษาแนวคิดสตรีนิยมในนวนิยายของทมยันตีระหว่างพุทธศักราช 2506-2534. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2538.
- ภัสสร ลิมานนท์. บทบาทเพศ สถานภาพสตรี กับการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- มัลลิกา มัติโก. การคุมกำเนิดกับความเป็นแม่: ใครกำหนด. ใน พิมพวัลย์ บุญมงคล และคณะ (บรรณาธิการ) รื้อสร้างองค์ความคิดผู้หญิงกับสุขภาพ, หน้า 234-260. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เจนเดอร์เพรส, 2542.

- มาลี พฤกษ์พงศาวลี. เมื่อผู้หญิงพูดเรื่องข่มขืน: เสียงประท้วงจากเฟมินิสต์. ใน **สตรีทัศน์ 1** (กุมภาพันธ์-เมษายน 2526) : 15-24 .
- มูลนิธิหญิงชายก้าวไกล. รายงานสถานการณ์ความรุนแรงทางเพศปี **2556**. กรุงเทพฯ.กระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์,2557
- ยศ สันตสมบัติ. **มนุษย์กับวัฒนธรรม**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537.
- ยศ สันตสมบัติ. **แม่หญิงสีขาวตัว ชุมชนและการค้าประเวณีในสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันชุมชนท้องถิ่นการพัฒนา, 2535.
- วัชระ จิรจิตติกาลกิจ.ผลกระทบของการนำเสนอบทบาทข่มขืนในหนังสือพิมพ์ภาษาไทยรายวันที่มีต่อผู้ **ข่มขืน ผู้ถูกข่มขืน และผู้อ่านที่สะท้อนจริยธรรมของหนังสือพิมพ์**. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2550.
- วันทนี วาสิกะสิน และ สุณี๋ เหมะประสิทธิ์. **การศึกษาค่านิยมและทัศนคติของสังคมไทยต่อ ปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิง**. สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2545.
- วันทนี วาสิกะสิน. **การศึกษาค่านิยมเชิงซ้อนที่มีผลต่อปัญหาความไม่เสมอภาคระหว่างบทบาท หญิงชายในสังคมไทย**. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2545.
- วารุณี ภูริสินสิทธิ์. **สตรีนิยม ขบวนการและแนวคิดทางสังคมแห่งศตวรรษที่ 20**. กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์คปไฟ, 2545.
- วิระดา สมสวัสดิ์. คำนำ. ใน **องค์กรผู้หญิงกระหึ่มขืน-ขื่นขมในความเงียบ**, หน้า 4-5. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการจัดงานครบรอบ 60 ปี ออง ซาน ซูจี, 2547.
- วิระดา สมสวัสดิ์. **ที่พรรคสตรีนิยม**. เชียงใหม่: วนิตาเพรส, 2549.
- วิระดา สมสวัสดิ์. **นิติศาสตร์แนวสตรีนิยม**. เชียงใหม่: วนิตาเพรส, 2549.
- วิโรจน์ สุทธิสีมา. **มายาคติของผู้หญิงในภาพถ่ายของนิตยสารแนวอีโรติกไทย**. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2551
- วิลาสินี พนานครทรัพย์. **ความรุนแรงต่อผู้หญิงในชีวิตคู่: เสียงของผู้หญิง**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2545.
- วิลาสินี พิพิธกุล. บทนำ. ใน **จิตติมา ภาณุเตชะและคณะ. การฉายภาพความรุนแรงต่อผู้หญิง วิเคราะห์มุมมองสื่อไทย**, หน้า 4-8. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสร้างความสำเร็จเรื่อง สุขภาพผู้หญิง, 2548.
- วิลาสินี พิพิธกุล และ กิตติ กันภัย. **โครงการวิจัยเพศและการสื่อสารในสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2546.
- สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. **ทัศนคติของประชาชนต่อการข่มขืนกระทำชำเรา**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

- สถิตย์ นิยมญาติ. **ความเชื่อแบบตายตัวเกี่ยวกับคุณลักษณะของสตรีไทย**. คณะสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.
- สายพิน ศุพุททมงคล. **คุกกับคน อำนาจและการต่อต้านขั้วขึ้น**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.
- สายพิน ศุพุททมงคล และคณะ. **สำรวจทฤษฎีร่างกาย. ใน เหยื่อร่าง-พร่างกาย ทดลองมองร่างภายในศาสนา ปรัชญาการเมือง ประวัติศาสตร์ ศิลปะ และมานุษยวิทยา**, หน้า 22-34. กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์คปไฟ, 2541.
- สุกัญญา บุญตานนท์. **มายาคติเกี่ยวกับการข่มขืน. สตรีทัศน์ 1 (มกราคม- กุมภาพันธ์ 2533): 10-11.**
- สุกัญญา สดบรรทัด. **จริยธรรมสื่อมวลชนไทย. คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.**
- สุชีลา ตันชัยนันท์. **ฆ่าเมียทำไมถึงไม่ผิด. มติชน (17 สิงหาคม 2545): 5.**
- สุธีระ ฤกษ์วัลย์. **การนิยามความหมายใหม่ของการข่มขืนในสังคมไทยกับประเด็นสิทธิมนุษยชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2545.**
- สุนันทา อิมประไพ. **การสร้างภาพตัวแทนของผู้หญิงสุขภาพดีในนิตยสารสุขภาพและความงาม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.**
- สุภา ศิริมานนท์. **จริยธรรมของหนังสือพิมพ์. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์ พรินต์ติ้งกรุ๊ป, 2530.**
- สุภัทรา สิงหลกะ. **สิทธิสตรี. กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์, 2525.**
- สุภางค์ จันทวานิช. **การจัดช่วงชั้นทางสังคม: เกียรติภูมิของอาชีพต่าง ๆ ในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: โครงการหนังสือเล่ม สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.**
- สุภาภรณ์ จรัสวัฒน์. **การศึกษาสตรีไทยเชิงประวัติศาสตร์. ใน รายงานการศึกษาวิจัยเรื่ององค์ความรู้เกี่ยวกับสตรีไทย. กรุงเทพมหานคร: โครงการสตรีและเยาวชนศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.**
- สมชาย ปรีชาเจริญ. **ประวัติศาสตร์สตรีไทย. กรุงเทพมหานคร: สมชายการพิมพ์, 2519.**
- สมชาย ปรีชาศิลปกุล. **ระยะเวลา บาดแผล ภูมิหลัง: ภาพประกอบสร้างของ “การข่มขืน” ในคำพิพากษา (ตอนที่ 1). วิทยาษา (1 กุมภาพันธ์- 15 มีนาคม 2552): 14-19.**
- สมชาย ไมตรีและคณะ. **การศึกษาความเป็นไปได้ของการบวชภิกษุณีในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2546.**
- สมสุข หินวิมาน และ วีรวัดน์ อัมพันธ์สุข. **ธุรกิจนู้ดกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างเพศในสังคมไทย. ใน Virada Somswasdi & Sally Theobald (eds). **Women, Gender Relations and Development in Thai Society**. เชียงใหม่: ศูนย์สตรีศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540.**

- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและสภาสตรีแห่งชาติ. **ปฏิญญาปักกิ่งและแผนปฏิบัติเพื่อความก้าวหน้าของสตรี**. กรุงเทพมหานคร: (ม.ป.ท), 2538.
- ศนิชา กาเจริญ. **วิวัฒนาการการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาให้แก่เยาวชนสตรีไทยในระหว่างปีพุทธศักราช 2414-2535**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2536.
- ศศิธร ประดิษฐ์พงษ์. **สิทธิในการเป็นเจ้าของร่างกายกับการตัดสินใจทำแท้ง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. การบริหารงานยุติธรรม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2543.
- ศิริพร สะโครบาเน็ค. **การเรียกร้องสิทธิสตรีของหญิงไทย (2396-2495)**. ใน **สตรีทัศน์** 3 (สิงหาคม-ตุลาคม 2526): 10-15.
- ศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์. **สองทศวรรษงานพัฒนาสตรีในประเทศไทย**. ใน **ขบวนการสตรีไทยในศตวรรษที่ 21**, หน้า 34-55. กรุงเทพมหานคร: (ม.ป.ท.), 2543.
- องค์กรผู้หญิงกระเหรี่ยง. **เข้มขื่น-ขื่นขมในความเจียม**. กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการจัดงานครบรอบ 60 ปี ออง ซาน ซูจี, 2547.
- อนุช อาภาภิรม. **จากความรุนแรงในยุคโลกาภิวัตน์**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิถีทรรศน์, 2543.
- อมรสิริ สันต์สุรติกุล และ จีรติ ดิงศภักดิ์. **Feminism: จากก้าวแรกจนถึงวันนี้**. ใน **สตรีทัศน์** (3 สิงหาคม-ตุลาคม 2526): 10-15.
- อลิซาเบธ เบค-เกอร์นส์เฮม. **ครอบครัวในความหมายใหม่ การค้นหาวิถีชีวิตแบบใหม่**. กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์คปไฟ, 2550.
- อารดี ประสมทรัพย์. **ทางเลือกที่จะทำแท้ง: การพิทักษ์สิทธิผู้หญิงของวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาสตรีศึกษา วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2550.
- อรสม สุทธิสาคร. **สนิมดอกไม้ ชีวิตจริงในมุมมองของผู้หญิงไทย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สารคดี, 2539
- อุไรวรรณ รัตนพันธ์. **มายาคติในโฆษณาครีมน้ำขาวสำหรับผู้หญิงของไทย**. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550
- อโนชา ทองชัย. **ภาพร่างกายและเช็ทซ์ของผู้หญิงในสื่อโฆษณาโทรทัศน์ของสินค้าเพื่อความงามสำหรับผู้หญิงที่นำเสนอผ่านตัวแทนสินค้า: มายาคติความงามที่ตอกย้ำและสะท้อนมุมมองผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศ**. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2556.

Books

- Beasley, C. **What is Feminism?** London: Sage Publications, 1999.
- Beddoe, D. **Discovering Women's History : A Practical Guide to Researching the Lives of Women Since 1800.** New York: Longman, 1998.
- Berthold, D. M. **A Genealogy of Purity.** University of Oregon, 2005.
- Brownmiller, S. **Against our will.** New York: Simon and Schuster, 1975.
- Brumberg, J. J. **The Body Project: An Intimate History of American Girls.** New York: Random House, 1997.
- Butler, J. **Bodies that Matter: On the Discursive Limits of Sex.** London: Routledge, 1993.
- Butler, J. **Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity.** New York: Routledge, 1999.
- Callahan,S. New Challenges of Globalization for Journalism. **Journal of Mass Media Ethics.**18(1).,2003
- Cabezas, A. L. Discourses of Prostitution The Case of Cuba. In Kamala, K. & Jo, D. (eds.), **Global Sex Workers Rights, Resistance, and Redefinition.** pp.35-46. London: Routledge, 1998.
- Conway, D.W. Habermas and Foucault in Genealogical Communication. In Ashenden, S. and Owen, D. (eds), **Foucault contra Habermas Recasting the Dialouge between Genealogy and Critical Theory.**pp.123-134. London:Sage Publication,1999.
- Cooper,T.W.(ED) *Communication Ethics and Global Change.* NY: Longman. Middle East, and Muslim Asia. **Political Communication**,1989,19:225-250.
- Day, Louis Alvin. **Ethics in Media Communications.** CA: Thomson Wadsworth, 2006.
- Daly, M. **Gyn/Ecology: The Metaethics of Radical Feminism.** Boston:Beacon Press, 1978.
- Danaher,G. , Schirato, T. ,Webb, J. **Understanding Foucault.** NSW: Sage Publications, 2000.
- De Beauvoir, S. **The Second Sex.** New York: Vintage Books, 1989.
- Dreyfus and Rabinow. **Byond Structuralism and Hermenutics.** Chicago: University of Chicago Press, 1982.
- Fairclough, N. **Discourse and Social Change .** Cambridge: Polity Press, 1992.
- Firestone, S. **The Dialectic of Sex.** New York: William Morrow and Company, 1972.
- Foucault, M. **Discipline and Punish: The Birth of the Prison.** London: Vintage Books, 1977.
- Foucault, M . **Madness and Civilization: A History of Insanity in the Age of Reason,** London: Tavistock, 1965.

- Foucault, M. Nietzsche, Genealogy, History. In Rabinow, P. (ed.), **The Foucault Reader**. pp.78-90. London : the Penguin Group,1984.
- Foucault, M. **Politics, Philosophy,Culture,Interviews and Other Writings 1977-1984**. London: Routledge, 1988.
- Foucault, M. Politics and the Study of Discourse. In Burchell et al (eds.), **The Foucault Effect**. pp.46-78. London: Harvester Wheatsheaf, 1991.
- Foucault, M. **Power Knowledge: Selected Interviews and Other Writings 1992-1977**. New York: Pantheon, 1980.
- Foucault, M. **The Archaeology of Knowledge and the Discourse on Language**. New York: Pantheon, 1972.
- Foucault, M. **The History of Sexuality.Volume 1: An Introduction**. London: Penguin Books,1990.
- Foucault, M. The Order of Discourse. In Young, R. (ed.), **Untying the Text:A Post-Structuralist Reader**. pp.44-56. Boston: Routledge & Keagan Paul,1970.
- Geuss, R. Nietzsche and Genealogy. In Richardson, J. and Leiter, B. (eds.), **Nietzsche**. pp.46-76. Oxford University Press: New York, 2001.
- Holsinger, R. L. **Media Law**. New York: Random House, 1987.
- hooks, b. **Feminist Theory from Margin to Center**. Cambridge: South End Press, 2000.
- hooks, b. **Talking back: Thinking Feminist, Thinking Back**. Cambridge: South End Press, 1989.
- Holsinger, R. L. **Media Law**. New York: Random House, 1987.
- Hoy,D. C. **Foucault: A Critical Reader**. Oxford and New York: Basil Blackwell, 1986.
- Humm, M. **The Dictionary of Feminist Theory**. Hertfordshire: Prentice Hall/Harvester Wheatsheaf, 1995.
- Jackson, S. and Sue S. **Feminism and Sexuality**. London and New York: Edinburgh University Press, 1996.
- Kendall, G. and Wickham, G. **Using Foucault's Method**. London: Sage, 1999.
- Lemert and Gillan. **Michel Foucault: Social Theory and Transgression**. New York: Columbia University Press, 1982.
- May,T. **Between Genealogy and Epistemology: Psychology, Politics,and Knowledge in the Thought of Michel Foucault**. Pennsylvania: The Pennsylvania State University Press, 1993.

- McGushin, E. F. **The Poetic Subject: Foucault's Genealogy of Philosophy**. Boston College, 2002.
- Mills, S. **Michel Foucault**. London: Routledge, 2003.
- Millett, K. **Sexual Politics**. New York: Avon Books, 1971.
- Nestle, J. Living with Herstory. In Darty, T. and Potter, S. (eds.) **Women Identified Women**. pp. x-xi. Mayfield: Palo Alto, 1984.
- O'Farrell, C. **Foucault: Historian or Philosopher?**. New York: St. Martin's Press, 1989.
- Pickup, F. **Ending Violence against Women: a Challenge for Development and Humanitarian Work**. London : Oxfam, 2001.
- Ramazanoglu, C. **Up against Foucault: Explorations of Some Tensions between Foucault and Feminism**. London: Routledge, 1993.
- Rao and Lee. Globalizing Media Ethics? An Assessment of Universal ethics among International Political Journalists, **Journal of Mass Media Ethics**, 2005, 2(2&3).
- Rich, A. **Of Woman Born: Motherhood as Experience an Institution**. New York: W.W. Norton & Company, 1986.
- Sawicki, J. Identity Politics and Sexual Freedom: Foucault and Feminism. In Diamond and Quinby (ed.). **Feminism & Foucault: Reflections on Resistance**. pp. 123-135. Boston: Northeastern University Press, 1990.
- Scott, J. **Domination and the Arts of Resistance: Hidden Transcripts**. New Haven and London: Yale University Press, 1990.
- Scheurich, J. J. & Mckenzie, K. B. in Denzin, Norman K. & Lincoln, Y. S. **The Sage Handbook of Qualitative Research**. California: Sage Publication, 2005.
- Smart, B. **Foucault, Marxism and Critique**. London: Routledge & Kegan Paul, 1983.
- Sonke Gender Justice. **Sex worker and sex work in South Africa A guide for Journalist and Writers**, 2014.
- Tinnam, C. (2015) **Gender Equality in Thai TV Broadcasting Organizations**. Thai Public Broadcasting Service (Thai PBS) & UNESCO
- Tong, R. P. **Feminist Thought**. Colorado: Westview Press, 1998.
- UNDP. **Human Development Report**. New York: Oxford University Press, 1994.
- Visker, R. **Michel Foucault Genealogy as Critique**. London: Verso, 1995.
- West, C. A Genealogy of Modern Racism. In Philomena E. and David T. G. (ed.), **Race Critical Theories**. pp. 204-240. Great Britain: Blackwell Publishers, 2002.

- Whelehan, I. **Modern Feminist Thought from the Second Wave to Post-Feminism**.
New York : New York University Press, 1995.
- White, H. Michel Foucault. In John Sturrock (ed.), **Structuralism and Since**. pp. 45-78.
Oxford: Oxford University Press, 1979.
- Wolf, K. A. **Nietzsche and Foucault on the Genealogy of Ethical Subjectivity**. University
of Kansas, 2001.
- UNESCO.(2012) **Gender-Sensitive Indicators for Media**. United Nations Educational,
Scientific and Cultural Organization.
- <http://www.presscouncil.or.th/th2/content/view/4/8/>
- <http://www.presscouncil.or.th/th2/content/view/79/24/>
- <http://www.presscouncil.or.th/th2/content/view/154/53/>
- <http://www.presscouncil.or.th/th2/content/view/117/53/> [http://www.presscouncil.or.th/th2/content/v
iew/118/55](http://www.presscouncil.or.th/th2/content/view/118/55)
- http://www.thaibja.org/thaibja/images/documents/NBCT/ethics_nbct.pdf

ภาคผนวก

การสนทนากลุ่มจริยธรรมและแนวปฏิบัติสำหรับรายการโทรทัศน์
โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง

การสนทนากลุ่มจริยธรรมและแนวปฏิบัติสำหรับรายการโทรทัศน์
โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง

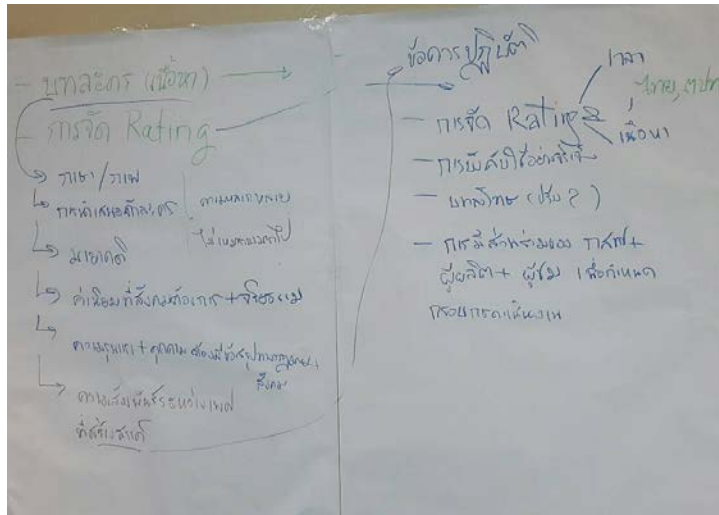
วันพุธที่ 28 ตุลาคม 2558

ผู้เข้าร่วม

ดร.กาญจนารณณ์ พลประทีป	อาจารย์ประจำสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร
ผศ.ดร.จเร สิงห์โกวินท์	อาจารย์ประจำคณะภาษาและการสื่อสาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ผศ.เอกธิดา เสริมทอง	อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ดร.ชนัสต์ เกษมไชยานันท์	นักวิชาชีพโฆษณา
อ.ภูรีภัทร ภัทรสุขดำรงกุล	อาจารย์พิเศษ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ผศ.ดร.ต่อตระกูล	อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
อ.พิเชษฐ พิมพ์เจริญ	อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
ดร.วิชาตี บุรณะประเสริฐสุข	อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

แนวปฏิบัติสำหรับรายการละครโทรทัศน์โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง

ผศ.ดร.จเร

จากที่ดูตรงนี้ที่เขียนกันมากก็คิดว่าแนวทางการปฏิบัติหน้าจะแบ่งได้เป็น 2 ส่วน อันหนึ่งคือในเรื่องของเนื้อหาที่จะนำเสนอ คือข้อปฏิบัติที่จะเสนอแนะ ในเรื่องของเนื้อหาเรามองเห็นภาพกว้างๆ เรื่องภาษาและภาพ การนำเสนอด้วยภาษาและภาพอาจจะรวมถึงโครงเรื่องด้วย การนำเสนอตัวละครพวกมายาคติต่างๆ ทางสังคมในเรื่องเพศที่สอดแทรกควรจะมีหลากหลายมากขึ้น ไม่เน้นเรื่องการเหมารวมมายาคติทางเพศต่างๆ เช่น ผู้ชายเป็นอย่างไร ผู้หญิงเป็นอย่างไรมากเกินไป ในฐานะที่อาจจะมียุทธผลต่อความคิดของคนได้ เป็นตัวอย่างของสังคม ฉะนั้นแล้วละครควรจะสอดแทรกค่านิยมที่สังคมต้องการ ซึ่งต้องวางบนกรอบของจริยธรรมที่เราต้องการ เช่น การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ร่วมกันระหว่างหญิงและชาย ที่สำคัญกลุ่มเราไม่ได้มองว่าควรจะไม่นำเสนอเรื่องความรุนแรงหรือเรื่องการคุกคามทางเพศเยอะ เพราะว่าเท่ากับไปเซนเซอร์ว่าเนื้อหาใดนำเสนอได้ นำเสนอไม่ได้ นำเสนอได้แต่ควรจะมีข้อสรุปทางกฎหมายหรือทางสังคมที่ชัดเจน ยกตัวอย่างละครต่างประเทศ ถ้ามีฉากข่มขืนผู้กระทำจะต้องถูกดำเนินคดีทางกฎหมายหรืออะไรอย่างนั้น ควรจะเพิ่มการนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างเพศที่มีลักษณะสร้างสรรค์มากขึ้น ก็ยังคิดเหมือนกันว่าตกลงสร้างสรรค์คืออะไร อาจจะไม่ใช่ในแง่ของละครที่เน้นตบจูบ เน้นแย่งชิงพระชิงนางกันมากเกินไป ละครจะมีความสมจริง

ดร.ธนัสต์

ขอเสริมตรงนี้ เช่น ละครไทยเกือบ 100% ผู้หญิงเสียตัวให้กับพระเอกก่อนแต่งงาน เพราะฉะนั้นแล้วทำอย่างไรจึงจะลดค่านิยมตรงนี้ได้ ผู้หญิงต้องรักนวลสงวนตัว ไม่ใช่ฝนตกหลบไปอยู่ในกระท่อม แล้วอารมณ์พาไป หรือนั่งเรือไปติดเกาะ ไปไหนไม่ได้ เสียตัวให้ผู้ชายอะไรแบบนี้ ซึ่งตรงนี้บทละครควรจะทำให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ดร.ชเนตตี

แล้วบทบาทที่ให้ผู้ชายเสียตัวก่อนแต่งงานคิดอย่างไร

ผศ.ดร.จเร

ผมมองว่าความเป็น trend ของสังคมที่มันเปลี่ยนไปที่เรื่องค่านิยมเรื่องพรหมจรรย์ไม่ได้ถูกยึดถือเท่าสมัยเมื่อก่อน ถ้าจะทำอย่างนั้นมันก็เหมือนละครเกาหลีที่เป็นรักในอุดมคติ เน้นบุษชาความรัก แล้วก็ไม่มียะไรเลยก่อนแต่งงาน อันนี้เป็นละครเกาหลี แต่ถ้านั้นผู้จัดก็จะบอกว่าไม่สะท้อนความจริง มันก็ต้อง balance เลย เพราะฉะนั้นถ้ามีอย่างนั้นตัวละครจะต้องมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของเขา เพราะเขาเลือกที่จะตัดสินใจทำอย่างนั้น สมมติว่าท้องก่อนแต่งงานเขาจะทำอย่างไร หรือว่าความปลอดภัย คือทำให้มันสร้างสรรค์ด้วย ไม่ใช่แค่นำเสนอ เพราะเท่าที่สังเกตการณ์มีเพศสัมพันธ์ก่อน

- แต่งงานไม่เห็นในเรื่องการป้องกันเลย ฉะนั้นเราพบว่าการติดเชื้อ HIV พบในเด็กต่ำกว่า 25 เยอะมาก อาจเพราะส่วนหนึ่งเขาไม่เคยรู้ว่าจำเป็นหรือไม่
- ดร.ชนันต์ อันนี้เกิดจากละครไทยตั้งแต่ห้าสิบปีที่แล้ว ปลูกฝังมาว่าฝนตก ติดกระท่อม ติดเกาะ เสียตัวเด็กก็เลยรู้สึกว่ามันเป็นเรื่องธรรมดา
- ดร.กาญจนารณ์ มันถูกปลูกฝัง เสริม อ.แอน นิดหนึ่งว่าถ้ามองมุมกลับว่าถ้าเป็นผู้ชายเสียตัวก่อนแต่งงาน มันไม่ตื่นเต้น เป็นค่านิยมของสังคมไปแล้วว่าผู้ชายมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานเป็นเรื่องปกติ แต่ถ้าผู้หญิงมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานอันนั้นตื่นเต้นแล้ว ก็ออกมานำเสนอ
- ดร.ชเนตตี ชอบที่ อ.จเร พูดเมื่อกี้ เรื่องอนามัยเจริญพันธุ์ไม่ถูกนำเสนอ
- ผศ.ดร.จเร โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มักใช้เป็นการลงโทษตัวร้ายตลอด อย่างล่าสุดที่ตายด้วยโรคเอดส์ พัฒนาเร็วมากไม่ก้ออาทิตย์ตายแล้ว นี่ก็เกินไปนิดหนึ่ง ส่วนอีกอันหนึ่งเป็นเรื่องการสร้างกรอบข้อปฏิบัติ ซึ่งมองว่าการสร้างกรอบปฏิบัติควรมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างเช่น กสทช. ผู้ผลิต ผู้ชม หรือว่าภาคการศึกษา เพื่อหากรอบร่วมกันในเรื่องการจัด rating ซึ่งปัจจุบันก็มีแล้ว อยากให้มองดูว่าเหมาะสมไหม เพราะว่าละครบางเรื่องได้ rate 13+ แล้วได้อยู่ในช่วง prime time แต่มีการตบจูบ มีความรุนแรงทางเพศ ซึ่งมันไม่ควรจะได้ฉายตอนสองทุ่มครึ่ง มันควรฉายตอนสามทุ่มหรือสี่ทุ่มใช้ไหมครับ ลองพิจารณาใหม่ เรื่องเวลาและเนื้อหา ถ้าเวลานี้ประมาณนี้ ใช้ทั้งละครไทยและละครที่เอามาจากต่างประเทศด้วย ซึ่ง rating ของละครไทยและละครต่างประเทศไม่เหมือนสักทีเดียว ที่สำคัญควรจะต้องมีการบังคับใช้อย่างจริงจัง อย่างพวก cable TV ที่ใช้การวนฉาย บางทีละครที่เคยอยู่ช่วงหลังสามทุ่ม แต่พอรีรันมาฉายภาคกลางวัน ซึ่งคนดูหลากหลายมากกว่า ซึ่งบทลงโทษควรจะเป็นบทลงโทษที่ไม่มากเกินไป อย่างเช่น โทษปรับน่าจะรุนแรงแล้ว และสร้างเกราะในการดำเนินงานร่วมกัน
- ดร.วิชาตี ที่เขียนเรื่องเนื้อหาของละคร อยากขยายความนิดหนึ่งว่า ถ้าเมื่อเราดูละครของต่างประเทศ จะเห็นว่าบทบาทของผู้หญิง หรือการนำเสนอภาพของผู้หญิงในลักษณะที่น่ายกย่องหรือภาพลักษณ์ที่ดี การยอมรับในความสามารถ จริงๆ แล้วมันก็ดี อย่าง ThaiPBS คุณหมอนหน้าใส หรือคนที่ไม่มีความรู้อะไรเลยแต่เย็บผ้าจนสามารถส่งลูกเรียนอะไรแบบนี้ ปรากฏว่า rating มันก็ดี แต่ว่าเกิดข้อสงสัยว่าทำไมผู้จัดไทยไม่ลองทำแบบฉีกแนวไปบ้าง ในลักษณะที่ให้เห็นแนว เห็นมิติของผู้หญิงที่ค่อนข้างหลากหลาย ในละครไทยที่พอจะหนีออกก็พอมีวัลลีเป็นแบบอย่างของความมกตัญญูดูแลแม่ แต่ว่าหลังจากนั้นมันก็ไม่ค่อยมีอีก กึ่งเหมือนกันว่า หลังจากนั้นก็จะนำเสนออะไรที่มันซ้ำๆ
- ผศ.ดร.จเร ชาตวัตตฤติด้วย เรื่องที่จะนำไปทำมันก็ไม่ค่อยมี
- ดร.วิชาตี ก็มองว่าละครมันจะดีจริงก็ต้องย้อนไปถึงบทประพันธ์ด้วยว่าผู้สร้างบทประพันธ์จะต้องนำเสนออะไรที่มันน่าจะแสดงถึงความเท่าเทียมทางเพศหรืออะไรหลายๆ อย่างเกี่ยวกับผู้หญิงที่ทำให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง อย่างละครที่เป็นเอดส์ตาย น่าจะเรื่องเพื่อนรักเพื่อนริษยา ละครเรื่องนี้ผมก็เอาไปสอนเด็กเหมือนกันว่าถ้าเรามองในแง่เจาะ จะรู้สึกว่ามันนำเสนอเกี่ยวกับผู้หญิงเยอะมาก แต่ในมุมไหน อันนี้น่าคิด อย่างเช่น คริส หอวัง เขาถูกย้ายช่องมา ปรากฏว่าตารางมันเต็มหมดแล้วมันไม่มีช่วงให้เขาลง แล้วเจ้าของสถานีบอกว่าให้เขามาหาที่คอนโดคินนี้ ตอนแรกคริสก็ต่อต้านในใจว่าเขา

- อยากจะประสบความสำเร็จด้วยความสามารถ แล้วคริสก็ไปดูลมอดูซึ่งเป็นผู้หญิง หมอดูก็สอนเรื่อง
 ขั้น 5 ว่าขั้น 5 เป็นของเน่าเปื่อย เพราะฉะนั้นจึงใช้ขั้น 5 ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มันก็เลยทำให้ค
 ริสที่คิดว่าจะเอาความสามารถของตัวเองทำให้ประสบความสำเร็จซึ่งมีอยู่แล้ว ก็เลยเปลี่ยนไปคอนโด
 มันเป็นการเผยแพร่ว่าขั้น 5 เป็นของเน่าเปื่อย อันนี้ที่ผมตกใจเพราะว่าเอาตรงนี้มาสอนเด็ก ไม่ใช่
 ว่าคนที่อยากประสบความสำเร็จต้องใช้ขั้น 5 ซึ่งเป็นของเน่าเปื่อยเร็วมากให้เกิดประโยชน์สูงสุด
 แล้วถ้าเด็กดูเฉพาะตอนนั้นที่หมอดูพูด เด็กก็จะเข้าใจว่าขั้น 5 เป็นของเน่าเปื่อยก็เดินตามนี้ไปเลย
 ไม่ได้ดูตอนท้ายว่าเป็นเอดส์ตาย
- ดร.กาญจนภรณ์
- ผศ.ดร.จเร
- ตอนนี้สังเกตละครไทยหลายๆ เรื่องที่เป็นตอนจบจะมีขึ้นแบบธรรมะประจำวัน ทุกเรื่องเลย อาจจะ
 เป็นการ compromise เนื้อหาตรงนั้นนะ ผมเดา แต่ว่าลองใช้แนวทางแบบเกาหลีได้ไหม ที่เขาประสบ
 ความสำเร็จสร้าง Korean wave ก่อนที่เขาจะมาเป็นแบบนี้ แต่ก่อนละครเขาก็นำเสนอไม่แพ้บ้านเรา
 เลย แต่เขามีการปฏิวัติวงการ ปฏิรูปวงการละคร คือภาครัฐ กระทรวงวัฒนธรรมเขาก็เชิญผู้จัดมาคุย
 กันว่าเราจะมีส่วนในการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยม ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ compromise
 อย่างไร เราจะเห็นว่าละครเกาหลีปัจจุบันนี้เรียกได้ว่าขงจื้อมาเองเลย เน้นเรื่องการรักนวลสงวนตัว
 เคารพผู้หลักผู้ใหญ่ ฉะนั้นเป็นไปได้ไหมว่าจะมาร่วมกันปรับระดับ จะต้องไม่ใช่แค่การนำเสนอ แต่
 รวมถึงวัตถุประสงค์
- ดร.กาญจนภรณ์
- ผศ.เอกธิดา
- ดร.กาญจนภรณ์
- ผศ.เอกธิดา
- รู้สึกเกาหลีมี policy ที่มาจากรัฐเลย เอาวัฒนธรรมสอดแทรกเข้าไปในเนื้อหา อย่างเช่นพวกอาหาร
 มีบทบาทอาหาร ทำกิมจิ มีสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาประเทศเขา
 เน้นไปทั้งระบบเลย
- เรามีข้อบังคับ แต่ของเราอิสระ เสรี
- อยากเพิ่มเติมหนึ่งในแง่ของผู้ผลิตไทย บางทีเรารณรงค์เรื่องเนื้อหา แต่เราทำในช่วงแคบบางวาระ
 โอกาส อย่างเช่นเราจะเห็นละครดีๆ เกี่ยวกับการเชิดชูแม่และบทบาทของผู้หญิงในช่วงวันแม่ หรือ
 พ่อแล้วก็ความเสียสละของพ่อในช่วงวันพ่อ
- ดร.กาญจนภรณ์
- ดร.วิชาติ
- ดร.กาญจนภรณ์
- ผศ.ดร.จเร
- คนไทยเป็นอย่างนี้ พอแล้วแล้วค่อยมารณรงค์ว่าประหยัดน้ำ แล้วก็จางหายไป
 ทราบว่าที่เกาหลีรัฐเขาให้งบประมาณมหาศาลที่จะผลิตละครดีๆ
- ในเรื่องการมีส่วนร่วมเราควรจะบวกตัวใหญ่ไปอีกสักตัว
- เกาหลีที่ผมมองว่าเขาช่วยนอกจากงบ ที่สำคัญเขาทำมากกว่าของ EU ซึ่ง EU ก็ให้งบในการสร้าง
 แต่ที่เขาทำมากกว่าคือเขาหาช่องทางที่จะจำหน่ายให้ด้วย ซึ่งอันนี้อาจจะทำให้ภาคเอกชนยอม
 เพราะมันหารายได้ให้เขาด้วย แต่ของเราเอกชนเป็นคนทำแล้วทำตามตลาด ทำตามความต้องการ
 ของคน มันเลยออกมาเป็นอย่างนี้
- ดร.กาญจนภรณ์
- ผศ.ดร.จเร
- ผศ.เอกธิดา
- ดร.กาญจนภรณ์
- แต่ตลาดมันเป็นอย่างนี้ อย่างของละครไทยบางเรื่องก็ไปตั้งในจีน ละครที่ไม่ได้อะไรดีนัก ดบจวบ
 นางฟ้าที่เป็นแอร์โฮสเตส กลับกลับไปตั้งที่จีนไปเลย
- ที่จีนเขาห้าม จีนไม่ทำ
- กลายเป็นได้ตลาดไป ขยายตลาด
- จุดแข็งตรงนี้เพราะของเรานำเอาตบจวบ

ดร.วิชาตี case ของเงินเขาบอกว่าผู้ชายเงินไม่ได้ take care มันจะมี part ที่ผู้ชายดูแลผู้หญิงดี ผู้ชายเงินจะไม่ค่อยมีลักษณะแบบนั้น คนจีนเลยรู้สึกว่ายากผู้ชายแบบนี้ มีข้อน่าสังเกตพอเป็นละครดี ๆ production ก็ไม่ค่อยน่าดึงดูด ดาราที่มาแสดงก็เป็นระดับแบบ no name มันเลยไม่ค่อยเกิด impact มากเท่าไร ที่จะสร้างสรรค์สังคม

ผศ.ดร.จเร ตอนนี่เริ่มทำที่ผมสังเกต ละติจูดอะไรสักอย่าง แต่ว่านักแสดงเกิดมีปัญหาคอรัวก่อนก็เลยทำให้กลายเป็นประชาสัมพันธ์ล้มเหลวไปเลย อย่างนี้มันก็เริ่มเห็นนะว่ารัฐก็เริ่มเข้ามาบีบคั้นแต่ว่าจะแค่ไหนเท่านั้นเอง ผมคิดว่าภาคเอกชนคงไม่อยากจะให้รัฐเข้ามายุ่งมากเกินไป

ดร.ชนัสต์ ภาคเอกชนจะเอาแต่เงินเท่านั้น เนื้อหาเรื่องของฉัน ณ ตอนนี้วงการภาพยนตร์ก็เรียกร้องให้รัฐบาลสนับสนุน แต่ให้สนับสนุนแค่เงิน เรื่องเนื้อหาเรื่องของคุณ คือคนไทยจะเอาแต่ได้ จะไม่รับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งตรงนั้นมันจะไปเปลี่ยน mind set เขาจะยากมาก ขอเสริมเรื่องละครที่อาจารย์พูดว่าญี่ปุ่นเย็บผ้า คือโครงการโฆษณาไม่มีใครรู้จักละครเรื่องนี้เลย มันจะได้เฉพาะในกลุ่มที่สนใจเรื่องเหล่านี้เท่านั้น ที่บอก rating ดี คือ rating ดีในกลุ่มของอาจารย์เท่านั้น ถ้าเปรียบเทียบกับจำนวน population มันคือกลุ่มน้อยมากที่นักโฆษณาไม่เคยรู้จักและจะเข้าไปดูอะไรตรงนั้นเลย

ดร.วิชาตี คือผมก็ไม่ได้สนใจด้านการเย็บผ้า ตอนแรกๆ ที่เปิดก็ไม่คิดว่าจะดูเพราะรู้สึกว่ามันเป็นเรื่องไกลตัว แต่มันมีวิธีอะไรบางอย่างที่สะท้อน ที่นำเสนอ

ดร.กาญจนารณ์ เหมือนคุณหมอมูเมโกะ เขานำเสนอทั้งตัวละครที่เป็นผู้หญิงและก็มีผู้หญิงในช่วงสงครามโลก และอยากเป็นหมอ แต่ขณะเดียวกันก็มีมุขอารมณ์ขัน พอเศร้าก็มีอารมณ์ขันมากลบ มันถึง rating ดี มันมีทุกรส

ผศ.เอกธิดา แล้วมูมานะมาก เรารับรู้ได้ถึงความมูมานะของคนญี่ปุ่นที่หลังสงคราม แพ้สงคราม

ผศ.ดร.จเร นึกมาได้ อย่างหนึ่งว่าละครที่สนุกเพราะเขาไม่ได้ drama มากเกินไปเกี่ยวกับบางฉาก การละเมิดทางเพศก็มีอยู่แต่มันมีบทสรุป ตอนที่คุยก็ตั้งข้อสังเกตเหมือนกันว่าละครไทยอย่างเช่นฉากข่มขืน ฉากอะไรทั้งหลาย เราจะเน้นความเป็น drama มาก ซึ่งรวมถึงการเสนอข่าวด้วย มันเน้น drama ทุกอย่างเลย ทำให้บางทีมันก็ควรจะมีตอนจบสรุปที่ดีใหม่กว่าทำผิดทำชั่วกลายเป็นเอดส์ แต่กลายเป็นว่ามันไม่ใช่ คนไม่ได้ message นั้น คนไปได้ความ drama นั้นแทน ฉะนั้นอาจจะเป็นข้อเสนอได้ใหม่กว่าผู้ผลิตลดความเป็น drama ลงหน่อย ไม่ต้องเน้นอารมณ์มาก

ดร.ชนัสต์ เรื่องนี้เขาก็เรียกร้องมาตลอด แต่ผู้ผลิตก็บอกว่าผู้บริโภคต้องการดูอย่างนี้ ก็อย่างเรื่องการจับกันจริง แต่ก่อนไม่เคยทำ พอช่อง 7 ทำ rating มันกระฉูด มันก็ทำให้ช่องอื่นต้องทำบ้าง ซึ่งจริงๆ ดาราเขาก็ไม่ได้อยากจะทำ แต่ทำไม่ได้ ช่องบังคับให้ทำ

ผศ.เอกธิดา แล้วตอนนี้คือ ฮอริโมน ใช้นักแสดงเด็กด้วย จับจริงด้วย

ผศ.ดร.จเร ตอนนี่ร่างกายเด็กผู้ชายถูกใช้เป็นวัตถุทางเพศเยอะมาก ทุกเรื่องเลยตอนนี้ หนังสือ ละครเกย์ ออกมาใช้ร่างกายเด็กผู้ชาย ถึงแม้ว่าตัวนักแสดงอาจจะอายุเกินวัยรุ่นแล้วก็ตามแต่ยังเล่นสวมบทบาททางเพศ มองว่ามันส่งเสริมความเป็น pedophilia มากในสังคมเรา แล้วมันก็ไม่ใช่ว่าเฉพาะผู้ชายนะ มันเกิดจากเด็กผู้หญิงมาก่อน แล้วตอนนี้มันมาที่เด็กผู้ชาย มันน่ากลัวมากเลยประเด็นนี้ เพราะว่ากฎหมายระบุชัดเจนว่าการมีอะไรกับเด็กไม่ว่าจะสมยอมหรือไม่ต่ำกว่าไม่แน่ใจ 15 หรือ 18

มันเป็นความผิดพลาด แต่กลับกลายเป็นว่าเราไปส่งเสริมความเป็นวัตถุทางเพศของเด็กทั้งผู้หญิงผู้ชาย ละครก็ใช้แต่อาจจะไม่เท่าโฆษณา โฆษณาจะใช้ความเป็นวัตถุทางเพศมากกว่า ของเด็กนะ

ผศ.เอกธิดา เรามองในแง่ของผู้ชม และมองถึงในแง่ของตัวสื่อ แต่เรามองถึงความหวังในตัวตนนักแสดงด้วย จริงๆ แล้วในวัยของเขา ในชีวิตจริงเขาอาจจะไม่เคยได้สัมผัสอะไรแบบนี้แต่ด้วยชื่อเสียง ด้วยอะไรที่มันมาชีวิตเขาภายหลัง

ดร.กาญจนภรณ์ ผลตอบแทน

ผศ.เอกธิดา ผลตอบแทนที่มันเยอะ เขาก็ยอมทำ

ดร.กาญจนภรณ์ แล้วพ่อแม่สนับสนุนด้วยนะ

ดร.ชเนตตี อยากให้ขยายความต่อ ดูน่าสนใจ คือ ความหวังของคนนักแสดงที่เป็นผู้หญิง ตรงนี้ไม่ค่อยมีใครพูดถึง

ผศ.ดร.จเร แต่จริงๆ แล้วนักแสดงหญิงยอมเองนะ สังเกตไหมบางคนก็จะเริ่มด้วยบทบาทแบบนี้ บทแรงๆ อย่างเช่นเล่นหนังหม่อมน้อย แล้วเขาจะใช้เป็นบันไดก้าวต่อไป

ดร.ชเนตตี ความยินยอมของนักแสดงหญิงจริงๆ ก็มาจากการที่เขาถูกล้อมด้วยกรอบกติกาสังคมแบบที่เราถูกหลอมนั่นแหละ ก็ตกเป็นเหยื่อเท่าๆ กัน ทีนี้เราจะแสดงความหวังโยอะไรให้มันไปปรากฏอยู่ในแนวปฏิบัติอันนี้ดีไหม

ผศ.เอกธิดา ตอนนี้นั้นเหมือนกับว่าการที่ได้เข้าไปเป็นนักแสดงหรือเป็นคนบนสื่อมันเป็นช่องทางที่จะหารายได้สร้างชื่อเสียง

ดร.กาญจนภรณ์ มากกว่าการเรียนหนังสือไปจนจบ

ผศ.เอกธิดา การที่ casting นักแสดงกลายเป็นเนื้อหาที่คนตามดูเยอะมาก กว่าจะได้นักแสดงฮอว์โมนแต่ละชุดๆ มีคนตาม ไม่น่าเชื่อว่างานแบบนี้จะสามารถมาเป็น content ได้

ดร.กาญจนภรณ์ คือมันเป็น pattern ไปแล้วเพราะคำตอบแทนมันสูง คนก็อยากจะกระโดดเข้ามาในวงการนี้เยอะ ทีนี้คู่แข่งเยอะ เราจะทำยังไงให้กลายเป็นหนึ่งในนั้น เราก็ต้องแรง ถ้ามีบทบาท เราก็ต้องจบจริง จะได้ตั้งขึ้นมาเป็น Top5 หรือ Top10

ผศ.ดร.จเร ถ้าให้ลองดูข้อบังคับของฝรั่งเศส เขาจะระบุเลย ฝรั่งเศสและอังกฤษจะมีอยู่อันหนึ่ง ถ้าเป็นการคุกคามทางเพศต่อเด็กต่ำกว่าเท่าไรห้ามฉายเลย หรือห้ามผลิตเลย ถ้ามีต้องเซนเซอร์ คือเขาก็ไม่ได้ปิดกั้นการนำเสนอ เพราะไม่งั้นก็จะเหมือนกรณีที่บ้านเราโดนตำว่าต่อให้ไม่มีภาพนั้นมันก็มีอยู่แล้ว ทำไมไม่นำเสนอความจริงให้เห็น และก็มีข้อสรุปให้เห็นว่าต้องได้รับผลอย่างไร ถ้าเราห้ามเลยมันก็ปิดกั้น แต่ว่ามันน่าจะมี limit รีเปล่าเนื้อหาอันไหนนำเสนอได้ถึงแค่ไหน อย่างเช่นเรื่องการข่มขืนเด็ก ในยุโรปจะห้ามเลย ห้ามนำเสนอเด็ดขาดถึงแม้ว่าจะเป็นบทประพันธ์จริงมีอยู่ในเรื่องจริง เป็นตอนจบที่หักมุมก็ตาม น่าจะมี limit สำหรับนักแสดงว่าอายุเท่านี้เล่นได้แค่นี้ ต้องหวังนักแสดงการที่เขาถูก expose ในเรื่องเพศ

ดร.ชเนตตี อาจารย์ว่าน่าจะสักประมาณอายุเท่าไร

ผศ.ดร.จเร กฎหมายเท่าไร ผมว่า 18

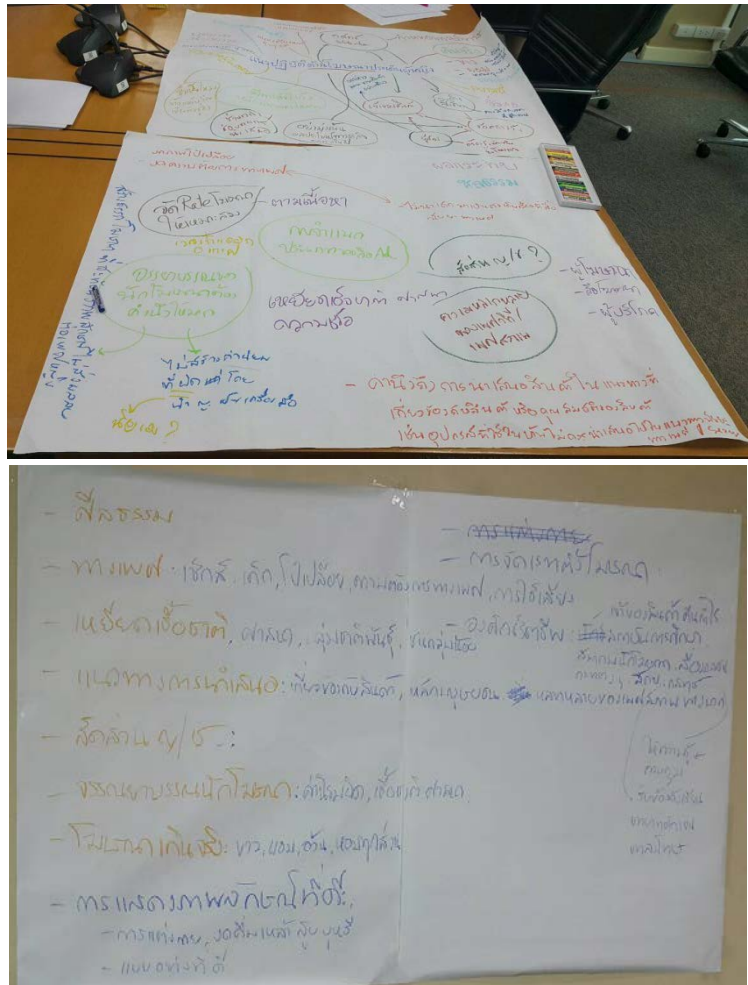
อ.ภูริภัทร 18

ดร.ธนัสถ์ ล่วงละเมิดทางเพศ 15 ไม่ใช่หรือ

ผศ.ดร.จเร
ดร.ธนัสต์
ผศ.ดร.จเร
ดร.ชเนตตี
ดร.ธนัสต์
ดร.กาญจนภรณ์
ดร.ธนัสต์
ดร.กาญจนภรณ์
ผศ.ดร.จเร
ดร.กาญจนภรณ์
ผศ.ดร.จเร
ดร.ธนัสต์

ใช่ แต่ว่าหมายถึงคนที่จะมาเล่นไม่ควรต่ำกว่าเท่าไร ไม่แน่ใจว่าโฆษณามันจะมีระบุหรือเปล่า
ไม่มีระบุ ตัวนักแสดงไม่เคยมีระบุ
แต่ทางเป็นทางยุโรปมันจะมีระบุอย่างละเอียดเลย
เหมือนเราชอบไปคิดว่ามันเป็นอาชีพ มันเป็นงานศิลปะ มันไม่ใช่ชีวิตจริง พอแสดงเสร็จก็ต้อง
สามารถที่จะลืม คือกรอบที่สังคมให้ จนเราลืมไปว่าเราต้องปกป้องสิทธิของนักแสดง
แต่เราว่าสิทธิของนักแสดงเป็นประเด็นน้อยกว่าความเป็นแบบอย่างให้กับสังคม พอเขาไปเล่น เด็กที่
อยู่ในวัยเดียวกัน เห็นก็บอกว่า นั่นยังทำได้ นี่ยังทำได้ แล้วฉันจะเก็บไว้ทำอะไร
แล้วบางทีเด็กไปยึดว่า เขาเป็น role model ด้วยว่าดาราคันนี้นั้นชอบมากถ้าฉันอยากดัง ฉันอยาก
สวยแบบเขา ฉันก็ต้องทำตามเขา เขาเป็นต้นแบบ แล้วเด็กจะโดนหล่อหลอมได้ง่ายมาก เด็กไม่รู้เท่า
ทันสื่อ
เดี๋ยวนี้มีแพลนกลับไปกรี๊ด แล้วเราจะ share ว่าต่อไปคงจะควบคุมยากขึ้นเนื่องจากช่องทางมีมาก
ขึ้น จากเดิมทีวีมี 6 ช่อง ตอนนี้มี 38 ช่อง ตอนนี้ประเทศเราผลิต content ไม่ทัน เราก็กิน content
จากเมืองนอกมาลงประมาณ 40-50% เราพยายามที่จะสร้าง content ของเราเอง ทุกช่องพยายามจะ
ผลิตรายการของตัวเอง การแข่งขันก็จะสูงมากขึ้น โอกาสที่จะปล่อยให้เด็กออกมาแสดงก็มากขึ้น
เพราะฉะนั้นแล้วใครจะเข้าไปควบคุม
อันนี้ยังไม่รวมพวก cable ที่เป็นท้องถิ่นที่แบบว่าขายยาเสริมอาหาร ออกฟรุ๊ตอะไรพวกนั้น ใช้คำที่
ฟังไม่ได้เลย อันนั้นยิ่งอิสระใหญ่เลย เข้าไม่ถึงที่จะไปควบคุม
คือ กสทช. ไม่มีคนพอที่จะไป stream คือขับรถไปต่างจังหวัดเปิดวิทยุแล้วตกใจว่าขายกันขนาดนี้
เลยหรือ ฟังแล้วตกใจ
แล้วใช้คำหยาบไม่มีเซนเซอร์ พูดออกมา
จริงๆ ต่างประเทศเขามีนะ อย่างเช่นของอังกฤษเขามีหน่วยงาน OFCOM ที่จะเป็นคนดู เป็น
หน่วยงานที่กำกับดูแล แต่ว่าอังกฤษเขาใช้ระบบกึ่งๆ ระหว่างควบคุมกันเองของสมาคมต่างๆ ด้วย
แล้วก็มี OFCOM เป็นหน่วยงานรับเรื่องร้องเรียน สามารถสั่งปรับได้ BBC ยังเคยโดนปรับ ขนาด
BBC เองยังโดน ซึ่ง BBC นี้ conservative สุดๆ แล้วในแง่การนำเสนอ
ขนาดเดี๋ยวนี้ BBC ยังซื้อข่าวได้เลย ขนาด BBC ที่เราเชื่อว่าเที่ยงตรงมาก

แนวปฏิบัติสำหรับรายการโฆษณาโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง

ดร.ชนัสต์

แนวทางปฏิบัติด้านโฆษณาประเด็นของผู้หญิงที่ lists มาได้ ที่เราทำกันมีประมาณนี้ เริ่มต้นที่ ศิลกรรม โดยที่ศิลปกรรมในที่เขียนศิลปกรรมตัวเดียวเลย ใครที่เขียนศิลปกรรมช่วยอธิบายหน่อยว่า ประเด็นศิลปกรรมคือตรงไหนอะไรยังไงบ้าง

อ.พิเชษฐ

จริงๆ มันก็รวมๆ ไปในพวกเชื้อชาติ ศาสนา ความเชื่อ

ดร.ชนัสต์

ถ้านั้นเรื่องก็ไปก็เรื่องเพศ ในเรื่องของการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งเราจะเห็นกันมากในโฆษณาที่เป็นสินค้า ที่เกี่ยวกับทางเพศ ซึ่งในแง่ของการโฆษณาอาจจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ทำยังไงที่เราจะไปกำหนดว่าไม่ควรที่จะโชว์เนื้อหนังหรือว่าทำท่าที่ไม่ค่อยเหมาะสมเท่าไร โดยที่ตรงนั้นมันก็จะเกี่ยวเนื่องกับ ศิลกรรมของคนไทยเรา

ดร.กาญจนารณ์

ขอเสริมเรื่องศิลปกรรม อาจจะหมายความว่าต้องมีศิลปะ 5 เป็นพื้นฐานหรือเปล่า ถ้าเรานำเสนอเนื้อหา โฆษณาเราต้องคำนึงถึงว่ามันไปกระทบศิลปะ 5 หรือเปล่า น่าจะได้ประเด็นอย่างนั้น ก็คือถ้ามีศิลปะ 5 เป็นเกราะ คือไม่เกินจริง ไม่โกหก ถ้าอยู่ในหลักศิลปกรรมมันก็โอเคแล้ว

ผศ.เอกริดา

เรื่องศิลปกรรมนี่ไปถึงประโยชน์ทางธุรกิจและความรับผิดชอบต่อสังคม มันก็จะเป็นศิลปกรรมของ ผู้ประกอบการ เจ้าของสินค้า

- ดร.ชนัสต์ นั้นน่าจะเป็นเรื่องจริยธรรมมากกว่า ไม่น่าจะเป็นศีลธรรม ศีลธรรมผมมองว่าอาจจะเรื่องการลักขโมย การโกหก เรื่องการผิดลูกผิดเมียอะไรประมาณนี้จะเป็นเรื่องของศีลธรรม ถ้าเรื่องธุรกิจน่าจะเป็นเรื่องจริยธรรมมากกว่า
- ดร.กาญจนภรณ์ ไม่ควรนำเสนอแนะยยะทางเพศผ่านเด็ก คือบางทีเขาต้องการให้ soft ลงก็เลยเอาเด็กมาเป็นตัวนำเสนอแทน เช่น จำ product ไม่ได้ที่เด็กมีลูกโป่งติดอยู่บนต้นไม้ แล้วมีผู้หญิงแต่งตัวเซ็กซี่ออกกำลังอยู่ ใส่เสื้อสายเดี่ยวมาหียบให้ เด็กก็ว้าว แล้วก็มกก็เห็นหน้าอก เด็กก็ทำตาโตแล้วก็แก้งเป็นลม แล้วก็ลูบแขนผู้หญิงว่าเนียนจังเลยแล้วก็ชบ เด็กมันคิดไม่ได้หรอก แต่ผู้ใหญ่ นักสร้างสรรค์นำเสนอผ่านเด็กเพื่อให้ดู soft และดูตลก เราดูที่แรกเราก็ขำ แต่ว่ามองลึกๆ ลงไป ถ้าเข้ามาใน class นี้ก็คือแนะยยะทางเพศผ่านเด็ก
- ผศ.ดร.จเร เหมือนจะมีเขียนในนี้ใช้ใหม่ครับว่าจำกัดอายุผู้ที่เล่นในโฆษณา อย่างบางประเทศถ้าจำไม่ผิดห้ามเด็กเล่นเลย หรือว่าบางประเทศก็ให้เด็กเล่นได้แต่ต้องหลังสี่ทุ่ม
- ดร.กาญจนภรณ์ แต่อันนี้เราไม่ห้ามนะถ้าจะเอาเด็กมาเป็นพรีเซนเตอร์ก็ได้นะ อย่างโฆษณาที่มันเหมาะสม ชาวปัญญาอาหารเสริมสมอง นมมีไขมัน โอเมก้าอะไรพวกนี้ แต่ว่าถ้ามีแนะยยะทางเพศโดยใช้เด็กเป็นตัวเดินเรื่องเราว่าไม่ใช่แล้ว อันนี้ต้องห้าม
- ดร.ชนัสต์ ถัดไปเรื่องความต้องการทางเพศ เราเชื่อกันว่าถ้าผู้หญิงแสดงความต้องการทางเพศออกมามันเป็นเรื่องที่ไม่งามเท่าไร ในทำนองเดียวกันถ้าเป็นผู้ชายแล้วแสดงความต้องการทางเพศออกมามันจะเป็นการชี้หน้าที่ไม่ดี เพราะฉะนั้นเรื่องความต้องการทางเพศไม่ควรที่จะโผล่ออกมาในเรื่องการโฆษณา ซึ่งในเรื่องการใช้เสียงที่มีการปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศหรือว่าเสียงเซ็กซี่
- ดร.วิชาตี ในเรื่องของประเด็นเพศกลุ่มเรามองว่ามันไม่ได้จำเป็นต้องขายสินค้าเกี่ยวกับเพศแล้วเราพบว่าเอาประเด็นเรื่องเพศขยายไป จะซื้อเข้ามาสักซอง มันก็มากับปากอ้ม อ้มป้อนใหม่ มันเหมือนกับว่าเรื่องเพศมันขยายไปเยอะ แล้วประเด็นหนึ่งที่พูดในเรื่องของการใช้เสียงพบว่าสินค้าอะไรก็แล้วแต่ไม่ว่ากลุ่มเป้าหมายจะเป็นผู้ชายหรือผู้หญิง เราพบว่ามีเทคนิคที่ใช้สื่อในเรื่องเพศ ซึ่งทางด้านภาษาศาสตร์จะเรียกเสียงแบบนี้ว่า breathy voice หรือ sexy voice เป็นเสียงที่ใช้ลมหายใจออกมาเยอะๆ เช่น “ท่านผู้มีเกียรติโปรดทราบ” เราพบว่าในโฆษณาจะใช้ เช่น “ลองใช้ดูสิคะ” มันเป็นเสียงที่สื่อในเรื่องของเพศ ที่มันเรียกว่า sexy voice เพราะมันเป็นเสียงของคนที่ต้องการทางเพศเสียงมันจะออกมาเป็นแบบนี้ ก็จะพบว่าโฆษณาที่ผู้หญิงลงเสียง พากย์เสียงส่วนใหญ่จะใช้เสียงประเภทนี้ แม้ว่ากลุ่มเป้าหมายจะเป็นผู้ชายหรือผู้หญิง เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าเรื่องเพศมันกลายเป็นสิ่งที่เอาไปขายคู่กับสินค้า โดยที่ไม่ได้โฟกัสที่ตัวสินค้านั้น
- ดร.ชนัสต์ ถัดไปเรื่องเหยียดเชื้อชาติ ศาสนา ชาติพันธุ์ แล้วก็ชนกลุ่มน้อย
- อ.พิเชษฐ เชื้อชาติในโฆษณา จริงๆ แล้วไม่ควรเอามาทำโฆษณาเลยเรื่องเชื้อชาติกับศาสนา
- ดร.ชเนตตี เพราะอะไร อยากให้อธิบายหน่อย
- อ.พิเชษฐ เรื่องนี้ถึงแม้ไม่ผิดกฎอะไรแต่มันเป็นเรื่อง sensitive โดยเฉพาะที่ออกสื่อโทรทัศน์ด้วย เพราะคนในประเทศก็มีหลากหลายเชื้อชาติอยู่แล้ว หลายเชื้อชาติ หลายศาสนา แล้วก็ความเชื่อ ผีสง
- ดร.ชเนตตี เกี่ยวโยงกับผู้หญิงอย่างไร ในมิติของเชื้อชาติ ศาสนามันเชื่อมโยงกับความเป็นผู้หญิงยังไ

อ.พิเชษฐ ส่วนใหญ่ที่เห็นในโฆษณาทางทีวีก็เป็นลักษณะของผี ผีที่ออกมาเป็นผีผู้หญิง ส่วนเรื่องเชื้อชาติ การแต่งกายของมุสลิมเราก็ไม่ค่อยเคยเห็นโฆษณาที่โพกผ้ามาโฆษณา

ผศ.ดร.จเร แล้วก็อีกอันหนึ่ง ก็คือ โฆษณาที่โดนตัดไปแล้วก็คือ Dunkin donuts dark chocolate ตอนนี้ออกมาก็คือใช้ผู้หญิงเป็นคนนำเสนอสินค้านั้น แล้วก็อยู่ๆ ก็กลายเป็นตัวสีดำ ซึ่งอันนี้ที่อเมริกาเขาตำเลย แล้ว CEO ของ Dunkin donuts เมืองไทยบอกว่ามันไม่เกี่ยวกับ ที่เมืองไทยไม่ care จนกระทั่งคนเขาเขียนจดหมายไปต่อกัน Dunkin donuts อเมริกาเลยสั่งให้ตัด Dunkin donuts ตัวนั้นออก ถึงได้ตัดออก ตอนแรกไม่ยอมตัดออกด้วยซ้ำ จะเห็นได้ว่าประเด็นพวกนี้ทำไมเขาไม่ใช่ร่างกายผู้ชายทำไมต้องใช้ร่างกายผู้หญิงในการนำเสนอ จริงๆ มันก็เกี่ยวข้องกับประเด็นเรื่องการใส่ร่างกายผู้หญิงถูกมองในสังคมว่าเป็น sexualize อยู่แล้ว แล้วมันมีประเด็นเรื่องเชื้อชาติเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

อ.พิเชษฐ มีอีกอันหนึ่งที่ผู้หญิง ที่เป็นหมี่

ผศ.ดร.จเร ใช่ว่า โฆษณาน้ำดื่มอะไรสักอย่างสีชมพู ที่ว่าผู้หญิงผิวขาวอมชมพูเลย แล้วก็หมี่มานั่งอยู่ข้างๆ แล้วเขาก็บอกเราช่วยคุณไม่ได้นะคุณไม่ใช่คน สักพักก็มีพ่อผู้หญิงโผล่ขึ้นมาเป็นแอฟริกัน แล้วเหมือนกับไม่ได้พูดตรงๆ แต่ให้ความหมายโดยนัยว่าอย่างนั้น จากตัวขนาดนี้แล้วตอนหลังมากลายเป็นขาวได้ขนาดนี้เป็นเพราะว่าดื่มนี้ คือแบบเต็มที่แล้ว ทั้งเชื้อชาติ ทั้งเพศ ครบเลย

ดร.ชเนตตี เขี่ยดสัตว์ด้วยนะ

ดร.กาญจนารณ์ ไม่ได้แค่เขี่ยคน แต่แบบว่าเขี่ยดสัตว์ด้วยนะ ฉันเป็นคน เธอเป็นสัตว์

ผศ.ดร.จเร คือเหมือนกับว่าถ้าผิวไม่ขาวไม่ใช่คน

ดร.ธนส์ถ์ เรื่องแนวทางการนำเสนอก็จะมีพูดถึงเกี่ยวกับว่า เวลานำเสนอก็ควรจะนำเสนอให้มันเกี่ยวข้องกับตัวสินค้าที่แท้จริง โดยที่ไม่ต้องเอาเรื่องเพศเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ก้อนน้ำชัลลา แทนที่จะโฆษณาว่าก้อนน้ำมันดียังไง ทำจากทองเหลือง มันทน ยังไงก็แล้วแต่ แต่กลับกลายเป็นว่าผู้หญิงมาแต่งตัวเซ็กซี่ แล้วก็เปิดน้ำ น้ำกระเด็นใส่

ดร.กาญจนารณ์ เสริมนิดหนึ่งเมื่อกี้ที่เขาแย้งเพราะเขาเคยอยู่ agency ใหม่ๆ เขาก็บอกว่ามี pattern สำหรับการนำเสนอตั้งสลิปกว่าแบบ

ดร.ธนส์ถ์ คือจริงๆ แล้วการ create งานโฆษณา มันมี approach หรือว่าประเด็นที่เราต้องการจะดึงความสนใจของผู้บริโภค เราจะเอาประเด็นไหนมาใช้บ้าง ซึ่งมันมีสลิปกว่า pattern เช่น 1.เรื่องเพศ 2.เรื่องความปลอดภัย 3.เรื่องความสวยความงาม เรื่องอะไรพวกนี้ ซึ่งเป็นหลักทางวิชาการใช้มาเป็นปกติ แล้วเราก็สอนกันมา เพราะฉะนั้นการที่เราแนะนำเรื่องก้อนน้ำแล้วเอาเรื่องผู้หญิงมาเกี่ยวข้อง มันก็เป็น approach หนึ่งที่ทางวิชาการให้นำเสนอ แต่อยู่ที่ว่าเวลาเรานำเสนอให้เราคำนึงถึงสินค้าหน่อย หรือว่าภาพที่ออกมานั้นดูหล่อแหลมมากเกินไป

ดร.กาญจนารณ์ ก็คือให้คำนึงถึงสินค้า ว่าสินค้านั้นมันเหมาะที่จะนำเสนอเรื่องทางเพศไหม ถ้าเป็นเรื่องถึงอย่างอนามัยอะไรก็ยังไม่โอเค แต่ที่มันเป็นก้อนน้ำ มันไม่ได้เกี่ยวเลย แต่ว่าพี่เขาก็บอกว่า เพราะว่าคนทำเขาตีโจทย์ว่า consumer หรือคนซื้อคือผู้ชาย ชายผู้ชาย เพราะฉะนั้นอะไรที่ชายผู้ชายได้ซึ่งก็คือเรื่องเพศ

- ดร.ชนัสต์ คือการที่จะเอาก้อนน้ำแล้วมาบอกเขว่่าก๊อกรน้ำนี้ดี ดีกว่าอันนู่นอันนี่อันนั้น มันแล้วมันก็เหมือนกัน ก๊อกรน้ำก็เหมือนกันทุกยี่ห้อ
- ผศ.ดร.จเร การตีความของผู้ชายเป็น set คือเหมือนกับว่าเรื่องเพศนี้ผู้ชายคิดอยู่ได้คนเดียว มันก็เป็นการตอกร ย้ำภาพรวม ภาพเหมาจำของคนอยู่ดีว่า ผู้หญิงไม่สนใจเรื่องเพศ ผู้ชายสนใจเรื่องเพศ
- ดร.ชนัสต์ ในอดีตเป็นแบบนี้ละ แต่ 5-10 ปีมานี้ไม่ใช่แล้วละ เพราะผู้หญิงสามารถแสดงออกถึงความต้องการ ทางเพศได้มากขึ้น สังเกตใหม่ว่านิตยสารผู้หญิงตอนนี้มีรูปผู้ชายโป๊เยอะแยะ บางเล่มสามารถที่จะ ถ่ายกันแบบว่า กางเกงจนเห็นตรงนั้น แล้วผู้หญิงในออฟฟิศก็ฮือฮากันมากแล้วเปิดดูเป็นเรื่องปกติ แล้วก็ชวนกันดู
- ดร.ชเนตตี เป็นเรื่องนำยินดี จะได้มีความเท่าเทียมทางเพศ
- ผศ.ดร.จเร แต่ผมมองว่าตอนนี้ผู้หญิง conservative กับผู้ชายแล้วละ นักแสดงผู้ชายต้องถอดเสื้อทุกเรื่อง เรื่อง ไหนไม่มีถอดเสื้อก็ไม่ปกติแล้ว
- ดร.ชนัสต์ แล้วก็อย่างโฆษณาที่เราว่า เมื่อคืนกินฝรั่งมา ผู้หญิงก็สามารถแสดงออกเรื่องพวกนี้ได้เยอะขึ้นกว่า สมัยก่อนเยอะมาก ซึ่งมันบ่งบอกได้ว่าเรายินดีที่จะให้เป็นแบบนี้ใหม่หรือว่าเรายังอยู่ในโลกของ conservative ตรงนั้นรีเปล่า ถัดไปเรื่องหลักมนุษยชน
- ดร.ชเนตตี แล้วในมุมมองคิดว่าจะให้มันเป็นยังไง มุมมองของวงนี้ อยากรู้ว่าเมื่อคืนฉันกินฝรั่งมา มันมีโฆษณา แบบนี้ อยากรู้ว่ามุมมองของวงนี้ห้องนี้คิดว่ายังไง นี่คือการท้าทายใหม่ของบทบาทความ หลากหลายของผู้หญิงในเรื่องที่จะ active ในเรื่องเพศได้ หรือว่าวงนี้อาจจะยังมองว่ามันอาจจะไม่ เหมาะกับสังคมไทย
- ดร.ชนัสต์ โดยส่วนตัวเรา เราว่าไม่เหมาะในแง่ที่ตัวเองจะแสดงความต้องการออกมาในลักษณะนี้ แต่ตัว โฆษณาที่เอาผู้ชายมาเดินโชว์แล้วให้ผู้หญิง เช่นก๊อกรน้ำแทนที่จะขายผู้ชายแล้วให้ผู้หญิงมาโป๊ เปลี่ยนเป็นก๊อกรน้ำขายผู้หญิงแล้วเอาผู้ชายมาโป๊ แบบนั้นโดยที่ผู้หญิงไม่ได้โชว์ตัวเองว่าเกิดความ ต้องการหรือมีความต้องการหรือว่ามาคุยเรื่องเพศเป็นเรื่องปกติ เราว่าแนวทางแบบนี้ยังโอเค มากกว่า ก็คือเอาผู้ชายมาเป็นวัตถุทางเพศให้ผู้หญิงดูแทน แต่ไม่ได้บอกว่าเมื่อคืนฉันไปกินฝรั่งมา หรือฉันไปร่วมเพศมา
- ดร.กาญจนภรณ์ อันนั้นมันแรงไป มันมีนัยยะ มันสะท้อนภาพลักษณ์ของผู้หญิงว่าเป็นผู้หญิงดีไม่ควรที่จะพูดเรื่องทาง เพศออกมาต่อที่สาธารณะ
- ผศ.ดร.จเร ถ้ามุมมองสตรีนิยมมันโอเค แต่ถ้าจะให้ compromise หน่อย น่าจะเอาเรื่องกาลเทศะเข้ามาเกี่ยวข้อง ด้วย เช่น ประเภทสินค้า การจัด rating โฆษณา อาจจะต้องทำให้มันเหมือนต่างประเทศชนิดหนึ่ง ไม่ใช่ว่าโฆษณาผลิตออกมาแล้วฉายเมื่อไรก็ได้ เอาออกมาเมื่อไรก็ได้ อย่างเช่นสินค้าบางตัว เวลาจะ ฉายจะมีเวลาระบุ
- ดร.กาญจนภรณ์ อาจารย์กำลังจะบอกให้เราเปิดกว้างก็ได้ เพื่อนำเสนอแบบนี้ก็ได้แต่มาจัด rate แทน
- ผศ.ดร.จเร โฆษณาโทรทัศน์เราควบคุมไม่ได้เหมือนภาพยนตร์ เพราะมันเข้าถึงใจกลางบ้าน ใครเปิดดูเมื่อไรเราก็กไม่รู้อ แต่ที่เราเชื่อว่าอย่างน้อยเด็กนอนก่อนสี่ทุ่ม เราว่าผู้ใหญ่ที่เป็น thinking subject สามารถ เลือกร เพราะเดี๋ยวนี้เขาเลือกรับสารอยู่แล้ว บางทีเราก็กไม่รู้อด้วยซ้ำโฆษณาแต่เราไปดูโฆษณาที่หลัง

บน youtube จริงๆ มันก็กรองไม่ได้อีกเหมือนกัน youtube จะไปจัด rate ยังไง แต่ถ้าเป็นที่วีมัน อาจจะไปจัด rate ได้ว่าฉายในเวลาเท่าไร

ดร.กาญจนภรณ์ อันนี้มันจะยากนิดหนึ่งเพราะว่ามันเป็นโฆษณา มันมีข้อจำกัดของมันก็คือเรื่องธุรกิจอยู่แล้ว มันจะต้องทำยังไงให้ product ขายได้มากที่สุด เพราะฉะนั้นถ้าเราไปวางเกณฑ์เยอะๆ แบบนี้ มันก็จะกระทบถึงตัวเจ้าของสินค้า และก็ระยะเวลาที่นำเสนอมันสั้น มัน 30 วิ 15 วิ massage มันจะไปบอกอะไรได้ไม่ค่อยเยอะ อย่างชัลลาถ้ามองในมุมมองของนักโฆษณามันดีนะ มันสร้าง unique ของมันเลยว่า ถ้านึกถึงก๊อชัลลาต้องเช็คซี แล้วก็เห็นไม่พ้นภาพลักษณ์แบบนี้ แต่ถ้าจะมามองใน class นี้มันไม่เหมาะสมเพราะ product มันไม่เกี่ยว ก็เกี่ยวกับเรื่องกาลเทศะ แต่เราต้อง balance

ผศ.ดร.จเร สังคมไทยให้ความสำคัญกับกาลเทศะมาก ฉะนั้นถ้าเราจะ compromise อาจจะต้อง compromise ในเรื่องของกาลเทศะว่าจะนำเสนอได้ถึงแค่ไหน

ผศ.เอกธิดา ในเรื่องของ การจัด rate มันไม่ใช่แค่ในเรื่องของสินค้าควรจะอยู่เวลาไหน แต่ให้พิจารณาถึงเรื่องเนื้อหา อย่างกรณีของก๊อชัลลา ถ้าจะเอาเนื้อหาทางด้านเพศคุณก็จะต้องไปออกเวลากลางคืน อย่างนั้นไป ตรงส่วนนี้เองมันน่าจะเป็นตัวบิบบนนักโฆษณาที่จะได้เสี่ยงที่จะไม่นำเสนอเนื้อหาแบบนั้น

ดร.กาญจนภรณ์ ใช่ เพราะว่าอย่างนั้นเจ้าของสินค้าก็ไม่อยากทำ เพราะถ้าขายตอนกลางคืนเขาก็ไม่เอาแล้วเรื่องเช็คซี

ดร.ชเนตตี เรื่องการจัด rating มันมีปัญหา เพราะตอนนี้มันมีสื่อออนไลน์จึงไม่สามารถคุมได้

ผศ.ดร.จเร สื่อออนไลน์คุมไม่ได้เลย แต่ถ้าสื่อโทรทัศน์มันคุมได้

ดร.ชเนตตี คือหมายถึงสื่อที่เราจัด rate ที่อาจารย์บอก เราไปคุมไม่ให้ออกในช่วงนั้นแต่มันก็ต้องมาโผล่ในช่วงบ่าย

ผศ.ดร.จเร แต่โฆษณาไม่ได้ขนาดนั้น เห็นโฆษณาบางอย่าง เช่น แชมพูทำไมต้องมีผู้ชายถอดเสื้อ แชมพูใช้สระผม แล้วเรื่อนร่างมาเกี่ยวกับอะไร จริงๆ ถ้าเป็นเมืองนอกอย่างนี้ต้องไปอยู่หลังสามทุ่มเลยที่โชว์ เรื่อนร่างขนาดนั้น แต่บ้านเราออกแต่เช้าเลย เด็กก็ดู โฆษณาแชมพู ผนเดชน์ถอดเสื้อ โชกบุลี

ดร.ชนัสต์ ซึ่งกฎเกณฑ์อันนี้เรายังไม่เคยรู้ว่ามีการ sex appeal เข้ามาแล้วเราต้องมีการกำหนดในการออก ระยะเวลา แต่เท่าที่รู้จักคือแอลกอฮอล์ แต่ส่วนเนื้อหาเรายังไม่เคยรู้ว่าเขามีการจัด rating ที่เมืองนอก ینگเราจะลองศึกษาเพิ่มเติมดู

ผศ.ดร.จเร เหมือนกับมีคนร้องเรียน

ดร.ชนัสต์ ร้องเรียนก็โอเค แต่เราว่ามันไม่คิดว่ามีกฎห้ามออก เพราะทางอเมริกาอิสระกว่าเรามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกฝรั่งเศส เห็นหน้าอกของผู้หญิงได้ เห็นเรื่องเพศของผู้ชายได้ปกติ คือหนึ่ง โฆษณาเห็นเพศอะไรพวกนี้ แก้วได้เป็นเรื่องปกติ ยกเว้นแค่ห้ามมีภาพที่ทำการหรือว่าอวัยวะเพศผู้ชายแข็งตัว

ผศ.ดร.จเร ที่อังกฤษ เพศชายเห็นได้แต่ห้ามเกิน 45 องศา ซึ่งก็หลังสามทุ่ม คือหลังสามทุ่มจะโป้แค่ไหนก็ได้แต่ห้ามแข็งตัว 45 องศา

ดร.ชนัสต์ หรือว่าที่ญี่ปุ่น หลังตี 1 คุณสามารถที่จะเปิดทีวีที่เป็นหนังร่วมเพศกันได้ แต่ว่าร่วมเพศของเขาก็จะเป็นภาพมีจิ๊กซอว์ mosaic ที่ไม่ให้เห็นตรงนั้น เราก็มองเห็นเป็นหนัง x เลยแต่ว่าออนแอร์ได้หลังตี 1

ผศ.ดร.จเร เมื่อครั้งที่อาจารย์พูดเรื่องออนไลน์ เพราะเดี๋ยวนี้มันไม่ได้ออกแค่ทีวี โฆษณามาลง youtube หมดเลย แต่ว่าผมเห็นโฆษณาต่างประเทศถ้ามันติด rate มากๆ พอคลิกเปิดมันก็จะต้องให้ผู้ชมคลิกว่ายอมรับนะว่าภาพมันกราฟฟิกนะ ฉะนั้นเกิน 18 มันก็พอลดในแง่ของผู้ชมได้

ดร.ชนัสต์ เขาพยายามจะทำ อย่างไรใน youtube ถ้ามีเนื้อหาเกินกว่า 18 เขาก็จะให้ register ก่อนว่าอายุมากกว่า 18 แต่ถ้าน้อยกว่าเขาจะไม่ให้ดู แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นมันก็ควบคุมไม่ได้ เพราะเวลาเรา register เราก็กองกันได้ เรามี user ตั้งหลายอัน

ดร.กาญจนารณ์ เด็กสมัยนี้เก่ง ไวมาก

ผศ.ดร.จเร เด็กสมัยนี้ไม่ดูทีวีด้วยซ้ำ

ดร.ชนัสต์ ก็เลือกดูในเรื่องที่ตัวเองอยากดูใน ipad ถัดไปเรื่องหลากหลายของเพศสภาพซึ่งอยากให้นำเสนอออกมาในแง่บวกมากกว่าที่จะพูดถึงแง่ลบ อันนี้สัดส่วนของชายหญิงแล้วมี question mark ไม่ทราบว่าจะของใคร

ผศ.ดร.จเร พอได้เห็นที่อาจารย์เขานำเสนอเรื่องสัดส่วนของชายหญิงที่ควรจะมี balance กัน เพราะฉะนั้นในโฆษณาผมจะถามว่าควรมีไหมในประเด็นนี้

ดร.ชนัสต์ เราคิดว่ามันยาก แล้วไม่มีความจำเป็นที่ต้องไปกำหนด เนื่องจากว่าอันนี้มันจะแปรเปลี่ยนตามประเภทของสินค้าที่มันมีขายอยู่ ถึงแม้ว่าสินค้าจะเป็นผู้ชาย เขาก็เอาผู้หญิงมาโฆษณาได้ ในขณะที่สินค้าผู้หญิงก็เอาผู้ชายมาโฆษณา ซึ่งอันนี้มันอยู่ที่ approach ที่เราต้องการที่จะให้เกิด appeal เรื่องจรรยาบรรณนักโฆษณาก็ในเรื่องของค่านิยมที่ผิด ที่ไม่ควรที่จะส่งเสริมหรือสร้างค่านิยมที่ผิด โฆษณาเกินจริง อย่างเช่น ครีมทาแล้วผิวเต่ง ผิวขาว กินแล้วผอม อ้วน อะไรอย่างนี้ และเรื่องการแสดงภาพลักษณ์ที่ดี การแต่งกายที่ไม่โป๊ ไม่เปลือย การดื่มเหล้า ซึ่งเรื่องการดื่มเหล้า กบว. ไม่ให้ออกอยู่แล้ว เรื่องการเป็นแบบอย่างที่ดี

ดร.ชเนตตี หัวข้อมันเกี่ยวกับผู้หญิงยังไง

ดร.ชนัสต์ การที่เราเห็นผู้หญิงดื่มเหล้า สูบบุหรี่เป็นภาพลักษณ์ที่ไม่ดี หรือว่าการแต่งกายโป๊เปลือย อย่างเช่นสินค้าที่เป็นชุดชั้นใน ชุดว่ายน้ำ เขาก็จะเอาสรีระของผู้หญิงมาใส่เลย ถ้าเราเทียบกับประเทศมาเลเซียที่เป็นมุสลิม เขาจะมีกฎหมายห้ามเอาเรือนร่างของคนจริงๆ มาใส่ทำในโฆษณา ต้องใช้เป็นหุ่นทดลอง

ดร.กาญจนารณ์ อย่างของไทย ถ้าเป็นเมื่อก่อนโฆษณาเสื้อชั้นในก็จะใช้พรินเตอร์ที่เป็นฝรั่ง แต่เดี๋ยวนี้เปลี่ยนไปพรินเตอร์เป็นดารารับคนไทยก็ใส่เลย อย่างชมพู ยุคสมัยมันเปลี่ยน ผู้หญิงกล้ามากขึ้น คนกลับมามองชื่นชม อย่างเรายังมองเลยว่าสวย หน้าอกสวย หุ่นสวยอะไรอย่างนี้ ก็เริ่มเปลี่ยนไปด้วย ก็ต้อง balance ให้กับสังคมไทย ไม่มากเกินไปแล้วก็ไม่น้อยไปด้วย แต่จะหาจุดตรงกลางได้ยังไง

ผศ.ดร.จเร จริงๆ มันมีกฎหมายว่าตราบิตที่ไม่เห็นหัวนมแบบนี้ อยู่ที่ว่าเรายึดตามกฎหมายรึเปล่า

ดร.กาญจนารณ์ อันนั้นพูดถึงในมุมมองของสังคมที่เปลี่ยนไป ความกล้าแสดงออกของผู้หญิงไทยมากขึ้น อย่างเมื่อก่อนนี้ก็ไม่ใช่ ถ้าเป็นพรินเตอร์ชุดชั้นในก็เป็นฝรั่งหมดเลย แต่เดี๋ยวนี้ก็ไม่ต้องแล้วคนไทยนี้แหละแสดงได้เอง

ดร.ชนัสต์

การไม่เห็นหัวนมอันนั้นก็มีการกำหนดอยู่แล้ว แต่ในทางปฏิบัติ จำได้ไหม ลูกเกดที่ปิดชนิดเดียวก็คือไม่เห็นหัวนมจริงๆ เรื่องการจัด rating โฆษณา เป็นการจัดที่เนื้อหา โดยที่ไม่ได้ดูตัวสินค้า เรื่ององค์กรวิชาชีพคนที่จะเข้ามาเกี่ยวข้องหรือส่วนควบคุมในการโฆษณามากขึ้น ไม่ว่าจะป็นสถาบันการศึกษา สมาคมนักโฆษณา สื่อสารมวลชน กระทรวงวัฒนธรรม สคบ. แล้วก็ กสทช. เอง ก็ น่าจะให้ความรู้และควบคุม ซึ่ง กสทช. ควรจะรณรงค์และให้ความรู้กับผู้บริโภค และ สคบ. ก็ น่าจะรับ ร้องเรียนเรื่องโฆษณาที่ไม่เหมาะสม แล้วก็หน่วยงานเหล่านี้ควรจะมืบทบาทที่ชัดเจน และมี บทลงโทษที่ชัดเจนสำหรับนักโฆษณาที่ทำผิดกฎ สุดท้ายก็คือเรื่องการทำนายผู้แสดง

ผศ.ดร.จเร

สคบ. มีคณะกรรมการอะไรโฆษณาใหม่

ดร.ชนัสต์

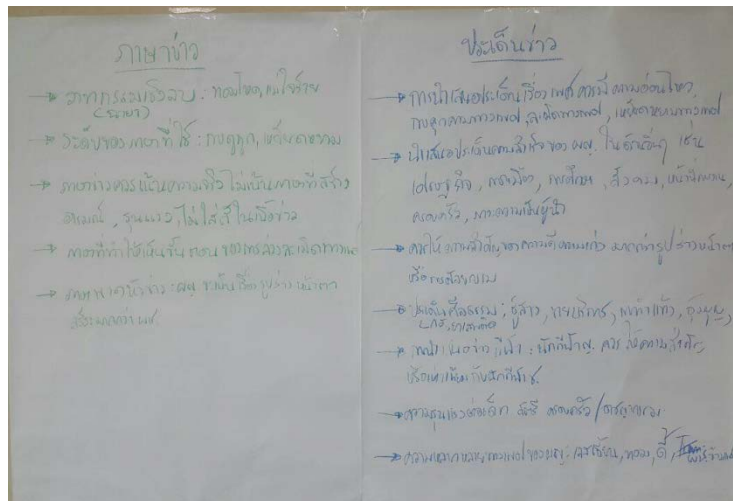
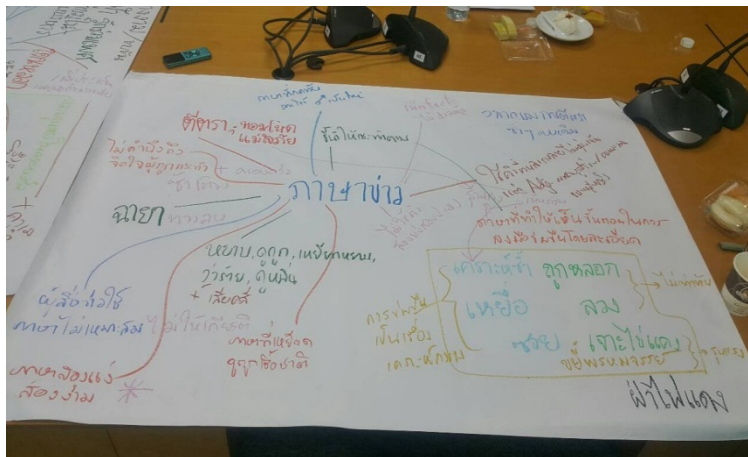
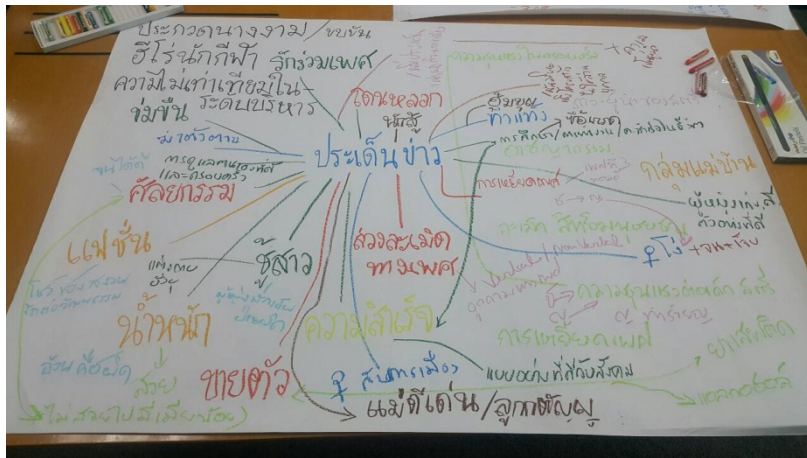
คือจริงๆ แล้ว ณ ตอนนี้นำให้เซนเซอร์กันเอง โดยที่ให้ช่องทุกช่องส่งตัวแทนมาเข้าเป็น คณะกรรมการเซนเซอร์ เหมือนกับว่าให้แต่ละองค์กรควบคุมกันเอง ซึ่งควบคุมได้ 100% ใหม่ มันก็ ไม่ได้ 100% เพราะว่าทุกคนที่เข้ามาล้วนแต่มีผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ถ้าหนังโฆษณาออกไม่ได้ เวลาเขาก็จะโดนตัด เพราะฉะนั้นแล้วมันก็จะเข้ามาเกี่ยวข้อง คณะกรรมการก็จะเป็นคนจากสถานี ต่างๆ และคนจากบริษัทโฆษณา ซึ่งคนจากสถานีเขาจะใช้ช่อง 3 และช่อง 7 เป็นหลักเนื่องจากเป็น 2 ช่องที่มีผู้ชมมากกว่าช่องอื่นๆ ในวงการก็จะพูดกันว่า ถ้าวันไหนช่อง 3 หรือช่อง 7 เป็น head แล้วผ่าน 2 ช่องนี้ หรือว่าช่อง 7 ให้ออกอากาศได้ ช่องอื่นก็จะออกได้ แต่ถ้าช่อง 7 ไม่ให้ ช่องอื่นก็จะ ไม่ได้ ออก ซึ่งเราก็ชื่นชมช่อง 7 ที่เขามีกฎค่อนข้างเข้มงวดรวมทั้งไทยรัฐเช่นกัน โดยไทยรัฐที่เรา จะโฆษณา ทุกชิ้นต้องส่งให้เขาดูก่อน แล้วเขาก็จะตรวจละเอียดมาก ส่วนเรื่องภาพไปเปลือยเขา ไม่ได้พิจารณา เขาจะดูเรื่องความถูกต้องตามกฎหมาย เช่น ถ้าโฆษณาคอนโดมิเนียมจะต้องมี ตัวเลข ที่ดิน การจดทะเบียนที่ชัดเจน ถ้าไม่มีก็จะให้กลับไปทำใหม่ หรือการจัดโปรโมชั่น ถ้าไม่ได้ บอกว่าได้รับอนุญาตจากตำรวจเมื่อไร ยังไง มีการจับฉลากเมื่อไร อะไรอย่างนี้ก็ให้กลับไปทำใหม่ หรือว่ามีคำพูดที่เวอร์เกินความเป็นจริง ไซ้แล้วชาวภายใน 2 วันก็ต้องเอาหลักฐานมาโชว์ให้เห็นว่า มันจริงภายใน 2 วัน

ดร.กาญจนารณ์

เพราะว่าสื่อจะโดนปรับด้วยเพราะกฎหมายกำหนดไว้ ทั้งผู้ที่ลงโฆษณา เจ้าของสินค้า และตัวสื่อด้วย สื่อก็เลยต้องเข้มงวด

แนวปฏิบัติสำหรับรายการข่าวโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง

หัวข้อประเด็นข่าว/ภาษาข่าว

ผศ.ดร.ต่อตระกูล

ภาษาข่าวมีประมาณ 5 ประเด็นที่เราสรุปมา คือ 1.เรื่องของภาษาข่าวในลักษณะวรรณกรรมเชิงลบบมีการตั้งฉายาต่างๆ ยกตัวอย่างเช่น ทอมโหด แม่ใจร้าย 2.เรื่องระดับของภาษาที่ใช้ ภาษาที่เราเจอในข่าวมักจะเป็นเรื่องการตู่ตัก การกดทับว่าผู้หญิงต้อยต่ำกว่า 3.ภาษาข่าวควรเน้นเรื่องความเป็นจริง ไม่เน้นภาษาที่การสร้างอารมณ์รุนแรง drama ในข่าว มันไม่ใช่ความจริงแล้ว มันเน้นดีไซส์ใส่เข้าไปในข่าว มันจะกลายเป็นนิยายเรื่องหนึ่งให้ชวนติดตาม บางทีมันเป็นเรื่องที่หนักๆ เรื่อง

ใหญ่ เหมือนดูนิยายที่เราจะรับมันได้แต่ความจริงเราก็ไม่ควรจะทำอย่างนั้น 4.ภาษาที่ใช้จะเห็นว่ามี การอธิบายขั้นตอนต่างๆ ของการล่วงละเมิดทางเพศละเอียดมากกว่าทำอะไรยังไง จริงๆ มันไม่ควรทำเพราะมันเหมือนการข่มขืนซ้ำ ผลิตวาหะกรรมซ้ำ ก็จะมี ความรุนแรง

ดร.ชนัสต์

เหมือนสอนเรื่องเพศศึกษาทางอ้อม

ผศ.ดร.ต่อตระกูล

ในเรื่องของการพาดหัวข่าว ข่าวที่เป็นผู้หญิงจะเน้นเรื่องรูปร่างหน้าตา สรีระมากกว่าผู้ชาย ผู้ชายจะเป็นเรื่องความสามารถทำนองนั้นไป ผู้หญิงจะเป็นคนละเรื่องเลย มีใครจะเพิ่มเติมอะไรไหมครับเรื่อง ของภาษาข่าว ถ้าไม่มีประเด็นถัดไป เรื่องประเด็นข่าวเราสรุปไว้ 7 หัวข้อ 1.ข่าวที่เราเจอ ประเด็น ข่าวที่น่าเสนาจะเป็นเรื่องอ่อนไหว การคุกคามทางเพศ การละเมิดทางเพศ การเหยียดหยามทาง เพศ ข่าวผู้หญิงที่เราเจอจะเป็นแบบนั้นเราอยากให้มี การนำเสนอเรื่องความสำเร็จของผู้หญิง ในหลาย ๆ ด้าน จากข่าวจะยกผู้ชายซะส่วนใหญ่ อยากได้ในเรื่องความสามารถผู้หญิงในเรื่อง ของเศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา สังคม หน้าที่การงาน ครอบครัว และภาวการณ์เป็นผู้นำ ระยะที่ ผ่านมาจะเห็นว่าผู้หญิงกับการเมืองจะเป็นด้านลบซะส่วนใหญ่ ผู้หญิงโง่ ผู้หญิงโง่หัวความเป็นออกมา ก็อยากจะขอให้เปลี่ยนมุมมองมากกว่า อีกอย่างหนึ่งผู้หญิงอาจจะไม่ได้เป็นผู้หญิงในเมือง ผู้หญิง ท้องถิ่น ยังไม่มีประเด็นนี้เท่าไร ความเป็นผู้นำของสังคมท้องถิ่นเราจะไม่ค่อยเห็น อยากให้โชว์ความ ดีความเก่งมากกว่าที่จะบอกว่าผู้หญิงคนนี้สวย สวยจากศัลยกรรมใดๆ ก็ตามจนทำให้สังคมมองว่า ศัลยกรรมคือทางผ่านที่ทำให้คุณประสบความสำเร็จและได้รับการยอมรับในสังคม ประเด็นที่มีการ นำเสนออีกก็เป็นประเด็นเรื่องศีลธรรม การชู้สาว การขายบริการ ทำแท้ง อุ้มบุญ แอลกอฮอล์แล้วก็ ยาเสพติด ประเด็นที่มีการนำเสนอผู้หญิงเหมือนกัน เรื่องของข่าวกีฬา เน้นเรื่องความสำคัญและ ความสามารถของนักกีฬาผู้หญิงให้เท่าเทียมกับนักกีฬาชาย ซึ่งก็จะเห็นเมื่อก็มีตัวอย่างในกลุ่มก็ บอกว่าผู้หญิงกลายเป็นเรื่องสัดส่วน เรื่องสรีระกับชุดกีฬาสวยงาม เป็นยังไง พอผู้ชายก็จะบอกเรื่อง ความสามารถในเชิงกีฬา ประเด็นที่อยากให้นำเสนอเพิ่มเติมคือความรุนแรงต่อเด็ก สตรี ครอบครัว และอาชญากรรม อยากจะเพิ่มนิดหนึ่งด้วยว่า ความรุนแรงเสร็จแล้วจะมีทางออกแก้ปัญหาอย่างไร ไม่งั้นมันก็เป็นแค่การผลิตและเล่าสู่กันฟังว่ามันมีความรุนแรงประเภทไหนบ้าง สุดท้ายที่เป็นประเด็น ที่ฮือฮ่า ที่สุดที่เราอาจจะมีการขยายเพิ่มเติม อย่างเรื่องความหลากหลายทางเพศ โดยเฉพาะเรื่องของ ผู้หญิงที่จะมีกลุ่มของเลสเบี้ยน ทอม ดี หรือว่า trans ทั้งหลายแหละ ก็จะเป็นประเด็นข่าวที่เราได้ลอง กรู๊ปกันมาจากในห้อง

ผศ.ดร.จเร

ถ้าเกิดว่าเอาไปเสนอ กสทช. น่าจะเป็นข้อสังเกตในการดำเนินรายการข่าวทุกประเภท เพราะถ้า บอกว่ารายการข่าว สื่อเขาอาจจะใช้ช่องว่างได้ว่า ถ้านั้นรายการเล่าข่าวไม่เกี่ยว เพราะจริงๆ ถ้าเรา ดูตอนนี้รายการข่าวที่ได้รับความนิยมคือรายการเล่าข่าว ซึ่งส่วนมากพวกนี้จะเน้น Dramatize ทุก อย่างเลย ซึ่งจริงๆ ถ้ารวมต้องรวมรายการข่าวทุกประเภท

ดร.ชเนตตี

ซึ่งอาจจะต้องรวมพวกรายการสถานการณ์ news talk อะไรพวกนั้น รายการข่าวทั้งหมดเป็นกลุ่ม เดียวกันเลย

ดร.ชนัสต์

ใครเคยเห็นคลิปการอ่านข่าวของยุโรปตะวันออก ที่ผู้หญิงอ่านไปแล้วค่อยถอดเสื้อ มันเป็นเรื่องจริง ใหม

- ผศ.ดร.จเร จริง แต่ว่ามันเป็นรายการที่อยู่ในช่องอย่างไรแล้ว มันไม่ใช่ช่อง main stream ของเราก็เคยทำ grammy ทำ แต่เป็นผู้สื่อข่าวผู้ชาย เป็นพวกดีเจมาอ่านแล้วก็ออดๆๆ ทำยสุดท้ายก็เหลือแต่ทางเบงนี่คือบ้านเรามีแล้ว แต่ทำไมไม่ได้รับความนิยม เหมือนว่าจะอยู่แค่เดือนสองเดือนก็หายไป
- ดร.กาญจนารมณ์ ของเราก็มีแบบว่าพยายามแต่งกาย อย่างพยากรณ์อากาศช่อง 7 ทางร่วม ใส่ชุดต่างๆ Custom แต่ไม่ได้ไปนิยยะทางเพศหรือล่อแหลม เพียงแต่ให้มันมีสีสัน
- ดร.วิชาดี อยากเสริมเรื่องราวภาษาข่าว จริงๆ แล้วคำว่าภาษาจะเหยียดไม่เหยียด มีวิจัยไว้แล้วทั้งเรื่อง head speech หรือเรื่องอะไรก็แล้วแต่ ว่าถ้าเกิดเราจะใช้ภาษาแบบนี้ในการพาตัว มันจะขึ้นเป็นเปอร์เซ็นต์เลยว่ามีแนวโน้มที่ว่า คุณจะเหยียดก็เปอร์เซ็นต์ ซึ่งก็ต้องเก็บค่านี้นี้บริบทแบบเยอะมาก คือคำหนึ่งคำสามารถเกิดได้หลาย commerce มาก ฉะนั้นเมื่อมันไปปรากฏเลยว่าอันนี้มีแนวโน้มที่ คุณจะเหยียดหรือไม่ ซึ่งเคยตั้งโครงการกับอาจารย์ต่อจะขอทุน กสทช. ทำโปรเจกต์นี้ เพื่อที่ว่าทุกสำนักข่าวจะได้เอาไปใช้ ะมัดระวังเรื่องของการใช้ภาษาที่อาจจะจะเป็นเชิงลบหรือว่าเชิงเหยียด แต่ตอนนี้ยังไม่ไหน ถ้าท่านมีโครงการที่จะทำก็คิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์มากในแวดวงของ สื่อสารมวลชน เพราะว่าบางทีคำปรากฏโดดๆ มันไม่ได้มีอะไร แต่พอไปอยู่ในบริบทมันกลายเป็นเชิงเหยียดขึ้นมา ซึ่งมันต้องใช้ data เยอะมาก
- ดร.ชเนตตี ช่วยยกตัวอย่างสักคำ สองคำเผื่อจะเอาไปใส่
- ดร.ธนะสิทธิ์ เหยียดกปลา เราไม่รู้สีกว่ามันเหยียด แต่พอมันเป็นข่าวแล้ว เช่น เหยื่อโดนข่มขืน อย่างที่ อ.แอน โซว์ ก็กลายเป็นเหยียดไปแล้ว นี่ก็อธิบายที่มันแตกต่างกันจากคำคำเดียวกัน ให้ความรู้สึกที่มันแตกต่างกันใช่ไหม
- ดร.วิชาดี ใช้ครับ เพราะฉะนั้นเราต้องเก็บข้อมูลเยอะพอสมควร ในส่วนของตัวภาษาเองจริงๆ แล้วเข้าไปลึกถึงขนาดที่ว่าใน social media เวลามีคน comment มัน establish หรือเปล่า มันกำลังแสดงทัศนคติในเชิงลบ หรือว่าคุณกำลังดูถูก เหยียดหยาม ดูหมิ่นใครก็เปล่า แบบนี้มันสามารถไปถึงตรงนั้นได้
- ดร.ธนะสิทธิ์ ภาษาเขียนมันไม่ได้แสดงอารมณ์ แล้วบางทีเราไปอ่านคน comment ซึ่งบางทีเขาไม่ได้คิดอะไร แต่เราคิดเองโดยที่เราเอาความรู้สึกของเราไปจับกับสิ่งที่เขาเขียน
- ดร.วิชาดี อันนี้ก็มีการวิจัยออกมา พวกภาษาในอีเมลล์ หรืออะไรที่มันไม่มี non verbal มีโอกาสจะตีความผิด 70% ขึ้นเพราะมันไม่มีน้ำเสียง
- ดร.กาญจนารมณ์ ภาษามันคืนใจได้
- ดร.วิชาดี แต่โครงการนี้ที่เขาทำ เขาเอาคนมา key มันจะบอกเปอร์เซ็นต์ แต่ตรงเปอร์เซ็นต์ไม่ได้บอกเป็น exactly มันจะเป็นลักษณะ scale แล้วก็ในส่วนประเด็นข่าว ก็คิดว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงเท่าที่ไปดูก็เห็นว่ามันมักจะจะเป็นประเด็นในแง่มุมที่ค่อนข้างลบ เราเคยเป็นนักข่าวมาก่อนเราก็ดูภาพสะท้อนตัวเองว่า ตอนที่เราเป็นนักข่าวทำไมไม่ทำข่าวในมุมบวก มุมบวกเราไม่รู้สีกว่ามันไม่เป็นข่าว มันไม่มี impact มันไม่น่าสนใจ แต่ถ้ามันเป็นประเด็นลบ เป็นเหยื่อถูกข่มขืน เราก็คงอยากจะได้ ข้อมูลให้ละเอียดที่สุด คือเราเคยผ่านกระบวนการนี้มาก่อน เราก็คิดว่าสิ่งสำคัญคือต้อง mind set จริงๆ ของสื่อมวลชน ซึ่งมันต้องไป set ใหม่ว่าถ้าเขาเป็นญาติคุณหรือว่าถ้าเขาเป็นเพื่อนคุณ เขาเป็นคนในครอบครัวของคุณ น้องสาวคุณ หรือว่าเขาเป็นแม่คุณแบบนี้ คุณจะนำเสนอในระดับไหน

- ในแง่มุมมอง ผมรู้สึกว่าจะต้องมีการทดสอบหรือว่าต้องทำอะไรบางอย่างเพื่อปรับกระบวนการทัศนคติในเรื่องของความคิดของสื่อที่ทำงานด้านนี้โดยเฉพาะ
- ดร.กาญจนภรณ์ ถ้าอย่างนั้นขอเสริมอาจารย์นิดหนึ่ง ถ้าอาจารย์พูดอย่างนี้ก็คือเน้นในเรื่องสัดส่วนหรือการให้น้ำหนักของข่าว ก็คือเดิมเราจะให้น้ำหนักของข่าวกับข่าวที่รุนแรง ข่าวข่มขืน ข่าวอะไรแบบนี้ เราจะต้องรีบทุกคนจะต้องรีบเข้าไป หรือข่าวทะเลาะตบตี แย่งกัน ดาราเลิกกับแฟนอะไรอย่างนี้ แต่ว่าถ้าเรากำหนดสัดส่วนของข่าวควรจะเน้นไปในทางเชิงสร้างสรรค์ คือนักข่าวให้ความสนใจหรือทำข่าวในประเด็นที่มันเป็นเชิงบวก
- ดร.ธนส์ถ์ ขอเสริมตรงนี้เพิ่มเติม ถ้าเราย้อนกลับไปตอนที่เราเรียนปริญญาโทกัน มันจะมีทฤษฎีการเปิดรับข่าวสารและการเลือกข่าวของพวกเราตัวเอง เราได้ซึมเกี่ยวกับความรุนแรง อาชญากรรมพวกนี้มากกว่า เพราะฉะนั้นแล้วนี่คือความสนใจของคนทั่วไป
- ดร.กาญจนภรณ์ ถูก แต่ว่าทั้งนี้ทั้งนั้นก็ไปย้อนทฤษฎี Gate keeper นักข่าวเป็นผู้เลือกสรร ถ้าเรากำหนด เพราะนักข่าวเป็นคนนำเสนออยู่แล้ว ต่อให้คนอยากดูแค่ไหน แต่ถ้าเรานำเสนอสัดส่วนให้มันน้อยลง ไม่ใช่ไม่นำเสนอเลย เราเป็น Gate keeper ใจ เราเน้นข่าวเชิงสร้างสรรค์ ให้น้ำหนักมันมากกว่า แต่ข่าวอาชญากรรมเราก็นำเสนอแต่ทำให้มันหลายๆ หน่อย
- ดร.ธนส์ถ์ ก็คิดต่อไป คนทำธุรกิจพวกนี้มันไม่ใช่มีแค่เล่มสองเล่มสามเล่มที่จะพูด มันแข่งขันกัน เพราะฉะนั้นแล้วมันเกิดการแข่งขันกัน มีธุรกิจเข้ามาเกี่ยวข้อง เกี่ยวข้องกับกำไรขาดทุน ทำอย่างไรเขาจะขายได้มากที่สุด
- ดร.กาญจนภรณ์ มันก็เหมือนโฆษณา แต่ว่าเราอาจจะต้องเสริมเข้าไปได้ไหม
- ดร.ธนส์ถ์ ตัวนักข่าวเองก็โดนสำนักพิมพ์ในการที่ว่าคุณต้องได้ข่าว แล้วพอตัวเองได้ข่าวมาช้ากว่าคนอื่นหรือว่าเรื่องอื่น ก็โดนอีก เนื้อข่าวได้มาไม่ลึกพอหรือว่าไม่เผ็ดร้อนพอให้คนจะตามก็โดน บก. ตำหนี
- ผศ.ดร.จเร หรือว่ามันจะกลายเป็นปัญหานี้หรือเปล่า เขียนกฎหมายมากๆ กลายเป็นว่าต่อไปจะเป็นนักข่าวหรือเป็นผู้ประกาศข่าวต้องมี license
- ดร.ธนส์ถ์ เราสงสัยมากเลย ผู้ประกาศข่าวหรือดีเจ สมัยก่อนมันต้องไปสอบใบผู้ประกาศ เดียวนี้ไม่ต้องสอบแล้ว
- ดร.ชเนตตี มีอบรม ก็คือต้องผ่านการอบรมอันนั้น
- ผศ.ดร.จเร แต่จริงๆ ควรจะสอบนะ เพราะสมัยก่อนสอบกันจริงจังมาก
- ดร.ชเนตตี สมัยก่อนที่สอบ สอบแค่อ่านออกเสียง แต่ไม่เคยสอบจริยธรรม ฉะนั้นใครอ่านชัดก็ได้ใบประกาศนั้นไป แต่ว่าความรู้ในเรื่องจริยธรรมสื่อ ไม่มี
- ผศ.เอกธิดา ตอนนี้มีแล้ว ต้องผ่านการอบรม 3 ระดับ และต้องเรียนตามจำนวนเท่านี้ๆ ชั่วโมง และก็มิวฮาสอน ประหนึ่งเราได้เรียน ป.ตรี ใหม่
- ดร.ชเนตตี แล้วหลักสูตรที่ อ.เอกธิดา บอกต้องเรียนผ่านกฎหมายจริยธรรมสื่อด้วย ในทุกระดับจะได้
- ดร.วิชาตี ซึ่งอันนี้บังคับทุกคนไป
- ดร.ชเนตตี ของ กสทช. ซึ่ง กสทช. จะไปร่วมกับมหาวิทยาลัยที่มีคณะนิเทศศาสตร์
- ผศ.ดร.จเร นั่นคือทุกช่องที่มีต้องส่งมา

ดร.ชเนตตี คนทั่วไปก็มาได้ ที่อยากจะมา

ผศ.เอกธิดา เขาบอกว่าอีก 2 ปีข้างหน้าจะมีการกำหนดในราชกิจจานุเบกษาว่าต้องมีใบประกาศถึงจะสามารถพูดได้

ผศ.ดร.จเร จะเป็น licence ต่อไป

ดร.ธนัสถ์ เมื่อ 5 ปี 10 ปีที่ผ่านมามันไม่มีการประกาศใช้เลย ภาษาก็ไม่ชัด ตัวคอบกั๊กก็ไม่มี แถมยังพูดจาไม่ค่อยสุภาพ

ดร.กาญจนภรณ์ เนื้อหาที่ไม่แน่น ตอนนี่ดีที่ลุกขึ้นมาทำ

ผศ.ดร.จเร พอดีเพิ่งนึกขึ้นมาได้เรื่องประเด็นข่าว คือที่เราพูดว่าสัดส่วนให้น้ำหนักของผู้ชายมากกว่าผู้หญิงในบางเรื่องใช้ใหม่ คือถ่วง อันนี้เป็นแนวคิดสุดโต่งคือกำหนดสัดส่วนเลยว่าจะต้องมีสัดส่วนอันนี้ให้มันใกล้เคียงสมดุล แต่น่าจะยากมาก

ดร.ธนัสถ์ เราว่าเป็นไปไม่ได้ เนื่องจากข่าวที่มันเกิดขึ้นมันควบคุมไม่ได้ คือ gate keeper เราสามารถเลือกได้ แต่ในแง่ของข่าวที่มันเกิดขึ้นเราไม่สามารถจะแยกแยะหรือว่าไปกำหนดได้หรือว่าข่าวนี้มันจะเกิดอะไรยังไง แล้วบังคับตามที่เขาบอกว่า สัดส่วนผู้หญิง 50 ผู้ชาย 50 ก็จะต้องโดนว่าคุณเอาเกณฑ์อะไรมากำหนด แค่ digital tv ที่เขาบอกว่าช่องข่าวทั้งหมด 24 ช่องที่ประมูลกันไป ช่องข่าว 6 ช่อง ช่องเด็ก 4 ช่อง ช่องข่าวมันยังบิดเอาที่ว่า ข่าวจากเดิม 80% บันเทิง 20% ก็ไปต่อรองเหลือข่าว 60% บันเทิง 40% หรือข่าวเหลือ 50% หรือ 40% แล้วก็บันเทิง 60% เพื่อให้ช่องตัวเองอยู่รอดได้ แล้วช่องเด็กเราก็คิดว่าจะมีการตุน มีแต่รายการเด็กที่สร้างสรรค์ ปรากฏว่าไปเอาละครฝรั่งที่เป็นเด็กวัยรุ่นของเขาซึ่งมีเนื้อหาที่ เด็กวัยรุ่นของเขากับเด็กวัยรุ่นของเรามันต่างกันมาก มันก็จะมีเรื่องรักเรื่องนั้น เรื่องนี้เข้ามา โดยเฉพาะของฝรั่งมันก็จะโตกว่าของเรา มันก็จะโดนบิดเบือนไปในลักษณะนี้เพื่อความอยู่รอดทางธุรกิจ โดยที่ กสทช. เองก็ยอม จาก 80-20 กลายเป็น 60-40

ผศ.ดร.จเร ไม่เข้มแข็ง เพราะการบังคับใช้กฎหมาย

ดร.ธนัสถ์ อย่างที่วิบูลย์ไปประมูลช่องข่าวมา แทนที่จะทำข่าวจริงๆ ก็บอกว่าก็ข่าวบันเทิง ก็เป็นเรื่องบันเทิงก็ถือว่าเป็นข่าว ก็เป็นแบบนั้นไปอีก เราว่ายาก กำหนดสัดส่วน

ดร.จเร มันกำหนดสัดส่วนที่ฝรั่งเศสเขาใช้ ใช้ในกรณีตัวอย่างเช่น เนื้อหา content ที่มาจากต่างประเทศกับ content ที่ผลิตในฝรั่งเศสเขาต้องให้ 50-50 อันนี้ถ้าทำได้ ผมก็เลยมองเป็นแบบถ้ามาใช้ในประเด็นเรื่องเพศน่าจะลำบาก ผมสังเกตว่าสื่อชอบนำเสนอ อาจจะไม่ใช่ว่ารายการข่าวอย่างเดียว แต่ว่าชอบนำเสนอ อย่างเช่นสงครามระหว่างเพศ ใครเก่งกว่าใคร อันนี้ผู้หญิงหรือผู้ชายเก่งกว่า แต่บางทีพอไปสัมภาษณ์ source ก็มักจะตอบโจทย์ที่เขาคิดอยู่แล้ว เช่น ทำอาหารผู้หญิงน่าจะเก่งกว่านะ แต่ว่าไม่ได้ให้ balance ข้อมูลอย่างนี้ ซึ่งถ้าเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับสงครามระหว่างเพศ น่าจะเอา source ที่ balance ซึ่งกันและกันเป็นประเด็นบางประเด็น

ดร.ธนัสถ์ ซึ่งเราไม่รู้สิกว่าที่ผ่านมาการแบ่งแยกเรื่องเพศ ต้องมีสงครามระหว่างเพศกัน

ผศ.ดร.จเร มันเคยมีรายการผู้หญิงดาวอังคาร ผู้ชายดาวอะไรแบบนี้ รายการคนละดาวเดียวกัน

ดร.ธนัสถ์ เราว่ารายการนี้เป็นรายการที่ตึ่เนะ เขาไม่ได้บอกว่า เพศหญิงหรือเพศชายดีกว่ากันนะ เขาเอาบุคลิกพฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิดของผู้หญิงผู้ชายที่แตกต่างกันจนทำให้การอยู่ร่วมกันมันมีปัญหา

อย่างเช่น แพนกัน ผู้ชายคิดแบบนี้ ผู้หญิงคิดแบบนี้ แล้วเรื่องๆ เดียวกันมันทำให้เกิดปัญหา เขาก็ออกมาโชว์ให้เห็นว่า เรื่องนี้ผู้หญิงคิดยังไง ผู้ชายคิดยังไง แล้วก็มาปรับความเข้าใจโดยที่มีนักจิตวิทยา หรือว่านายแพทย์ทางจิตวิทยา 2 คนเลยมาอธิบายว่าทำไมผู้หญิงคิดอย่างนี้ ทำไมผู้ชายคิดอย่างนี้ ซึ่งอันนี้เราไม่ได้มองว่ามันเป็นการสู้รบกันระหว่างเพศ แต่เป็นการทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน ซึ่งส่วนหนึ่งเราต้องยอมรับว่า โดยสภาพสรีระ ความรู้สึกนึกคิด ทศนคติ หรือว่าการดำรงชีวิต life style ของเพศหญิงกับเพศชายมันแตกต่างกันอยู่แล้ว ยังไงมันไม่มีทางตัดเทียมกันได้ แต่ในแง่การปฏิบัติของสังคมที่จะทำต่อเพศ เราว่ามันสามารถทำได้

ผศ.ดร.จเร

แต่ผมมองว่ารายการนั้นไม่ใช่ไม่ดี แต่ว่ามันไปย้ำแนวคิดแบบ Essentialism ว่าผู้หญิงกับผู้ชายมันแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง จริงๆ แล้วความแตกต่างนี้ แนนอน biology อาจจะดูแตกต่างกัน แต่จริงๆ มันถูกให้คุณค่าที่แตกต่างกันโดยสังคม แต่รายการนี้ไปส่งเสริมแนวคิดแบบนี้แทนที่จะให้คนเข้าใจว่าจริงๆ ก็เป็นคนเหมือนกัน

ดร.ธนัสต์

เรามองว่าเขาไม่ได้ไปเอาค่านิยมของสังคมมาตัดสินในรายการเขานะ เขาไปถามถึง สมมติว่าผู้ชายมีพฤติกรรมแบบนี้ ผู้หญิงคิดอย่างไร

ดร.ชเนตตี

ลักษณะแบบนี้ในข่าว แบบที่อาจารย์พูด ลองดึงเข้ามาสู่อันนี้ ในลักษณะที่ว่าจะเป็นรายการข้างเป็นสก็๊ปหรือว่าเป็นลักษณะที่ว่าทำให้เห็นถึงความแตกต่างทางเพศอย่างชัดเจน

ดร.จเร

อย่างชัดๆ ThaiPBS ตอนช่วงสามทุ่มครึ่งเป็นต้นไป ของคุณณัฐฐา จะมีอยู่ช่วงหนึ่งที่น่าเสนอข่าว แล้วเขาก็จะไปคุยกับผู้เชี่ยวชาญ ลองสังเกตสิครับว่าผู้เชี่ยวชาญด้านอื่นยกเว้นสังคมสตรีเป็นผู้ชายหมดเลย แต่พอสังคมสตรีก็จะเป็น อ.วัชรภรณ์ อันนี้ผมก็มองว่ามันไม่ balance มันเป็นการย้ำว่าผู้หญิงถนัดด้านนี้ ทั้งที่จริง อ.วัชรภรณ์สอนรัฐศาสตร์ ไม่ได้สอนแค่เรื่องผู้หญิงกับการเมืองสักหน่อย สอนตั้งหลายวิชา

ผศ.เอกธิดา

ตรงนี้สื่อเองก็ต้องระวังสักหน่อย

ดร.ชเนตตี

ตรงนี้น่าสนใจที่อาจารย์พูด คือในประเด็นข่าวต้องให้นำเสนอในประเด็นที่ไม่ชี้ไปให้เห็นในทิศทางความขัดแย้ง อาจจะเป็นลักษณะอย่างนั้น จะต้องชี้ให้เห็นว่าทั้ง 2 เพศมีความแตกต่างแต่ก็สามารถที่อยู่ร่วมกันได้ โดยเคารพในความแตกต่าง ทิศทางข่าวต้องเป็นแบบนั้น

ดร.ธนัสต์

ซึ่งรายการคนละครึ่งเดียวกันพยายามที่จะทำให้เกิดแบบนี้ไม่ได้เป็นเรื่องการแบ่งแยกเพศ จึงประเด็นทางด้านนี้จะโอเคนะ หรืออาจารย์จะพูดอะไร

ดร.วิชาตี

เรื่องประเด็นข่าวผมกำลังถามตัวเองว่าถ้าเกิดว่ามีโอกาสได้กลับไปเป็นนักข่าวที่ต้องทำข่าวผู้หญิงโดนข่มขืนอะไรแบบนี้ มันมีวิธีการนำเสนอหรือว่ามีประเด็นอื่นที่น่าจะนำเสนอมากกว่าหรือเปล่า ยังไงเราก็หลีกเลี่ยงความสนใจในสังคมไม่ได้ จะเห็นว่าปัจจุบันสื่อนำเสนอก็สัมพันธ์ญาติผู้เสียหายเหยื่อโดนทำที่ตรงไหน สถานการณ์ เหตุการณ์เป็นยังไง ผมรู้สึกว่ามันน่าจะทำอะไรได้มากกว่านั้น เช่น เห็นว่าเกิดเหตุการณ์คดีข่มขืนในท้องที่นี้ ท้องที่นี้เกิดมาแล้วก็ครั้ง สถิติจับได้ก็ครั้ง จับไม่ได้ก็ครั้ง หรือว่ามีความร่วมมือของคนในชุมชนว่าเมื่อมันเกิดเหตุการณ์แบบนี้ในชุมชนเราแล้ว ทางชุมชนมีมาตรการที่จะร่วมกันดูแลยังไงอะไรแบบนี้ เพื่อเอาอะไรที่มันเป็นเชิงลบให้มันเป็นเชิงบวก แล้วก็ให้เห็นตัวอย่างความร่วมมือร่วมใจของคนในสังคม หรือว่าถ้าสถิติท้องที่นี้เกิดก็ครั้งแล้วยังมี

ปัญหาอะไรแบบนี้อีก เขาก็ต้องมีมาตรการอะไรบางอย่าง เจ้าหน้าที่ก็ต้องเข้ามาตรวจมากขึ้นให้ เห็นว่านักข่าวเรติดตามนะในเรื่องของการเกิดอาชญากรรมทั่วประเทศกับใช้สื่อในการวางมาตรการ ในการตรวจสอบและควบคุม ก็คิดว่าน่าจะเป็นแนวทางหนึ่ง และก็ประเด็นหนึ่งที่สื่อมักทำแล้วผมก็ รู้สึกทุกข์ใจแทนเหยื่อก็คือ อย่าง case ที่น้องแก้มเป็นเหยื่อถูกข่มขืนบนรถไฟ ก็จะไปหาเหยื่อที่มี ลักษณะที่เคยถูกข่มขืนเมื่อ 20 ปีที่แล้วมาข่มขืนซ้ำ ถูกนำมาเสนอเรื่องราวของเขาซ้ำอีก ซึ่งเขา อาจจะรู้สึกดีขึ้น หรือกำลังจะหาย หรือหายไปแล้ว ปรากฏว่ามันผุดขึ้นมา ภาพเก่า เหตุการณ์เก่าเอา มาเล่าใหม่อะไรแบบนี้ นี่ก็เป็นเรื่องของประเด็นข่าวที่สื่อมักจะทำ ซึ่งผมก็มองว่ามันไม่สร้างสรรค์ มัน น่าจะมีวิธีการนำเสนอแบบอื่น

ผศ.ดร.จเร

ถ้ามันขอสรุปได้ใหม่ครับ มันก็คือเมื่อที่อาจารย์พูดว่า สื่อเน้นเรื่องข่าวที่ลวงละเมิดทางเพศมักจะ นำเสนอเป็น case เป็นประเด็นเชิงส่วนตัว แต่ไม่ได้นำเสนอในเชิงโครงสร้าง ไม่อธิบายปัญหาในเชิง โครงสร้าง แล้วก็การแก้ปัญหาในเชิงโครงสร้างของสังคม

ดร.ชเนตตี

บางที่สื่อเข้าใจว่าการคุยไปถึง background ภูมิหลังมันคือสิ่งที่ถูกต้อง อันนั้นคือเหมาะกับข่าว ประเภทอื่น แต่การคุยไปทางนี้คือมันต้องไปแบบที่ อ.จเร บอก คือต้องชี้ให้เห็นถึงความสำคัญเชิง อำนาจที่มีนอกรอบใต้โครงสร้าง และมันก็ทำให้ปัญหาเหล่านี้มันดำรงอยู่ ซึ่งมันยากมาก เพราะ นักข่าวเองยังไม่เข้าใจว่าโครงสร้างคืออะไร 23.33 ส

ดร.กาญจนารักษ์

ซึ่งมันนึกไปถึงการย้อนคดีเก่าๆ มันจะมีรายการของช่อง 9 ที่ย้อนเวลา เจาะข่าวย้อนเวลา อย่าง เทปที่ออกอากาศไป อย่างคดีเพชรซาอุฯ ซึ่งเป็นข่าวมาแล้ว รู้สึกจะซื้อรายการข่าวดั่งข้ามเวลา ก็ จะไปย้อนคดีมาซึ่งเราเกือบลืมไปแล้ว แต่พอไปถึง scene ที่เป็นฆาตกรรม 2 แม่ลูก เราลืมไป แล้วแต่เขาก็พูดขึ้นมา คนโดนกระทำก็คือผู้หญิง แม่และก็ได้ แต่ครอบครัวของเขาก็ยังอยู่ และก็มี เทปที่สัมภาษณ์ครอบครัวที่ร้องไห้ อันนี้ก็ทำให้นึกถึงที่อาจารย์พูดเรื่องการย้อนแบบนี้มีผล มัน เหมือนไปขุดคุ้ยขึ้นมา ซึ่งตรงนี้นั้นแก้ยาก

ดร.ชเนตตี

ก็คงจะต้องเสนอไป

ผศ.เอกธิตา

เรื่องย้อน ไม่ใช่แค่บาดเจ็บเฉพาะเรื่องของผู้หญิง เรื่องฆาตกรรม เรื่องหมอมือฆาตกรรมใครต่อใคร ก็ คือห้ามย้อน

ดร.ธนัสต์

จริง ๆ แล้วมันก็เหมือน 2 ด้านนะ การย้อนนอกประเด็นขึ้นมาใหม่ มันก็เป็นบทเรียนของสังคม เป็น ตัวอย่างที่ดีกับสังคมปัจจุบันว่ามันเคยเกิดเหตุการณ์อย่างนี้ขึ้น แต่ก็ควรจะมีการตอบในเนื้อหาด้วย แทนที่จะบอกว่าข่าวเกิดอย่างนี้ สุดท้ายแล้วคนที่ทำผิดได้รับผลอย่างไร

ดร.ชเนตตี

การทำแบบนี้ของสื่อเป็นการทำเหมือนไม่ให้โอกาสคน สมมติคุณเคยเป็นฆาตกรครั้งหนึ่งอย่างนี้ ก็ หมายความว่า คุณไม่มีทางจะกลับตัวเป็นคนดีได้อีกแล้ว เพราะว่าเราจะมีแฟ้มประวัติข่าวที่ไปขุด เวียนออกมาเมื่อครบรอบสิบปีี่สิบปี มันเป็นความทุกข์ระทม เหมือนอย่าง อ.แอน ที่จะมีโปรเจกต์ที่ ทำงานกับผู้หญิงในเรือนจำ ซึ่งคนเหล่านี้เขาบอกว่าเขาหวาดกลัวการที่จะออกไปมีชีวิตอยู่ข้างนอก เพราะว่ามันไม่มีใครให้โอกาสเขาเลย และยิ่งถ้าเขาเป็นข่าว เคยเป็นผู้หญิงที่อยู่ในข่าว

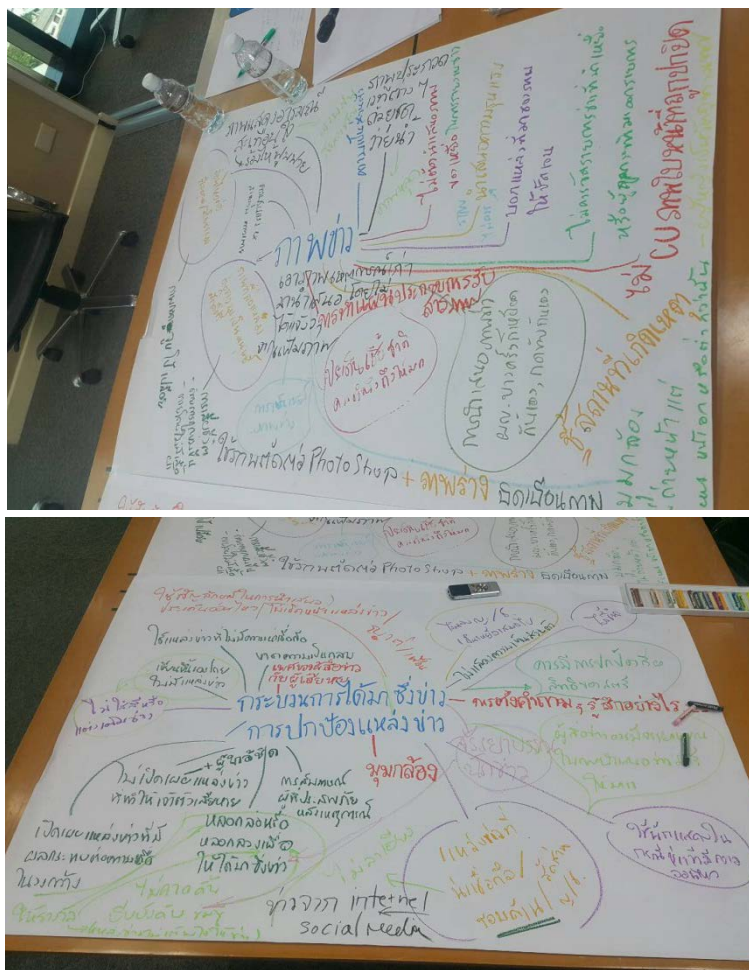
ผศ.ดร.จเร

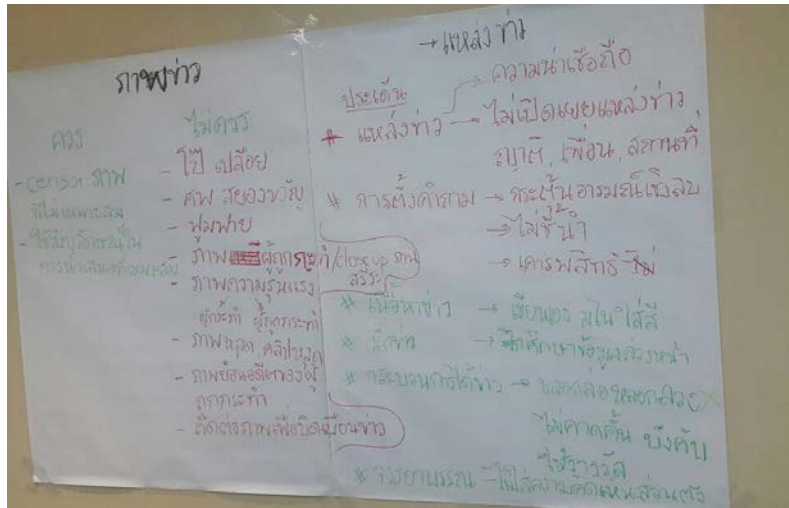
ที่เมืองนอกเขาทำใจรู้ใหม่ทั้งภรรยา นักโทษคดีอย่างนี้ที่เคยทำผิดตอนเด็ก ๆ ติดคุกสักพักหนึ่งแล้ว ออกมาเขาจะเปลี่ยนชื่อเปลี่ยนนามสกุลให้เลย

ดร.ชนคดี

ใช้ต้องล้าง ล้างมลทินให้โอกาส เพราะหลายคนเขาทำผิดโดยที่ไม่ได้ตั้งใจ คือจริงๆ เคยได้ค่าๆ หนึ่ง แล้วค่าน้ำมันเปลี่ยนชีวิต แอนตอนี่ไปทำงานกับผู้หญิงที่อยู่ที่เรือนจำที่ขอนแก่น มีค่าๆ หนึ่งก็คือ จริงๆ แล้วคนที่อยู่ข้างนอกที่ไม่ติดคุกไม่ได้เลวทรามน้อยกว่าคนที่อยู่ในคุก แต่เพียงคนที่อยู่นอกคุกทำผิดแต่คนจับไม่ได้ คือพวกเราอาจจะเคยทำผิดมากมายเยอะเยอะ แต่เราฉลาดไง เราจะทำยังไงให้คนไม่รู้ว่าเราทำผิด แต่คนที่อยู่ในคุกเขาก็ทำผิดเหมือนเรา แต่เขาเล่ห์เหลี่ยมมันไม่เท่าคนที่อยู่ข้างนอกไง ตรงนี้พอเราได้ยินคำพูดนี้ออกมาปุ๊บ มันคลิกเลยว่าความดีเลวมันไม่ได้อยู่ที่กำแพงกันนะเธอคือคนที่อยู่ในเรือนจำ ฉันทึกว่าฉันอยู่ข้างนอก ฉันทำผิดมามากกว่าเธออีกแต่คนจับฉันไม่ได้ จ๊จัดเลยคำนี้

หัวข้อ ภาพข่าว และการได้มาซึ่งข่าว/การปกป้องแหล่งข่าว

อ.พิเชษฐ

ภาพข่าวก่อน เราแบ่งเป็น 2 ทาง ภาพข่าวที่ควรอาจจะต้องเซนเซอร์ภาพที่ไม่เหมาะสม ไม่เหมาะสมในที่นี้อาจจะเป็นภาพศพ ภาพสยองขวัญ โป๊ เปลือย หรือว่าใช้วิธี mosaic ต่อมาก็คือใช้สัญลักษณ์ในการนำเสนอที่เหมาะสม การนำเสนอภาพที่ไม่ควรคือภาพโป๊ เปลือย ภาพสยองขวัญ ต่างๆ ตัวอย่างเช่นเมื่อกี้ที่พูดถึงรายการข่าวย้อนเวลา ให้นักถึงตอนที่ชานติกำผับ นำเสนอภาพที่คนตะกายขึ้นเพื่อที่จะแย่งกันออก หรือว่าภาพพุ่มพวยต่างๆ ตัวอย่างไม่ว่าจะเป็นรถชน ถูกยิง ญาติมาพบศพ แล้วก็ตามถ่ายเลยตามสภาพ ภาพผู้ถูกกระทำ ไม่ควรจะโพสต์หน้าหรือว่าสรีระของเขา ภาพความรุนแรงทั้งของผู้ที่กระทำและถูกกระทำ ภาพหลุดหรือคลิปหลุดต่างๆ ก็จะมีอยู่พอสมควรในภาพข่าวที่เป็นข่าวทีวี ภาพย้อนอดีตของผู้ถูกกระทำอย่าง อ.วิชาตี พุดไป ตัดต่อภาพเพื่อบิดเบือนข่าวอันนี้ก็ไม่สมควรทำ ส่วนแหล่งข่าว หัวข้อย่อยก็คือกระบวนการได้มาซึ่งข่าวและการปกป้องแหล่งข่าว เราจะแยกเป็นประเด็น ประเด็นแรกคือแหล่งข่าว และก็เป็นแหล่งข่าวที่มีความน่าเชื่อถือ ไม่นิ่งเหียน เขียนข่าวจากอินเทอร์เน็ต หรือทาง social media ซึ่งมันไปไว้มาก ไม่ควรที่จะเอามา ต้องสืบค้นแหล่งข่าวที่แน่นอน ต่อมาเป็นเรื่องของไม่เปิดเผยแหล่งข่าว ญาติ เพื่อน หรือว่าสถานที่ โดยเฉพาะข่าวที่เป็นเรื่องที่เสียหาย เช่นข่าวข่มขืนต่างๆ ถึงแม้จะไม่เปิดเผยตัวผู้ถูกกระทำ แต่ว่าญาติ เพื่อน คนอื่นเขารู้จัก รวมทั้งสถานที่ด้วย บางครั้งก็จะมีเนื้อหาข่าวที่บอกโรงเรียนแห่งหนึ่ง ย่านลาดพร้าว มหาวิทยาลัยตั้งย่านรามคำแหง มีก๊ี้ การตั้งคำถาม คำถามที่ตั้งขึ้นเพื่อที่จะถามแหล่งข่าวไม่ควรเป็นคำถามที่ชี้หน้า ให้ตอบว่าใช่หรือไม่ใช่ กระตุ้นอารมณ์เชิงลบก็จะมีตัวอย่าง เช่นคดีที่จับพม่าได้ 4 คนซึ่งเมื่อวานนี้แม่เขายังมาร้องให้อยู่เลย

ดร.กาญจนารณ์

ว่าเขาอยากจะทำอะไรกับลูก ถ้าลูกยังอยู่จะพูดอะไร ไม่ชี้หน้า เคารพสิทธิ

ผศ.เอกธิตา

ผู้สื่อข่าวเป็นผู้ชาย แม่ร้องไห้ใหญ่เลย

อ.พิเชษฐ

ต่อมาเป็นเรื่องของเนื้อหาข่าว ไม่เขียนเองโดยใช้ความรู้สึกส่วนตัวของตัวเอง ไม่มโนข่าว หรือว่าใส่สื่ควรจะเสนอข่าวไปตามเนื้อหา นักข่าวเองก็ควรที่จะศึกษาข้อมูลล่วงหน้าก่อนที่จะไปสัมภาษณ์แหล่งข่าว กระบวนการได้มาซึ่งข่าว ไม่ให้รางวัล คาดคั้น หรือล่อลวง หรือบีบบังคับกับแหล่งข่าว จรรยาบรรณในการทำข่าวก็มีอยู่แล้ว ไม่ใส่ความคิดเห็นส่วนตัวของตัวเองเข้าไปในการรายงานข่าว

ดร.ชเนตตี

คืออันนี้ถ้าดูๆ แล้วมันก็เหมือนกับจริยธรรมของผู้สื่อข่าวทั่วๆ ไป อยากให้ช่วยลองขมวดว่ามันจะเชื่อมโยงกับประเด็นผู้หญิงยังไง เราควรนำเสนออะไร อย่างเช่นการตั้งคำถามไม่ชี้หน้า อย่างเช่น

คำถามอะไรเกี่ยวกับข่าวความรุนแรงทางเพศหรือข่าวอะไรก็แล้วแต่ที่ถ้าตั้งลักษณะนี้มันจะสร้างการ
 ชื่นนำ และการชื่นนำมันสร้างผลกระทบยังไงสำหรับประเด็นเรื่องผู้หญิง อยากชวนอภิปรายต่อ

ผศ.เอกธิดา คำถามที่ไม่ควรที่จะเกิดในกรณีที่ผู้หญิงถูกระทำรุนแรงทางเพศหรือข่มขืน คือคำถามที่แบบรู้สึกยังงี้

ดร.ชเนตตี คำถามประเภทว่า คุณรู้สึกยังงี้กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ผศ.เอกธิดา หรืออยากจะพูดอะไรกับคนร้าย หรือถามที่บ้านว่าอยากจะพูดอะไรกับคนร้ายไหม มันมักจะมีคำถาม
 แบบนี้

ดร.ต่อตระกูล เล่าให้ละเอียดว่าทำยังไงบ้าง

ดร.กาญจนภรณ์ ชอบถามว่า ทำยังไงบ้าง ลองเล่าหน่อยสิว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นแล้วเริ่มมาจากยังไง เขาทำอะไรก่อน
 แล้วเป็น step by step พยายามจะให้ผู้หญิงกระทำเล่า เล่าทุก process ขึ้นตอน กระบวนการ อันนั้นก็
 คือคล้ายๆ กับที่พูดเมื่อกี้ว่ามันคือการข่มขืนซ้ำ ข่มขืนทำร้ายจิตใจผู้หญิงกระทำ ผู้โดนกระทำซ้ำ

ผศ.ดร.จเร จริงๆ เป็นความผิดตำรวจหรือเปล่า ตำรวจไม่ควรจะเปิดเผยให้กับสื่อรู้

ผศ.เอกธิดา ไม่ควรจะมีพื้นที่ให้นักข่าวเข้าไปถึงตัวของผู้ที่ถูกระทำ

ดร.ชเนตตี ผู้ที่ถูกระทำความรุนแรงควรจะพบผู้สื่อข่าวไหม หรือว่าถ้าควร จังหวะเวลาที่เหมาะสมคืออะไร
 ทันทีใหม่ที่มีการแจ้งความ หรือทันทีที่เกิดเหตุ timing ตรงนี้คิดว่ายังไง

ผศ.เอกธิดา จริงๆ ไม่เห็นมีประโยชน์ที่จะได้เจอเลยนะ เขาควรจะเก็บตัวด้วยซ้ำ ให้แค่เรื่องราวเขาออกมา

ผศ.ดร.จเร ยกเป็นบางเรื่อง อย่างเรื่องการทำร้ายร่างกาย อย่างเราเห็นกรณีป้าเบ๊นซ์ ชัดเลยว่าใครเข้าถึงสื่อ
 ก่อน สังคมจะเทความสงสารไปให้ก่อน อันนั้นคือกรณีทำร้ายร่างกาย แต่ถ้าเป็นกรณีล่วงละเมิดทาง
 เพศนี้ผมเห็นด้วยว่าไม่ควรเปิดพื้นที่ให้สื่อเข้าไป เพราะว่าเรื่องเพศมันมีความอ่อนไหวมาก มันทำให้
 เสื่อมเสียอะไรได้ เลยน่าจะมองเป็นประเด็นมากกว่า เรื่องไหนเข้าได้ เรื่องไหนเข้าไม่ได้ และถ้าจะ
 มองประเด็นความรุนแรงพอใครไปแจ้งความก่อนหรือเปิดพื้นที่สื่อก่อนก็กลายเป็นสื่อก็เทไปทางนั้น
 ไม่ได้เช็คข่าวทั้งสองด้าน

ดร.ธนัสถ์ ถ้าเราจะห้ามข่าวเกี่ยวกับผู้หญิงโดนข่มขืน คิดกันอย่างไรบ้าง ห้ามทำเลยนะ คือบังคับ ออกเป็น
 กฎหมายเลยห้าม เพราะว่าการทำข่าวคือผู้หญิงเสียหาย ไม่กล้าไปแจ้งความเพราะว่ากลัวเป็นข่าว
 แล้วก็กลัวว่าตัวเองจะอยู่ในสังคมไม่ได้ เนื่องจากว่าพอดตกเป็นข่าวแล้วคนก็รู้กันหมด

ดร.ชเนตตี คิดว่าไม่ควรห้าม ต้องมีการรายงานข่าวข่มขืนต่อไป แต่รูปแบบของการรายงานมันสามารถที่จะ
 เลือกวิธีการนำเสนอได้

ดร.กาญจนภรณ์ เพราะว่ากรการรายงานข่าวก็คือการบอกให้สังคมรู้เพื่อจะได้ระแวดระวังว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้น ผู้หญิงคน
 อื่นจะรับรู้ว่ามีเหตุการณ์แบบนี้เกิดขึ้น ถ้าห้ามเลย ผู้หญิงก็ไม่รู้ ปกติ ฉันจะไปไหนอะไรยังไงก็ได้

ผศ.เอกธิดา ถ้าเกิดว่าจะเสนอว่าในข่าวกรณีผู้หญิงเสียหายต้องผู้สื่อข่าวหญิงที่จะเข้าไป มันจะมีความเข้าออก
 เข้าใจมากกว่าไหม และความละมุนละม่อมในการตั้งคำถาม

ดร.กาญจนภรณ์ ผู้หญิงบางคนโหด เจมมากับตัว ผู้หญิงบางคนโหดกว่าผู้ชาย ผู้ชายบางที่อาจจะละมุนละม่อมกว่า
 ด้วยซ้ำไป อันนี้วัดไม่ได้ คือผู้ชายบางคนก็โหดแต่ผู้ชายบางคนก็ละเอียดอ่อน แต่ผู้หญิงบางคนก็
 หยาบ เพราะเขาไม่โดนเข้าไม่รู้ เขาไม่มี common sense ของความละเอียด แต่ผู้หญิงบางคนก็
 ละเอียดอ่อน เขาก็รู้ อันนี้วัดไม่ได้

ดร.ชนัสต์ ให้ทอม ทอมจะเข้าใจความเป็นผู้หญิงได้ดีกว่า

ดร.กาญจนภรณ์ ก็ไม่แน่ เพราะอย่างนั้นมันเรื่องจิตใจ มันเป็น emotional แล้ว ไม่รู้ว่าโดนเลี้ยงดูปลูกฝังมาอย่างไร

ดร.ชเนตตี คือผู้สื่อข่าวคนนั้นต้องมี gender lens ถึงจะทำข่าวเกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศได้

ดร.กาญจนภรณ์ ใช่ ต้องไปที่ บก. แล้วคัดสรรคำ

ผศ.เอกธิดา แล้วแบบนี้กำหนดใหม่ว่าประสบการณ์การทำข่าวของคนที่จะมาทางสายนี้

ดร.ชเนตตี ไม่จำเป็น แค่ว่าต้องมี gender lens ต้องผ่านกระบวนการหล่อหลอม ซึ่งอันนี้เป็นโปรเจกต์ที่ อ.แอน ทำอยู่กับผู้สื่อข่าวมาประมาณ 2 กลุ่มแล้ว เดี่ยวปีหน้าก็จะทำอีก ปีหน้าจะทำกับผู้สื่อข่าวที่อยู่ตามภูมิภาคที่ขอนแก่นกับเชียงใหม่จะทำงานร่วมกับสำนักข่าวประชาไท จะจัดอย่างนี้เพื่อจะให้ gender lens เข้าไป เพื่อให้ผู้สื่อข่าวมีความ sensitive มากขึ้น อันนี้สามารถค่อยๆ ทำ เขยื้อนตรงนี้ได้เป็นกลุ่มๆ ซึ่งคนกลุ่มนี้พอเขาจะมาทำปุ๊บ เขา change อะไรหลายๆ อย่าง แต่ปัญหาคือคนที่พร้อมที่จะมาอบรม ตรงนี้กับเราส่วนมากจะเป็นคนที่มีความเป็น gender sensitivity อยู่ในตัวอยู่บางส่วน แต่พวก hard core ที่เป็นโตะอาชญากรรม ที่ประมาณว่าอยู่ตาม สน. อะไรต่างๆ เหล่านี้ยอมรับเลยว่ายังยากที่จะเข้าถึงกลุ่มพวกนี้ ซึ่งพอท้ายที่สุดแล้วถ้าพูดกันตามตรงคนที่เหมาะที่จะไปทำข่าวแบบนี้ต้องเลือกเพศ เพราะว่าจากการที่ได้เจอผู้หญิงที่เคยตกเป็นข่าวเบื้องต้นจะมีความไว้วางใจเพศเดียวกันก่อน จะมีความไว้วางใจที่จะบอกเล่าเรื่องราวอันนี้ จึงจำเป็นต้องมีผู้สื่อข่าวหญิง และการไปทำข่าว ลักษณะแบบนี้ผู้สื่อข่าวหญิงคนนั้นจำเป็นที่จะต้องถ่ายภาพเป็นด้วย ไม่ควรที่จะมีตากล้องหรืออะไรใดๆ กระบวนการเข้าถึงตรงนี้ก็ต้องการใส่รายละเอียดลงไป

ดร.วิชาตี มันเป็นไปได้ไหมครับว่า ถ้าผู้สื่อข่าวจะไปทำข่าวประเภทนี้ต้องมาอบรมและต้องมี Certificated อะไรบางอย่าง ทำคล้ายๆ กับข่าวพระราชสำนักซึ่งเขาไม่ได้ไปทุกช่อง ช่องที่ไปสามารถกระจายข่าว หมายถึงว่าคนที่เข้าถึงแหล่งข่าวได้จะต้องเป็นคนที่มี certificated แล้วมันจะผลักดัน อย่างสมมติ ThaiPBS มีนักข่าวที่มี certificated 2 คน สำนักข่าวอื่นต้องมารอข่าวจาก ThaiPBS ช่อง 7 ก็อยากจะทำถึงแหล่งข่าวก็ส่งคนมาอบรมจนได้อะไรบางอย่างที่การันตีว่าคุณสามารถที่จะทำข่าวประเภทนี้ได้

ผศ.ดร.จเร นักข่าวพวกนี้เขาจะรู้สึกว่าเขาติดกับ คือพอได้ไป certificated นี้มา ต่อไปก็ต้องทำข่าวนี้ตลอดชีวิตเลย

ดร.ชเนตตี หรือไป Certificated นั้นอาจจะกลายเป็นกับดักในขั้นที่ว่าฉันมั่นใจว่าฉันมีความเข้าใจในเรื่องพวกนี้ อย่างดี แต่ในท้ายที่สุดมีความคิดว่าข่าวแบบนี้ต้องให้มันเป็นไปโดยธรรมชาติ มันก็คงเป็นหน้าที่ของพวกเราที่จะต้องค่อยๆ ซึมและเปลี่ยน มันคงจะไม่ใช่ว่าที่ต้องใช้ความเป็นมืออาชีพ ต้องเป็นข่าวที่ใช้ความเป็นมนุษย์

ดร.กาญจนภรณ์ เนื่องจากมันละเอียดอ่อนแล้วมีความซับซ้อนมาก ต้องกลับไปที่ระบบ การปลูกฝังจริยธรรม จรรยาบรรณ ความมีเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ไปที่ราก ไปที่ครอบครัว สังคม

ผศ.ดร.จเร คือใครเรียนนิเทศศาสตร์ การสื่อสาร วารสาร น่าจะต้องผ่านจรรยาบรรณวิชาชีพอยู่แล้ว น่าจะให้เพิ่มในส่วน gender sexuality ด้วย

ดร.ชเนตตี หากคนสอนไม่ค่อยได้ เหมือน อ.จเร สอนคนที่จะออกไปเป็นอาจารย์อีกทีหนึ่ง

ผศ.ดร.จเร มั่นเป็นปลายทางแล้ว ต้องสอน ป.ตรี

ดร.วิชาตี ที่นี้พอทุกคนได้เรียนมา พอเข้าไปสู่ระบบของสำนักข่าว ทุกอย่างที่เรียนมามันก็ต้องทิ้ง ถ้าเกิดสำนักข่าวไม่ให้ความสำคัญ

ผศ.ดร.จเร จริง ๆ แล้วก็จะมองว่าสร้าง mass ไว้ก่อน

ดร.ชเนตตี นี่ก็เคยคุยกันกับ TIJ สถาบันเพื่อการยุติธรรมขององค์ภา ตอนนั้น อ.แอน เคยไปทำโปรเจกต์อันนี้ที่จับผู้สื่อข่าวมากลุ่ม แล้วเขาก็สนใจ ก็มาบอกว่า อาจารย์ทำอีกไหมอะไรแบบนี้ก็เลยโยนประเด็นไปให้ TIJ แล้วบอกว่าสนใจไหม คราวหน้าอยากให้ TIJ เอาพระองค์ภาไปอ้างเลยแล้วก็ไปเชิญเจ้าของสถานที่ทั้งหมด ก็คือแบบว่าอ้างอิงองค์ภาได้ไหมถ้าจะให้เจ้าของสถานีนี่มาเรียนเรื่อง gender sensitive ที่เราจะจัดกันขึ้น แล้วเอาออก certificated แล้วเข้ารับจากองค์ภา ใช้วิธีหลอกล่อได้ไหม เขาก็ดู alert ขึ้นมานะ แล้วบอกว่ายินดีจะจัดทีมเข้าไป เขาก็บอก จริงนะอาจารย์ เรามัวมานั่งทำงานกับผู้สื่อข่าวแต่ว่ามาลื่นนัยยังบอกว่าฉันยังได้ข่าวแบบนี้ เอาภาพลักษณะอย่างนี้มาก็จบ นักข่าวก็ทำอะไรไม่ได้ นี่ก็เคยมีบทบาทเข้าไปกระตุ้น เหมือนกับที่เราชวนกันมาทำแบบนี้ เราก็มใส่ gender lens เรามีเครือข่ายเพิ่มขึ้น เราก็มี่ทีมที่จะทำงานต่อ ที่นั่นมันจะมีอะไรอีกที่จะโยนเข้าประเด็นผู้หญิง อันนี้ไม่คาดคิดบังคับ

ดร.กาญจนภรณ์ ในกระบวนการในการได้ข่าว ถ้าแหล่งข่าวไม่อยากจะเปิดเผยข้อมูลหรือไม่อยากให้อข้อมูล สัญชาติญาณของนักข่าวต้องไปซุ่มคุ้ย ต้องทำทุกวิถีทาง แล้วไปคาดค้น ไปเข้าซี้เขา เขาไม่อยากจะบอก ก็ไปตีไปเฝ้า หรือว่าไปบังคับกลายๆ หรือว่าแม้กระทั่งการล่อลวงก็คือ ถ้าบอกเดี๋ยวจะมีรางวัลให้ หรือว่าจะดูแล ตบปากรับคำโดยที่เขาไม่เต็มใจจะเปิดเผย เขาไม่อยากจะให้ข้อมูลเพราะมันสะท้อนอารมณ์เขาหรือเขาอาจจะหวาดกลัว เพื่อความปลอดภัยที่อาจจะเกิดขึ้นกับเขา แต่เชื่อได้เลยว่านักข่าวส่วนใหญ่ก็มีสัญชาติญาณของนักข่าวที่จะต้องซุ่มคุ้ยโดยไม่คำนึงถึง หรือบางทีก็คำนึงกับสิ่งที่เรียนมา แต่บางทีอารมณ์นั้น moment นั้น เราต้องแข่งกับสำนักพิมพ์อื่น บก.คาดค้นมา เมื่อไหร่จะได้ข่าว ทำไมข่าวนั้นไม่ตีหน้า อันนี้ก็เหมือนไป force เขาโดยที่มันไม่เหมาะไม่ควร เหมือนขอบเขตในการที่จะไปได้ข่าวมา เสริมอีกนิดตรงใช้สัญลักษณ์ คือบางทีก็บอกว่าไม่ให้เสนอภาพของผู้ถูกกระทำหรืออะไร ก็ไปใช้ภาพเหตุการณ์จำลองหรืออะไรก็ได้แล้วแต่ต้องพิจารณาความเหมาะสมหรืออย่างเมื่อที่พูดว่าจะนำเสนอภาพสถานบันเทิงก็ไปถ่ายผู้หญิงที่เดินรูดเสา ทำเบลอๆ ไปถ่ายเด็กนั่งตริ่ง สรีระ อะไรแบบนี้ ก็จะมีอันนี้คือสถานบันเทิง แต่ถ้ามองในแง่เล็กๆ ก็คือเอาผู้หญิงมาเป็นวัตถุ นำเสนอผ่านทางสื่อคือเป็นสัญลักษณ์เลย เป็น symbolic ว่าถ้าสถานบันเทิงผู้หญิงก็ต้องเป็นแบบนี้ เป็น pattern แบบนี้

ดร.วิชาตี ขอเสริมประเด็นนิดหนึ่ง เคยทำ case หนึ่งคือแก้วไดอารี่ที่ติดเชื้อ HIV มาเชิญออกรายการ ซึ่งคุณแก้วก็จะมีข้อจำกัดเยอะมาก คือจะไม่เปิดเผยตัวเองเพราะว่ามันส่งผลกระทบต่อคุณแก้วเยอะมาก แล้วสิ่งที่คุณแก้วบอกคือว่า อย่าเอามาสวมกใส่แว่นซึ่งจริงๆ แล้วมันดูเหมือนเป็นโจร เป็นอะไรก็ไม่รู้ ซึ่งจริงๆ แล้วก็ไม่ค่อยเห็นด้วยที่เอาผู้หญิงขึ้นมาใส่หมวกแล้วมาซื้ออะไรแบบนี้ แต่ case ของคุณแก้วคือ หมวกก็ไม่เอา แว่นก็ไม่เอา คือเขายินดีให้ข้อมูล แต่ให้ทางรายการไปหาทางเอาเองว่า 1.จะไม่เห็นหน้าเขา 2.เขาไม่ใส่หมวก ไม่ใส่แว่น ทางเราก็เลยเลือกใช้รูปเด็กผู้หญิง ซึ่งเป็นรูปการ์ตูน

ที่เขาชอบ ไม่ใช่รูปจริง แล้วก็มาตั้งบนเก้าอี้ แล้วก็ใช้เสียงเขา แต่ใช้เสียงเขาแบบ transpose ให้มันสูงกว่าปกติที่ไม่ใช่เสียงเขา ก็เป็นวิธีหนึ่งในการ protect แหล่งข่าว เขาก็สามารถจะให้ข้อมูลอย่างสะดวกใจ และเราก็ได้ข้อมูลเชิงลึก และก็คิดว่าตัวแหล่งข่าวเองก็ไม่มีคนทราบว่าคุณแก้วไดอารี่นี้หน้าตาเป็นยังไง

- ดร.ชเนตตี ที่อาจารย์พูด เรายังลืมเรื่องเสียงไปเลยจริงๆ ยังคงใช้เสียงจริงแต่ปิดหน้า มันจำอัตลักษณ์ได้
- ผศ.เอกธิดา ให้หันหลัง แต่เสียงจริง
- ผศ.ดร.จเร หรือไม่ก็ใช้นักแสดงแทนก็ได้ พวกประเด็น คดีอะไร เขาก็ใช้นักแสดงแทน แล้วเขาก็ขึ้นเลย ชาวที่เมืองนอก นี่คือเสียงนักแสดงแทน เขียนว่า actor's voice หรือว่าบางทีก็ใช้นักแสดงแทนเลย ผมเข้าใจสื่อชอบความสมจริงมากถึงขนาดต้องผลิตซ้ำเรื่องนั้นให้ดูเป็น step เช่นเด็กเดินมาจากป้ายรถเมล์แล้วโดนจีตรึงไหน ทำไมชอบอันนี้ก็ไม่ทราบ
- ดร.ชเนตตี อย่างเรื่องจริงผ่านจอ การมีบทบาทสมมติแทน อันนี้อันตรายมาก เพราะว่ามันจำลอง
- ดร.ชนันต์ ก็เหมือนอย่างเนชั่นที่ทำเรื่องระเบิดพระพรหม โดนด่า
- ผศ.ดร.จเร ช่องอื่นใช้ computer graphic ได้ ช่องนี้ต้องแบบ
- ดร.กาญจนภรณ์ เพื่อความแตกต่าง ต้องโดดเด่น
- ดร.วิชาตี มีประเด็นเรื่องรายละเอียดจริงๆ แล้วเหยื่อที่รอดมักจะบอกว่าแกล้งตายก็เลยรอดแล้วมาแจ้งความก็เลยคิดว่าต่อไปนี่คนทำคงต้องเช็คแล้วว่าตายจริงแน่ๆ มันก็เป็นดาบ 2 คมเหมือนกัน ก็เป็นประเด็นหนึ่งที่สื่อไม่เห็นจำเป็นต้องนำเสนอว่าเขารอดมาได้ยังไง

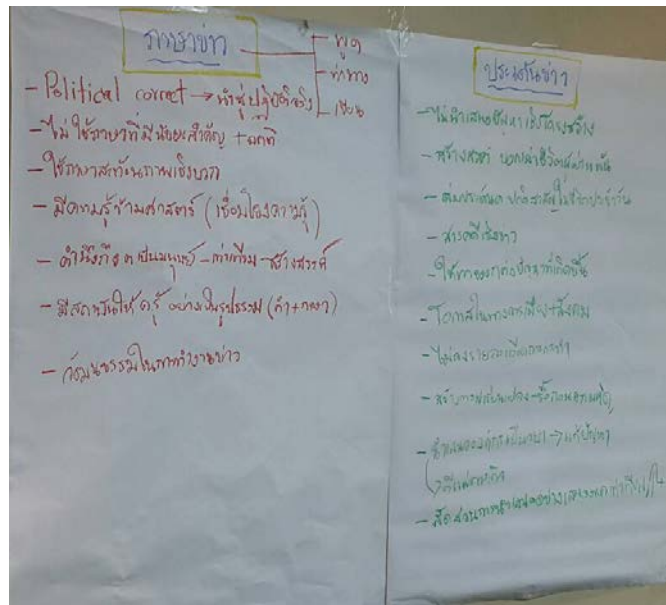
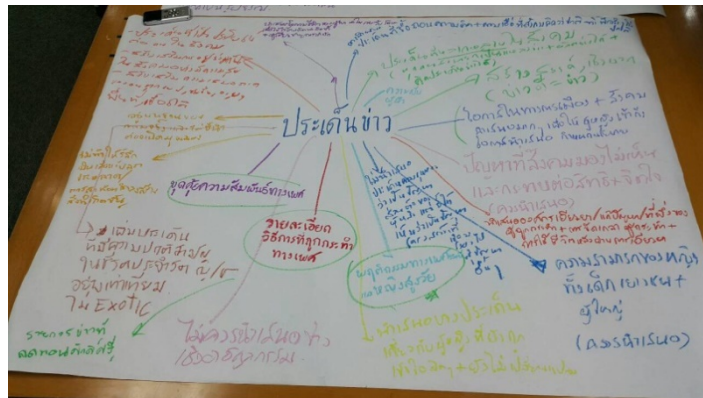
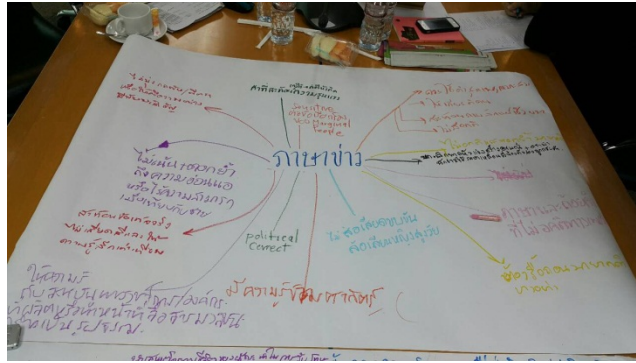
การสนทนากลุ่มจริยธรรมและแนวปฏิบัติสำหรับรายการโทรทัศน์โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิงแนวปฏิบัติเกี่ยวกับผู้หญิงในรายการข่าว ละคร โฆษณา

วันพฤหัสบดีที่ 29 ตุลาคม 2558

ผู้เข้าร่วม

คุณธนกร วงษ์ปัญญา	มติชน
คุณธนาฯ สงวนศักดิ์	เนชั่น
คุณชวิตา วาทินชัย	ช่อง 8
คุณโอปอล์ ประกาวดี	บริษัท อะกาลีโอ โมทีฟ จำกัด
คุณพัชราภรณ์ ชมกลิ่น	FM 96.5 อสมท
อ.สิริลักษณ์ พัฒนลีลาวดี	คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อ.ณิชาภา แก้วประดับ	คณะวิทยาการจัดการการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสมเด็จพระยา

แนวปฏิบัติสำหรับรายการข่าวโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง

คุณธนกร

เดี่ยวเราชูเรื่องประเด็นข่าวก่อนจะได้นำไปสู่การใช้ภาษา ที่เห็นพูดกันอย่างหนึ่งว่าการนำเสนอข่าว ความรุนแรง หรือข่าวที่เกี่ยวกับสตรี หรืออะไรหลายๆ อย่าง ปรากฏว่าเป็นการนำเสนอที่ไม่ได้เน้น หรือเจาะไปที่ปัญหาเชิงโครงสร้างสักเท่าไร คือภาพใหญ่มันควรจะลงลึกไปว่าสิ่งที่มันเกิดขึ้นหรือว่า ข่าวที่นำเสนอไป ปัญหาของข้อเท็จจริง หรือปัญหาที่มันเกิดขึ้นที่นอกเหนือจากเรื่องมายาคติ เรื่อง เพศหรือการถูกทำให้เป็นวัตถุทางเพศอย่างเดียว มันมีการทำ something อะไรกันบ้าง เราควร จะต้อง focus ในจุดนี้มากขึ้น

คุณโอปอล์

ส่วนใหญ่ที่เราเห็นก็คือนำเสนอแต่ปรากฏการณ์แต่ไม่นำเสนอปัญหาเชิงโครงสร้าง

คุณธนาฯ	นำเสนอว่าเป็นปัญหาของผู้หญิง เป็นปัญหาส่วนตัวของผู้หญิง ไม่ได้ว่าจริง ๆ แล้วปัญหาที่เกิดขึ้นมัน เป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่สามารถจะเชื่อมโยงสู่ปัญหาอื่นๆ ด้วย
คุณชวีดา	ชอบนำเสนอในมุมของชาวอาชญากรรม
คุณธนาฯ	ใช่ เป็นความไม่ดีของผู้หญิง ตั้งท้องขึ้นมาไม่พร้อมนี่มันไม่ดีนะ เด็กท้องมันไม่รักดีนะ เป็นการตีตรา โดยไม่ได้มองว่าเราให้ความรู้เรื่องเพศเขาพอริยัง เขานั่น เขานี้ เขามีเกราะป้องกันรึยัง
คุณโอปอล์	แล้วสังคมเองก็เป็นสังคมมีส่วนสร้างความรุนแรง ผลิตซ้ำความรุนแรง ไม่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของผู้หญิง
คุณพัชราภรณ์	ที่เราไม่เสนอปัญหาเพราะเราจะรู้ปัญหากันอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นนี่คือนิยามการเสนอทางออกให้สรุปออกมา คือเราคุยกันว่าประเด็นข่าวไม่ใช่ว่าใครถูกกระทำที่ไหน เวลาอย่างไร ด้วยทำอะไร แต่เรามองว่ามันมีประเด็นของคนที่ผ่านพ้นวิกฤตตรงนั้นถูกเหยี่ยวยา แล้วเขากลับไปใช้ชีวิตในสังคม เขาเอาตัวรอดได้ และเขามีความสำเร็จในการที่จะมีชีวิตปกติ คือไม่อย่างนั้นทุกคนก็จะบอกรู้ถูกข่มขืนแล้วชีวิตฉันถูกข่มขืนซ้ำ คนรอบข้างก็มองว่าฉันถูกข่มขืน แต่มันควรจะมีประเด็นข่าวที่ทำให้คนนั้นได้เกิดในสังคมว่าเขาทำอะไรอะไร แต่ไม่ต้องเปิดเผยหน้าก็ได้ แต่เป็นชีวิตของคนที่ได้รับประสบการณ์การเหยี่ยวยาจนใช้ชีวิตได้ เราถึงอยากให้ประเด็นข่าว
คุณโอปอล์	อยากจะเสริมโดยเฉพาะผู้หญิงสามัญธรรมดา ผู้หญิงชาวบ้านซึ่งมีจำนวนมากๆ เลยที่รอดจากการถูกกระทำ แล้วไปใช้ชีวิตได้ในสังคมปกติในชุมชนเหล่านี้เราไม่มีข้อมูลที่จะอ่านหรือรับรู้เลย แต่อย่างกรณีของผู้หญิงปริญญาโทถูกข่มขืนบนรถไฟไปอย่างนี้ อยู่ไม่ได้แล้ว อยู่ในเมืองไทยไม่ได้ ต้องไปอยู่ต่างประเทศ แล้วในนั้นมันมีมายาคติหลายอย่างป่นอยู่ ทั้งสถานะ บทบาท การศึกษา เหมือนเชิงว่าผู้หญิงคุณหนู สมมติจะคะ ผู้หญิงคุณหนูถูกข่มขืนจะมีราคาไม่เท่ากับผู้หญิงชาวบ้านที่ถูกข่มขืน ประสบการณ์ของผู้หญิงที่ถูกข่มขืนมีค่ามาก ดูแล้วน่าสนใจมาก ไปอยู่ต่างประเทศได้ แต่ผู้หญิงชาวบ้านที่อยู่อย่างสามัญ เอาชีวิตได้ มีครอบครัวใหม่ มีลูกใหม่ ไม่มีเลย
คุณธนาฯ	อย่างกรณีของนักศึกษา ป.โท ที่ออกมาเรื่องรถไฟ จริงๆ แล้วก็แบบที่พีโอปอล์พูดว่า ทุกคนก็ตั้งคำถามว่าเขาที่ออกมาได้สิ เขาเรียนระดับนี้ เขามีความรู้ความสามารถระดับนี้ แต่ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ได้มองไปถึงว่าเขาต่อสู้เพื่อสิทธิของตัวเองยังไง เป็นความกล้าหาญในการออกมาสู้ พอออกมาอย่างนี้คนก็ตั้งคำถามว่า นัยยะหนึ่งคือดีแต่สิ่งที่ตนเองโดนหรือเปล่า ทำไม่ยอมที่จะให้ตัวเองมาถูกผลิตซ้ำในข่าวว่าแบบเคยโดนข่มขืนบนรถไฟ แต่ไม่ได้มองมิติเชิงความกล้าหาญ สิทธิของตัวเอง ตั้งหลายปีแล้วโดนแล้วไม่ได้รับการเหยี่ยวยา ลูกขึ้นออกมาสู้ตัวเอง ก็เป็นคนหนึ่งที่ผ่านพ้นวิกฤตตรงนั้น มาสามารถที่จะนำเสนอเรื่องนี้ให้เป็นประเด็นที่สร้างสรรค์ได้
คุณชวีดา	ข่าวนี้ก็เหมือนกับว่าถ้าเป็นสาว ป.โท มันน่าเชื่อถือ เพราะว่าสังคมแคลงใจตั้งแต่คำว่าบนรถไฟ แต่มันถูกตอกย้ำความจริงก็ 13 ปีผ่านไปเมื่อน้องแก้มมาโดน แล้วน้องแก้มไม่ถูกสงสัยเพราะเธอตายไป แต่ถ้าผู้หญิงคนนั้นถูกข่มขืนแล้วเดินมาบอกว่าถูกข่มขืนแล้วไม่ตาย จะถูก question เยอะ นี่เป็นปัญหาอย่างหนึ่งในการนำเสนอข่าวเหมือนกัน ซึ่งก็ไม่ว่าทำไมคนไทยถึงไม่ค่อยเชื่อเวลาที่ผู้หญิงคนหนึ่งลุกมาบอกว่าฉันถูกข่มขืน มันก็น่าคิดเหมือนกันว่าหรือว่าฉันต้องตายถึงเชื่อ ต้องมีหลักฐานขนาดไหน

คุณพัชราภรณ์ ต้องนำเสนอสารสุดท้าย

คุณโอปอล์ ผู้หญิงที่ถูกข่มขืนแล้ว มักจะไม่ถูกมองเป็นคนอีกแล้ว เธอล้ำพลาญยังเงเธอถึงมาบอกว่าถูกข่มขืน

คุณธนากร มันก็วนไปสู่อะไรที่เราผ่านมาเมื่อก็ เรื่องของภาพข่าวคนก็มาขุดคุ้ยว่า คนที่ถูกข่มขืนบนรถไฟ หน้าตาเป็นยังเง มันสวยถึงขนาดไหน อันนี้ก็เงอีกเรื่องหนึ่ง ที่นี้พอเราเอาปัญหาเชิงโครงสร้างมา ดู มายาคติ แล้วพยายามจะบอกเล่าคนที่ผ่านพ้นมา พี่โอปอล์ก็เสนอว่าเป็นประเด็นความเป็นปกติ สามีญในชีวิตประจำวัน

คุณโอปอล์ ซึ่งพื้นที่ข่าวเหล่านี้มันก็ไม่มีเลยในสังคม มักจะนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับผู้หญิง หรืออะไรเมื่อมันมี ปรากฏการณ์วิกฤต หรืออะไรเกิดขึ้นมาแล้วเท่านั้นหรือ วันสำคัญอะไรต่างๆ อย่างประเด็นที่เป็น ปกติในชีวิตประจำวัน อย่างเช่น การเป็นเมีย เป็นแม่ การทำหน้าที่เมีย แม่ ซึ่งถ้าเราไปตาม อบต. หรือแม้กระทั่งในชุมชนแออัด หรือเราเดินไปเข้าห้องน้ำ เราก็เห็นภาพแต่เราไม่เคยตั้งคำถามเลย ทำไมมีผู้หญิงแม่บ้านจำนวนมากมานั่งอยู่ที่พื้นที่ แล้วก็เอาอาหารมานั่งกิน ลูกก็มาด้วย พาถูกมาด้วย ในขณะที่สังคมผลักให้ผู้หญิงไปทำงานนอกบ้าน แต่ไม่มีใคร ซึ่งข้อมูลชัดมากนะ แต่ไม่มีใครจะไปเอา ข้อมูลจาก อบต. มีศูนย์เด็กเล็ก แล้วทุก อบต. เพิ่มปริมาณการจ้างงาน การจ้างคนเข้าในศูนย์เด็ก เล็ก เพราะผู้หญิงไม่มีเวลาเลี้ยงลูกเลย ศูนย์เด็กเล็กทุกแห่งไม่เพียงพอที่จะรองรับปริมาณของเด็กที่ อยู่ในชุมชนนั้น อย่างนี้เราเอามาเสนอเป็นเรื่องมิติที่เกิดขึ้นกับการเข้าถึงโอกาส เราไม่นำมาเสนอ เลย ถ้าผู้หญิงก็จะต้องไปเรื่องข่มขืน เรื่องสวยงาม แต่เหล่านี้ทั้งๆ ที่มันเป็นเรื่องอยู่แล้วแต่มันไม่ ถูกนำเสนอ ซึ่งเรื่องปกติสามีญในชีวิตประจำวันที่เราสามารถจะเอามาซึ่งพอมีการนำเสนอ มีการตี แผลมันสามารถที่จะเอาไปเคลื่อนไหวในเชิงนโยบายได้ เช่น อบต. ทุก อบต. เทียบกับสัดส่วนแม่ลูกอ่อน ควรจะมีพื้นที่รองรับในการเลี้ยงเด็ก ศูนย์เลี้ยงเด็กอะไรเท่าไร แต่ที่ทุก อบต. ทำกันไปเองตาม ยถากรรม ตามการหาเสียงของนักการเมืองท้องถิ่น

คุณชวิตา ถ้าเราวัดประเด็นแปลกไม่แปลก เมื่อมาวัดกันในที่ประชุมข่าว ข่าวนี้ก็เลื่อนออกไป เขาก็จะเลื่อนเอา มาออกเวลาเท่านี้ออกได้สัก 5 ข่าว ข่าวพวกนี้อยู่อันดับ 10 หรืออันดับ 9 ไม่มีช่องทางเปิดพื้นที่

คุณโอปอล์ ซึ่งที่จริงบางทีการนำเสนอของสื่อเอง บางทีก็ทำไม่น่าสนใจ แต่ถ้าเราเอาข้อมูลมากระทุ้ง มีทั้ง info graphic ให้เห็นเลย ผู้หญิงทั่วประเทศเอาลูกไปเลี้ยงไหน ผู้หญิงในเมืองพอคลอดลูกปั๊บส่งไปพ่อแม่ ต่างจังหวัดซึ่งทำไมเราไม่ตั้งคำถามว่านี่มันเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องสร้างอะไรมารองรับ แต่มัน กลายเป็นพ่อแม่ที่ต่างจังหวัดรับไปในสังคมเครือญาติ

คุณธนากร พอความปกติสามีญในสังคมมันไม่ถูกตีแผ่ขึ้นมา ทำให้เรื่องที่เราเห็นอยู่ปัจจุบัน หรือความรุนแรง ทางเพศที่เป็นประเด็นกลายเป็นเรื่องประหลาดไป อย่างผู้หญิงโดนกระทำแบบนี้ แล้วโดนจากผู้ชาย ยิ่งเป็นการกระทำแบบบิดการ หรือว่าลักษณะภาพที่มันถูกมองออกมาเป็นความรุนแรงเท่าไรใน การนำเสนอข่าวประเภทนี้ขายได้มากกว่า แต่พอประเด็นแบบที่พี่โอปอล์พูดว่า ความปกติสามีญที่ มันซ่อนทับอยู่ในเรื่องพวกนี้ว่าชีวิตเขาโดนอะไรมาบ้าง หรือว่าปัญหาครอบครัว หรือว่า มันไม่ได้ตี แผลอีกมุมหนึ่งขึ้นมาเลย เพราะฉะนั้นประเด็นในการนำเสนอข่าวต้องเป็นเรื่องแปลกประหลาดที่มัน ต้องอย่างนี้ ผู้หญิงทำแบบนี้มันผิด ทั้งๆ ที่จริงๆ มันอาจจะเป็นเรื่องปกติสามีญด้วยซ้ำก็ได้

คุณโอปอล์ ใช้ค่ะ พอตีเพ็งไปออสเตรเลียมา แล้วข่าวเข้าอย่างหนึ่ง เหมือนเราดูข่าวสทรูทซ์ หลังข่าวเข้าช่วงนี้ทำเรื่อง child care ค่ะว่า child care แต่ละที่เป็นอย่างนี้ๆ เป็นประเด็นสำคัญมากเลยว่ามีแม่ตรงนี้ต้องเอาลูกไปอยู่ child care ที่ไกล แล้วกลายเป็นประเด็นที่นายกรัฐมนตรีต้องออกมาชี้แจงถึงประเด็นที่ว่าทำไมฉันถึงไม่มีเวลาให้ทรัพยากร ให้เงิน เกิดการรื้อทำ child care ใหม่ทั่วประเทศเลย

คุณชวิตา จริงๆ ถ้าจะถามว่าจะแก้อย่างไร ช่องใดช่องหนึ่ง ตอนนี้มีหลายช่อง จะกล้าประกาศใหม่ว่า ช่องนี้จะมีมุมมองสำหรับผู้หญิงชัดๆ อย่างคุณติ่มทีวีพูล เราก็ไม่กล้าคาดหวังกับเขาว่าจะนำเสนอผู้หญิงอีกแบบหนึ่ง เพราะฉะนั้นมันไม่ได้เกี่ยวกับผู้บริหารข่าวจะต้องเป็นผู้ชายผู้หญิงซะทีเดียว ปัญหาอยู่ที่ว่าช่องไหนกล้าที่จะเปิดพื้นที่แค่นั้น อย่าง ThaiPBS อาจจะไม่เปิดไม่มากพอ ถ้าเปิดมากพอมันอาจจะทำให้เกิดแรงกระเพื่อมได้มากกว่านี้ มันต้องเปลี่ยนที่ช่อง กล้าทำ เรื่องง่ายๆ ที่ทำเชิงนโยบาย ให้ไปสัมภาษณ์นายกประยุทธ์ให้พูดให้ได้แบบนี้ค่ะ

คุณธนาคุณ อ้อยเคยทำเรื่องนมแม่ นมแม่สื่อไทยไม่ทำ

คุณชวิตา ตอนนี้มีปัญหาเรื่องนมโรงเรียน อย่างนี้ถึงจะเล่น แต่นมแม่ไม่เล่น

คุณธนาคุณ อัตราการกินนมแม่ของเด็กไทยน้อยที่สุดในอาเซียน น้อยที่สุดติดอันดับของโลก ไม่มีใครนำเสนอ แต่นมโรงเรียนทุจริต มีนิดหน่อย บุคมานิดหนึ่ง เริ่มกระจายกัน คือมันเป็นเรื่องของมุมมองในการที่นำเสนอด้วย แล้วนมแม่ในนโยบายของโอบามาก็มีนะ แต่มันเหมือนคนไทยเราไม่แน่ใจว่ามันเกิดอะไร ถ้าเรื่องนี้ไปอยู่ในที่ประชุม ก็จะมองว่าเป็นเรื่องไม่สำคัญเลย

คุณโอปอล์ หรือถ้าพูดก็พูดในเชิงไปผลิตซ้ำความเป็นแม่ให้ผู้หญิงซะอีก อิม่ออย่างนั้นไปเลย

คุณชวิตา พอมีคนไปพูดประเด็นนี้ในที่ประชุมข่าว ยิ่งถ้าเป็นผู้หญิงคนก็จะมองว่า มาแล้วสิทธิสตรี มันเหมือนกับยังมีภาพอย่างนี้อยู่ว่า พวกที่ทำเรื่องผู้หญิงจะเป็น feminist จริงๆ สื่อต้องคลี่ตรงนี้ออกมาให้ได้ว่าท้ายที่สุดมันคือสิทธิเขา ทำถูกแล้วในการออกมาเคลื่อนไหว

คุณธนาคุณ จริงๆ มันไม่ใช่ประเด็นเบาๆ ไร้สาระ

คุณชวิตา นี่มันเป็นประเด็นใหญ่ของสังคม นมแม่พวกผู้ชายก็ต้องกิน นายก็ไม่ต้องกิน

คุณธนาคุณ เราไม่พูดว่าเราไปในเชิงสังคม เชิงอะไร คือเราทำข่าวที่มันใกล้ตัว คุณมีลูกใหม่ เวลาเราพูดถึงข่าวข่มขืน อยากให้คุณนึกถึงว่าคุณมีแม่ คุณมีพี่สาว คุณมีน้องสาว มีลูก เราจะไม่บอกว่าเป็นข่าวสังคมอะไร ถ้าเราเองก็จะบอกว่่าข่าวที่มันใกล้ชิดกับทุกคน

คุณธนกร ก็มาหัวข้อนี้ สารคดีเชิงข่าว ซึ่งสามารถรวมได้ ทั้งให้ทางออก ให้โอกาสทางการเมืองหรือว่าอะไร เป็นเรื่องที่เราไม่ค่อยเห็นสักเท่าไรในหัวข้อข่าวในช่วงหลังๆ ถ้าเป็นเรื่องความรุนแรงก็เป็น scoop ก็ไปตามล่า ไปหาดูว่าจุดเกิดเหตุเป็นอะไรมาอย่างไร มีการออกหมายจับ ตามแต่เรื่องพวกนี้ ในขณะเดียวกันทางออกหรือวิธีการแก้ไข แล้วก็โอกาสที่ไปสู่การแก้ไขทั้งกับเรื่องทางการเมืองและสังคม มันสามารถที่จะยึดโยงรวมกันได้ มาเป็นประเด็นในการนำเสนอเรื่องพวกนี้

คุณธนาคุณ เรื่องทางออก บางทีสื่อไทยอาจจะเข้าใจว่า เรานำเสนอข่าวเหตุการณ์หรือว่าประเด็นที่มันใหญ่ๆ ที่มันเกิดขึ้นก็โอเค แต่ว่าพอไปนำเสนอสิ่งที่สำเร็จหรือสิ่งที่มันดี เขาก็จะมองว่าข่าวดีไม่ต้องไปนำเสนอหรอก แต่จริงๆ แล้วมันมีแนวคิดสมัยใหม่ ที่เมืองนอกเขาก็มีแล้ว คือ วารสารศาสตร์เพื่อการแก้ปัญหา resolution generalize ก็คือว่าเราไปดูเงื่อนไขที่มันสำเร็จเนี่ยแหละ แต่ไม่ใช่ว่าไปดู

เพื่อการประชาสัมพันธ์ แต่เราดูว่ามันมีบริบท มันมีสิ่งแวดล้อมหรือเงื่อนไขอย่างไรที่มันสำเร็จได้ คือมันจะได้มีบทเรียน แต่ของเราเราจะไม่ทำ สมมติว่าถูกข่มขืน ก็จะเป็นข่าวเหตุการณ์ไป แต่เราไม่ได้ลงรายละเอียดเชิงที่ว่าคนๆ หนึ่งที่ผ่านมาได้แล้ว ผ่านมาได้อย่างไร มันมีการเหยียดอย่างไร มันมีการแก้ปัญหาอย่างไร สังคมเข้าไปโอบอุ้มอย่างไร ครอบคลุม ไม่มี เราไม่ได้นำสิ่งนั้นมาใช้ เพราะฉะนั้นนำเสนอข่าวที่มันเป็นเหตุการณ์ ให้มันหือหาว แล้วก็ไม่ได้ลงไปในเชิงที่ว่าให้มันมีทางออกของปัญหา แต่เราไม่ต้องบอกแบบประชาสัมพันธ์ ไม่ต้องแบบมีข่าวดีมาบอก อย่างนั้นก็ไม่ใช่ อย่างที่ยกตัวอย่างเรื่องนมแม่ที่บริษัท Swarovski ดีมากๆ น่าจะลาออกไปถ้าคนท้อง คือลาออกไปอยู่ที่นั่น

คุณชนกร

คือรวมๆ แล้วเป็นการนำเสนอปัญหาและทางออกในสัดส่วนที่มีความเสมอภาคเท่าเทียม ในแง่ของการนำเสนอทั้งสื่อทั้งทีวี อีกอย่างที่มีการนำเสนอกันก็คือ นำเสนอปัญหานี้ไปสู่องค์กรแก้ปัญหาองค์กรเดียว อีกอย่างหนึ่งคือทำให้คนหรือประชาชนเข้าใจว่าองค์กรเหล่านี้มีบทบาทหน้าที่แบบไหน เขาจะสามารถเดินเข้ามาเองได้ หรือว่าอยากจะร้องเรียน หรือว่าเห็นปัญหาแบบนี้ เป็นลักษณะของการตีแผ่ภารกิจ คือเป็นการกระทุ้งให้องค์กรที่มีบทบาทเหล่านี้รู้ว่า มันมีอย่างนั้นนะ แล้วมันสามารถที่จะช่วยเหลือเขาและทำให้เกิดประโยชน์อย่างไรบ้าง

คุณชนานุช

นอกจากจะมีแนวทางให้เขาแล้ว ก็ต้องให้ผู้หญิงรู้จักระเบียบ รู้กฎหมายด้วย ว่ามันมีอะไรอยู่ ณ ตอนนี้

คุณโอปอล์

อย่างเช่นความรุนแรงในซีเรีย คุณเขาไม่รู้เลยว่าสามารถที่จะแจ้งความได้

คุณชวิตา

เหมือนเรื่องลือตเตอร์ที่เป็นประเด็น บางทีผู้หญิงอยู่กับผู้ชายแล้ว ไม่จดทะเบียน

คุณชนกร

มีเรื่องสินสมรส

คุณชนานุช

บางทีเรื่องกฎหมายเราไม่รู้เลย

คุณชวิตา

บางทีความรักก็ทำให้ลืมนึกถึงการปกป้องสิทธิ์ตัวเอง

คุณโอปอล์

จากโครงสร้างลงมาเชิงเทคนิคหน่อยในเรื่องของการใช้ภาษา มันต้องมี political correct คือ เอาง่ายๆ สิ่งที่คุณคิดว่า กสทช. จะทำได้ คือ คำที่ใช้เรียกคนกลุ่มต่างๆ เอาเบื้องต้นง่ายก่อน อย่างเช่นกลุ่มคนพิการ ผู้หญิงหรืออะไรอย่างนี้สามารถทำเป็นรูปธรรมได้ โดยเราเอาข้อเสนอของแต่ละกลุ่ม เช่น หรือว่าอย่างแรงงาน แรงงานต่างดาวเราไม่ควรใช้อยู่แล้ว มันทำให้เขาเป็นเอเลี่ยน หรือคนพิการ แม้กระทั่งเวลาออกหนังสือราชการ หน่วยงานต่างๆ ใช้คำว่าทุพพลภาพ ซึ่งเป็นการ stereotype เขาไปเลยว่าเขาไม่มีศักยภาพอื่นได้อีกแล้ว ซึ่งในต่างประเทศ คำว่า handicap ไม่ให้ใช้ เขาเปลี่ยนมาเป็น disability คนพิการในเมืองไทยเขาก็เรียกร้องให้เรียกว่า คนพิการ ผู้พิการก็ไม่ให้ใช้ แม้กระทั่งคำต่างๆ ที่ใช้เรียกชาติพันธุ์ จีน แจก แยก เหล่านี้สามารถรวบรวมข้อเสนอจากองค์กรเคลื่อนไหวทางการเมืองเอามาแจกจ่ายเป็นเหมือนคู่มือ ไปทั้งสถาบันการศึกษา ภาคธุรกิจ หรือองค์กรสื่อเอง ส่งไปเลยทุกช่อง

อ.ชเนตตี

คืออยากได้คำเกี่ยวกับผู้หญิง ที่ควรระวัง

คุณโอปอล์

เห็นพาดหัวข่าวเมื่อเช้าเต็มไปหมดเลย สาวอ้วน สาวใจแตก แม่ใจยักษ์ ไม่ควรเลย มีเยอะแยะมากมาย

อ.ชเนตตี เหมือนต้องใช้ความระมัดระวังในการประดิษฐ์คำใหม่ๆ ออกมาทางสื่อออนไลน์

คุณโอปอล์ โดยส่วนตัวคิดว่าแค่ระมัดระวังในการใช้คำอย่างเดียวไม่ได้ บางคำควรห้ามใช้ไปเลย อย่างเช่น แม่ใจ ยักษ์

อ.ชเนตตี ช่อง 7 ตอนเย็นยังแม่ใจยักษ์อยู่เลย

คุณโอปอล์ วงเวียนชีวิตหรืออะไรในรายการวงเวียนชีวิต

อ.ชเนตตี ช่อง 7 ข่าวพวกนี้เขยมากเลย

คุณธนกร อารมณ์แบบ แม่ผิวใจยักษ์ อะไรแบบนี้ก็มีเยอะ

คุณชวีดา อย่างกัมพูชา กับเขมรก็ให้เอารวมกันซะมั้ง อย่างแรงงานกัมพูชาดูแลทะเลเบียนถูกต้อง แต่พอเข้ามา เรียกว่า คนงานเขมร

คุณธนกร พม่า กับ เมียนมาร์ ก็คนละ feel

คุณโอปอล์ พม่ากับเมียนมาร์เราก็ต้องดูในเรื่องของการเมืองด้วยนะ เดี่ยวนี้มันเมียนมาร์

คุณธนกร สาวใช้

คุณชวีดา แจ่ว สาวดอย โคโยตี้สาว

คุณโอปอล์ ในความเป็นจริงเราไปห้ามได้หรือ

อ.ชเนตตี เราไม่ได้ห้าม แต่เหมือนแนวปฏิบัติ

คุณโอปอล์ คำเหล่านี้เวลาเราให้ไป สื่อเขายินดีนะ มันไม่ใช่เรื่องที่หนักหนามาก

คุณธนกร แต่มันควรจะใช้เป็นแนวปฏิบัติเพื่อหลีกเลี่ยงคำที่ไม่ควรใช้อะไรแบบนี้

คุณชวีดา สาวใหญ่รู้สึกกันไหม

อ.ชเนตตี รู้สึก หนุ่มใหญ่ สาวใหญ่ บางที่ 50-60 ก็ยังสาวใหญ่

คุณธนกร เราไม่ควรจะแบบว่า สาวใหญ่ หนุ่มใหญ่ ก็ไม่ควร ควรจะไปแบบอายุนั่นเลย

อ.ชเนตตี มันบ่งบอก sexuality คำพวกนี้

คุณพัชราภรณ์ 35 ปีนี้เป็นสาวใหญ่

คุณธนกร ชายวัย 60 ก็ว่าไป

คุณโอปอล์ แล้วมันก็ไปสร้างความ exotic เหมือนกับว่า เฒ่าแล้วยังมี

คุณธนกร ปู่หั้นกามขี้หลาน อะไรแบบนี้

อ.ชเนตตี นัยยะอะไรในคำนั้น

คุณโอปอล์ สาวใหญ่ถูกข่มขืน สาวใหญ่ไร้ค่า อะไรประมาณนั้น

คุณธนกร ถูกข่มขืนก็แบบหนึ่งแล้วแล้วยังสาวใหญ่ซ้ำไปอีก

คุณธนกร ควรทำเป็นรูปธรรมด้วย

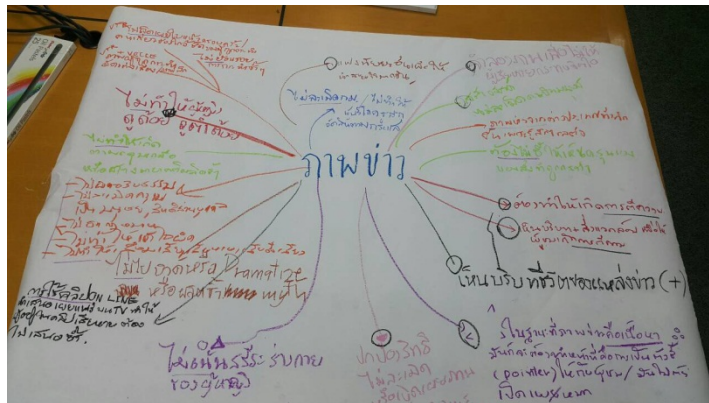
คุณโอปอล์ ในแนวทางปฏิบัตินี้ ควรเขียนคำอธิบายด้วยสั้นๆ ไม่ใช่เขียนเข้าไปว่า ไม่ควรเรียกแม่ใจยักษ์ ควรใช้คำว่าผู้หญิงแทน แค่นี้จบ ควรเขียนคำอธิบายด้วยว่าทำไมเราถึงเปลี่ยน

คุณธนกร เคยมี case คำพวกนี้แบบว่าที่พาดหัวแรงๆ แล้วกระบวนการตรวจสอบมันคือเรื่องของ social ตรวจสอบกันเอง หมายถึงว่าคุณพาดมาแรงๆ อย่างนี้ social ก็กระหน่ำ share แล้วก็คำว่าทำไมเป็น

- อย่างนี้ ๆ ๆ จนสุดท้ายเติลนิวิสต์ก็ต้องเปลี่ยนพาดหัวของตัวเอง ผมคิดว่ามันยังมีปรากฏการณ์อย่าง
นี้อยู่ ที่แบบสามารถทำเป็นแนวได้
- คุณชวิตา บางที่ใช้คำแรงกว่านั้น ดูถูกอาชีพโสเภณีมาก
- คุณธนาคุณ คือเรามีได้ อ.แอน แต่เราควรมีคำอธิบายไปด้วย
- อ.ชเนตตี ภาษาตอนทำ focus group อาจจะไม่ค่อยได้อะไร แต่จะใช้วิธีรวบรวมจากงานวิจัยที่เคยศึกษา จะ
list จากตรงนั้นมา
- คุณชวิตา อย่างโสเภณีก็นิยามยากให้ใช้ ขยายบริการยังดูดีกว่า
- อ.ชเนตตี ก็ตั้งนานแล้ว ให้เด็กทำตอนประกวดสายฟ้าร้อย ให้เด็กทำคำว่า พนักงานบริการ ยังมี comment
จากคณะกรรมการกลับมาเลยว่าไม่เข้าใจคำนี้คืออะไร เราเทรนเด็กไปเลยว่าเราใช้คำว่าพนักงาน
บริการแทนคำว่าโสเภณี แต่ว่าคณะกรรมการก็ไม่เข้าใจ เราก็ก่อน advance ไปแล้ว
- คุณโอปอล์ ตอนนีกลุ่มของผู้หญิงที่ทำแบบนี้เขาก็ใช้คำแทนของเขาเอง
- อ.ชเนตตี คำนี้แหละ พนักงานบริการ ขอให้เรียกเขาว่าเป็นคนทำงานบริการ
- คุณธนาคุณ บางทีมันขึ้นอยู่กับเขาอะ เขาอยากให้เราเรียกว่าอะไร
- อ.ชเนตตี เชื่อมโยงความรู้ข้ามสายนี้คืออะไร
- คุณพัชราภรณ์ คุณกันว่าไม่ใช่เสนอข่าวเพียงอย่างเดียว แต่อาจต้องใช้ความรู้ทางนิติศาสตร์ จิตวิทยา ความรู้ทาง
การแพทย์อะไรใส่เข้าไปในเนื้อหาของภาษาข่าวด้วย
- อ.ชเนตตี ไม่ใช่เข้าใจว่าเกี่ยวกับภาษาอย่างไร คิดว่าน่าจะเป็นเรื่องประเด็น
- คุณโอปอล์ อย่างเช่นเรื่องของนิติศาสตร์ ในแวดวงสื่อเองยังไม่มีการเรียนรู้ข้ามศาสตร์กัน ถึงแม้ไม่ใช่สื่อ คนใน
องค์กรต่างๆ อย่างเช่นคนในองค์กรกระบวนการยุติธรรม ซึ่งส่วนใหญ่เลยแทบจะทุกองค์กร คนที่
เป็นใหญ่ในองค์กรต่างๆ ก็คือผู้ชาย อย่างเช่นในกระบวนการยุติธรรม เวลาการเขียน อย่างเช่น
ตำรวจเขียนข้อมูล เขียนคดี โดยที่ความรู้เรื่อง gender สำคัญมาก ไม่ใช่เขาจะต่อต้านเขียนนะ พอ
เขารู้ว่า gender สำคัญก็เหมือนการเปิดโลกใหม่ให้เขาเหมือนกัน ควรจะมีองค์กรที่ทำหน้าที่
เชื่อมโยงให้ความรู้เรื่องเหล่านี้ซึมกระจายออกไป
- คุณธนกร ขยายความจากพีโอปอล์นิดหนึ่ง หมายความว่าจริงๆ แล้วบางเรื่องมันเป็นเรื่องทางเทคนิค เป็น
ศัพท์เทคนิคที่ควรจะถูกใช้กับภาษาข่าวที่ถูกต้อง กับ gender กับเรื่องพวกนี้ แต่ในขณะเดียวกันถ้า
ขาดความรู้เรื่องการใช้ศัพท์เกี่ยวกับจิตวิทยา เช่นแบบ กะเทยต้องเป็นแบบนี้ใหม่
- คุณโอปอล์ โดยเฉพาะศัพท์ด้านสังคมศาสตร์
- คุณธนาคุณ มันมีโฆษณาคนไรบ้านยังใช้คำว่าคนจรจัดอยู่เลย จริงๆ เขาไม่ใช่แล้ว
- คุณธนกร จริงๆ มันอาจจะเชื่อมโยงกับ 2 อันนี้นะ มีความรู้ข้ามศาสตร์กับคำนี้ถึงความ เป็นมนุษย์
- คุณโอปอล์ คนจรจัด คนเร่ร่อน บางทีอาจจะคิดว่าไปอะไรหนักหนา sensitive อะไรหนักหนากับคำ แต่ว่าคำนี้จะ
เปลี่ยนมโนทัศน์ของคนที่รับรู้เลยนะคะ อย่างเช่นเราใช้คำว่าคนเร่ร่อน คนจรจัด เหมือนเขาไม่มีหลัก
แหล่ง ไม่มีอะไร ใช้ชีวิตไปเรื่อย ๆ แต่คนไรบ้านมันอีกนัยยะหนึ่งเลย
- คุณธนาคุณ จริงๆ เขาก็ทำกิจกรรมที่เดิม ๆ ในที่ของเขา

- คุณโอปอล์ มีการดำรงชีวิตด้วยภาวะเศรษฐกิจอีกแบบหนึ่ง จากเรื่องขยะหรือไปรับของแจกพวกเสีย หรืออะไรอย่างนี้ มันมีวัฒนธรรมของเขาเหมือนกัน ซึ่งถ้าเราเปลี่ยนคำเรียกเหล่านี้ มันจะเปลี่ยนมโนทัศน์ของคนที่ได้รับไปด้วยตัว
- คุณธนกร แต่ว่าคำพวกนั้นมันมาจากความรู้ที่มันมีฐานของเรื่องของมันอยู่ มันจะทำให้เขาพอรู้ว่า คำที่เปลี่ยนมาเรียกแบบนี้ รู้ที่มาที่ไปของสิ่งที่ควรจะเป็นแบบนี้
- คุณพัชราภรณ์ พี่เพิ่งไปกับ ตม. มา ไปประชุมกับองค์กรที่ช่วยเรื่องคนพิการกับช่วยเรื่องคนด้อยโอกาส เขาก็ยังไปฝึกให้กับมูลนิธิที่ช่วยคนจรจัด เขาก็ยังเรียกคนจรจัด มูลนิธิคนจรจัด คนเร่ร่อน ตัวข้าราชการเองยังไม่ได้เป็นแหล่งที่เผยแพร่ความเชื่อที่ถูกต้องเลย ยังใช้อยู่
- คุณธนกร มาถึงวัฒนธรรมในการทำงานข่าว มันส่งต่อเรื่องภาษา ส่งต่อความคิดที่มีต่อการเขียนข่าว ต่อการใช้คำในการทำงาน คนที่เคยอยู่ในแวดวงการทำข่าวมาแบบนี้ ประเภท ตู๋ ประเภทใช้ศัพท์ มันก็เป็นความแมทของเขาที่เขาที่มองว่าเขาก็ใช้กันมานาน สังคมก็ไม่ได้ตั้งคำถามกับสิ่งเหล่านี้ วัฒนธรรมในการทำงานมันก็ถูกส่งต่อมาถึงเด็กรุ่นใหม่หรือคนที่มาทำข่าวใหม่ เวลา search ก็จะไม่ห่างจากศัพท์พวกนี้ เพราะมีการใช้กัน เรื่องวัฒนธรรมในการทำงานก็เป็นเรื่องสำคัญที่สื่อจริงๆ แล้วน่าจะส่งผลในหลายเรื่อง แต่เรื่องภาษาน่าจะส่งผลชัด เพราะว่าการพาดหัวมีผลสำคัญ มาจากวัฒนธรรมในแง่ของ พอมันมีระบบบังคับบัญชา หัวหน้า ลูกน้อง อิสระในการทำงานข่าวก็ถูกรอบด้วยเรื่องพวกนี้ อยู่บ้างเหมือนกัน มันก็เลยทำให้วัฒนธรรมที่ถูกสื่อสารออกมาผ่านทั้งภาษา ประเด็นอะไรแบบนี้ก็บิดบ้าง บิดเป็นส่วนใหญ่ สมัยก่อนไม่ชนเองก็พลาด คู่ชาเกย์ เกย์หนุ่มเกย์นี้ พอเจอ อ.แอน ได้ความรู้อะไรมากขึ้นก็ปรับเปลี่ยน พอปรับเปลี่ยน บก. ก็ คุณก็ใช้ไปเลย เกย์ คู่ชาเกย์ ตู๋กัน เสพยาบ้าอีกเป็นกะเทย เอาไงดี อะไรแบบนี้ พอเราฟังเราไม่โอเคก็เลยคิดว่าต้องมีกระบวนการให้ความรู้
- อ.ชเนตตี พาเขาเข้าไปอยู่ใน facebook กลุ่มสิทธิความหลากหลายทางเพศ
- คุณธนกร แต่พวกนี้ปฏิเสธตั้งแต่ความหลากหลายทางเพศแล้ว เขาไม่ได้เปิด
- อ.ชเนตตี ถ้าเขาเข้าไปอยู่ในกลุ่มเขาจะรู้ว่าข่าวที่เขาเขียนจะถูก share อยู่ในวงนั้น
- คุณธนกร เหมือนดาราสาวญี่ปุ่นแต่งงานกับหญิงสาวด้วยกัน ก็จะเป็นตี่จิ่งเป็นคู่เปี่ยนคู่อะไรกัน
- คุณธนานุช หรือว่าอย่างรายการตีสิบของวิฑูษของเมื่อปีมะริน ที่เอาข่าวว่าคนแปลงเพศแล้ว สวยมากที่มาสัมภาษณ์ มีชีวิตอยู่ในเรือนร่างของผู้หญิง แล้วได้ไปนอนกับผู้หญิง มายาคติเดิม เลยเปลี่ยนกลับมาเป็นผู้ชาย ในกลุ่ม LGBT ก็รณรงค์ให้แบนรายการตีสิบ ทำให้เห็นว่าพอได้ลองกับเพศตรงข้ามแล้วก็กลับมาเป็นเหมือนเดิม เน้นถามว่าอะไรทำให้ตัดสินใจ แล้วตอบแบบเพลนๆ ว่าธรรมชาติสร้างมาให้สมดุลแล้ว เป็นการทำให้ไม่เข้าใจความหลากหลายอะไรใหม่ อย่างอังกฤษตอนนี้หนังสือสอนเด็กอนุบาลที่เราพูดว่าเจ้าหญิงเจ้าชายอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขเอาออกให้เหลือน้อยที่สุด แล้วมีแบบว่า เช่น สุดท้ายเพนกวินตัวผู้อยู่กับเพนกวินตัวผู้ด้วยกันในครอบครัว มีเรื่องในนิทานบ้านที่มีพ่อ 2 คน บ้านที่มีแม่ 2 คน เขาเปลี่ยนแล้ว

หัวข้อ ภาพข่าว และ การได้มาซึ่งข่าว/การปกป้องแหล่งข่าว

ภาพข่าว		กระบวนการสื่อมวลชน	
ควร	ไม่ควร	ควร	ไม่ควร
<p>รู้ถึงสภาพที่เรากำลังทำ</p> <p>ควรตรวจสอบ</p> <p>- ตรวจสอบข้อมูลก่อนนำเสนอ</p> <p>- ตรวจสอบแหล่งที่มา</p> <p>- ตรวจสอบความถูกต้อง</p> <p>- ตรวจสอบความน่าเชื่อถือ</p> <p>- ตรวจสอบความละเอียด</p> <p>- ตรวจสอบความรวดเร็ว</p> <p>- ตรวจสอบความทันเวลา</p>	<p>เลือกแบบไม่เหิมใจ เคารพผู้สื่อข่าว</p> <p>ให้เกียรติผู้สื่อข่าว</p> <p>- ไม่ลดเกียรติผู้สื่อข่าว</p> <p>- ไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง</p> <p>- ไม่ใส่ข้อความที่ไม่จริง</p> <p>- ไม่ใส่ภาพที่ไม่เกี่ยวข้อง</p> <p>- ไม่ใส่คำพูดที่ไม่จริง</p> <p>- ไม่ใส่ข้อความที่ไม่เกี่ยวข้อง</p> <p>- ไม่ใส่ภาพที่ไม่เกี่ยวข้อง</p> <p>- ไม่ใส่คำพูดที่ไม่จริง</p> <p>- ไม่ใส่ข้อความที่ไม่เกี่ยวข้อง</p>	<p>คัดกรองข่าวที่ส่งผลกระทบต่อสังคม</p> <p>ไม่เลือกปฏิบัติ</p> <p>- ตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนนำเสนอ</p> <p>- ตรวจสอบความถูกต้อง</p> <p>- ตรวจสอบความน่าเชื่อถือ</p> <p>- ตรวจสอบความละเอียด</p> <p>- ตรวจสอบความรวดเร็ว</p> <p>- ตรวจสอบความทันเวลา</p> <p>- ตรวจสอบความเหมาะสม</p> <p>- ตรวจสอบความเหมาะสม</p> <p>- ตรวจสอบความเหมาะสม</p>	<p>- ไม่เหิมใจ เคารพผู้สื่อข่าว</p> <p>เคารพผู้สื่อข่าว</p> <p>- ไม่ลดเกียรติผู้สื่อข่าว</p> <p>- ไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง</p> <p>- ไม่ใส่ข้อความที่ไม่จริง</p> <p>- ไม่ใส่ภาพที่ไม่เกี่ยวข้อง</p> <p>- ไม่ใส่คำพูดที่ไม่จริง</p> <p>- ไม่ใส่ข้อความที่ไม่เกี่ยวข้อง</p> <p>- ไม่ใส่ภาพที่ไม่เกี่ยวข้อง</p> <p>- ไม่ใส่คำพูดที่ไม่จริง</p> <p>- ไม่ใส่ข้อความที่ไม่เกี่ยวข้อง</p>

คุณชวีดา

ก่อนที่จะได้ภาพหรือได้ข่าวมา นอกจากประเด็นอื่นที่จะมีการเอ่ยถึง ปกติข่าวที่เกี่ยวกับผู้หญิง หลายครั้งที่เราจะเห็นได้ว่ามันเป็นกรณีที่ผู้หญิงหลายคนไม่เต็มใจ หนักใจเมื่อสื่อมาขอสัมภาษณ์ ให้ ประสานกับตำรวจ บางทีตำรวจก็เป็นคนให้เบอร์ ก็เห็นว่าควรจะเน้นกระบวนการที่ได้ข่าวมาต้อง เคารพสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ว่าจะผู้หญิงคนนั้นจะเป็นผู้ถูกระทำหรือผู้กระทำ เพราะว่า มนุษย์น่าจะได้รับสิทธิเท่ากัน ผู้ต้องหาซึ่งไม่ถูกพิสูจน์จากศาล ตำรวจมักจะไปให้เบอร์หรือแอบไป บอกลูกข่าว ซึ่งลูกข่าวก็จะไปกดดันเขา อันนี้เราอยากให้การบวนการได้มาเป็นไปอย่างถูกต้องและ ได้รับการอนุญาตจากแหล่งข่าวคนนั้นจริง แต่มีหลายครั้งที่เมื่อได้รับการอนุญาต หากเราคำนิ่งถึงว่า ถ้าออกข่าวนี้อะไรไป แม้ว่าแหล่งข่าวคนนั้นจะยินดี ออกมาหน้า เหมือนเราไปเจอเด็กเยาวชนผู้หญิงบางคน เขายินดีที่จะเปิดเผยหน้า แต่ถ้าเราเห็นแล้วว่าข่าวนั้นถ้าออกมาแล้วเด็กจะเกิดความเสียหาย เราก็ ต้องไม่ตามใจและควรที่จะเลือกนำเสนอในมุมที่ไม่ทำให้เขาเสียหาย เราต้องคิดมากขึ้น มากกว่าข่าว ปกติ แล้วกรณีการแปลงเสียง กรณีนี้เมื่อเป็นผู้เสียหาย เสียงหลายคน ถ้าเป็นคนรู้จัก คนในซอย หรือว่าคนตาๆ จะถูกจดจำได้ ทำอย่างไรที่จะทำให้การได้ข่าวผู้หญิงคนนั้นไม่ถูกรัง แต่อยากจะทำเรื่อง เสียงบางคนเป็นที่จดจำ การแปลงเสียงเตี้ยนี่ไม่ค่อยมีคนใช้ ซึ่งควรจะใช้ เราควรนึกถึงเขาว่าถ้าเขา เป็นตัวเราเองหรือคนในครอบครัวเรา เราอยากจะทำข่าวนี้อย่างไร แบบไหน นี่เป็นสิ่งสำคัญในการได้มา เรา ต้องคิดถึงด้วย ปกป้องเขา อย่าไปบ้านที่เกิดเหตุ อย่างกรณีตำรวจก็พลาดนะ ไปตรวจบ้าน

ของผู้หญิงที่ถูกข่มขืนแล้วไม่ตาย พาผู้ชายไป นักข่าวก็ลืมนึกไปว่า อ้าว บ้านนี้ยังไม่รู้มันก็รู้ ก็อ้อ
แม่บอกเพื่อนฉันถูกข่มขืน แล้วนึกถึงคนที่อยู่ต่างจังหวัด เรื่องนี้เป็นเรื่องหนึ่งที่ทำให้ต้องระมัดระวัง
เป็นพิเศษ

อ.ณิชาภา

กรณีที่ไม่ควรเกี่ยวกับเรื่องของกระบวนการได้มาซึ่งข่าว สิ่งที่ไม่ควรทำก็คือว่า 1.นักข่าวไม่ควร
นำเสนอชื่อ ที่อยู่แหล่งข่าว หรือว่าครอบครัว หรือว่าอื่นๆ ที่จะทำให้คนรู้ได้ว่าเป็นใคร 2.ไม่นำ
แหล่งข่าวไปนำเสนอบน social เพราะ social มันก็ค้นได้ง่าย ทำให้คนรู้ว่าเป็นใครอีกเหมือนกัน
แม้ว่าจะมีการเบลอภาพก็ตาม อีกอันหนึ่งที่เป็นข้อกังวลก็คือว่า ไม่ควรนำคลิปที่ถูกเผยแพร่ในสังคม
ออนไลน์มาเผยแพร่ แม้ว่าตอนนี้จะมีเยอะมาก แล้วเราก็หิบบ๊อบ มา นักข่าวก็หิบบ๊อบมาใส่ แต่ว่าเวลาที่
จะหิบบ๊อบมันก็ควรที่จะคำนึงถึงผลกระทบที่แหล่งข่าวคนนั้นจะได้รับด้วย หรือไม่ใช่แหล่งข่าว เป็น
แหล่งข่าวจำเป็นเพราะว่าโดนหิบบ๊อบคลิปข่าวขึ้นมา

คุณชวีดา

จริงๆ เรื่องนี้มันเป็นเรื่องที่เราควรระวังแล้ว กสทช. ไม่ทราบว่าจะทำยังไง เพราะตอนนี้หนึ่งข่าวหรือสื่อ
กระแสหลักเองก็ใช้จาก social มาก เอาไปใช้แล้วคลิปบางอย่าง มันก็เป็นคลิปที่ถูกคนอื่นโพสต์ต่อมา
ถามว่าแหล่งข่าวโทรทัศน์จะรู้ไหมว่าได้ถูกเผยแพร่ บางทีก็ไม่ได้ เราไม่ควรจะรีบนำมาเผยแพร่
เพราะกลัวตกข่าวเหมือนที่อื่น โดยไม่ได้คำนึงถึงเลยว่า เมื่อมีภาพนี้ออกมา คลิปออกมาแล้ว คนที่
อยู่ในคลิป แม้ว่าจะเบลอเขาแล้ว จะเสียหายแค่ไหน แล้วสังคมจะเห็นสิ่งต่างๆ ในคลิปที่เราไม่
ระมัดระวังนี้ยังไง อย่างกรณีล่าสุดที่ศิลปินผู้หญิงแก้ผ้าบนลู่วิ่ง มันก็เป็นอีกจุดหนึ่งที่ถามว่ามานำเสนอ
แล้วได้อะไรจากภาพของสตรีผู้หญิงที่โป๊ มันก็ไม่เห็นช่วงอะไรกับสังคม

อ.ศิริลักษณ์

แต่มันก็จะเยอะขึ้น เพราะตอนนี้ youtube ให้ใครก็ได้อัพเข้าไปแล้วรู้สึกว่าคุณที่โพสต์จะได้ ทุกๆ 1
like หรือยังไง มันจะมีออกมาแล้วทำให้คนขยันที่จะเข้าไปโพสต์ แอบถ่าย ไปถ่ายใครมาแล้วก็เอามา
โพสต์ และนักข่าวก็หาข่าวจากตรงนี้

คุณชวีดา

หรือถ้าไม่เล่นก็เหมือนตกข่าวของที่อื่น เพราะตอนนี้กลายเป็นว่าข่าวใน social ซึ่งหลายครั้งก็เป็น
เรื่องผู้หญิง อย่างคนจีนของประเทศจีนก็จะโดนคลิปเผยแพร่แล้วก็เอามาใช้โดยที่ไม่คิดเลยว่า ถึงเขา
จะเป็นคนชาติอื่น แต่ถ้าเขารู้ว่าเขาโดนแบบนี้ในไทย เอามาเผยแพร่ในลักษณะที่ดูตลกหรือดูน่าสม
เพสอย่างนี้ เราก็ไม่ควรนำเสนอเหมือนกัน แม้ว่าเขาจะเป็นคนไทยหรือไม่ใช่คนไทย

อ.ศิริลักษณ์

ต่อไปภาพข่าว

คุณชวีดา

อันนี้มันมี conflict ที่เราสงสัย อันนี้ต้องถามคนเขียน คำว่าเสนอภาพที่เห็นบริบทของแหล่งข่าว
เพื่อให้เกิดการตีความ

คุณธนาชูช

บริบทของเรื่อง เพราะว่าเรื่องของความรุนแรง บางครั้งนำเสนอภาพไม่ได้ เพราะฉะนั้นช่างภาพเอง
ต้องมีการถ่ายภาพให้เห็นบริบทของเรื่อง แล้วก็ให้เกิดการตีความ เพราะฉะนั้นจะต้องอาศัยทักษะ
ต้องฝึก เพราะว่าภาพส่วนใหญ่เรากังวลเรื่องของการละเมิด เพราะไม่งั้นถ้าเราไม่เห็นถึงบริบทของ
เรื่อง มันก็อาจจะส่งผลกับการทำให้เรามองว่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องส่วนตัววิปเสลา เรื่องนั้นเป็นความผิด
ของผู้หญิง เป็นความผิดของผู้ถูกรกระทำ แต่การเห็นโครงสร้าง เห็นสิ่งแวดล้อม หรือว่าเห็นบริบท
ของเรื่อง มันจะทำให้เห็นปัญหาในเชิงโครงสร้าง

คุณชวีดา

สิ่งแวดล้อมในความหมายนี้หมายถึงว่ายังไง สมมติว่าเราจะพูดถึงผู้หญิงที่ถูกกระทำความรุนแรง

คุณธนาฯ อย่างเช่น ถูกละเมิดทางเพศหรือว่าเป็นเหยื่อ จริงๆ แล้วมันไม่ใช่เราเล่าข่าวไป ผู้หญิงคนนี้ไปเดินในชอยเปลี่ยว เราตั้งคำถามว่ามันควรจะเปลี่ยวอย่างนั้นไหม มันควรจะม่ไฟไหม มันควรจะอะไรไหม อย่างนี้ ให้เห็นสภาพที่แท้จริงของมัน

คุณชวิตา อาจจะไม่ใกล้เคียงกับที่เคยทำบาง scoop ผู้หญิงที่กลับมาจากการค้ามนุษย์ เราเห็นหน้าก็ไม่ได้ แต่พยายามให้ช่างภาพออกแบบให้มันดูมีศิลปะ คือไม่ใช่ว่าถ่ายด้านหลังมันก็ดูท้อๆ ถ่ายด้านหน้าแล้วก็เบลอมันก็ไม่ดี ก็เปลี่ยนเป็นว่าให้ชายอันแสงถ่าย โดยมี case ผู้หญิงคนหนึ่งถูกสามีทำร้ายแล้ววิ่งหนีจนลูกในมือเสียชีวิต อันนี้ก็ เป็น case ที่เป็นความรุนแรงในครอบครัว ให้ถ่ายอันแสงไม่ได้เห็นหน้าเขา มีแต่เสียง แล้ว closed ไปที่มือเขา ที่แบบความเครียด

อ.ชเนตตี มีอะไรบ้าง ช่วยยกให้เป็นรูปธรรม เมื่อเราต้องไปเขียนอธิบาย เช่นบริบทเป็นภาพประเภทไหน

อ.สิริลักษณ์ อย่างเด็กผู้หญิงก็เป็นตุ๊กตาอย่างนี้ใช่ไหม

คุณธนาฯ ใช่ เพราะเราเคยไปทำเรื่องของผู้หญิงที่ฆ่าลูกของตัวเอง ที่ทำร้ายลูกของตัวเอง เขาอยู่ในชุมชนที่เป็น ชุมชนที่เหมือนสลัม แออัด แต่สิ่งที่เราพยายามนำเสนอคือเห็นภาพอันนั้นด้วย แล้วก็ชี้ให้เห็นว่าความรุนแรงจริงๆ มันก็ไม่ใช่แค่ที่แออัดอยู่ตรงนั้นนะ ความรุนแรงบางทีก็อยู่ในบ้าน แล้วตอนนั้นเราถ่ายผู้หญิงคนนั้นหรือ โอเคเราเห็นข้างหลัง เราเห็นกิจกรรมของเขา ผู้หญิงคนนี้มี ความเชื่อมโยงกับภาวะซึมเศร้าหลังคลอด ผู้หญิงคนนี้มีกิจกรรมที่ทำให้เหนื่อย เวลาสาละวนอยู่กับการซักผ้า ทำงานบ้าน อะไรพวกนี้ อันนี้คือสิ่งแวดล้อมของเรื่อง เราพูดเฉยๆ หรือนักวิชาการพูดเฉยๆ ไม่ได้ว่าผู้หญิงพอหลังคลอดมีภาวะความซึมเศร้า มันมีความเหนื่อย แล้วก็สาละวนอยู่กับอะไรแบบนี้ เราพูดอย่างเดียวไม่ได้ ภาพที่วิมันต้องให้เห็นภาพ แต่มันจะเป็นภาพของ มันเป็นภาพ เหนื่อยคืออะไรสาละวนอยู่กับการซักผ้า สาละวนอยู่กับการเลี้ยงลูกคนอื่นๆ มันคือบริบทของเรื่อง มันจะทำให้ผู้ชมเห็นด้วย

อ.สิริลักษณ์ แค่นี้เห็นภาพงานที่กองอยู่

คุณธนาฯ ใช่ เห็นผ้ากองโต เห็นนั่งซักผ้าอยู่ อะไรก็ตาม นี่แหละมันคือเนื้อหา สิ่งที่ต้องการจะพูดก็คือว่า ภาพคือเนื้อหาข่าว ภาพไม่ได้แยกจากข่าว

อ.สิริลักษณ์ เพราะที่วิส่วนใหญ่ก็คือภาพ

คุณชวิตา อันนี้ด้วยค่ะ ควรแฝงนัยยะเพื่อให้น่าสนใจยิ่งขึ้น แฝงนัยยะอื่นเพื่อให้น่าสนใจ

คุณธนกร ความหมายคือ ไม่ควร ไม่ควรแฝงนัยยะอื่นเพื่อให้น่าสนใจ

อ.ณิชภาภา อันนี้หมายถึงอะไร

คุณชวิตา คือเหมือนมีภาพส่อไปทางเพศ

คุณธนกร คือลักษณะของภาพบางทีที่เอามาเสนอข่าวเหล่านี้ใช้ภาพตัวแทน แต่มันเป็นภาพตัวแทนที่มันสื่อถึงนัยยะได้ ประเภทที่แบบว่าผู้ชายกำลังข่มขืนผู้หญิงอยู่ หรือผู้ชายกำลังกอดผู้หญิง ซึ่งเป็นภาพแทนการเล่าเรื่อง แต่ว่ามันให้เห็นชัดมากกว่าอะไรอย่างนี้

คุณชวิตา การไปทำแผน ยิ่งไปตอกย้ำ

คุณธนกร หรือไม่ก็ใช้ภาพคำหรือปริศนาอะไรไปเลยก็ได้

คุณธนาฯ อันนี้คือไปตอกย้ำ

คุณชวิตา

คือบางทีก็ต้องคิดนะที่ กสทช. จะวางออกมา มันตอบยากนะ ภาพบางทีที่มันวางออกมาเห็นภาพหรือเห็นความจริงมาก ๆ มันมีประโยชน์แค่ไหน เพราะท้ายที่สุดความจริง มันอาจจะไม่ได้อยู่กับภาพข่าวที่เกิดขึ้น แต่มันขึ้นอยู่กับสิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงคนนั้น บางครั้งทีวี่อาจจะต้องมองข้ามภาพสวยงาม ภาพที่ศิลปะมาก แต่ว่าถ้าทำได้มันก็ดี แต่ถ้าจะต้องไปบอกให้ผู้หญิงคนนั้นมาทำให้ดูอีกรอบหนึ่งอะไรแบบนี้ ไม่ได้หมายความว่าทุก case บาง case ที่ว่า ลองทำให้ดูอีกครั้งสิว่าผู้หญิงคนนั้นผู้ชายคนนั้นเขาทำยังไง หรือว่าผู้ชายคนนั้นยืนอยู่ตรงไหนบางครั้งมันไม่จำเป็นขนาดนั้น บางครั้งเราอาจจะต้องจำลองภาพเหตุการณ์โดยที่ไม่ต้องให้เขารู้สึก หรือให้มันใกล้เคียงเหตุการณ์แต่อธิบายได้ว่าผู้หญิงคนนั้นได้รับความเสียหายยังไง โดยไม่ต้องผ่านปากเขาหรือภาพที่เกิดเหตุจริง เพราะว่าภาพที่มันยิ่งเหมือนจริง ยิ่งกระทบจิตใจเขา แล้วมันทำให้เขาถูกรู้ได้ ถ้าเขาอยากปกปิด สมมติเขาไม่อยากให้ใครรู้ว่าเขาฆ่าลูก แต่ตรงนี้พอ แต่บ้านนี้ บ้านนี้ฆ่า แต่ในชอยนี่อีก 7 บ้านอย่ารู้ได้ไหม แต่ถ้าตำรวจมาที่บ้าน นักข่าวมา เขาจะต้องตั้งคำถามละว่ามาทำไม หลายครั้งมันอาจจะต้องให้ตำรวจช่วยเราว่า ต่อให้คุณบอกเขาว่าคนนี้เบอร์อะไร แต่เวลาถ่ายทำ ไม่จำเป็นต้องเป็นบ้านที่เกิดเหตุ ควรจะเป็นสถานที่ใดก็ได้ ถ้าผู้หญิงคนนั้นยินดี จะเป็นบ้านพักเด็กและเยาวชนหรืออะไรก็ได้ที่ไม่ให้เด็กคนนั้นหรือแม่คนนั้นที่กระทำให้ไปแล้วถูกจดจำไปชั่วชีวิตว่าเป็นแม่ที่ใจเหี้ยมที่ฆ่าลูก เพราะท้ายที่สุดแล้วตำรวจก็จริง แต่ว่าเราเองควรจะ ไม่จำเป็นที่ไปคิดว่าภาพตรงนี้จะอะไรอย่างนี้

คุณธนาคุณ

ถ้าจำลองเหตุการณ์ สถานที่เกิดเหตุก็ไม่สำคัญเพราะจำลองก็คืออีกที่หนึ่งแล้วไง มันก็ไม่จำเป็นต้องเป็นที่เดิมของเขา

คุณชวิตา

ในความหมายที่พี่อ้อยพูดก็เข้าใจ กำลังจะบอกว่ามีศิลปะในการทำ แต่ว่าที่บอกว่าจำลองภาพมันก็ดี อย่าง ไม่จำเป็นต้องเป็นบ้านตรงนี้ และไปที่ไหนก็ได้ที่เธอจะไม่มีคนรู้ว่านักข่าวมาสนใจบ้าน

อ.สิริลักษณ์

ในเชิงของตำรวจ

คุณธนกร

อย่างนี้ง่ายต่อการที่จะใช้กราฟิกหรืออะไรขึ้นมา แทนที่จะไปจำลอง และอีกอย่างหนึ่งผมเข้าใจว่าภาพบางอันไกลไปจากข้อเท็จจริงมากขึ้น เพราะคนมีความรู้สึกว่ามันโหดหรือว่าคิดตามจากสิ่งที่เห็นมากกว่าที่จะหาข้อเท็จจริง

คุณชวิตา

คือเรื่องชีวิตคนมันคงจะเป็นกราฟิกที่แบบเป็นเทคนิคมากไม่ได้อยู่แล้ว เพียงแต่จำลองภาพ ก็อย่างที่บอกว่าถ่ายย้อนแสงในมุมบางมุมหรือว่าไปอีกบ้านหนึ่งที่มันไกลจากบ้านผู้หญิงคนนั้น แล้วตัวเขาไปได้ถ้าเขายินดีและก็พร้อม และก็ทำให้มันเป็นจำลองที่ไม่ต้องเป็นเหตุการณ์แบบสดๆ

อ.สิริลักษณ์

เดี๋ยวนี้ในทีวีเขาใช้กราฟิกมากขึ้น แล้วก็เดินมายังไง อะไรแบบนี้

คุณธนาคุณ

เข้าใจ คือจำลองบ้านแต่ว่าเล็ก ๆ

คุณชวิตา

บางส่วน ในขณะที่เดียวกันก็ใช้ศิลปะ อันนั้นมันช่วยให้เรื่องแบบนี้มันถูกเข้าใจ แล้วไม่ไปละเมิดเขา ไม่ที่เราจะตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ และการที่ไม่ละเมิดความเป็นมนุษย์ก็เหมือนกัน ก็สอดคล้อง ต้องปกป้องสิทธิ ไม่ละเมิด หรือสร้างความเสียหาย ระดับไหน ภาพแค่ไหนที่จะเพียงพอและพอต่อการเข้าใจ ถ้าเราต้องการช่วยเหลือเขา ถ้าให้เขาต้องการได้รับการเข้าใจ ภาพแค่ไหนที่มันจะพอดี และไม่ทำให้คนที่ตกเป็นข่าวเสียหาย อันนี้คือสิ่งที่ต้องฝากไว้เหมือนกัน

- อ.สิริลักษณ์ ที่ไม่ควร ไม่ควรเปิดเผยใบหน้าและน้ำเสียงที่แท้จริง ที่บอกว่าให้แปลงเสียงเวลาเราตัดต่อจริง ๆ ภาพที่ไม่เน้นสรีระ เรือนร่าง ส่วนใหญ่เราจะเห็น บางที่เป็นภาพของศพ มันก็จะมีบางสื่อที่ชอบจะเอา ภาพแบบนี้ออกมา
- คุณชวีดา ภาพผู้หญิงถูกข่มขืนหรือว่าเสียชีวิตแล้ว นี่ก็ตั้งใจจะเลือกภาพที่เห็นว่าสื่อผ่านน้อย ไปอยู่ แม้ว่า จะเบลอ แต่มันก็เหมือนจงใจแล้วก็ภาพนี้มันไปเน้นสรีระมากๆ กลายเป็นว่าผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศอยู่ ดี
- อ.สิริลักษณ์ เหมือนจะชี้หน้าให้คนบริโภครูขาวเห็นแล้วก็บอกว่าเป็นอย่างนี้เอง ภาพที่ไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ก็ คล้ายๆ กันพวกโชว์เรือนร่างสรีระ หรือว่าเปิดเผยความเป็นส่วนตัว แล้วก็ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็น มนุษย์ บางที่ไม่ใช่ไปเปลือยแต่ว่าเป็นภาพของแม่หรือญาติของผู้เสียชีวิต เขาอยู่ในอาการที่ควบคุม ตัวเองไม่ได้ เขาจะกรีดร้อง เราจะเห็นหลายครั้งที่ทีวีเอาภาพของญาติกรีดร้อง ตะโกน โอดครวญ ครวญครางด้วยความเสียใจอย่างสุดซึ้ง บางช่องจะชอบเอามานำเสนอ คือเขาไม่อยู่ในสถานะที่จะ ควบคุมอารมณ์ตัวเองได้ เพราะฉะนั้นตรงนี้สื่อก็ควรจะมีระดับวัง ไม่เน้นภาพเชิง drama ก็ จะ คล้ายๆ กัน การผลิตซ้ำก็น่าจะเป็นเรื่องของการทำแผนด้วย คลิป
- คุณชวีดา ไม่นำเสนอภาพที่ทำให้ผู้หญิงบางคนดูแย่หรือดูต่ำต้อยกว่าสิ่งที่เกิดขึ้นจริง บางทีการเลือกภาพมันก็ มีส่วนนะ อย่างภาพที่เราจะบอกว่าพริตตี้โดนข่มขืน จงใจจะเลือกภาพที่เธอแต่งตัวโป๊หรือว่าไปหา ภาพ แม้ว่าเธอตายไปแล้วแต่ถูกนำเสนอภาพที่ใส่ชุดโป๊สุดๆ อะไรอย่างนี้ หรือทำให้ผู้หญิงคนนั้นดู ยากจนขึ้นแค่นมาๆ หรือขอมขอสุดๆ ก็เลือกภาพ เลือกมุม เลือกอะไรไม่ทำให้เขาดูต่ำต้อย ใน ความเป็นผู้หญิงก็อย่าให้เขารู้สึกว่าต้อยกว่าผู้ชายในข่าวขนาดนั้น แม้ก็ไม่ได้ทำให้ผู้บริโภครู้สึกตัดสิน ตามกระแสอย่างที่เขาว่าสื่อมีความรู้สึกในใจว่า หมั่นผู้หญิงคนนั้นมันแต่งตัวโป๊สมควรโดน ข่มขืนเลย หรือนี้เป็นกะเทยแปลงเพศแล้วแต่แต่งตัวแบบนี้ หมั่นใส่ โดนชะกัเออะ หรือว่ามันก็จะมี การเลือกภาพที่ส่องเจตนาของคนที่ยื่นข่าวนี้ได้ เพราะฉะนั้นพยายามระดับวัง ต้องระวังว่าภาพ ภาพหนึ่งมันสื่อความหมายได้มากกว่าถ้อยคำ มันอาจจะแรงยิ่งกว่า คำในข่าวมันอาจจะดูภาพไม่ได้ แต่คนจะตัดสินแล้ว แต่คนจะตัดสินและจดจำภาพนั้นได้ ไม่เสนอภาพความรุนแรง บางที่ไม่ต้อง นำเสนอจนสลดหดหู่ จนบางที่แบบว่าชีวิตนี้มันขนาดนั้น มันจะเยอะไป มันไม่ต้องความจริงขนาดว่า ภาพสลดหดหู่บางที่มันก็นำเสนอไม่ได้หมด บางที่มันก็เหมือนที่บอกว่าจะต้องเข้าไปในพื้นที่ที่ตำรวจ กันไม่ให้เข้าไปในราชประสงค์ แล้วที่เห็นภาพว่านี่ฉันทำงานอยู่ แต่ตำรวจก็ทำงานอยู่ ความพอดี ของสื่อตรงนี้จะต้องเข้าถึงภาพ จะต้องไปเอาภาพแค่ไหน บางทีต้องตอบตัวเองว่าตัวเองต้องการ อะไร แล้วแค่นั้นมันมีเครื่องมือใช้ จะต้องเข้าไปอยู่ในพื้นที่สมัยนี้มันไม่ต้องขนาดนั้นแล้ว ไม่ใช่ว่าน้ำ ท่วมมันต้องนำท่วมให้เห็น ไม่ต้องลงทุนชีวิตขนาดนั้น คือบางที่สื่อมันแข่งขันสูงแล้วมันลืมนึกถึง ความเหมาะสมไม่เหมาะสมไป แล้วอะไรที่มันพอหรือว่ามันพอดีแล้ว หรือว่ามีศิลปะเอามาใช้ เทคนิค บางอันที่มันดูไม่น่าเชื่อถือก็เอามาใช้ แต่ใช้ในทางสร้างสรรค์ มันจะทำให้ข่าวของผู้หญิงถูกนำเสนอ แล้วเกิดประโยชน์ต่อผู้หญิงคนนั้นและสังคมด้วย

อ.สิริลักษณ์ มีช่วงหนึ่งที่เป็นภาพผู้ชายเอาปืนยิงผู้หญิงที่กำลังจะแต่งงานด้วยที่นั่งอยู่กับแม่ยาย อันนั้นเห็นหลายช่อง play แล้ว play อีก plat วนไปวนมา เพื่อให้เห็นถึงช่วงที่เอาปืนยิง แล้วก็กระหน่ำหลายช็อตนำเสนอกันเป็นเรื่องปกติ

คุณชวีดา หรือพยาบาลที่ไปเอามาจากโทรศัพท์ก็ได้ line พยาบาลคนหนึ่งที่มาตัวตายเพราะว่าผู้ชายทิ้ง มันก็ไปละเมิดคนอื่นทั้งนั้น เพราะว่ามันหลายครั้งที่สื่อเองนำเสนอโดยไม่ทันนึก แค่ว่าต้องได้ หรือว่าคลิปภาพวงจรปิดคิดว่ามันเบลอปอ มีอยู่ครั้งหนึ่งโดนเรียกหลายช่อง ภาพที่ยามมาทบทวนคนในหมู่บ้านเบลอลแล้ว กสทช. ก็เรียกหลายช่องเลย เป็นคลิปที่ play ซ้ำๆ มันเป็นความรุนแรงที่ไม่น่าเชื่อว่า ยิ่งกับผู้หญิงจะยิ่งเห็นชัด ผู้หญิงโดนผู้ชายตบ มันดูตอกย้ำ มันทำให้แบบดูเป็นความรุนแรงที่ซาชินในสังคมมากๆ ถ้าเราเอาคลิปอย่างนี้มาบ่อยๆ หรือความต้อยโอกาสของผู้หญิงเงิน หรืออะไรที่เราชอบ คนจีนเหมือนจะถูกนำเสนอในลักษณะดูตลกซ้ำๆ อะไรอย่างนี้ บางทีเราคิดใหม่ว่า เขาดีใจใหม่ที่เราเอาเขามาเล่นแบบนี้ บางทีคนจีนจะโดนดูถูกเยาะ

อ.สิริลักษณ์ บางทีในแง่ของความรุนแรง ก็ตำรวจ โนที่เกิดเหตุจำได้ใหม่ที่มีข่าวผู้หญิงไปชี้ตัวคนร้าย แล้วพอชี้เสร็จ ตำรวจกับช่างภาพบอกให้เข้าไปอีกๆ ในคลิปจะเห็นชัดเลย ตอนแรกผู้หญิงยืนห่าง เข้าไปอีกๆ ที่นี้ผู้หญิงตบหัวเลย อันนี้ก็ภาพความรุนแรงนะ

คุณชวีดา ที่ว่าไปทำร้ายเขาในรถไฟฟ้าใช่ไหม

อ.สิริลักษณ์ คือจำคดีไม่ได้ แต่จำได้ติดตา

คุณธนุช มาเฟียที่เป็นคนลาว

อ.สิริลักษณ์ ใช่ๆ คือตบแล้วสื่อก็เอามา replay แล้วก็ตบหลายครั้งเลย ตบเล่นกัน นอกจากทีวีแล้วก็ยังเป็นคลิปข่าว คือถ้าเป็นคลิปที่คนทั่วไปโพสต์มันก็ส่วนหนึ่ง แต่นั่นคือสำนักข่าวหลายสำนักข่าวก็เอามา play ซ้ำไปซ้ำมา ดูเหมือนสะใจ โอเคผู้หญิงไม่ได้ถูกกระทำแต่ว่ามันเป็นภาพความรุนแรง

คุณชวีดา นี่ก็เป็นวิธีการนำเสนอข่าว จากนำเสนอกลายเป็นทำให้สังคมมีความรุนแรงขึ้น เพราะว่าไปรู้สึกพฤติกรรมของผู้หญิงที่เอาคืนแบบนี้คือสะใจ มันก็ทำให้เกิดความซาชินกับความรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นผู้ถูกกระทำหรือผู้กระทำ เราไม่ควรเป็นตัวที่ทำให้มันเกิดความรู้สึกที่เสียเราต้องทำอย่างนี้กัน อันนี้มันทำฉันท่อนฉันต้องทำบ้าง จังแล้วผู้หญิงก็ต้องฆ่าผู้ชายที่ทำร้ายตัวเอง ในสังคมก็จะมีแต่เรื่องแบบนี้ นี่ก็กลายเป็นปัญหาของข่าวผู้หญิงที่นำเสนอ

คุณธนกร คือถ้ามองเรื่องข่าวออนไลน์ อย่างที่เคยคุยกับ อ.แอนก่อนหน้านี้นี้ทั้งในเรื่องของการนำเสนอ LGBT หรือในเรื่องอะไรพวกนี้ สำนักข่าวเป็นองค์กรธุรกิจแล้วมันผูกกับการแข่งขัน จะต้องทำยอดวิวจะต้องเร็ว จะต้องตอบสนองต่อการเกิดขึ้นของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในออนไลน์ ที่นี้ความสำคัญของมันจึงถูกลดทอน ว่าอะไรไม่เหมาะไม่ควรกลายเป็นเรื่องรองไปเลย มากกว่าที่จะมานั่งมองว่าตรวจสอบก่อนไหม จะไปถึงอันนี้ยังไง ก็พยายามจะนำเสนอปรากฏการณ์ขึ้นมา แต่ก็ไม่ได้คำนึงถึงว่าแล้วผลหรือว่าวิธีการหรือว่าการแก้ไขควรจะนำมาซึ่ง อย่างเรื่องการที่มีผู้หญิงต่างชาติที่ถูกถ่ายคำถามก็คือในคลิปนั้นไม่มีผู้ชายคนไหนเลยที่รู้สึกว่าการจะเอาเสื้อผ้ามาให้เขาใส่หรือว่ายังงี้ ในอีกแง่มุมหนึ่งพอคลิปแบบนี้ถูกปล่อยออกไป มันไม่ได้เป็นการเล่นโดยตรงแบบที่นักข่าวไปโหลดคลิปมาแล้วก็นำเสนอ ก็ protect ตัวเองด้วยการบอกมาคุณก็ไปดูต่อจากที่นี้แล้วก็เชื่อมโยง link ไปอะไร

แบบนี้ ส่วนหนึ่งอันนี้ก็ปัญหาสำหรับคนทำสื่อ โดยเฉพาะในยุคที่ต้องแข่งขัน ผมว่าสำคัญที่สุดคือต้องเอาคนที่เป็ระดับที่สามารถบอกได้ว่าข่าวไหนควรออกไม่ออก ก็คือระดับบรรณาธิการขึ้นไปมานั่งคุยกัน ผมก็ยังยืนยันคำนี้ ไม่ว่าจะเป็เรื่องมีอคติทางเพศ gender หรือว่าเรื่องความรุนแรง เขาถูกรอบด้วยโครงสร้างของการแข่งขันทางธุรกิจ มันทำให้เขาต้องทำยังไงก็ได้ให้วันนี้ยอดฉันท้องชนะสำนักข่าวออนไลน์ที่นี้ ยอดฉันท้องชนะอันนี้ๆ อันนี้ก็เป็ปัญหาสำหรับคนที่เข้ามาทำข่าวอย่างผมใหม่ๆ ผมไม่เคยรู้กระบวนการว่าต้องทำข่าวประเภทนี้แบบไหนยังไง แล้วภาพข่าวที่ถูกต้องที่ดีมันควรจะเป็นยังไง แล้วส่วนใหญ่มันจะเป็นเด็กรุ่นใหม่ๆ ที่เริ่มเข้ามาทำเรื่องนี้เยอะ ตั้งแต่มี digital มีออนไลน์มากขึ้น แต่ในขณะที่ความคิดของคนที่ทำสื่อมานานๆ มันยังเป็นวิธีคิดแบบเดิมๆ เมื่อสมัยที่ทำข่าวต้องเป็นภาพที่แรงๆ ภาพที่แบบว่าช่วงที่แบบชนกัน ตบกันในจังหวัดนั้นแล้วค่อยๆ เซฟภาพหนึ่งๆ แล้วเอามาฉาย

อ.ศิริลักษณ์

แต่ถ้าไปแล้วข่าวแบบนี้ ถ้าเราเห็นสื่อกระแสหลักใหญ่ๆ เขาไม่เล่นนะ เขารู้แล้วว่าเขาไม่ควร ที่เห็นจะเป็นสื่อแบบที่ใช้ชื่อว่า sanook แล้วก็จะมีข่าวสด ซึ่งเขาถือว่าเป็นจุดขายเขาเลย เขาจะมีหน้าทีรวมข่าวแบบนี้ไว้เฉพาะเลย แต่ที่น่าแปลกใจ แต่จริงๆ ไม่น่าแปลกใจคือช่อง 3 ช่องที่มักจะมีภาพแบบนี้มา ช่อง 7 นี้ไม่ค่อย แต่ ThaiPBS นี้ไม่มีอยู่แล้ว Nation เองมีใหม่

คุณธนาคุณ

บางทีมี มีด้วยความแบบว่า มีแล้วก็มาด่ากันในไลน์ว่า ลงอย่างนั้นไปได้อย่างไร มีด้วยความที่แบบว่า จะว่าเป็น บก. อย่างเดียวที่ให้ไปก็ไม่ได้หรอก บางทีมันก็คือไอหน้างานที่ทำนะแหละ แล้วก็มานั่งด่ากันในไลน์ว่า เห้ยมันมีกฎหมายอยู่ แล้วทำแบบนี้ได้อย่างไร มันจะมีแบบนี้ ก็มีการแบบว่า ถามว่ากระตุกกันใหม่ ก็มีการกระตุก แต่ถามว่ายังมีพลาตใหม่ ก็ยังมีพลาตอยู่ แต่จะไม่เชิงพลาตถึงขนาดไปเล่ากัน

คุณชวีดา

นอกจากเรื่องนี้ยังมีคลิป ยังไม่พอ ยังมีคำพากย์ คำบรรยายเสริมของผู้เล่า ต้องยอมรับว่าจะมีตัวเวอร์ๆ อยู่ เป็นตัวๆ ของแต่ละช่องไป อย่างช่อง 9 ก็จะมีบางคน อย่างช่อง nation ก็จะมีบางคนทีชอบเสริมเรื่องผู้หญิงเยอะๆ

อ.ศิริลักษณ์

เราว่ามันทุกคนนะผสมโรง

คุณธนาคุณ

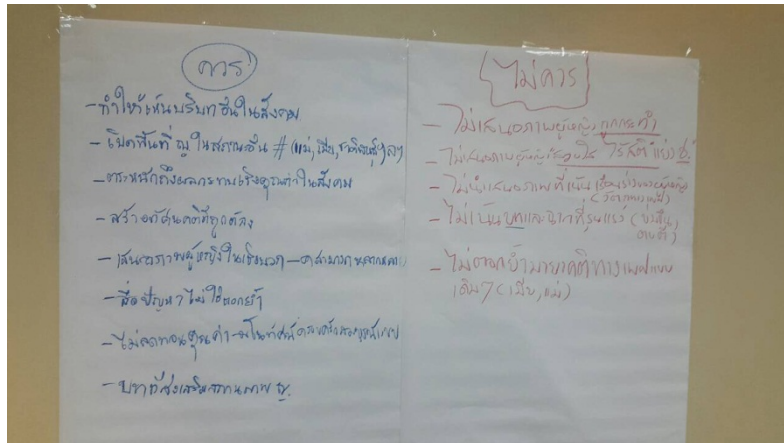
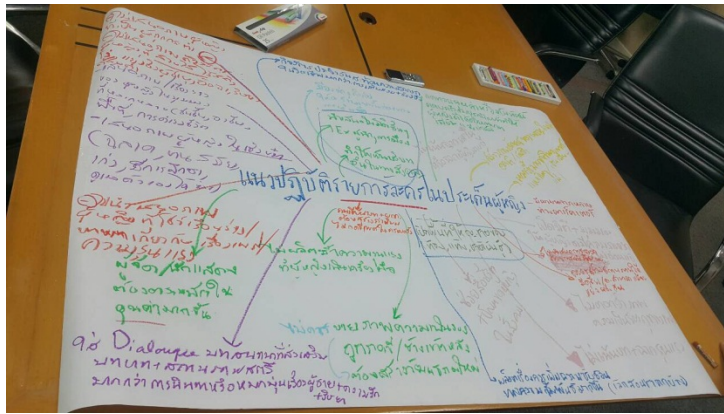
ยกง่ายๆ เลยอย่างรายการข่าวชน มีคุณกนก คุณธีระ พิวัสส์ 3 คนนี้คุยกันไปเรื่อยๆ แล้วมันหลุด ถามว่าดีว่าควรไหมก็ไม่ควร แต่ว่ามันก็มีการดิง แล้วพอดิงจากอาจารย์อะไรสักคน มันก็เปลี่ยนไป ถามว่าดีไหม มันก็ยังไม่ดีทั้งหมด แต่ก็ระมัดระวัง socialize เหมือนกัน แต่ว่ามันมีอยู่เรื่องหนึ่งขอย้อนไปนิดหนึ่งที่มีภาพผู้ลี้ภัยที่มีเด็กเสียชีวิต นั้นเราก็ก่ียงกันนะ ขึ้นอยู่กับว่าเรามองว่ามันเป็นภาพความรุนแรง แต่ว่ามันเพื่ออะไร มันก็ต้องดูเจตนาเหมือนกัน บางอย่างในเชิงกฎหมาย เจตนาคืออะไร อันนั้นนะแน่นอนเขาไม่ได้เจตนาที่จะให้มันเกิดยอติวิ

อ.ศิริลักษณ์

AP หรืออะไรเขาก็ถึง แต่ว่าเขาขึ้นไวใกล้ๆ พาดหัวเลย เหตุผลที่น่าเสนอภาพนี้คือเพื่อไม่ให้คนรู้สึกว่าเขาผิดจริยธรรม เขาจะเขียนไวใกล้ๆ พาดหัวข่าวเลย เพราะต้องการสะท้อนความรุนแรงและดึงดูความสนใจของคนทั่วโลกให้เห็นว่ามันเป็เรื่องใหญ่ที่เราจะต้องช่วยกัน เป็ปัญหาาร่วมของมนุษยชาติ

- คุณธนาคุณ แต่ถ้าเป็นเรื่องคลิปแท่งกัน ตบกันมันไม่ได้เพื่อมนุษยชาติอะไรเลย เพื่อ rating เพื่อวิว เพื่ออะไรเท่า นั้นเอง อันนี้เจตนา มันก็เห็นได้ชัดเหมือนกัน
- คุณชวีดา ตอนนี้อันนี้ถ้าเกิดจะทำต้องดูด้วย เพราะแต่ละช่องมันลงทุนสูง ทีนี้เขาวัดกันด้วย rating ถ้า rating ตก เขาจะลดเวลาของข่าว ตอนนี้อันนี้บางช่องทำอยู่นะ ข่าวช่วงไหนมัน hot ขายดี เขาจะเพิ่มเวลา แต่ถ้า ข่าวช่วงไหน นำเสนอข่าวแล้วไม่มีใครดูจะลดเวลา ถ้ามันถามว่าวันนี้จะไปตอบโจทย์เรื่องข่าวผู้หญิง ข่าวผู้หญิงแนวเวอร์ๆ ขายดี แนวคดีใหญ่ๆ ถูกกระทำรุนแรงเยอะๆ แบบข่มขืนแล้วถูกฆ่า ถูกถ่วง น้ำแข็งขายได้ อย่างคดีเด็กอายุ 18 ที่ฆ่าผู้หญิงระนองอะไรแบบนี้ หรือพริตตี้แบบนี้
- คุณธนาคุณ ช่อง 3 ให้เวลาเยอะมาก ทั้งไปตามเอง สามมิติ ก็เล่าเยอะมาก
- คุณชวีดา ข่าวกระสือขายได้ จะว่ามันหมิ่นเหม่ไหม กระสือก็เป็นผู้หญิง ผีปอบก็เป็นผู้หญิง ตอกย้ำให้ผู้หญิงดู เป็นอะไรแปลกๆ เหมือนกัน แต่อันนี้ก็เป็นอีกข้อหนึ่งที่คนชอบดู
- คุณธนาคุณ ตลกมากเลยที่เขาเข้าไปนำเสนอข่าวกระสือ น้องพลอยไปบอก ทำไมไปนำเสนอข่าวนี้ล่ะ
- คุณชวีดา ก็แปลกใจว่าทำไมช่อง 3 ลงทุนกับข่าวนี้มาก ต้องฝากไว้ว่าในระหว่างนี้ที่มันมีปัญหาเรื่องต้นทุน ก็ ต้องควบคุม เขาก็ต้องเรียกการตลาดมากที่สุด
- คุณธนกร สุดท่ายแล้วทุกคนเป็นนักข่าวได้ด้วยตนเอง พอที่นี้สังคมมันเล่นอะไร หรือมีเรื่องอะไรขึ้นมา เราเห็น การปรับตัวมาตั้งแต่รายการเรื่องเล่าเช้านี้ ก็มีช่วงคลิป มีช่วง share of the day อะไร ซึ่งหลายช่องก็ มี อย่าง post today จะมี check ก่อน share คือโมเดลก่อนหน้านี้พอมีอะไรเกิดขึ้นปั๊บต้องพยายามจะ หยิบมาเล่นๆ กันเพื่อให้ทันและให้ตอบสนองต่อคนที่เสพข่าว พอสำนักข่าวไปเอาข่าวพวกนี้มา เล่น มันเหมือนไปยืนยันว่าเรื่องพวกนี้มันเกิดขึ้นแล้วมีอยู่จริง แล้วก็ได้รับความสนใจในหน้าสื่อ แต่ ในขณะที่เดียวกันมันไม่มีการ protect แบบ check ก่อน share
- คุณชวีดา แต่จริงๆ ไม่ว่าจะ check ก่อน share หรือไม่ ต่อให้มันเกิดจริงแล้วเอาภาพเรามาเสนอโดยที่ไม่ขอ อนุญาตเราฟ้องหมด คืออย่าให้หลุด คือวันหนึ่งสื่อจะต้องโดนเอง เพราะเรื่องจริงคือไม่มีใครปกป้อง คุณได้ ตอนนี้อันนี้ถ้าเกิดมันมีภาพแบบนี้แล้ว share กันไปเรื่อยๆ แล้วเล่นข่าว คุณจะโดนฟ้องกันกราว แล้วคุณจะทำอะไรมารอด เพราะต่อให้คุณเบลอยังไง อันนี้ก็ภาพฉฉ ใครเห็นก็รู้ว่าเป็นฉฉ หรืออยู่ใน เฟสบุ๊คฉฉ เขาจะฟ้องคุณได้ แต่เรามีองค์กรสื่ออยู่นะ เราก็ควรจะต้งตั้งสติกันนิดหนึ่งแล้วก็ไม่งั้น ก็ไม่ต้องมีก็ได้ ในเมื่อมีแล้วแล้วก็ชอบว่า กสทช. แต่ตัวเองทำอะไรให้มันดีขึ้นไหม แล้วถามว่าตอนนี้ มันหมิ่นเหม่แค่ไหน คิดกันสักนิดแล้วก็ไม่ต้องทำอะไรที่ไม่ต้อง
- คุณธนกร สื่อกลัว กสทช. มากกว่ากลัวองค์กรสื่อด้วยกันนะ หมายถึงกลัวในเชิงกระบวนการตรวจสอบ กสทช. น่าจะมีพลังกว่า ช่วยทำอะไรได้เยอะ

แนวปฏิบัติสำหรับรายการละครโทรทัศน์โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง

คุณธนกร ความเป็นผู้นำ ควรนำเสนอละครสะท้อนปัญหาสังคม ควรเป็นการสื่อสาร ไม่ใช่การตอกย้ำ

คุณชนานุช ละครตอกย้ำสังคม แต่ทำไมไม่ก้าวหน้า

คุณชวีดา จะบอกว่าตอนนี้ละครจะเป็นอะไรที่ติดตรึงตราและสร้างเรตติ้งให้คนดูอยู่เสมอ การโฆษณาของละครแต่ละเรื่องก็มักจะจากที่โดดเด่น และจากโดดเด่นต้องไม่รุนแรงหรือหวานจ้อย ก็เลยอยากเห็นแนวปฏิบัติในละครว่าควรนำเสนอในบทบาทอื่นๆ บ้าง ที่ผ่านมามักจะเห็นผู้หญิงแสนดี เป็นนางเอกโง่งนิดๆ และก็ยอมผู้ชาย โดนตัวร้ายตบบ้าง นานๆ จะเห็นผู้หญิงที่แกร่ง เก่งบ้าง เป็นผู้นำในสังคม ซึ่งน้อยมาก น่าจะเปิดพื้นที่ให้ผู้หญิงในบทบาทอื่นนอกจากความเป็นแม่ เป็นเมียหรือเป็นผู้หญิงในชาติพันธุ์ เพราะละครจะทำให้สังคมมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น

คุณชนานุช เรื่องของความตระหนักถึงผลกระทบต่อเชิงคุณค่าในสังคม อันนี้หมายถึงว่าละครควรจะนำเสนอภาพผู้หญิงในเชิงผลกระทบต่อสังคม ด้วยที่อยู่ในละคร เช่น การนำเสนอภาพว่าเขาเป็นอย่างไร อย่างนี้ในละคร มันมีผลกระทบต่ออะไรบ้าง และก็สร้างทัศนคติที่ถูกต้องอันนี้ก็สำคัญมาก จุดเริ่มต้นของคนก็คือทัศนคติเลยเพราะฉะนั้นสิ่งที่นำเสนอในรูปของละครที่นำเสนอผู้หญิงคนนั้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการแต่งกาย การแต่งหน้าต่างๆ มันสามารถโชว์ในละครได้ อย่างเช่น ถ้าคุณแต่งหน้าจัดๆ แต่งสีจัดๆ ก็จะเป็นเหมือนฟรีเซนต์ว่าเป็นตัวร้าย ในทำนองอย่างนี้

คุณธนกร ขอเสริมว่าคนที่เขานักแสดงเอง เป็นผู้จัดเองก็ต้องตระหนักด้วยว่าสิ่งที่เราสื่อสารไปให้กับประชาชนหรือสังคม โอเคมันอาจเป็นไปได้ตามบทที่เราเล่น แต่ว่าตัวเราเองได้ตระหนักใหม่ว่าหากมันออกไปอย่างนี้แล้วผลกระทบต่อมันจะเกิดมันจะเป็นอย่างไรบ้าง แล้วภาพผู้หญิงในเชิงบวกที่มันมี

ความสามารถที่หลากหลายมันถูกนำเสนอขึ้นมาหรือไม่เช่น ภาพผู้หญิงที่มีความเป็นผู้นำ ละครมันสะท้อนให้เห็นปัญหาของสังคมว่าภาพที่เห็นสังคมเป็นแบบนี้นะ มันยังมีสังคมแบบนี้อยู่ ภาพที่เห็นไม่ใช่การตอกย้ำแต่เป็นสิ่งที่อยากให้เห็นว่าในสังคมมีเรื่องแบบนี้อยู่ แล้วเราทำให้ลดน้อยได้อย่างไรบ้าง

คุณชวีดา

เสริมนิดนึง สื่อเนี่ยเวลาออกมาเราก็จะวิจารณ์ว่าชอบตอกย้ำสังคม เขาก็จะบอกว่าภาพมันมีอยู่แล้ว และคำถามที่อยากถามคือคุณจะทำยังไงไปแค่นั้น จะไม่ก้าวหน้าไปเลยหรือโอเคเราเข้าใจว่าสังคมมันเป็นอยู่ แต่คุณจะต้องนำเสนอให้มันล้าไปในเชิงสร้างสรรค์ ไม่ใช่ไปย้ำเฉพาะปัญหาอย่างเดียวคือละครก็สะท้อนปัญหาของสังคมเพราะว่าบางคนสื่อควรนำเสนอเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหา ตัวบทถึงจะแรงยังไง ถ้าผู้จัดมีจิตสำนึกและตระหนักคุณค่าของสังคมก็สามารถปรับบทได้ ต้องการให้สังคมมีคุณค่าหรือว่าควรเปลี่ยนแปลงอย่างไร บางค่ายมีละครอะไร ถึงเวลารณรงค์ว่าอย่าดื่มเหล้านะ แต่ฉากก็มักจะเป็นบทดื่มเหล้าตลอดในละคร แต่คุณเป็นพิธีเซ็นเตอร์รณรงค์ห้ามดื่มเหล้า แต่ภาพในละครออกมามีฉากดื่มเหล้าตลอด สังคมเขาจับตาอยู่ แต่การเล่นของคุณมันเป็นภาพติดตาของคนดูอยู่

คุณธนาช

อย่างเช่นภาพของคุณบุ๋มปนัดดาใช้ใหม่ ภาพในละครเป็นแม่แล้ว เป็นโสเภณี นั่งสูบบุหรี่ นั่งดื่มเหล้า นั่งถ่างขาอะไรอย่างนี้แล้วจะออกมารณรงค์เรื่องสิทธิสตรีได้อย่างไรчимัย

คุณชวีดา

เขาจะรณรงค์ในเรื่องสิทธิสตรี ไม่ให้ขายเรือนร่าง แต่คุณบุ๋มก็ขายเรือนร่างในละครอะไรแบบนี้

อ.ศิริลักษณ์

คือการทำเป็นนักแสดงเหมือนต้องตอบคนในสังคม การที่คุณเล่นละครแม้เป็นการแสดง แต่สังคมก็มองอยู่ สรุปแล้วต้องมองว่าผู้จัดอยากได้อะไร อยากให้คนดูเยอะไป และคนดูดูแล้วมีผลอย่างไรคุณไม่สนใจหรือเปล่า

คุณชวีดา

ได้เคนเห็นเคยอ่านคุณเบนซ์พรชิตาที่มหัสสมิภาณณ์ตอนที่ดังใหม่ๆ เขาบอกว่าเขาจะไม่ถ่ายโป๊ ไม่ถ่ายอะไร เพราะว่าแฟน ๆ เขาเป็นเด็กเยอะ ที่เขาเล่นละครที่มีเพลงโดเรมี เสร็จแล้วก็จะมีชุดที่โชว์หน้าบ้างคิดว่าแฟนเขาคงเข้าไปดูตรงนี้ด้วย

อ.ณิชากา

จริงๆ แล้วเป็นภาพลักษณะของดาราเท่านั้นเอง เพียงแต่เรามองข้ามไป และท้ายสุดคือภาพของผู้หญิงที่ถูกกระทำ

คุณธนาช

ไม่ลดทอนคุณค่าของครอบครัวที่สมบูรณ์แบบ ละครมันสร้างครอบครัวที่สมบูรณ์แบบ มีพ่อ มีแม่ มีลูก หรือผู้หญิงที่ดีคือผู้หญิงที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน แต่เราก็ไม่อยากจะลดทอนคุณค่าตรงส่วนนี้ เพราะว่า มันไม่มีใครสมบูรณ์แบบในสังคมจริงๆ มันมีคนไม่สมบูรณ์แบบ อยู่เยอะแต่เขาก็สามารถเป็นผู้หญิงที่ดีได้ โดยไม่สมบูรณ์แบบโดยที่เขาอาจจะอยู่คนเดียว เขาอาจจะโสด เขาอาจจะท้องโดยที่ไม่มีใครรับผิดชอบเขา แต่เขาก็เป็นผู้หญิงที่ดีได้ ก็ไม่อยากจะลดทอนคุณค่าที่ดีอะไรแบบนี้

อ.ชวีดา

อาจจะใช้คำว่าไม่ควรสร้างภาพตายตัวแบบฉบับของครอบครัว อะไรแบบนี้

คุณธนาช

เท่าที่จำได้เหมือนที่คุยว่าผู้หญิงที่ไม่ได้แต่งงาน ก็ไม่ได้แปลว่าจะไม่ดี หรือผู้หญิงที่เลี้ยงเดี่ยว ครอบครัวจะไม่สมบูรณ์แบบ ทุกคนก็ใช้ชีวิตให้เป็นปกติสุขได้

คุณชวีดา

ไม่ใช่ผู้หญิงต้องวิงวอนผู้ชายตลอด

- คุณธนกร เนื่องจากว่าละครจะเป็นเรื่องราว คือมันฉายทุกอย่างทุกสรวมกันหมด ไม่ว่าจะรสหวาน รสความ รุนแรงไม่ว่าพ่อ แม่ หรือพ่อทำกับแม่อะไรแบบนี้ สุดท้ายมันก็ลงมาที่เรื่องของ การเขียนบท การสร้าง บทอะไรแบบนี้ ที่ว่ามันจะสามารถส่งเสริมสถานะภาพของผู้หญิงอย่างไร คือ ผมมองว่าบทมันเป็น เรื่องสำคัญ กว่าจะเป็นต้นเรื่องว่าคุณคิดมาอย่างไร และนักแสดงจะมาถ่ายทอดอย่างไร ดังนั้นบทของ คนเขียนบท และนักแสดงที่ถ่ายทอดตามบทควรจะทำ ความเข้าใจในเรื่องพวกนี้ก่อนแล้วตระหนัก ร่วมกันทั้งหมด
- คุณชวิตา อย่างยกตัวอย่างง่าย ๆ คือการทำ Research ก่อนทำละครร่วมกัน เพราะว่าทำให้คุณได้บทดี ๆ แต่ ถ้าไม่ศึกษามาก่อนมันจะเซย์ได้ เหมือนอย่างละครที่เพิ่งจบไป เพื่อนรักเพื่อนริษยาที่ไปสื่อภาพเกิด ออกมาเป็นเอตส์และมันจะไปสื่อภาพความน่ากลัวของโรคนี้ ซึ่งจริงๆ โรคนี้สามารถมีชีวิตอยู่ได้นาน และไม่น่าเชื่อว่าคนจะติดภาพกับเรื่องนี้ ซึ่งจริงๆ ละครสามารถสร้างความเข้าใจได้
- คุณธนานุช จริง ๆ ไม่ใช่ละคร บางทีก็ในข่าว คือที่เนชั่นทำเรื่องเอตส์ คือเอาภาพคนที่ป่วยแบบพุพอง แล้วมา นำเสนอทั้งข่าว และคนเขาก็ส่งมาให้เราและบอกว่าฝากดูด้วยนะคะว่าทำไมมันไปไกลถึงไหนแล้วแต่ ว่าทำไมเรายังตามไม่ทันอะไรแบบนี้
- คุณพัชราภรณ์ เราไม่ควรไปตอกย้ำภาพเดิม ๆ คือถ้าผู้จัด นักเขียนบท มีความตระหนักถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ต้องตระหนักถึงผลกระทบ การทำละครตรงนั้นมันไม่ต่างจากข่าวหรือเพราะละครมันก็ใกล้ตัวและ ละครอาจจะมากกว่าข่าวในบางช่วง เพราะฉะนั้น ความใส่ใจหรือแนวทางมันไม่ควรแตกต่างจากข่าว เพียงแต่เรานำเสนอให้น่าสนใจ วิธีการนำเสนอโดยใช้วิธีการนำเสนอจรรยาให้สามารถดึงดูดได้แต่การ แต่งกายอาจไม่เรียบร้อยเท่าข่าว แต่มันทำให้กลายเป็นค่านิยมแปลก ๆ ในการแต่งตัว
- คุณโอปอล์ คือเรื่องจริงเรื่องมันเป็นข้อเท็จจริงอยู่แล้ว ผู้ป่วยอาจพุพองอยู่แล้วแต่ไม่ต้องมานำเสนอก็ได้ ต้อง เคารพในข้อเท็จจริงมันต้องคงไว้
- คุณธนานุช มันไม่เฉพาะข้อเท็จจริงมันเป็นเรื่องของ การละเมิดสิทธิของผู้ป่วย HIV จริง ๆ แล้วเขาไม่ได้อ่อนแอถึง ขนาดนั้นแม้แต่เรื่องของคนพิการก็ตาม คือจะไม่มีสื่อที่สามารถนำเสนอคนพิการที่เป็นแม่เลี้ยงลูกได้ เลย คือเมื่อเห็นผู้หญิงพิการขึ้นมา ก็คิดว่าทำอะไรไม่ได้ แต่ทั้งที่จริงแล้วคนพิการสามารถจะเลี้ยงลูก ได้ดีมาก สามารถเป็นแม่ที่ดีได้มากๆ ด้วย หุหนวก ตามอดอะไรแบบนี้ แต่ภาพเหล่านี้มันไม่ถูก นำเสนอออกมาเลย หรือถูกนำเสนอออกมาแบบถูกๆ ผิดๆ คืออยู่อย่างทุกขเวทนา อย่างรายการวง เวียนชีวิต เป็นรายการที่ไม่ควรจะมีแล้วไม่เคยที่จะถามถึงโครงสร้างทางสังคมเลย และไม่เคยมีการ ตรวจสอบว่าเงินที่บริจาคมันถึงมือแหล่งข่าวจริงๆ หรือเปล่า มันยังอยู่และมันก็ยังยาวนานยืดเยื้อ
- คุณพัชราภรณ์ และตอนนี้ก็ยังมีคนเรียกร้องอย่างนี้อยู่ ก็ยังมีไลน์กับ IG ออฟมาบอกว่า เป็นแม่เลี้ยงเดี่ยวขอรับบริจาค เลขบัญชีให้หนูหน่อยอะไรแบบนี้ หมายถึงเขาก็คิดว่าคนไทยใจอ่อน แล้วมันก็จะกลายเป็น ค่านิยม โดยที่เราไม่ได้สร้างค่านิยมการเป็นแม่เลี้ยงเดี่ยว สามารถมีชีวิตอยู่ได้ด้วย การประกอบ อาชีพ ก็เป็นการเปิดออฟขอเงินบริจาคเพราะเห็นทาง TV เป็นรับบริจาคยังได้เงินเป็นแสน
- คุณโอปอล์ อันนี้ขออนอกประเด็นนิดนึง คือเรื่องนี้มันเป็นเรื่องประเด็นของศาสนาพุทธด้วย คือเน้นนิพพานในเชิง บัณฑิต คือเราทำดีได้ดี เพราะฉะนั้นมันสอดรับกันเลย คือเราบริจาคมากก็ข้างมันคือความสบายใจ ของเราเองที่นี้เราจะไม่สนใจโครงสร้างทางสังคมเลย ในขณะที่บางสังคมที่เป็นพุทธเหมือนเรานี่ เป็น

พุทธที่ให้คำกับหลักสัทธรรมนุษยชน คือเหมือนกับว่าการทำบุญต้องเป็นบุญรวม ไม่ใช่บุญเชิงปัจเจก อย่างสังคมแบบญี่ปุ่นแบบนี้ เป็นสังคมหมู่ ถ้าเราทำอะไรที่กระทบกับคนอื่น เองง่าย ๆ ก็พูดถึงหลักใจเขาใจเรา แต่ของเราจะทำบุญในเชิงปัจเจก ขึ้นสวรรค์ในเชิงปัจเจก นิพพานในเชิงปัจเจก เพราะฉะนั้นไม่แปลกเลยที่ธรรมะหรืออะไรจะเติบโตในทำนองนี้ และรายการพวกนี้ก็จะเกิดขึ้นเรื่อย ๆ หรือรายการที่เรามองว่าเป็นรายการน้ำดี อย่างคน คัน คน กับบริจาคกัน อย่างตอนญี่ปุ่นเย็นเมื่อก่อนเคยไปแกก็อยู่ของแกไป แกก็ไม่ว่ามีคนบริจาคมาเยอะ ตอนหลังมันก็ล้นเรือเมื่อมันไม่มีที่วางก็ไปวางท้ายเรือ พอฝนตกแกก็กลัวมันจะเสียหายก็ไปขนเข้ามา จนเป็นปอดบวมตาย คนก็ไปอินกับคำคม ๆ ที่รายการนำเสนอมาโดยไม่ตั้งคำถามว่าแล้วทำไมคนแกถึงต้องมาอยู่แบบนี้ ไอ้ประเด็นเหล่านั้นมันสำคัญกว่าแต่ถูกลบออกไปหมดเลย ซึ่งมันเป็นความเชื่อทางพุทธศาสนาด้วย ซึ่งอันนี้ถ้าอาจารย์เอาประเด็นทางพุทธที่มันมาเชื่อมโยงกันจนกลายเป็นมายาคติที่มันกดทับในหลายๆ เรื่อง มันจะทำให้ประเด็นคมยิ่งขึ้น และมองเห็น Solution ได้ชัดยิ่งขึ้น

คุณธนกร

จริง ๆ ประเด็นที่ควรมันก็ได้พูดกันไปและสอดแทรกกันไปอยู่แล้ว ไปเสนอภาพอื่นที่ถูกกระทำ หรือไปทำลายมายาคติที่เหมือนเป็นการตอกย้ำ อย่างเช่น เป็นเมีย เป็นแม่ หรืออารมณ์ประมาณนี้ ทำให้เกิดวัตถุมงคลเกิดขึ้นมาในการโชว์เรือนร่างของผู้หญิงมากกว่าที่จะขายความสามารถ โชว์ความสามารถ และกับทที่นำเสนอแต่ความรุนแรง ซึ่งจะเป็นประเด็นที่สำคัญมากในการทำละคร ซึ่งมักจะเห็นว่าบทกับฉากจะมาในแนวนี้ตลอด คือมันเป็นเรื่องของการตลาดเป็นเรื่องของ Marketing แต่ว่ามันจะอย่างไรให้เห็นถึงความตระหนักรู้ได้ คือพูดง่าย ๆ ถ้ามันมีละครที่มันรุนแรงเหมือนกัน มันก็น่าจะมีคนที่คิดหรือทำอะไรที่มันขายเรื่องพวกนี้บ้างมันจะได้ดู ๆ กัน เรื่องความรุนแรงมันคงจะหายไปไม่ได้ ก็เป็นการสื่อให้เห็นปัญหาส่วนหนึ่ง ส่วนหนึ่งก็ขายอย่างเดียว แต่ว่าทำอะไรให้มันไม่ต้องเน้นพวกนี้มาก และไปสร้างละครในอีกรูปแบบหนึ่ง

คุณชวิตา

แนวปฏิบัติจริง ๆ ที่ให้คิดคือใจเขา ใจเรา มีนักแสดงบางคนที่มีลูกแล้ว ตัวเขาเองยังไม่ให้ลูกดูละครที่เขาเล่นเลย แต่ถ้าคิดกลับกันว่าลูกคนอื่นที่ดูจะเป็นอย่างไร คือแค่นั้น แนวปฏิบัติที่ต้องคิดก่อนจะนำเสนอ

คุณธนาคุณ

ละครไทยนี้ให้เด็กดูไม่ได้ เพราะมันไม่ใช่แค่ฉากตบตี ในเรื่องของการใช้ภาษาอะไรต่าง ๆ บางทีแป็บเดียวนะเด็กก็เลียนแบบแล้ว ก็ไม่ได้ไปเขาหรอกแต่ถ้าเด็กมันดูไม่ได้

คุณโอปอล์

แล้วฉากตบตี เป็นเรื่องสามัญมากในละคร จริง ๆ นะเวลาเพื่อนฝรั่งมาเขาถามว่าทำไมถึงมีได้

คุณธนาคุณ

บางครั้งก็มีคลิปที่เด็กนักเรียนตบตีกัน เหมือนที่คุณสรยุทธเคยนำมาออก ก็ตยตีกันทั้งชุดนักเรียนแบบนั้น เพราะฉะนั้นไม่แค่นั้นในคลิปนะคะ ในละครมันก็มีเพราะฉะนั้นเราก็ไม่ว่าใครเลียนแบบใคร ประเด็นนี้ไม่ได้เขียนไปแต่เพิ่งคิดได้ว่ามันควรมีแนวนโยบายของสถานีที่จะดูแลในเรื่องนี้ด้วย อย่างเช่น ของ ThaiPBS ก็จ้างคนข้างนอกทำละคร ก็ไม่รู้นโยบายของ ThaiPBS ก็ทำละครแบบเดิม ๆ พอมาแนะนำเสนอ ThaiPBS ก็ตัดฉาก ๆ หนึ่งทิ้งไป เป็นฉากที่เหมือนสามมิติบกรยาที่ตรงสะพานฉากนั้นก็ถูกตัดทิ้งโดยให้เหตุผลว่านี่คือความรุนแรง และนอกจากนี้เขาจะนำเสนอหนังไทยสมัยก่อน ซึ่งสมัยก่อนจะยิงกันเป็นพัน ๆ นัด ซึ่งกระสุนไม่หมดสักที มันก็คือความรุนแรง และก็มีการแบบลูกสาวไปรักกับลูกศัตรูและพ่อก็ตบหน้าลูกสาว เขาก็บอกชื่อใหม่ 2 ชั่วโมงตัดไปตัดมา

เหลือหนึ่งชั่วโมง คือ ThaiPBS ตัดหมดเลย แล้วเราก็ไม่รู้ว่ามีมันจะต่อเนื่องกันไหม ซึ่งมันอยู่ที่ตัวสถานีถ้ามีนโยบายเคร่งครัด

อ.ชเนตตี

คือว่ามันทำได้ แต่มันต้องจัดทำให้ได้เหมือนต่างประเทศว่าละครนี้เหมาะสำหรับไวน์ แต่เราทำได้หรือเปล่า

อ.ชวิตา

ThaiPBS ก็จะเน้นละครผีเสื้อและดอกไม้ เหมือนหอมองสวน ก็ไม่มีคนดู ลูกมานั่งดูกับพ่อแม่

คุณโอปอล์

บางที ThaiPBS ทำแบบนี้เหมือนการพาสเจอไรท์มากเกินไป ที่จริงเขาสามารถทำได้ถ้าเขาสามารถทำให้มันซับซ้อนถึงความสัมพันธ์ หรือละคร Club Friday ที่เรตติ้งสูงมาก ความรักไม่ผิด ที่มีสามคน ผัวเมีย เชิงแบบนี้ ตอนแรกเราก็ลองดู บางทีเหมือนไม่ตบตีรุนแรงมากเหมือนดาวพระศุกร์แต่มองว่า มันรุนแรงกว่าอีก เหมือนโปรดักชั่นดี มีผู้หญิงเก่งนอกบ้าน ผู้ชายไปสัมพันธ์กับเลขา ผู้หญิงไปมีความสัมพันธ์กับคนที่ทำงาน เขาก็กล้านำเสนอ สุดท้ายเขาก็ตกม้าตาย ทำเป็นพี่อ้อยพี่ฉอดนะ เหมือนเป็นการสอนผู้หญิงว่าถ้าจะยังยอมให้บ้านนี้ ให้ครอบครัวนี้สมบูรณ์แบบ ต้องยอมหรือไม่ว่าให้ใครคนใดคนหนึ่งออกมาซะ แต่ไม่ยอมนำเสนอเลยว่าต้นเหตุของความรุนแรงนี้คือผู้ชาย ตอนนี้เป็นตอนที่นิโคลกับนุ่นเป็นรุ่นพี่รุ่นน้อง และส่งนุ่นไปเป็นเลขา และพี่อ้อยพี่ฉอดก็จะมาสอนว่าคนใดคนหนึ่งออกมาซะอะไรแบบนี้ แล้วในนั้นมันรุนแรงมาก มันซับซ้อนหลายเรื่อง และตอนหลังนิโคลก็ออกมาเพราะเขาไม่สามารถมีลูกได้ เป็นเรื่องของความสมบูรณ์และคนแนะนำคือพี่อ้อยพี่ฉอด เขาก็จะมองว่าควรเสียสละสามีให้กับคนที่สามารถมีลูกได้ ซึ่งอันนี้เธอจะเลือกอยู่กับสามีสองคนผัวเมียก็ได้ แต่อันนี้พี่มองว่าเป็นเรื่องที่ทำความรุนแรงกับผู้หญิงมากในบางเรื่อง พอดู Club Friday และมาดูหนังสือที่คุณชวิตาเขียนว่าความรักถูกทุกข้อ เราจะเห็นทางเลือกทางออกหลายๆ อย่าง นิ่งนึกเลยว่า ถ้าเอาจากหนังสือนี้มาเป็น Series นะจะดูแล้วทำให้เห็นทางเลือกทางออกในชีวิตมากกว่า ThaiPBS ทำได้ ให้เห็นความรักในแง่มุมต่างๆ ไม่ใช่ความรักแบบในชาดกที่ต้องมีแบบหอมองสวนแบบเดียว อ้าแดงเหมือนแบบผีเสื้อและดอกไม้

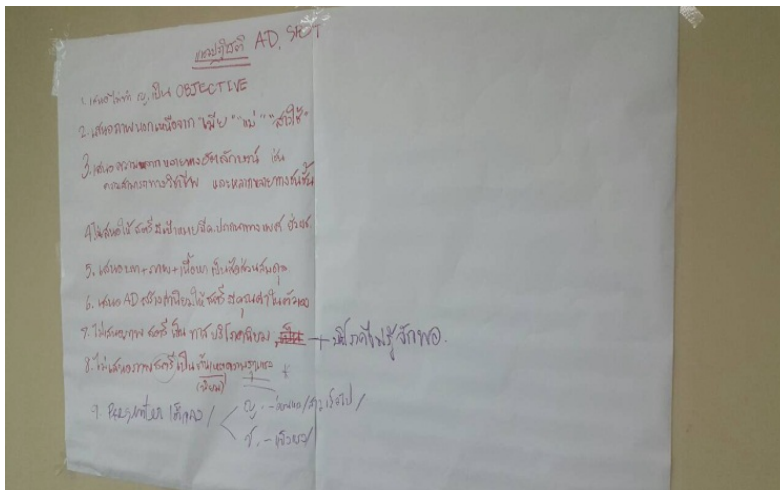
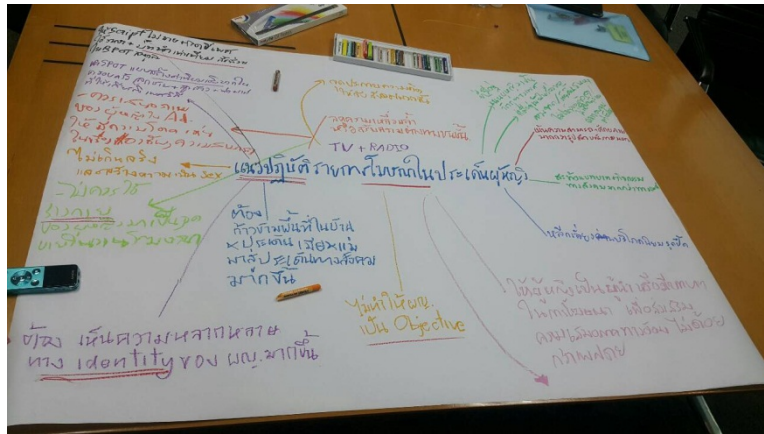
คุณธนาอุษ

ดูซีรีส์ต่างประเทศเขาก็ไม่มีตบตีกัน อย่างซีรีส์เกาหลีคนติดกันงอมแงม แต่ช่อง 3 ยังตบตีกันอยู่ จริงๆ แล้วอย่างเรื่องสุดรักสุดหัวใจที่นิรุทธ์เล่นเป็นพ่อ คือช่อง 3 ก็เคยทำละครดีๆ ทำละครในครอบครัว แต่ก็มีเรื่องตบตีโผล่มาบ้าง ถ้าเขากล้าทำ เขาทำได้ดี

คุณพัชราภรณ์

มันอาจต้องเสริมกันมีละครประเภทอื่นๆ บ้าง เช่นละครสร้างสรรค์สังคม ยกย่องสถานภาพของคนในสังคม สื่อต้องมานำเสนอเชียร์ว่านี่แหละที่ดีที่สุดในสังคมที่น่าจะทำต่อ

แนวปฏิบัติสำหรับรายการโฆษณาโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง

- คุณพัชราภรณ์ โฆษณา เป็นอะไรที่เราเห็นปัญหาอยู่แล้ว เรื่องภาพลักษณ์ เรื่องคำนิยม เห็นตั้งแต่เข้ายันเย็นทั้งในทีวี เดียวนี้มีโฆษณาใน google ข้อ 1 ก็ตั้งใจนำเสนอว่า Creative และ Copy writer ไม่ควรพุ่งเป้าเอาผู้หญิง ให้เป็นตัว Objective เอาจินคำมาผูกกับผู้หญิง ข้อเสนอสองข้อ 2 คือ เมีย แม่ และสาวใช้ จะถูกนำเสนอใน Spot ตลอดเวลา
- คุณโอปอล์ ซึ่งถ้าเราดูในโฆษณา ก็จะอยู่ในบริบทนี้ตลอดเวลา จะนำพาผู้หญิงไปสู่สถานะ เมีย แม่ หรือสาวใช้ อยู่ เสมอ คือจริงๆ ก็มีสถานะอื่นเช่น สาวออฟฟิศ สถาปนิกไปร่วมงานแล้วใส่เสื้อโคงเงี้ยวอะไรแบบนี้ ชุดราตรี อะไรแบบนี้แต่มันยังไม่มากพอที่จะหลุดจากภาพ เมีย แม่ และสาวใช้
- คุณพัชราภรณ์ ข้อที่ 3 เรื่องความหลากหลายทางอัตลักษณ์ เช่น วิชาชีพต่างๆ หรือความหลากหลายทางชนชั้น
- คุณโอปอล์ ถ้าจะพูดไปแล้วโฆษณาไทยน่าจะทำโฆษณาด้านผู้หญิงได้โดดเด่นกว่าสังคมตะวันตกด้วยซ้ำ เพราะ ผู้หญิงในอุษาคเนย์มีบทบาททางเศรษฐกิจค่อนข้างสูงอยู่แล้ว แต่นักโฆษณาไม่เคยศึกษา ปรากฏการณ์ทางสังคมแบบนี้เลย ก็ไปทำโฆษณาเหมือนเป็นตะวันตก เป็นผู้จัดการใช้สอยให้อำนาจทาง เศรษฐกิจไปอยู่ในมือผู้ชาย
- อ.ชเนตตี ความจริงเราลองไปดูในบ้าน ยาย แม่ เป็นคนคุมในบ้านและอะไรหลายๆ อย่าง
- คุณโอปอล์ อำนาจทางเศรษฐกิจในเอเชียอาคเนย์ตอนนี้ เป็นเพื่อนที่ของผู้หญิงซึ่งนักโฆษณาตามไม่ทันเลย
- อ.สิริลักษณ์ ขออนุญาตนิดหนึ่ง เช่น ในโฆษณามีสินค้าที่เป็นของผู้หญิง เช่น ล้างจาน ซักผ้า เรื่องในครัว ผู้หญิงเป็นคนทำ แต่ผู้ชายต้องมาบอกว่าหอม สะอาด ทั้งๆ ที่ไม่ได้เป็นคนทำ แต่มาเป็นคนตัดสิน

- คุณพัชราภรณ์ ข้อ 4 จึงไม่ควรนำเสนอให้ผู้หญิงมีความหมายในเชิงที่มีแต่ความปรารถนาทางเพศ มีแต่ความยั่ววน สิ่งที่เราารู้สึกว่าโฆษณายังขาดเลือกฉัน ผู้ชายกินข้าวกับฉัน ทั้งๆ ที่มันควรมีรูปลักษณะอื่น ที่มากกว่า copy writer จะคิดได้ เหมือนในต่างประเทศมีโฆษณาในมุมมองอื่นที่ได้รางวัลมาก แต่ไม่เคยถูกนำเสนอในตลาดของเมืองไทย ข้อ 5 คุณกันว่า spot TV ควรคำนึงถึงเรื่องบท ภาพ เนื้อหา เรื่องสัดส่วนที่สมดุล ทำยสุดลูกค้ำก็เป็นคนเลือก เลือกภาพ เลือกศิลปิน ก็อยากให้ทางสมาคมหรือทางบริษัทโฆษณาดู สัดส่วนให้สมดุล แทนที่จะเอาลูกค้ำเป็นพระเจ้าอย่างเดียวไม่ใช่ Say Yes อย่างเดียว
- คุณโอปอล์ ภูมิใจในคุณค่าของตัวเอง มีความหลากหลายทางอัตลักษณ์ เช่น ฟรีเซนต์เตอร์โฆษณามักจะเป็นคนชั้น กลาง ต้องขาว สวย มีการศึกษา ทำไม่ไม่เห็นการนำเสนอผู้หญิง เช่น จินตนา แก้วขาว ที่สู้ มีบทบาท ทางสังคมบ้าง สินค้าบางตัวต้องเป็นผู้ชายโฆษณา การขั้บรยนต์ทุกยี่ห้อต้องมีฟรีเซนต์เตอร์เป็นผู้ชาย ผู้หญิงเป็นแค่เครื่องประดับในรถ
- คุณพัชราภรณ์ ไม่มีภาพของผู้หญิงที่ประสบความสำเร็จในอาชีพ เช่น ภาพผู้หญิงที่ทำงานและมาเลี้ยงฉลองกับเพื่อน อะไรแบบนี้ ก็มีแต่ผู้ชายทำงานแล้วมาเลี้ยงฉลองกับเพื่อนอะไรแบบนี้ ข้อ 7 เรื่องการ shopping มักจะ เสนอภาพของผู้หญิง shopping เพียงอย่างเดียว เหมือนเพศบริโภคนิยมอย่างเดียว shopping ไม่อั้น ถ้าเราไปดูงานมอเตอร์โชว์ใครกันแน่ไป shopping
- คุณธนาฯ เหมือนผู้หญิงไม่พอใจในสภาพของตนเอง อันนี้ก็อยากไป อันนั้นก็อยากไป ในที่สุดเหมือนว่าเราไม่เห็น คุณค่าของตัวเอง เพราะโฆษณาทำให้เราเหมือนไม่ดีพอ เราไม่ขาวพอ ผู้ชายไม่เห็นรู้สึกว่าจะต้องทำแบบ นั้น
- คุณพัชราภรณ์ ข้อ 8 ไม่แสดงว่าสตรีเป็นต้นเหตุ (นิยม) ความรุนแรง กับอีกภาพหนึ่งมักนำเสนอภาพความรุนแรงที่เกิด จากผู้หญิง ความเป็นแม่ใจร้าย แม่โฆษณา เด็กถูกลงโทษครูก็ยิ่งใจร้าย ลงโทษนักเรียน ภาพที่ออกมายังเป็นภาพครูผู้หญิงเลย เห็นว่าความรุนแรงควรเป็นสัดส่วนที่เท่าๆ กันไม่ใช่ให้แต่ผู้หญิงนำเสนอเพียง ภาพนี้ ซึ่งความรุนแรงมันอาจจะไม่ได้หมายถึงในเชิงกายภาพ เช่น การบ่น การงอน การจู้จี้ อะไรแบบนี้ และผู้หญิงจะถูกนำเสนอลูกค้ำและลูกค้ำก็ชอบดู
- อ.สิริลักษณ์ ภาพผู้หญิงมักโชว์เรือนร่าง โชว์ผิว ตอนนี้อย่าไปดูเด็กมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะเอกชนแล้วถามว่าอยาก เป็นอะไร พอเด็กอยากเป็น Pretty ก็ไปเป็นภาพของผู้หญิงที่เขาเห็นจากทีวีตลอดเวลา ก็เลย บางเรื่องมี การ Package มาแล้วถ้าเราโฆษณาตัวนี้แล้วว่า โฆษณาตัวนี้คนนี่ต้องมาเป็นฟรีเซนต์เตอร์
- คุณพัชราภรณ์ อีกอันหนึ่งที่ผ่านการนำเสนอเรื่องผู้หญิงคือ ผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอด ตอนนั้นก็กลับมา rerun โดยมีบุณน บุญรอด ตัวดำปี๋ มันก็เป็นการนำเสนอด้วยภาพลักษณ์
- คุณธนาฯ แต่สุดท้ายก็ต้องเอาผู้หญิงสวยมาแสดง ทาตัวสีดำ ไม่สามารถเอาผู้หญิงที่ไม่สวยมาแสดงได้เช่นกัน เขา ไม่ยอมรับความไม่สวย เหมือนเอาคนผิวขาวมาทำให้ดำ
- คุณพัชราภรณ์ Modeling มี 2 Trend คือ ไม่สวยไปเลย กับที่เกลียดไปเลย ผอมไปเลย เช่นโฆษณา Nature Gift เหมือน โฆษณา Handsome ก็จะมีรูปร่างที่ดี แต่หน้าตาไม่หล่อ หรือโฆษณาที่เอาผู้ชายที่หล่อมากมาโฆษณา ก็ จะแบ่งเป็น 2 กลุ่ม

- อ.ศิริลักษณ์ ถ้าจะเกิดว่าเดี๋ยวนี้ Trend เดียวนี้นางเอกละครจะเด็กลง เด็กลง (ข้อ 9) เป็นเรื่องของการค้าทางธุรกิจเข้ามาเกี่ยวข้องกับ เพราะเอานางเอกเหล่านี้มาขายของด้วย เช่น โฆษณาชุดชั้นใน สมัยก่อน เอาผู้หญิงอายุ 25-26 มาโฆษณา แต่สมัยนี้อาเด็ก 14-15 มาโฆษณาแล้ว เหมือนขยายกลุ่มของลูกค้า
- อ.ชเนตตี เรื่องของเด็กที่นำมาถูกเป็นพรีเซนเตอร์ตรงนี้ควรมีมาตรการอะไรไหมที่ไม่ให้เอาเด็กมาแสดงแบบนี้ หรือจะมีการสะกิดเตือนอะไรหรือไม่ จะต้องระวังเป็นพิเศษ เพราะเด็กบางทีไม่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง
- อ.ศิริลักษณ์ ถ้าไปเดินแถวสยามก็จะเห็นเด็กวัยรุ่น 14-15 ก็เดินจูงมือกันแล้ว บางทีโฆษณาที่เห็นเด็กผู้ชายก็ส่งสายตามาให้เด็กผู้หญิง กินช็อคโกแลตอัลมอนต์คนละคำ อะไรแบบนี้ ส่งผลมาให้เด็กผู้ชายทำตามแล้ว
- คุณชวีดา ไม่อยากให้เขาใช้เด็กมาเป็นเครื่องมืออยากให้โฆษณามีกรอบ บางสินค้าอาจถูกหลอก เด็กก็อยากจะกิน พ่อแม่ก็ต้องซื้อให้ก็เอาเด็กมาเล่น ก็ตอกย้ำในภาพนี้
- คุณธนาฯ เมื่อไม่นานมีการวิจัยของอเมริกาว่าเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงมีการนำเสนอไม่เหมือนกัน เด็กผู้ชายแข็งแรงสมวัย แต่เด็กไม่ใช่ เด็กผู้หญิงจะถูกกระทำมากกว่า จะถูกตอกย้ำถึงความอ่อนแอ แต่เด็กผู้ชายจะเข้มแข็ง แข็งแรง
- อ.ชเนตตี สงสัยแคมเปญของ UN Women แต่ในความเป็นจริงเด็กผู้หญิงแข็งแรงมาก
- คุณธนาฯ ในความเป็นจริงไม่ใช่เด็กผู้หญิงเตะฟุตบอลได้ เล่นกีฬาได้ เตะต๋อยได้ ซึ่งเด็กผู้หญิงมักไม่เคยถูกนำเสนอแบบนี้ มีแต่เด็กผู้ชายถูกนำเสนอภาพของความแข็งแรงซึ่งมันก็น่าคิดว่าโฆษณาสินค้าเหล่านี้กระทำเยอะทีเดียว
- อ.ศิริลักษณ์ สมัยที่พลอยอายุ 14-15 มีนิตยสารเล่มหนึ่งเอาพลอยไปแต่งชุดชั้นในวาโก้ที่ แม่พลอยก็โดนต่อว่าเยอะมาก เพราะว่าพอเริ่มแตกเนื้อสาวเริ่มมีหน้าอกแล้วทำไมแม่เอามาถ่ายแบบนี้
- คุณพัชราภรณ์ จริงๆ แล้วควรมีกฎหมายว่าเด็กผู้หญิงอายุไม่ถึง 15 ไม่ควรมาถ่ายโฆษณาแบบนี้
- คุณธนาฯ มีคนมาโพสต์ โมเดลลิ่งก็บอกว่าคุณละเมิดสิทธิ แต่เราไปโพสต์ตรงหน้าบริษัทเขา หน้าบล็อกเขา จริงๆ คุณก็ต้องการ PR อยู่แล้ว ถ้าเราไปถ่ายเขาในเชิงบวกเขาก็ OK แต่ถ้าเราไปถ่ายในเชิงวิพากษ์เขาก็จะไม่ OK คนก็ชอบไปบอกว่าทำไมเป็นความฝันนะ ลูกก็อยากทำอะไรแบบนี้
- คุณพัชราภรณ์ โครงสร้างทางสังคมถูกปิดเบือนด้วยละคร ด้วยการตลาด ว่าเด็กต้องการเข้าสู่วงการโฆษณาเร็วขึ้น ชอบคัดเด็กที่ขวบ หัวขวบมา และที่เอาเด็กมาประกวดร้องเพลงตามช่องทีวีไม่ได้สร้างคุณค่าของคนฟังเพลงแต่ต้องการ present ลูกของตนเอง ถามว่าสถานีได้อะไร ได้คนที่ส่งลูกตัวเองมา present แต่สังคมไม่ได้อะไร แต่ศิลปินไม่ได้ผลงานเพลงที่ดีขึ้น ไม่ได้ต้นแบบเยาวชนเลย มันเลยย้อนกลับไปว่าสื่อเองก็สร้างตลาดให้พ่อแม่จูงมือเข้าหาโมเดลลิ่ง โมเดลลิ่งก็บอกมีตลาดมีเวทีให้ทุกคนได้โฆษณา
- อ.ศิริลักษณ์ ถ้าใครเคยดูชิงช้าสวรรค์ จะมีการนำเด็กต่างจังหวัดมาร้องเพลง พอเด็กตรอร้องให้ก็ชุมไปที่หน้าเด็ก เหมือนโปรโตคอลหรือเจ้าของรายการประสบความสำเร็จที่เอาภาพเหล่านี้มานำเสนอได้ เขาไม่รู้ว่าการที่เด็กร้องไห้เสียใจมีผลต่อเด็กมาก เป็นการทำให้จิตใจตัวเองเด็กมากแต่รายการชอบมาก Close up ตรงนี้
- อ.ชเนตตี ขอลงหน่อย เดียวนี้จะพบว่าผู้หญิงมีบทบาทที่เปลี่ยนไปในงานโฆษณา แต่ที่นี้มีบทบาทหนึ่งที่ผู้หญิงเปลี่ยนไป เช่น เมื่อก่อนผู้หญิงจะทำให้ Passive ห้ามพูดในเรื่องของเพศ แต่ตอนนี้มีโฆษณาหลายชิ้นที่จะเปลี่ยนให้ผู้หญิงเป็นคนที่กำลังท้าทายในเรื่องเพศ อย่างมีโฆษณารายหนึ่งที่มีเมื่อวานเขาคุยกัน เช่น โฆษณาที่ให้ผู้หญิงออกมาพูดว่า ฉันกินฝรั่ง ฉันได้กินฝรั่งซึ่งลักษณะแบบนี้ในมุมมองของสำนักทฤษฎี

นิยมสำนักหนึ่งมองว่าแบบนี้โอเค เป็นบทบาทใหม่ที่จะทำให้รู้สึกว่าคุณก็ยังสามารถลุกขึ้นมาท้าทาย สามารถจะมาพูดในเรื่องเพศ แต่มุมมองของอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งเมื่อวานก็มีนักโฆษณาที่เป็นนัก Conservative ก็บอกว่าเขารับไม่ได้ กาละเทศะที่ต้องมีในสังคมไทย รับไม่ได้ถ้าผู้หญิงออกมาพูด ฉันทินฝรั่งอะไรลักษณะนี้ แต่ในทางสตรีนิยมอีกกลุ่มหนึ่งก็จะมองว่ามันก็ถึงเวลาที่ผู้หญิงจะออกมาพูดว่าตัวเองมีเซ็กส์กับใครในลักษณะเปิดเผยแบบนี้ มันก็จะมีภาพเหล่านี้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในโฆษณา เป็นความท้าทายในเรื่องเพศมาก เหมือนเมื่อก่อนโฆษณายกทรง ก็ไม่ใช่คนไทยใช้ฝรั่งโฆษณา แต่เดี๋ยวนี้ใช้คนไทยโฆษณาเช่น ชมพู่อะไรแบบนี้ มันก็จะออกมาในลักษณะแบบนี้แหละ มันจะบ่งบอกอะไร และถ้าสมมุติว่าเราจะมาวางตรงนี้ เราจะเสนอในภาพหลากหลายของผู้หญิงในบทบาทใหม่ๆ ไม่ทราบว่าจะนึกได้อย่างไร ในเรื่องเพศที่ดู Active มากขึ้น

- คุณธนานุช มันจะออกในเชิงบวก มากกว่าที่จะบอกว่าอย่าทำอย่าทำอย่างนี้
- คุณพัชราภรณ์ คือเราไปกระตุ้นให้ Creative กับ copy writer ทำงานได้แต่ให้สร้างสรรค์ในเชิงบวก ว่าผู้หญิงมีความสามารถมากกว่าที่คุณจะไปขายแค่ว่า โป๊ เปลือยอะไรแบบนี้ พวกนี้เขาทำได้เพียงแต่เขาจะกล้าสู้กับลูกค้าหรือเปล่า เหมือนชายชั้ววาก็โชว์ร่องอกอะไรแบบนี้
- อ.ชเนตตี มันเหมือนเป็นคนละเคสกับชั้วว ชั้ววเหมือนเปรียบผู้หญิงเป็นก๊อหน้า แต่ไม่เหมือนคำพูดที่ว่า ฉันทินฝรั่ง
- คุณพัชราภรณ์ เป็นคำที่ copy writer สร้างว่าเป็นทางทำให้โฆษณาหือหาว คนพูดถึงโฆษณาเขาไม่ว่าเชิงบวกหรือเชิงลบ นักการตลาดจะชอบไม่ว่าสินค้าเขาจะได้รับการพูดถึงในแง่ดีหรือเปล่า เหมือนคุณเจ็บบเรียบตัวน ต่อให้คนไปโพสต์ตำเขาก็ตามเขายังชอบ ว่าโฆษณาเขาถูกพูดถึง
- อ.สิริลักษณ์ ตรงนั้นที่เจนนีโฆษณาตอนหย่าใหม่ๆ และถูกจ้างไปเป็นฟรีเซนเตอร์โฆษณาผงซักฟอกและเจ้าตัวก็พูดว่า “สกปรกแต่ไหนก็ล้างออกได้”
- คุณพัชราภรณ์ มันคือการที่ copy writer คิดคำว่าเอาให้โดนใจ
- คุณธนานุช แล้วมันคืออะไรตกลงว่ามันจะส่งเสริมให้ผู้หญิงทำแบบนั้นแล้วก็ล้างง่ายอะไรแบบนี้หรือ
- คุณธนกร แม้แต่ตัวนักแสดงเองที่เป็นชาวเสียๆ หายๆ ที่เป็นชาวบนพื้นที่ชาวที่ถูกควบคุมก็ถูกหยิบมาโฆษณา คือเขาเลือกทำแบบนี้ โดยเอาเรื่องส่วนตัวมาโฆษณา
- คุณโอปอล์ มันสร้างภาพที่ผิดๆ
- อ.ชเนตตี อันนี้ก็เอาประเด็นความอึดอ้าวเป็นส่วนตัวมาใช้ ซึ่งมันก็เป็นความรุนแรงแบบหนึ่ง
- คุณธนกร ใช่ ส่วนใหญ่ดารามักจะถูกสนใจเรื่องชีวิตส่วนตัว
- คุณธนานุช เจนนีนี้ชัดมาก และก็มิธัญญา พิ้งค์ก็
- อ.ชเนตตี พิ้งค์ก็กั้ตั้ง กังมาจากความอึดอ้าวอะไรแบบนี้
- คุณธนกร แต่ส่วนใหญ่ที่จะเห็นชัดคือตระกูลแม็กชิมอะไรแบบนี้ อารมณ์ประเภทหมัดหวังกับแม็กชิมอะไรแบบนี้ แต่เนีมาโฆษณา msn พวกนี้จะถูกขั้นปก
- คุณโอปอล์ อางจากมาเรื่องประเด็นของอ.แอนว่า ฉันทินฝรั่ง ถ้าเราดูในรายการโฆษณาวิทยุ เราจะเห็นว่า ดีใจที่ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ชาย อย่างในคลื่น Green wave หรือทั่วไป การพูดถึงผู้ชายที่ถูกทำให้เป็น Objective มากขึ้น คือมันก็จะสะท้อนว่า บทบาทในการเลือกที่จะมีเซ็กส์ ผู้หญิงเป็นฝ่ายเลือกมากขึ้น อย่างรายการ ไก่คู่

ตู่ยเซีย เขาจะเอาเรื่องนี้เป็นเรื่องธรรมดา มาก เหมือนกับว่าอาตู่ยแสวงกันว่าวันนี้จะไปซื้อที่ไหน หรือคุยกับมดดำว่าถ้าซื้อแล้วเจ็บคอบกัันดีกว่าไหม คนที่โทรเข้าไปก็เป็นที่รู้กันว่าฉันจะไปซื้อบริการทางเพศกับผู้หญิง เกย์ก็ไปซื้อบริการทางเพศจากผู้ชาย ก็เอามาล้อกัน มาคุยกันเป็นเรื่องขำขัน เป็นเรื่องในชีวิตประจำวัน ถ้าผู้หญิงที่ไปซื้อบริการส่วนมากก็รู้กันว่าเป็นผู้หญิงมีปัญหา เป็นผู้หญิงผัวทิ้งอะไรแบบนี้ ซึ่งมันก็อีกแง่หนึ่ง ว่าเป็นทางเลือกของผู้หญิงที่มีมากขึ้น ผู้หญิงโสดอาจไปซื้อบริการ อาจพูดเรื่องเซ็กซ์ทำไมผู้ชายโสดจึงไปซื้อได้แต่ผู้หญิงไม่ได้อะไรแบบนี้ ถ้าไม่มองเรื่องของศีลธรรม โสดก็มีความสุขได้ เพียงแต่ว่ามันยังไม่ถูกเอามาคล้อออกมาในที่สาธารณะเท่านั้นเอง ซึ่งลองไปฟังในรายการวิทยุต่างๆ นะคะ พูดเรื่องการซื้อบริการเป็นธรรมดา และพูดการซื้อเป็นจุดๆ เช่น ถ้าไป เยาวราชเรียกว่าหมีแพนด้า มาแถวกองทัพเรือ เรียกว่า มีจุด ที่จริงมีงานวิจัยว่าผู้ชายที่ขายบริการ เคยขับรถไปแถวกระทรวงกลาโหม และมีความคิดว่าผู้ชายที่ขายบริการจะเป็นแบบ ล้ำสันแต่จริง ๆ ไม่ใช่เลย เป็นผู้ชายธรรมดา เป็นน้องๆ นักศึกษาที่เหมือนหนุ่มเกาหลี พอรถชะลอไปก็มารุมกันเยอะมาก

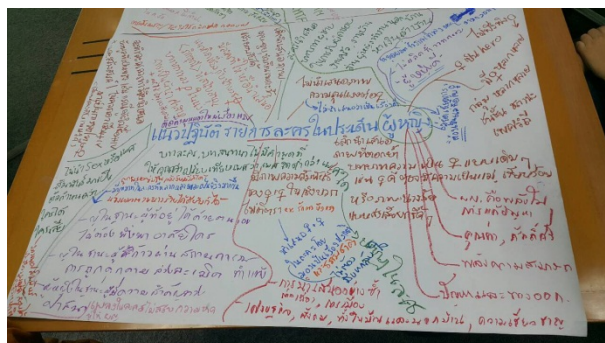
การสนทนากลุ่มจริยธรรมและแนวปฏิบัติสำหรับรายการโทรทัศน์โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง

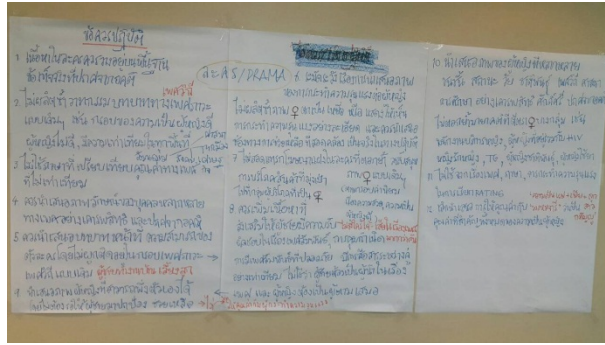
วันศุกร์ที่ 30 ตุลาคม 2558

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. คุณนิตชะนัน เทียงธรรม	แผนงานส่งเสริมสุขภาพของผู้หญิงและความเป็นธรรมทางเพศ
2. คุณจารุพรรณ สิริสมบูรณ์	แผนงานสุขภาพทางเพศ
3. คุณนันท์นภัส ทวีโภค	ศูนย์ช่วยเหลือสังคม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
4. คุณสุไลพร ชลวิไล	สมาคมเพศวิถีศึกษา
5. คุณรัตนา ด้วยดี	สมาคมเพศวิถีศึกษา
6. พระชาย วรธัมโม	คอลัมน์นิสต์และผู้เขียน
7. คุณแจษฎา แต่สมบัติ	เครือข่ายเพื่อนกระเทยไทย
8. คุณอโนพร เครือแดง	Love Pattaya
9. คุณเมธาวี คัมภีร์ทัศน์	Love Pattaya
10. คุณนิศารัตน์ จงวิศาล	Love Pattaya

แนวปฏิบัติสำหรับรายการละครโทรทัศน์โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง

คุณสุไลพร

ข้อแรกพูดถึงเนื้อหาของละครว่าควรวางอยู่บนพื้นฐานข้อเท็จจริงที่ปราศจากอคติ มีตัวอย่างเช่น เมื่อเร็วๆนี้มีละครที่พูดถึงเรื่อง HIV แล้วมันไม่เป็นจริง หมายถึงว่าสิ่งที่นำเสนอในละครมันไม่ได้เป็นข้อเท็จจริงในแง่ของผู้ติดเชื้อ HIV ซึ่งตอนนี้สามารถกินยาและไม่ได้อยู่ในสภาพที่ป่วยมาก จะทำละครขึ้นมาสักเรื่องหนึ่งควรจะมี research และก็ควรที่จะดูว่าเขาไปถึงไหนแล้ว เพราะฉะนั้นสิ่งที่มันออกมาจากในละครมันจะลดทอนอคติลงถ้าทำตามข้อเท็จจริง และต้อง based on การเคารพสิทธิด้วย

- ไม่ผลิตซ้ำว่าทรมานทางเพศภาวะ เพศวิถีแบบเดิมๆ เช่น กรอบของความเป็นผู้หญิงที่ดี ผู้หญิงที่ไม่ดี นางเอกเป็นผู้หญิงที่ดี ซึ่งผู้หญิงที่ดีต้องเป็นยังไง เรียบร้อย ทำงานบ้านเก่ง รัก นวลสงวนตัว สวย ดูแลผู้ชาย เป็นแม่ ยอมคน มีลูกได้ แสดงออกแต่พอควร ไม่พูดเรื่องเพศ บริสุทธิ์ ไม่ต่อล้อต่อเถียง เหมือนผ้าพับไว้ ยอมรับได้ทุกอย่าง เป็นแม่พระ แล้วผู้หญิงไม่ดีเป็นยังไง อ้อร้อ ร้าน ส่วนใหญ่ผู้หญิงไม่ดีจะถูกโยงกับเรื่องเพศบางแบบ เช่น ร้าน คือการแสดงออกว่ามีความต้องการทางเพศ แรต ซึ่ง แรตเหมือนกับร้านไหม

คุณแจษฎา

แรตคือ verb ซอง 1 ร้านคือ verb ซอง 2

คุณเมธาวี

แรตนี้อาจจะแค่ชวนคุย แต่ร้านนี้อาจจะพาเข้าห้อง

คุณสุไลพร

อันนี้เป็นภาษาธรรมดา เราไม่ต้องเซ็นเซอร์ตัวเองใช่ไหม ใช่ได้ใช่ไหม ร้าน แรต ผู้หญิงไม่ดีเป็นยังไง อีก นางร้ายในละครเป็นยังไง สู้บุหรี กินเหล้า เทียวกลางคืน หลอกใช้ผู้ชาย เป็นเมียน้อย ขाय บริการ กี่ตจๆ ตบๆ ไม่เป็นกุลสตรี ทำแท้ง ไม่ทำงานบ้าน เป็นเลสเบี้ยน ชอบผู้หญิงไม่ชอบผู้ชายก็เป็นผู้หญิงไม่ดี ชอบพูดเรื่องเพศ ปากคอเราะร้าย ทำทางกำกั้น ไม่ดูแลลูก นั่งถ่างขา ใส่กระโปรงสั้น เกินไป ล่าแต่มี ในละครก็ยังคงนำเสนอภาพแบบนี้ ไม่เคยเปลี่ยนแปลง ผู้หญิงดีเป็นแบบหนึ่ง ผู้หญิงไม่ดีเป็นแบบหนึ่ง อยากให้เลิกผลิตซ้ำบทบาทอะไรแบบเดิม นำเสนอให้ผู้หญิงมีความเท่าเทียมในทุกๆ space ทุกพื้นที่ ทั้งเรื่องศาสนา มักจะเห็นผู้หญิงเป็นคนใส่บาตรและเป็นแม่ซี้ซ้ารัก เกาะชายผ้าเหลือง ในทางการเมืองผู้หญิงเป็นอะไร เคยเห็นละครเรื่องไหนผู้หญิงเป็นนายกไหม

อ.ชเนตตี

อยากให้เสนอด้วยว่า บทบาททางศาสนาก็จะเป็นบทบาทที่ถูกกดทับ อยากให้บอกไปเลยว่าบทบาทที่สร้างความเท่าเทียมในพื้นที่ศาสนาที่อยากเห็นในละคร ระบุไปเลย

คุณสุไลพร

สามารถบวชเป็นภิกษุณีได้ เป็นศาสดา เป็นผู้นำจิตวิญญาณ หรือในทางมุสลิมก็มีผู้หญิงที่เป็นผู้สอนศาสนาได้ไม่ใช่มีแต่ผู้ชาย มีจริงแต่มีเล็กน้อยมาก อยากเห็นภาพแบบไหนบ้าง ในเรื่องศาสนา ผู้หญิงที่ไม่มีศาสนา ไม่ต้องนับถืออะไร คือไม่จำเป็นว่ามีอะไรก็ต้องมีการตักบาตร ทำบุญผู้หญิงสามารถแสดงบทบาทได้เลยว่าจะฉันไม่นับถืออะไรทั้งสิ้น

คุณนิศารัตน์

ก็คือไม่ต้องเป็นทาสของศาสนา

คุณนันท์นภัส

แต่ก็ต้องทำดี หมายถึงว่าตั้งใจทำงาน มีคุณธรรมประจำ แต่ไม่จำเป็นต้องมีศาสนา ก็เหมือนญี่ปุ่นที่มีความหลากหลาย

อ.ชเนตตี
 คุณสุไลพร
 ญีปุ่นมีคนที่ไม่มีศาสนาเยอะแยะ
 หรือว่าผู้หญิงในศาสนาอื่น ๆ ก็ไม่ค่อยเห็นในละคร ส่วนใหญ่จะเห็นศาสนาพุทธเป็นกระแสหลัก อย่าง
 ชนเผ่าก็มีนับถือผี นับถือความเชื่ออื่น ๆ ซึ่งบางตำนานในสมัยก่อนผู้หญิงอาจจะเป็นใหญ่ด้วยซ้ำไป
 หรือผู้หญิงถูกบอกให้เป็นแม่มด และก็มีการล่าแม่มดซึ่งก็เป็นภาพที่ไม่ดีอีกที่เชื่อมโยงกับศาสนาและ
 ความเชื่อ ในเรื่องการเมือง ผู้หญิงในละครที่อยู่ในพื้นที่การเมือง พบว่าเป็นเมียนักการเมือง เป็นลูก
 นักการเมือง เป็นเมียร้อยนักการเมือง เป็นเด็กนักการเมือง
 พระชายา
 แต่ไม่เคยเป็นนักการเมืองเลย
 คุณสุไลพร
 แต่ไม่เคยเห็นผู้หญิงเป็นนักการเมืองเลย เราอยากเห็นผู้หญิงเป็นนายกรัฐมนตรี ประธานาธิบดี
 หัวหน้าพรรค
 อ.ชเนตตี
 คุณสุไลพร
 คุณนิศารัตน์
 คุณสุไลพร
 คุณอโนพร
 รัฐมนตรีกระทรวงที่เป็นผู้ชาย กระทรวงกลาโหม
 เป็นทหาร ไม่ใช่เมียทหาร ด้านเศรษฐกิจที่ผู้หญิงเป็นนักธุรกิจยังพอเห็นบ้างในละคร
 การพึ่งพาเศรษฐกิจกับผู้ชาย ก็จะเห็นบ่อยว่าต้องพึ่ง
 แต่ว่านอกจากนักธุรกิจแล้ว ส่วนใหญ่จะเห็นภาพว่าผู้หญิงเป็นเมียนักธุรกิจ
 present ในเชิงที่ต้องให้เขาหาเลี้ยง นางร้ายจะอยากได้พระเอกเพราะหล่อ รวย เอาเงินเป็นตัวนำว่า
 ผู้หญิงหิวเงิน
 คุณสุไลพร
 หรือผู้หญิงอาจจะเป็นเจ้าของธุรกิจบางอย่างที่เป็นผู้หญิง ๆ เช่นเป็นเจ้าของร้านอาหารหรือทำอะไรที่
 สบาย ๆ ไม่เล่นหุ้นอะไร
 อ.ชเนตตี
 คุณนิศารัตน์
 พระชายา
 คุณสุไลพร
 คุณรัตนา
 คุณสุไลพร
 คุณเมธาวี
 พระชายา
 คุณสุไลพร
 คุณรัตนา
 คุณสุไลพร
 คุณอโนพร
 พระชายา
 คุณนิศารัตน์
 คุณอโนพร
 พระชายา
 คุณสุไลพร
 พระชายา
 สื่อก่อนออนไลน์ที่นางเอกเป็น broker
 ศิลปินมีใหม่ในภาพในละคร
 วัฒนธรรมเท่าที่เห็นก็จะมีผู้หญิงที่เป็นปอบผีฟ้า
 แต่ในเรื่องผี ส่วนใหญ่ผีก็จะเป็นผู้หญิง
 ผีเป็นผู้หญิง คนปราบหรือหมอผีเป็นผู้ชาย
 ทำไมผีต้องเป็นผู้หญิง เพราะว่าผู้หญิงไปทำบาป ผู้หญิงทำแท้ง ถูกข่มขืน ก็เลยต้องตายไปแล้วก็
 กลับมาแก้แค้น
 ผีผู้หญิงมีความเป็นวัฒนธรรมมากกว่าศาสนา เพราะเป็นอะไรที่ไม่ได้อยู่ในศาสนา จะต้องถูกศาสนา
 ปราบอีกทีหนึ่ง
 ผู้หญิงเป็นกระสือ
 กระหัง นางตานี แม่นาค นางตะเคียน
 เป็นพวกบ้าหมอดู งมงาย
 ไปทำเสน่ห์
 ไม่เคยมีผู้ชายทำเสน่ห์เลย ในหนังที่ผู้ชายไปทำเสน่ห์ให้ผู้หญิงรัก
 คนทรงเจ้า
 จะเป็นลักษณะของขุนแผน
 ขุนแผนไม่ได้ทำเสน่ห์ แต่ใช้มนต์ ใช้คาถากับผู้หญิง แต่ไม่ได้ทำเสน่ห์ให้ผู้หญิงรัก
 คนทรงเจ้า ลองของ
 วัฒนธรรมสังคมที่บทบาทของผู้หญิง เรื่องผีที่เขาทำเงินมาก และชอบสร้างเรื่องผีแล้วผู้หญิงก็ได้รับ
 บทเจ็บแค้น
 แต่สังเกตว่าบทบาทนี้ของผู้ชายจะมีน้อย เช่น คนทรงเจ้าที่เป็นคนเลว และเรื่องลองของ ซึ่งจะมีน้อย
 เมื่อเทียบกับผู้หญิง

คุณโนพร มันประทับใจตราเหมือนว่าผู้หญิงเจ้าคิดเจ้าแค้นมากกว่าผู้ชาย

คุณเมธาวี เหมือนคำว่าพอมดกับแม่มด พอมดฟังดูบวกกว่าแม่มด

คุณนิศารัตน์ พอมดจอมขมังเวทย์

พระชาย พอมดแฮร์รี่ พอตเตอร์

คุณสุไลพร ข้อ 3 ไม่ใช่ภาษาที่เปรียบเทียบคุณค่าทางเพศที่ไม่เท่าเทียม เช่น แม่หม้าย ขึ้นคาน เมียน้อย รัก นวลสงวนตัว แรด ร้าน ส้าสอน เวอร์จิน

คุณเมธาวี หรือการดำว้า อีทอม

คุณนิศารัตน์ ไปใส่กระโปรงไป

คุณรัตนา อีหน้าตัวเมีย

คุณสุไลพร อันนี้เขาออกอากาศไม่ได้ เขาเซนเซอร์

คุณรัตนา ไม่ได้เซนเซอร์ทุกช่องนะ ก็เป็นผู้หญิงแล้วไง เป็นหน้าตัวเมียแล้วไง อะไรแบบนี้

คุณโนพร บางคำมันเพราะแต่ความหมายหรือนัยยะมันไม่ดี

คุณสุไลพร เสียตัวเราใช้กับผู้ชายไหม ก็ไม่ ก็เป็นคำที่ทำให้คุณค่าผู้หญิง

คุณรัตนา พฤติกรรมก็พวกคำว่า ผู้หญิงโดนฟันแบบนี้ ทำให้ผู้ชายโดนฟันแบบนี้บ้าง

คุณโนพร จะบอกว่าบางคำไม่ได้มีคำหยาบแต่ว่าความหมายมันแย่มาก มันระบุพฤติกรรม

พระชาย มีลูกสาวเหมือนมีส้วมอยู่หน้าบ้าน

คุณจิตชะนั้น ได้สักที่ไม่ลืมนูญคุณ

คุณโนพร แต่งตัวอย่างนี้ก็สมควรโดนแล้วแหละ มันไม่ใช่คำหยาบแต่เป็นคำที่แรง แบบแต่งตัวอย่างนี้ก็สมควร โดนแล้วแหละถึงได้โดนปล้ำ โดนข่มขืนใจ

คุณสุไลพร ละครครจะมีภาพลักษณ์ที่มีความหลากหลายของบุคคลที่หลากหลายทางเพศ เคารพสิทธิและ ปรารถจากอคติ คือว่าทุกวันนี้บุคคลหลากหลายทางเพศถูกนำเสนอในมุมมองเป็นตัวตลก โรจจิต วิปริต ใช้ความรุนแรง เสียสติ อาฆาต พยาบาท

คุณจรรุทธรงค์ ออกหักเสียสติแล้วไปเป็นทอม หรือไปคบทอม

คุณเมธาวี แล้วก็สามารถซ่อมให้หายได้ด้วย เพราะพอเขาเสียสติไปชั่วคราวพอซ่อมได้ก็หาย

คุณเจษฎา บ้าผู้ชาย หมกมุ่นในเรื่องเพศ เป็นตัวตลก

คุณสุไลพร แล้วเราจะเสนออย่างไร

คุณนิศารัตน์ ก็เสนอให้เป็นคนธรรมดา

คุณสุไลพร เสนอให้เป็นคนธรรมดาคือไม่ใช่คำพูดที่มันตีตรา

คุณโนพร พูดถึงการกระทำ ไม่ใช่พูดถึงอัตลักษณ์

คุณเจษฎา ในละคร คาแรคเตอร์ของคนที่เป็นกะเทย เกย์ จะถูกวางคาแรคเตอร์ที่ไม่สามารถเป็นพระเอก นางเอกได้ จะกลายเป็นตัวรองและเป็นฝ่ายสนับสนุนในเชิงลบ เป็นเพื่อนนางร้าย ถ้าสนับสนุนในเชิง บวกก็จะอยู่ในเชิงตลกไปกฮา ทำให้บรรยากาศคล้ายเครียด ซึ่งเป็นการนำเสนอภาพลักษณ์แค่เพียง บางแง่มุมของคนที่มีความหลากหลายทางเพศ เราจะไม่เคยเห็นหนังเรื่องใดที่มีนางเอกเป็นกะเทย นอกจากหนังที่กะเทยทำเองเรื่อง It's get better

อ.ชเนตตี เรื่องนี้จะบอกก่อนว่าเวลาที่พูดถึงบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศเราจะโฟกัสที่ผู้หญิง ส่วนเกย์ อะไรแบบนี้จะไม่เอามารวม บทบาทผู้หญิงก็เลสเบี้ยน ทอม ดี จะใส่ผู้หญิงข้ามเพศรวมไปด้วย คำว่า บุคคลหลากหลายทางเพศในละคร ในโฆษณา ก็จะไม่เอาส่วนของเกย์มารวมด้วย

คุณโนพร มันก็จะทำให้ความเป็นจริงนั้นบิดเบือน อย่างละคร club Friday เพราะว่าจริงๆแล้วคุณสามารถเปลี่ยนได้ มันไม่ใช่เป็นการช่อมทอม แต่คนนั้นอาจจะจะเป็น bisexual คือพอนำเสนอไปเป็นละครแบบนี้มันก็จะกลายเป็นว่าโดนสักทีก็เปลี่ยนใจ ซึ่งมันไม่โอเค มันเป็นไบอัญญาตข่มขืนอย่างหนึ่งเลยนะ

คุณนิศารัตน์ ก็ไม่ควรนำเสนอภาพลักษณะในลักษณะนั้น ควรนำเสนอแบบไม่ให้เกียรติความลึนไหลทางเพศมากกว่านี้ ไม่ใช่การกระทำถูกเอาเปรียบ

คุณรัตนา การแซ่แข็งภาพลักษณ์

คุณสุไลพร จริงๆแล้วสื่อควรจะเท่าทันการเปลี่ยนแปลงในเรื่องเพศว่าเดี๋ยวนี้สมัยนี้มันเป็นที่ไหนแล้ว ไม่ใช่ยังติดกรอบว่าถ้าเป็นทอมก็ต้องมีดี เป็นหญิงรักหญิงก็ต้องเป็นทอมดี หรือว่าเปลี่ยนไม่ได้ เป็นอะไรแล้วเปลี่ยนแปลงไม่ได้

คุณโนพร สื่อต้องมาเรียนเพิ่มเติมบ้าง เรื่องสิทธิมนุษยชน เรื่องโครงสร้าง เรื่องความหลากหลายทางเพศ เรื่องเพศที่เปลี่ยนแปลงได้

คุณสุไลพร นำเสนอบทบาทหน้าที่ความสามารถของตัวละครโดยไม่ผูกติดอยู่ในกรอบเพศภาวะและเพศวิถีแบบเดิม แบบเดิมก็มียกตัวอย่างมาบ้างว่าผู้หญิงจะต้องเป็นยังไง ผู้ชายจะต้องเป็นยังไง ต้องออกจากกรอบแบบนั้นแล้วก็นำเสนอว่าคนก็เท่ากันไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงผู้ชายก็มีความสามารถหรือว่าบุคคลหลากหลายทางเพศก็มีความสามารถเหมือนกัน ไม่ได้เก่งอันนี้เพราะเป็นผู้หญิง หรือเป็นผู้หญิงแล้วต้องทำอันนี้ เป็นผู้ชายแล้วต้องทำอย่างนั้น เช่น ผู้ชายก็ทำงานบ้านได้ เลี้ยงลูกได้ ทำกับข้าวได้ เดี่ยวนี้ผู้ชายทำกับข้าวไม่เห็นถูกตั้งคำถามเลย ถ้าเป็นสมัยก่อนเราจะไม่ค่อยเห็นภาพผู้ชายเป็นพ่อครัว

คุณโนพร แต่ยังไม่เห็นผู้ชายทำงานบ้านเลี้ยงลูกในละคร มันยังไม่มีการเรื่องไหนที่ทำให้ผู้หญิงเป็นหัวหน้าครอบครัว

อ.ชเนตตี เรื่องอัมรักใจ แอน ทองประสมกับเคน ธีรเดช แต่มันก็หลายปีแล้วนะ นานๆปล่อยมา

คุณธิดชานัน แต่ก็นมองว่าเวลาผู้ชายได้รับสิทธิในการเลี้ยงลูกก็รู้สึกว่าคุณผู้ชายดูดีมาก

คุณโนพร ดู family man มากๆ ดูดี ไม่มีเรื่องเสียหายอื่นๆ

คุณนิศารัตน์ แต่พอผู้หญิงต้องดูแลลูกคนเดียวกลายเป็นเรื่องธรรมดา

คุณโนพร แล้วเวลาผู้หญิงออกไปทำงานนอกบ้านแล้วผู้ชายทำงานเลี้ยงลูก แล้วผู้หญิงไม่ถูกให้คุณค่ามากเท่าผู้ชายที่ทำงานนอกบ้าน ในขณะที่ผู้ชายเลี้ยงลูกมันดูมีคุณค่ามากกว่าผู้หญิงเลี้ยงลูก แต่ผู้หญิงไปทำงานนอกบ้านมันดูมีคุณค่าไม่เท่าผู้ชายที่ทำงานนอกบ้าน

คุณสุไลพร ก็คือทำให้มันเท่าๆกัน เป็นเรื่องธรรมดาที่ผู้ชายก็เลี้ยงลูกได้ทำงานบ้านได้ก็ควรจะทำด้วย จะได้เป็นตัวตัวอย่างให้คนที่ดูละครว่าควรจะทำยังไง ต่อไปข้อ 6 รมัตระวังเรื่องการนำเสนอภาพของการกระทำ ความรุนแรงต่อผู้หญิง ไม่ผลิตซ้ำภาพผู้หญิงเป็นเหยื่อหรือแสดงให้เห็นการกระทำ ความรุนแรงอย่างละเอียด แบบวิ่งไล่ไปแล้วต้องต่อสู้แล้วทำแบบรุนแรง และควรนำเสนอช่องทางการช่วยเหลือที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในทางปฏิบัติ คือมันมักจะเน้นในเรื่องของการกระทำรุนแรงเพื่อจะเรียกให้คนดูมีอารมณ์ร่วม ไม่ได้เน้นว่าคนที่เขาเจอปัญหาแบบนี้เขาจะช่วยเหลือหรือว่าไปที่ไหนยังไงได้บ้าง ไม่ค่อยมีเป็นแบบนั้น จนทำเหมือนแค่จบตรงนี้ ตกเป็นเหยื่อแล้วอย่างมากมายจะมีพระเอกมาช่วยเหลือ ถ้าไม่ใช่พระเอกก็ไม่มีใครมาช่วยเหลือ นักสังคมสงเคราะห์ หรือว่า NGO หรืออะไรแบบนี้ไม่เคยไปช่วยเหลือ ต้องเป็นพระเอกเท่านั้นที่มาช่วยได้

คุณโนพร จริงๆควรเสนอ ถูกข่มขืนไปไหน ไปแจ้งความ ขึ้นตอนเป็นยังไง ทำให้มันจริงจัง

คุณสุไลพร คือให้ข้อมูลที่มันเป็นประโยชน์บ้าง ไม่ใช่ว่าไปบ้านพระเอกแล้วก็จบไป

คุณโนพร เช่น ถูกข่มขืนมาท้อ โทรปรึกษาทนาย มีข้อความที่เป็นประโยชน์หน่อยว่าต้องทำยังไง

คุณนิศารัตน์ นำเสนอให้มันฉลาดในการแก้ปัญหาหน่อย

คุณอโนพร คือจริง ๆ ถ้าละครทำแบบนั้นได้มันดีมาก เพราะว่าจะไม่ได้เป็นแค่ละครหน้าเฝ้า แต่มีประโยชน์ในการดูด้วย มีข้อมูลที่เป็นจริงและใช้งานได้

คุณสุไลพร ต่อไป ไม่สอดแทรกโฆษณาแฝงในละคร ซึ่งเวลาส่วนใหญ่โฆษณามาเป็นฉากหลังเวลาเปิดร้านขายของ บ้างหลังสบู แชมพู ยาสีฟัน ผงซักฟอก ส่วนใหญ่ก็จะเน้นไปมุ่งกลุ่มแม่บ้านที่ดูละคร และบางทีก็แก๊งหยิบขึ้นมาแล้วก็บอกว่ามันมีความดียังไงในสินค้านี้ และสินค้าเหล่านั้นก็อาศัยช่องทางละครให้คนยิ่งกลืนคุณสมบัติของสินค้านี้ไป อย่างเช่นเครื่องสำอางที่เน้นความขาว ความสวย ลดความอ้วน มันมาอยู่ในละครที่ไม่มีใครตั้งคำถามขึ้นมาเท่าไร

คุณเมธาวี ตัวละครต้องเปลี่ยนแปลงตัวเองโดยการใช้สินค้านั้นๆ เพื่อให้ตรงกับค่านิยมของสังคม

คุณสุไลพร ละมันจะตอกย้ำเรื่องของผู้หญิงเป็นนักช้อป เป็นผู้บริโภคมากกว่าผู้ชาย เป็นผู้ชายสติ

คุณอโนพร เพราะไม่ค่อยมีผู้ชายไปเดินเข็นรถชื้อกับข้าว

คุณนิศารัตน์ ถ้ามีก็จะเป็นผู้ชายอบอุ่นแสนดี

คุณสุไลพร ข้อ 8 ควรเพิ่มเนื้อหาที่ส่งเสริมให้ผู้ชายมีความรับผิดชอบในเรื่องเพศสัมพันธ์ เป็นผู้นำในการใส่ถุงยาง ไม่ใช่เป็นผู้นำในการชวนนอนอย่างเดียวแล้วไม่พูดถึงถุงยาง การคุมกำเนิดต้องรับผิดชอบร่วมกัน มีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยป้องกันโรค มีการสื่อสารระหว่างหญิงชายอย่างเท่าเทียม ไม่ใช่ผู้ชายเป็นผู้นำ ผู้หญิงเป็นผู้ตามเพียงอย่างเดียว ผู้ชายจะทำยังไงผู้หญิงก็ปล่อยให้ผู้ชายทำไป ผู้หญิงไม่สามารถจะพูดหรือแสดงความต้องการในเรื่องเพศได้ หรือบอกให้ผู้ชายใส่ถุงยางได้ และควรจะเปลี่ยนความคิดในเรื่องเพศว่าผู้หญิงเป็นฝ่ายเสียหาย ผู้ชายเป็นฝ่ายได้ ถ้าเรื่องยุติการตั้งครรภ์จะเป็นข้อถัดมาคือนำเสนอภาพที่ผู้หญิงสามารถพึ่งตัวเองได้ในทุกๆ เรื่องทุกอย่างบริบท ทั้งเรื่องทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ศาสนาโดยไม่พึ่งผู้ชายอยู่เสมอ

คุณเมธาวี อันนี้ในแง่ของผู้หญิงเป็นผู้ถูกระทำหรือถูกละเมิดแล้วสามารถก้าวผ่านช่วงนั้นไปด้วยตัวเอง ไม่ต้องไปพึ่งพา หรือต้องไปชบอกใคร หรือผู้ชายที่เป็นผู้กระทำด้วยซ้ำ เป็นในฐานะของผู้ที่ก้าวผ่านช่วงเวลาร้ายๆ ในชีวิตด้วยตนเอง

คุณสุไลพร ไม่เฉพาะช่วงเวลานั้น ช่วงเวลาปกติก็ได้ ช่วงเป็นโสดก็ได้ ช่วงที่มีแฟนเป็นผู้หญิงก็ได้ ไม่ต้องมีพระเอกเลี้ยงดู หรือต้องมีพ่อแม่ลูก

คุณอโนพร แต่ละครควรพัฒนานะ การ์ตูน Walt Disney ยังไม่ต้องมีพระเอกเลย Frozen ยังไม่มีพระเอกเลย เมื่อกี้ที่คุยกันนอกรอบว่า ผู้หญิงสมมติถ้าถูกพระเอกข่มขืนก็ควรแจ่งความเจ็บเขาได้ ละครมันไม่ต้องจบแบบ happy ending ตลอดเวลาก็ได้ สุดท้ายเขาอาจจะไม่เลือกเอาใครเลยก็ได้ ถ้าพระรองมันไม่หล่อไม่รวยเหมือนกัน ก็ต้องให้มันเป็นอย่างนั้น ไม่ใช่ว่าคุณเป็นพระเอก แล้วคุณรักแล้วคุณทำแบบนี้ได้ แล้วมาบอกว่าคุณรับผิดชอบ นี่ไม่ใช่ในโลกของความเป็นจริง ผู้หญิงจำเป็นต้องยินยอม เสียพรหมจรรย์ไปแล้ว แล้วไหนๆ เขาก็รับผิดชอบก็ทนอยู่กันไปครึ่งชีวิต

คุณนันทน์ภัส คือเหมือนพึ่งตนเองได้แล้วก็แข็งแกร่งพอที่จะไม่กลับไปเกี่ยวข้องหรือถูกระทำซ้ำ

คุณนิศารัตน์ แล้วก็โยงไปถึงเรื่องเวลา อย่างเช่นฉากที่มีความรุนแรงจนตกเป็นผู้กระทำในละคร จะเห็นว่าจะต้องเป็นผู้ชายมาช่วย อันนี้คือดีที่สุดเลยนะ เราจะไม่ค่อยเห็นว่าเขาช่วยเหลือตัวเอง หรือดึงให้ตัวเองออกมาจากตรงนั้นเองยังไง

คุณอโนพร มันไม่มีบทที่ผู้หญิงสามารถป้องกันตัวเองได้เองโดย skills ของตัวเองล้วนๆ บ้างเลย

คุณสุไลพร หรือว่าผู้หญิงมีลูกแต่ไม่ต้องมีพ่อก็ได้

คุณอโนพร หรือว่าผู้หญิงเป็นแม่หม้ายแล้วมีผู้ชายมาจีบก็ได้

พระชาย ประเด็นเรื่องผู้หญิงถูกข่มขืนนี่มันมีเรื่องเล่า ที่ตอนท้ายตัวเองไปจัดการคนที่ข่มขืนเอง อัน
 นั้นคิดยังไง

คุณนิศารัตน์ มันเป็นการนำเสนอความแค้นจนน่ากลัวเกินไป

คุณเมธาวี ผู้หญิงคนนั้นอาฆาตพยาบาทแล้วไม่เล่นตามกฎกติกา ไม่มีการแจ้งความ ไม่เคารพกฎหมาย
 บ้านเมือง

พระชาย แต่ในฐานะคนดูมันจะสะท้อน จะมองภาพตัวเองในเรื่องว่ายังไง มันบวกหรือมันลบ

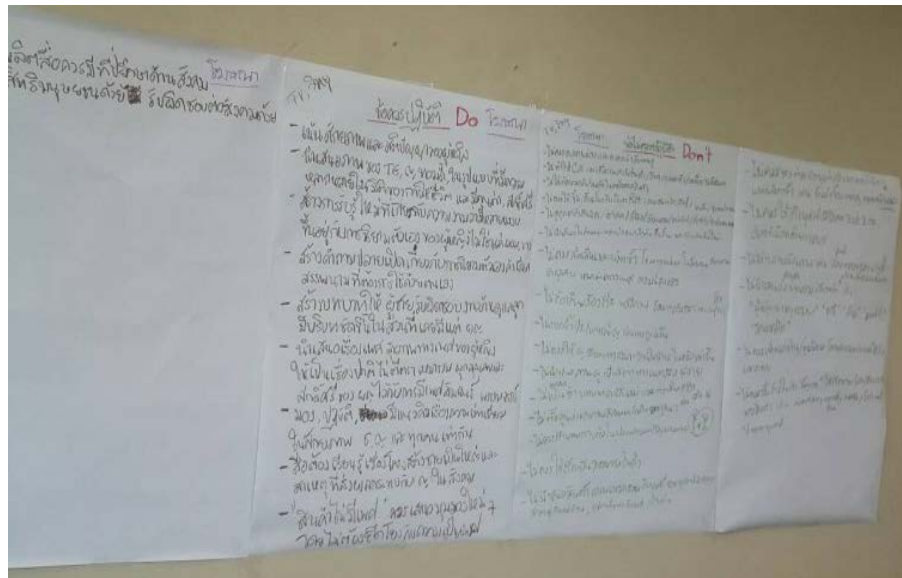
คุณนิศารัตน์ จริง ๆ มันไม่ได้ทำให้ภาพลักษณ์ผู้หญิงดีขึ้นเลย

คุณรัตนา มันไม่ใช่การเอาคืนด้วยสติ แต่มันคืออารมณ์ความแค้นของผู้หญิงคนหนึ่ง ซึ่งมันไม่ได้สร้างให้
 ดีตรงไหนเลย

พระชาย และตัวละครก็ดูคล้ายๆ ออกจิตนิตๆ

คุณรัตนา ก็คือจิตหลุดแล้วถึงทำได้

แนวปฏิบัติสำหรับรายการโฆษณาโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง

คุณแจษฎา ข้อที่ไม่ควรปฏิบัติก่อนแล้วกัน เราคิดว่าหลายๆ ส่วนจะสอดคล้องกับกลุ่มที่เราได้นำเสนอไปในเรื่อง
 ของข้อที่ควรและไม่ควรปฏิบัติ

- ไม่ควรที่จะนำเสนอเรื่องของความบกพร่องหรือว่าเป็นความเป็น drama เพื่อที่จะเรียกเสียงคนดูโดย
 เอาเรื่องเพศสภาพของผู้หญิงมาเป็นตัวตัดสินหรือใช้เป็นเครื่องมือ
- ไม่ควรทำให้วัฒนธรรมและเรื่องเพศกลายเป็นสินค้า เป็นวัตถุทางเพศ หรือว่าเป็นผู้ถูกกระทำ
 เป็นเหยื่อ หรือในลักษณะที่ไม่มีสมอง
- ไม่ควรใส่ทัศนคติที่เป็นอคติส่วนตัวในการโฆษณาสินค้า ควรนำเสนอข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง
- ไม่ควรใช้อวัยวะเพศมาเชื่อมโยงกับปัญหาที่เป็นปัญหาในวัยเจริญพันธุ์ เช่น เรื่องของโฆษณา
 น้ำยาล้างอวัยวะเพศหญิง

คุณสุไลพร ไม่ค่อยเข้าใจตรงนี้เท่าไร ขอช่วยอธิบายเพิ่ม เรื่องเชื่อมโยงกับวัยเจริญพันธุ์

คุณแจษฎา คือถ้าเราเห็นโฆษณาสินค้าที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศของผู้หญิง ไม่ว่าจะเป็นผ้าอนามัย น้ำยาทำความสะอาด
 สะอาดจุดซ่อนเร้นของผู้หญิง ร่างกายของผู้หญิงจะถูกระบุว่าเป็นปัญหา เป็นความสกปรก มีกลิ่น

ตกขาว มีเชื้อรา ทั้งที่จริง ๆ เรามองว่ามันเป็นลักษณะทางธรรมชาติที่มันเกิดขึ้น แต่มันถูกทำให้เป็น ปัญหาของผู้หญิง และในลักษณะที่เวลาเดินผ่านผู้คน คนก็จะได้กลิ่นแล้วรู้สึกรังเกียจ ทำให้มันเป็น ปัญหาแล้วก็ไปดูถูกร่างกายของผู้หญิง ทั้งที่จริงเขาควรจะบอกว่าการตกขาว การมีกลิ่นเป็นเรื่อง ธรรมชาติ แต่คุณจะอยู่ร่วมกับมันและทำความเข้าใจได้อย่างไรมากกว่าที่จะมองว่ามันเป็นปัญหา อันนี้จะเป็นเรื่องของอนามัยเจริญพันธุ์ เราจะไม่เคยเห็นน้ำยาล้างอวัยวะเพศชาย

คุณนิศารัตน์ มันมีผลออกมาแต่ก็ขายไม่ได้

พระชาย เพราะเขาใช้สบู่ได้

คุณแจษฎา เท่าที่สังเกตดูโฆษณา น้ำยาล้างอวัยวะเพศผู้หญิง ตัวละครเดินเรื่องก็จะเป็นผู้หญิง แต่ตัวละครที่มา ตอบสนองตัวน้ำยาจะเป็นผู้ชาย เวลาผู้หญิงเดินผ่าน สะบัดกระโปรงก็จะมีกลิ่นดอกไม้ออกมา แล้ว ผู้ชายก็รู้สึกสดชื่น ไม่รู้ว่าจริงหรือเปล่า แต่ผู้ผลิตโฆษณาก็จะพยายามเชื่อมโยงเรื่องของปัญหา กับ แนวคิดของผู้หญิงเป็นหลัก ที่เราไม่อยากจะเห็นเรื่องนี้

- ไม่ควรดูถูกเชื้อชาติ ชาติกำเนิด ศาสนา สีผิว วัฒนธรรม ชาติพันธุ์ รวมถึงความเห็นต่างทาง การเมือง

พระชาย อยากให้ยกตัวอย่างแต่ละหัวข้อที่เป็นโฆษณา จะได้นี่ออก

คุณแจษฎา ตัวอย่างยังนึกไม่ออก แต่เอามาจากหลักการของสิทธิมนุษยชนที่มีอยู่ในรัฐธรรมนูญ เช่น คุณรัตนาทิ พุดในเรื่องของเชื้อชาติ

คุณรัตนา กลุ่มชาติพันธุ์บางที่เขาใช้โฆษณาแบบผู้หญิงชนเผ่าที่ดูโง่ ๆ

คุณสุไลพร ถือโทรศัพท์มือถืออะไรแบบนี้

คุณรัตนา แล้วกึ่ง ๆ มีน ๆ อะไรแบบนี้ อย่างมีตะของจรัล มโนเพ็ชร ตัวนั้นก็ถูก adapt มาเป็นโฆษณาบ้าง มาเป็นหนังบ้าง มาเป็นละครบ้าง แล้วส่วนใหญ่เอาไปทำเป็นหนังไป แต่มันเป็นตำนานเป็นเรื่องเล่า ของวัฒนธรรมและ gender แล้วความหมายที่สื่อมันเปลี่ยนไปเลย ซึ่งส่วนตัวไม่เห็นโฆษณาที่จะไป ยิ่งตรงขนาดนั้น แต่เขาเอาตัวนี้มา adapt ใช้ในหลายๆสื่อหลายตัว

คุณสุไลพร ส่วนใหญ่ก็คือชาติพันธุ์ก็จะเป็นตัวแทนของคนจน เป็นคนอยู่ห่างไกล ยังไม่เจริญ และใส่ชุดแบบนั้น อยู่อะไรแบบนี้

คุณแจษฎา และก็พูดไม่ชัดเวลาพูดภาษาไทย

คุณรัตนา พูดไม่ชัด ไม่อาบน้ำ สกปรก ตามคนไม่ทัน

คุณนิศารัตน์ ผู้หญิงชาติพันธุ์ก็จะเชื่อมโยงการเป็นโสเภณีอีกต่างหาก

คุณสุไลพร จริง ๆ แล้วมันน่าจะมีเรื่องอ้วนอยู่ในนี้ด้วยหรือเปล่า มันใหญ่มากจนแยกออกมาอีกอันหนึ่งเลยหรือ

คุณแจษฎา ไม่น่าเสนอในลักษณะการแบ่งแยกก็ตกกันของชนชั้น หรือการสร้างชนชั้นใหม่ ซึ่งบางโฆษณาเองให้ คุณค่ากับกลุ่มคนบางกลุ่มคน หรือสร้างให้เกิดชนชั้นใหม่ในเรื่องของการยอมรับ อย่างเช่นผู้หญิง ต้องขาว สวย ถึงจะได้รับการยอมรับ เป็นชนชั้นนำ

คุณรัตนา ถ้าเป็นกะเทยก็ต้องเป็น ปอย ตรีชฎา อะไรแบบนี้

คุณแจษฎา ไม่ควรล้อเลียน ผลิตซ์กลุ่มคนข้ามเพศในลักษณะที่สมยอม บ้าผู้ชาย หมกมุ่นทางเพศ อารมณ์ รุนแรง ไม่ล้อเลียนเรื่องสรีระ เพศสภาพ สถานการณ์สมรส โสด ม่าย แต่งงาน

คุณสุไลพร สีผิว

คุณแจษฎา ถ้าสีผิวจะอยู่ในนี้ (ชาติพันธุ์) การดูถูก

คุณสุไลพร เวลาพูดสีผิวบางคนมันจะนึกถึงสีผิวที่เชื่อมโยงกับเชื้อชาติ อย่างเช่น แอฟริกัน อเมริกัน แต่ว่าสีผิว ของคนไทยที่ถูกใช้บ่อย ๆ คือ ขาวกับดำ คนไทยที่ดำก็จะไม่ได้รับการยอมรับ แล้วก็ต้องทำให้ตัวขาว มันคนละความหมาย ไม่ได้เชื่อมโยงกันกับเรื่องชาติพันธุ์

<p>คุณเจษฎา คุณสุไลพร คุณรัตนา อ.ชเนตตี</p>	<p>ไม่ตอกย้ำประสบการณ์ผู้หญิง เช่นเรื่องการถูกข่มขืน มันยังไม่ค่อยชัด ประโยคนี้มันไม่ชัด อธิบายขยายความหน่อย อย่างเช่น เขาโทรมาให้ข้อมูลทางวิทยุ รายการสัมภาษณ์สดว่า ถูกกระทำอย่างไรให้เล่าหน่อย แต่อันนี้เรื่องโฆษณาอะ ก็อย่างเช่น durex มันอาจจะไม่ใช่ประสบการณ์ตรง แต่มันก็เป็นการทำวิจัย 28% แสดงว่าคุณเอาจากประสบการณ์ตรงของผู้หญิงกลุ่มหนึ่งที่คุณไป research มา ซึ่งอันนี้ก็ อาจจะนำเสนอได้ คือไม่เอาเรื่องความรุนแรงทางเพศมาตอกย้ำด้วยข้อมูลทางสถิติที่อาจจะ กลายเป็นมายาคติผ่านข้อมูลทางสถิติ</p>
<p>คุณเจษฎา</p>	<p>ไม่ควรให้ผู้หญิงมีบทบาทเฉพาะในเรื่องของงานบ้านหรือว่าในครัวเท่านั้น เราจะเห็นโฆษณาหลาย ตัวที่เกี่ยวกับผงซักฟอก สบู่ น้ำยาล้างจาน เป็นบทบาทของผู้หญิง อยากจะเห็นบทบาทของผู้หญิงที่ หลากหลายมากขึ้นในสื่อโฆษณา ไม่นำเสนอภาพของผู้หญิงที่เป็นวัตถุทางเพศเพื่อผู้ชายเท่านั้น อย่างเช่นโฆษณาโรลออนของ AXE</p>
<p>คุณสุไลพร คุณเจษฎา คุณเจษฎา</p>	<p>งานในบ้านเพิ่มเรื่องของแม่ด้วยได้ไหม ความเป็นแม่ มีแยกออกไปอีก ทั้งหมดก็พูดไปว่างานในบ้านไม่ใช่เฉพาะงานบ้านงานเรือนความเป็นแม่และความเป็นเมีย โฆษณา ของวัตถุทางเพศเพื่อผู้ชาย อย่างเช่น โฆษณา AXE ที่ผู้ชายฉีดสเปรย์แล้วก็ผู้หญิงวิ่งเข้าไปหา เพราะมีแรงผลัทางเพศจากสเปรย์ที่ฉีด</p>
<p>พระชาย</p>	<p>จริงๆแล้วไม่ใช่ผู้หญิงเท่านั้นที่เข้ามา</p>
<p>คุณเจษฎา</p>	<p>ไม่เห็นย่าและผูกติดบทบาทความเป็นแม่และการเลี้ยงลูก ไม่ตั้งคุณค่าและภาพลักษณ์ในลักษณะที่ เป็นมาตรฐานของผู้หญิง คือ ความเป็นเมียที่ดีหรือแม่ที่ดีผ่านสื่อโฆษณา เช่น ผ้าอ้อมที่ต้องเป็น ผู้หญิงเท่านั้นที่ต้องไปซื้อผ้าอ้อมมาเปลี่ยนให้ลูกเพราะยังไม่เคยเห็นบทบาทของผู้ชายในสื่อโฆษณา ที่เป็นผ้าอ้อมเด็ก ไม่ควรสร้างภาพตายตัวของรูปแบบความสัมพันธ์ครอบครัวที่เป็นอุดมคติที่เป็น พ่อ แม่ ลูก เท่านั้น อยากจะเห็นครอบครัวที่เป็นแม่กับแมว ไม่ควรใช้สรีระในการขายสินค้า เช่น ก๊อกร้าซัลวา ที่เห็นชัดเจนว่าขายเรือนร่างของผู้หญิง ไม่นำเสนอสินค้าแบบเหมารวมกับเพศ เช่น เรื่องการทำความสะอาดบ้านกับแม่บ้าน อุปกรณ์การทำความสะอาดรถกับผู้ชาย ซึ่งที่จริงการแต่งรถ ก็ใช้กับผู้หญิงได้</p>
<p>คุณสุไลพร</p>	<p>ยาลดความอ้วน เนเจอร์ก็พ ก็ไม่เห็นโฆษณาให้ผู้ชายกินเลย ผู้ชายอ้วนเยอะเยอะไปแต่ถ้าเป็นผู้ชาย อ้วนต้องให้ไปออกกำลังกาย</p>
<p>คุณเจษฎา</p>	<p>เห็นด้วยที่เสนอมาว่าผู้ชายก็จะต้องไม่ถูกโฆษณาในเรื่องยาลดความอ้วน หรือความขาว แต่ผู้ชายก็ จะต้องมี six-pack แข็งแรงและก็กินเวย์โปรตีน ไม่ควรส่งต่อข้อมูลที่เป็นมายาคติผิดๆและผลิตซ้ำ อย่างเช่นการที่มีไต้หวันขาว มีอวัยวะเพศขาว อมชมพู รักแร้ของไม่มีขน ไม่เป็นหนังไก่</p>
<p>คุณนิศารัตน์</p>	<p>Lactacyd collagen และ Lactacyd whitening อวัยวะเพศที่ขาวคืออวัยวะเพศที่ไม่เคยมีการเสียด สีมาก่อน</p>
<p>คุณเจษฎา</p>	<p>ไม่ควรใช้คำพูดในสื่อโฆษณาที่มีนัยยะเป็น 2 แง่ 2 งาม หรือว่าเป็นแสงที่มีอคติในทางเพศ เช่น ดี จึง มนุษย์ป่า ชะนี สายเหลือง ผู้หญิงอย่าหยุดสวย ที่พูดมาก็คือนำเสนอคำพูดหรือว่าวาทกรรมที่มี อคติ</p>
<p>คุณสุไลพร</p>	<p>แต่เหมือนคำพูดพวกนี้ไม่ค่อยเห็นในโฆษณา เพราะมันเหมือนมันใช้ไม่ได้ อย่างเช่น คำว่า ดีจึง ไม่ เคยเห็นในโฆษณาเลย แต่ว่าจะเห็นในหนังสือพิมพ์ แมกกาซีนต่าง ๆ</p>
<p>อ.ชเนตตี</p>	<p>ที่อะไรถั่วดำที่คุณโนพรพูด</p>

คุณเจษฎา	ไอติมถั่วดำ มันมีออกในสื่อออนไลน์ แต่คำว่า ผู้หญิงอย่าหยุดสวยนี่มัน 2 แ่ง 2 งาม
อ.ชเนตตี	มันสองแ่งสองงามยังไง
คุณนิศารัตน์	คือผู้หญิงไม่ต้องสวยก็ได้
คุณสุไลพร	ไม่ใช่สองแ่งสองงามเพราะ สองแ่งสองงามมันจะต้องเป็นเรื่องเพศ ต้องมีนัยยะกับเพศ ถ้าผู้หญิงอย่าหยุดสวย มันจะเป็น 2 มาตรฐานไม่ใช่ 2 แ่ง 2 งาม
อ.ชเนตตี	ถ้าเขียนแบบนี้ใส่ในแนวปฏิบัติแล้วไม่มีคำให้เขามั่นไม่มีประโยชน์ เพราะเขาก็จะแบบ อะไร อะไรแบบนี้
พระชาย	เพื่อเขาจะได้นี้ภาพออก
คุณเจษฎา	ถ้าเราคิดถึงคำพูดที่เป็น สองแ่งสองงามในโฆษณามีอะไรบ้างที่เรานึกถึง หรือแสดงเกี่ยวกับเรื่องของเพศ
อ.ชเนตตี	ใส่กรอกหรือ
คุณสุไลพร	ไม่ค่อยเห็นตรงๆโดยใช้คำพูด แต่จะออกเป็นภาพหรือเป็นอะไรอย่างอื่นไป
พระชาย	สองแ่งสองงามในแง่ไหน สุก ครีกริ้น ตลก หรือในแง่เป็นอคติ
อ.ชเนตตี	ตลกก็อาจจะเป็นอคติ
คุณเจษฎา	ไม่สร้างภาพตัวแทนแบบเหมารวม เช่น สวย หุ่นดี ขาว รวย เท่ากับผู้หญิงดี ไม่ควรเห็นแก่เงินหรือทุนนิยมโดยเพิกเฉยต่อคนที่ได้รับผลกระทบ ไม่ควรสื่อสารในเชิงสัญญาะให้ตีความโดยบิดเบือนความเป็นจริงของสินค้า เช่น เนเจอร์กีฟ แบรินดรีนงที่ผู้หญิงกินแล้วจะสวยพันปี เปปทีนเครื่องดื่มบำรุงสมอง วีตาร์เบอร์รี่ที่กินแล้วไปนอนแล้วจะสวย ใส่กรอกของบุชเซอร์ ฟิตเน่ บางทีมันไม่ใช่คำพูดแต่มันเป็นการใช้สัญญาะในการสื่อสาร เช่น ใช้ผู้หญิงหุ่นดี ใช้ใส่กรอกแสดงถึงอวัยวะเพศชายให้ผู้หญิงกิน
คุณสุไลพร	น่าจะหมายถึงโฆษณาในทีวีกระแสหลัก แต่เดี๋ยวนี้จะมีช่องทีวีที่เป็นโฆษณา เปิดมาก็มีแต่โฆษณา สินค้าหมดเลยมันยิ่งรุนแรงหนักกว่าสินค้าพวกนี้ด้วยซ้ำไป
คุณเจษฎา	ข้อควรปฏิบัติ <ul style="list-style-type: none"> - ควรเน้นศักยภาพและสติปัญญาของผู้หญิง - ควรนำเสนอภาพของคนข้ามเพศ ผู้หญิง ทอม ดี ในรูปแบบที่มีความหลากหลายในมิติของการใช้ชีวิตและคำนึงถึงเรื่องคุณค่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ - สร้างการรับรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับความงามที่มีหลากหลาย ขึ้นอยู่กับการนิยามของตัวเองของผู้หญิง ไม่ใช่แค่จะต้องขาว ผอม จะเท่ากับ สวย แต่การนิยามควรจะให้ผู้หญิงได้นิยามตัวเองในรูปแบบต่างๆ - สร้างคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับการนิยามของตัวเองหรือว่า คำเรียก สรรพนามที่ต้องการใช้ด้วยตัวเอง
คุณรัตนา	อย่างเช่น นาย นางสาว และเขาอาจจะเรียกตัวเองว่า คุณ ก็ได้
อ.ชเนตตี	สร้างคำถามปลายเปิดอยู่ใน script โฆษณาหรือ หรือว่าสร้างคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับการแนะนำตัวเอง
คุณรัตนา	เช่น เรียกแทนว่า ตัวเอง
คุณเจษฎา	ถ้าใครฟังโฆษณาวิทยุมันจะมีประโยคค่อนข้างยาว แล้วจะมีคำพูดที่ไม่เห็นในทีวี เพราะในทีวีส่วนใหญ่เป็นเชิงสัญญาะ แต่คำพูดจะอยู่ในสื่อวิทยุเป็นหลัก
อ.ชเนตตี	ก็ยังไม่เข้าใจอยู่ดี
คุณธิตชะนั้นัน	ละไว้ก่อน

- คุณแจษฎา สร้างบทบาทให้ผู้ชายรับผิดชอบงานบ้านในการดูแลลูก มีบทบาทที่ชัดเจนมากขึ้นในสื่อโฆษณา นำเสนอเรื่องเพศ สุขภาพทางเพศของผู้หญิงให้เป็นเรื่องปกติ
- คุณสุไลพร เรื่องผู้ชายคล้ายกับอันเมื่อกี้ แต่ว่าการที่บอกให้ผู้ชายมีภาพของการรับผิดชอบงานบ้าน ดูแลลูก แต่ไม่ต้องให้คุณค่าเวอร์เกินไป ไม่ใช่บอกว่าผู้ชายมันดีมากเลย บางครั้งเวลาที่ผู้ชายอยู่ในบทบาทของผู้หญิงแล้วจะรู้สึกเป็น family man มากเกินไป แต่ควรทำให้ดูเป็นเรื่องธรรมดาที่ผู้ชายก็ควรมีบทบาทเท่าๆกัน ผู้ชายควรจะเข้ามารับผิดชอบมากขึ้น
- คุณแจษฎา ไม่ใช่ทำเพราะจะให้ตัวเองดูดี
- อ.ชเนตตี บางทีแอบคิดว่าบทบาทของการดูแลเด็ก ไม่ควรจะเป็นบทบาทของครอบครัวอย่างเดียวในงานโฆษณา เพราะจริงๆแล้วผู้หญิงก็ต้องไปทำงาน แต่เมืองไทยก็ไม่ค่อยจะสนใจเรื่องสวัสดิการที่จะช่วยดูแลเด็ก มันควรจะมีโฆษณาที่แสดงให้เห็นว่าในชุมชนก็สามารถที่จะเป็นแหล่งที่รับฝากลูกในงานโฆษณา มันก็จะมีภาพแบบฉบับแบบนี้ ก็เลยทำให้เราลืมไปว่ามันควรจะมีความบทบาทในสังคมที่สามารถเลี้ยงดูเด็กแทนพ่อแม่ได้
- คุณแจษฎา นำเสนอเรื่องเพศ สุขภาพทางเพศของผู้หญิงให้เป็นเรื่องปกติ ไม่ตีตรา เหมารวม หรือว่าผูกคุณค่า และศักดิ์ศรีความเป็นคนของผู้หญิงไว้กับเพศสัมพันธ์ หรือต้องรักษาพรหมจรรย์เท่านั้น
- มองปฏิบัติ มีแนวคิดเรื่องความเท่าเทียมในศักยภาพของผู้ชาย หญิง ที่เท่าเทียมกัน
 - สื่อต้องเรียนรู้เรื่องโครงสร้างชายเป็นใหญ่และสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อผู้หญิงในสังคม พุดถึงวิถีคิดของสื่อ
 - สินค้าควรเป็นสินค้าที่ไม่มีเพศ ควรนำเสนอมุมมองใหม่ๆโดยไม่ต้องยึดกับความเป็นเพศ ส่วนใหญ่ที่เห็นในโฆษณาสินค้าก็จะระบุไปเลยว่าเพศนี้เท่านั้นที่จะใช้สินค้านี้ได้ จนทำให้ผู้ชายหลายคนไม่กล้าซื้อผ้าอนามัยให้ผู้หญิง เขามองว่าผ้าอนามัยไม่เกี่ยวข้อง เป็นสิ่งสกปรก สำหรับผู้หญิงเท่านั้น
 - มีทีมที่ปรึกษาด้านสังคมและสิทธิมนุษยชนในการผลิตสื่อต่างๆเพื่อรับผิดชอบต่อสังคม
- พระชาย มีโฆษณาอันหนึ่งที่เอาตัวแรดมาแทนผู้หญิง อันนั้นมันเกี่ยวข้องกับผู้หญิงไหม
- อ.ชเนตตี มันเป็นสัญลักษณ์ที่บิดเบือน สัญลักษณ์ที่ขยายความหมายอคติทางเพศ หรือสัญลักษณ์ที่ลดทอนความเป็นมนุษย์ของผู้หญิงให้เป็นแค่สัตว์ อยากจะถามถึงบทบาทใหม่ๆของผู้หญิงในงานโฆษณา แต่เป็นโฆษณาเชิงรุกในเรื่องเพศ อย่างเช่นโฆษณาที่พูดว่า ฉันได้กินฝรั่ง ซึ่งหมายถึงฉันได้มีเพศสัมพันธ์กับฝรั่ง หรืองานโฆษณาในที่วิบางชนิด เช่น dancer ที่เป็นผู้หญิงแต่งตัวเข้าไปทำท่ายผู้ชายในเชิงรุกในบาร์ คือผู้หญิงเริ่มมีบทบาทในเชิงรุกมากขึ้น อยากทราบว่าในวงนี้คิดอย่างไร มันเป็นเรื่องที่ผู้หญิงกล้าแสดงออกในเรื่องเพศ หรือเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้หญิงถูกลดคุณค่าลง
- คุณสุไลพร ต้องดูบริบท ขึ้นอยู่กับสินค้า อย่างช่วงหลังที่จะมีนางเอกมาโฆษณาสินค้าเสื้อในได้โดยแต่ก่อนนี้จะไม่ มี คนที่เป็นนางเอกจะมาโฆษณาชุดชั้นใน เช่น ปู ไปรยา หรือ ชมพู่ อารยา ก็เปิดมากขึ้นกว่าสมัยก่อน
- อ.ชเนตตี แล้วคิดอย่างไรกับการที่ชมพู่ใส่ยกทรง ทั้งที่เมื่อก่อนจะเป็นฝรั่ง แต่ตอนนี้คือใช้ดารารไทยจริงๆ
- คุณสุไลพร ก็คือคนก็อยากจะขายความสวยใช่ไหม ก็ต้องเอาดาราสวยๆมา ก็คือขายผู้หญิงนั่นแหละ แต่ถ้าเนื้อหามันคือการขายผู้หญิงไป serve ผู้ชายก็ยังเป็นแบบเดิม แต่ถ้าขายผู้หญิง ใส่แบบนี้เพื่อให้ผู้หญิงมีความมั่นใจในตัวเอง ไม่ใช่ไปเชื่อมโยงแบบนั้น ก็คิดว่ามันไม่เป็นปัญหาอะไร
- อ.ชเนตตี แล้วถ้ามันมีภาพของผู้หญิงที่แสดงบทบาทเชิงรุกละ เหมือนปรารถนาทางเพศจากผู้ชาย
- คุณสุไลพร ขึ้นอยู่กับว่ามันโฆษณาอะไร เขาขายอะไร สินค้ามันคืออะไร เนื้อหามันสรุปเป็นแบบไหน มันต้องดูเป็นอันๆมากกว่า

อ.ชเนตตี ไม่ได้ดู แต่มีคนพูดเรื่อง ฉันได้กินฝรั่ง อะไรแบบนี้
พระชายา มีอย่างหนึ่งที่อยากจะเขียน แต่ไม่ได้เขียน เพราะเกรงว่ามันจะไปตอกย้ำวิธีการคิดแบบไม่ให้ผู้หญิงเป็น
วัตถุทางเพศ ที่อยากจะเขียนคือ ควรจะมีรูปผู้ชายไปในโฆษณาบ้าง เพราะที่ผ่านมามีเราไม่ค่อยเห็น
เห็นแต่รูปผู้หญิง

คุณสุไลพร ผู้ชายโฆษณาทางเกงในไง ผู้ชายถอดเสื้อในโฆษณาอยู่ตลอดเวลา
คุณธิดชะนั้น มันไม่ถูกนิยามว่าโป๊
คุณสุไลพร ผู้ชายโป๊แปลว่าอะไร
พระชายา เป็นวัตถุทางเพศ
คุณสุไลพร สำหรับใคร สำหรับเกย์ สำหรับผู้หญิง
พระชายา แล้วแต่ ผู้หญิงก็ได้
คุณรัตนา เขาไม่ได้ถูกมองเป็นวัตถุทางเพศ แต่มันเป็นความภาคภูมิใจในตัวเขา แต่ผู้หญิงไม่ได้ถูกมองแบบ
นั้น
พระชายา แต่ถ้าพูดให้หน้าหน้าระหว่างผู้ชายที่ทำให้เป็นวัตถุทางเพศกับผู้หญิง เปรียบเทียบผู้ชายโป๊กับผู้หญิง
โป๊
คุณสุไลพร ไม่เท่า เพราะผู้ชายเห็นหัวนมได้ ผู้หญิงเห็นหัวนมไม่ได้
พระชายา เท่ากันในแง่ของจำนวนหรือเปล่า
คุณนิศารัตน์ คือความโป๊ของผู้ชายมันต้องตรงนี้ (อวัยวะเพศ) เท่านั้น นอกนั้นมันไม่โป๊เลย
คุณรัตนา อนันดาถอดเสื้อผ้าทุกเรื่อง
คุณสุไลพร โฆษณามาม่าใช้ไหมที่ถอดเสื้อผ้า
คุณนิศารัตน์ คือเห็นทุกอย่างก็ยังไม่โป๊เลย ตามหลักการตลาดแล้วการเอาเรื่องเพศมาขายเป็นเรื่องธรรมดาเพราะ
มันดึงดูด เราอาจจะบอกว่า ห้ามทำ ไม่ได้ ห้ามได้ก็ไม่ 100% แต่ตามหลักปฏิบัติเราจะต้องมี
กรอบในการห้ามให้เขา อย่างเช่น โฆษณามาม่า ผู้หญิงซัดซาด เช็กส์ซี่ ซึ่งมันไม่ได้เกี่ยวของอะไร
กับบะหมี่ แต่มันสามารถทำให้มัน soft ลงกว่านั้นได้ไหม

คุณเกษรภาพ พูดถึงประโยชน์ของมันก็คือ เร็ว สะดวก กินที่ไหนก็ได้
อ.ชเนตตี โฆษณาน้ำมะพร้าว ประโยคที่ผู้หญิงคนนั้นพูดก็คือ ฉันได้กินลูกครึ่ง คำว่า ลูกครึ่ง คนก็ตีความว่าได้
กินฝรั่ง มีเช็กส์กับฝรั่ง อย่างโฆษณานี้มองยังไง มันเป็นบทบาทใหม่ที่ทำทลายในเรื่องเพศของผู้หญิง
คุณสุไลพร เรื่องสองแง่สองงาม
พระชายา พอพูดตรงนี้ก็ทำให้นึกถึงเพลงฉ่อยของคนโบราณ ที่เวลาเราพูดถึงเรื่องเพศ นักวิชาการก็จะบอกว่า
คนสมัยก่อนก็พูดถึงเรื่องเพศกัน พยายามทำให้เรื่องเพศเป็นเรื่องปกติ ซึ่งตอนนี้สังคมพยายามไม่
ยอมรับเรื่องเพศในช่วงที่ผ่านมา ไม่ได้เอาเรื่องนี้มาพูด แต่ถ้าตอนนี้เรามาพูดแบบนี้มันจะทำให้เรา
กลับไปสู่ Victorian หรือเปล่าที่เราไม่อยากพูดถึงเรื่องเพศเลย

คุณสุไลพร เราไม่ได้ไม่พูดถึงเรื่องเพศเลย แต่เราพูดถึงเพศโดยที่มันมีความเท่าเทียมหรือว่าเคารพมากกว่า เรา
ไม่ได้ห้ามพูดถึงเรื่องเพศเพราะว่าสินค้าบางอย่างก็เชื่อมโยงกับการพูดถึงเรื่องเพศอยู่แล้ว แต่ว่าคุณพูด
ยังไปที่ไม่ถูกต้องคนอื่น เคารพคนอื่น ที่มันเท่ากัน

คุณนิศารัตน์ ถ้าลองเปรียบเทียบ 2 โฆษณาเมื่อคือ ซัลวากับมาม่า ซัลวาจะชัดเจนว่าใช้ผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศ
แต่มาม่าอาจจะแค่ผู้หญิงเช็กส์ซี่กินมาม่าเฉยๆ ความรุนแรงมันต่างกัน แล้วเราโอเคกับความรุนแรง
ระดับมาม่า แต่เราไม่โอเคกับความรุนแรงระดับซัลวาหรือเปล่า

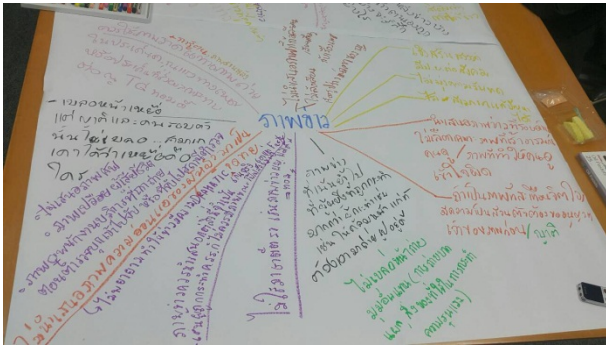
อ.ชเนตตี แต่เหมือนกับว่า โฆษณาอ้อม มันอาจจะไม่ได้รุนแรงที่ขนาดเอาร่างกายมา แต่มันกำลังใช้ sexuality
ของผู้หญิง เอาร่างกายของผู้หญิงสื่อในทางอ้อม ในการ close-up ปาก การแยกชิ้นส่วนบางชิ้นส่วน

ของผู้หญิง เช่น โฟกัสที่ปาก ทำให้ผู้หญิงคนนั้นมีคุณค่าแค่ปาก ซึ่งตอนนี้ปากเวลาเราเห็นในงานโฆษณา มันไม่ได้เป็นแค่ปากที่เคี้ยวอาหาร แต่ว่าถ้าทำ oral sex มันทำให้ปากคือส่วนหนึ่งของการร่วมเพศ เพราะฉะนั้นทำไมจะต้องใช้สัญลักษณ์ที่มันจะสื่อแสดงนัยยะอันนั้นมาจับนร่างกายของผู้หญิง และมาเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการกิน คำว่า กิน เดียวนี้ก็กลายเป็นการมีเพศสัมพันธ์

คุณจารุพรรณ
อ.ชเนตตี
คุณนิศารัตน์
อ.ชเนตตี
พระชาย
คุณสุไลพร
อ.ชเนตตี
คุณนิศารัตน์
อ.ชเนตตี
คุณนิศารัตน์
อ.ชเนตตี
คุณสุไลพร
อ.ชเนตตี

ในขณะที่ผู้ชายก็ใช้ปากได้แต่ก็ไม่มีสื่อ
ไม่มีโฆษณาอาหารที่ใช้ปากของผู้ชาย ที่สำคัญปากของผู้หญิงก็ถูก represent ความหมายเกี่ยวกับช่องคลอด ในเชิงสัญลักษณ์ก็จะเชื่อมโยงว่า ปากของผู้หญิงมันก็คือช่องคลอดของผู้หญิงนั่นแหละ
จริง ๆ มันมีโฆษณาที่ใช้ปากผู้ชาย คือ โฆษณาแมกนัมที่อนันดาเล่น ชุมแต่ปากอนันดา
อยู่ที่ว่าจะตีความ มันเป็นพลังของการตีความที่มันห้ามไม่ได้ และความ sensitive ของคนที่เห็นหรือว่าในแต่ละภาพที่สร้างความสะเทือนใจ หรือเชื่อมโยงอะไร บางทีประเด็นนี้อาจจะเขียนกว้างๆ ไปก่อน เหมือนมันก็มีอยู่แล้วว่าไม่ควรใช้สัญลักษณ์บิดเบือนข้อเท็จจริงและใช้เรื่องเพศของผู้หญิงมาประทับอยู่ในสินค้า โดยไม่ได้สื่อแสดงถึงคุณสมบัติที่แท้จริงของสินค้า
ไม่ควรทำโฆษณาให้สื่อไปในแนวทางยั่ววนทางเพศมากเกินไป ทั้งที่สินค้าตัวนั้นอาจจะแค่ทำให้อึดเท่านั้น เป็นผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับอาหารแต่ไม่ควรจะโยงไปเรื่องความยั่ววนทางเพศ ซึ่งจะเบี่ยงเบนทิศทางของสินค้าให้คนดูคิดไปอีกแง่หนึ่ง
คิดว่าอย่างนั้นมันจะตีกรอบมากเกินไป เราคิดว่าจะยั่ววนหรืออะไรก็ได้ แต่ว่าคุณต้องเคารพ ไม่ชี้เข้าไปในเชิงดูถูกผู้หญิง คุณจะขายนมมาหรือถุงยางโดยใช้เรื่องเพศก็ได้ ทั้งกับนมมาและกับถุงยาง แต่ว่าอะไรก็ตามที่นำเสนอมันต้องไม่ดูถูกผู้หญิง ไม่ใช่ว่าห้ามทำ ทำได้แต่ต้องไม่ดูถูก ไม่ดูแล้วกดผู้หญิง
ไม่นำเสนอและทำให้เห็นรสนิยม การไร้รสนิยม
เพราะในการที่เราเรียนการตลาด ยังไงก็ตามต้องโยงไปเรื่องเพศให้ได้ มันขายง่าย ทีนี้เราจะบอกว่าไม่ให้เชื่อมโยงกับความเซ็กซี่ใดๆ ทั้งปวงมันทำไม่ได้ในทางปฏิบัติ มันน่าจะมั่วจุดแบ่งระหว่างการใช้ผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศเพียงอย่างเดียวหรือไม่ อย่างเช่นการใช้เรื่องปากที่อาจารย์ยกมา
หรืออาจจะใช้สิ่งที่คุณสุไลพรและคุณนิศารัตน์พูดมารวมกันไปแล้วว่า ในการสื่อแสดงสัญลักษณ์ในเรื่องเพศสามารถทำได้แต่จะต้องไม่นำไปสู่การสร้าง ความหมายที่ลดคุณค่าของความเป็นผู้หญิง
อย่างเช่นโจทย์คือเซ็กซี่แต่มันเพิ่มคุณค่าก็โอเค
เพราะว่าความเซ็กซี่จริงๆ ก็ไม่ได้เป็นเรื่องผิด แต่ที่กังวลคือพอใส่ความเซ็กซี่บ่อยๆ ก็จะทำให้เกิดภาพตายตัวว่าผู้หญิงก็เก่งแต่ด้านนี้ ดีแต่ทำปากเฉยๆ ไม่อยากให้มีโฆษณาลักษณะแบบนี้เยอะๆ อยากให้ balance ในเรื่องอื่นด้วย
ยกตัวอย่างเช่น เสื้อใน สมมติว่าใส่เสื้อใน ไม่ได้ใส่เสื้อในเพื่อให้ผู้ชายดู แต่ในโฆษณาที่ใส่เสื้อในอาจจะผู้ชายเข้ามาแล้วไม่ได้สนใจผู้ชาย แต่เพราะฉันอยากใส่ ใส่เพื่อตัวเอง แต่ไม่ได้ใส่ให้ผู้ชายดู
ความงาม ความเซ็กซี่ต้องเกิดขึ้นเพราะว่าเป็นความสุขของตัวเอง เกิดจากความสุขของตัวเองคนที่ได้ใส่ ไม่ใช่ความสุขที่ไปแขวนอยู่กับความปรารถนาของคนอื่น ซึ่งจะทำให้ผู้หญิงไม่มีอิสระ และไม่มีคุณค่า

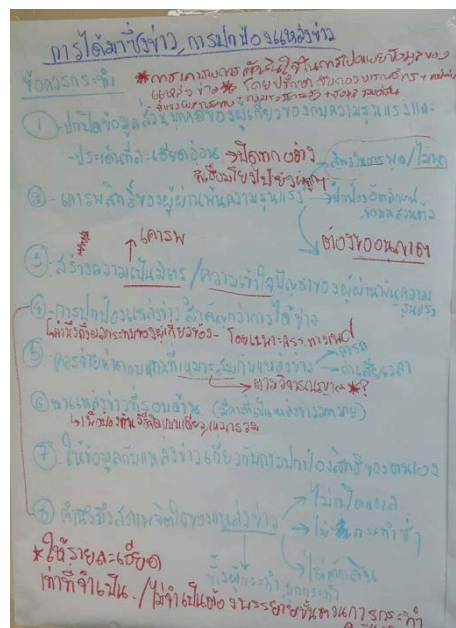
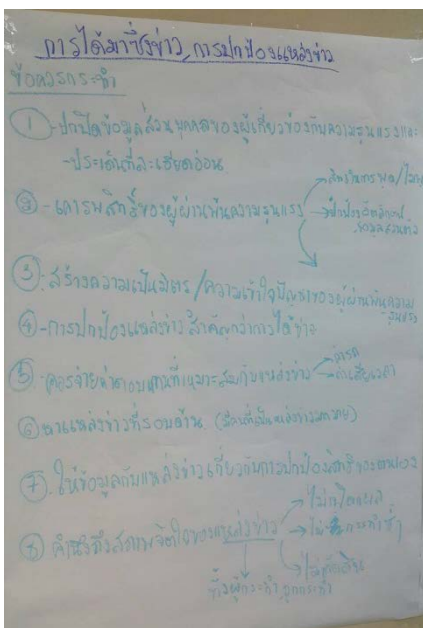
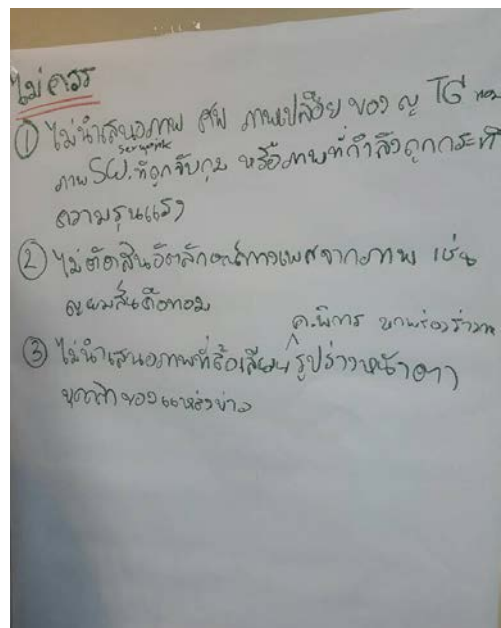
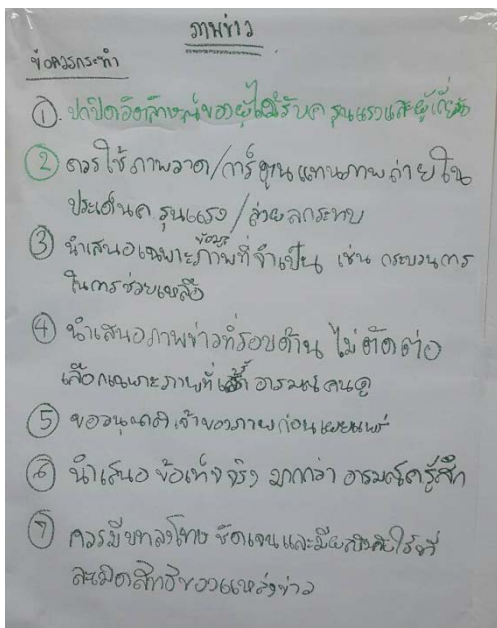
แนวปฏิบัติสำหรับรายการข่าวโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง
หัวข้อ *ภาพข่าว* และ *การได้มาซึ่งข่าว/การปกป้องแหล่งข่าว*

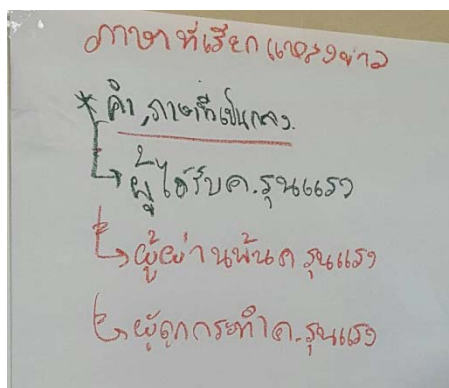

ภาพข่าว

การได้มาซึ่งข่าว/การปกป้องแหล่งข่าว

- คุณนิศารัตน์ แบ่งเป็นข้อควรกระทำและไม่ควรกระทำ ในที่นี้ข้อควรกระทำก่อน ข้อแรก ปกปิดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เกี่ยวข้องกับความรุนแรง และประเด็นที่ละเอียดอ่อน อันนี้เช่น ข้อมูลส่วนตัว อัตลักษณ์ เบลหน้าปิดหน้า เบลชื่อปิดชื่อ รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง ญาติพี่น้อง พยาน ทุกสิ่งที่จะสามารถเชื่อมโยงไปถึงผู้ผ่านพ้นความรุนแรงได้
- คุณแจษฎา กลุ่มเราก็คงถกเถียงกันว่าภาษาที่เป็นกลาง ที่จะให้สื่อควรใช้คำว่าอะไร เรามีคำ 3 คำด้วยกันว่า ผู้ได้รับความรุนแรง ผู้ผ่านพ้นความรุนแรง และผู้ถูกระทำความรุนแรง ขอหารือกับทีมใหญ่ แต่เราเห็นพร้อมต้องกันว่าจะไม่ใช่คำว่า "เหยื่อ" แต่กลุ่มของเราจะใช้คำว่า "ผู้ได้รับความรุนแรง"
- อ.ชเนตตี คือถ้าผู้ผ่านพ้นจะเฉพาะผู้รอดชีวิต แต่บางคนก็เสียชีวิตอะไรแบบนี้
- คุณเมธาวี แต่จุดร่วมเหมือนกันคือเขาได้รับความรุนแรงเหมือนกัน
- คุณสุไลพร ได้รับมันซอลฟ์ไป ถ้าเขาถูกระทำความรุนแรง มันคือถูกระทำความรุนแรง เวลาเขียนได้รับ คือจะใช้ในความหมายอะไรที่เป็นบวก แต่ถ้าอะไรที่เป็นลบจะใช้คำว่าถูกระทำความรุนแรง เป็น Passive
- อ.ชเนตตี แล้วมันรุนแรงไปไหม แบบว่ามันทำให้ดูไปประทับใจความรู้สึกเจ็บปวดว่าฉันถูกระทำความรุนแรง
- คุณสุไลพร ไม่นะ เรากำลังสื่อกับคนทั่วไป คนที่ไม่ใช่ตัวเขา คนข้างนอกว่าเขาเป็นคนที่ถูกระทำความรุนแรง แต่เราไม่ได้ใช้คำว่า เหยื่อ เพราะเหยื่อเป็นที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ เขาก็คือคนถูกระทำความรุนแรง แต่ถ้าได้รับ มันจะได้รับอะไรดีๆ ได้รับรางวัลอะไรแบบนี้
- คุณนิศารัตน์ อันนี้ส่วนตัวนะคะ การที่ใช้คำว่า ถูกระทำความรุนแรง มันอาจเป็นการกระทำซ้ำก็ได้ แต่ในอีกมุมหนึ่งเป็นการเสนอว่าเขา ถูกระทำความรุนแรง ไม่ได้ถูกให้ด้วยคำว่า รับ
- คุณสุไลพร สมมุติว่าตักตาถูกตีจะใช้คำว่าอะไร
- คุณนิศารัตน์ อ้อก็ใช้คำว่าฉันถูกตี ไม่ใช่คำว่าได้รับเนอะ อันนี้ขอไปถกเถียงกันต่อเมื่อมีเวลาเหลือ
- คุณนันทน์ภัส ขอเสริมนิดหนึ่ง การปกปิดชื่อ-นามสกุล ต้องปกปิดว่าอยู่บ้านเลขที่ไหน ชุมชนไหนหรือโรงเรียนไหน แม้แต่ว่าเป็นคนพิการ ตาบอด หูหนวกแล้วอย่างนี้เขาจะรู้เลย บางครั้งถ้าคิดว่าออกสื่อไปแล้วรู้ก็อาจต้องปกปิดมากกว่า เพราะรู้ว่าใคร
- คุณนิศารัตน์ อันนี้จะต้องเป็นจริยธรรมของสื่อ ต้องใช้วิจารณญาณว่าปิดแค่นี้เขาจะเจอหรือไม่ และต้องปกปิดเท่าไหนจึงจะไม่เจอ
- คุณสุไลพร พี่ว่าไม่ต้องเป็นวิจารณญาณอะไรหรอก ต้องบอกไปเลยว่าต้องปกปิดข้อมูลทุกอย่างที่มันจะเชื่อมโยงไปยังผู้ได้รับผลกระทบ
- คุณนิศารัตน์ ข้อต่อไป เคารพสิทธิของผู้ผ่านพ้นความรุนแรง

คุณนันทน์ภัส	คือบางคนเขามีศักดิ์ศรี เช่น ขอทาน เขาขอพวกเขายังชีพให้สำหรับพออยู่ไปวันๆ แต่วันนี้ฉันพอ แต่ฉันไม่ต้องการให้ข้าว แต่บางคนอยากให้ข้าวแม้อยู่ในสถานะเดียวกัน
คุณนิศารัตน์	อันนี้อยู่ในนี้เลยคะ เคารพสิทธิของผู้ผ่านพ้นความรุนแรงว่าจะมีสิทธิ์ที่จะพูดหรือไม่พูด เราไม่สามารถไปบังคับให้เขาไปพูดอะไรไม่ได้ และต้องปกป้องอัตลักษณ์
คุณสุไลพร	อันนี้ต้องขออนุญาต คือ ขออนุญาตถ่ายรูป ขออนุญาตสัมภาษณ์ ขออนุญาตไปลงพิมพ์ ต้องขอเขาเพื่อเคารพสิทธิของเขา
คุณนิศารัตน์	ข้อที่ 3 สร้างความเป็นมิตรและความเข้าใจปัญหาของผู้ผ่านพ้นความรุนแรง การสร้างความเป็นมิตรและความเข้าใจมันรวมทั้งทัศนคติในการนำเสนอข่าวด้วย ว่านำเสนออย่างเป็นมิตรกับผู้ผ่านพ้นความรุนแรง และความเข้าใจของปัญหา อย่างเช่น ผู้ผ่านพ้นความรุนแรงที่เป็นผู้หญิง และผู้ถูกกระทำมา เขาก็ควรจะได้รับ ความเข้าใจในมุมมองของผู้ถูกกระทำเช่นกันเราต้องเข้าใจสภาพความเป็นมิตรกับเขาด้วย
คุณสุไลพร	สร้างความเข้าใจคืออะไร
คุณนันทน์ภัส	เป็นขั้นตอนแรกในการเข้าถึงผู้ถูกกระทำ เราต้องมองว่าเขาพร้อมหรือไม่พร้อม เหมือนเราอยากได้ข่าวในขณะที่เดียวกันเราต้องมองว่าเขาพร้อมที่จะพูดกับเรา หรือเขาอยู่ในสภาวะที่ยากลำบาก
คุณเจษฎา	ต้องบอกว่าการก้าวหรือสื่อมวลชนบางแหล่งข่าวบางสำนักข่าวเขาต้องการหิวและโยเยหาแหล่งข่าว จนกระทั่งเขาลืมเรื่องของความละเอียดอ่อน บางครั้งโน้ตเองหรือเพื่อนๆ ในเครือข่ายก็เจอนักข่าวที่เข้ามาด้วยความที่ไม่เป็นมิตรนัก แต่รู้ว่าเขากำลังจะขายข่าวได้ในเรื่องประเด็นเหล่านี้ เราจะเห็นนักข่าววิ่งเข้ามาหาข่าวในเรื่องแบบนี้เยอะมาก และบางคนไม่ได้สนใจว่าคดีความจะเป็นอย่างไรหรือส่งผลกระทบต่อรูปคดีอย่างไร แต่อยากหาข่าวอย่างเดียว เรา รู้สึกว่าไม่มีความเป็นมิตร และเห็นว่าไม่ตระหนักทำข่าวเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคม
คุณสุไลพร	สำหรับที่ความเป็นมิตรไม่สำคัญ สำคัญที่ความเคารพสิทธิ ต้อง based on ความเคารพ คุณไม่ชอบไม่เป็นไร
พระชาย	ในมิติของโน้ตมิตรในที่นี้คือมิตรในการตั้งคำถามเท่านั้นเอง
คุณเจษฎา	คะ เป็นแบบเป็นมิตร ไม่มีทำที่ไม่เป็นมิตร แต่ไม่ถึงขนาดเป็นเพื่อนสนิท
คุณสุไลพร	คือแบบต้องไม่ก้าวร้าว ไม่ดูถูกกัน
คุณนิศารัตน์	ในส่วนของความเข้าใจปัญหาของผู้ผ่านพ้นความรุนแรง จะขออนุญาตเสริมส่วนตัวนิดหนึ่ง ถ้าหากว่าตุ๊กตาเป็นผู้ที่ผ่านพ้นความรุนแรง แล้วข่าวเอาเรื่องตุ๊กตาไปทำแล้วนำเสนอว่าคนนี้ถูกข่มขืนมา มีก็คน ถูกกระทำแบบไหนบ้าง ถูกเอาเข้าไปกั๊ว อะไประมาณนี้ ตุ๊กตาว่าเกิดจากความที่ไม่เข้าใจปัญหาหลายๆ เพราะเขาไม่เข้าใจความละเอียดอ่อนในประเด็นปัญหาเลย เพราะเกิดจากความไม่เข้าใจ อันนี้ควรจะลงหรือไม่หรือไม่ใช่สิ่งที่ควรจะพูด
พระชาย	เรื่องนี้ เสนอนิดหนึ่ง จริงๆ แล้วเป็นเรื่องที่ไม่เคยพูดให้ใครฟัง มีสามเณรที่วัด แต่อย่าไปตัดสินเณรนะ เพราะว่าเณรจู้จู้ เล่าให้ฟังเวลาอ่านข่าวการถูกข่มขืน แล้วก็เกิดอารมณ์ทางเพศด้วย เพราะเนื้อข่าวไม่ได้พูดถึงทั่วไปแต่บรรยายละเอียดแบบที่ตุ๊กตาพูดเลย
คุณนิศารัตน์	อันนี้ในความเป็นจริงจากความเชื่อส่วนตัวนะคะ จริงๆ แล้วทุกคนมีจินตนาการทางเพศ แฟนตาซีอะไรบางอย่างและมีความต้องการทางเพศด้วย ก็อาจผิดศีลธรรมบ้าง เช่นการข่มขืน ตุ๊กตามองว่าเป็นเรื่องธรรมดา
พระชาย	อันนี้พูดถึงการเขียนข่าว มันเป็นความผิดพลาดของการเขียนข่าวแบบนี้
คุณนิศารัตน์	อ้อ

- คุณเมธาวี
จริง ๆ แล้วเนื้อหาส่วนนั้นอาจมีอยู่บ้างในรูปคดีแต่ไม่จำเป็นต้องให้คนรู้ ถ้าจะโน้ตไว้ต้องอยู่ในฐานะของรายละเอียดในคดีความ
- อ.ชเนตตี
อันนี้ประเด็นของหลวงพี่น่าจะอยู่ในเรื่องของ **ประเด็นข่าว** คือ มันมีการระบุไว้อยู่แล้วว่าไม่ควรจะมีการอธิบายคือการที่ข่าวข่มขืนกลายเป็นหนังสือโป๊ เพราะมีการอธิบายขั้นตอนของการกระทำความรุนแรงทางเพศมันให้ข้อมูลที่ละเอียดเกินไป ซึ่งพาร์ทนี้ต้องตัดเนื้อหาส่วนนี้ไป เดี่ยวนี้หนังสือพิมพ์หลายฉบับก็ทำ เดี่ยวนี้ลดลงให้เป็นแค่ NEWS
- คุณนิศารัตน์
คุณนันทน์ภัส
ข้อที่ 4 เป็นเรื่องการปกป้องแหล่งข่าว สำคัญกว่าการได้ข่าว อันนี้ของพี่หนูเล็ก คือบางครั้งการได้ข่าวมาเรียบร้อยแล้ว แต่พอคิดอย่างละเอียดถี่ถ้วนแล้วมันทำให้เกิดโทษหรือผลกระทบของแหล่งข่าวมากกว่า ก็ต้องตัดออก มันคือจริยธรรม การปกป้องมันสำคัญกว่าการได้มา ซึ่งข่าว ต้องตัดใจ ไม่ใช่จะเอาแต่ข่าวอย่างเดียว ถ้าส่งผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้องก็ไม่ควรทำ
- คุณนันทน์ภัส
อ.ชเนตตี
คำนึงถึงผลกระทบต่อผู้ที่เกี่ยวข้องนะ
คือหมายถึงว่าเป็นวิจารณ์งานชิ้นหนึ่งเลยก่อนที่จะไปทำข่าว คือก่อนที่จะไปนึกถึงว่าประเด็นนี้จะสร้าง Impacts อะไร สังคมจะได้ประโยชน์อะไร คือต้องตัดความรู้สึกว่าถ้าไม่ได้รายงานข่าวนี้สังคมจะสูญเสียอย่างไร นักข่าวชอบเอาเรื่องนี้ไปอ้างกับแหล่งข่าว ในที่สุดแหล่งข่าวจะเกิดความใจอ่อนทำให้ดูเหมือนเขาเห็นแก่ตัว ถ้าเรื่องของเราไม่ถูกตีแผ่แก่สังคม สังคมจะสูญเสียการเรียนรู้ การได้รับประโยชน์อะไรแบบนี้ แต่ถ้าสมมุติว่าตนเองอาจสูญเสียความเป็นส่วนตัวหรืออาจอยู่ในชุมชนนี้ไม่ได้ หากเรื่องราวเหล่านี้ถูกนำมาเผยแพร่ถึงแม้ว่ามันจะเป็นประโยชน์อย่างไรก็ตาม ตรงนี้นักข่าวจะต้องใช้วิจารณ์งาน จัด priority ในการทำข่าวโดยดูถึงความเคารพกับแหล่งข่าวก่อนก่อน คำนึงถึงผลกระทบแหล่งข่าวก่อนคำนึงถึงผลกระทบก่อนก่อนที่จะดูว่าสังคมจะได้ประโยชน์อะไร มันอาจเป็นการ Reword ข่าวนี้อีกข่าวอื่น ๆ ถ้าเป็นข่าวการเมือง เราจะทำแบบนี้ไม่ได้ ต้อง Out put ข่าวสู่ประชาชนก่อนที่จะเกิดความเสียหาย แต่ถ้าเป็นข่าวความรุนแรงทางเพศต้องดูว่าแหล่งข่าวจะเกิดผลกระทบอะไรก่อนที่จะสังคมจะได้ประโยชน์อะไร คิดว่าอย่างนั้น ซึ่งแนวคิดนี้จะไปล้างทฤษฎีวารสารศาสตร์หมดเลยในการทำข่าว ข่าวมันจะน้อยลง วิชานี้จึงจะไปเอาเรียนกับวิชาข่าวทั่วไปไม่ได้ ต้องขึ้นมามีอีกหนึ่งวิชาเลย ล้างเลยจริงๆ
- พระชาย
อ.ชเนตตี
คุณนันทน์ภัส
แต่ถ้าเปลี่ยนได้ประเทศก็จะพัฒนามากขึ้นเลยอันนี้
ใช้ค่ะ
มันเอาไปเขียนในรูปแบบของบทความเชิงสร้างสรรค์ว่าเกิดผลกระทบแบบนี้แล้วเราจะทำอย่างไรมากกว่า
- อ.ชเนตตี
เพราะทุกวันนี้เวลาเราพูดถึงข่าวเราก็ใช้กรอบเดียวในการทำทุกๆ ข่าวแต่มันทำไม่ได้ เพราะตอนนี้มันไม่ได้เพราะมันจะเกิดผลกระทบ เราจะคิดว่าสังคมจะได้ประโยชน์อะไรตอนนี้มันไม่ได้ เราละเลยความรู้สึกของปัจเจก ว่าปัจเจกจะอยู่อย่างไร จะรู้สึกอย่างไร คือสามารถฆ่าใครสักคนก็ได้ถ้าประเทศชาติจะอยู่รอด
- คุณนิศารัตน์
อ.ชเนตตี
แหล่งข่าวควรได้คำตอบแทนบ้าง ไม่ใช่ไปถามอย่างเดียวไม่จ่ายอะไรให้เลย
อันนี้ **Sensitive** มากการที่จะต้องมีการจ่ายคำตอบแทนอะไรแบบนี้ อาจจะไม่สามารถเขียนลงไปได้ในแนวปฏิบัติ
- คุณนันทน์ภัส
อ.ชเนตตี
แต่ถ้าเรากำลังคุยกับเขาแล้วเขาหิวล่ะ ต้องซื้ออะไรให้เขากัน
ประเด็นนี้พี่คิดว่าเป็นวิจารณ์งานของความเป็นมนุษย์ แต่ถ้าเราจะบัญญัติไปพี่คิดว่าเป็นเรื่องใหญ่มากเพราะว่ามันจะเปิดช่องให้นำไปสู่การใช้เงินในการซื้อข่าว หลายเรื่องเรชนถ้าเป็นหญิงบริการต้องการได้เงิน ก็โอเคฉันก็อยากได้เงินอะไรแบบนี้ ก็เลยยอมที่จะเล่าทุกอย่างโดยไม่คำนึงถึง

ผลกระทบว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นกับตนเอง กับครอบครัว ดังนั้นที่คิดว่าประเด็นนี้ค่อนข้างลำบากใจถ้าสมมุติว่าเราจะใส่ลงไป

คุณนันท์นภัส

ถ้าเขาเดินมาหาเราหรือเดินทางมาแล้วเขาต้องจ่ายเพราะยากจน

อ.ชเนตตี

อันนั้นน่าจะให้เป็นฐานะที่เขาเป็นเพื่อนมนุษย์ อาจดอกจันทร์ไว้ ว่าอาจมีคำถามต่อไป

คุณนิศารัตน์

ข้อต่อไป หาแหล่งข่าวให้รอบด้าน อันนี้ เรื่องง่าย ๆ เลยค่ะ อย่างเช่นผู้หญิงเวลามีคดีอะไรขึ้นมาทุกคนก็จะวิ่งไปหาคณะวิพากษ์ก่อน ทั้งๆ ที่จริงๆ แล้วภาคประชาสังคมที่ทำงานเกี่ยวกับผู้หญิงมีเป็นร้อย เช่นเดียวกันกับข่าวที่เกี่ยวกับภัยหรือกระทั่งจะวิ่งไปหา เกียรติ หรือว่าใครสักคนที่ดังมากๆ ณ ขณะนั้นจะโดยที่ไม่ได้หาแหล่งข่าวให้รอบด้าน ก็เลยส่งผลว่าข่าวที่ออกมานี้อาจจะเต็มไปด้วยทัศนคติของคนเพียงคนเดียว

อ.ชเนตตี

อาจจะเขียนเพิ่มเรื่องการครอบงำวิธีคิดแบบเดียวในเรื่องปัญหาต่างๆ ดังนั้นแหล่งข่าวจะต้องมีหลายๆ คน นักข่าวชอบบอกฉันเคยทำข่าวกับคนนี่ก็จะถามคนนี่ ต้องเสาะหาใหม่ๆ แหล่งข่าวบางคนก็ชอบทำตัวแบบว่า ฉันตอบได้ทุกเรื่อง บางทีเรื่องความเป็นธรรมทางเพศ ไม่ใช่ว่าคนเรามันจะตอบได้ทุกอย่งนะ มันก็จะมี Area อะไรแบบนี้

คุณเจษฎา

นักข่าวควรต้องทำการบ้าน

คุณนิศารัตน์

และช่วงนี้มีเรื่องเพศ เรื่องความละเอียดอ่อนของเพศหญิง เราไม่สามารถจะบอกได้ว่าคนนี่พูดแล้วถูกแน่ๆ มันเป็นการตัดสินแบบเหมารวมกันมากเกินไปอย่างน้อย 3 คนก็อย่างดี

ข้อต่อไปน่าจะ ให้ข้อมูลกับแหล่งข่าวเกี่ยวกับการปกป้องสิทธิของตนเอง อันนี้ในกรณีที่ว่า สมมุติว่าข่าวเผยแพร่ออกไปแล้วและมี Effect กับเรามากมี Effect กับชีวิตประจำวันของแหล่งข่าว หรือว่าสร้างความไม่สบายใจให้กับแหล่งข่าว เขาก็ต้องทราบก่อนเลยว่าถ้ามันเกิดกรณีอย่างนี้ เค้ามีสิทธิที่จะป้องกันตัวเองจากข่าวที่ออกไปแล้วอย่างไรบ้าง อันนี้ก็ควรที่จะให้ข้อมูลกับเขาไปก่อนในเบื้องต้น ไม่ใช่เฉพาะเพศหญิงแต่เป็นแหล่งข่าวทุกๆ คน **ข้อที่ 8** นะคะ คำนี้ถึงสภาพจิตใจของแหล่งข่าว เช่น ไม่เปิดเผย (คล้ายๆ กับข้างบน ให้โยงไว้ด้วยกัน) แต่อันนี้เราจะลงรายละเอียดไปด้วยว่า ไม่เปิดเผย ไม่กระทำซ้ำ เช่น ข่าวของผู้หญิงที่ถูกกระทำความรุนแรงทางเพศแบบนี้ ก็จะมีคำพูดว่า เพราะแกแต่งตัวโป๊นะสิ เพราะแกไปเดินในที่เปลี่ยว เพราะแกเมาเหล้า เราต้องคำนึงถึงตรงนี้มากๆ อย่างเช่นที่เราคุยกันเมื่อเช้า ลากสาว เทียวเซค อะไรแบบนี้ เป็นการกระทำซ้ำเข้าไปอีก และตัดสินผู้หญิงเป็นแบบนี้เข้าไปอีก ซึ่งเราต้องระวังให้มาก

ภาพข่าว

คุณเจษฎา

ภาพข่าวในเรื่องของข้อที่ควรกระทำนะคะ นั่นก็คือ 1) ปกปิดอัตลักษณ์ของผู้ที่ได้รับความรุนแรงและผู้ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะป็นชื่อ อัตลักษณ์ต่างๆ ที่ไม่นำไปสู่ผู้ที่ได้รับความรุนแรงหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง 2) อาจจะต้องใช้ภาพวาดหรือการ์ตูนแทนภาพถ่ายในเรื่องของความรุนแรงหรือในประเด็นที่จะส่งผลกระทบต่อแหล่งข่าว อย่างเช่นของเมืองนอกเวลาเกิดคดีความรุนแรงในศาลเขาจะเป็นภาพสเก็ทซ์มากกว่าที่จะถ่ายภาพทั้งผู้กระทำผิดและผู้ถูกกระทำ

อ.ชเนตตี

เคยมีปัญหากรณีกรุงเทพธุรกิจ ตอนคดีทักษิณตอนที่สุรเกียรติ์ สเกียรติ์ไทยขึ้นให้การต่อศาล กรุงเทพธุรกิจเป็น shot เดียวที่สเก็ทซ์ภาพออกมา ซึ่งจริงๆ ในศาล มันก็จะมีกฎหมายเกี่ยวกับการทำข่าวในศาล ซึ่งจะถ่ายภาพไม่ได้ อะไรลักษณะแบบนี้ เมืองไทยก็เคยมีทำ แต่ว่าเรื่องเพศ นักข่าวคงไม่ลงทุนที่จะส่งคนไปเข้าสเก็ทซ์ภาพ

คุณเจษฎา

สเก็ทซ์ชนเหมือนภาพถ่ายก็ไม่ได้ 3) นำเสนอเฉพาะข้อมูลหรือภาพที่จำเป็นเท่านั้น เช่น ข้อมูลของเรื่องกระบวนการในการให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุความรุนแรง ไม่ควรนำเสนอภาพหรือข้อมูลของผู้ที่ถูกข่มขืน ของผู้เสียชีวิต ซึ่งมองว่าไม่จำเป็นหรือเกี่ยวข้องกับความรุนแรง 4) นำเสนอภาพ

หรือข่าวที่รอบด้าน ไม่ตัดต่อ หรือนำเสนอภาพที่เร้าอารมณ์ของคนดู เช่น ภาพของผู้หญิงที่โป๊เปลือย ของผู้หญิงที่ถูกข่มขืน 5) ขออนุญาตเจ้าของภาพทุกครั้งก่อนที่จะเผยแพร่ในทุกภาพ 6) นำเสนอข้อเท็จจริงมากกว่าอารมณ์และความรู้สึก เพราะเราจะเห็นว่าหลายครั้งที่มีการนำเสนอภาพที่เน้นในเรื่องอารมณ์และความรู้สึก 7) ควรมีบทลงโทษที่ชัดเจนและมีผลบังคับใช้หากมีการละเมิดสิทธิของแหล่งข่าว อันนี้ใส่ได้หรือไม่

อ.ชเนตตี

อันนี้เป็นแนวปฏิบัติมันไม่ใช่กฎหมาย ละเมิดจริยธรรมมันก็ไม่มีการบัญญัติบทลงโทษ มันเป็นอิสระเพราะมันเป็น Ethic มันยังไม่มียกโทษที่ชัดเจน

คุณเจษฎา

เราใช้บทลงโทษทางศีลธรรมได้หรือไม่คะ แบบ เผาพริกเผาเกลือ อะไรแบบนี้

พระชาย

ละเมิดสิทธิแหล่งข่าวยังไงหรือ

คุณเจษฎา

อย่างเช่น เปิดภาพ เปิดเผยชื่อ ข้อมูลอะไรแบบนี้ เปิดเผยภาพเขาตอนเสียชีวิตในเอกสารที่โป๊เปลือย อะไรแบบนี้

อ.ชเนตตี

ซึ่งอันนั้นมันจะลงโทษในคดีอาญา หมิ่นประมาท ซึ่งอันนั้นต้องไปฟ้องนักข่าวในคดีอาญา หมิ่นประมาท

คุณเจษฎา

ตั้งนั้นข้อ 7) นี้อาจจะไม่ระบุไป

ข้อที่ไม่ควรกระทำ คือ 1) ไม่ควรนำเสนอภาพศพ ภาพเปลือย ของผู้หญิง ของทอม ดี หรือคนข้ามเพศก็ตาม ภาพของพนักงานบริการที่กำลังถูกจับกุมจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือภาพที่กำลังถูกกระทำ ความรุนแรง เช่น ภาพที่ โดนฉุดกระชาก ลากถู หรือถูกทุบตี ทำร้าย 2) ไม่ตัดสินอัตโนมัติทางเพศ เช่น ผู้หญิงผมสั้น นักข่าวเวลาอ่านข่าวผู้หญิงผมสั้นจะเรียกว่าเป็นทอม หรือผู้หญิงที่มีคาแร็กเตอร์ห้าวๆ 3) ไม่นำเสนอภาพที่มีลักษณะแบบล้อเลียน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการพิกการทางร่างกาย รูปร่างหน้าตา หรือบุคลิกภาพของแหล่งข่าว มีใครอยากที่จะเพิ่มเติมอีกหรือไม่คะสำหรับประเด็นตรงนี้

คุณสุไลพร

เราคิดว่าควรจะได้เรื่องการเคารพการตัดสินใจในการเปิดเผยข้อมูลของแหล่งข่าวเอง เหมือนเขาเป็น Passive หมดเลย พยายามปกป้องเขา กรณีที่ยกตัวอย่างแบบว่าเขาเปิดหน้าได้ และคนไปลงก็ไปเบลอหน้าเขาอะไรแบบนี้ เราก็รู้สึกว่าจะใช้หรือเปล่า เขาพูดว่าอะไรเราก็ควรเคารพเขาอะไรแบบนี้ การตัดสินใจในการเปิดเผยข้อมูลถูกต้องหรือไม่คะ หรือว่าการตัดสินใจ

คุณเจษฎา

ในการเปิดเผยข้อมูล หรือการให้ข้อมูลอะไรแบบนี้

คุณสุไลพร

อ.ชเนตตี

เรื่องนั้นมันแบบว่าไม่ตายตัว เอาง่ายๆ มีสารคดีเกี่ยวกับเด็กฟิลิปปินส์มาอยู่ในมาเลเซียมาทำงานนูนี่นั่น แต่ไม่ได้เรียนหนังสือเพราะไม่มีสัญชาติ มาเรียนหนังสือในมาเลเซียก็ไม่ได้ กลับฟิลิปปินส์ก็ไม่มียะไรจะกินก็ต้องลักลอบอยู่ เสร็จแล้วก็มีคนเข้าไปทำสารคดีเกี่ยวกับเด็กกลุ่มนี้ และก็เอาไปฉายในงานวันผู้ลี้ภัย เด็กให้สัมภาษณ์กับผู้กำกับว่าอนุญาตให้เปิดเผยใบหน้าได้ แต่พอภาพมันออกมาเป็นการชี้เป้าให้ทางการมาเลเซียที่จะเอาเด็กกลุ่มนี้กลับประเทศ

พระชาย

คือเด็กก็ไม่รู้

อ.ชเนตตี

เด็กก็อนุญาตผู้กำกับ ผู้กำกับก็ลักลอบเข้าไปถ่ายนะ และเด็กก็ยินยอมเปิดเผย ต่อมาก็กลายเป็นชี้เป้าให้ทางการมาเลเซียส่งเด็กกลุ่มนี้กลับฟิลิปปินส์ ก็กลายเป็นภาพข่าวต่อมาของเรื่องนี้ ตั้งนั้นบางทีการให้อำนาจในการตัดสินใจกับตัวแหล่งข่าวไม่ใช่ไปอนุญาตได้ทันที เหมือนผู้สื่อข่าวจะต้องมาประชุมกับกองบรรณาธิการก่อน ก่อนที่จะให้ภาพพวกนี้ว่าจะออกหรือไม่ออก เพราะต้องดูรอบด้าน บางทีแหล่งข่าวว่าอันโอเค แต่บางทีอาจมีผลกระทบ ต้องวิเคราะห์ให้เยอะ ถ้าจะให้มีข้อนี้จะต้องมีการปรึกษารื้อกับกองบรรณาธิการอย่างใกล้ชิดในการตัดสินใจ

คุณแจษฎา

อย่างข้อ 7 เรื่องการให้ข้อมูลกับแหล่งข่าวเรื่องการปกป้องสิทธิของตนเอง ถ้าเราจะเพิ่มไปว่าการให้ข้อมูล ถ้าเราเปิดเผยแล้วจะส่งผลกระทบต่อใครกับแหล่งข่าวให้เขาตัดสินใจ เพราะที่โน้นเจอแค่นักข่าวคนเดียวตัดสินใจ กองบรรณาธิการไม่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เหมือนกับของพี่หนุ่มที่นักข่าวคนนั้นก็ใช้วิจารณญาณของคนคนเดียวตัดสินใจ

อ.ชเนตตี

ส่วนมากก็ไม่ค่อยปรึกษา คิดว่าตนเองอยู่ในพื้นที่ รู้ดี อะไรแบบนี้

คุณสุไลพร

ไม่แต่ว่าถึงอย่างไร คนที่เป็นเจ้าของเรื่องเองเขาต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจไม่ใช่เฉพาะนักข่าวที่มาประชุมกัน เพราะอย่างเช่นเขาอาจจะมองไม่เห็นถึงในเรื่องผลกระทบ เขาต้องได้มานั่งฟังด้วย และคนอื่นต้องบอกเขาว่า คิดอันนี้หรือยัง รอบด้านหรือยัง แต่ว่าเจ้าตัวเขาต้องมามีส่วนร่วมด้วย

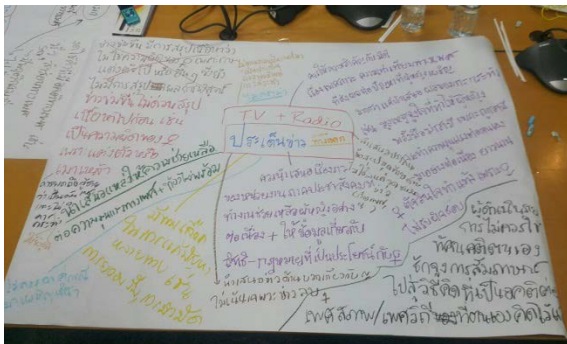
อ.ชเนตตี

งั้นก็อาจเติมในส่วนที่พี่หนุ่มพูด ว่าต้องมีการใช้ความระมัดระวังในกองบรรณาธิการ และในขณะเดียวกันต้องให้แหล่งข่าวรับรู้ด้วย

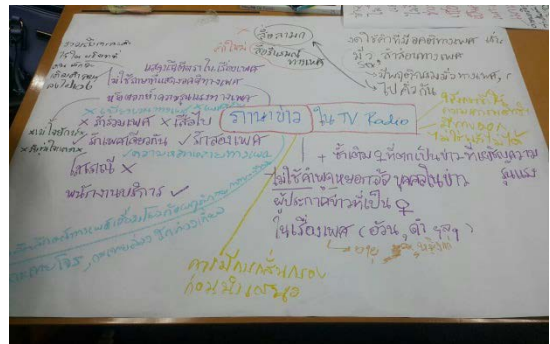
คุณสุไลพร

ต้องให้ข้อมูลรอบด้านกับเขาว่าหากเผยแพร่ออกไปจะมีอะไรเกิดขึ้นกับเขาบ้าง อะไรแบบนี้ ซึ่งเขาอาจจะคิดแล้วหรืออาจยังไม่คิดก็ได้

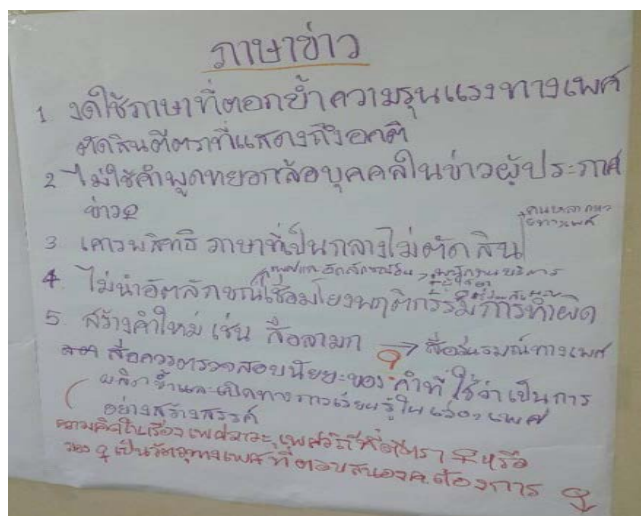
หัวข้อ ประเด็นข่าว และ ภาษาข่าว

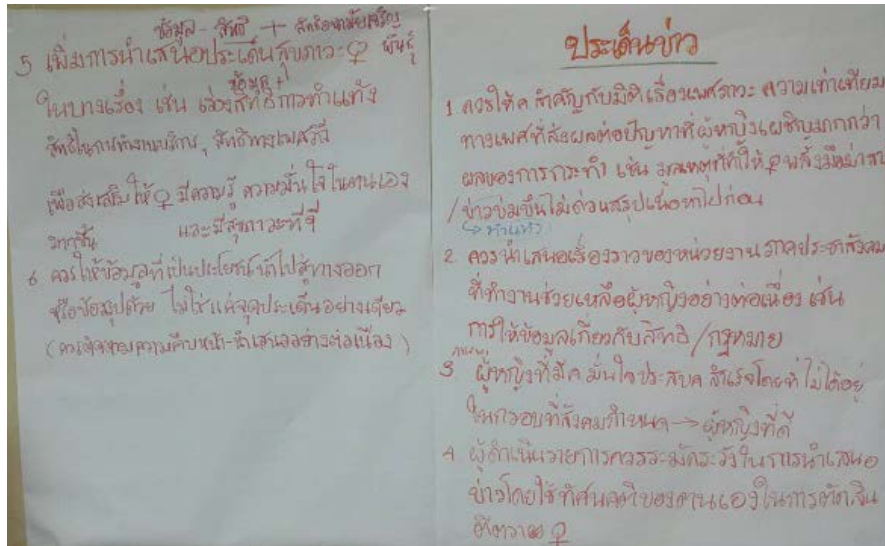

ประเด็นข่าว

ภาษาข่าว

คุณสุไลพร

ไม่ควรใช้ภาษาที่สร้างอคติ ต้องอย่า ผลิตซ้ำ อคติทางเพศที่ตัดสินตีตรา เวลาที่เขามาพูดคุยเกี่ยวกับ
 ข่าว หรือคนที่อ่านข่าวมีการล้อ หยอกล้อกันก็มีการสะท้อนทัศนคติของคนที่อ่านข่าว ผู้ประกาศข่าว
 เช่นกันว่าเขามีทัศนคติที่ไม่เข้าใจในเรื่องของการนำไปสู่ความรุนแรงทางเพศ ในเรื่องอคติต่างๆ และ
 ก็คือ ภาษาเราไม่ได้แยกว่าอะไรควร อะไรไม่ควร จะปนๆ กันไป สิ่งที่เราจะใช้ควรจะใช้ภาษาที่เป็น
 กลาง มีคุณค่า และเคารพในสิทธิของผู้หญิง และบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ หรือผู้หญิงที่
 เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ เช่น ผู้หญิงที่บริการทางเพศ หรือผู้หญิงที่ขายยา โดยทั่วไปสังคมจะมองแบบ
 เหมารวมว่าเขาเป็นคนไม่ดีอะไรแบบนี้ แต่เวลาที่นำเสนอไม่ควรจะใช้อคติไปใช้กับกลุ่มคนต่างๆ
 และไม่นำอัตลักษณ์ทางเพศของกลุ่มคนบางกลุ่มมาเชื่อมโยงกับการกระทำผิด เช่น ผู้ขายยา แล้ว
 จะต้องเป็นโจร ผู้ขายยาต้องไปจับตัวประกัน ก็ไม่ใช่ ผู้ขายยาที่สามารถควบคุมการใช้ยาได้ก็มี หรือ
 พนักงานบริการต้องโกหกหลอกลวง หรือปล้นแขก แบบนี้ก็ไม่ใช่ มาข้อนี้สร้างคำใหม่ คือจริงๆ ก็ไม่
 มีการตรวจสอบว่าคำบางคำสร้างอคติอย่างไร เช่น คำ รักร่วมเพศ คนอาจจะเข้าใจว่าเป็นกลางๆ
 เป็นภาษาวิชาการ จริงๆ แล้วรักร่วมเพศมันก็มีการตั้งคำถามว่าทำไมกลุ่มนี้เท่านั้นถึงร่วมเพศ แล้ว
 กลุ่มที่เป็นชายหญิงไม่ร่วมเพศหรือมันก็จะสะท้อนอคติ ต่อไปนี้ห้ามใช้คำว่ารักร่วมเพศ ให้ใช้คำว่ารัก
 เพศเดียวกัน หรือคำว่าสื่อลามกแบบนี้ เราอาจคิดว่าเป็นคำทั่วไปเพราะเราฟังจนชินแล้ว ในภาษา
 กฎหมายก็น่าจะมีคำว่าสื่อลามกด้วยเหมือนกัน แต่เรามองว่าสื่อลามกนี่เป็นการตัดสินคุณค่าภาพ
 ของการมีเพศสัมพันธ์ จริงๆ แล้วมันก็ไม่ได้ไปทำร้าย หรือทำอันตรายใคร แต่มันมักจะถูกเชื่อมโยง
 ว่าเป็นต้นเหตุของการกระทำความรุนแรง หรือการข่มขืน จากคำว่าสื่อลามกเป็นคำที่มีนัยยะในเชิง
 ลบ และมักจะมีแต่ผู้ชายที่เสพสื่ออันนี้ แล้วก็มันเป็นการให้คุณค่าเกี่ยวกับเรื่องเพศไปในเชิงลบอย่าง
 เดียว ทีนี้ถ้าเราไม่ใช้คำว่าสื่อลามก เราอาจใช้คำว่า สื่อรื่นรมย์ทางเพศ อันนี้มันก็เป็นอีกแบบหนึ่งนะ
 มันก็สวิงไปอีกแบบหนึ่ง แต่ทางนี้พอมาแบบนี้เราก็ตัดสินใจไม่ได้ว่าเราจะเอาแบบไหนดี ก็เลยเป็น
 เครื่องหมายคำถามอยู่ แต่ว่าเวลาที่นำเสนอข่าว สื่อเคยใช้ภาษาอะไรกันมากก็ใช้อยู่กันกันไป ก็ควรจะ
 ระมัดระวังและตรวจสอบว่ามันเป็นการให้คุณค่าอะไรหรือไม่ หรือเป็นการตีตราหรือผลิตซ้ำในเรื่อง
 ของเพศ โดยเฉพาะเรื่องการมองผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศที่ตอบสนองความต้องการของผู้ชายก็มา
 จากสื่อลามกนี่ ทีนี้หมดแล้วมังภาษาข่าว มีใครอยากเพิ่มเติมอะไรหรือไม่คะ ก็เป็นแค่อันนี้นะคะ คือ
 ไม่ตัดสินตีตรา หรือว่ามีอคติ เคารพสิทธิ์

คุณสุไลพร

ประเด็นข่าว 1) เราก็คิดว่าข่าวเรื่องผู้หญิง เรื่องเพศภาวะที่มันส่งเสริมความเท่าเทียมมันไม่ได้มีการ
 ส่งเสริมเท่าไร มันไม่มีโต๊ะข่าว ที่มีทั้งโต๊ะข่าวกีฬา โต๊ะข่าวการเมือง โต๊ะข่าวบันเทิง โต๊ะข่าวดินฟ้า

อากาศ ที่นั่นก็มีข่าวการที่ผู้หญิงฆ่าสามี ส่วนใหญ่ไม่มีประเด็นเบื้องหลังที่ว่าทำไมผู้หญิงถึงฆ่าสามี เพราะว่าหลายๆ กรณีคือการที่ผู้หญิงถูกกระทำมาก่อน พอนานเข้าก็ทนไม่ไหวจึงฆ่าสามี หรือผู้หญิงที่ไปยุติการตั้งครรภ์อะไรแบบนี้คะ คือสื่อนำเสนอแค่ภาพที่เป็นสุดท้าย เหมือนการกระทำอันนั้น แต่ไม่ได้มาวิเคราะห์ถึงประเด็นที่ผู้หญิงต้องไปแก้ปัญหาด้วยวิธีการนั้น ในการวิเคราะห์ควรนำเสนอข่าวให้รอบด้านมากกว่าจะไปตัดสินผู้หญิงว่าผู้หญิงไม่ใช่อีกอย่างเดียว

2) ควรจะนำเสนอหน่วยงานที่ทำงานช่วยเหลือผู้หญิงไม่ใช่แค่ปวีณา เพราะเหมือนว่าปวีณาได้ซื้อสื่อทุกสื่อแล้ว

คณะผู้จัดทำ

ผู้วิจัย

ดร. ชเนตตี ทินนาม ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
(สำนักงาน กสทช.)

สำนักส่งเสริมการแข่งขันและกำกับดูแลกันเอง

๑. นางรมิดา จรินทร์พิทักษ์
๒. นางสาววันภัสร์ ศรีกัลยารัตน์
๓. นางชนานันท์ กาญจนลาภ
๔. นางสาวธีรดา ศรีนวล

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๗๑ ๗๖๐๐ ต่อ ๕๖๐๖, ๕๖๐๗ และ ๕๖๑๔

โทรสาร ๐ ๒๒๗๙ ๙๐๔๘ - ๙

www.nbtc.go.th